

D E

IVRE RELEVII

Totius ferè Christiani Orbis Regnorum

TRACTATUS

IN CATHEDRIS, SVBSELLIIS, AC AVLIS VTRIVSQ. SICILIAE, Hispaniarum, Galliarum, Germaniæ, Britannia, Lombardiæ, Sabaudia, cæterarumque Romanæ ditionis partium pernecessarius.

S I V E

COMMENTARIUM AD CONSTITVTIONEM REGNI HISPANIE, *De Releuijs, sub Tit. De Plures Releuijs, in quibusda Regibus.*

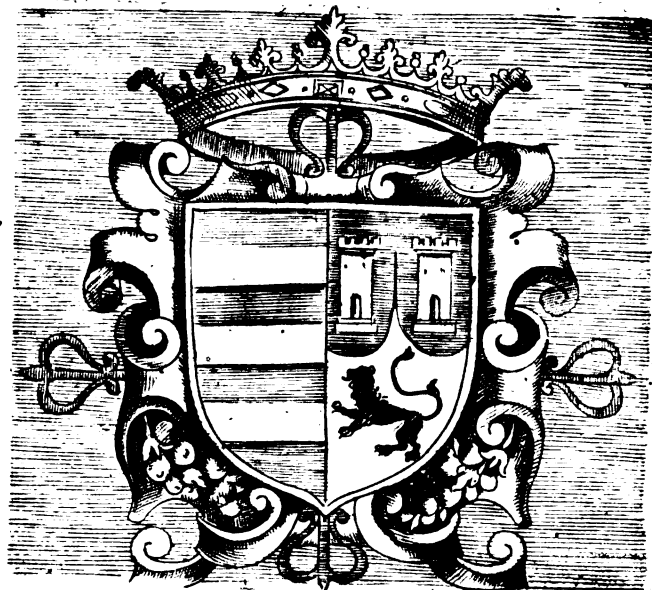
IN QVIBVS

REFVTATIONVM, PARAGII, SVBVENTIONVM, ADOHAEQ. MATERIA, quatenus ad Releuij solutionem, interiectis Supremorum Tribunalium, Decisionibus hoc signo ¶ indicatis dilucidè expenditur.

AUCTORE D. ANDREA GAPANO PATRIFICIO, ET MILITE IMP. XIII. Classis, et C. VIII. I. Castellani, et C. VI. I. D.

Accesserunt Catalogus Feudistarum ad hæc. vsque tempora, Index Argumentorum, & Materialium locupletissimus.

CVM PRIVILEGIO, ET SVPERIORVM PERMISSV.

Handwritten mark or signature.

Napoli, Ex Typographia Secundini Roncalioli.

Expensis Dominici Vecchi Bibliopole sub Signo Sanctiss. Nominis

ILLVSTRISS. ET EXCELLENTISS. PRINCIPI
D. FERDINANDO AFAN
D E R I B E R A
E T E N R I Q V E Z

Duci de Alcalà, Marchioni Tarifæ, Comiti Molarizæ, Domino
Domus de Ribera, Cubiculario Clavis Aureæ Regiæ Ma-
iestatis, Equiti Alcantaræ, eiusdem Reg. & Cathol.
Maieft. Status Confiliario, & in hoc Regno Vi-
ceregi, Locumtenenti, & Cap. Generali.

Rmigeris, iurigerisq; viris Resp. tuatur, ac re-
gitur, nimirum illis hostium vis propulsatur,
his verò Ciuiū pax conciliatur. Sanè maiores
mei priſcis bellorum temporibus per tot ſe-
cula præclaris expeditionibus fortè inprimis
operam præſtitere; quorum exēpla recētioreſ
ſe uti, armis itidem inſeruientes ſagum induere. Ipſe vero ſub
Auguſtiſſimo Hiſp. Rege, noui Orbis Monarcha (cuius Tu Prin-
ceps Excellentiſ. Regias vices geris) pace fruens iucundiori, ci-
uilia iura amplexus, primus in Familia Togam induo. Verum-
tamen ne ab Auorum inſtituto abſceſſiſſe videar, qui pro ſuis
Regibus fideli vſq; dextera militarunt; id, quod tot in Familia
Regio munere Oppida, tot Caſtella teſtātur, haſta in calamum
verſa, Regia iura à Feudatarijs debita tueri opere pretium duxi.
Neq; vero opus ab armorum tractatione prorfus extraneū pu-
tauerim, nimirum feudale munus armorum eſt præmiū. Deniq;
Tibi celſiſſimè Prorex, qui non minus Armorum, quàm Lite-
rarum gloria polles, legales haſce interpretationes nuncupan-
das decreui. Excipe igitur Princeps omnium Sapientiſſimè,
idemq; humaniſſimè hilari fronte munuſculum, idq; Regij ani-
mi tui magnitudine adaugeas, Teq; ipſo dignum efficias. Vale,

Excellentiæ Tuæ

Deditiſſimus ſeruus

3 3

Andreas Capanus.

ILLVSTRI DOMINO
A N T O N I O
C A R A C C I O L O

Militi Neapolitano, & Patritio spectatissimo, in Supremis Re-
 gni nostri Tribunalibus Aduocato longè Primario, Ora-
 tori facundissimo, Meccœnati, & Domino meo.

Hieronymus Capanus Genitor meus, recolendæ memo-
 riæ (Ill. Antoni) te ob omnigenam, vniuersamque erudicio-
 nem fatebatur admirabilem potius, quam imitandum, quo
 non frustratus iudicio, plurima beneficio tuo, & ipse, & ego
 accepimus, quamobrem me adhuc vix Ephebum laurea Do-
 ctoratus decoratum tibi tradidit, meq; dedi, tuis exercendum
 præceptis, & imbuendum disciplinis; ijsque insistens, plurima,
 & sublimia à te audiui, pauca percepi, & pauciora intellexi, teq;

studens imitari: die, ac nocte laboraui, insudaui, & pauciora cæpi. Denique aper-
 tis oculis, ac te, meas personante aures, tuoq; delinitus exemplo, manum ad pennam
 dedi, & dum alij otio, somno, Genioque indulgebant, ipse labori, somno, Genioque
 parcens laboraui, vigilaui, & abstinui, incumbens super Feudali scientia, plura deli-
 neaui, & nihil perfecti, aliqua faciebam, illa tandem qualiacumque, vt laborum, vi-
 giliarum, & studiorum primitiæ, sub auspicijs Illustrissimi, & Excellentissimi Domini
D. FERDINANDI AFAN DE RIBERA, & ENRIQUEZ Proregis
 nostri Sapientissimi, & vigilantissimi prodeunt. Prodeuntes autem Meccœnatem, ac
 defensorem te solum requirunt, vt quem illarum authorem cognoui, ita & illæ te
 ipsarum Meccœnatem, ac defensorem sentiant, non enim hæc est nostrorum meta-
 laborum, nec tui muneris finis; nam & Tractatus dabo De iure Adopz, De Regalibus
 Regni Neapolitani, De erroribus Feudistarum Centurias aliquot, Singulares intelle-
 ctus Feudales, Communes opiniones Feudales, & contra communes sub syntagma-
 te congestas, De triplici Dotis de paragio genere ex Consuetudine Neapolis, Con-
 stitutione Regni, & ex Feudalibus, De re rustica, quæ omnia dabo, si ad me cõuersus
 illa tutaberis, ipsique Meccœnas eris; non enim deficiunt, qui aliorum scripta carpunt
 vt leones, rugientes, vt Momi, detrahentes, vt canes, latrantes, vt viperæ trilin-
 gues mordentes, Tu leones, eloquij tui cantu terreas, & velut Apis ingeniosa in au-
 res eorum insiliens, occidas, vt deinde mella ex eorum ore desumamus; tu canibus
 maxillas constringe, ac pané ex nostris laboribus, da ex quo vel obdormiant in eorum
 maledictione, vel quiescant, donec ipsi meliora, nostris edant opera; Viperinas lin-
 guas, tu baculo nostrorum laborum percutias, & caput & terga, vt caput nostris fau-
 cibus appositum meliora loquantur, & ex tergoribus theriacam prò laborum salute
 conficiamus. Denique dic, vt tabescant frementes, interea te Deus seruet incolu-
 mem, & Regno, & Patriæ nostris, ac mihi, vt cæpisti, proficias. Vale.

D. T. Illustris

Deuotissimus seruus

Andreas Capanus.

NOMINA DOCTORVM FEVDISTARVM

Quorum nonnullas authoritates in hoc Opere construendo,
faciendouè sumus sequuti, vel qui quoad notos habere po-
tuimus, de Feudis monumenta liquerunt.

Ex Citramontanis.

Ex Regnicolis nostris, qui Commentaria
ediderunt.

*Andreas de Ifernìa super feudis,
& in Constit. post mortem, qui
Euangelista in Regno appella-
tur, & à Germanis Rex, &
auriga Feudistarum.*

*Antonius Capycius Regius
Consiliarius in repet. cap. Imperialem de
prohibit. feud. alienat. per Frideric.*

*Anselmus Amatus Regia Camera Fisci Patronus
& Praeses, in Prologomemibus ad tit. qua sint
Regalia, & ad tit. an agnatus.*

*Bartholomeus Camerarius Beneuentanus Reg.
Cam. Sum. Locumtenens in repetit. cap. im-
perialem de prohibit. feud. alienat. per Feder.
& in cap. 1. an agnatus, quem Vltramon-
tani consumatissimum feudistam appellant.*

*Franciscus de Amicis in repetitione tit. de his,
qui feud. dar. poss.*

*Fulvius Lanarius Patritius Neap. in addit. ad
Reg. Lanar. qui sunt sub pralo.*

*Horatius Montanus in repet. cap. imper. de
prohibit. feud. alienat. per Federic. nouiter
editas.*

*Ioannes Antonius Lanarius Reg. Conf. deinde
Reg. Reg. Cancell. & demum Praef. Sac. Conf.
& Comes Sacri, in suis repetition. feud. ma-
nuscriptis, nunc sub pralo.*

*Ioannes Vincentius de Anna in repet. de vassall.
decrep. et it.*

*Ioannes Paulus Balzaranus Neapolitanus su-
per feudis.*

*Ioannes Franciscus de Ponte Praef. Reg. Cam.
Reg. Regiam Cancellariam, & Collateralis
Conf. Marchio Murchonis, & feudorum
interpret in Academia Neap. in suis Lectio-
nibus feudalibus.*

*Ioannes Andreas de Georgio Reg. Conf. & in-
terpres feudorum in Acad. Neap. in suis re-
petitionibus feudalibus.*

*Ioannes Aloysius Mermilis Neap. Reg. Conf.
& Praef. Reg. Cam. Sum. in suis Paradensis.*

*Mattheus de Affiſto Neapol. Reg. Conf. super
feudis, & in constitutionibus, & in decisioni-
bus Sac. Conf. Neap.*

*Nardus Liparulus Neapolitanus in Annotatio-
nibus ad Iferniam.*

Nicolaus de Neapoli super feudis.

*Ottavius Bammacarius Aduocatus in Regno
Neapolitano, feudista maximus, meus pra-
ceptor, in perillustri repet. tituli si de feudo
defuncti.*

*Odofredus Beneuentanus in summa de feudis.
Paris de Puteo Regius Consil. in compendio ad
Iferniam.*

*Sigismundus Loffredus Neap. Reg. Collat. Conf.
in sua parasesti feudali, & in consilijs.*

*Scipio Rouitus Regius Consil. super pragmat. de
feudis.*

*Thomas Minadous Reg. Conf. Neap. in repet.
constit. in aliquibus.*

Ex Regnicolis, qui tractatus de Feudis
edidit, & ad feuda spectantes.

Antonius Capycius, qui supra, in sua inu-
situra feudali.

*Gamillus de Curtis Praef. Sac. Conf. Neap. in
suo Diuersorio feudali, par. 1.*

*Horatius Fuscus Auditor, & Secretarius Xisti
Quinti, in tractatu Feudali alphabetico or-
dine digesto, manuscriptus, allegatus à Petro
Nicol. Mozz. de diuision. feud. num. 81.*

*Iacobus de Ayeilo Salernitanus Praef. Regia
Cam. in suo tract. de Iure adoba, Relouij,
atque subsidijs.*

*Ioannes Franciscus Capiblanco à Ciuitate
Muri Iudex M. C. V. in Regno nostro, de
Officio Baronum.*

*Paris de Puteo, qui supra, de reintegratione
feudorum.*

*Thomas de Marinis Capuanus de Generibus,
& qualitate feudorum, qui fuit discipulus
Io. Vincent. de Anna.*

Ex Feudistis Siculis.

Bernardus de Medico in Comprehenſorio
ſucceſſionum feudalium, & in Extraua-
gant.

gant. volentes, inter cons. Perni.
Blasius Lanca mihi manuscriptus in Extra-
uagab. Regni Sicilia, & in consilijs.
Corsettus in Consilijs feudalibus.
Gulielmus Pernus in Repet. cap. volentes.
Ioannes Aloysius de Septimio manuscriptus in
Extrauagant. volentes.
Ioseph Curnia in Extrauaganti volentes de
success. feudal.
Ioannes Cannelius in Extrauag. Regni Sicilia.
Nicolaus Intrigliolus Regius Consil. de Feudis
centur. 1. & 2.
Petrus de Gregorio Regius Consil. de Concessione
feud. de Dote de paragio, & de Vita militia.

Ex Citramontanis alijs,

**Qui de Feudis Tract. siuè Commentaria
 edidere.**

Antonius de Prato veteri super feud. quem
 allegat Intrigliol. de feud. cent. 1. quæst. 2.
 num. 22.
Baldus de Vbaldis Perusinus super feudis.
Francischinus Curtius iunior Papiensis super
feudis.
Guerinus Pisonus Soaccius in Praludij. feud.
Hieronymus Garzonius Arusimas ex Marchia
Anconitana in suo Tractatu de Feminis ad
feuda non recipiendis.
Iacobus Aluarottus Patavinus super feudis.
Iason Maynus Mediolanensis in Praludij
feudorum.
Ioannes de Anania Bononiensis super feudis.
Ioannes Laurentius Sylvanus Casalensis de feu-
di recognitione.
Ioannes Baptista Caccialupus Bononiensis super
feudis.
Iacobus de Ardizone Veronensis in Summa
de feudis.
Iacobus de Beluiso Bononiensis super feudis.
Iulius Clarus Alexandrinus Senator Mediola-
nanensis lib. 3. sentent. in §. feudum, & §.
embiteusis.
Ioannes Alfofus Italus Disputation. feudalium.
Martinus de Carratis Laudensis super feudis.
Nicolaus Vigelius in methodo iuris super non-
nullis feudorum titulis.
Petrus de Ceruotis, siuè de Ceruonibus super
feudis, quem licet non habeam, allegatur ab
omnibus, & à Bald. in c. 1. an mutus, Camill.
Medie consil. 30. num. 32. & a Rosental. cap. 2.
concl. 36. in glosell. A.
Paulus Picus a Monte Pico super feudis.
Prapostus Mediolanensis super feudis.
Petrus Nicol. Mozzus Maseratensis de feudis
Petrus de Rauenna super feudis.

Ex Ultramontanis,

**Tam Francigenis, quam Germanis, qui
 Cōmentaria super Feudis ediderunt.**

Amadeus de Ponte Lombriascus in repetit.
 tituli de his, qui feud. dare possunt.
Antonius Contius Eguinarij Baronis discipulus
in Methodo feudorum.
Antonius Borrinius de Seruitijs vassallorum.
Antonius Cuiacius super feudis.
Aruoldus Ferronus in consuetud. Burdegalens.
ex Gallia Aquitana, Burdegalensis tit. de
feudis.
Bartholomeus à Chasseneo Gallus in consuetud.
Burgundia tit. de fidej.
Bertrandus Capreolus Gallus manuscriptus
super feudis.
Claudius à Seyfello Sabaudienfis in Speculo
feudorum super feudis.
Fridericus Schenck Germanus Baro a Tautem-
bergh super feudis.
Franciscus Hotomanus Disput. feudisticarum,
super feudis, & super verbis feudalibus.
Franciscus Sonebeccius vir eruditissimus super
feudis, Germanus.
Franciscus Duarenus Gallus super feudis.
Henricus Segusianus Card. Holisensis in
Summa de feudis.
Ioannes Raynaldus Auenionensis in repetit. cap.
imper. & in suo comprehensorio feudali.
Ioannes Rescardus in Dyatipoli iuris prudenti-
tia tit. de feudo.
Iacobus Cuiacius Gallus, qui est commentatus
libros Oberiti de Orto, & aliorum.
Iacobus Camaleus Gallus manuscriptus super
feudis.
Iacobus Columbinus super feudis glosator.
Ioannes Borcholt super feudis Germanus.
Petrus Loriottus super feudis.
Mattheus Vuesembecus Germanus sup. feudis
Obertus Hortensius Germanus super feudis.

Ex Ultramontanis

**Tam Francigenis, quam Germanis, qui
 tractatus edidere.**

Andreas Khol Germanus de seruitijs Feu-
 dalibus, & subfeudis.
Bartholomeus Casentinus in Tract. de cauallca-
ta, & seruitijs feudalibus.
Bernardus Kurmserus Ultramontanus in suis
obseruat. feudalibus.
Carolus à Kirchberg à Passavia in suo discursu
de feudo ex pacto, & prouidentia.
Dionysius Gothofredus in epitome feudal. cap.
de origin. feudorum.

Egri;

- Eguinarius Baro Gallus de iure beneficiorum.
 Erasmus Chokter à Leodio in suo tract. de Ad-
 uocatijs feudalibus.
 Franciscus Iacobus à Monte regali Gallus in
 suis conclusionibus Feudalibus ex Henrico
 à Rosental.
 Gulielmus Hanneltonus Gallus de iure benefi-
 ciorum.
 Glosa —
 Georgius Obrechtus Germanus in suis Disputa-
 tionibus feudalibus.
 Gothofredus Antonius Marspurgensis Disputa-
 tionem feudalium à suis Scholaribus di-
 sputatam.
 Hartmanus Pistorius à Seuseltz in suis qua-
 stionibus feudalibus una cum Simonis Vrici
 filij additionibus Germanus.
 Hermannus Vulteus Germanus de feudis, &
 in sua Exegi feudali.
 Henricus à Rosental in sua Synopsi feudali
 Germanus.
 Hartmannus Hartmanni Germanus in suis
 obseruationibus feudalibus.
 Henricus Canisius Germanus in suis disputa-
 tionibus de Vniuersa feudorum Materia.
 Henricus Bocerus Brugensis in Classicis di-
 sputationibus feudalibus, & de differentijs, &
 qualitate feudorum.
 Hubertus Giphanius Germanus de iure feud.
 Ioannes Blancus Marsiliensis in Epit. feud.
 Iacobinus de S. Georgio Taurinensis in sua inuest.
 feudali.
 Ioannes Ferrarius Montanarius Germanus in
 Collethanea feudorum.
 Iacobus Kleist in Prolegom. conclus. feudalium.
 Ioannes Gemmel in Compendio feudali Ultra-
 montanus.
 Ioannes Rudingerus Controuersiarum feuda-
 lium Ultramontanus.
 Ioannes Sainxon in Consuetudines Turonenses
 tit. de feudis.
 Ioannes Vagnerus in Tract. disput. feudalium
 Ultramontanus.
 Ioannes Iacobus Plebst Disput. feud. Ultram.
 Ioannes Niellius Disput. feud. Ultramontanus.
- Ioannes Consalvus de feud. Ultramont.
 Ioannes Goeden in suis Disput. feud. Ultram.
 Ianus ab Arce dura conclus. feud. Ultram.
 Iodocus Piermaier in Disquisitionibus feudalibus.
 Lepoldus Kackelman Disput. illustrium tit. de
 successione ab intestato Ciuili, & Feudali
 Germanus.
 Ludolphus Schraderus magnus Germania I.C.
 in bipartito Feudorum Tractatu.
 Liborius Hackiserus in Tract. de feudis, quem
 allegat Bammac. in cap. si quis per triginta
 quat. 6. num. 35.
 Martinus de Silimanis de feudis.
 Nicolaus Baderus disput. feudalium.
 Nicolaus Boerius in Consuet. Biturig. tit. de
 consuetud. feudali.
 Odonis Melandri in locis communibus Contro-
 uers. iuris feudalis.
 Petrus Gudelinus de iure feudorum, Atonsis ex
 Hannonia in Belgio.
 Petrus Rebuffus à Monte Pessulano Gallus in
 Arbore Feudorum.
 Petrus à Bellapertica Gallus super feudis.
 Stephanus Fereatulus in Tract. de feudis, quod
 allegat Gothofred. Antonius disp. 2. thes. 3.
 lit. A. in fine, de his qui feud. dar. poss.
 D. Rittberibus in Tractatu de feudis.
 Valericus Zastus Friburgensis in tract. de feud.

Ex Hispanis.

- A**luarus Valasus Lusitanus de Iure Em-
 phiteutice.
 Anibal Moles Praef. Reg. Cam. in suis Decisio-
 nibus manuscriptis. tit. de Iure Reluciorum.
 D. Franciscus de Paz Balboa Hispanus Iudex
 Criminum in M. C. V. ac S. Inquisitionis
 Consultor in suo Tract. de Monarchia Regi.
 Ioannes Garzias de Expensis, & meliorationibus.
 Ludovicus de Molina de Hispan. primog.
 Melchior Palaez de Mayoratibus.
 Franciscus Reuerterius in Decisionibus manu-
 scriptis, qui fuit Locutenens Reg. Cam. Sum.
 Sunt, & alij Germani quorum nomina in alte-
 ro Opere ponemus.
 Canonista nonnulli in tit. de Feudis.

Al Sig. Canon. Luigi Ricci!

I. Terrag. Vic. Gen. Neap.

Reuerendissime Domine

Recognoui Librum, cui titulus est, *de Iure Releuij, siue Commentarij ad Constitutionem Regni Neapolitani*. Post mortem sub Titulo *de Morte nuncianda Imperatori*, compositum à D. Andrea Capano Patritio nostro Neapolitano. Quamobrem refero, quòd Releuij materiam indicauit Andreas Ifernienfis, eamq; indicatam, explicaturi Doctores potiùs intricauerunt, quasi sub nocte vagantes, in diuersas eundo sententias, multiplicesq; constituendo casuum emergentium decisiones, nunc verò, fugata nocte D. Andreas Capanus, Andrea Ifernienfis mentem percipiens, ac spiritum habens, indicatam releuij materiam auxit, auctam ornauit, ornatam declarauit, declaratam firmauit, firmatam patefecit, patefactam nunc tradidit. Ideò cum nihil contineat, quòd Ecclesiasticis repugnet constitutionibus, & uti cunctis profuturum imprimendum censeo, sicque refero.

Io. Aloysius Riccius Canonicus Deputatus.

Imprimatur I. Terrag. Vic. Gen. Neap.

Mag. Consiliarius Carauita videat, & referat.

Tapia Reg.

Illustriss. & Excellentiss. Domine.

Tractatum de Iure Releuij ab Andrea Capano Milite Neapolitano, & I. C. insigni, elaboratum miro ingenio, summoq; excogitatum labore, (Excellentiae tuae ut obtemperarem mandatis) legi, ac relegi, in eo reperi Andrea Ifernienfis mentem de hoc Regali iure antea variè perceptam, nunc verè explicatam, germanèq; intellectam. Dispersa, confuseq; olim de releuio dicta, nunc non in eleganti methodo collocantur, perdocta serie disponuntur, ac facili via declarantur, Iura Regalis Fisci ad releuium excitantur, referuntur, rectè tuentur, ritèq; ampliantur, demum collatis rationibus solidiora quàm à ceteris redduntur, Supremo- rumq; Tribunalium nouis illustrantur Decisionibus, quibus undiq; in unum redactis, & Fisci, & Baronum Aduocatis reddidit Authòr materiam auctam, locuplefactamque. Indè refero Excellentiae tuae opus hoc, quòd reuidi, praelo committendum esse, immò quòd continuo mandes, profuturum est enim Fisci commodis, interea te studioforum Mecænatem, bonorum seruatorem, malorum vindicem, ubertatisq; auctorem ad Nestoreos annos Deus seruet incolumem. Vale Neapoli die 20. Ianuarij 1630.

Excellentiae Vestrae additissimus seruus.

Petrus Antonius Carauita.

Imprimatur Enriquez Reg. Lopez Reg.

INDEX ARGUMENTORVM QUESTIONVM OMNIUM,

Quæ in hoc Opere continentur.

Pars Prima. Quæst. 1.

Releuium in Regno nostro tempore Gallorum, in illud conuolantium originem sumpsisse, & in alijs Europæ partibus introductum refertur. Et contra

feudi naturam esse contenditur; Item duplicatum releuium in eodem Regno ob non petitam inuestituram, & ob non solutum intra legitima tempora simplex releuium, loco amissionis feudi subrogatum ex gratia Regum nostrorum, & in alijs locis. Demum de iure Tapeti huius Regni, cæterorumque Regnorum nonnulla ponuntur.

Quæst. 2.

Releuium quonam tempore, illud, eiusque substantia fuerint cognita, & unde dictum refertur, distinguendo releuij nomen, eiusque substantiam, ut substantia releuii, sed sub alio nomine de iure digestorum cognita fuerit, deinde de iure Authenticorū. In Regno autem nostro ex more, siue consuetudine cognitum fuisse probatur. Deriuatur hoc nomen à primitiuo releuare; vox enim barbara est, quod & releuamen dicitur. Et in alijs locis correspondendo causæ, ob quam soluitur, appellatur in Hispaniis *Pentra-da*, apud Insabres *Introgium*, & in alijs partibus remissiue quomodo appellatur.

Quæst. 3.

Releuii solutionem esse ius à vassallagio dependens, eiusque effectum, ubi viget, probatur.

Quæst. 4.

Releuium, qua de causa debetur, deque eius descriptione, siue definitione differitur, referuntur eius solutionis causæ, tum recognitio Domini, tum renouatio inuestituræ, & iuramenti, eorumque, quæ in iuramento continentur, quæ renouatio veteris tantum inuestituræ fieri intelligitur. Item ob laborem Domini in renouanda inuestitura veteri, Vnde releuium non deberi deducitur, quando inuestitura petitur à nouo successore in Regno. Nec vassallus immixtus à Domino ante annum soluere tenetur, contra Aflicti sententiam.

Quæst. 5.

Consuetudinem soluendi releuium, non solum in nostro Regno, sed in alijs Europæ partibus inolere demonstratur quinimmo, & de eius quantitate ijs in locis, prout in Gallia, & alijs locis conuicinis pro releuio soluitur melior equus, aut bos, & toties quoties feudum mutat manus Domini, non autem in casu venditionis, vel successionis directæ. Item soluitur in Sabaudia, & Pedemontium patria sub nomine laudimij. Item in Colonia, Montesia,

Du-

I N D E X

Ducatu Iuliacensi. Item in Passauia, eiusque Prouincijs, & dicitur laudatium. In Aquitania dicitur obsequiū, in Brittania dicitur redemptium, in Hispanijs, & dicitur vulgo *l'entrada*, In Regno Siciliae ultra pharum soluitur, sed quantitas diuersa est, prout diuersi ibi sunt statuti casus; apud Aurelianenses dicitur releuonfor. Demum in regno nostro quamnam quantitatem percipiat Rex, refertur ex bilancio transmissio ad Catholicam Maiestatem.

Quest. 6.

Præstationem releuij contra feudi naturam, & à feudo quid extrinsecum esse deducitur, huiusque sententię per multæ afferuntur rationes, & auctoritates tam Freccie, Ifernienſis, Franc. de Ponte, & aliorum; demum hodie inesse feudo deducitur.

Quest. 7.

Solutio releuii an sit onus speciale ipsius feudatarij, vel reale feudi controuertitur. Et personale suadet esse. Quid autem seruetur, & quomodo in Regno nostro refertur. Et contra rem ipsam actionem dari obseruatur, prædictaque obseruantia iure probatur. Demum reale onus esse feudi ostenditur, adeo ut contra tertium possessorem dirigatur. Et an actio pro releuio sit personalis in rem scripta, vel conditio ex lege constitutionis Regni iudicanda discurretur.

Quest. 8.

Releuium ab hærede soluendum demonstratur, & hæredi nomen in hac materia quomodo intelligendum remissiuè, & an remitti possit.

Quest. 9.

Releuij solutio, an iudicat aditionem hæreditatis queritur, & interiectis rationibus concluditur affirmatiuè.

Quest. 10.

Per listam præsentatam coram Rege, pro taxando releuio, ubi introitus feudales enumerati fuere, an probetur introitus ibi enumeratos esse feudales declaratur, Quando, & ex quibus feudalis præsumenda, & iudicanda res sit. Et quando ex errore fuit talis lista facta. Et an probet respectu tertij distinguitur. Et quando Baro ob listam prædictam esset manutenendus in possessione, declaratur.

Quest. 11.

Laudimium quid differat à releuio ponitur, ex origine, quantitate, causa, poena, & alijs.

Quest. 12.

Releuium intra quantum tempus solui debet, & quæ vassallus intra illud agere sit coactus proponitur, & quæ pro parte filii sunt facienda post mortem Baronis, referuntur, in quo Afflictus varians noua distinctione concordatur. Et sufficere tantum petere inuestituram, & offerre offerenda, intra annum ostenditur.

Quest. 13.

Releuium Regi Curia debitum, an debeat deducis, vel computatis oneribus feudum grauantibus, diuersæ Regnicolarum, & Sicularum proponuntur sententiæ. Affirmant Regnicolæ illud deducis oneribus (excepta vita militia, & paragio) deberi, & varijs de medijs eorum sententiam autumant esse veram, & demum sæpè sæpius in Regno Neapolitano in Supremis eius Tribunalibus iudicatum. Negant Siculi, dicunt namq; illud deberi computatis, non autem deducis oneribus, eorumque negantium opinionem permultis conantur fundare modis, & ita multoties in eorum Tribunalibus Regni Siciliae referunt esse iudicatum; Demum concordantur Sicularum, & Neapolitanorum discor-

A R G V M E N T O R V M :

discordantes sententiæ; sic enim se habet quolibet in Regno soluendi propria consuetudo, quæ dum in releuio præualet, meritò diuersæ oriuntur decisiones. Denique eorum dicta declarantur, adtenta Regni nostri consuetudine, cum sint deducendæ quantitates debitæ creditoribus. Itè deducenda salaria debita substitutis in colligendo introitus Barones, & Dohane-riis, & Credenziis, & super hoc duæ referuntur Reg. Cam. Summ. decisio-nes.

Quæst. 14.

Releuium ut debeat num sufficiat fructus percipere tantum ex feudo, vel necesse sit ut feudales illos percipere, & affirmatiuæ referuntur Regiæ Cameræ decisiones, ut necesse sit percipere ex feudo ut feudales, Feudalesque in dubio præsumendi non sunt, nisi aliquando releuium, vel fidelitatis iuramentum per fiscum probaretur, varièq; id arguentes referuntur præsumptiones, eæque ad Menoch. & Intrigliol. legendæ remittuntur; unde nec de functionibus fiscalibus alicui concessis debetur releuium, quia in libro patrimonii, non autem cædulario Baronum describuntur.

Quæst. 15.

Vassallo, siuè subuassallo, dicente se amississe instrumentum solutionis releuij, an debeat ei credi, declaratur quomodo, & quando ei credendum est, quando allegaret causam, eamque probaret, nisi data opera, vel ex industria esset amissum, & de scriptura amissa, quando necessarium sit eam reperiri, & de Domino amittente antapocham, ut admittatur ad iurandum.

Quæst. 16.

Releuii solutio facienda in anno, quo feudatarius moritur, an debeat intelligi id in anno, quo moritur ciuilitè ad declarationem verborum Andr. de

Isernia; Item releuium non debetur ob professionem in religione, Item excôcommunicationem sub naturali morte intelligi declaratur, non autem foriudicationem contineri, & de morte æterna aliquando intelligi mortis vocem ostenditur, & declarantur nonnulla circa mortis equiuocam intelligentiam.

Quæst. 17.

In feudo, in quo uiuitur iure Longobardorum circa successionem, & alia, an etiam uiuendum sit circa solutio- nem releuij? Et quid in feudo plano, & de tabula? dubitatur, ut solui non debeat ex Bammacarii sententia, qua reiecta, prò Fisco concluditur, expendendo verba constitutionis post mortem, nempe in quaternatis eam loqui nec distinguere de Longobardo, aut Franco.

Quæst. 18.

Andreas de Isern. dicens, quòd releuium est medietas fructuum illius anni, &c. qualiter sit legendus, illius anni, vel vnius anni, & posita Affiæ, & sequacium lectura, necnon altero legendi modo à Loffredo excogitato. Demum concordia adhibita, vterque legendi modus substinetur.

Quæst. 19.

Releuium soluendum ab hærede, quæro vox illa, hærede, an sit intelligenda de hærede vniuersali, vel particulari instituto in feudo, excitatur in dubiù, & transcripto triplici hæredum genere in feudo, concluditur illum esse dicendum hæredem in feudo, qui ex inuestitura, vel lege communi feudorù, vel Regni vocatus est, & de isto intelligenda sunt verba Isern. siuè vniuersaliter, siuè particulariter in feudo fuerit institutus, reiecta sententia Reg. Reuerterij.

Quæst. 20.

Releuium an sit soluendum ex quocunq; feudo

feudo à successore in illo, dubitatur; & distinctio tempore ante cōstitutionem, & tunc ex quolibet feudo, post autem constitutionem, & tunc ex feudo quaternato tantum, & de subfeudo quaternato remissiuè, & quid de noua inuestitura.

Quest. 21.

Annus in solutione releuij quomodo sit computandus, & de quo intelligendus, & quid in tempore ad petendam inuestituram, Annus in hac materia diuiditur de industriali, siuè legali, vel naturali, & in releuio de naturali intelligendus à die mortis. Et quid ad registrandum assensum Regis immediati, an currat à die exequoriationis, & ad petendam inuestituram à die aditæ hæreditatis, & de vario anni spatio apud Romanos, Aegyptios, Arcades, cæterosq; populos.

Quest. 22.

Annus ad petendam inuestituram, quando currere incipiat ad finem duplicati releuij euitandi proponitur à die, quo euenit casus petendæ inuestituræ, nempe mortis, eiusque scientiæ siuè notitiæ, etiam in morte Domini, Eiusque ignorantiam in dubio præsumi. De ratione cur annus, & dies, vel mensis ad petendam inuestituram fuerit elargitus, distinguitur quando possessio feudi remansit penes successorem, vel penes alterum, Scientiam autem mortis nunquam excludendam esse, & illam probandam esse per Fiscum, demum vt annus currat, concluditur, vt interueniat mors, scientia mortis, & etiam rem esse feudalem, & quod sit legitimus successor, & tempus labi passus sit, vt tunc puniendus poena duplicati releuij.

Quest. 23.

Annus, & dies, vel mensis ad petendam inuestituram, an utilis, vel continuus vassallo defluat, queritur, & tres affe-

runur Doctorum sententiæ; alij vt sit vrile, alij continuum, Alii vt continuum, sed vt feriz, hisque similia, computentur, non cætera impedimenta legitima, quæ excusant, & demum concordantur reiecta Hermanni Vulsci sententia.

Quest. 24.

Consuetudo soluendi releuium obmortem veram feudararij, an sit intelligenda in morte præsumpta, dubitatur & negatiua suadet sententia, Demum noua distinctione, an sit præsumptio sit iuris, & de iure, vel iuristantum pro Fisco accomodatur sententia, & quid de duplicato si in hoc casu ex contemptu Vassallus non petierit, vel non, & alia de hac morte præsumpta in hac materia inuestituræ petendæ remissiuè.

Pars Secunda, Quest. 1.

Nonnulla circa releuii solutionem pertinentia in hac secunda Tractatus parte dilucidanda indicantur, primaque fronte querendo, an releuium sufficiat esse solutum procuratori tantum, vel Domino solui necesse sit, resoluiturq; quæstio quatenus de seruitio habetur, sufficere quòd procuratori soluat, habita Domini notitia, hoc tamen de iure communi, quod de iure Regni limitatur sat esse solutum proponatur Regiæ Cameræ Summ.

Quest. 2.

An Baro teneatur soluere releuium de eo, quod sibi donatur ab vniuersitate per nominatione Cameræ reseruatae singulis annis.

Quest. 3.

An Dominus teneatur acceptare solutionem releuij ab alio, quam à succedente factam, & an sufficiat oblatio? excitatur quæstio, & adhibita distinctione, si vel nè solutio aliquid extrinsecum requirat, concluditur Dominū

non

ARGUMENTORVM

non esse obligatum oblatam solutionem recipere, si velit, vt Vassallus de persona petat inuestituram, & quid de rathabitjone sequuta, & quid è contrà si vassallus velit ab ipso Domino de persona inuestiri indicatur.

Quest. 4.

Vassallus an possit opponere compensationem contrà Fiscum, impediendo releuij exactionem, proponitur, & quæritur si Fiscus sit liquidus creditor Vassalli prò releuij, dubitatur cōpensationem admitti non posse: demum affirmatiuè concluditur, eadēq; affirmatiua sententia multifariam declaratur.

Quest. 5.

Sterilitas feudo superueniens in anno, quo releuium solui debet, an & quando illud remitti faciat dubitatur, & reiectis, quæ dicunt in emphiteuta, reiectaque Francisci de Amicis sententia distinguentis sterilitatem in parte, vel in toto feudo, suadet omnino releuium esse soluendum, & ratione, & reiuudicatae autoritate, & de modo taxandi releuium nullis perceptis fructibus: Et quid in vita militia, & quid feudo perempto in illo anno, & quid in canone; & an, & quando valeat argumentum de feudo ad emphiteusim in hac materia.

Quest. 6.

Augmentum feudo superueniens, an veniat in solutione releuii considerandum, adeò vt de illo debeat? Et post compendiosam augmentorum ex re ipsa, ex tempore, & industria vassalli, vel ex sua pecunia, factam declarationem, demum suo cuique capiti appenditur resolutio, pariter, & decisio, Deinde generalis affirmatiua proponitur sententia, vt de quolibet augmenti genere soluendum sit releuium. Et quid de seruitio determinato, & de indeterminato. Et an hoc au-

gumentum assumat naturam feudi, cui accedit, vel vt nouum feudum sit iudicandum. Et demum per multis, quæ contra hanc conclusionem possent fieri argumentis respondetur.

Quest. 7.

Augmentum feudo factum qualiter considerandum circà releuii, & seruitii feudalis solutionem consideratur; Et auctis fructibus non esse augendum seruitium, & quid de augmento magno, & quid de paruo, vt primo calu augeatur seruitium, secundo vero nequaquam, & quid sit magnum, vel paruum augmentum remissiuè; & de seruitio determinato, & indeterminato qualiter augendum, Item de augmento à Domino facto, distinguitur de simplici, vel expressa seruitiorum mentione, & de augmento facto in anno mortis, refertur decisio Regiæ Camerae, Summaria.

Quest. 8.

Augmentum temporis an faciat augeri seruitia, & per consequens maius releuium deberi. Declaratur, & affirmatiuè concluditur, si prouisione Dei, vel temporis cursu, & quid aucto Comitatu, an augeatur gabella, vel aucto feudo augeatur laudimium.

Quest. 9.

Augmentum in feudo factum ex industria vassalli, qualiter veniat considerandum in præstatione seruitii, & releuii, declaratur, De hoc augmento non esse habendam rationem, licet contrariam sequatur Author sententiam, Consideratur quatenus augmentum æqua lancè commensuratur cum industria vassalli, & quatenus exuperat, & quid quando talia augmenta feudo vnita sunt inseparabiliter, & quid quando separari possunt distinguitur.

I N D E X

Quest. 10.

Facta concessione à Domino, ipsi vassallo de feudo cum omni incremento, an debeat augeri seruitium, & releuium, aucto feudo ipso, controuertitur ab Afflict. ab eoq; concluditur negatiuè, siuè determinatum, siuè indeterminatum fuerit, contrà Rosentalis sententiam, dicentis facta concessione, vt supra, cum seruitio indeterminato, seruitium esse augendum, & hoc ex noua consideratione.

Quest. 11.

Feudo diminuto ex post facto, an diminutatur seruitium, & sic releuium, prò rata diminutionis, maximè post præsentatam listam introituum in Reg. Cam. Sum. affirmatur, secùs in Regno nostro Neapolis, vbi attenditur prima taxatio seruitii, nisi ex ordinatione Regis, Et in hoc discordantium sententiæ concordantur, & quid de parua, vel magna diminutione, vel in totum, vel in parte; Et quando dicatur magnum, vel paruum detrimentum arbitrio iudicis remittendum, & quid si detrimentum euenerit ex re ipsa, vel facto Domini, vel Vassalli consideratur.

Quest. 12.

Quid autem seruitio, vel releuio existente paruo, an diminuto feudo seruitiũ, & releuium diminui debeat, & concludendo affirmatur non esse diminuendum.

Quest. 13.

Fructus in solutione releuii quomodo liquidentur. Et tria considerando tempora, nempè quando pendentes, quando separati à solo, & quando recollecti, Et tempus quando separati à solo inspicitur in releuii liquidatione, vel attenditur feudi valor, qua liquidatione facta, expediuntur literæ executoriales contra Barones, & in pecunia illud exigitur.

Quest. 14.

Vita militia an minuat releuium, adeòt eius onere deducto, releuium de remanenti soluere debeat heres, & quid è contra, an releuium minuat vitam militiam dubitatur? Deinde contrà primogenitum concluditur nõ minui releuium, variæq; super hoc decisiones afferuntur, authoritates, & rationes; Et quid in aliis debitis hæreditarijs, Simile de adhoa adducitur. Itè vt nec minuatur releuium per quantitatem annuam de fructibus feudi, relictam in testamento secundogenitis. Item in vita militia debita patruo feudatarij, & refertur decisio, eiusque ratio, Regentis Moles.

Quest. 15.

Paragium debitum feminis ex lege Regni nostri, an facit minuere releuium, adeòt in eius solutione de paragij quantitate habenda sit ratio, vel e contra, disputatur, & incidenter dissertitur si paragium successerit loco legitime, vel portionis feudi, Quid in paragio debito vigore constitutionis, & quid de allodialibus, & quid de feudilibus, Et an equiparatio in omnibus procedat in paragio, & vita militia discernitur.

Quest. 16.

Onus adhoæ qualiter considerandum in solutione releuij, vt si illud minuat, vel tollat, vel è contra, Et distinguitur de adhoa ordinario, & impoendo, & concluditur vnicum tantum deberi, vel releuium, vel adhoa, reiecta Franc. de Amicis sententia. Item si feudum eodem anno ad duorum manus perueniret, nempè tempore adhoæ in manus vnus, & tempore releuij in manus alterius, vt adhuc vnicum tantũ debeat, & pinguius ad electionem fisci, nisi alterũ prius altero fuisset debitum Et quid si adhoa esset imposita pro illo anno, & sequentibus; & quid in vita militia. In paragio, & in collectis, & in

A R G V M E N T O R V M :

& in feudo vendito adhuc non soluto ad hoc, an soluendum à venditore, vel ab emptore.

Quaest. 17.

Releuium an sit soluendum de redditu, quem Baro percipit in feudo ex prouidentia Dei, in Prouincijs Calabriae, & alijs, quaeritur de holoserico in diuersis nostri Regni Prouincijs; de Niue, quae cadit de Coelo, de Pice, de Manna, concluditur soluendum esse releuium, De holoserico distinguitur, vt de frondibus morum soluitur releuium. De holoserico iam perfecto nequaquam. Et quid de laua, & zaccaro.

Pars Tertia, Quaest. 1.

Actionem fisco pro releuio competentem contra Vassallum, Vassalluè feudum, quònam ex fonte nascitur, & argumentando à sufficienti partium enumeratione, vt nec ex delicto, nec ex contractu, vno modo intelligendo. Demum ex quasi contractu nasci deducitur.

Quaest. 2.

Actionem Fisco pro releuio quonam tempore nasci, an à die mortis feudatarij, vel facte inuestiturae, contraria opinio, & Matthaei de Afflict. & Ioan. Franc. de Ponte, discuitur, easque concordando media inter extremas elicitur sententia.

Quaest. 3.

Actio competens fisco pro releuio, an sit realis, vel personalis, proponitur, super quo Marini Frecciae, necnon Ioan. Franc. de Ponte sententiae inuicem sibi aduersantes referuntur, alter personalem, alter realem esse asserentes, vtraque tantorum virorum discutitur opinio, deinde adhibita distinctione concordantur. Demum decisiones Regiae Camerae super hoc seruatè referuntur, tam in simplici, quam in duplicato releuio.

Quaest. 4.

Actio pro releuio fisco competens, an sit bonae fidei, vel stricti iuris, inuestigatur, & stricti iuris esse probatur ex origine, & natura contractus feudi, qua de re. releuii solutio non extenditur, nec de re ad rem, nec de casu ad casum, nec de persona ad personam, nisi interna ratio, vel pars, vel maior insit; & demum contraria refertur opinio, quòd sit bonae fidei, quatenus consideretur causam, quod est feudum, esse beneficium, & contractum, qui celebratur cum Principe, & conciliantur istae duae sententiae, quòd ratione originis, vt sit stricti iuris, ratione autem causae, vt sit bonae fidei.

Quaest. 5.

Pendente iudicio num res, de qua releuium solui petitur, sit feudalis, vel nè an illud fisco exigere possit, & exactum quando repetendum. Distinguitur. Si contentio inter Dominum, & vassallum fuerit, & Domino possidente, vassallus negans feudalem rem, non soluet, siue vt in allodialem ingrediatur, Si inter agnatos, & filiam, tunc nec Domino, nec agnatis possidentibus, nec probaturis aliquid incontinenti, femina immissa non soluet, Agnatis autem possidentibus, & femina immissa vt in rem feudalem soluet releuium, quod si succubuerit immissus, solutum iam releuium repetet à nouiter immisso, quod & consimili decisione, & auctoritate conuolidatur.

Quaest. 6.

Releuium esse solutum si non appaert, an ex lapsu temporis praesumatur? proponitur, ad quam admissa temporis, & recentis, & antiqui distinctione, vt de recenti, satisfactione alleganti incumbit probandi onus, feudalesq; consuetud i-

I N D E X

rudines probationem requirunt manifestam, nec præsumptam sufficere, tamen facta inuestitura, vassalloq; feudum possidente, præsumitur pro vassallo secundum magis veritati consonam sententiam, eam declarando non procedere quando protestatio intercesserit, ad quam sint cauti fiscales. Sin verò temporis diuturnitate, ac legitimi ad præscribendum vassallus contra fiscum coadiuuetur. Præsumptio est contra fiscum, & quid si pars releuii forsan soluta probetur, Et satisfactum fisco quando præsumendum ad Menoch. remissiuè.

Quæst. 7.

Contra fiscum in actione, quam pro releuio contra vassallum, eiusuè feudum habet, præscriptionem dari. In duplex hæc quæstio resecatur caput, vt alterum sit quando præscribatur actioni intentatæ ad releuium, alterum quando præscribatur iuri petendi releuium. In primo admittendum est, quod præscriptio in feudalibus est correlatiua inter vassallum, & Dominum, Actionesq; feudales triginta annorum spatium circumscribi regulariter, tum quia hæc actio ad releuium, siuè personalis, siuè realis admittatur, tricennalis, prò vt etiam actionem duplicati releuii arbitranda est.

Quæst. 8.

Iuri petendi releuium, siuè simplex, siuè duplicatum, & sic pro eorum libertate, an præscriptio currat contra fiscum, & quanto tempore? Dubitatur, & ex eo, quòd omnes actiones ex feudalibus consuetudinibus descendentes tricennio, circumscribuntur, aliisque admissis rationibus in adha, & feudi amissione. Distinctioneque adhibita, concluditur præscriptionem pro releuiorum libertate currere, dumodò casus petendi, requisitio Domini, & bona fides vassalli intercesserit, quod tertium requisitum non ad-

mittitur, eiusque conclusionis per plures redduntur rationes, & demum declaratio ad præcedentem quæstionem subnectitur, vt præscripta actione ad releuium intentata, in illo casu tantum intelligatur, non autem insequentibus.

Quæst. 9.

An pendente iudicio præscriptionis à releuio inter Dominum, & vassallum super actione, & libertate releuii, possit Dominus in casu mortis illud exigere, Et quid si lis penderet ratione priuilegii, Expenditur tex. in capit. cum personæ de priuilegijs in sexto, Et an pendente lite super exemptione, possit in prætendentes iurisdictionem exercere, tributaque exigere. In priuilegio autem, distinguitur, adeò vt semper pro illo, qui in quasi possessione libertatis, vel subiectionis reperitur, pronunciandum omnino sit, quod etiam pendente appellatione, vel restitutione procedere dicitur; Hinc ad quedam, quæ fieri poterunt obiecta respondetur, non tamen excludendo, quin, & contraria opinio tueri possit.

Quæst. 10.

Releuium non expressum in inuestitura, an censeatur reseruatam sub clausula illa, Iuribus Curie semper saluis, excitatur quæstio. Et rationibus coniectis, pro affirmatiua cõcluditur ex auctoritate Capyc. Frecc. & aliorum, quinimò & sub reseruatione fidelitatis, illud cõprehendi affirmatur, hinc declaratur supradicta clausula, vt præsentia tantum iura comprehendat, Et quid de clausula, saluo honore nostro, an releuium includat, nonnulla proponuntur.

Quæst. 11.

An per solutionem partis releuii intra tempus petendæ inuestituræ factam, acceptamq; à Domino, deinde elapso tem-

A R G V M E N T O R V M .

tempore, adhuc integro releuio non soluto, possit Dominus ad duplicatum agere. Affirmatiua proponitur sententia, prò qua permultæ expenduntur rationes. Idem in canone. Demùm pro negatiua concluditur. Et an præstans seruitium diminutum, puniatur poena ordinaria, & tex. in cap. ad hoc hic finitur lex, expenditur. Pœnaq; duplicati releuij, dum consuetudine nititur in suo casu tantum seruanda. Et qui in parte hic deliquit mitiùs, & non in toto puniendus. Demùm quamplurimis allatis argumentis negatiua statuitur sententia, quæ varijs illustratur ampliationibus, limitationibus, & declarationibus, & ad contraria respondetur. Et quid fisco renuente recipere talem particularem solutionem.

Quæst. 12.

An ex solutione partis releuij (non constituto de integra solutione) præsumatur totum releuium esse solutum, excitatur questio, in cuius resolutione, etsi affirmatiuæ sententiæ locum dari ex ratione videatur, tamen contraria amplectitur opinio, vt fiscus ad residuum agere possit, non autem ad poenam, vt in præcedenti. Et quid si fiscus bona vassalli administrasset, & quid si ad fiscum aliqua bonorù vassalli quantitas peruenisset, an cesseret præsumptio.

Quæst. 13.

Releuium esse solutum, vel non, huius probationis onus, an vassallo, vel Domino incumbat ex præcedenti inferatur, & collatis permultis medijs de vassallo, vt ipse teneatur fundare seruitium, esse præstitum, fisco negante, & in solutione releuij ex sententia Ifern. In canone, & inuestitura petita intra legitima tempora. Et in emphiteuta, affirmante, Domino autem negante, esse emphiteutæ onus probare canonis solutionem. Et demùm resolutis nonnullis tacitis, quæ fieri possent ar-

gumentis, pro fisco firmatur conclusio ex Ifern. doctrina, quæ varijs declaratur modis. Quid autem sit statuendum si hoc releuium à fisco alteri fuerit giratum. Item vt nec probatum dicatur si transactio interuenerit de duplicati poena. Item si memoriale pro gratia porrexerit, quod memoriale cum protestatione est porrigendû. Item vt nec probatum dicatur per extraiudiciales probationes, nec per præsumptiones, vel coniecturas, nec per iuramentum suppletorium, nec purgatorium, nec iudiciale. Deque cæteris probandis medijs remissuè.

Quæst. 14.

Baroni soluenti releuium non esse subueniendum à vassallis probabiliter dubitatur, prout subuētio debetur Imperatori ob coronæ susceptionē, vel iter ad Romam. Contrariù probatur, hinc incidenter dicitur subuentionem esse concedendam, vel denegandam, multis in casibus. Et quid si concessio fuisset facta in emphiteusim? An etiam emptori cum pacto de retroendendo debeatur. Item pro maritanda sorore. Quid in feudo nouo. Et quando dos à patre fuisset relicta. Et quid pro monacanda filia, vel sorore, & de quantitate subuentionis prò quolibet foculari. Et quid si essent plures filia, vel sorores. Et quid in nepte maritata ab auo. Et an in matre maritante filiam? & de qua filia intelligenda est constit. quamplurium, & an si filia secundò nuberet, & in quibus casibus debetur vel non, remissuè.

Quæst. 15.

Mutuans pecuniam prò soluendo releuio, an cæteris creditoribus super feudo anterior sit iudicandus, & probatur quòd anterior cæteris sit iudicandus varijs medijs, & decisio super hoc expenditur.

Quæst. 16.

Capitulû Regno nostro concessum quintum,

b

tum,

tum, & sextum in ordine, expeditum in anno 1558. incip. Item esponeno, & aliud, Item si supplica, per quæ disponitur, quod feuda donata filiis immediatè successuris iudicentur, vt feuda antiqua, & paterna, & quod de eis solvatur releuium in casu mortis donantis, an procedat vassallo inuito, & renuente vti gratia prædicta. Et an fuerit dicta gratia necessaria, refertur Bammacar. sententia dubitantis vassallum non posse renuere hanc gratiam, contra quam innuit Author. Et quod gratia illa non fuerit necessaria refertur doctrina Andr. de Ifern. à Bammacar. exposita.

Quaest. 17.

Releuij præstationem cum possessione triginta annorum, feudum facere præsumi deducitur, & an probetur inuestitura, & de modo probandi feudalem qualitatem remissiuè.

Pars Quarta, Quaest. 1.

Fructus in solutione releuii quomodo considerentur, & de quibus intelligantur, Et de multiplici fructuum specie consideratur, Et quid de fructibus pendentibus, & quid à solo separatis, Et quid de industrijs, & negotiationibus Baronum, Et quod de fructibus bonorum burgensaticorum, quæ perpetuò vassallus feudo addicauit, & vniuit, Et quid de fructibus animalium breuiter enucleatur consideratio, Et quid de oleo, & de creta.

Quaest. 2.

Releuium an debeat solui ex prouentibus iurisdictionis, vtpote transactionibus, compositionibus delictorum, & de poenis civilibus, & criminalibus quaeritur. Et admissa distinctione de Barone habente, vel solam iurisdictionem civilem, vel solam criminalem, vel vtramque, vel solum castrum cum hominibus, sine iurisdictione. Et licet dubitetur releuium soluendum esse, tamen

concluditur non esse soluendum, nisi in casu, quo haberet castrum cum hominibus, ex quibus aliquos fructus perciperet, Et an prouentus ciuiles, & criminales iudicentur, vt fructus feudi, negatiuè concluditur, & ita decisum.

Quaest. 3.

Vassallus succedens in feudo, an teneatur soluere releuium de introitibus simpliciter concessis à Rege suo prædecessori, tam in dicto feudo, quàm extrà, distinguitur. Et quid de introitibus concessis in feudum, & percipiendis ex feudo. Quid de introitibus fiscalibus percipiendis ex feudo, & quid de introitibus concessis simpliciter, an in feudum, vel allodium dicatur facta concessio, ad hoc vt ex eis debeat releuium, & latè differitur quando, & ex quibus in dubio isti introitus concessi præsumantur in feudum, vel allodium, Quando ratione rei, vel contiguitatis, vel ex verbis, id dignosci potest, & referuntur decisiones Regiæ Cameræ Summaria.

Quaest. 4.

Feudo intrà annum solutionis, & mortis ad Regem deuoluto, & ab eod. Rege alteri de nouo concessio, an hic nouus infeudatus debeat soluere releuium, nõ solutum per suum prædecessorem. Et an fiscus pro releuio debeat præferri creditoribus super feudo ad se deuoluto, & negatiua suadet sententia. Et quid in subfeudatario. Quid si adhuc releuium esset soluendum in pluribus annis. Et quid si concessio facta esset cum clausula, iuribus Curia semper saluis, vel expressè, inferitur.

Quaest. 5.

Feudo vendito intrà annum petendæ inuestiturae, non adhuc soluto releuio, quisnam soluere illud tenetur emptor, vel venditor? & quid in receptore cū pacto de retrouendendo, & quid in feudo pignorato. Et emptorem teneri ratio-

ARGUMENTORVM.

ratione rei ad solutionem releuij, declarando si vendidit in fraudem releuij, vel bona fide, vel ex necessitate pacti de retrouendendo. Item in hærede emptoris retrouendente, & in hærede venditoris reemete, refertur decifio Regiæ Camere.

Quæst. 6.

Venditis fructibus feudi, in casu tamen permisso à lege, moriente Barone vendente. Releuium an sit soluendum ab hærede vendentis, vel ab ipso emptore dubitatur, & concluditur posse Dominum à quo voluerit releuium exigere, sed gratia facilioris exactio- nis à possessore exigitur, & quid de clausula apponi solita in talibus venditionibus, dummodo liceat Regiæ Curiaë exigere releuium à quo voluerit, & referuntur allegationes super hoc puncto factæ.

Arg. Alleg. incip. Felix Polizzi.

Venditio certorum annuorum introituû super fructibus feudi, quando feudalis censenda est, defenditur, & de clausulis enarratur, & de clausula releuij, & seruitij, super quo allegationes ponuntur.

Arg. Alleg. incip. In anno.

Adoha an soluenda ab emptore, vel venditore fructuum feudi, & an, & quando venditio fructuum feudi constituat corpus feudale distinctum a feudo. Et quando & ex quibus venditio prædicta in allodium, vel in feudum facta arguatur.

Argum. Allegat. incip. In causa Isabella Policio cum Regio Fisco.

Venditio certorum annuorum introituû super fructibus feudi, quando in allodium facta esse censetur, non autem in feudum defenditur. De clausulis solitis apponi in talibus contractibus, differitur, & declaratur. Et de clausula seruitij, & releuij in talibus con-

tractibus apposita, an & quando feudalem arguant concessionem. Et an & quando dominium, vel vsusfructus dicatur cõstitutus super toto, vel parte feudi. Et an assensus operari possit in casu prædicto.

Quæst. 7.

Venditis fructibus feudi ad vitam, vel ad tempus, in casu tamen permisso, præ- mio Regio assensu, in quo non adesset clausula illa, quòd liceat Regiæ Curiaë exigere seruitium, & releuium a quo voluerit, & mortuo feudatario vendente, an releuium statim ab hærede vendentis, vel debeat expectari mors ementis fructus, vel debeat solui ab emente. Distinguitur quando in feudum, vel non in feudum facta est venditio, & ab hærede vendentis soluendum esse concluditur, non expectata morte ementis, qui nullum dicitur ius habere in feudo, sed tantû ius percipiendi fructus, verûm executio fiat à Fisco contra ementem uti fructuum perceptorem.

Quæst. 8.

Releuium an sit soluendum de feudo pignori dato ob mortem pignorantis, vel pignoratarij, & concluditur ob mortem pignorantis solui debere ab hærede pignorantis, verûm executio fiet contra feudi possessorem, & sic pignoratarium, saluis eius iuribus contra pignorantis hæredes. Et quid stante clausula Regiæ Cancellariæ. Et quid in feudo dato à godere.

Quæst. 9.

Inuestitus de feudo recasuro ad Regem, an debeat solui releuium ab ipso inuestito, quando succedit in feudo prædicto ob mortem illius, ob quem aperitur Regi, dubitatur, & concluditur negatiuè ex sententia Afflicti. nisi quando solitum esset de consuetudine. Item nec soluere tenetur filius inuestiti succedens in, illud ius inuestituræ, & quã-

do Rex, vel Baro possint concedere feuda deuoluenda, remissiuè.

Quest. 10.

Succedens in feudo virtute legati sibi facti, an teneatur ad releuium ob mortem legantis, hæsitatur, & permultæ pro legatario contra fiscum adducuntur rationes. Demùm distinguitur si in legato adest assensus Regis, vel non; ut utroq; casu exigatur releuium. Quicquid in contrarium dixerint Reg. Reuerterius, & D. Thom. Minadous, contra quos validè defenditur Authoris sententia, & respondetur ad contraria. Et in similibus assensibus fiscales apponant clausulam, dummodo solvatur releuium tempore mortis legantis.

Quest. 11.

Vxor an teneatur soluere releuium ob mortem viri de feudo in dotem dato, & ad ipsum reuerso. Item quid in feudo pro antefato, et stante prag. Illustr. Ducis Ossunæ, quod mulier sit usufructuaria, & in feudo dato in dotem, an teneatur maritus soluere releuium ob mortem vxoris, sub dubio ponitur, hinc discutitur si vera est illa doctrina, quod dominium rei dotalis transeat in virum, & concluditur releuium non esse soluendum, pluribus collatis rationibus, & autoritatibus rei iudicatæ, contra sententiam glo. — Item an debeatur releuium pro feudo adiudicato pro dote ob mortem femine? distinguitur, & refertur decisio Reg. Cam. Item quid in feudo pro dotario assecurato, & quid si vxor legasset feudum marito, & de feudo in dotem dato intra tempus petendæ inuestituræ, refertur.

Quest. 12.

An, & quando una femina, vel maritus teneatur soluere releuium de feudo sibi in dotem dato à patre ob mortem patris dotantis, & quid in casu contrario. Item quid in fratre dotante latè declaratur. De patre habente

masculos, & feminas, vel alteros tantum. De emphiteusi in dotem dato, an debeatur laudimium. Et quid in patre habente alia bona. Idem in fratre dicendum. Item de feudo dato in dotem ab extraneo. Et refertur clausula, quod in assensu super contractibus dotationis apponatur, nempe verum, quod releuium solvatur ob mortem dotantis.

Quest. 13.

Ob mortem habentis usufructum in feudo, an propriarius succedens in plena proprietate releuium soluere teneatur. & quid in proprietario, & usufructuario insimul succedentibus refertur sub dubitatione. De feudo in dotem dato genero ob mortem soceri medietatem releuij solutam fuisse, & probatur non solui releuium, & quâdo ex resolutione iuris succedit proprietario. Et proprietario, & usufructuario succedentibus in feudo, soluendum esse releuium traditur, esseque onus ipsius usufructuarii. Et quid si vnus usufructuarius succederet ob mortem alterius usufructuarii.

Quest. 14.

Vassallus habens solum castrum, absque fructibus, an teneatur soluere releuium, concluditur per eam esse inuestituram, sed releuium non deberi, prout etiam in adoha asseritur.

Quest. 15.

Refutarius an, & quando teneatur soluere releuium de feudo sibi refutato ob mortem refutantis latè differitur, quod veniat ad feudum ex contractu, Item quilibet contractus celebratus, cum proximè successuro, resoluitur in refutationem, Et distinguitur de fraudulenta, vel non fraudulenta refutatione, Et quid, & quando refutatio facta esset reseruato usufructu, vel imposito aliquo onere, vel cum causa, vel sine causa, vel omnium feudorum, vel

A R G V M E N T O R V M .

vel vnus feudi . Et quid hodie seruari debeat circa assensus præstandos super dictis refutationibus .

Quæst. 16.

Refutans , an & quando teneatur soluere releuium ob mortem refutatarij , Refertur Afflic. & Frecc. sententia , eorumque fundamenta , & quomodo refutans succedere dicatur refutatario , & quâdo frater fratri refutatario ; Demum contra Afflic. & Frecciam concluditur , & probatur , decisionesq; referuntur Reg. Cam. Sum. Idem in fratre , vel agnato refutante , Et in donatione immediatè successuro , Idemque si pater vendidisset filio , Idem in matre , vel foemina refutante filio masculino , & an refutans succedens refutatario excludat sororem , vel collaterales , Et quid si refutatio esset facta omnino , nulla reseruatione facta , Et quid in auo refutante nepoti masculino , vel foeminae .

Quæst. 17.

Refutationem immediatè successuro factam , ex quibus præsumatur esse in fraudem releuij , declaratur , Quando absque causa omnia feuda refutarentur ; Quod cessat , quando ob ingentes nuptias refutatur . Itē si post refutationem refutans esset in possessione feudi refutati , & quid si adesset cõstitutum .

Quæst. 18.

Refutatio facta ab infirmo , an præsumenda in fraudem releuij , Et quomodo consideratur infirmitas in hac materia ; Vulgariter tamen intelligitur de graui ; Distinguuntur infirmitatum genera , Alij infirmi , Alij valetudinarij ; Et declaratur qualis debeat esse infirmitas , ad hoc , vt fraudulenta præsumatur refutatio ; Et quantum temporis spatium debeat intercedere , à die refutationis ad mortem , In quo Authoris sententia in medium refertur de spatio temporis , Et quid in conualescente , & quid in sene .

Quæst. 19.

Adie refutationis factæ ab infirmo , ad

eius mortem quantum temporis spatium debeat intercedere ad excludendam , vel præsumendam fraudis suspicionem in releuio soluendo , consideratur , Alij dixerunt propè mortem , quod declaratur , Alij , viginti dies debent intercedere , Author autem considerato vario morborū genere , quorum aliqui intra modicum tempus , aliqui intra longum , latiferi solent esse , arbitrium esse diiudicat .

Quæst. 20.

Senectus an , & quando faciat præsumi refutationem fraudulētam releuij , refertur , Et quid dicatur senex remissiuè .

Quæst. 21.

Releuium an sit soluendum à successore ob mortem refutantis , qui refutauerat existēs in sanitate tempore refutationis , sed mortuus deindè fuit intrà tempus alias fraudulentum , Et collationibus concluditur in hoc casu ; quando infirmitas , eiusque suspicio non aderat tempore refutationis , non esse soluendum .

Quæst. 22.

Releuium an sit soluendum à refutatario in morte refutantis , si refutatio fuerit facta tempore , quo refutans erat sanus , sed benè registrata fuerat tempore , quo erat infirmus ipse refutans , & sic infirmitas non erat tempore refutationis , sed tempore registrationis , dubitatur , & coniectis hinc inde rationibus , concluditur infirmitatem tempore registrationis non nocere , sed sufficere illam non fuisse tempore refutationis .

Quæst. 23.

Duabus factis refutationibus ; Vna in infirmitate , & registrata intrà pragmaticæ tempus , sed non mortuo refutante intrà suspectum tempus , Altera facta in sanitate , sed mortuo refutante intrà tempus ad registrandum , & intrà tempus suspectū de fraude releuij , an hoc casu refutatarij deat releuiū soluere

Quæst. 24.

Refutationem factam , reseruato vsu fructu,

cto, vel administratione, quando in fraudem releuij factam esse dicatur; & quid in donatione, ponitur quid seruatum vsque ad tempora Frec. Et tēpora Franc. de Ponte. Et quid si refutatio facta esset, reseruata facultate disponendi de aliqua quantitate, Et an attendendus sit vltimus contractus refutationis simplicis, licet in primo reseruatus fuisset vsusfructus, Et an, & quando valeat refutatio reseruato vsusfructu, remissiuè.

Quest. 25.

Novus successor in feudo, an teneatur soluere releuium per suos prædecessores non solutum, Et quid si essent plura releuia non soluta, Et quid in laudimio, vel censu præterito, Affirmatur, & satius erit pro solvente, vt sibi à fisco, vel ab alio, cui soluit, actiones faciat cedere. Item in seruitio feudali, In collectis, In tributis remissiuè.

Quest. 26.

Successor in feudo ex pacto, & prouidentia, an teneatur soluere releuium ob mortem vltimi decedentis; Hesitatur; Negatiua proponitur sententia Frec. & Bammac. dubitantium de mente Andr. de Ifern. Deinde incidēter multifariam differitur quoniam modo, iure, vel ratione quis ad feudum ex pacto, & prouidentia succedere dicatur, ex dictis per Germanos, & Francigenas, & Citramontanos, latēque verba Ifern. (In hærede tantum releuiū mos introduxit) declarantur, Tandem affirmatiua recipitur sententia releuiū esse soluendum ex autoritate Frecc. Et negatiuam opinionem substētabilem esse proponitur.

Quest. 27.

De feudo possessio per Vniuersitatem, per Societatem, vel Collegium, aliaq; loca quid statuendum circa solutionem releuij, stante quod nunquam, & perraro deficiunt; confertur quod eorū administratores petere tenentur inuestituram, Et vassalli Vniuersitatum, & Collegiorum tenentur seruire eorum

administratoribus, Negatiua refertur de iure, vt non soluant Vniuersitates, licet contrarium sit receptum, vt singulis quindecim annis soluant, Itemq; duplicatum releuium in suo casu soluent, nisi culpa non adesset.

Quest. 28.

Ecclesia feudum possidente, & mortuo eius Prælato, an debeat solui releuiū per Prælatum successorē in Ecclesia, & pet consequens in dicto feudo ob mortem Prælati prædecessoris; Et negatiuam sententiā suaderunt permulti, quorum rationes subnectuntur; Idē in tributo ratione feudi, & muneribus sordidis, Nisi pactum adesset in inuestitura, vt debeatur, vel præscriptum, elset, vel si vna vice solutum elset, vel si Curia elset in possessione exigendi, vel legitimū tempus effluxum, Nec factum Prælati in his præiudicat Ecclesie. Et in hoc attendendam esse consuetudinem, Asecurationem præstare tenetur Prælatus, & iuramentum.

Quest. 29.

Releuium an solui debeat de parte feudi, quę per mortem Cōfeudatarij adcrefcit alteri Cōfeudatario per ius adcrefcendi, succedendo in illa, & negatiua probatur sententia. Tantoq; magis si in inuestitura ius adcrefcendi elset, appositum, nisi fuerit dictum, vt alter alteri succederet. Et quid in iure non decrefcendi. Et de alijs ad materiam remissiuè.

Quest. 30.

Succedens in feudo plano, & de tabula an teneatur de illo soluere releuium. Et quid de duplicato. In dubium reuocatur; De feudo prædicto multa remissiuè, & negatiua opinio suadet, etiā in duplicato releuiō. Expenduntur verba Constit. post mortem, quomodo debeant intelligi verba illa, siuè sit castrum, siuè terra plana. Declarando negatiuam sententiam non procedere in feudo plano, & de tabula secundum quid.

ARGUMENTORVM.

Quaest. 31.

Feudo vendito cum pacto de retrouendendo, & intra annum mortis reempto, an debeat solui releuium à retrouendente, vel reemente, distinguitur. Si heres redemerit in vita vendentis, vel post mortem. Concluditur releuium non esse soluendum, ratione, & auctoritate, ab ipso reemente. Et tandè noua Reg. Cam. affertur decisio, ut retrouendens soluat prò rata temporis, quo possedit, & prò alia rata reemens, uti tertius possessor.

Quaest. 32.

Vassallus succedens in feudo, cuius possessio tempore successionis reperitur penes tertium, an teneatur soluere simplex releuium; Et quid seruetur in Regno nostro, & negatiua suadetur conclusio, & in duplicato. Idemque si possessio Dominica in Vassallum esset penes tertium. Nec tempus petendae inuestiturae currit lite mota super feudo, tam super iure Vassallagij, quam Dominico. Nisi de iure Saxonico, uel negligentia, uel culpa Vassalli, uel interpellatus. Et an si esset impeditus petere inuestituram, uel litae finita. Sed releuium dicas exigendum à successore, sed condèmandum esse possessorem ad soluendum successori quantitatem solutam pro releuio, & ita seruari refertur in Regno nostro, ex obseruatione Reg. Cam. Sum.

Quaest. 33.

Releuium de subfeudo an debeat Domino immediato, uel Regi? hæsitur, & admissa duplici subfeudi, & releuij nouiter declarata diuisione. Concluditur Baroni soluendum esse, à cuius herede in eius morte Regi postea soluitur. Quid in laudimio, assensu, adoha, refertur. In subfeudo quaternato contraria Afflicti, & Ifernæ sententia ponitur; Et quid si Baro haberet ex privilegio, ut sibi soluatur adoha, & releuium. Et quid si inuestitura esset de tota Baronia, tã de feudis subconcessis, quam retentis, amplissimè declaratur.

Et quid de duplicato releuio.

Quaest. 34.

An Dominus possit exigere duplicatum releuium ab Vniuersitate, uel alio loco, possidente feudum, si intra annum petendae inuestiturae non fuerit illa petita. Et quid eorum administratore mortuo, nec petita inuestitura à legitima persona succedere in administratione tempore debito, nec soluto releuio; declaratur, & ponderatur.

Quaest. 35.

Infamia an sit iurum impedimentum, quin inuestiturae tempus non labatur, eoq; elapso, quin duplicatum releuium non debeat, distinguitur. Nobilitas dominantis Vassallos unde oriatur. De infamia ex parte Domini, & ex parte Vassalli. In Domino an consideratur de maiori, siuè magna infamia, contrariae referuntur Doct. sententiae, & concordantur. Ex parte Vassalli ex suo delicto non prodest. Item super infamia debet esse pronunciatum, & poena ordinaria, non autem extraordinaria irrogata. Et quid appellatione pendente à sententia irrogante infamiam.

Quaest. 36.

Ex venatione, aucupio, vel piscatione, an debeat releuium de eo, quod ex illis percipitur, & distinguitur an Baro habeat ius prohibendi, & ex illis certum annum introituum percipiat, ex fida, siuè diffida, ut tunc debetur releuium. Vel quid si in demanio retinetur, an possit per Barones in totum prohiberi.

Quaest. 37.

Donatarius feudi ex contractu donationis inter viuos, an teneatur soluere releuium ob mortem donantis, distinguitur de donatione facta immediatè successuro, uel extraneo, & quando extraneo facta est distinguitur. De tempore ante gratiam anni 1558. ut releuium non deberetur, post autem tempus gratiae illud deberi à donatario immediatè successuro, ab altero nequaquam. Decisiones in utroque casu referuntur. Et quando assensus excludit fraudem releuij

leuij Et quid si haberet assensum defensorium ex causa extrinseca.

Pars Quinta Quæstio Prima.

Solutionem duplicati releuij ex gratia, & munificentia nostrorum Regū in hoc Regno fluxisse, nō autem odiosam esse deducitur; Quæ munificentia exemplo fuit Regibus Gallorum. Et nō valere argumētum de simplici releuio ad duplicatum, nec de pœna duplicati releuij, ad pœnā amissionis feudi probatur.

Quæst. 2.

An Vassallus cessans à solutione releuij, (altero pro eo soluēre) duplicati releuij pœnam euitet. & proposita Alberici sententia, tres distinguūtur casus. Ut primo quando soluerit vt procurator, & liberatur vassallus. Secundo qñ soluit, vt negotiorum gestor, & tunc itidēq; prodest hæc solutio. Tertio qñ non expresso quo nomine, & tunc admissa distinctione, si vel nē soluens in possessione fuerit, & utroq; casu, & iure, & ratione cōcluditur duplicati pœnam euitandam esse, prout in emphiteuta dispositum esse refertur. Quod tunc demum admittendum, si Domino non inuito, fiet solutio.

Quæst. 3.

Duplicati releuij pœna, vt exigatur à Vassallo ob nō petitam inuestituram intrā legitimum tempus, an requiratur sententia, vel sufficiat solum temporis lapsus dubitatur, & affirmatiuè cōcluditur cum declaratione. De emphiteuta vt cadat in commissum ob non solutionem in tempore, nulla præcedēte sententia, sed tantum sufficere, quod Dominus voluntatē suam declaret, & rem ad se deuolutam. Sed an hoc idē in feudatario statuendum? permulta adducuntur media. Hinc incidenter discutitur quando pœna ipso iure, vel per sententiam quis esset mulctandus. Et an pœna sit imposita per verba præsentis, vel futuri temporis, & quando ex pacto, compositione, vel lege.

Quæst. 4.

Sententia super duplicati releuij solutio-

ne, an debeat esse declaratoria, vel cōdemnatoria? decisiuè respondetur, & prius quid sit sententia declaratoria, & quid condemnatoria, siuè priuatiua. Ut in releuio duplicato, quia requiritur sententia, debet esse declaratoria. Secus quando ipso iure priuatur.

Quæst. 5.

Pœna duplicati releuij an censeatur remissa ob indultum generalē remittens omnes, & quascumq; pœnas pecuniarias? declaratur, & quid quando fisco esset incorporata, vel ab eo alteri assignata, vel delegata, vel pro ea fideiussores dati, vel à fisco, vel parte acceptata. Et an Prorex Regni possit facere gratiam de pœna ante, & post incorporatione remissiuè.

Quæst. 6.

Pœna duplicati releuij an censeatur remissa, si post illam commissam, & adhuc non solutam, Vassallus Domino seruitia feudalia præstiterit? disputatur, & præponitur sententia illorum, qui dicunt præsumi non esse remissam. Deinde contraria sententia recipitur; pœnā præsumi remissam, & qui in emphiteuta, & demum varijs declaratur medijs, ac modis, & in casibus, & quid si statim inuestituram petierit.

Quæst. 7.

An pœna duplicati releuij censeatur remissa si pro parte fisci probentur seruitia præstita post commissam pœnam, fuisse recepta ex errore, vel ignorantia, vt quia fiscus ignorabat pœnam esse commissam, affirmatiua recipitur sententia, autoritate rei iudicæ suffulta. Distinguitur de ignorantia supina, & crassa, & de errore. De emphiteuta recipiente canonem post commissam caducitatē. & in dubio Domini ignorantia præsumenda est. idem in Domino dubitante, quæ omnia cessant, si geminatas fecerit inuestituras post pœnā commissam.

Quæst. 8.

Seruitia, canonem, vel aliud recipiente Domino à Vassallo post commissam pœ-

A R G V M E N T O R V M :

poenā duplicati releuii, protestatione præmissa, vt per receptionem nullum iuribus Domini inferatur præiudiciū? an hoc casu poena censeatur remissa, declaratur. De protestatione generali, & de particulari expressa disseritur, latèq; Ultramontanorum, & Citramontanorum inuicem dissidentium sententię ex lasone concordantur. Et quid in emphiteuta, & Domino, & quid data præscriptione. Distinguitur de seruitio recepto, si fuerit præteritum, vel futurum. Et quid vassallo non acquiescēte tali protestationi, & quid de seruitio, vel pensione recepta per Thesaurariū Generalem, vel per alium Ministrum Domini, & quid si seruitium fuisset paruum.

Quæst. 9.

Per nouam inuestituram à Domino factā Vassallo post diem poenę cōmissæ, an censeatur poenam duplicati releuii remissam à Domino inuestiente proponitur. Et affirmatiua suaderetur sententia, eaq; ampliatur etiam in Domino vocāte Vassallum ad inuestituram suscipiendam, vel petendam, nisi ex errore, vel ignorantia hoc fecisset Dominus, vel nisi bis, atq; iterum inuestirer, & vassallo protestationem non obesse, si fuerit inuestitus, & etiam in inuestitura præsumpta, nisi ex hac noua inuestitura tertio inferretur præiudicium aliquod.

Quæst. 10.

Quid dicēdum erit, si à Vassallo Dñs post commissam poenam duplicati releuii, acceperit canonem feudalem, vel aliquid ex feudo tanquā ex feudo, si vel nē poenę remissio inducatur. Quiduē ex alijs coniecturis? Affirmatiua suaderetur sentētia. Et quid de canone præterito. Et quid si receperit cum protestatione, & quid de canone futuro recepto per Dominum, distinguitur. Et in debito etiam feudali recepto, & beneficio à Vassallo. Negatur quando ex necessitate Dominus reciperet; & idē si per alias coniecturas appareret Dñi

voluntas, non remisisse poenam caducitatis, vel duplicati releuii.

Quæst. 11.

An duobus Combaronibus cessantibus à petitione inuestiturę, & solutione releuii, intrā præfinitum tempus, & Dñs ab altero tantum recipiat seruitia, vel canonem, vel inuestiat alterum, an censeatur remissa poena quoad alterū, quando quoad vnum remissa docebitur. In feudo iure Longobardorū non soluitur releuium, licet alias seruetur. Benè non dubitatur in poena ob non peritam inuestiturā. Et quid de duobus Combaronibus, simul inuestitis, vel separatim. Et an minor ætas vnius Combaronis adiuuet alterum.

Quæst. 12.

Pluribus existētib; in feudo Combaronibus, & vno releuium solvente, altero nequaquam, an per cessationē alterius dicatur poenam esse commissam integrā quoad omnes, declaratur. Distinguitur quando soluens vel soluerit integrum, vel partem. Et quid in feudo hæreditario. De Ciuitate committente feloniam contra Dominum, tota uel pars delinquendo, an feudum amittat. Et quid de emphiteuta.

Quæst. 13.

Mora in solutione releuii commissæ, an & quando purgari possit latè discutitur, ad finem euitandi poenā duplicati releuii, & negatiua reiecta sentētia, collatis medijs, concluditur affirmatiuè, & multa de morę purgatione referuntur. Et quid de Vassallo actincto à Regia Curia, vt non admittatur ad morę purgationem, nisi antè litem cōtextatam. Et admittitur tacitè, & expressè, nisi casus euentus repugnaret, vel nisi bis Vassallus fuisset interpellatus à Dño, & de cōsuetudine Galliarū quid seruetur. Et quid si releuium cum iuramento, vel sine fuisset promissum. Et quid de celeri satisfactioe post commissam morā, & de purgatione morę, tempore necessitatis Domini, non admittenda tempore vbertatis, & iusta causa

causa purgandi moram iudicis arbitrio relinquenda. Et quid ante liquidationem releuii an possit committi poena, siue mora.

Quaest. 14.

Morae purgandae tempus quantum vassallo concedendum esse, aduersus duplicati releuii poenam, refertur. Et quod celeriter Vassallos moram puragre debet, opinatur Iacob. de Ardizone, qui reiecta contraria Baldi opinione, approbatur. Declaratur vocula illa, celeriter, quomodo sit intelligenda in contingenti materia. Refertur opinio dicentium, intra modicum tempus moram debere purgari. Et quomodo modicum tempus hic sit intelligendum. Alii iudicis arbitrio reliquerunt. Et quid in Regno nostro seruetur, & quid in emphiteuta.

Quaest. 15.

An Vassallus interpellatus pro releuii solutione, possit moram purgare, non obstante, quod non soluerit statim, & diu post interpellationem steterit? Dubitatur & hoc arbitrium, *ex c. 1. S. ad hoc, hic finitur lex*, dummodo legitima aliqua subsit causa, excusatione digna, hinc omnes sub Menoch. concordare probatur, tantò magis si Dominus Vassallum tacite admiserit, & declaratur doctrina Andreae Kohl.

Quaest. 16.

Post moram commissam, fiscus an possit petere interesse releuii non soluti in tempore, dubitatur. Quid de interesse simplicis, vel duplicati releuii. Et quid de interesse seruitij non praestiti in tempore, & non deberi interesse concluditur. Demum contrarijs respondetur. Et quid de emphiteuta cessante à solutione canonis declaratur.

Quaest. 17.

An ex solo temporis lapsu, an verò requiratur interpellatio, ad hoc ut Baro teneatur ad duplicatum releuium, non soluto simplici intra legitima tempora, vel ad interesse fiscus agere possit, queritur & distinguitur, si fiscus an teneatur interpellare. Et an elapso anno, vel

interpellatione facta, agat ad feudi priuationem. Et concluditur requiri interpellationem ad finem interesse petendi. Quod intelligendum est si inuestitura fuerit petita, alias duplicatum releuium debetur. Et vassallus renuens soluere duplicatum releuium, tunc feudo priuatur. Et moram purgare posse nisi Curia praueuisset in petendo. Et quid de Vassallo ignorante mortem, & concordatur dicta hic, & in praec. quaest.

Quaest. 18.

Vassallo tenente soluere duplicatum releuium, quid sit agendum contra eum, an feudo sit priuandus, vel pro interesse excutiendus, ex autoritate Loffredi, cuius dicta declarantur, ne nos contrarietatis vitio redarguamur, quae conclusio intelligitur, si Vassallus legitime fuerit contumax effectus, vel nisi Curia illum praueuisset in exigendo.

Quaest. 19.

Restitutio concessa Combaroni pupillo minori, aduersus lapsum temporis ad euitandam poenam duplicati releuii, si quae soluenda esset, vel aliam poenam, secundum diuersitatem locorum, vel poenam ipsam caducitatis, an pro se maiori Combaroni disputatur, Et an in Regno nostro haec possint practicari? refertur decisio Reg. Cam. Sum. ut pupilli soluant modo, & forma, prout maiores. Distinguitur de feudo diuisim, vel indiuisim per pupillum, & maiorem possessio. Conferunt, quae de canonis emphiteutici solutione dicuntur, & Afflicti autoritate affirmatiua recipitur sententia. Declaratur Rosentalis sententia contra Afflictum. Et quoniam delictum vnius Combaronis alteri nocet, vel è contra, non delictum vnius, vel seruitium alterius alteri proficiat.

Quaest. 20.

Restitutio concessa minori aduersus solutionem duplicati releuii (si quae cedenda esset) ut non pro se maiori, quando releuii solutio diuisa facta esset voluntate Domini, declaratur.

Minor

ARGUMENTORVM.

Quæst. 21.

Minor ætas feudatarij, an faciat illum restitui aduersus pœnam duplicati releuij, ob inuestituram non petita in tempore, nec releuium solutum quæritur? Et minorem quatuordecim annis ex solo minoris ætatis capite restituendum esse concluditur; quod in femina minore duodecim annis extêditur. Limitatur in minore ex dolo versante, limitatur etiam in Regno nostro ex generali decreto, vt minores teneantur putere inuestituram, fidelitatẽ iurare, & releuium soluere, prout maiores. Et quid in Gallia seruetur, ponitur. Et quid in Saxonia.

Quæst. 22.

Minor decem, & octo annis, maior tamẽ quatuordecim, an sit restituendus aduersus duplicati releuij solutionem, & sic non perita inuestituræ pœnam, circumscripto iure Regni nostri, declaratur, nisi cõtumax fuerit, & nisi habeat curatorem, vel legitimam personam in feudis.

Quæst. 23.

Duplicati releuij pœna, vt euitetur, quænam intrã annũ facere debet vassallus, petere inuestituram, obtinere illam, & releuium soluere, vel petere tantũ, licet non obtineat, & non soluat. Diuersæ referuntur DD. sententiæ, ac discutuntur. Concluditur tantum de iure communi feudorum sufficere, vt petat inuestituram. De iure Regni nostri petere inuestituram, & offerre listam introituum: Et quid si post annũ petiisse, & quid de iure Saxonico. Cautiũ tñ erit vt petatur inuestitura, offeratur releuium, & omnia offerenda.

Quæst. 24.

Duplicatum releuium an teneatur soluere vassallus, qui intrã legitimum tẽpus inuestituram non petierit, stante quod possessio feudi penes alium erat tempore mortis. Expenduntur super hoc autoritas, decisio, & ratio, prò negativa sententia. nisi culpa, vel negligentia adisset vassalli. vel si recuperare

posset. Et quid in anno ad registrandũ assensum, lite mota super feudo.

Quæst. 25.

Si intrã tempus petendæ inuestituræ moriatur pater, & succedat filius, & deinde mortuo filio, succedat nepos, vel alter ex lege feudorum, vel inuestituræ vocatus. an teneatur succedens soluere duo releuia, dubitatur. Vnicum tantum releuium esse soluendum, resoluitur. Quid in laudimio prò inuestitura, & si contrariæ adessent decisiones. Idem si releuium esset solum adhuc non complero anno. Et quid si post annum (parua temporis intercapedine occurrente) alter feudatarius moreretur, distinguitur.

Quæst. 26.

Vassallo intra annum, & diem, vel mensem inuestituram nõ petente, eò quod impeditus fuit, an contra eum fiscus duplicati releuij pœnam exigere possit? variæ referuntur DD. sententiæ. Alij dixerunt, impedito ob iustum impedimentum nõ currere tempus. Alij currere, sed restitutione succurrendũ esse. Alij vt non currat, quæ vt magis æquitati, & veritati, consona retinetur. Satiũ autem erit, vt impeditus protestetur. Et quid si impedimentum causaretur ex parte Domini, vel parte Vassalli. Et si impedimentum esset notorium, an protestatio esset necessaria.

Quæst. 27.

Tempus ad petendam inuestituram elargitum, an possit minui, vel prorogari. Et an de conuentione partium, & posthabita nonnullorum sententia prorogari possit. Diminui autem an possit de voluntate Domini, & Vassalli, accedente causa. Duplicatum releuium in tempore abbreviato an possit exigi? distinguitur. Et quid si consuetudine Dñus abbreviaret anni spatium. Et an minui, vel prorogari in præiudicium Vassalli possit.

Quæst. 28.

Successor in feudo, ignorans mortem sui prædecessoris, ideoq; tempore inuestituræ,

turæ, releuij; soluendi elapso, an duplicati releuij poena mulctandus proponitur. An ignorãtia mortis excuset, Et quid si post tempus legale esset appoſita poena, vt nõ detur purgatio moræ. Contrarium tamẽ ſtatuitur ex frequentiori DD. calculo, niſi Vaſſallus ignorasset in iure, & quid in factõ. & quid ratione rei, vel ſi ignorasset ſe eſſe in gradu ſucceſſibili, vel ſi eſſet dubium inter DD. Et quid ſi ignorantia eſſet craſſa, vel ſupina, & quid in dubitante. & quid in emphiteuta diſſeritur.

Quæſt. 29.

Successor in feudo hæreditario, ſi non petijt inueſtituram intra annum à die mortis defuncti, ſed à die aditæ hæreditatis, quo tempore conſiderato, annus à die mortis elapſus eſt, an teneatur ad duplicatum releuium, & quid in feudo mixto, dubitatur, Ex obſeruatione Regiæ Camere, vt à die mortis, & diſtinguitur in feudo hæreditario ſimpliciter, vel mixto, In primo feudi genere à die aditæ hæreditatis, ſuadetur currere tempus, Item ex die immixtionis, Niſi hæres malitioſè differat adire, In feudo mixto, alij à die adeptæ poſſeſſionis, ſed verius à die ſcientiæ mortis, Et quid, & quale ſit feudum mixtum remiſſiue.

Quæſt. 30.

Successori in feudo ex pacto, & prouidentia, à quo die tempus petendæ inueſtituræ labi debeat mortis, vel die aditionis dubitatur, & à die mortis nonnulli admiferunt, quam intellige ſententiã, & à die ſcientiæ mortis, cæterorumq; concurrentium. Et quid hæreditate iacente. Alij à die, quo ſucceſſor gerit ſe prò hærede. Alij à die adeptæ poſſeſſionis feudi comprobantur, & concordantur diſcordantium ſententiæ. Concluditur currere tempus à die ſcientiæ mortis, & adeptæ poſſeſſionis, niſi ex ignorantia, vel malitia.

Quæſt. 31.

An inueſtitura petita per procuratorem proſit Vaſſallo, quin elapſo anno, non teneatur ad releuium duplicatum,

ſtante, quòd ipſe non petierit de perſona; conſiderantur contrariæ ſententiæ gloſſæ. An impeditus poſſit petere inueſtituram per procuratorem. Et quid in magno Vaſſallo; Mandatum ſpeciale requiri ad petendam inueſtituram, declaratur; & de procuratore idoneo. Et an, & quando inueſtitura poſſit peti à procuratore Domini generali, vel Vicario. Et quid ſi eſſet impeditus Dominus, & Vaſſallus, vel Dominus vellet, vt de perſona vaſſallus peteret. Quid in minore, & in abſentia neceſſaria. Et quid ſi impedimentum eſſet paruo tempore duraturum.

Quæſt. 32.

Vaſſallus ſuccedens in feudo, & præſentans liſtã introituum feudalium defectiuam, tacitis, ſiue ſubtractis aliquibus corporibus, quæ ſi deregantur deinde, an vaſſallus ſit puniendus, & in quo poenæ genere, proponitur. De modo præſentandi liſtam, duæ proponuntur DD. Citramontanorum, & Ultramontanorum ſententiæ, dicentium nonnulli toto feudo priuandum Vaſſallum, alij priuandum parte negata, & quomodo in Regno ſeruatum eſt, ex Freccia ponitur, ſi ex fraude, vel dolo hoc faciat vaſſallus, vel quid ſi in liſta Baro præſentans uſus fuerit taxatiua tantum, expenditur.

Quæſt. 33.

Peſtis an ſit legitima cauſa quin vaſſallus non ſoluat duplicatum releuium; ſi intra tempus non valuit nec procuratorem miſtere ad Dominũ, vel eius Tribunal, propter peſtem craſſantem in loco, vel vbi Rex, eiſq; Tribunal, vel in loco vbi Vaſſallus degit. Excitatur in dubiũ. Memoratur peſtis in Regno Siciliae. Et legitimam præbere Vaſſallo excuſationem, ex Regnicolarum, & Ultramontanorum ſententia traditur. Et quid ſi literæ immiſcerentur. Et quid ſi peſtis eſſet magna, vel parua. & an ſit neceſſaria proteſtatio, declaratur, & quid ſi peſtis iam ceſſauerit, quando tempus currere incipiat.

ANDREAE CAPANI DE IVRE RELEVII

Totius ferè Christiani Orbis Regnorum

TRACTATUS.

In Cathedris, Subfellijs, ac Aulis vtriusq; Siciliae, Hispaniarum, Galliarum, Germaniae, Britanniae, Flandriae, Lombardiae, Sabaudiae, caeterarumq; Romanae ditionis partium pernecessarius.

PARS PRIMA:

ARGUMENTVM.

Relevium in Regno nostro tempore Gallorum in illud conuolantium originem sumpsisse, & in alijs Europæ partibus introductum refertur. Et contra feudi naturam esse contenditur; Item duplicatum relevium in eodem Regno ob non petitam inuestituram, & ob non solum intra legitima tempora simplex relevium loco amissionis feudi subrogatum ex gratia Regum nostrorum, & in alijs locis. Demum de iure Tapeti huius Regni, caeterarumque Regionum nonnulla ponuntur.

SVMMARIVM.

- 1 Rigo materia repetenda.
- 2 Relevium incognitum in Consuetudinibus Feudorum.
- 3 Inuestitura gratis renovari debet à Rege.
- 4 Relevium contra naturam, & regulas feudorum & num. 13.
- 5 Relevium ex cõsuetudine in Regno Neapolitano inueniunt, & num. 8.
- 6 Franciscus de Ponte laudatur, eiusque iudicium de Auctore ponitur.
- 7 Relevium tempore Gallorum in hoc Re-

- gnum conuolantium introductum.
- 8 In Gallia pro relevio soluitur melior equus, aut bos ad Domini electionem.
- 9 Relevium varijs in Europa partibus solui indicatur, & in Belgia, eiusq; Prouincijs.
- 10 Relevium ante Constitut. Post mortem introductum.
- 11 Relevium de subfeudo quaternato soluitur.
- 12 Octauius Bammacarius Auctoris præceptor laudatur.
- 14 Relevium duplicatum soluitur ob non petitam inuestituram, non autem feudum amittitur ex gratia, & munificentia nostrorum Regum.
- 15 Rex Robertus fecit gratiam amissionis feudi pro duplicato relevio.
- 16 Duplicatum relevium inoleuit in Regno Siciliae ultra Pharam.
- 17 Duplicatum relevium cessat quãdo vassallus contumax est in soluendo illud, sed pœna amissionis feudi locum habet.
- 18 Relevium debetur ex pacto, & conuentione, ita & duplicatum num. 23.
- 19 In Sicilia ultra pharam pro duplicato relevio soluentur fructus duorum annorum.
- 20 In Gallia non soluitur duplicatum relevium, sed anno elapso Dominus mittitur in possessionem, & suos fructus facit quoad vassallus moram purgauerit.
- 21 In Aquitania etiam Dominus in pos-

- sessione feudi stat, quousque vassallus soluerit releuium.*
- 22 *Regum nostrorum munificentia extollitur ab Ultramontanis, & Hispanis.*
- 24 *Ius Tapeti antiquissimum in Regno, & quid sit, & quare soluitur sub nu. 25.*
- 25 *Ius Tapeti quantitas, eiusque solutio cui facienda.*
- 26 *Ius Tapeti etiam in Hannonia, & Belgio soluitur Camerario, & Paribus, & dicitur ius pecuniarium.*

QVÆSTIO I.

Cripturus Releuij materiam, prius Dei omnipotētis, ac B. Mariæ Virginis inuoco præsidium, vt me ad veritatem dirigat scribendam pro Inuictissimo Rege Philippo IV. & Baronibus Regni Neapolitani, deinde operepretium duxi eius originem inquirere, & quonam iure, & tempore illud fuerit introductum, tam in Regno nostro, quam in alijs Europæ partibus, cum materiam quis aggredi non debeat origine eius non repetita, l. 2. ff. de origin. iur. Et proprius ad eâ accedendo vnum scio, quod in consuetudinibus feudorum tale releuium fuit incognitum, Petrus Gudelinus ex Hannonia de iure feudorum cap. 6. tit. de reuouat. inuest. nu. 13. dum gratis, nulla interueniente solutione, siuè mercede Dominus vassallo facere inuestituram tenebatur, ita Bald. in cap. qua in Ecclesiarum num. 36. extra de constitut. Iacobin. de S. Georgio in sua inuest. feudal. in verb. qui quidem inuestiti num. 58. Ludolph. Schrader. magnus Germania Iurifconsultus in tract. feudal. par. 6. cap. 3. nu. 24. Henrich. à Rosental. laboriosus, & non mediocris ingenij I. C. in sua Synopsi feudali cap. 6. tit. quib. mod. feud. acquir. concl. 66. num. 3. Camill. Borrell. in sum. decis. tit. 38. de releuio num. 2. & 3. nihil n-

pro inuestitura solui debet per vassallum Domino, dicit, & probat Iacobin. d. loco num. 58. Ant. Capyc. in sua inuest. feudal. in verb. feudorum inuestitura, vers. pro inuestitura, col. 3. Franc. Curt. de feud. p. 4. nu. 154. Marin. Freccia de subfeud. lib. 2. auth. 3. fol. 182. Alex. conf. 5. lib. 5. 4 adeo vt releuij solutio sit contra, & non sîm iura feudorum, probat Marin. Frecc. d. author. 3. num. 2. 3. & 16. hoc etiam affirmavit Carolus à Kirchberg in suo discursu de feud. ex pacto, & prouid. cap. 5. de vsu diuision. n. 26. Paul. Matth. V. uehementer. in præct. obseruat. Camer. Imperial. in verbo handtlokn in fine, Matth. V. vesembeck. consil. 16. num. 4. volum. 1. subdens, quod est extra regulas feudi, vt dicit idem Bald. in d. cap. qua in Ecclesiarum, hancq; releuij solutionem contra propriam feudi naturam, illâq; esse odiosam, contendit Glos. Paris. S. 2. glo. 1. num. 4. & glo. 2. S. 3. num. 18. ad Consuetud. Parisienses Ludolph. Schrader. d. l. loco, Henrich. à Rosental. loco iam proxime citato in glosell. A. ubi alios allegat Sigism. Loffred. in sua parafras. feud. cap. 1. S. sed si res col. 5. per quos fiat inuestit. Alber. Brun. in cons. feudal. conf. 44. Horat. Montan. in sua perutili & laboriosa Repet. S. præterea si quis infeudatus n. 46. & 47. de probib. feud. alienat. per Frideric. subditque Andr. de Ifern. in cap. 1. proxime allegato, S. similiter de capit. Corrad. quod ipse de hoc releuio nihil reperit scriptum, nisi quod & ipse scripsit in d. S. sed & res.

5 Benè tamen verum est, quod licet incognitum releuium fuerit de iure communi feudorû, fuit postea in hoc Regno inuentum, siuè cognitum ex quadam consuetudine, siue improbo more, prout referunt Marin. Frecc. d. author. 3. n. 2. 3. & 16. post Andr. de Ifern. in c. 1. S. similiter in ostenditijs de cap. Cor. Anibal Moles Reg. Regiâ Cancell. in suis decisionibus manuscriptis tit. de iure releuiorum in princ. Reg. Reuenterius decis. 13. par. 5. manuscriptis, & decis. 29. ead. p. 5. Petr. Nic. Mozz. de substantial. feud. n. 29. vers.

*vers. itaq; subinfertur. Io. Aloys. Mormil. in consl. Regni post mortem, n. 8. de morte Baron. mundrand: Imper. Philip. Paschal. Reg. Consil. de virib. patr. potest. p. 4. c. 3. n. 13. & ante ipsum D. Franc. de Pöte Reg. Reg. Collat. Consil. in suis lectio. feudal. post decisiones Regij Coll. Consil. impressas lectio. 2. num. 50. & seq. cui multum deferendum; nam spreto mundi luxibus, eiusq; cognitis vanitatibus, renunciando tot dignitatibus mūdānis, nā & Comes, & Marchio Murconis, Reg. Cam. Sum. Præsident, Reg. Collat. Consil. Regens Regiam Cancellariam, & Interpres feudorum fuit, se totum Religioni Clericorum Regularium abdidit, ibiq; in ædibus diuorū Apostolorū Clericus Regularis effectus, & Sacerdos, lachrymasq; effudit innumeras, (me tunc puero præsentē) quando vota professionis emisit; nam dum ego in eadem Ecclesia Diuorū Apostolorū in Congregatione S. Angeli Custodis diuinis imbuebar præceptis, tunc dictus D. Franc. de Pöte me beneuolentia prosequeretur non mediocri, semperq; quod me videbat, imo & videre studebat, manus capiti meo imponebat, capillos frontis trahendo dicens, Stude stude puer, nec te perdas, meque interrogabat si ad literas vellem incumbere, & dicebat mihi, quod eram superbus, & semper bona verba faciebat de me cum Reu. viro D. Philippo Maria Brancia meo Confessario, vitæ integritate, & doctrina perspicuo, qui mihi mandabat, vt semper dicto D. Francisco assurgerem, is enim dicebat, qd secum semper de me bona verba faciebat, dicendo, quod ad literas incumberem, & demum cum magna salutis animæ suæ, spe, & sanctitatis opinione ex hac vita migravit) dixit que loco iam proxime allegato *Andr. de Isern.* quod hæc solutio releuij ex more fluxit *Camill. de Medic. cons. 18. nu. 11. ita etiam Frecc. d. loco num. 3.* qui dubitando ait, quod dictus improbus mos fluxit in hoc Re-*

gno tempore Gallorum hic viuentiū. Quod Freccia dictum cōprobatat ex ead. dicta consuetudine apud eodem Gallos vigente, cum pro renouatione inuestituræ in aliquibus Gallia: partibus soluunt meliorem, equū, aut bouem de qua cōsuetudine apud Gallos vigente testatur *Henrich. à Rosental. de feud. c. 2. tit. de feud. diuis. concl. 63. num. 1. & d. c. 6. concl. 66.* quod releuium ibi in Gallia soluitur semper, quoties feudū mutat manus, ita post dictos *DD. glos. Paris. tit. 1. §. 22. nu. 1. quam allegat Vins. de Franch. decis. 121. num. 10.* Sic etiam in alijs Germaniæ partibus, vt infra dicam, & bene dixit Freccia, qui historiarum fuit eruditus, quod tempore Gallorum hūc in Regnum nostrum conuolantiū hæc consuetudo apud illos vicens, hūc in Regno fuit introducta. Sed ab hoc Freccia dicto dissentirè videtur *Camill. Borrell. vbi sup. nu. 3.* dicens quod dum hic mos soluēdi releuium fuit in Regno ante tempora Friderici, & Carolus, Rex è Gallis conuolauit in hoc Regnum sexaginta post annos, ergo male dicit Freccia. Resp. quod Freccia dicit ex vsu Gallorum tunc in Regno viuentium, non autem venientium, tunc enim aderant vel Galli, vel Regnicolæ, qui vsu Gallorum viuebant, quos imitati Regnicolæ fortè releuiū soluere ceperunt, dum in alijs circa feuda iure Francorum viuebant, & in hoc quoq; viuere voluerunt.

Et esse introductum releuium ad exemplum laudimij, quod soluitur p renouatione inuestituræ factæ à Domino nouo emphiteurę, cui iuri emphiteutico proximum ius feudale est, & moribus Regionum est translatum ad ius feudale, sed sub nomine releuij, ita *Petr. Gudelin. d. loco num. 13. cap. 6. par. 3.* Et *Andr. de Isern.* dicentem releuium in hoc Regno ex more, siuè consuetudine introductum, sequitur *Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 8. q. 16. Franc. de Pante cons. 30. nu. 30. Garf.*

Andreas Capanus de Iure Releuij!

Mastrill. decis. 112. num. 1. vol. 2.

Quæ consuetudo soluendi releuij inoleuit etiam in Sicilia, vt infra, ex *Petr. de Gregor. Nicol. Intrigliol. & alijs* referam, Item in Ducatu Montensi Episcopatu Coloniensi, Ducatu Iulia-censi, & in alijs Germaniæ locis, prout testatur *Henrich. à Rosental. d. cap. 6. conclus. 66. num. 2. tit. quib. mod. feud. acquir.* Item in Sabaudia, Patria Pedemontium; In Passauiâ, eiusq; Prouincijs, & in Hispanijs, vbi vocatur vulgo l'entrada, vt dicam in fin. quæst. 4. hac ead. par. In Belgio, eiusq; prouincijs, vt testatur *Petr. Gudelinus de iure feudorum par. 3. cap. ult. num. 18. & par. 4. cap. 5. num. 4.* & dicitur laudimium, & probatur ex illorum consuetudine.

Quicquid tamen sit de hac releuij consuetudine introducta statuendum non poterit negari quin & illa fuerit introducta ante tempora constitut. Post mortem, cum & dicta constitutio consuetudinem prædictam soluendi releuium Regi de feudi inuestitura reduxit ad necessitatem, etiam in subfeudo, quod tenetur à Barone dummodo fuerit quaternatum, quod alio vocabulo dicitur feudum quaternatum secundum quid, de quo alias dicemus, vt habetur in d. constit. ibi recepto verumtamen releuio, prout moris est, ita aduertit *Octavius Bammacar.* Feudista maximus sua tempestate, & præceptor meus in quadam adnotatione ad *Frecc. d. loco num. 5.*

manuscripta, qui *Octavius Bammacar.* me ad feudale scientiam ediscendam impulit, videntq; me ad illam incumbere Feudistarum libros in vita mihi dabat, & in morte eius Bibliothecâ mihi legauit, multasq; ideo regulas ad feudorû scientiâ pertinētes, mihi in vita tradidit, & in morte comendauit, vt ediscerem, & ijs vterer, cui tanto meo præceptorum dum tempora suadebunt tanti apud me beneficij, sed imparis acceptorum à me referam parem gratiam, ita etiã

aduertit *Camill. Barrell. d. tit. num. 1. vers. de hoc releuio num. 3.*

De qua necessitate soluendi releuium in hoc Regno loquitur etiam alia lex, nempe Capit. Regni incip. apud Fogiam sub tit. quid fiet mortuo Barone, Quod releuium, siuè releuamentum, vt infra dicam, est onus pe-pecuniariû de per se odiosum, & contra feudi naturam, vt ait *Freccia dicta auth. 3. num. 2.* & ex imperitia, & avaritia originem traxit, ita *glos. Parisit. 1. S. 3. num. 18. & 19.* & vtinam tot oneribus tam ordinarijs, quam extra ordinarijs Barones non grauarentur; nam ijs ingrauescentibus ingrauescit eorum insatiabilis avaritia, adeò vt miseris vassallis vix precarius spiritus relinquatur, prout dicit *Bald. in l. hoc iure, ff. de iustit. & iure;* avaritia enim dominorû insatiabilis est, & quo voracius se ingurgitat, eo magis immoritur lucro, & cumulandis opibus tabescit, de qua avaritia meminit *Ioannes Rauisus,* & canit Poeta *Claudianus* in *Ruffinum.*

*Non Tarteſſiacis illam satiaret arenis
Tempeſtas pretioſa Tagi, non ſtagna
Rubentis*

*Aurea Pactoli, totûq; exhauferit Her-
mum.*

Ardebit maiore siti &c.

De qua avaritia *Virgil. lib. 1. Aeneid.*

*& Aldus Manutius in Epoptheg. Dio-
gen. Cynici fol. mihi 293. & Iuſtinian. in
S. 1. vt Iudices sine quoquo ſuffragio.*

Vnde quia interest Regi, vt statim pecunia soluta ex releuijs, quæ exigitur magna cum breuitate, veniat in Thesaurariam, ideo mandatum est Regijs Perceptoribus, vt exacta summa ducatorum quingentorum statim illam mictant ad Regium Generalem Thesaurarium, vt dispositum est per *Pragmaticam 2. S. item mandamus Perceptoribus, sub tit. de offic. procur. Caesar. meminit Domin. Rouit. lucerna pragmat. d. pragm. S. item volumus num. 17. & recepta aliqua summa statim de ea eodem*

dem die Perceptores facere debent apocam de recepto, prout statutum est per pragmaticam prædictâ *S. item exposuerunt*, & *Rouit. loco alleg.* & ita practicasse in releuio Andreæ Capani mei abauî paterni mihi dixit D. Franciscus Capanus XIII. Baro Carusiorum, Castri Galdi, aliorumque feudorum utilis Dominus, vir quidem integritate, ac probitate coruscus, & iustitiæ vindex, &c.

Nec solum prædicta in Regno inoleuit consuetudo soluendi simplex releuium, sed etiam inoleuit alia, nempe soluendi duplicatum releuium, & hoc ex gratia, & munificentia nostrorum Regum, nam si feudatarius intra annum, & diem, vel mensem si miles non petierit inuestituram, de iure communi feudorum cadebat à feudo. In Regno autem nostro Reges nostri ex gratia, & eorum munificentia, has penas remiserunt, & soluendo releuium duplicatum, vassallus ad feudum reintegratur, non autem illud amittat, & hoc ex antiqua consuetudine huius Regni, ita *Andr. de Isern. in cap. sancimus, quo temp. miles, ubi Nard. Lyparul. Thomas Grammatic. decis. 103. num. 221. Vinceu. de Franch. decis. 425. num. 1. & decis. 121. num. 15. Cesar. Vrsill. ad Affl. decis. 129. Iacob. Ayell. n. 71. de iure adhoæ, Scip. Rouit. Reg. Consil. in pragm. 2. num. 7. de offic. procur. Cesar. Philip. Pascal. de patr. potest. par. 4. cap. 1. num. 12. Franc. Capiblanco. de offic. & author. Baron. pragm. 1. num. 58. Io. Ant. de Nigris Campan. in cap. Regni apud Foggiam num. 26. tit. quid fiet mortuo Barone, Frescia de subfeud. lib. 2. auth. 3. nu. 2. Anna alleg. 65. num. 2. Franch. decis. 121. num. 15. & decis. 426. Borrell. ubi supra nu. 26. 28. & 29. Vnde argumento est quod dum hæc pena duplicati releuij ob gratiam, & munificentiam nostrorum Regum subrogata est in locum ammissionis feudi, ob non petitam inuestituram, sequitur, quod subrogatum sapit naturam eius in cuius locum*

subrogatur, ex l. si eum, S. qui iniuriatum, ff. si quis cautionem. cum concord. in contingenti simili materia arguitur Carol. à Kirchberg in prædicto suo discursu cap. 4. num. 133. vers. primo casu.

15 Quæ gratia, & munificentia inoleuit ex Rege Roberto, vt ex eis Regiis literis, de quibus post Frecciam meminit, & ponit *Iacob. de Ayello de iure adhoæ, & releuij num. 78.* Quæ consuetudo soluendi duplicatum releuium 16 in hoc Regno nostro originem sumpsit ex Regno Siciliae, ad eius imitationem, in quo Regno Siciliae vltra pharum adest capitulum Regis Petri sub titulo de Notarijs, qui contractum releuij fecerunt, de quo meminit *Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 8. quæst. 16. sub num. 16. ita Camill. Borrell. in summa decis. tit. de releuio num. 30.* vbi ita credit ipse Borrell. qui vt ad maiora eueheretur, iuxta merita, & doctrinam eius, ab Excellentissimo Duce Aluæ Prorege, ex suo patrio solo, & Museo mādatum fuit, vt Magnæ Curia Vicarij in ciuilibus Iudicis officio 17 fungeretur. Benè tamen est verum, quod vassallo existente contumace in non purgando moram, soluendi duplicatum releuium, tunc in hoc Regno nec etiam receditur à iure communi, quia feudatarius priuatur feudo, ita *Sigism. Loffred. in sua pafesres feud. in d. S. firmiter col. 3. vers. prædictis tamen non obstantibus, & nos inferius dicemus.* 18 *quæst. 1. par. 5.* Et sicut releuium debetur consuetudine, non tamen excludas quin etiã & pacto, vel conuentione deberi possit, si ita inter Dñm, & vassallum conuentum, pactum uè sit, ita *Henrich. à Rosental. d. cap. 6. conclus. 66. nu. 5. tit. quib. mod. feud. acquir. Schrader. de feud. par. 6. cap. 3. num. 24. ubi alios allegat, Papon. Arrest. Paris. lib. 3. tit. 3. Arrest. 3. Amad. de Ponte in suis question. Laudimial. quæst. 3. num. 2. alijque passim.*

Quod duplicatum releuium adhuc non reperi alibi solui, sed ad similitudinem

dinem eius, & gratiæ Regum nostrorum, reperi tamen in alijs partibus
 19 feudum non amicti, prout est in Sicilia ultra pharum, vbi non amictitur feudum ob non petitam inuestituram in tempore legitimo, nec soluitur duplicatum releuium, sed soluitur in pœnam quantitas fructuum duorum annorum Regiæ Curiz, vt ex capitulo Regis Ioannis concesso sub anno 1460. sub tit. de inuestitur. feud. non capiend. de qua solutione meminit Petr. de Gregor. de concessione. feud. part. 8. quæst. 16. titulo de iure renouation. inuestitur. sub num. 4.

20 Item & in Gallia reperi, vt dicam, quod Christianissimi illius Reges nostrorum Regum imitari munificentiam, & gratiam adhuc vassallos ex temporis circumuentione non angustiant ad feudi amissionem ob non petitam in tempore inuestituram, sed eo elapso Dominus statim apprehendit possessionem feudi, suosque fructus facit, quoad vassallus moram purgauerit in petendo inuestituram, de qua cõsuetudine post Gloss. Paris. S. 1. & 4. Chafsen. in consuet. Burgund. tit. dez fiedz, rubric. 3. S. 1. tit. de dans l'an, è iour, testatur Nard. Lyparul. ad Ifern. in cap. 1. lit. O. quo temp. miles, Henrich. à Rosental. d. cap. 6. conclus. 62. num. 9. lit. F. tit. quibus mod. feud. acquir.

21 In Aquitania etiam reperi, quod ob cessationem solutionis vectigalis, aut pensionis ex feudo Domino debite per vassallum, tunc Dominus habet manus iniectionem in feudum, quoad ipse Domino fuerit satisfactum, Arnold. Ferron. in consuet. Burdegals. lib. 2. num. 8. de feud. & iure empbit. S. 2. & facta satisfactione feudum redit ad satisfaciendum citra pœnam commissi.

In Belgio, & presertim apud Hannonienses non soluitur duplicatum releuium, sed ex cõsuetudine amicti fructus, & cõmoda feudi quoad inuestituram petierit, ita Petrus Gudelin. de

iure feudorum par. 5. cap. 2. num. 12.

Quam Regum nostrorum gratiam, & munificentiam hac in re valde extollunt Ultramontani, prout est videre apud eundem Henrich. à Rosental. d. loco in glosell. Laurent. Syluan. de feud. recognit. q. 27. Item & eam extollunt Hispani, prout est videre apud Fernandez Vasquium controuers. illustr. lib. 1. cap. 8. num. 13.

Et sicut diximus, quod simplex releuium peti potest pacto, & conuentione, idem dicam de releuio duplicato, vt & illud pacto, & conuentione inita inter Dominum, & vassallum, particulariter peti possit, vt voluit Iacob. Aluarot. in cap. 1. S. fin. quid sit inuestit. quem sequitur Iacobinus in sua inuestit. in verb. quiquidem inuestiti, col. 18. vers. sed an valeret, Petr. de Gregor. d. par. 8. quæst. 16. tit. de iure renouat. inuest. num. 4. vers. & ideo. Inoleuit, et in Regno nostro alia consuetudo soluendi tempore inuestituræ faciendæ quamdam aliam quantitatem, quæ dicitur communi vocabulo Ius Tapeti, quod ius antiquissimum, est in Regno nostro, & de eo meminit Rirus Regiæ Cameræ sub rubricâ de officio Camerarij, vbi adest capitulum penes me manuscriptum sub his verbis.

Item habebit à quibuscumque personis facientibus homagium pro quolibet feudo militari vnciam auri vnâ, de qua medietas debet esse Cambellariorum Regis.

Ex quibus verbis colligitur, quod hoc ius Tapeti soluitur Magno Camerario, & soluitur ad rationem camerariorum octo pro qualibet vncia, quæ summa ascendit ad rationem ducatorum 13. 1. 13. pro centenariis eius quod soluitur pro releuio, & in hac solutione iuris Tapeti non fit deductio ad hoc, prout fit respectu releuij, vt dicit Reg. Moles decis. manuscripta quintadecima sub tit. de iure releuiorum, & dicit, quod debetur vna cum releuio per hæredem Baronis. Et hoc ius Tapeti tenetur affictatum p

III. Marchionē Piscarię Magnum Camerarium in duc, pro quolibet anno.

Et dicitur ius Tapeti, quia qui faciebat homagium debebat asportare Tapetum ante pedes Regis, ibique illud sternere, ut dicit Moles ibidem dicens, quod ipse non inuenit quomodo hodie hoc ius reperiatur auctū. De quo iure Tapeti, ut debeat Camerario, & paribus, meminit *Iacob. Cuiacius de feud. in principio Damhouder in praxi rerum ciuiliū cap. 268.*

26 Et hoc ius Tapeti in partibus Hannonię appellatur ius pecuniarium debitum Camerario, & paribus Curię pro inuestitura, ut meminit *Petrus Gudelimus de iure feud. cap. 8. nu. 18. in fin.*

ARGUMENTVM.

Releuium quoniam tempore illud, eiusq; substantia fuerint cognita, & vnde dictum refertur distinguendo releuij nomen, eiusq; substantiam, ut substantia releuij, sed sub alio nomine de iure digestorum cognita fuerit, deinde iure Authenticorum. In Regno autem nostro ex more, siue consuetudine cognicum fuisse probatur. Deriuatur hoc nomen à primitiuo releuare; vox enim barbara est, quod & releuamentum dicitur, Et in alijs locis correspondendo causę ob quā soluitur appellatur in Hispanijs *l'entrada*, apud Insubres *introgium*, & in alijs partibus remissiue quomodo appelletur.

SVMMARIVM.

- 1 **R** Eleuij substantia cognita de iure digestorum sub nomine introitus.
- 2 Deinde & de iure Authenticorum sub nomine releuamenti.
- 3 Releuium vox barbara est.
- 4 Deriuatur releuium à primitiuo releuare.

- 5 Releuij solutionis causa, & effectus.
- 6 In Hispanijs releuium dicitur *l'entrada* & in Belgio dicitur *laudimium*.
- 7 In Passauiā dicitur *laudatiuum*.
- 8 Apud Aurelianenses dicitur *releuoinfor* & in Britannia.
- 9 In Sabaudia, & Pedemonte dicitur *laudimium*.
- 10 Apud Insubres Gallie Cisalpinę *populos releuium dicitur introgium*.

QVÆSTIO II.

Icet releuium, ut iā deduxi ex more, & consuetudine fuerit in hoc Regno introductum, tamen quoniam tempore, & iure, nomen releuij, eiusq; substantia fuerunt cognita hic referre putavi, illius enim solutio quoniam tempore inoleuit iam deduxi, hic verò distinguendo nomen releuij, ab eius substantia dicas, quod substantia releuij, siue releuium in sui substantia fuit cognitum de iure digestorum, sed sub alio nomine, nempe sub nomine introitus, quippe tempore quando quis militiam ingrediebatur soluebat quasdam expensas, quę nuncupabantur introitus, *ex tex. in l. his verbis S. alumno ff. de leg. 3. ibi cum introitu, de hoc meminit Garf. de expensis, & meliorat. cap. 13. num. 5. quem tex. allegat etiam Andr. de Ifern. in d. S. similiter nu. 14. de capit. Corrad. Amed. de Ponte de laudim. quæst. 1. n. 9. Henrich. à Rosental. d. cap. 6. conclus. 66. Sigism. Loffred. in cap. 1. S. similiter vers. non est simile, per quos fiat inuest. col. 2. in verbo; sed circa hęc principalem Liparul. ad Iser. d. loco, ceteriq; ad hanc materiam.*

- 1 Deinde fuit releuij substantia cognita de iure authenticorum, sed sub nomine releuamenti, siue releuamenti ita *tex. in Auth. de alienat. & emphiteuf. S. in prædictis verò omnibus cap. 6.*
- ibi

ibi emphiteuta soluit domino facienti inuestituram cum iureiurando sextam partem fructuum rei concessę in emphiteusim, quę solutio sextę partis fructuum rei concessę pro instrumento faciendā releuatio appellatur, quę vox proxima est releuio cum ab eodem primitiuo deriuentur, de quo tex. meminit *Matth. de Afflic. in d. S. firmiter l. Imperial. de prohib. feud. alienat. ubi Nard. Lyparul. ad Ifern. num. 14. in verbo inueni*, de quo releuamēto meminit *Freccia d. auctor. 3. num. 3.*

In Regno autem nostro hoc releuamentum, siue releuamen, siue introitus fuit cognitum ex more (vt dixi) sed sub nomine releuij ex consuetudine, & postea etiam per legem cōstitutionis post mortem in certo casu vt dicam, quod releuij nomen, est vox barbara, vt ait *Rosental. d. cap. 6. conclus. 66.* & vsu gentium fuit introductum arg. *l. labeo ff. de suppell. legat.* tanquam rei consonam *Andr. de Ifern. in d. S. similiter num. 3. Borrell. in sum. decis. tit. de releuio num. 8.* & deriuatur a suo primitiuo releuare, siue releuo releuas, prout deducit *Andr. de Ifern. in d. cap. 1. S. similiter num. 14. de capitul. Corrad. Franch. decis. 121. num. 16. Andr. de Ifern. in const. post mortem in d. S. similiter Freccia d. auctor. 3. num. 3. Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 8. quęst. 16. num. 2. Borrell. ubi sup. nu. 7.* vnde etiam actenta substantia, siue deriuatione, potest dici etiam releuamentum, siue releuamen, prout ex *Frecc. dixi* & meminit *Sigism. Loffred. conf. 14. num. 14. Matth. Afflic. in d. cap. 1. S. sed si res num. 21. per quos fiat inuest. Ioannes Scheneiduuin. damnata memoria de feud. par. 5. num. 60.* quasi quod hoc ipsum præstādo releuet, siue resummat feudum quasi iacens, ita *Rosental. d. conclus. 66. num. 1.* exemplo hereditatis, quę dum non est adita, dicitur iacere, & quando quis illā adit, amplius non dicitur ita iacere, & sic

merito per aditionem releuatur, ita feudū dicitur iacere, quoad vasallus de illo non inuestitur, merito dum inuestitur dicitur illud releuari, ita *Petr. Gudelin. de iur. feud. cap. 6. nu. 3.* vbi appellat releuationē, vel a releuādo eū, cui præstatur *Marin. Freccia d. num. 3.* cum Dominus grauetur in amissione vasalli ob mortem, meritò debet releuari in altero, nempè habendo aliquam summam, pro nouo recipiendo vasallo ex regula, quod qui in vno grauetur in alio releuari debet, & *Frecciam sequitur Ioseph Cum. Siculus in extrauag. si aliquem in verbo seruitij num. 53. Nicol. Intrigliol. de feud. censur. 2. art. 5. nu. 629.* quasi quod intercederat morte releuetur a Domino feudi pretio conuento ita *Bertrand. de Argentre art. 74. in verbo du Rachapt, tit. des droicts du Prince.* Quod releuiū in substantia etiam soluitur, apud Hispanos, & nominatur vulgo l'entrada, quod vocabulum correspondet iuri communi nempè introitus, & soluitur quædam quantitas pro ingressu ad rem, & vocatur ista quantitas tunc temporis soluenda l'entrada ita *Io. Garfias de expens. & meliorat. cap. 13. nu. 5,* & in alijs partibus, prout in *Pasauia*, eiusq; Prouincijs dicitur *laudatium*, Apud Aurelianenses dicitur *Releuoinfor*, In Sabaudia *Pedemonte* Britannia dicam infra q. 5.

10. Apud Insubres etiam viget consuetudo talis soluendi certam quantitatem tempore, quo quis ad rem ingreditur, & vocatur apud illas partes *Introgium* ita *Amad. de Ponte laudim. q. 12. n. 10.* quod nomē correspondet effectui, & causę ob quam soluitur releuium, & correspondet *tex. in d. S. alumno*, qui introitum dixit quantitatem, quę soluitur, vt dixi supra.

ARGUMENTVM.

Releuij solutionem esse ius à vasallagio dependens, eiusque effectum, vbi viget probatur.

SVMMARIVM.

- 1 **R**eleuij solutio multa operatur ex parte vasalli, item ex parte Domini, eiusque causæ referuntur.
- 2 Releuium debetur in signum recognitionis.
- 3 Ante tempora constit. post mortem Releuij onus erat vasalli.

QVÆSTIO III.

Onsequens hæc præcedenti quæstio, & ab inibi dictis necessariò inferenda, vt omnino fieri cogamur in Regno nostro, maximè, & alibi vbi releuium soluitur, vasallagij ius parere hunc effectum releuij in vasallo, quippè qui iste

secundus vasallus, vt nouus debet recognoscere concedentem in dominum, & patronum, & ab eo inuestiri se facere, veteremq; inuestituram in sui persona de nouo confirmare, & ratione istius recognitionis in dominum, & renouationis inuestituræ, quæ debet esse cum onere vasalli, & honore domini merito vasallus ostendendo suam deuotionem, & reuerentiam vt vasallus præsentat domino medietatem fructuum illius anni, ob renouationem inuestituræ. Et ideo dictus recognitus dominus cum hac præsentatione, & eo modo videtur quodammodo honoratus, ad quem honorem vasallus tenetur domino, vt suo loco

dicemus, maximè hæres, qui tenetur releuare dominum facientem inuestituram, & nisi dominus hoc modo recognoscatur soluendo illi releuium, inuestituram facere non cogitur, imo feudum grauaretur (quod non admittam, vt infra dicam) onere duplicati releuij, in locum amissionis, & sic necessariò quis soluere tenetur releuium in casu, & tempore debito, hæc omnia probat *Andr. de Ifern. in cap. 1. S. sed si res num. 7. & 11. & clarius in S. similiter cap. 1. num. 14. de capitul. Corrad. & in constitut. Regni post mortem col. 2. vers. hinc sumitur nomen, Nard. Liparul. ad Ifern. in d. S. similiter litera C. in verbo indigenti, latè Marin. Freccia de subfeud. lib. 2. author. 3. num. 2. 3. & 16. de author. Baron. Io: Franc. de Pont. lection. feud. 2.*

2 *n. 50. & 51. Et quòd releuium debeatur in signum recognitionis dixit Sigismund. Loffred. ad tex. in d. cap. S. sed & res, per quos fiat inuest. Marin. Freccia d. loco num. 3. Vinc. de Franch. decis. 121. num. 2. Io: Andr. de Georgio. alleg. 18. nu. 27. Garf. Masrill. decis. Sicilia 112. num. 15. & 52. vol. 2. & infra dicam.*

Et quod sit verum assumptum, vt solutio releuij ex iure vasallagij defluat, probarunt *Alber. Brunus conf. feud. lib. diuers. Bartolom. Socc. cõf. 66. vol. 3. col. 8. Freccia d. loco num. 3. & num. 16.*
 2 vbi ait, quòd ante tempora constitutionis solutio releuij erat onus impostum vasallo volenti succedere ad feudum ob mortem prædecessoris.

ARGUMENTVM.

Releuium, qua de causa debetur deque eius descriptione, siue definitione differitur, referuntur eius solutionis causæ, tum recognitio domini, tum renouatio inuestituræ, & iuramenti, eorumq; quæ in iuramento continentur, quæ renouatio veteris tantum inuestituræ fieri intelligitur,

tur. Item ob laborem domini in renouanda inuestitura veteri, vnde releuium non deberi deducitur, quando inuestitura petitur à nouo successore in Regno. Nec vassallus immisus à domino ante annum soluere tenetur, contra Afflicti sententiam.

SVMMARIVM.

- 1 **R**eleuij ob solutionem recognoscitur directum dominium inuestienti.
- 2 Promissio seruitiorum feudaliū per mortem extinguitur.
- 3 Ob renouationem promissionis seruitiorum releuium debetur.
- 4 Ob renouationem iuramenti extincti releuium debetur.
- 5 Iuramentum reuiuisci expensasq; deberi consideratur.
- 6 Releuium non debetur pro prima inuestitura.
- 7 Releuium debetur pro intratura feudi.
- 8 Anell. Amati Præs. Regiæ Camera, & Fisci patron. encomia.
- 9 Releuium debetur ob confirmationem veteris inuestitura, & de alijs rationibus remissue.
- 10 In Regno nostro releuij solutio sufficit pro inuestitura.
- 11 Releuium non debetur ob mortē Domini.
- 12 Vassallus inuitus ante annum non cogitur soluere releuium.
- 13 Releuij descriptio, siue notatio.
- 14 Releuium debetur aliquando pro feudo nouo, & ponderatur const. post mortem remissue.

QVAESTIO IV.

Releuium iā deberi nemo ambigit, nonnullasque rationes deduximus, ob quas debetur, hic vero subijciamus potiores, & sicut laudimiū soluitur à nouo

emphiteuta ob recognitionem directi dominij, vt ait *Iacob. de Ayello in tract. de iure ad hoc, & releuij num. iam allegando*, ita etiā releuium soluitur ob recognitionem directi dominij, in signū reuerentię, deuotionis, & census, *Bald. in l. 1. num. 4. ff. de rer. diuis. n. 95. in fin. in verb. Rex Sicilia, Sigismund. Loffred. in sua feudal. paraphres. ad tex. in cap. 1. per quos fiat inuest. Marib. Frecc. d. author. 3. n. 3. Paris de Puteo per quos fiat inuest. vol. 3. vers. an illi, Præs. de Franchi. decis. 121. nu. 7. Gars. Mastrill. d. decis. 112. vol. 2. num. 55. & 58. Conf. Io. Andr. de Georg. allegat. 18. num. 23. Camill. Borrell. in summa decis. tit. de releuto num. 6. Camill. de Medic. conf. 55. num. 4.* Item promissio seruitiorum facta à vassallo defuncto, tempore quo viuebat, per eius mortem extincta est, l. 1. C. de caduc. tollend. *Matth. Vuesembæch de feud. cap. 8. num. 25. & in morte regulariter deberi, docet Argentreus ad consuet. Britannia art. 78. nota. 2. num. 1.* quam promissionem, quia sic extincta est, de nouo cogitur facere ipse successor, ob quam renouationem Domino à successore faciendam, tenetur ipse successor aliquam quantitatem Domino renouanti soluere, quę releuium dicitur, ita deducit *Henrich. à Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 66. num. 1.*

Item iuramentum fidelitatis, ceterorumq; ad quę virtute iuramenti erat vassallus obligatus, per iurantis mortē remanet extinctum, qua de re cum successor teneatur nouum iuramentū prestare, ob dictā noui iuramenti prestationem, & alia releuium debetur ita post *Glof. Paris. S. 2. glof. 4. num. 49. Hartman. Pistor. lib. 3. quest. 47. num. 1. quest. iur. feudal. Iuli. Clarus lib. 3. senten. S. feudum, quest. 49. nu. 1. Matth. Vuesembec. d. cap. 8. num. 28. Laurent. Sylvan. de recognit. feud. quest. 17. nu. 5.* Quasi quod iuramentum, & obligatio vassallatica, quibus defunctus feudarius in eius vita necebat, nunc per mor-

mortem extincta sint, & per nouam istam inuestituram, seu mauius veteris inuestituræ confirmationem, iam extinctæ obligationi, siue peremptæ iuramenti vitæ videtur (dum illa renouatur) quodammodo spiritum insufflari, ideoq; reuiuiscere iam extinctâ obligationem, siue iuramentum peremptum, sed quia quando Princeps peremptæ instantiæ vitæ spiritum insufflat condemnat aduersarium ad expensas, ideo cum fisco debebantur expensæ pro inuestitura, merito releuium debetur quasi expensæ, in quarum locum successit, ita *Marin. Frecc. lib. 3. cap. 2. num. 23.*

Vnde merito, & hæc quæ diximus patent, quòd pro prima inuestitura non debet solui releuium, quando de nouo feudum acquiritur, ita *Audr. de Ifern. iu. cap. 1. §. similiter de capit. Corrad. Petr. Gregor. de concess. feud. par. 8. q. 16. num. 4. Sigism. Loffred. conf. 16. num. 15.* quasi quod in ea cessent rationes supradictæ, sed benè in renouatione veteris inuestituræ ob mortem, cum concurrant illæ rationes meritò releuium solui debeat, vt post alios Doct. dixit *Freccia d. author. 3. num. 3. Iacob. de Sancto Georgio in verb. qui quidem inuestiti nu. 78. & ita post Frecciam Andr. de Ifern. & alios, Pras. Anell. Amat. conf. 14. n. 6. cent. 1.* multis nominibus iam iam comendandus. Insuper & ex alia

7 ratiõne releuium debetur, per inuestituræ .n. renouationem successor immittitur in possessionem feudi, ob quam immiissionem, seu intraturâ feudi Domino soluitur certa quãtitas fructuum illius anni, quod releuium dicitur, ita *Frecc. d. loco nu. 3. & 21. circa medium,*

8 *Pras. Anell. Amat. vir quidem impensè eruditus, Feudista maximus, Andreæ Ifernensis familiaris intimus, & Aduocatus longè primarius, postea Fisci Reg. Cam. Patronus, deinde eiusdem Cameræ Præses conf. 14. num. 6. glos. in constit. post mortem in verb. recepto. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 5. num.*

624. cateriq; passim, Camill. Medic. d. conf. 55. num. 4.

Alias rationes excogitando ponit

9 *Io. Franc. de Ponte numquam satis laudatus in præhud. lectio. feudal. lect. 2. n. 50. & 51.* dicendo semper, quod petitur noua inuestitura per successorem, confirmatur illa prima vetus, cuius quidè inuestituræ tenor semper attendendus, nec in aliquo immutandus, & rationem nouæ confirmationis de veteri inuestitura soluitur dicta quantitas fructuum, quæ releuium dicitur, sequitur *Pras. Amat. d. conf. 14. num. 5. post Loffred. in d. §. sed & res col. 3. vers. sed circa hanc.*

Ob quæ omnia, nempe confirmatiõnem inuestituræ, eiusque renouationem, immiissionem in possessionem, iuramenti receptionem, Dominus laborem suscipit, ob quem laborem susceptum Dominus in recompensam, mercedem habere debet, quæ & releuium dicitur, ad similitudinem laudimij in noua inuestitura, per quod laudatur Dominus, ita ex *Raynald. in comprehens. iur. feud. §. præterea si quis in feudatus num. 36. circa medium, idem Pras. Amat. d. conf. 14. num. 24. Nicol. Ant. Gizzarell. decis. 8. num. 3. & seq.*

Immo & si ob inuestituram releuium soluitur, tamen in Regno nostro solutio ipsa releuij successit loco inuestituræ, & nõ est necesse alia inuestitura,

10 sed sufficit tantum ipsa solutio releuij, post *Andr. de Ifern. iu. cap. 1. sub nu. 6. de feud. cognit. Capyc. in repet. cap. Imperialem de probib. feud. alienat. fol. 55. limit. 14. Scip. Rouit. pragm. 4. de feud. nu. 90.*

Quod aliter se habet in solutione laudimij, vt pro qualibet renouata inuestitura, seu, vt melius dicam, pro qualibet noua inuestitura rei emphiteuticæ laudimium solui debeat, ita *Amed. de Ponte laudim. quæst. 12. nu. 10.* Verum solutionem releuij dicas non

11 habere locum, quando vassallus petit inuestituram à nouo successore Domini, eiq; fidelitatem iurat, quia & si reno:

renouatio inuestiturę , & fidelitatis iuramentum interueniat, tamen releuium non est soluendum, quia ab herede successore, nõ autem heredi successori soluendum est, & vltra has rationes est autoritas *Afflicti in cap. 1. num. 1. de capitul. Corrad. & in cap. 1. qua sit prima causa benefic. amict. nu. 2.*

Sed quid si Dominus ante annum vult immictere vassallum in possessionem feudi, in qua reperitur ipse Dominus, & vassallus renuat iurare, & immicteri an sit priuandus feudo, & per consequens duplicatum releuium soluere, *Afflicti in d. cap. 1. S. est & alia num. 8.* dicit, quod tenetur iurare etiã ante annum alias citatus tribus vicibus si non iuret priuabitur feudo, vt dicam infra.

Sed circa solutionem releuij, vt cogatur soluere ante annum, in hoc nõ consentio, quia est dilatio concessa ad beneficium vtriusq; nempe debitoris, put est vassalli, & creditoris, prout est fisci, & in preiudicium vnus arctari non potest.

Vnde ex ijs probari potest releuij definitio, siue descriptio, quam ponit *Io. Garfias de expens. & melioration. cap. 13. num. 15. mibi in tractatibus tom. 17. fol. 304.* dicens releuium esse munus honorarium, quod nouus vassallus Domino introitus causa in feudum largitur, quasi morte alterius vassalli, vel si aliquo casu ei feudum ceciderit vel apertum sit, & aliam definitionem ponit *Amad. de Ponte laudim. quest. 2. num. 6.* dicens, quod releuium est id, quod soluitur (quando vassallus vtilis Dominus feudi moritur,) per eius heredem pro confirmatione inuestiturę, ad tradita per *Andr. de Ifern. in cap. 1. S. sed & res num. 7. per quos fiat inuest.*

14 Limita tamẽ conclusionem in qua affirmauimus releuiũ non deberi propter nouam inuestituram non procedere in feudo quaternato secundum quid, quia pro illius noua inuestitura à Barone concedenda subfeudatario

præcedente Domini mandato est soluendum non in quãtitate medietatis fructuum, sed quod non excedat decẽ vncias, prout sic limitant principalem cõclusionem, *And. de Iser. in hac constit. post mortem col. 2. Matth. Afflicti. nu. 10. & nouissime per Horat. Motan. d. repet. feud. S. præterea si quis infeudatus nu. 50.* quis sic inducit dictam constitut. post mortem,

ARGVMENTVM.

Consuerudinem soluendi releuium, non solum in nostro Regno, sed in alijs Europæ partibus inolere demonstratur quinimmo, & de eius quantitate ijs in locis; prout in Gallia alijs locis conuicinis pro releuio soluitur melior equus, aut bos, & toties quoties feudum mutat manus Domini, non autẽ in casu venditionis, vel successionis directę. Item soluitur in Sabaudia, & Pedemontiũ patria sub nomine laudimij. Item in Colonia, Montesia, Ducatu Iuliacensi. Itẽ in Passauiã, eiusq; Prouincijs, & dicitur laudatiuum. In Aquitania dicitur obsequium, in Britãnia dicitur redemptiuũ, in Hispanijs & dicitur vulgo l'entrada, in Regno Siciliae vltra pharum soluitur, sed quãtitas diuersa est, prout diuersi ibi sunt statuti casus; apud Aurelianenses dicitur releuonfor. Demum in Regno nostro quamnam quantitatem percipiat Rex, refertur ex bilancio transmissio ad Catholicam Maiestatem.

SVMMARIVM.

- 1 **D**E quantitate releuij.
- 2 **Q**uantitas releuij in Gallia est melior equus, aut bos ad Domini electionem.
- 3 **S**oluitur in Gallia pro feudis vulgo churmed.
- 4 **D**ebetur in Gallia toties quoties mutat manus

manus Domini.

- 5 Nec in Gallia exigitur in casu venditionis, vel successionis directæ.
- 6 In Sabaudia, & Delphinatu soluitur laudimium quando feudum venditur, & quid in Pedemonte remissive.
- 7 In Ducatu Montensi, Episcopatu Coloniensi, & Ducatu Iuliacensi. Item & in alijs Germaniæ locis conuicinis soluitur releutum.
- 8 In Passauia, eiusque Prouincijs soluitur laudatium, & pro eo quinque floreni pro singulis centum, & alibi decem pro centenariis, & alibi viginti, & hoc in feudo simpliciter hereditario.
- 9 In Aquitania releuium dicitur obsequiũ, & præstatur Domino.
- 10 Releuationes apud Aurelianenses arbitrariæ sunt.
- 11 Apud Hispanos releuium soluitur, & dicitur l'entrada.
- 12 In Britannia releuium dicitur rachapt, siue redemptium, & debentur fructus feudi, & iurisdictionis integri anni, & quid in Anglia ibidem.
- 13 Releuij quantitas diuersa in Regno Siciliae ultra pharum.
- 14 Diuersi casus succedendi in Regno Siciliae ultra pharum constituti, diuersam constituunt releuij quantitatem, & m. 13. Item pro duplicato fructus duorum annorum debentur num. 14. & 15.
- 16 In Regno nostro Neapolitano releuij quantitas uniformis est.
- 17 Est medietas fructuum illius anni quo feudatarius moritur.
- 18 Releuij Regale censum ad quam summam ascendat quolibet anno.
- 19 Ex releuij censu, siue introitu permultis satisfi Officialibus hic in Regno.

QVÆSTIO V.

Releuium ex consuetudine deberi deductum vides in Regno nostro, sed an ea consuetudo alibi sit recepta, non ab re hic scrutari puto, nè materiam quam

tractamus, incognitam faciamus, quã cognoscendam proponimus, & quãnam sit eius quantitas, tam in Regno nostro, quam ijs in locis, vbi vigere illam demonstrabimus.

Et permultis Europæ in partibus quoad videre potuimus eam vigere fat constabit, tam in vtraq; Sicilia, Germania, Gallia, Hispanijs, Britannia, Sabaudia, Flandria, cæterisque Europæ locis.

In Gallia autem, alijsque locis conuicinis soluitur releuium, & eius quantitas est, nam Domino soluitur melior equus, aut bos ad Domini electionẽ, quæ solutio fit etiam ex consuetudine ibi inoleta, prout de hac consuetudine, eiusq; solutionis quantitate, & rei solutæ electione, testatur Henrich. à Rosental. tit. de diuis. feud. cap. 2. conclus. 64. num. 1. & 2. de qua Gallia consuetudine meminit Camill. Borrell. in summ. decis. tit. de releuio num. 3. & 4.

Quam consuetudinem in Gallia vigentẽ ampliatam esse demonstrabitur, etiam in quibusdam feudis planè degeneratibus, quæ vulgo churmied in illis partibus appellantur, de qua consuetudine releuij soluendi sic ampliatam testatur idem Rosental. tit. quib. mod. feud. acquir. conclus. 66. num. 2.

Quod releuium in Gallia soluitur toties, quoties feudum mutat Dominũ, ita Amed. de Ponte laudim. quest. 2. num. 8. & nos supra diximus quest. 1. Restringitur, siue limitata fuit dicta solutio releuij ijs in locis, vt non exigatur in casu venditionis, vel successionis directæ, ita glos. Paris. S. 22. & Vinc. de Franch. decis. 121. num. 10. & 11. & per eam decisionis intercedentem.

In Sabaudia, & Patria Delphinatus etiam soluendi releuium irrepfit consuetudo, & soluitur Domino sub nomine laudimij quando feudum venditur, & soluitur ob nouam inuestituram quam Dominus emptori facit de qua consuetudine testatur Guid.

B

Pap.

Pap. decis. 415. num. 3. Franc. Marc. dec. 368. num. 16. Nicol. Boer. decis. 19. num. 1. & 2.

In Patria Pedemontium quid ferretur circa releuij, siue laudimij solutionem, vide *Amad. de Poute laudim. quest. 3. nu. 6. post Riminald. Iunior. conf. 38. num. 37.*

7 In Ducatu Montensi, Episcopatu Coloniensi, & Ducatu Iuliacensi, & ibi in locis conuicinis, alijsq; permul-
tis in Germaniæ locis ex eorum consuetudine releuium soluitur, prout testatur idem *Rosental. d. conclus. 66. num. 2. cap. 6. tit. quib. mod. feud. acquir.* sed quantitatem non inueni.

8 In Passauia, eiusque Prouincia, & locis conuicinis adest etiam quædam consimilis consuetudo, vt in alienatione feudi merè, & simpliciter hæreditarij soluatur directo Domino laudimiū, siue, vt ipsi vocant, laudatiuū, pro quo soluuntur Domino quinque floreni pro singulis centum, & in quibusdam alijs locis decem pro centum, & alibi viginti, vt post *Ioan. Coras. in l. 3. sub num. 22. C. de iure emphit. testatur Carol. à Kirchberg. in suo discursu de feud. hæditario, & ex pacto, & prouidentia cap. 5. num. 21. & 22.*

9 In Aquitania, quæ Galliæ pars est, etiam viget alia consuetudo, nempe vt vassallus pro inuestitura obsequiū teneatur præstare, pro quo non cogitur Ducatum ipsum egredi intra annum, & mensem, vt refert *Arnold. Ferron. in comment. ad consuetud. Burdegals. lib. 2. tit. 8. de feudis, & iure emphiteutico §. 1. vers. octauus nummus, dico infra q. 8. nu. 18. par. 3.*

10 Apud Aurelianenses etiam soluitur releuium, sed sub alio nomine, nempe dicuntur releuationes arbitrariæ, quæ apud Gallos materna lingua dicuntur releuoinfor à plaisir, pro vt de hoc meminit *Renat. Koppin. in consuetud. Andegauens. lib. 1. cap. 4. artic. 14. par. 1. Borrell. ubi sup. num. 4.*

In Britannia etiam soluitur rele-

uium, sed sub nomine redemptiui, siue rachaptus, vt in artic. 76. meminit *Bertrandus de Argètre ad consuetud. Britanniæ tit. dez droitz du Prince art. 76. & pro rachaptu, siue redemptiuo Dominus feudi accipit fructus vnus integri anni, & rā fructus feudi, quā iurisdictionis, idem Bertrand. d. tit. art. 74. in verb. du rachapt.*

In Anglia retulit mihi Excellentiss. D. Fabritius Carapha, Aurei velle-
ris æques, Regius Collateralis Conf. vir politicæ doctrinæ perspicuus, & Dominus meus semper, & vbiq; obseruandus, quod Rex mōrtuo feudatario relicto filio in pupillari ætate, statim accipit possessionem feudi, illiusq; fructus percipit quoad pupillus deuenit ad pubertatem, & interim quamdam annuam quantitatem pupillo durante pupillari ætate assignat.

11 In Hyspanijs, etiam soluendi releuij consuetudo inoleuit in quibusdam casibus, & appellatur vulgò hyspanè l'entrada, quasi, qd vt iam dixi, pro introitu soluatur, prout testatur *Ioan. Garf. de expens. & melioration, cap. 13 num. 15.* In Belgio etiam soluitur dixi supra q. 1.

12 In Regno Siciliæ ultra pharum soluitur etiam releuium, sed diuerso modo soluitur, & taxatur in diuersis casibus, quippe si successor in feudo est de descendens per lineam directam primi acquirentis, & succedit in Comitatu consistente in tribus castris, vel ultra tunc soluet pro releuio decem marchas argenti; In cæteris vero successionibus soluit quatuor marchas, vt si est villa, vel terra habi-

13 tata. In successione autem cuiuslibet castri, in quo nec familia, nec habitatio reperitur, tunc soluet duas marchas; si fuerit feudum planum, aut domus, siue membri soluit mar-

14 cham vnam. In quibus autem casibus si acciderit casus non petitiæ inuestituræ post annum, tunc soluet pariter duorum annorū fructus pro duplica-

placato releuio, vt supra diximus.

15 Sed si fuerit descendens per lineam transuersalem, tunc nulla admissa differentia quantitatis, vel qualitatis feudorum, successor soluet medietatem fructuum illius anni, in quo moritur vassallus, *ita ex constitutione illius Regni Regis Martini, incip. Studiosè, testatur de hoc diuerso soluendi modo, ac quantitate, Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 8. quæst. 16. num. 7. de iure releuij, Ioseph Cumia in repet. cap. si aliquem in verb. in antiquis num. 234. Garf. Mastrill. decis. 112. num. 8. & 9. vol. 2. Mar. Muta super cap. Regni Sicilia tit. de releuio.* In Regno autem nostro Neapolitano releuium debetur ex more, & consuetudine, licet postea approbata per constitut. Post mortem, & 16 semper est vniforme soluendum regulariter per successorem in feudo quaternato (vt infra dicemus) vatum ex lege, vel inuestitura, *ita ex Andr. de Ifern. in d. cap. 1. S. similiter nu. 2. ceterique Regnicole nostrates passim, & Nicol. Intrigl. cent. 2. art. 5. num. 626. Garf. Mastrill. d. decis. 112. nu. 2.*

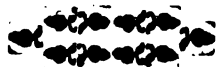
17 Et eius quantitas est medietas fructuum illius anni, quo feudatarius moritur, *secundum Andr. de Ifern. in constit. post mortem in fine eiusd. S. similiter, vers. sunt releuia de capit. Corrad. ubi Regnicole passim omnes in hoc concordant, quos allegat Nard. Lyparul. ibi in verbo medietas, Franch. decis. 121. nu. 2. Freccia d. author. 3. num. 28. Loffred. in d. S. sed & res per quos fiat inuest. Petr. Greg. de feud. par. 8. quæst. 16. tit. de iure releuij num. 7. Paris. de Puteo de verb. feudal. significat. in verbo releuium, Andr. de Georgio allegat. 18. nu. 23. Camill. Borrell. ubi supra num. 5. quod releuium, siue medietas fructuum taxatur plus, & minus secundum quantitatem fructuum, qui percipiuntur, post glos. in l. quero, ff. de usufruct. legat. Camill. de Medic. cons. 18. num. 3. 4. & cons. 55. num. 5. Scipio Theodorus omnigena, atque vniuersa politionis doctrina vir, & Patritius*

Surrentinus ad altiora protendens alleg. 21 num. 18. Vnde circa quantitatem releuij debendam, vbi non adest certa quantitas determinata in aliquo tempore, in dubio debetur secundum conventionem tempore concessionis, quæ conuentio si non apparet; soluenda est quantitas tempore mortis, idest medietas fructuum, *ita docet Petr. Nicol. Moz. de substantial. feud. num. 29. vers. itaq; subinfertur Campan. in c. apud Fogiam num. 37. tit. quid fiet mortuo Barone, Mastrill. decis. 112. num. 2. & 9. Marin. Freccia d. author. 3. n. 28. Amad. de Ponte quæst. laudim. 2. num. 7.* Sed ad duplicatum releuium soluatur in supradictis locis, dixi supra q. 3. Quod 18 ius releuij in Regno calculatum fuit ascendere ad summam ducatorum triginta millium parum, aut plus quolibet anno, vt ex bilancio transmissio ad Reg. Maiestatem refert Reg. Moles in princip. decis. de iure releuiorum. Immo maior summa exigitur ex significato- 19 rijs releuiorum, quia super eis satisfit domino Proregi de stipendio ducatorum 29700. quolibet anno. Item Regijs Ingegnerijs, & Architectis solvuntur quolibet anno duc. 3000. super eisdem significatorijs.

Item satisfit Magistro Ceremoniarum Capellæ Regiæ pro suo stipendio ducatorum 144.

Item satisfit Porterijs, vulgo di Mazza, e di Catena pro eorum stipendio duc. 442.

Item satisfit all' Alcay pro victo, & vestitu seruorum, vulgo del Palco, & pro omnibus necessarijs pro eorum sustentatione, & victu duc. 780. pvt hæc omnia apparent ex reformatione facta per Comitem de Lemos cap. soldo de S. Excell.

ARGVMENTVM.

Præstationem releuij contra feudi naturam, & à feudo quid extrinsecum esse deducitur, huiusq; sententiæ permul- tæ afferuntur rationes, & authoritates tam Frecciz, Ifernensis, Franc. de Ponte, & aliorum; demum hodie inesse feudo deducitur.

SVMMARIVM.

- 1 **C**onfuetudo releuij soluendi ad neces- sitatem in Regno redacta.
- 2 *Marini Frecc. sententia de qualitate & natura releuij, & Franc. de Ponte sententia super eodem.*
- 3 *Releuium est extra regularis feudi.*
- 4 *Eius solutio odiosa num. 4. Contra propriam feudi naturam num. 5. Persona tantum coheret num. 6. & seq.*
- 7 *Releuij onus non deducitur ab hereditate, & refertur decisio.*
- 8 *Actio, siue obligatio ad releuium nascitur sequuta morte regulariter.*
- 9 *Nouus successor non potest molestari pro releuio super feudo remissiuè.*
- 10 *Primogenitus solus, non autem secundo- geniti soluit releuium.*
- 11 *Releuij onus respicit ipsum feudatarium successorem.*
- 12 *Regia Camera pro releuio facit exequu- tionem contra tertium possessorem.*
- 13 *Vbi releuij consuetudo non inoleuit, solui non debet releuium.*
- 14 *Releuium contraria consuetudine tollitur.*
- 15 *Fiscas suam intentionem pro releuio super consuetudine fundatam habet.*
- 16 *Releuium intrinsecum feudo est, quando in concessione fuit expressum.*
- 17 *Releuij onus feudo inesse hodie non dubi- tatur in Regno uestro.*
- 18 *Andr. de Ifern. dicens releuium esse onus personale, & præstationem extrinsecam à feudo declaratur.*

QVAESTIO VI.

Tiam deductum vi- des præstationem releuij ex consue- tudine tam in Re- gno nostro, quam in aliis partibus, vbi vigere demõ- strauimus, inductâ

- 1 esse, adeo vt ad necessitatem hodie illa sit reducta, maximè ob constituc- tionem Regni post mortem, appro- bantem, & extendentem illâ ad feu- dum quaternatum secundum quid, vt in fine huius quæst. dicam. Quærere proinde volui, an dicta solutio dici possit de natura feudi, vel quid ab eo extrinsecum, *Marin. Freccia de subfeud. tit. de author. Baron. author. 3. num. 2. & seq. in ea præripit verba, dicens, præ- stationem releuii esse ex consuetudi- ne introductam, & extrâ regulas feu- di, & cum eo concordat Bald. in cap. cum in Ecclesiarum de constitut. vbi ait hanc consuetudinem, siue præstatio- nem releuii esse odiosam, Brunus conf. 44. col. 4. binc glos. Parisiens. in glos. 1. S. 2. num. 4. & glo. 2. num. 18. S. 3. dicit releuium esse contra propriam feudi naturam, & odiosum, quam sequitur Henrich. à Rosental. d. conclus. 66. glos. A. superioribus quæstionibus allegata in fine post Io. Schneiduuin. de feud. par. 5. nu. 60. & ante istos Andr. de Ifern. in d. S. sed si res num. 11. dixit releuium esse præstationem extrinsecam à feudo, cui non inest, Vinc. de Franch. decis. 112 num. 6. Io. Franc. de Ponte de potest. Pro- reg. tit. de refut. feud. S. 4. num. 1. Camill. de Medic. conf. 55. num. 1. & conf. 18. num. 10. Camill. Borrell. in summ. decis. tit. 38. de releuio num. 1. illudq; non in- esse feudo, sed esse præstationem ex- trinsecam à feudo per mortem indu- ctam in successore, ita post Andr. de Ifern. Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 8. tit. de iure releuij, sequitur Freccia d. author.*

author. 3. num. 3. & 16. & pro indubitate tenet, atq; concludit præstationē releuii non esse de natura feudi, sed extra eius naturam, neq; ex lege feudali, ita Marin. Frecc. num. 18. d. loco, quam conclusionem probando ex ea
 6 infert, quòd ideo personæ tantum cohereret, non autem rei, & non inesse feudo, sed hæredis personæ coherere.
 7 Et proinde tale onus non esse deducendum ab hæreditate, *decisum refert Nicol. Anton. Gizzarell. decis. 8. nu. 1. & 3.* & esse præstationem extrinsecam à feudo, cui non inest, vt post *Vinc. de Franch. sup. alleg. decis. Franc. de Ponte d. loco, b. num. 5.* refert, quod actio siue obligatio ad releuium non oritur nisi sequuta morte, nec fiscus est creditur, ante mortem feudatarii; quin immo eius natiuitas incerta est, cum possit feudatarius alienare, vel refutare, & trãstante eius morte actio non nascitur, eò quod hæc præstatio est extrinseca à feudo, vt dicemus infra.

Hinc Marin. Freccia d. author. 3. num. 4. infert, ex hoc, quia præstatio releuii inest personæ successoris feudi, non autem feudo, quod si nouus successor, vel hæres in feudo alienaret illud in alium cum assensu Domini, non posset de iure nouus successor à Regia Curia molestari super feudo pro releuio, quia hæc præstatio non inest feudo, sed personæ, licet aliter seruetur, vt suo loco dicemus.

10 Inde, quia solus primogenitus debet soluere releuium, videtur dicendum, quòd à persona debetur, non ex re, sed propter rem, ita *Loffred. in cap. Imperialem, S. firmiter de prohibet feud. alien. ubi Camer. fol. 13. lit. D. & Afflict. decis. 252. & post Tiraquell. Camill. Salern. Fab. Iordan. & alios, Mastrill. decis. 112. num. 13. & nos infra quæst. 13. par. 2.* quia si deberetur ex re, sequeretur, quod secundogeniti tenerentur contribuere, reluctantibus decisionibus, vt dicam infra par. 2. quæst. 14. Et actio personalis non sequitur

fundum, l. fin. S. 1. ff. de contr. empt. l. 1. S. si heres, ff. ad trebellian. & pro hac sententia pugnat *Vinc. de Franc. decis. 221.*
 11 dicens esse onus, quod respicit ipsum feudatarium successorem, siuè hæredem in feudo, non autem feudum ipsum. Insuperq; non esse onus annexum feudo, sed penitus alienum, & respondet ad tacitam quãdam obiectiõnem, quæ fieri posset de fructibus, quod DD. dicentes, releuium esse medietatem fructuum illius anni, quo feudatarius moritur, non dixerunt, quod debeat de fructibus illius anni illa medietas, sed quantitatem taxauere, vt dicam infra q. 18. hac ead. par. licet non negent DD. prædicti, quod
 12 de facto Regia Camera contrarium obseruet, vt etiam contra tertium possessorem faciat executionem de fructibus pro releuio, vt testatur præfati DD. tam Frecc. quam Vinc. de Franch. ceteriq; Regnicolæ passim, subditque *Garf. Mastrill. d. decis. 221. num. 41.* solutionem releuii non ex natura feudi, neq; ex lege feudali, sed ab vsu esse introductam, & consuetudine allegans *Andr. de Ifern. in d. S. sed*
 13 *& res.* Vnde si in aliquo Regno non adesset consuetudo illud præstandi, adhuc non deberetur, ita *Io. Franc. de Ponte conf. 30. nu. 39. vol. 1. & in tract. de potest. Proreg. tit. de refut. feud. S. 4. num. 1. Mastrill. d. decis. 221. num. 41.* Insuperq; addo, quod dum ex consuetudine est inductum, solaq; consuetudine nitatur, sequitur, quod per aliã contrariam consuetudinem tolli potest, ita *Frecc. d. author. 3. idem Mastrill. d. num. 41.* Ideoq; Fiscus regulariter non habet intentionem fundatam pro releuio, nisi quatenus consuetudo ei suffragatur, ita *glos. Paris. tit. 2. S. 53. Mastrill. d. loco num. 42.*

Declara tamen adhuc releuium posse esse præstationem intrinsecam feudo, vt quando feudum esset concessum expressè cum hac solutione releuii, ita ex *Marin. Frecc. d. author. 3.*

versic. secus autem, concludit Camill. Medic. d. conf. 18. num. 13.

Tamē quicquid sit, negari non potest, quin hodie non in fit feudo in Regno tamen nostro, tū ob auctoritatem Freccie nu. 16. & aliorum, & in specie Camill. Medic. d. conf. 18. nu. 136. tenet hodie dici posse releuium onus intrinsecum feudi ex ratione, tū quia oritur contractus vltro, citroq; obligatorius inter dominum, & vassallum, ex Andr. in cap. 1. §. similiter num. 24. de capitul. Corrad. & vassallus recipiendo feudū videtur se obligasse ad onera feudi, inter quæ cum sit releuium, quod cum consuetudine debeat sepe concessio, secundum consuetudinem facta esse intelligitur l. quod similiter, §. quod assidua, ff. de edil. edict. l. qui semites, ff. de vsuris, & per alia iura dicit Camill. de Medic. d. conf. 18. num. 13. 14. 15. tum etiam quia toties ita iudicatum est releuiū deberi, cum duæ sententiæ Sac. Conf. in Regno nostro faciant legem generalem, iuxta vulgaram Afflicti doctrinam, tum etiam ex hac nostra constit. post mortem, quæ approbando hanc consuetudinem solutionis releuij, eam ampliauit etiam in subfeudo quaternato, quod dicitur feudum secundum quid, vt dicam infra quæst. & sic hodie de hoc non est dubitandum quin necessitas sit soluendi releuij, quod probatur etiam ex dispositione cap. Regni apud Fogiā Non omittam hic soluere vnam dubitationem, quæ posset fieri circa verba illa Andree de Ifern. dicentis releuium esse onus personale, & præstationem extrinsecam à feudo, & tamē vsufructuarius, qui nō est dominus feudi soluit releuium, non aut proprietarius, qui est dñs feudi, & tandem dicit quod est onus personale hæredis; nam si consideremus verba Andree ex medulla, eiusq; germanam intentionem capiamus, Andr. aliud videtur sentire, quippe Andr. in d. S. sed & plures n. 7. & 11. quærit namque num. 7. de

duobus; primo si omnes illi, qui tenentur petere inuestiturā, & iurare fidelitatem, teneantur soluere releuium; secundo si non petunt inuestituram, vel non iurant fidelitatem, an perdāt feudum; & tamen concludit Ad primum releuium tantum sit soluendum per hæredem, non autem per emptorem, quia ita se habet consuetudo, secundo soluendo tñ secundam quæstionem num. 10. vers. pro hoc videtur, dicit, quod tam hæres, quam emptor si non petunt inuestituram, nec iurent fidelitatem feudo priuantur. Verum poterat quæri de disparitatis ratione, cur hæres tenetur iurare, & releuium soluere, emptor autem iurare tantum, non autē releuiū soluere. Respondet Andr. quod diuersa est ratio inter releuium, & iuramentum; iuramentum est de substantia feudi, quando non remittitur, quia feudum fide dicitur; releuium autem non est de substantia feudi, sed quædam præstatio extrinseca per mortem inducta in hærede tantū; ideo dū fidelitas est de substantia quilibet ad illā tenetur, siue hæres siue emptor, releuium autem cum in hærede tantum, ideo ipse soluere tenetur, & sic alij nō tenentur, quia hoc est extrinsecum à feudo, ita declarat subtiliter Camill. de Medic. d. conf. 18. nu. 10. 11. 12. quem omnino videndum rogo. Vnde infert Nicol. Mezz. de substantial. feud. nu. 29. quod hodie in Regno nostro feuda possunt dici impropria, quia soluitur releuium pro inuestitura, quæ gratis concedi debet, vt supra diximus.

ARGVMENTVM.

Solutio releuij an sit onus personale ipsius feudatarij, vel reale feudi controuertitur. Et personale suadet esse. Quid autem seruetur, & quomodo in Regno nostro refertur. Et contra

tra rem ipsam actionem dari obseruatur, prædictaq; obseruantia iure probatur. Demum reale onus esse feudi ostenditur, adeo vt contra tertium possessorem dirigatur. Et actio pro releuio sit personalis in rem scripta, vel condictio ex lege constitutionis Regni iudicanda discurritur.

SVMMARIVM.

- 1 **A**ctio ad releuium an sit realis in quidditate iuris.
- 2 Actio pro releuio non est realis, sed personalis suadetur, & num. 6.
- 3 Releuium est onus impositum personæ, non autem rei.
- 4 Secundogenitus non contribuit in releuio.
- 5 Consuetudine non autem de iure sustinetur, quod actio pro releuio detur contra tertium possessorem.
- 7 Actio ad releuium nascitur sequuta morte feudatarij.
- 8 Successor non realiter immixtus in feudum non soluet releuium, & num. 26. & 28.
- 9 Minor non soluit releuium regulariter, nisi pubes factus, licet contrarium hodie in Regno seruetur, & num. 26.
- 10 Decisiones Regiæ Camera referuntur.
- 11 Releuij solutio habet obligatam rem, & in consequentiam personam, & nu. 16.
- 12 Actio pro releuio incipit esse personalis, & postea transfunditur in realem.
- 13 Actio pro releuio condictione in rem datur contra feudum, eiusq; possessorem.
- 14 Actio pro releuio est realis, sicut actio pro laudimio.
- 15 Solutum nomine vestigialis pro emptione serui, potest repeti ab emptore conuencto redhibitoria.
- 17 Sententia glos. Paris. malè impugnatur à Vincentio de Franch.
- 18 Releuium continetur appellatione iurium Curie.
- 19 Concessio feudi tertio facta non præiudicat Regi circa releuium.
- 20 Actio realis vt datur pro adhoa, ita pro releuio.
- 21 Onus releuij est feudo institum à constitu-

- 22 tione post mortem hodie & num. 30.
- 22 Onera realia sequuntur rem.
- 23 Releuium grauat personam propter feudum.
- 24 Discordantium sententiæ super hac quæstione concordantur
- 25 Consuetudo soluendi releuium reducta est hodie ad necessitatem.
- 26 Realis actio præsupponit reum possidere.
- 27 Vassallus non possidens, non debet releuium soluere.
- 28 Refutarius quando soluet releuium remisit, & de ratione num. 29.

QVÆSTIO VII.

Ontrouersa hæc quæstio fuit inter nostrates, & Vitramontanos, præ vt asserit Nicolaus Ant. Gizzarell. dec. 8. num. 2. & licet in Regno nostro

fit sopita per multas Doctorum auctoritates, & decisiones sic de facto obseruatas, tum etiã ob practicam in Regno per fiscum de facto receptam, prout dicit Fresc. author. 3. nu. 4. Ego vero nitar præscrutari, quid sentiendū in quidditate iuris, & an ea ratione nitatur. Et solutionem releuij esse onus feudatarij suaderur, ex dictis Freccia num. 4. dicentis, quod solutio releuij est personalis debita à successore feudi, non à feudo, licet contrarium de facto seruetur cum pro releuio contra tertium possessorem fiscus semper faciat exequutionem, vt in præcedenti quæst. annui, & Camil. Medic. conf. 18. num. 15. testatur, tamen de iure, & in eius quidditate tenet Frecc. solam personam feudatarij ob consuetudinem esse adstrictam ob renouationem inuestituræ, cum nullibi legatur hanc solutionem deberi ex feudo, sed ex consuetudine personam esse adstrictam, & per consequens non esse actionem realem, cuius Freccia

ciae auctoritatem sequutus *Vinc. de Franch. decis. 122. num. 14.* dixit quod hoc onus releuij potest connumerari inter onera, quæ respiciunt feudatarium, non autem feudum, quod dictum *Vinc. de Franch. comprobatur num. 16.* ex eo, nam si feudatarius intra legitima tempora inuestituram non petat, hodie non amittit feudum, sed soluit duplicatum releuium, ergo dum ex nõ petitione inuestituræ grauuatur feudatarius in soluendo duplicatum releuium, & feudum non amittitur, consequens est clarum, quod feudatarij est onus, non autem feudi.

3 Nec esse onus in rem scriptum, sed personæ impositum, quæ vult ad successionem admitti, & in feudo succedere; nam primo soluere debet releuium, cum non sit neq. ex natura feudi, ad hoc allegat *Frecc. nu. 16. tex. in c. 1. de natur. success. feud.* neque ex lege feudali, cum pro inuestitura nihil successor soluere teneatur, sed gratis eã facere dominus debet, vt alibi dixi, sed ex quadam rigoroſa consuetudine, ita *Frecc. d. num. 16.*

4 Esseque adeo vera hæc, quæ dicit *Freccia*, quod releuij solutio tantum personam afficiat feudatarij, non aut feudum, vt solus primogenitus illud integrum soluere teneatur, nec secundogeniti contribuere, vt ait *Sigismund. Loffred, in cap. Imperialem, S. firmiter de prohib. feud. alien. Matth. Afflic. decis. 25. & post Bartholom. Camer. Camill. Salernum, & alios. Garf. Mastrill. d. decis. 112. nu. 13.* Quod si (ait *Freccia*) contra tertium possessorem actio pro releuio fisco datur per receptam consuetudinem (vt dixi) in supremis Tribunalibus de facto subditur, quod alias de iure subsistere nequaquam potest, cum personalis sit actio, ita *Frecciam declarat Garf. Mastrill. d. locorum. 56.*

6 Insuper releuium, vt supra dixi, debetur à vassallo in signum recognitionis, reuerentiæ, & deuotionis erga

Dominum, *Camill. Medic. conf. 55. nu. 4.* erga quem vassallus tenetur hæc omnia ostendere, non autem res ipsa feudalis; ergo cum persona sit obstricta ad faciendum hæc omnia, non autem feudum, videtur omnino dicendum onus esse respiciens personam ipsam, non autem feudum, ita *Garf. Mastrill. d. decis. 112. num. 51. cum seq. Nicol. Anton. Gizzarell. d. decis. 8. num. 3. & 7. post Andr. de Iser. in d. c. 1. S. similiter.*

7 Estque tam clarum, tamq; verum, quod hoc onus releuij respicit personam, vt eius actio nasci non possit, nisi sequuta morte feudatarij, ob quam successor eius, vel hæres illud soluere teneatur, ita post *Andr. de Isern. tenet, & docet Io. Franc. de Pont. de potest. Proreg. tit. de refut. feud. S. 4. n. 5.* Ex quibus & alijs in præcedenti quæstione elucidatis patet decisio, num actio, quam fiscus habet, siuè qua experitur contra vassallum sit realis, vel personalis in rem scripta.

8 Quinimo si successor non fuerit realiter immixtus in possessionem feudi, adhuc releuium soluere non teneatur, ita *Matth. de Afflic. in constit. post mortem col. 5. vers. vtrum excusatur, Campan. in cap. apud Fogiam num. 35.* Quod videmus in simili, vt minor non teneatur soluere releuium, nisi quando iuret, & obtineat realem possessionem, & inuestituram factus pubes, ita *Andr. de Isern. in d. cap. 1. S. similiter in prima addit. de capitul. Corrad. quod non esset inquit Nicol. Anton. Gizzarell. d. decis. 8. num. 4.* si esset onus reale, ita vt ratione fructuum esset successor obligatus, quam sententiam, quod sit onus personale feudatarij, tenet idem *Gizzarell. d. decis. 8. num. 7. & ante eum, Iacob. de Ayell. de iure ad hoc nu. 70. Garf. Mastrill. d. decis. 112. num. 55.* licet contrario trarium seruetur in Regno per Regiã *¶* *Cameram, vt decisum refert maxima præcedente discussione in causa Comitum Palenæ, & in alia causa cum*
Regio

Regio Fisco, Io. Aloys. Mormil. Praeses Regia Camera in addit. ad const. post mortem, & nos alibi dicemus.

Tamen de facto, & non simpliciter asserunt Freccia, cæteri; quod fiscus agit contra tertium possessorem pro releuio, nullam adducentes rationē, imo contrarium de iure supponentes esse verum.

Sed & merito fiscales hanc tenent obseruantiam, eamq; probauit *Glos. Paris. S. 22. num. 155.* asserens ibi releuij solutionem esse onus reale, & personam esse obligatam in consequentiam ratione rei.

Sed de hac doctrina ego dubitarē, nisi quod & Freccia in eam inclinauit dubitando etiam num. 4. vers. fortē id procedit, dicens, quod incipit esse actio personalis ex cōtractu, vel quasi, sed postea transfunditur in realem, ex privilegio fisci, adducit *tex. in l. 1. S. cū eo, ff. de eo, qui pro tutore, l. Lucius, S. Paulus, ff. de administrat. tutor. l. fiscus, ff. de iure fisci.*

Et quod debeat dari actio realis probatur; nam si Freccia, eiusque sequacium velis tenere opinionem, negari tamen non poterit ad minus esse actionem, ex lege Regni, nempe constitutionis post mortem, & per consequens conditionem ex lege, & in rē scriptā, & ideo bene inoleuit dicta obseruantia Regiæ Cameræ, vt in tertium possessorem fiat exequutio pro releuio arguendo demonstratiuē ex lege Regni post mortem in fine, ibi pro assignanda possessione terræ prædictæ, ergo solutio releuij est onus possessionis feudi, & sic rei, licet ipsa constitutio loquatur in subfeudo, quia, vt dixi, ipsa constitutio supponit solutionem releuij in feudo simpliciter, & sic suppositum ampliavit in subfeudo secundum quid. Probatur consequentia *ex tex. in l. fin. in fine, C. de iure emphit.* ibi, pro subscriptione

14 sua &c. vbi laudimium deberi dicitur pro subscriptione, sicut laudimium,

vel, vt melius dicam, releuium pro assignanda possessione, sed dum pro laudimio datur actio realis, imo hypothecaria, vt post *glos. Paris. in pluribus locis, concludit Amad. de Ponte de laudim. quæst. 45.* & post ceteros *Vincent. de Frauch. decis. 430. post Matth. de Afflict. & Cesar. Vrsill. decis. 95.* ergo ista actio pro releuio est etiam realis, & hypothecaria, & contra tertium possessorem dari debet, ita in terminis inferre *Gars. Mastrill. decis. 121. num. 21.* licet aliter responderi videtur inferius numero 51.

Probatur secundo *ex l. debet, vers. quid ergo, ff. de adilit. edict.* vbi emptor 15 serui conuentus redhibitoria potest repetere, quod soluit vectigalis nomine pro emptione serui, licet hoc onus soluendi vectigal sequeretur emptorem, subdit *glos. ratione rei*, ex quibus deducas, quod illud onus licet sequatur emptorem, tamen sequitur ratione rei, & ipse non tenetur de persona, sed indemnitas discedere debet, ita pro releuio tertius tenetur ratione feudi, licet sequatur tertium possessorem ratione rei, & sic negari non potest, quod sit actio personalis in rem scripta.

16 Et huc pertinet, quod dixit *Glosa Paris. S. 22. nu. 156. vers. in contrarium*, quod releuij actio est personalis in rē scripta, & est onus feudi, & personā habet obligatam in consequentiam, cuius doctrina tam actento iure communi, quam Regni procedit.

Ex quibus, & alijs infra dicendis 17 liquet male *glos. Paris. impugnari à Vincent. de Frauch. d. decis. 121.* intelligendo eam de iure illo cōsuetudinario de facto; nam ipse mediam inter extremas ponit sententiam, quæ de utroq; iure sustineri potest, quatenus dicit esse onus feudi respicit ius commune.

18 Item releuium venit sub appellatione iurium Curia, adeo vt semper censeatur reseruatam, ita *Petr. de Greg.*

Gregor. de concess. feud. p. 8. q. 16. Aff. decis. 95. num. 4. Garf. Masbrill. d. decis. 121. cum seq. hoc idem probans num. 23. Ioan. Ans. Carnet. feudista Siculus in extrauag. volentes in fine, per illum tex. qui aperte loquitur, Ant. Cappc. in sua inuest. feud. in verbo iuribus Curie, sed
 19 dum tertio fuerit concessum feudum, vel ad eum ex successione peruenerit numquam intelligetur præiudicatum iuribus curiæ, tum quia subintelligitur, tum quia hoc etiam operatur talis clausula, tanto magis, quod tertius possessor semper tenetur ad seruitia debita per antiquos possessores, *Garf. Masbrill. d. decis. 121. num. 21. vbi alios allegat, ergo actio pro releuio est realis, quia sequitur rem.*

Vnde non immeritò dixit *Io. Franc. de Ponte de potest. Proreg. in tit. de regal. imposition. §. 4. num. 13.* quod sicuti
 20 pro adhoæ datur actio realis contra omnes tertios possessores feudi, ita pro releuio, & sic practicari testatur in Regia Camera, prout alias dixi, & sic pluries fuisse obseruatum, & decisum in dicta Regia Camera Neap. vt in lib. Notamentorum sub diè 17. Ianuarij 1562. & est aliud decretum sub die 17. Martij 1570. refert Reg. Anibal Moles in suo tract. manuscripto de Regalibus, & de iure releuij quæst. 7.

Tamen nouissimè per Sac. Consil. sub die 14. Maij 1626. referente D. Gregorio de Angulo Reg. Consiliario meritissimo, ac pariter eruditissimo, pariterq; & integerrimo, spectatq; fidei, ac vitæ, cui Deus vltra alia bona donauit tot filios, qui merito vniuersæ, & paternæ bonitatis, ac propriæ Anguli sunt, nã vrbانيتatis doctorinæ, & bonitatis paternæ tanti patris hæredes illustrantur, ac propria coruscantur, fuit decisum iuxta decisionem dicti Nicol. Antonij Gizzarel. de qua decisione vide alleg. impresas in hoc tract. hac ead. par. quæst. 13. & nouissime meminit *Moder. com-*

pend. par. 2. in verb. releuium.

Item quicquid supra diximus releuium non esse onus feudi, quod deduximus procedere ante tempora,
 21 constitut. post mortem, qua deinde lata negari, nec dubitari potest, vt releuium nõ sit onus feudi à lege insitum, in casu tantum suo, dum (vt alias dixi) in feudo prædictam consuetudinem approbando, ad subfeudum quaternatum ampliavit, loquiturque ibi constitutio, soluto verumtamen, releuio, ex quibus verbis apparet, qd omnino solui debeat releuium necessariò, ergo onus feudi est, sed onera
 22 rei habet talem naturam, vt ad quæcumq; possessorem, imò & ad ipsum Dominum, dumodò legitimè imposta fuerint, transeant vna cum re ipsa, si quæ transit, ita *Barthol. Camerar. in repet. cap. Imperial. fol. 13. lit. A. cum seq. col. 1.* vbi intelligit de oneribus ad quæ est obligatus vassallus occasione feudi, & sic ad instar actionis in rem scriptæ, vt persequatur rei possessores ob rem illam, meritò & releuij actio contra tertios possessores datur, pro vt de releuio supra allegati DD. dixerunt, quod vassallus obligatur ob feudum ad releuium, & proinde est onus quod afficit feudatarium possidentem, & re ipsam sequitur; & quod sit onus
 23 reale feudi, siue grauet personam propter feudum, adeo ut qui percipit fructus teneatur soluere illud, tenet & fundat *Camill. Medic. conf. 18. nu. 4. & seq. ad 10.*

Hæc volui in puncto iuris perfanctoriè discutere, tñ vt vtraq; discordantium sententia elucidetur cõcordando tempora concordabis scripturas,
 24 ideo dicas, quod opinio Andr. de Ifern. Frecc. & aliorum dicentium, pro releuio dari actionem personale, de iure sustineri posse, & ante tempora constitutionis post mortem, cum tunc temporis sola consuetudine nitetur, quæ erat odiosa, & ideo strictè intelligenda nec declaranda, nec

am-

amplianda . Verum de facto ex communi Tribunalium obseruatiâ in rem dabatur, & contra tertium possessore faciendo exequutionem . Sed post tempora constitutionis, quæ, vt dixi, præ dictam consuetudinē releuij soluendi in feudo tacitè approbatâ, ampliavit etiâ in subfeudo quaternato, ergo tacitè, immò expressè approbavit morem soluendi releuium, dum dicit soluto releuio, prout moris est, 25 ergo ad necessitatem legis reduxit, actionemq; tribuit conditione ex lege, quo tempore considerato negari non potest, quin actio, siue onus releuij sit realis, & hypothecaria, cum rem ipsam afficiat, & contra eam sit scripta, grauando tñ feudatarij personâ, ex quibus apparet, quod vtraq; opinio sustineri potest temporû adhibita distinctione, Quam vltimâ concordantiam ponit, (ne quod alterius est subtrahem præter morem) præceptor meus Bammacar. in quadam apostilla manuscripta *ad Frecciam d. author. 3.*

26 Insuper realis actio præsupponit reum possidere, & datur contra quicumque possessorem rei de qua vertitur lis, *S. omnium inf. de action. ubi DD.* sed iam deduxi, quod releuium debetur pro intratura feudi, seu quando feudatarius accipit realem feudi possessionem, vt modo diximus supra, quæst. 4. Diximus etiam, quod minor licet succedat in feudo, tamen quoad non intrat feudi possessionem non tenetur ad releuium, licet aliter seruetur, vt dixi quæst. 4: Item ex Afflict. diximus, quod si realiter feudatarius non fuerit immissus in possessionem 27 non soluet releuium. Ex quibus vides quid nisi vassallus feudum non possideat, non debet releuium soluere, ergo videtur, quod actio datur contra possidentem, & non datur nisi possideat, ergo realis actio censenda est, & per consequens contra tertium. Item realis actio ideo dicitur, quia

rem ipsam concomitatur, *l. Imperatores, ff. de publican.* sed hæc actio pro releuio sequitur rem etiam contra tertium possessorem quis ergo negabit illam realē nō esse. Quicquid tamen sit, ego discedo ab illa sententia dicentium, quod sit tantum actio personalis, sed altera ex istis sententijs est amplectenda, vel quod sit personalis in rem scripta ex d. const. post mortem, vel quod sit realis, & habeat etiam obligatam personam in consequentiam, pro vt asserit glo. Paris. vel & tertio, quod sit realis, licet negari non possit, quin rationes illorum, qui tenent esse actionem personalem sint valde concludentes.

Verum difficultari potest circa hanc vltimam rationem, quod releuium debetur à possessore rei, & sic 28 feudi, nam filius refutatarius patris (legitimis concurrentibus requisitis) non soluit releuium, vt dicam infra, quæst. 9. & seq. & ob refutationis contractū in eum possessio, & dominium transfertur, & possidet feudum, ergo deducitur clarè, quod releuium non soluitur ratione possessionis, quia si hac de ratione solueretur in hoc casu esset soluendum. Sed hæc argumentatio, & si obstare prima fronte videatur, tamen illa benè considerata retorquetur in contrarium, & æquiuocum sit, quia idem dicendum, si esset actio personalis, eo quod licet alias soluet, vt successor in feudo, tamen iste filius refutatarius, qui patri dicitur in feudo refutato succedere, vt suo loco dicemus, neq; soluet releuium, ergo possessionis ratio neq; militat, si dicere vellemus, quod sit actio siue realis, siue personalis.

Secundo, & melius responderetur, 29 quod filius refutatarius, & si feudi possessionem nanciscatur, tamen non nanciscitur illam vt nouam, sed possessio patris continuatur in filium, nō vt noua, quin immo filius refutatarius et si vt filius videatur ob mortem patris

tris succedere, vel continuare possessionem secundum veriore opinionem, tamen uti refutatarius præuenit successionem, & ex contractu dicitur habere feudum, quo casu dum non ex noua possessione, nec ex successione, sed successionis præuentione, immò prius ex contractu dicitur habere feudum, tunc hoc casu cessat releuium, licet feudum possidere videatur; possessio enim illa non à successore herede capitur, sed à refutatario ex contractu, ut suo loco dicam, ideo non soluitur. Et demum actenta illa ratione, quòd actio realis ideò dicitur realis, quia coheret rei, illamq; afficit, adeo ut in quemcūq; res illa transeat, semper cum tali onere dicitur transire, ità in actione releuij dicendum est etiam considerato tempore post constitutionem post mortem, si quidem (ut alias dixi) constitutio illa approbavit consuetudinem soluendi releuij ex feudo quaternato, & illam ampliauit in subfeudo quaternato, quod alias dicitur feudum quaternatum secundum quid, dum dixit recepto verumtamen releuium aliquo, prout moris, ergo affecit feudum, & sic rem tali onere, & pro eo actionem tribuit, sed dum rem affecit, sequitur quod reale est onus, & per consequens realis actio, dum mandauit, nè consignetur possessio, nisi soluto releuium.

ARGUMENTVM.

Releuium ab hærede soluendum demonstratur, & hæredis nomen in hac materia quomodo intelligendum remissive, & an remitti possit.

SVMMARIVM.

1 **S**uccessor hereditario iure in feudo ob mortem soluet releuium regulariter, & num. 3.

- 2 Successor ex contractu non soluit releuium, nisi fraudulentus esset contractus.
- 3 Releuium potest remitti per Dominum, & decisio refertur.
- 4 Feudum concessum francum intelligitur francum à releuium.
- 5 Releuium connumeratur inter expensas temporales feudi, sicut adhoa.
- 6 Feudum Caiuani francum est à releuium.
- 8 Ioannis Angeli Barrilis encomia.

QVÆSTIO VIII.

I Interrogatiuè, & specificè hanc voluissim concipere questionem, nempe releuium à quo soluendum sequetur, quod tota materia in hac es-

set pertractanda quæstione, verum generalem volui constituere regulam circa illius solutionem.

1 Erit itaque regula, quod releuium solui debet ab illo, qui succedit in feudo, ut hæres, & iure hereditario ob mortem prædecessoris feudatarij, nouamq; feudi possessionem adeptam, ita ex Andr. de Ifern. in cap. 1. S. sed & res, col. 2. vers. sed & tunc queritur quid sit inuest. Vinc. Anna allegat. 95. num. 1. Garf. Masfrill. decis. 112. num. 2. Camill. de Medic. conf. 55. uum. 1. Horat. Montan. in repet. cap. Imperialem, S. præterea ducatus num. 47. non autem soluet ille, qui succedit ex contractu, dummodò non fraudulentus, nam si fraudulentus, tunc soluet, quia post habita dicti contractus mentione dicitur succedere, ut hæres, & soluet Petr. de Greger. de concess. feud. par. 8. quæst. 16. num. 2. Marin. Frecc. d. auth. 3. num. 3. & in fine, & per Afflic. in d. S. sed & res, & in hoc oës Regnicolæ concordant sequentes doctrinam Andree, latè D. Franc. de Ponte de potest. proreg. tit. de refut. feud. S. 1. num. 3. & seq. Conf. Scip. Rouit. prag. 2. S. item volu-

volumus num. 9. & 16. de offic. procur. Caesar. Pres. Anell. Amat. conf. 79. num. 7. sicq; vides, quòd ad hoc vt releuium soluatur, requiritur quod quis succedat in feudo vt hæres, quia vbi hæreditario iure non succeditur, releuium non est soluendum, ita Paris. de Puteo post Andr. de Ifern. de reintegrat. feud. cap. 9. nu. 13. idem Amat. conf. 14. nu. 5. Camill. de Medic. vbi sup. & nos infra aliqua dicemus. Et an sit intelligendum de hærede particulari in feudo, vel vniuersali, vel de hærede ab intestato, vel ex testamento, nos infra quæst. 16. par. 4. vbi de legatario, & de instituto mediante assensu, & infra in quæstione illa de feudo ex pacto, & prouidentia quando soluendum releuium par. 4. quæst. 23.

3 Quid autem an releuium possit remitti per Dominum? Concludas affirmatiuè, prout decisum refert D. de Ponte decis. 3. num. 2. vers. verba capitulationis & num. 28. in fine, in causa Regij Fisci cù D. Andrea de Auria in Reg. Collat. Conf. ad relationem Regiæ Camere Summariz. Et quid si concessio feudo franco dicatur concessum francum etiam à solutione releuij, dicas, quòd sic, quia onus feudi est, prout colligitur ex ead. decis. Reg. de Ponte, Io. Andr. de Georg. in repet. feudat. cap. 56. super tex. in verb. seruiant num. 20.

5 Et releuium non esse connumerandum inter expensas feudi ad perpetuam utilitatem, sed inter expensas temporales sicut ad hoc, Affl. dec. 252. col. 4. tenet Camill. de Medic. conf. 18. n. 9. in Regno

6 nostro adest Terra Caiuani, quæ hodie possidetur per D. Io. Angelum Barilium ornatissimum Patritium Neap. olim Regium Iustitiarium Annone Neapolitanæ, nunc Philippi Quarti in hoc Regno Supremi Collateralis Ordinis meritissimum Secretarium, & Ducem Caiuani, quod feudum dicit d. Io. Andr. de Georg. esse francum à solutione seruitij, & releuij.

ARGVMENTVM.

Releuij solutio an inducat aditionem hereditatis quæritur, & interiectis rationibus concluditur affirmatiuè.

SVMMARIVM.

- 1 **H**æreditatis aditio tacitè ex nonnullis inducitur.
- 2 Releuij solutio inducit aditionem hereditatis, & de ratione num. 3.
- 4 Solutio releuij arguit possessionem adeptam.
- 5 In feudo ex pacto, & prouidentia dubitatur.

QVAESTIO IX.

FT quoniam hæreditatis aditio non solum per actus distinctos, & expressos inducitur, legitimis concurrentibus sollemnitatibus, tam ci-

uilibus, quam prætorij iuris, sed etiam inducitur ex alijs actibus licet non expressis, qui tamen inducunt tacitam aditionem, quales sunt immixtio in hæreditate, nempe soluendo debita, & exigendo credita hæreditatis; sepeliendo corpus defuncti, vel similia facièdo, ex quibus tacita resultat hæreditatis aditio. Cõtingit hinc dubitari, an succedens vt hæres in feudo illius possessionem capièdo, releuiumq; soluendo, videatur tacitè per solutionem releuij, quæ in hæredem tantum inducta est, hæreditatè adiisse, siuè sit feudalis, siuè allodialis. Et resolutiuè respondeas, quòd per solutionem releuii inducta est hæreditatis aditio, ita ex Bald. in cap. 1. num. 14.

an agnat. respondet Franc. de Ponte conf. 10. num. 38. & 39.

3 Istiusq; resolutionis ratio esse potest, semper enim quod quis explicat, & gerit actum aliquem circa hæreditatem, qui solum ad hæredem spectat vti hæredem, videtur tacitè hæreditatem adire, iuxta communè doctrinam Ciuiliarum, vnde cum releuij solutio sit inducta tantum in successore hærede, vbi hæreditario iure succeditur, vt supra in præcedenti questione *ex Andr. de Ifern. in d. cap. 1. S. sed & res de capitul. Corrad. diximus*, consequens est etiam, quod hæreditatis aditio inducta est; releuiū enim debetur ab hærede, & ius hæreditarium est, prout habetur *ex Præsid. Anell. Amat. d. conf. 14. num. 4.* tantoq; magis, quia soluendo releuium videtur soluere debita hæreditaria feudi, cum releuium sit debitum feudi, & ex feudo debendum, *Afflic. in cap. 1. nu. 7. per quos fit inuestitura, Mastrill. de eis. 112. num. 20.* & Dominus super feudo pro releuio est creditor omnibus præferendus, vt supra, præmonui *Mastrill. d. num. 20.* ergo soluendo debita, consequens clarum est, quod hæreditatis aditio inducitur, Præcipuè releuij solutio arguit possessionè adeptam, sed dum quis immittitur in possessionem rei hæreditariæ, quænam euidentiore coniectura videtur, quam talis immissio? quæ propriè inducit hæreditatis aditionem, cum hunc animum habere videtur, qui rei hæreditariæ possessionem apprehendit, qui animus, & si expressè per has rationes dixerit quisquam quod non est probatus expressè, adhuc negari non poterit, quin non probetur ex qualitate gestorum, prout releuij solutio, ex ijs enim adeundi animus probatur *Bald. d. loco*, Tum etiam facit, quia hæreditaris aditio est quasi contractus, videtur enim hæres adeūdo hæreditatem, tacitè contrahere cum creditoribus hæreditarijs, usq; se taci-

5 tè hæreditario iure obligare, at verò soluendo releuium, non solum tacitè videtur contrahere, sed contractum approbare, cum releuij solutio approbet contractum, *ita Lanar. conf. 64. num. 18.* ergo per has rationes inducta est hæreditatis aditio, si feudum sit hæreditarium, sin autem ex pacto, & prouidentia, tunc dubito; non enim videtur hæreditatem adire, cum illud præcipuum habere debeat nõ vti hæres vltimi possidētis, sed primi acquirētis, sed benè inducitur aditio in ipso feudo tantum, vt infra p. 4. q. 23. ex quibus videtur etiam, quod simplex solutio releuij probat, quod quis sit hæres vltimi decedentis, non autem sit filius, cum in hærede tã u, & potest quis esse hæres, & non filius, nisi alijs esset coadiuuata adminiculis.

ARGVMENTVM.

Per listam præsentatam coram Rege, pro taxando releuio, vbi introitus feudales enumerati fuere, an probetur introitus ibi enumeratos esse feudales declaratur, Quando & ex quibus res feudalis præsumenda, & iudicanda sit. Et quando ex errore fuit talis lista facta. Et an probetur respectu tertij distinguitur, Et quando Baro ob listam prædictam esset manutenendus in possessione declaratur.

SVMMARIVM.

- 1 **Q**ualitas feudalis nunquam præsumenda, imo probanda est specificè.
- 2 Qualibet res præsumitur libera.
- 3 Lista introituum feudalium pro releuio vera esse debet.
- 4 Qualitas feudalis præsumitur ex confessione facta in iudicio per possidentem.
- 5 Item ex recognitione ex certa scientia.
- 6 Item ex descriptione inter alias res feudales.

- dales ex certa scientia.
- 7 Et tanto magis accedente possessione vni feudale, & num. 11. vel attestatiombus, & num. 8.
  - 9 Attestatio vassalli præsumi facit rem feudalem.
  - 10 Lista presentatio necessaria est in solutione releuij.
  - 12 Error lista probatus non facit præsumi rem feudalem.
  - 13 Res vni feudalis recognosci non potest in præiudicium tertij.
  - 14 Lista antiqua, & presentata probat rem descriptam feudalem, & decisiones referuntur pro Barone num. 18. in possessorio.
  - 15 Assertio vassalli probat rem feudalem, sed non in præiudicium tertij num. 16.
  - 16 Lista probat si super ea fuerit iudicatum deberi releuium.
  - 17 Lista probat si releuium non fuit solutum ex aliqua causa speciali.
  - 18 Baro per listam introituum debet obtinere in possessorio contra vassallos.
  - 19 Lista pro releuiio solet esse occultusua, ideo cauti iudices num. 20.

QVAESTIO X.

Vmpta occasione ex quibusdā meis notulis feudalibus in quibus duobus in locis notatam reperi doctrinam, sub his verbis. Per listam datam in

solatione releuij an probetur introitus esse feudales, vide Ioannem Antonium Lanar. conf. 69. num. 19. quem dum volui percurrere inuenire non potui; fateor tamen me scripsisse, & è memoria cecidisse, tamen ne videar illius solum authoritati adherere per alios iuris terminos determinare, ac declarare hanc volui quæstionem.

Pro cuius vera nanciscenda resolutione eam in duo distingo capita. Primò, an si illa probet contra produ-

centem. Secundo, an si probet quoad alios. Et priusquam ad propositorum capitum descendam decisionem, præmoneo vulgatam illam regulam, quod feudalis qualitas nūquam præsumenda, nec inducenda, nisi specificè, & in facto producat, ut post alios latè Iacob. Menoch. lib. 3. præsump. 91. num. 1. & 2. Nicol. Intrigliol. cent. 1. quæst. 43. per totam ferè illius quæstionis intercapedinem, semper nanq; excludenda est talis præsumptio, sed quælibet res libera, & secundum suam primæquam naturam præsumenda, l. altius, C. de seruit. quæ qualitas quando sit præsumenda, vel quando specificè probata dicatur, latè Menoch. & Intrigliol. locis iam præallegatis, & ego alibi latè (Deo dante) dicam, Quod si introitus in lista descripti percipiatur ex re, quæ ex qualitatibus quas enumerant præfati DD. feudalis est, non autem allodialis, tunc extra aleam, probatur feudalem esse rem descriptam.

Et deueniendo ad primum caput bipartitæ quæstionis dico, quod lista, quam præsentat vassallus pro solutione releuij debet esse veridica, & realis, imo & sic iuret, & debet præsentari in Tribunali Regis, siuè eius Camera, siuè coram ipso Rege, vt alibi seruatur, cui Regi fit denuntiatio mortis, sed nos habemus regulam, & conclusionem claram, quod confessio facta in iudicio de iure feudali, arguit, & præsumi facit rem in confessione deductam esse feudalem, maximè quando confitens est in possessione, & fatetur rem, de qua contenditur esse feudalem, ita post Gozadin. Marian. Socc. & Roland. à Valle respondet Iacob. Menoch. conf. 191. num. 57. vol. 1. & dicto tractatu præsumpt. 91. num. 33. Nicol. Intrigliol. num. 101. Adaugetur hæc minor argumenti, quia quando dicta lista præsentatur, hic actus fit ex certa scientia, dum introitus vti feudales recognoscere vult, at

verò recognoscens rem ex certa sciētia vti feudalem, tunc facit illam feudalem, ita *Menoch. d. cons. 91. nu. 50. & d. præsumpt. 91. num. 34.* ergo præsentando listam prædictam, res ibi enumerata est præsumenda feudalis.

Probatum deniq; quod quando res aliqua connumerata reperitur, & registrata inter alias res feudales, maximè in loco, vel in libro, vbi res tantū feudales describuntur, quale est Registrum, vel Cedula bonorum feudalium, tunc quælibet res ibi descripta feudalis est censenda, vt docuerunt *Afflic. in cap. 1. num. 77. tit. ex quib. caus. feud. amit. & post Alber. Brun. Andr. Barbat. Aymon. Crauet. ceterosq; quos allegat, & sequitur Menoc. d. præsumpt. 91. num. 42. Nicol. Intrigliol. num. 104.* Sed in lista prædicta non describuntur, nec enumerantur alij introitus, nisi feudales tantum, cum hoc cautè faciant ex certa scientia, ergo introitus ibi enumerati sūt feudales præsumendi, vide *Henrich. à Rosental. cap. 12. conclus. 14. uum. 50.* Maximè si accedat aliqua probatio extrinseca, nempè rem illam descriptam fuisse possessam vti feudalem, quia tunc fortius est præsumenda feudalis, *Nicol. Intrigliol. d. loco num. 114. Henrich. à Rosental. cap. 12. conclus. 14. n. 31.*

8 Item si attestaciones interueniant testium dicentium rem illam fuisse feudalem, quia tunc tantò fortius illa res descripta in lista est præsumenda feudalis, *Menoch. d. loco num. 58. & Intrigliol. num. 105.* & magis, atq; magis prodest fisco in hoc casu attestatio ipsiusmet vassalli in prædicta lista dicentis rem esse feudalem; nam maiorem facit contra ipsum probationem, vulgatis iuribus; nulla enim maior probatio, quam proprij oris confessio.

10 Quippè hæc notatio in lista, eiusque præsentatio est actus, qui de necessario cadit in solutione releuij ad finem vt sciatur quantitas medietatis fructuum, prò qua Rex expedit literas si-

gnificatorias contra feudi successorē, præsentantem illam, & sic dum feudalis qualitas exprimitur in actu, qui necessario cadit in feudo, tunc eo casu necessario res descripta ibi feudalis præsumenda, *Andr. Alciat. de præsumpt. reg. 2. præsumpt. 3. num. 2. Menoch. d. loco num. 30. & 329. Nicol. Intrigliol. d. loco num. 41.* Maximèq; atq; maximè augenda est præsumptio rem in lista descriptam feudalem esse, si anteceffor illam vti feudalem possederit, *Intrigliol. d. loco nu. 76.* Insuperq; per talem assertionem semper contra ipsum vassallum asserentem vrget præsumptio rem esse feudalem, *Intrigliol. d. loco num. 118.* nisi qui allodiale esse contenderit, probauerit allodiū, *Ioseph. Mascard. de probation. volum. 1. conclus. 76. num. 18. Nicol. Intrigliol. vbi supra num. 77.*

Sicq; ex sola lista præsentata vbi res (de qua contenditur) fuit enumerata vti feudalis, præsumendum sit rem esse feudalem, nisi ex errore probetur fuisse factam, *Nicol. Intrigliol. d. loco num. 42.* & hoc casu ad similitudinem recogniti, & recognoscentis, res est præsumenda feudalis, *Mascard. de probation. vol. 1. conclus. 79. num. 11. & 12. Nicol. Intrigliol. num. 40.* ità etiam respectu præsentantis listam, & Regis, cui præsentatur, præsumenda est feudalis res ibi enumerata.

13 Sed quid respectu tertij, & nunc deuenio ad secundum caput, & tunc licet quis recognoscat rem in feudo à Rege, tunc feudalis erit præsumenda res illa recognita, hoc intelligendum respectu recogniti, & recognoscentis, sed respectu tertij in eius præiudicium nunquam præsumenda, sed allodialis, *Intrigliol. num. 40. post Mascard. loco allegato, Paris de Puteo de reintegrat. feud. cap. 68. num. 1.* qui nonnullis limitat modis, vt ibi.

14 Quòd si talis lista esset antiqua, & in actis Curie præsentata, tunc dicendum est, quod etiam quoad tertios

res descripta præsumenda esset feudalis, prout in instrumentis antiquis probat *Menoch. d. loco num. 64. Intrigliol. num. 112. post Brun. & Barbat. ablegatos per Menoch. Vinc. Anna in repet. constit. constitutionem Diue memoriae nu.*

¶ 12. qui refert fuisse decisum in fauorem Baronis lite pendente, vt conseruetur in possessione exigendi introitus in lista releuorum descriptos, quod facere Barones non possunt, nec debent, & hæc decisio fuit in anno 1562. in causa Vniuersitatis Casularum cū Mag. Io. Vincentio Crispano, Actuario de Caro, quod si esset moderna talis lista, tunc vtique non probaret, cum Barones hoc faciant, vt omnes introitus recognoscant vt feudales in præiudicium vassallorum, vt infra dicam ex Capiblanco.

15 Quinimmo assertio rem esse feudalem facta à possessore facit præsumi rem sic assertam in lista esse feudalem prout possessor asserit, *Mascard. de probation. concl. 79. num. 18. Intrigliol. num. 77. limit. 2. Henrich. à Rosental. cap. 12. conclus. 14. num. 66. ubi alios allegat in glosell. ii. quod tamen dictum modificat, vt hæc assertio possessoris procedat, sed non in præiudicium tertij, qui de tali feudi qualitate dānum sentiret, ita Rosental. d. num. 66.*

17 Sed quid si dicta lista non haberet effectum suum, vt quia de bonis ibi notatis non fuit solutum releuium. Distingue aut fuit iudicatum releuium non esse soluendum, quia Dominus habuit pro certo res illas ibi descriptas non esse feudales, & tunc res est extra aleam, vt lista prædicta non probet.

18 Aut releuium non fuit solutum alia de causa, vt quia vassallus non tenebatur, & tunc dico quod probat talis lista, Ratio, quæ me mouet est, quia ista solutio releuij fuit denegata ex causa speciali, non quia res illæ descriptæ, siue introitus non sint feudales, sed ex alia causa, quæ immunem

reddit feudatarium ab illius solutione, sed si releuium fuerit solutum de tali re apposita in lista, tunc lista releuij probat rem esse feudalem, saltem præsumptiuè, & tales listas releuij siue inuentaria Baronum esse actus probantes in possessorio rerum feudalium affirmant, *Jacob. de Ardizon. tit. quib. mod. feud. amic. Viuius dec. 125. num. 15. Vrsill. ad Afflic. decis. 83. Anna singul. 517. Capiblanco. de offis. Baron. pragm. 14. num. 14. aduertens ex Anna in repet. constit. Diue memoriae num. 12.*

20 dicendo, quod Iudices debent esse cauti ad videndum si hæc lista continet collusionem Baronis, qui aliquando, & quotidie in releuio ponunt nonnulla bona, quæ non sunt feudalia, sed volunt illa facere feudalia, in præiudicium tertij, vel alia de causa, & ideo non esse probata fidei talem listam dicunt.

ARGUMENTVM

ARGUMENTVM

Laudimium quid differat à releuio ponitur ex origine, quantitate, causa, poena, & alijs.

SVMMARIVM

- 1 **L**audimium, & releuium inter se similitudinem habent, tamen differunt.
- 2 Releuium ex consuetudine, laudimium ex necessitate debetur.
- 3 Releuium, & laudimium differunt in quantitate.
- 4 Item differunt ob causam debendi.
- 5 Laudimium debetur ob nouam inuestituram, releuium ob renouationem veteris inuestiture.
- 6 Releuium, & laudimium differunt circa actionem.
- 7 De emphiteuss in dotē data extimata debetur laudimium, non autem releuium.
- 8 Differunt releuium, & laudimium in pena.

- 9 Soluens releuium, iurat fidelitatem, non autem soluens laudimium.

QVÆSTIO XI,

Necessariò hanc du-
xi ponendam que-
stionem, cum val-
dè apud Ultramò-
tanos Doctores le-
gi cõfusam laudi-
mij, & releuij ma-
teriam, iuxta illa-

rum Regionum morem, imò in huius
materiz disputationibus, quòd etiam
apud nostrates consuetum est, alte-
rius argumentis in alterius disputa-
tione vlos esse: pro determinatione
alterius questionis, quod facile admi-
scam nonnullis in casibus tantum.

- 1 Nam laudimium, & releuium quasi
inter se similitudinem habere videat-
tur saltem ratione consensus, quem
Dominus nouo emphiteute, vel nouo
vassallo pro inuestitura siue renoua-
tione præstat, tamen in effectu inter
se differunt, ut ait Afflicti. in cap. 1. S.
similitennu. 6. de capitul. Corrad. Amad.
de Ponte laudimial. quest. 2. num. 6.
præcipue autem differentiæ sunt.

- 2 Prima erit ex origine; nam releuium
fuit introductum ex consuetudine
per mortem in successore hærede, ut
toties inculcauimus, laudimium au-
tem ex necessitate legis, ut soluat
Domino pro mutatione noui posses-
soris in recognitionem directi domini,
l. 2. C. de iure emphiteute.

- 3 Secunda differentia est in quanti-
tate, releuium enim est medietas fru-
ctuum illius anni quo moritur feuda-
tarius, ut dicunt Regule nostre Ifern.
Afflicti. ceterique supra allegati. Siculi,
prout fuit Petr. de Gregor. Joseph. Cumia,
& Garf. Mastrolli. decis. 112. num. 9. sed
laudimium est quinquagesima pars
pretij, seu valoris, ubi pretium non
interuenit, ita Amad. de Ponte quest. lau-
dimial. q. 4. num. 1. & 2. nisi consue-

tudo loci aliam quantitatem exigere
idem Amad. quest. 1. num. 4.

- 4 Tertia differentia ex causa debiti,
quia releuium, ut plurimum debetur
ob mortem vassalli, laudimium debe-
tur ob mutationem noui emphiteute
Amad. de Ponte q. 1. num. 7.

- 5 Quarta differentia, quia releuium
soluitur ob renouationem veteris in-
uestituræ, sed laudimium soluitur ob
inuestituram de nouo factam, ut post
Alberic. allegatum à Iulio Claro in S. em-
phiteusis quest. 23. dicit Amad. de Ponte
d. quest. 1. num. 7.

- 6 Quinta differentia, quia releuium
secundum opinionem Frecciaz, & alio-
rum (licet nos supra ab ea disputando
recessimus) est onus personale feuda-
tarij, sed onus laudimij est onus merè
reale, & patrimoniale, ita fundat
Amad. de laudim. quest. 46. per totam.

- 7 Sexta differentia, quia de feudo in
dorem dato non debetur releuium,
nisi sequuta morte mariti, & vxoris,
de quo dicemus infra quest. 11. p. 4.
sed de re emphiteutica in dore data
extimata siue filiz secundum vnam
Doctorem sententiam, siue extraneæ,
debetur laudimium, ita Amad. de Pon-
te quest. 29. vbi latè discurretur, quando
res est extimata, vel non extimata
tradita.

- 8 Septima differentia, quia ob non
solutionem releuij intra tempora feu-
dum non cadit in commissum de iure
Regni nostri, sed soluitur duplicatum
releuium, sed ob non solutionem lau-
dimij res cadit in commissum, l. fin.
C. de iure emphiteuto, Intrigliol. cent. 1.
quest. 9. num. 181.

- 9 Octaua differentia, quia in solutio-
ne releuij debet etiam interuenire
iuramentum fidelitatis, emphiteuta
autem per laudimio iurare non tene-
tur, Intrigliol. d. loco num. 179. apud
quem alias differentias poterit curio-
sus percurrere.

ARGUMENTVM.

Releuium intrà quantum tempus solui debet, & quæ vassallus intra illud agere sit coactus proponitur, & quæ pro parte fisci sunt facièda post mortem Baronis referuntur, in quo Afflictus varians noua distinctione concordatur. Et sufficere tantum petere inuestituram, & offerre offerenda intra annum ostenditur.

SVMMARIVM.

- 1 **E**X temporis lapsu varia inducuntur pœna.
- 2 In Regno nostro nihil est immutatum, circa tempus petende inuestiturae.
- 3 Annus ut currat successor debet in illo superuiuere, alias alter annus alteri successoris currit.
- 4 Successor intrà annum petendo inuestituram, offerendo fidelitatem, & depositum facièdo de releuiò, euitat pœnam.
- 5 Afflictus sibi contrarius notatur, dicens, quod debet soluere intra annum.
- 6 Vassallus ut tantum petere, & fidelitatem prestare intra annum teneatur, pòderatur tex. in cap. 1. de cap. Corrad.
- 7 Emphiteuta ob ignorantiam, iustam euitat pœnam caducitatis.
- 8 Laudimium in Pedemontana patria, pro feudi inuestitura soluitur intra annum, & petitur inuestitura.
- 9 In Regno Siciliae ultra pharum, releuium soluitur intra sex menses; si ex refutatione, vel donatione intra tres.
- 10 In Francia, & Belgio vassallus intra 40. dies presentat listam.
- 11 Concordatur Afflictus contrarietas.
- 12 Petitiò inuestiturae, uti continens omnia ad quæ vassallus ex natura feudi tenetur, sufficere ante tempora constitutionis.
- 13 Releuium ante tempora constitutionis non erit de natura feudi.

- 14 Post tempora constitutionis sufficit petere inuestituram, & offerre offerenda, quia comprehenditur releuium.
- 15 Sufficit offerre releuium, & onus fisci esse illud exigere, ponderantur verba constitutionis.
- 16 Regia Camera facit mittere Commissarios pro exigendis releuijs.
- 17 Vassallus petens inuestituram, & non soluens releuium, tenetur fisco ad interesse releuij.
- 18 Duplicati releuij pœna, solo Doctorum dicto, non autem lege sustineri ponderatur.
- 19 Olim pupillus soluebat in pubertate, non sic hodie ex generali decreto Regie Camerae.
- 20 Fiscus potest impedire expeditionem inuestiturae, nisi releuium receperit.
- 21 Lista introituum hodie presentanda est ex præcepta constitutionis.
- 22 Perceptores Prouinciarum hodie denunciant Regie Camerae mortem Baronis in illa Prouincia, non autem tenentur accedere ad locum.

QVÆSTIO XII.

FT quia ex temporis circumscriptione lex varias indixit pœnas, quarum (omissis alijs) venit in mentem circa hanc materiam pœna, quam in herede statutam videmus, qui si intrà præfinita tempora post aditam hæreditatem, inuentarium, cæteraq; solemnina nõ confecerit, solidi æris alieni grauamen, ac solutionem pro pœna subibit, l. fin. C. de hered. institu. estq; communis, atq; recepta Doct. sententia, adeò ut transacto tempore à lege præfinito, nisi iusta intercesserit causa, temporis cursui præscriptum esse dicatur, ut in permultis actionibus hoc statutum videmus. Ideò dubitandum videtur, dum vassallus intrà annum

annum, & diem si paganus, vel annū, & mensem si miles, inuestituram petere tenetur, *Andr. de Ifern. in cap. 1. ex eo tex. de cap. Corrad. Quid si intra* tempus petierit inuestituram, verum nulla subsistente excusationis causa, releuium non soluerit, nec obtulerit, an teneatur duplicati releuij poenam subire?

Et priusquam ad quæstionis examen descendam statuo indubitatam illam conclusionem, quod intra annum, & diem, vel mensem releuium solui debet, iuxta consuetudinem communiter receptam, *ex cap. sancimus, quo temp. miles, nec de iure Regni circa hoc aliquid est immutatum, Conf. Rouit. in pragm. 2. cap. 5. S. item volumus num. 5. de offic. procurat. Cesar. subdens* ibi, quod ad finem vt annus currat requiritur, vt vassallus hæres superuiuat per dicti temporis spatium, alias si intra hoc tēpus ipse successor moriatur, tunc tempus non coniungitur, sed alius annus de nouo currere debet, ita *Andr. de Ifern. in d. cap. sancimus num. 1. vers. vel vassallus, & seq.* soluenda tamen vnicum, releuium liberatur, vt nos alibi dicemus infra *ex Andr. de Ifern. ibi, & Iacob. de Ayello aam. 78. vers. quid autem, Freccia lib. 2. auctor. 4. num. 6. vers. ponit vnam.*

Quo posito in hac quæstione reperio Matth. de Afflicto variantem in aliquibus locis.

Et primo *in cap. 1. num. 10. in fine, que sit prima causa benefic. amittend.* hæc verba consulendo prærupit.

4 Ideo consulo, quod ante litem contestatā vassallus vocatus ex hac causa satisfaciatur, scilicet petendo inuestituram, & offerendo fidelitatem, & depositum faciendo de releuij, ad quod tenetur, prout notamus de materia releuij *in cap. 1. in principio, per quos fiat inuest.* & isto modo faciendo euitabit poenam priuationis feudi, & hoc videtur iustum, & rationabile, ita *Afflicti. in d. cap. 1. num. 10. in fine, que*

sit prima causa benefic. amittend.

Secundo, idem *Afflicti. in cap. 1. num. 7. circa medium vers. sed contra decisionem, per quos fiat inuestitura, hæc verba scripta reliquit.* Sed contra decisionem Baldi facit, nam filius est debitor Domini, qui intra annum, & diē debet nunciare mortem, & petere inuestituram, & soluere releuium, ex quibus vtrobiq; relatis verbis apparet prima facie, quod *Afflicti. sibi metipsum contrarius esse videtur.*

Sed contra hanc vtramque *Afflicti* sententiam videtur facere obiectio, *ex cap. 1. de cap. Corrad. iuxta doctrinā Ifern. & Afflicti.* nam tex. ille ad aliud non adstringit successorem vassallum, nisi vt intra annum, & diem inuestituram petat, & iuramentum fidelitatis præster, quibus non factis cadit à feudo, sed cum simus in poenalis stricta est faciēda interpretatio, nec ideo tertium illud externum à feudo (pro vt est releuium) est subintelligendum, cum sufficiat illa tantum duo adimplere, *Afflicti. in d. cap. 1. num. 2. ubi Andr. & in materia feudali, quod lex non requirit, nec nos requirere debemus, vt ait Ludolph. Schrader. de feud. par. 6. c. 3. num. 6. in puncto loquendo, quod cum tex. in d. cap. 1. cum concordantibus tantum inuestituræ petitionem requirat, nec nos requirere debemus alia.*

Secundo, contra vtrāq; *Afflicti* doctrinam facere videtur simile, quod de emphiteusi videmus, quia si emphiteuta successor, vel hæres propter iustam ignorantiam nō soluerit intra legitima tempora, non cadit à iure suo, quod si nulla legitima subsistente causa non soluerit cadit à iure suo, *de quo latè Parid. de Puteo de reintegr. feud. cap. 55. Amed. de Ponte laudim. quest. 18.*

8 Tertio, ex simili consuetudine suadetur in Pedemontana patria, vbi laudimium in feudalibus, quod idem est quod releuium apud nos, propter inue-

inuestituram solui debet intrà annū , & intrà eūdem terminum peti inuestitura, de qua consuetudine testatur *Amad. de Ponte quæst. 19. num. 4.*

9 Quarto, similiter in Regno Siciliae ultra pharum, vbi consuetudo adest, vt releuium soluatur intrà sex menses à die mortis feudatarij, vt ex cap. Regis Martini. Sed si debetur ex refutatione, vel donatione, tunc solui debet intrà tres mēses à die contractus, vt in cap. Regis Petri sub tit. de Notarijs, qui contract. releu. confecer. alias releuio non soluto fit compositio cum Regia Curia, testatur Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 8. q. 16. tit. de iure releuij n. 9.

10 Quinto, ex alia simili cōsuetudine in partibus Franciæ, & Belgij, in quibus locis vassallus tenetur in scriptis offerre Domino listam, siue cathalogum omnium, & singulorum rerum in feudo existentium intra quatragesima dies, vel aliud certum tempus à die mortis, & tunc renouatur inuestitura, Petr. Gudelin. par. 3. cap. 6. num. 19. & talis catalogus appellatur in illis locis *denumbramentū, glo. Paris. S. 5. & 6.*

Verū iam dictis obiectionibus facili via responderi potest, quòd non obstant, deinde conclusionem, eiusq; rationem nouiter exponam.

Distinguo tamen duo tempora, nempè ante cōstitutionem post mortem, & post tempora constitutionis, 11 Quod si attendamus tempora ante constitutionem, potest procedere vtrumque dictū Afflicti, tam illud de præcepto, quam de consilio, siquidem ante tempora constitutionis ex dispositione *tex. in d. cap. 1. cum concordantibus*, vassallus petendo inuestituram intrà annum, tacitè intelligebatur offerre omnia, ad quæ de natura feudi intrà annum petendæ inuestituræ erat obligatus, prout erat fidelitatis iuramentum, & seruitium, prout dicit *Andr. de Ifern. & Afflicti. ibi*, cum autem de natura feudi non erat 12 releuium, imò potius contrà, vt supra

deduximus, meritò ob solam inuestituræ petitionem non liberabatur; ideoq; releuium soluere tenebatur, & ita procederet Afflicti doctrina, vtroque in loco relata.

14 Si verò consideremus post tempora constitutionis, & tunc dico, quod tantò fortius solū sufficit petere inuestituram, & offerre fidelitatē nullo soluto releuio realiter, sed tantum vt denunciaret mortem, & offerre de iure offerenda pro inuestitura, tum quia, vt patefaciemus, releuium hodie negari non potest, quin sit de natura feudi, & sit seruitium feudale, & de iuribus Curia pro feudo ipso, vt declarabimus infra ex Petr. de Gregorio part. 8. quæst. 16. & vassallus petendo inuestituram, tacitè videtur offerre omnia ea, ad quæ tenetur ob petitam inuestituram, prout dixit *Andr. de Ifern. & Afflicti. in d. cap. 1. de capitul. Corrad.* dicentes, quod sufficit petere inuestituram, licet non iuret vassallus; ergò tacitè intelliguntur cōtineri omnia, quæ de natura feudi sunt, prout seruitium, & hodie est releuium, ita videtur tenere *Rouit. in pragm. 2. S. item volumus num. 8. de offic. procurator. Cesar. seu Cam. Summ.* Tum quia si benè ponderentur verba constitutionis, illa non dicit soluto releuio, sed recepto, pondera mecum verbum illud, recepto; 15 obligat enim fiscum ad recipiendum & sic onus fisci est exigere releuium, sufficit enim vt vassallus offerat offerenda, & petat, quia cum hæc solutio releuij odiosa sit, & ex auaricia originem traxerit, meritò ab inuito fit exactio, quia numquam, vel saltem tardius vellet soluere vassallus, vnde benè dicit constitutio, recepto, quasi quòd fisco concedere voluerit potestatem, & onus imponere exigendi, 16 prout hodie in Regia Camera quotidie practicatur, vt pro releuijs exigendis fisco significatorias Regijs Perceptoribus mittat, qui Commissarios expediunt, quasi quòd fisci onus sit

fit exigere à vassallo tanquam ab inuito.

Tum quia & tertio, vt vassallus petens inuestituram, & non soluens releuium non teneatur ad duplicatum, suadetur, vt tantum teneatur ad in-
 17 tere se releuij non soluti, non autem ad duplicatum; nam vassallus, verum est, quod obligatur ad inuestituram, & petendam intra annum, & denunciare, petere, offerre, & iurare, Sed si admittimus, quod annus sit p̄finitus solutioni, tunc dubium non est, quin cessans à solutione die p̄finito teneatur ad interesse regulariter, non autem oritur actio ad resolutionem contractus, l. magnam, C. de contract. & committ. stipulat. resolutio .n. contractus feudalis est feudi amissio, & ad Regem deuolutio ob non petita inuestituram, in cuius locum cum hodie in Regno successerit duplicatum releuium, merito ad interesse, non autem ad duplicatum agere potest, prout late, & aperte dixit Syluan. de feud. recognit. quest. 100. col. 3. vers. nonnulli alij tenuerunt, & ego dicam infra par. 5. Duplicatum enim releuium soluitur in p̄nata non petita inuestitura; & denunciationis intra annu mortis feudatarij, licet adsint literę Regis Roberti, de quibus Ayell. num: 79. tamen ibi dicit Rex Robertus, quod vassallus admittatur ad compositionem, quam compositionem DD. nostri Regni interpretati sunt in duplicato releuij, & sic ipsum releuium solo Doctorum dicto substinetur, non autem compositio ipsa.

18 Tum quarto, vt vassallus non soluens releuium intra annum amittat feudum, & sic duplicatum releuium soluat, hoc nullibi caurum reperitur, sed tantum est magistralis Doctorum sententia, qui nec dixerunt quod per solam non solutione releuij (licet petita inuestitura) feudum amittatur, & per consequens duplicatum releuium Ideoq; nec nos dicere debemus, prout

concludit Amad. de Ponte quest. 19. nu. 1 & 4. loquens in laudimio in illis partibus, quod idem est, quod releuium in nostris, vbi ait, quod dum nullibi reperitur, quod laudimium si non fuerit solutum intra annum, & diem res cadat in commissum, idcirco nec nos id dicere debemus, extendendo
 19 p̄nas. Limita in pupillo, qui non tenebatur soluere releuium antiquitus, sed differebatur solutio ad tēpora pubertatis, vt ex pragmat. 2. cap. 5. infra alleganda sub tit. de procurator. Cesar. vbi Scipio Rouit. num. 1. & num. 3. subdens num. 4. hodie cessauisse hoc priuilegium per decretum Reg. Cam. Summ. in Collat. Consil. de quo decreto meminit Mormilis, & nos infra dicemus.

Verum vt iura fisci etiam tueamur quatenus ratio suadet, aduerto quod & si vassallus non sit obligatus ad solutionem releuij intra annum cum interminatione p̄næ, tamen aduertendum est, quod fiscus, si vellet, potest impedire inuestituram, nec eam expedire, nisi releuij soluto, quod dictum probatur ponderando verba constitutionis Regni post mortem, per quam mandat Imperator Frideric. vt de feudo quaternato secundum quid, nunciatur mors, & petatur inuestitura intra annum, & de eo presentetur
 21 lista, vt ex illis verbis, & quid, & quantum sit, & expediri mandat literas pro consignanda possessione, verum subdit in hæc verba. Recepto verumtamen aliquo releuij, vt est moris &c. quod releuium solui mandat pro assignanda possessione, est ponderandum verbum illud, recepto, non enim dicit soluto, sed recepto; ergo antequam possessio & sic inuestitura realis facta fuerit, releuium debet esse solutum fisco, & ab eo receptum, quod est notandum (vt alias dixi) pro fisco, & est rationale, quia loquitur per ablatiuum, quod importat conditionem, qua nõ adimpleta, non potest consignari possessio, & sic

& sic investiturâ expediri, ideo onus fiscali esse debet recipere, & sibi solui facere releuium. Et sequuta morte feudatarij antiquitûs, *ex Pragmat. 2. cap. 5. incip. item volumus, sub tit. de offic. procurator. Cesar.* tenebantur statim Perceptores Prouinciarum accedere ad loca vbi feudatarij erât mortui, & capere informationem de fructibus illius anni, & hoc gratia facilioris exactionis, ad finem vt Regia Camera possit habere fructus certos, vt postmodum medietatem possit liquidare. Sed hæc postea correctæ fuerunt *per Pragm. 54. sub eod. tit. incip. necessarium etiam duximus,* per quâ dispositum fuit, vt Perceptores non accedant, nisi tantû quando impositû eis fuisset, vt certiores Regiam Cameram de morte Baronis, ad finem, vt ipsa consultò prouideat.

cisiones. Deniq; eorum dicta declarantur, aſſenta Regni nostri consuetudine, cû sint deducendæ quantitates debitz creditoribus, Itē deducēda salaria debita substitutis in colligendo introitus Barones, & Dohane-rijs, & super hoc duæ referuntur Reg. Cam. Summ. decisiones, & etiam in Credenzerijs.

SVMMARIVM.

- 1 **R**eleuium in Regno nostro medietas fructuum anni illius, quo moritur feudatarius.
- 2 Medietas fructuum pro releuio debetur deductis oneribus secundû unam opinionem, & num. 9. vbi decisiones.
- 3 Onera deducenda esse suadetur.
- 4 Fructus dicuntur deductis oneribus, & pro regula traditur.
- 5 Tributum soluitur ex deductis oneribus.
- 6 Seruitium feudale debetur pro rata commoditatis perceptæ.
- 7 Debitum fiscale debetur deducto ere alieno.
- 8 Medietas fructuum soluenda per Baronem semper intelligitur deductis oneribus.
- 9 *D. Ferdinandus Capanus Baro Carustorum, Castri Galdi, Montaneæ, & Passarelli per plura secla, Authoris Auius paternus.*
- 11 Releuia hodie ad nihilum reducuntur deductis oneribus.
- 12 Contraria sententia releuia deberi non deductis oneribus refertur, & deciso.
- 13 Expense pro custodia Castri non fuerunt deductæ de releuio, & decio ponitur.
- 14 Decima debetur non deductis oneribus, idem in releuio arguitur.
- 15 Gabella ratione publici iuris debita non admittit deductionem onerum.
- 16 Quota fructuum debetur absque deductione.
- 17 Deductio non est facienda quando fructus debentur ex dispositione hominis.
- 18 Charitativum subsidium debetur absque dedu-

ARGVMENTVM.

Releuium Regiæ Curiz debitum an debeat deducis, vel computatis oneribus feudum grauantibus, diuersæ Regnicolarum, & Sicularum proponuntur sententiæ. Affirmant Regnicolæ illud deductis oneribus (excepta vita militia, & paragio) deberi, & varijs de medijs eorum sententiam autumant esse veram, & demum sæpè sæpius in Regno Neapolitano in Supremis eius Tribunalibus iudicatum. Negant Siculi, dicunt namq; illud deberi computatis, non autem deductis oneribus, eorumq; negantium opinionem permultis conantur fundare modis, & ita multoties in eorum Tribunalibus Regni Siciliae referunt esse iudicatum; Demum concordantur Sicularum, & Neapolitanorum discordantes sententiæ; sic enim se habet quolibet in Regno soluēdi propria consuetudo, quæ dum in releuio præualet, meritò diuersæ oriuntur de-

- deductione pensionis.*
- 19 Dominus pro releuio est creditor anterior iudicandus.
- 20 Vita militia, & paragiū debentur absq; deductione ad hoc, & num. 30.
- 21 Gizzarell. ratio super hoc traditur.
- 22 In laudimio non fit deductio onerum.
- 23 In Regno Siciliae non deducuntur onera à releuio ex consuetudine iudicandi.
- 24 In Regno nostro deducuntur onera.
- 25 Quantitates debita creditoribus deducenda sunt à releuio, quod intellige, ut traditur.
- 26 Mercedes, & salaria officialium exigentium introitus feudales sunt deducenda, & decisio refertur.
- 27 Salaria Dobaneryj, & Credenzeryj Dobane Baronalis deducuntur de releuio, & decisio refertur.
- 28 Decima de frugibus debetur absque deductione seminis, expensarum, & onerum.
- 29 Decima de piscatione debetur non deductis expensis.

QUESTIO XIII.

Releuium in nostro Neapolitano Regno est medietas fructuū illius anni, quo moritur feudatarius debendorum domino ob inuestituram ab ipso faciendam, secundum Andr. de Ifern. in hac const. post mortem, & in cap. 1. S. similiter de capitul. Corrad. ubi Lyparul. in verb. medietas, alleg. concordantes Vinc. de Franch. decis. 121. Nicol. Anton. Gizzarel. decis. 8. num. 8. & seq. estq; hæc medietas antiquissima in Regno, licet aliquibus exteris in partibus diuersimodè soluatur, ut dixi supra q. 2. Et licet in Regno nostro eius solutio sæper vniformis sit, eademque semper quantitas soluatur. Tamen controuersa hæc quæstio est, nùm hæc quan-

titas debeat, & intelligi debeat medietas fructuum quando deducta sunt onera, vel ijs computatis, sicque ut medietas sit intelligenda vna cum oneribus, adeòut vna pars debeat fisco cum parte onerum, & alia ad hæredem cum alia parte onerum, sicque ut onera pro rata ad fiscum, & ad hæredem vadant, vel deductis oneribus, illud quod superest diuidatur inter fiscum, & hæredem, prout excitauit Ass. in S. sed & res num. 26. per quos fiat inuestitura, vbi dicit se valde mirari, qd Andr. de Ifern. non excitauit hanc quæstionem. In qua duas reperio receptas, sed inuicem contradicentes sententias, & secundum earum diuersitatem diuerso modo decisum; Siquidem prima sententia est, ut ista medietas fructuum fisco debenda, sit intelligenda deductis oneribus, adeòut prius deducantur onera, deinde eius, quod superest, fisco debeat medietas. Hanc sententiam suadent iura communia, ut est tex. in l. mulier bona, ff. de iure dotium, ibi in vers. sed non plus esse in promissione bonorum, quod superest deducto ære alieno, est tex. in l. 2. S. illud ff. de collat. bonorum, ibi illud autem intelligendum est filium in bonis habere, quod deducto ære alieno superest, vbi glos. in verb. ære. est tex. in l. non possunt, ff. de iure fisci, qui videtur loqui in casu ferè nostro in releuio debendo fisco, dum dicit non possunt vlla bona ad fiscum pertinere, nisi quæ creditoribus superfutura sunt; id enim bonorum cuiq; esse intelligitur, quod æri alieno superest, facit tex. in l. demum. C. de collat. cum concordantibus.

Et proprius accedendo, In fructibus quorum medietas fisco pro releuio debetur, ut tunc medietas esse dicatur & debeant extimari tanti esse valoris, quando deducta sunt onera, quod pro regula traditum est fructus dici deductis oneribus, ut docuerunt Bald. in l. 1. num. 6. vers. pone, C. de fructibus, & lit. expens. DD. in l. diuortio, ff. sol. matrim. & in

Et in l. fructus, ff. eod. Gutierrez pract. quæst. Canonic. q. 1. num. 126. Caua' can. decis. 37. num. 6. & 8. & decis. 22. par. 2. Ruin. conf. 26. num. 5. & seq. volum. 1. Ioannes Cephal. conf. 181. vol. 1. Riminald. iur. conf. 716. num. 46. vol. 1.

Et in collectis, & tributo, à quibus non longè abest releuium, cum tributum soluatur pro recognitione dñij, prout etiã hac de causa releuiũ solui, iam supra ostendimus, quippe tributũ 5 etiã debetur ex fructibus, qui supersunt deductis oneribus, vt post Angel. Cuman. & alios in l. non amplius, ff. de legat. 1. Afflict. decis. 252. sub num. 5. vbi Vrsill. num. 7. & seq. Tiraquell. de iure primog. q. 74. num. 9. in fine, Bartholomeus Bellinz. de charitativo subsidio q. 37. Calcaneus conf. 120. num. 5. & seqq. Andr. de Iser. in S. & plaustrorum colum. pen. qua sint regalia, & const. consuetudinem in fine.

Et in solutione seruitij feudalis, 6 quis non tenetur nisi pro ea parte, & rata feudi, pro qua comoditatẽ percipit, & sic pro eo, quod ipse percipit, non autem pro eo, quod ab alijs legitimè percipitur, ita post Andr. in d. constit. consuetudinem, Tiraquell. d. q. 74. num. 9.

Idem in solutione debiti fisealis iudicandum est; illud enim debetur deducto ære alieno, vt post Bald. in l. 1. vers. modo accidit, C. de fruct. & lit. expens. Doct. in l. fructus, ff. solut. matrim. vbi Barbosa num. 14. Ant. Capyc. decis. 20. num. 7. Petr. Surd. de aliment. quæst. 12. num. 13. & 28. Franc. Vuius decis. 4. Menoch. de recuperand. possess. remed. 55. quæst. 40. num. 574. & post Io. Garf. de expens. & melior. Spinos. in Specul. testam. glos. 13. num. 40. Tiraquell. de retract. glos. 1. S. 15. num. 2. & 12. Xarez inter comm. opinion. in verbo fructus.

Estquè hoc tam verum, adeò vt dixit Decius conf. 156. num. 4. quod semper quod debeat solui medietas fructuum, & redditus alicuius anni, intelligitur de illis, qui in effectu rema-

nant apud Baronem solutis oneribus, hanc Decij doctrinam sequitur Simon de Pretis conf. 153. num. 42. & 44. Ioan. Cephal. conf. 290. num. 16. vol. 2. Mandell. conf. 743. num. 3. & 10. vol. 4. Affl. d. decis. 252. sub num. 5. Io. Lopez in rubr. de donat. inter vir. & vxor. col. 47. Achill. Personal. de adipiscend. possess. nu. 669. fol. 498. Et in terminis releuij, vt 9 debeat deductis oneribus, vtque sit medietas illorum fructuum, qui supersunt deductis oneribus, glos. — tit. 1. S. 39. quam allegat, & sequitur Petr. Paul. Balzaran. in d. S. sed & res per quos fiat inuestit. num. 17. col. 3. & ita ¶ fuisse decisum post longam disputationem in Regno Sicilia, vt releuium debeat ex fructibus, (eorumque namq; medietas sit) qui remanent deductis oneribus, refert Garf. Mastrill. decis. 122. num. 40. in causa Principissa ¶ Butera, & in causa Terræ Palazzoli, & Marchionis Licodia, et in causa Baronissa ¶ Torsica, & hanc sententiam dicit Afflict. loco infra allegando, ex ore aliorum, quod ideò hoc non tetigit Andreas de Isern. de quo ipse miratur; nam illud habuit pro indubitato, & 10 ita solutũ fuit releuiũ ex feudis Domini Ferdinandi Capani mei aui, nẽpe de Baronia Carusiorum, de Castro Galdi, de feudo Montanez, de feudo li Passarelli, quæ feuda quatuorcentum ab hinc ad annos per meos maiores possessa fuere, à quibus deductum fuit onus quodã cuiusdem census super feudo delli Passarelli, & quædam expensæ, & D. de Ponte de potest. proreg. tit. 8. de refut. feud. S. 4. num. 15. dicit, 11 quod releuia deductis oneribus ad nihilum solent reduci. Contrariam 12 tamen sententiam nonnulli tenuerũ vt releuiũ debeat de fructibus computatis oneribus, ijsq; non deductis. Suadent namq; hanc sententiam Afflict. in d. S. sed & res per quos fiat inuest. num. 26. vbi in fine dicit ita. votasse ipsum in Regia Camera, quem sequutus est Freccia lib. 2. auct. 3. nu. 29.

& author. 5. num. 16. sequitur Nard. Ly-
 parul. in d. S. similiter num. 14. in verbo
 13 medietas de capitul. Corrad. vbi expen-
 las factas pro custodia Castri Sancte
 14 Seuerine refert non fuisse deductas,
 nec acceptolatas Comiti S. Seueri-
 nae, & in solutione releuij refert Fab.
 Jordan. in const. Comitibus, Afflict. decis.
 252. Sigism. Loffred. in cap. imperialem,
 S. firmiter, de prohib. feud. alienat. refert
 Mastrill. decis. 552. num. 14. & inui-
 tis dentibus fatendum esse suadet,
 Borrell. in summa decis. tit. de releuio m.
 18. & 19. & seq. contra Afflicti sen-
 tentiam, dando rationem, quod si de-
 beretur non deductis expensis, se-
 queretur releuium deberi ex feudo,
 non autem ex fructibus, contra ter-
 minos Andreæ dicentis releuium de-
 beri ex fructibus.

Probant namq; eorum sententiam
 ex argumentatione illa, æquiparando
 Principem caelestē Principi terrestri,
 sicut enim ex cap. tua nobis de decimas,
 14 habetur, quod soluitur Deo decima,
 & mandatur vt solvatur integra, & vt
 deducantur expensæ, & sumptus eò
 quod soluitur Regi vniuersali, cui nō
 est facienda deductio, quia ipse est
 Dominus, ita etiam in Rege arguitur
 Afflicti. eò quod est Dominus feudo-
 rum, non est tractandum de deductio-
 ne, quoniam releuiū, quæ est medie-
 tas fructuum soluitur illi in recogni-
 tionem dominij, cum fauor iuris Di-
 uini, & iuris publici æquiparentur, l.
 fin. C. de sacrosanct. Eccles. & releuium
 dicit Afflicti. concernit publicum sta-
 tum, propterea sine deductione on-
 rum fieri debet, vt sentit Io. Andr. in d.
 cap. tua nobis, Sigism. Loffred. in d. cap. 1.
 S. sed & res per quas fiat inuestit. Freccia
 author. 3. num. 3. Franch. decis. 121. nu.
 7. Io. Andr. de Georg. alleg. 18. nu. 23. no-
 tant Innoc. Hostien. Io. Andr. & alij in
 d. c. tua nobis, Tyraquell. de retract. lign.
 glo. 1. num. 19. & Mastrill. d. decis. 112.
 num. 16. & seq.

Vnde Paul. de Cast. in l. fructus, ff.

sol. matrim. dicit q; semper, quod sol-
 15 uitur gabella de fructibus ratione
 publici iuris non debet fieri deductio
 expensarum Salyc. & Bald. in l. si à pa-
 tre, S. fin. ff. de petit. hered. Afflict. decis.
 252. & in const. Regni quanto de deci-
 mis num. 19. quest. 9. Tyraq. de retract.
 lignagier S. 15. glo. 1. num. 11. & Abbas
 16 in d. cap. tua nobis, dixit, quod si Dñs
 dat colono feudum pro aliqua quota
 fructuum, eo namq; casu colonus sol-
 uet quoram illam absque deductione.

Et magis stringendo Afflicti. addu-
 17 cit hanc rationem, quod semper, q;
 pars fructuum debetur ex dispositio-
 ne hominis, tunc ex autoritate An-
 gel. in l. sumptus, ff. de leg. 1. & DD. in
 d. l. fructus, semper debetur nulla fa-
 cta deductione expensarum, quod
 proprie esse, ait Matth. Afflicti. in so-
 lutione releuij, quod debetur ex di-
 spositione hominis, & sic Principis,
 ita Andr. in cap. 1. ex quib. caus. feud.
 18 amict. Item in charitatio subsidio,
 quod debetur de fructibus beneficij,
 iuxta tex. in cap. conquerente in fin. de
 offic. ordinar. tunc si super dicto bene-
 ficio sunt onera pensionum, debet
 solui dictum charitatio subsidium,
 nulla facta deductione pensionum,
 nec pensionarij contribuere tenentur
 ita Bartholom. Bellinz. de charitatio sub-
 sidio quest. 37. Gigas de pension. quest. 38.
 & 59. Tyraq. de iure primog. quest. 74.
 in fine, Marchambrun. ab Anguill. conf. 92
 num. 34. Caccialup. de pension. quest. 17.
 & 75. vbi alia similia reportant hanc
 Afflicti sententiam suadentia.

Ad quod probandum Garf. Mastr.
 d. decis. 112. num. 20. adducit aliud
 argumentum, dicendo, q; si Dñs pro
 19 releuio, & omnibus alijs iuribus Do-
 minicalibus e anterior omnibus alijs
 creditoribus feudatarii, vt glo. —
 in S. 59. glos. unica nu. 4. deducit con-
 sequentiam ipse Mastrill. ergo ius
 anterioris, quod est Domini, diminui
 non potest, etiam in fructibus per po-
 stiores, ex tex. in l. lucius, ff. qui pos.
 in

in pignor habeantur. Estque in omnibus oneribus feudi debendis ex eorum fructibus quasi generalis conclusio, ut semper, quod debetur ex fructibus debeantur, nulla facta deductione, ex-
 20 pēsarum, vel onerū, ut in vita militia, & paragio nē minuatur propter solutionem adhuc, (ut suo loco dicemus) nec de fructibus releuii deducatur, ut ait Garf. Mastrill. d. decis. 112. num. 11. & seq.

21 His accedat ratio, quam ponit Gizarrell. decis. 8. num. 4. dicens eò, quòd est absolutissimum, quod cum releuiū solvatur ob inuestituram (ut supra diximus) ex qua ipse solus inuestitus comodum reportat, ergo ipse debet omnia incommoda reportare, & hūc pertinet, quod dixerunt Regnicolæ, quod solus primogenitus soluet integrum releuium, *Matth. Afflic. decis. 252. Sigismond. Loffred. in cap. Imperialem de probib. feud. alienat. per Frideric. Camill. Saler. ad consuetud. Neap. de aliment. prestan. d. S. quod si aliquis habeat, Camerar. in d. cap. imperialem fol. 13. lit. D, Fab. Jordan. in d. const. Comitibus, Mastrill. d. decis. 112. nu. 13.* eò quòd solus primogenitus ē inuestitus, idē solus ipse integrum solvere debet releuium, & cæteri fratres. aliiq; nullum debent sentire detrimentum.

22 Et in solutione laudimii, q̄ quasi à pari procedunt cum releuiō, & validum est argumentum (ut supra diximus) concludit *Amad. de Ponte laud. q. 6. per totam, & propriè num. 8.* quod nulla fit deductio, nec expensarum, nec onerum, eò quòd nouus emphiteuta ipse sentit commodum ex noua inuestitura (exemplo nouæ inuestituræ primogeniti, ut iam diximus) ipse soluat laudimium, non autem venditor, *glos. in l. fin. C. de iure emphit. ubi Sabycet. & Iaf. Iul. Clar. in S. emphiteusis quest. 23. recept. sent. lib. 4. Amad. de Ponte d. tract. quest. 9. num. 1.*

Ex quibus cōcludas, quòd in quidditate iuris vera est practica iudican-

23 di, quam receperunt Siculi, tūc quia releuium debetur ex consuetudine, & in tantum soluitur quatenus consuetudo ei suffragatur, & regulatur secundum consuetudinem, ut aduertit *Mastrill. d. decis. 112. circa finem.*

24 Et quia in Regno nostro contraria est recepta consuetudo iudicandi in hoc casu, ideo secundum cuiusquam Regni consuetudinem est viuendum, sicquē amplius non est dubitandum, in hoc Regno nostro, eò quòd ibi talis viget consuetudo iudicandi, ut releuium debeatur deductis oneribus, & expensis. Et nouissimè de mense

¶ Maij 1626. fuit facta noua decisio contra Marchionissam Cusani, quæ pręteudebat deducere releuium de fructibus debitis creditoribus, dum fuit condemnata ad soluendum, non obstante deductione releuij petita, & ¶ fuit facta decisio in fauorem creditorum, prò qua vide sequentes allegationes, & dum prædicta causa votaretur hæc mea scripta iam erāt nōnullis notificata, quas allegationes mihi dedit Dominus Petrus Antonius Carauita Regius Cōsiliarius, & Aulæ Decanus ad maiora protendens, tum propter soli, sanguinisq; nobilitatem, tum propter ingenij subtilitatē, quasi alter Papinianus leges condere mihi videretur, dum hæc reuidebat ordine S. E. & fuit vnus ex votantibus, de qua decisione, sed in alio capite meminuit *Io. Baptista Thor. in 2. part. in verb. releuium, Excepta vita militia, & paragio, prout concludit Mastrill. d. loco, & ita seruetur, dicam infra q. 14. par. 2.*

Declarata, tamē hāc conclusionem, quatenus illam retineas, ut releuium debeatur deductis oneribus, quòd adhuc sint deducendæ illæ quantitates, 25 quæ debentur creditoribus, ut ex auctorit. *Tyraquell. de primog. quest. 74. num. 9. sentit Mastrill. d. loco num. 30.* quod de iure esset seruandum, licet contrarium seruetur cum omnia onera cedant primogenito.

D 2 Decla-

- 26 Declara secundo, vt adhuc sint deducendæ expensarum, quas aliquo modo Baro, vel feudatarius ad negotia incumbendo, posset euitare, officium aliquod Baronale exercendo, quod per substitutum potest exercere, prout in contingenti casu decisum refert in Regia Camera die 13. Martij 1571. in causa releuij Ill. Ducis Amalphiz referente mag. Prospero Piatto Rationali dicte Regie Cam. Anibal Moles in suis decis. manuscriptis sub tit. de iure releuiorum decis. 6. ubi fuit dubitatum, quid si in hæreditate feudali adesset dohana, in qua feudatarius ponebat Dohanerium, & Credezerium, quibus salarium constituitur, fuit dubitatum ex quo Baro poterat ipse exercere ista officia, nempe Dohanerij exercendo iustitiam, & Credezerij recolligendo vectigalia, hoc tamen non obstante fuit decisum, has expensas; siue salaria esse deducenda, sunt enim necessariæ expensæ, quia ipsi recolligunt fructus, & ista sunt officia, quæ non bene competunt Baroni tamquam viro nobili; tacite enim colligitur mens Principis concedentis Dohanam super feudo, vt concedat deductis his oneribus.
- 27
- 28 Declara tertio, in decimis, quæ debentur Episcopo de fructibus, qui in fundo nascuntur, absque deductione seminis, & expensarum ita Franc. Marc. q. 198. par. 2. Capyc. decis. 23. Iacob. Puteus decis. 100. par. 1. Immo nulla habita ratione impensarum, nec onerum, scribit Papon. Arrestorum lib. 1. tit. 12. arrest. 12.
- 29 Et de decima debita ex piscationibus dicas, quod nec habenda est ratio expensarum Capyc. decis. 20. Viuius decis. 4. Gama decis. Lusit. 150. & 232. Foller. in const. quanto ceteris num. 34. dicam infra q. 34. par. 4.

Declara quarto, vt nec sit deducenda vita militia, & paragium, releuium enim illa non diminuit, vt suo loco dicemus.

Pro Ill. D. Maria Barrionueuo Marchionissa. Cufani, contra multiplicum q. Nicolai Pauesij.

Articulus VII.

Vtrum hæres cum beneficio legis, & inuentarij in eius discussione deducere possit quantitatem pro releuio Reg. Curiz solutam.

Diuisus in SS. III.

- S. 1. Releuium dimidium fructuum primi anni esse tradit, obidque heredem omnium fructuum rationem reddentem, alterum dimidium tantum creditoribus communicare debere, centi iuris esse ostendit.
- S. 2. Onus soluendi releuium heredi non emptori competit, vtrumq; tamen inuestituram petere, & fidelitatem iurare teneri asserit. Et quare? Andreas Ifernina optimè aduersus Nicol. Anton. Gizzarellum explicatur: defenditurque onus esse reale, & hypothecarium ratione fructuum iniuncti, quamobrem rectè etiam à tertio possessore exigi.
- S. 3. Releuij onus ex perceptione fructuum potius, quam ratione inuestiturae solui probat. De Militijs antiquis plura edisserit feudis similibus: pro bis obtinendis introitus soluti releuio comparantur. Mos antiquus ostenditur, pro omni dignitate acquirenda sportulas erogandi.

S. 1. Releuium cum sit dimidium fructuum primi anni, in ratione fructuum reddenda deducendum esse ostendit.

ILL. D. Maria in discussione inuentarij sui patris petit rationem haberi releuij ob eius mortem Regiæ Curiz soluti. I. Nam releuium est medietas fructuum illius anni, quo moritur feudatarius, Andr. de Ifernina in comment. super vsib. feud. rubr. de capit. Corrad. S. similiter num. 14. & rubr. de prohib. feud. alien. S. firmiter num. 30. & in constitut. post mortem in fin. Loffredus in paraphrasi feudali, S. sed & res col. 1. & 3. per quas fiat inuestitur. Bartholom. de Capua super constit. minoribus num. 5. Lallus de Tuscia lib. 3. super constit. post mortem n. 2. Marin. Freccia lib. 2. de subfeud. in 3. auth.

author. Baron. num. 5. & 28. Iacobus de Ayello in tract. de iure adha num. 54. & 70. Camill. de Medicis conf. 18. num. 3. & conf. 55. nu. 5. Quamobrem ex ipsis fructibus deducendum est releuium, & quod superest diuiditur inter coheredes in allodio incluso successore feudi, Camerarius in cap. an agnatus nu. 100. & seq. Reg. de Ponte conf. 49. num. 6. lib. 2. quia est merè onus fructibus feudi impositum, eorumque occasione debetur, Camill. de Medicis d. conf. 18. à nu. 3. Si igitur releuium est medietas fructuum primi anni, D. Maria quæ de omnibus fructibus ab hereditate perceptis S. C. decreto rationem reddidit, non tenetur, nisi dimidiam partem fructuum feudi illius anni creditoribus communicare. Nam aliàs duplici onere grauaretur, integros fructus reddens, quos pro dimidio tantum percepit.

II. Beneficiū inuentarij à Iustiano inductum illud operatur, ut heres ab omni damno conseruetur illesus, *l. fin. S. licentia, C. de iur. deliber. ibi, ut undique veritate exquisita, neque lucrum, neque damnum aliquod. hanc ex huiusmodi sentiat hereditate, quod sanè non sequeretur, si releuij onus de suo heres soluere debeat.*

S. 2. *Releuium ab herede solui, non ab emptore; utrumque tamen inuestituram petere, & iuramentum præstare teneri docet. Quæ sit huius differentie ratio? Actionem pro releuij Fisco competentem realem esse, & hypothecariam, & ob id rectè aduersus tertium possessorem dari, contra decisionem Gizzarelli defendit, optimè eius argumentis satisfaciens.*

NEc quidquam obest decisio 8. Nicolai Antonij Gizzarelli. I. Nam ea potissimum ratione nititur, quod onus hoc releuij non sit reale, nec insit nature feudi, sed personale, & extrinsecum ab herede soluendum ratione inuestituræ, quam successor in

feudo petere tenetur, in cuius confirmationem, adducit *Andream de Ifern. in cap. 1. S. similiter circa fin. de cap. Corradi, vbi nihil de hoc Andreas loquitur, sed solum ait, in releuij seruati consuetudinem, sicut in laudemio: deberi Comiti, vel Baroni, ex quo cumq; feudo, siue in vassallis, siue in pecunia, alijsve rebus consistente.*

Allegat deinde eundem *Andream in cap. 1. S. sed & plures nu. 11. per quos fiat inuestitura, sed multò minus suam confirmat sententiam. Nam Andreas nec hoc sensit, nec cogitavit, ut rectè aduertit Camillus de Medicis conf. 18. num. 10. cum seq. ibi enim Andr. à nu. 7. duas proponit quæstiones. Prima, an hi, qui inuestituram petere, ac fidelitatem iurare tenentur, ut sunt hæredes, & emptores, releuium soluere debeant. Altera, si intra tempus à iure statutum, anni scilicet, ac diei, neque inuestituram petierint, nec iuramentum fidelitatis præstiterint, feudum amittant. Primæ quæstioni respondet *Andr. in num. 7. releuium ab herede, non ab emptore esse soluendum, quia sic se habet consuetudo, mos, & forma Curie. idem repetit in d. S. similiter num. 14. vers. hoc releuium de capit. Corrad. Iacob. de Ayello in tract. de iur. adha num. 73. Secundæ verò quæstioni respondet *Andr. in d. S. sed & plures num. 16. vers. per hoc videtur petere, emptorem pariter, ac hæredem inuestituram petere, ac iuramentum præstare negligentes, feudum priuari. Sed quia obijci poterat, cur hæres, non emptor tenetur soluere releuium, & ramen vterque inuestituram, ac iuramentum omittentes, feudum perdant? respondet *Andr. in num. 11. diuersam esse rationem inter releuium, & iuramentum fidelitatis, quia releuium à sui origine non est de natura feudi, nec onus intrinsecum ex feudorum iure perueniens, sed quædam præstatio ex consuetudine, extra eorum regulas inducta, ab improbo mo-****

re descendens, *idem Andr. in d. S. similiter nu. 4. de cap. Corrad.* fortè ex usu Gallorum, tunc in Regno vuentium, *Marinus Freccia lib. 2. de subfeud. in 3. auctor. Baron. nu. 3. & 16.* & sic odiosa cum de iure non debeat, *Bald. in cap. qua in Ecclesiarum col. 6. de constitut. quem sequitur Albert. Brun. conf. 43. incip. circa casum nu. 17. in 1. vol. conf. feudat.* At fidelitatis iuramentum, quod præstat tempore inuestituræ, cum sit de substantia feudi, quia feudum à fide dicitur, quilibet siue hæres sit, siue emptor præstare tenetur. Hanc esse veram Andree mentem satis apertè constat, eamq; doctè tuetur *Camillus de Medicis d. conf. 18. num. 10. cum seq.* nec enim scripsit Andreas, vt Gizzarellus sibi persuasit, releuium tanquã præstationem extrinsecam onus esse personale hæredis, quia nunquam id cogitauit, sed id solùm expressit, non esse de substantia feudi, considerata eius origine, & respectu habito ad inuestituram, & iuramentum. Sed cum hodie mos iste, vel consuetudo vim legis habeat, imò Constitutione Regni post mortem releuium solui cauum sit, ius ordinarium est, *Reg. Mol. de iure releuiorum in prim.* certumque est iam præstationem intrinsecam esse. Præcipuè quando in concessione dictum fuit, *releuium solui*, vt testatur *Marin. Frecc. ubi sup.* imò, & quando simpliciter feudum conceditur, adhuc pro releuiis esse obligatum, vt potè onus intrinsecum rectè aduertit *Camill. de Medicis in d. conf. 18. num. 13. & seq.* quia dum feudum conceditur contractus vtro, citroque obligatorius inter dominum, & feudatarium oritur, *Ifern. in d. S. similiter num. 24.* idè, & vassallus obligatus censetur ad omnia onera soluenda, in quibus includi releuium certi iuris est, cum ex consuetudine debeat, quæ concessionem declarat *l. certi conditio. S. quoniam ff. de cert. pet. l. si prius S. rectè ff. de acq. plu. arc.* & feudum huic oneribus

strictum censetur, eum sit debitum fiscale, pro quo semper Fisco competit hypotheca *l. 1. & 2. C. in quibus caus. tac. pig. contrab. l. aufertur 36. S. Fiscus ff. de iur. fise. l. rescriptum 11. ubi Gloss. verb. hypothecas ff. de pactis, Capp. decis. 129. mon. 6.* quæ feudum sequitur, ac quocumque vadat comitatur *l. Imperatores 7. ff. de public. & veltig.*

Ex quibus constat non esse actionem personalem ius istud exigendi releuium, sed realem, & quidem hypothecariã, idè optimo iure Regia Camera id exigat, etiam à tertio possessore, vt sepe decisum refert *Amibal Moles tit. de iur. releuij quaest. 6.* adiciens, *postquam releuium debetur propter feudum, potest dici seruitium non tam persona, quam rei ipsi adscriptum, vt in constitut. Reg. Consuetudinem S. pradia.* Nec huic verissimæ sententiæ contradictor est *Marinus Frecc. d. lib. 2. de subfeud. in 3. auctor. Baron. num. 4.* vt existimauit *Gizzarell. d. decis. 8. num. 7.* sed potius ad stipulator, nam cum in prima illius tractatus editione similiter deceptus fuisset, nec rectè Andream intelligeret, postea re maturius cõsiderata, vltima editione huc addidit, hoc * *Athenisco notata. Fortè id procedit: cum incipiat esse debitor Fisci ex quasi contractu, vt eo ipso contractu renouationis, vel personalis actio in realem veniat, vt in eo, qui erat debitor papilli, cum sit illius tutor; l. 1. S. cum eo, qui pro tutor. l. Lat. S. Paul. ff. de administr. tut. vel fauore Fisci transfundatur in obligationem priuilegiatam cum bonorum nexu, l. fiscus ff. de iur. fise.*

S. 3. *Releuium non tam ratione inuestituræ, quam ex perceptione fructuum solui firmat. Antiqua Militia qua fuerint? Quæ sicut feudo comparantur, ita & intritus pro eis obtinendis releuiis assentiantur vel interpretationem l. bis verbis 100. S. vlt. ff. de leg. 3.*

Mouetur II. *Gizzarellus ex sententiâ docentium releuium solui pro*

pro confirmatione, seu renouatione, inuestitura, & pro obtinenda possessione, non verò ratione fructuum, *Taurinensis in sua inuestitura feudali, in verbo, qui quidem inuestiti num. 78. Sigism. Loffred. in Paraph. feud. in cap. 1. S. sed, & res vers. non est simile, per quos fiat inuest. alios allegat Frecc. d. lib. 2. in 3. auct. num. 3. Anell. Annot. cons. 14. num. 5. & 6.* & confirmari manifestè ait, quia minor succedens non teneatur illud solvere, nisi quando iurat fidelitatem, inuestituramque obtinet factus pubes *Andr. d. cap. 1. S. similiter, in prima additione in princ. de capit. Corrad. infirmum profectò argumentum, & quo nihil concludere videtur, imò in ipsum facile retorquetur. Nam si hæres non aliter ius percipiendi fructus consequeretur, nisi soluto releuio, petita inuestitura, ac iuramento præstito, tunc validum esset argumentum: sed eum filius hæres, vt D. Maria, succedit in feudo, nihil nouum acquirens, sed iam acquisitum capiens, *Glos. in cap. 1. in fin. de feud. cognis. Marin. Freccia d. l. 2. de subfeud. in 3. auct. Baron. num. 11.* primum ius percipiendi fructus consumatur, quàm releuium soluat, inuestituram petat, & iuramentum præstet, vt extra omnem controversiam est, & firmat *Camillus de Modis d. cons. 18. num. 17.* sequitur non ratione renouationis inuestiturae, nec possessionis obtinendæ causa, sed ex perceptione fructuum releuium solui.*

Quod sanè optimè confirmatur ex celebri illa doctrina *Bar. in l. quarto 28. ff. de usufr. leg. docentis onera, quæ habito iam iure percipiendi fructus, imponuntur prædio, vel personæ pro prædio ad usufructuarium pertinere, vt in terminis illius l. quarto, illa verò, quæ pro obtinendo iure, nondùm quæsito imponuntur minimè ad eum spectare, vt in militia scriptum reliquit *Seuola in l. his verbis 100. S. vltim. ff. de leg. 3.* erat enim militia officium eorum, qui in aliquo serinio, aut schola inter sta-*

tutos relati, salaria, & commoda illa annonarum à Principe consequebantur, vt auditores Quæstoris, silentiarij, & similes, ita rectè *Alciat. lib. 8. Parerg. cap. 5. Cuiacius ad l. 3. S. si quid minor ff. de minor. & in Nouell. 35. & 53. Leli. Taurin. de Militijs ex casu ad Ant. Augu. Coñan. lib. 4. comment. cap. 15. Brissonius lib. 11. de verb. sig. in quam introire nemo poterat, nisi pecuniæ quantitate pro introitu, vt loquitur *Sçuola, solueret. Fuit enim hic vetus mos omnium penè promotionum, vt qui Magistratum Cice. pro Cons. Plancio Senatorium munus. l. quod adipiscenda 41. & l. seqq. ff. de donat. Nouel. 62. S. vlt. vbi Cuiacius notat. Sacerdotium, aut Præsulatum, *Suetonius in Claudio c. 9. Apuleius lib. 11. nouel. 56. & 123. c. 3. equestre ordinem, l. si mulier 7. ff. de donat. inter vir. & vxor. decurionatum, l. spurij 6. ff. de decur. Plin. lib. 10. epist. ad Traian. epist. 113. collegium, sodalitiæ societatem l. unicuique 7. l. si quis 11. C. de proxim. sac. scrip. lib. 12. vel quamcumque dignitatem consequerentur d. l. quod adipiscenda, & seqq. aliquid pro introitu collegis, tribulibus, suffragatoribus vesuis, à quibus cooptabantur, erogarent, vt fusè explicat *Ian. Langtas lib. 6. sermo. cap. 2. Sed quod dignitatis, nobilitatis, aut honoris adipiscendi gratia pro introitu soluitur, aded priuilegiatum est, vt nec in collationem bonorum venit l. 1. S. sed an id. ff. de collat. bon. ibi hoc enim propter onera dignitatis præcipuum haberi oportet, nec in quartam filiorum imputatur, nam l. omnimodo 30. S. imputari C. de inoffic. test. & l. illud 20. C. de coll. loquuntur de emptione ipsius militiæ, *Aluar. Valascus in praxi collat. cap. 13. num. 60. & 61. alios referens, non de sportulis pro introitu erogatis, nec eius donatio inter virum, & vxorem prohibita censetur d. l. si mulier 6. d. l. quod adipiscenda 41. cum seqq. quia non ex hoc locupletiores factos videntur *Coñan. lib. 8. comment. cap. 11. num. 5. At Feuda militiæ******

com-

comparari docent *Andr. de Ifern. in rub. qui successores teneantur nu. 13. vers. seu da non sic, & in rub. de feud. Guar. num. 7.* Bartholomæus de Capua *super Consbis. Minoribus num. 6. per Authen. de exhibendis reis S. optimum l. fin. C. de pignor. l. omnimodo 30. S. imputari, C. de inoffic. testa. adiiciens, & quod pro introitu soluitur in d. l. his verbis S. ult. releuium simile esse, licet non appareat ibi de quæritate. Ergo & quod pro introitu feudi soluitur, obtinendaque dignitate, & honore Comitatus, alteriusve tituli ab omni collatione, imputatione, ac creditorum nexu, immune esse oportet.*

Præterea pro nostra hac vera sententia contra Gizzarellum subtiliter perpeditur *d. l. his verbis S. ult.* nam idè onera omnia, & introitus militiæ ab hærede, non à legatario, cui militiæ relicta fuit, danda esse, Scauola respondit, quia legatarius adhuc fructus nõ perceperat. Si enim fructus percepisset, proculdubio ipse, non hæres, introitum militiæ solueret, *l. apud Iulianum, alias Apricianus 40. S. ff. de leg. 1.* igitur dicendum est onus ratione fructuum, non verò inuestituræ, soluendum.

Vtèrius doctè *Camill. de Medic. in d. conf. 18. mem. item 18.* considerat, ideo *in d. l. his verbis S. ult.* hæredem non legatarium introitum militiæ soluisse, quia testator rem oneri subiectam legans, hæredem grauari voluisse videtur, vt illam luat, *l. si res obligata 6 off. de leg. 1.* & liberam ab onere tradat, *l. pradia, C. de fideicommiss.* idque propter testatoris voluntatem speciale esse, *gloss. in S. non solum, in s. de leg.* vt hinc constet, nullo modo posse *d. S. ult.* contra nostram induci sententiam.

Deinde & facillimè diluitur illa confirmatio de minore, & in Gizzarellum retorquetur. nam si tunc demum soluit releuium cum factus est pubes, & interim fructus percepit minor, nam nullibi expressum est, minorem succe-

dentem in feudo, fructus nisi adueniente maiori ætate percipere posse: loquitur primum ius percipiendi fructus habuisse, quàm releuij solutionem fecisse, & sic non esse additum ad feudum, releuij dationem. Rursus nec verum est, releuium à minore, nisi ætate iam perfecta solui: vidimus. & contrarium obseruari, & in casu nostro D. Maria etsi minor ætatis esset, nihilominus illud soluere coacta fuit ex significatoria Regiæ Cameræ. Igitur apertè, & per se corrui illa Gizzarelli confirmatio, firmumque remanet, releuium fructuum perceptorum ratione, non verò inuestituræ solui.

Vltima Gizzarelli consideratio tam insulsa est, vt confutatione minime egeat, sed ne videar a liquid prætermisisse, de ea breuiter edisseram. Ait enim nihil creditoribus interesse ad sua credita consequenda hæredem feudi inuestituram habere, nam adhuc nullo hærede existente, satisfieri possunt ex feudo iacenti hæreditati curatore dato. Nam præterquam quòd in terminis illius decisionis hæres erat institutus Marchio Briatici à Ferdinando nepote, & ob id iam erat ius releuij Fisco quæsitum, si nullus hæres esset scriptus, feudum ad agnos, vel his deficientibus ad Fiscum deuoluitur. Primo casu etiam Fisco releuium soluendum esse constat. Secundo vero cum ipse succedat, confunditur. Vnde constat nunquam posse hereditatem in feudalibus consistentem, considerari iacentem, neque curatorem ei dari; commodiusque esse creditoribus hæredem priuatum, què conueniant habere, quàm Fiscum, *l. 2. ff. de fund. dot. l. 2. S. item sciendum, ff. si cui plusquam per leg. Falc. glo. in l. 1. S. si ad fiscum, ff. ut legat. non. conu.*

Ex quibus optimè, ni fallor, Gizzarelli argumentis, ac rationibus satisfactum est, firmumque remanet solutum pro releuij, in ratione fructuum

ab hærede creditoribus reddenda, imputandum. Neap. die 1. Maij 1626.

Garcia Barrionucuo Cusani Marchio V. I. D.

Die 14. Maij 1626. Neapoli referente D. Gregorio Angulo Reg. Cōf. fuit decifum per Sac. Cōfil. iunctis Aulis contra Marchioniffam in fauore creditorum in Banca de Ferrarijs nunc de Simeone, pro quibus fcripfit Camillus Cacacius. De hac decifione meminit Io. Bapt. Tbor. in 2. part. in verb. releuium.

7. Fructus annui concessi à Principe, siue annui redditus, ut percipiuntur de manu ipsius, in feudū concessi, præsumuntur.
8. Iuramentum fidelitatis arguit rem concessā in feudum, & ideo releuium debetur.
9. Releuium non debetur ex functionibus fiscalibus concessis pro se, & hæredibus, nisi aliter Rex senserit.

QVÆSTIO XIV.

Decisive respondeas quod non sufficit percipere tantum fructus ex feudo, sed oportet, ut perceptio fructuum sit ex feudo uti feudalis, talisque

- 1 pensio, siue fructuum prouisio oportet, ut sit concessa in feudum, alias releuium numquam debetur; cum releuij solutio tantum fuerit introducta in successore in feudo, ex autoritate
- 2 Ifern. toties inculcata, & hoc releuiū est stricti iuris vnde in suo tantum casu debetur, in quo expressè debitū reperitur, quapropter pendente hac discussione in Regia Camera tempore Iacob. de Ayello fuit decifum, pro
- 3 ut testatur ipse in suo tract. de iure adobanum. 83. quod releuium non debetur à succedente, & petente sibi continuari solutionem annuæ pensionis ex fructibus super feudorum statu, nō alia adducti ratione, Præsidentes illius temporis iudicauerunt, nisi quia in tali concessione non fuerat dictum illos concessos fuisse in feudum, & Iacob. de Ayell. addo Frecciam de subfeud. lib. 3. secunda formula num. 29. fol. mibi 401. col. 2. dicentem releuium, & adhoam deberi à succedente in functionibus fiscalibus concessis in feudum ob mortem concessionarij, & hoc quando talis concessio facta fuit in feudum, & refert ibi sæpius iudicatum, dicam infra par. 4. q. 3. nu. 3.

ARGVMENTVM.

Releuium ut debeatur num sufficit fructus percipere tantum ex feudo, vel necesse sit uti feudales illos percipere, & affirmatiue referuntur Regiæ Camere decifiones, ut necesse sit percipere ex feudo uti feudales, feudalesque in dubio præsumendi non sunt, nisi aliquando releuium, vel fidelitatis iuramentum per fiscum probaretur, variæq; id arguentes referuntur præsumptiones, eæque ad Menoch. & Intrigliol. legendæ remittuntur; vnde nec de functionibus fiscalibus alicui concessis debetur releuium, quia in libro patrimonij, non autem cædulario Baronum describuntur.

SVMMARIVM.

- 1 Fructus ut de eis debeatur releuium, debent percipi ex feudo uti feudales, & num. 3. ponitur decifio.
- 2 Releuium est stricti iuris.
- 4 Fructus ut dicantur concessi uti feudales, debet in concessione dici in feudum, & refertur decifio.
- 5 In dubio in allodium non autem in feudū concessos esse, censendum est.
- 7 Releuium debetur pendente discussione si, vel ne res feudalis est, si alias releuium fuerit solutum.

Si-

¶ Similemque decisionem refert *Sigism. Loffred. in add. ad Ifern. in cap. 1. ex quibus caus. feud. amit.* in sua paraphrasi, introitus concessos Mag. Galasso de Tarsia de Cosentia super baiulatione dictæ Ciuitatis, eò quòd non fuit dictum in feudum, etiam quòd esset dictum per verba inuestimus, fuisse decisum esse iudicandos burgenaticos, non autem feudales, & proinde adham non deberi, & fuit facta hæc decisio in anno 1512. die penult. Iulij.

¶ Ex quibus in casu contrario etiam quòd feudum sit in pecunia annua adhuc debetur releuiū, sufficit enim, vt releuius sit locus, rem esse in feudū concessam, feudiq; mentionem factā esse.

¶ Quas decisiones declara etiam si effemus in dubio, an talis concessio in feudum, vel in allodium facta censenda sit, nam tunc eò quòd in allodium factam esse censendum est, *Oldrad. conf. 159. num. 5. Roland. à Vall. conf. 85. lib. 4. & alij quos allegat, & sequitur Menoch. conf. 191. num. 18. lib. 1. & de præsumpt. cap. 91. num. 5. Nicol. Intrigl. de feud. centur. 1. q. 43. num. 23. & seq.* hoc autem casu releuium non est soluendum cum omnia liberè à Principe concessa præsumantur.

¶ Declara secundo, procedere hanc conclusionem, etiam si contrà fiscum esset præsumptio, nempè vt res, de qua prætendit solui releuium, quòd sit allodialis, & ita altercatur, & reperiretur, quòd alias releuium fuisset solutum, quia adhuc res feudalis præsumenda, & releuium per consequens esset soluendum, prout habes *ex Affl. in const. Regni Iustitiarj nomen num. 31. in princ. vers. secus si præteritum rub. 43. de offic. Iustitiarj, quem sequitur Gabriel. lib. 2. comm. conclus. cap. 3. num. 6. Menoch. de præsumpt. par. 1. lib. 3. præsumpt. 91. num. 35. Mascard. de probat. vol. 1. concl. 209. num. 16. Nicol. Intrigliol. de feud. centur. 1. q. 43. num. 47.*

7 Declara tertio, quòd quando assi-

gnatio fructuum, seu annui redditus, vsque ad certam quantitatem fuissent Titio assignati à Rege super aliquo corpore puta gabelle, vel secretie, vel alterius introitus Regis, & fuerunt concessi non vt percipiantur de manu officialium, sed propria manu ipsius concessionarij; tunc enim, quia talis concessio in feudum est iudicanda, & per consequens succedens in eis soluet releuium, ita cõcludas ex ijs, quæ dicit *Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 2. quest. 5. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 43. num. 72.*

8 Declara quartò, si possessores rei, de qua contenditur, iam præstitissent iuramentum fidelitatis, nulla in contrarium vigente coniectura, vel præsumptione, quia tunc potius feudalis est præsumenda res illa, ita *Menoch. lib. 3. præsumpt. par. 1. præsumpt. 91. num. 36. 37. 78. Nicol. Intrigliol. d. q. 43. num. 102. Decius conf. 413. num. 7. vers. non obstant circa medium.*

Et sic in omnibus illis casibus, quos ponit *Menoch. d. præsumpt. 91. & Intrigliol. d. q. 43.* in quibus res feudalis præsumitur, semper releuium esse soluendum diiudico, eò quòd feudi successor quis esse dicitur.

9 Declara quintò, vt etiam si essent introitus fiscales cõcessi alicui pro se, & successoribus, tunc dicas, quòd releuium solui non debet, ratio est, quia tales introitus fiscales à Rege cõcessi sapiunt naturam burgenaticorum, nisi aliter Rex senserit, ita *Luc. de Penna in l. patrimonialis circa finem, C. de fund. patrimonial. lib. 11. & in l. quicunque col. 2. vers. nam tunc Rex, C. de omni agro desert. lib. 11.* quia tales introitus, siue functiones fiscales non sunt descripti in cedulario Baronum, sed in libro patrimonij Regis, & ideò Rex concedendo simpliciter videtur concedere in allodium, non autem in feudum, ita *Andr. de Ifern. in cap. 1. ex quibus caus. feud. amit. num. 9. versic. non peccamus, & num. 13. in cap. 1. S. defun-*

defuncto si de feud. defunct. ceterique passim, quos alibi enumerauimus, & latius dicam infra par. 4. q. 3.

QVAESTIO XV.

Icet de hac quæstione in Regno nostro dubitari nõ possit, cum in Regia Camera solutiones releuioꝝ registrètur, & omnia procedunt or-

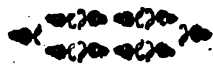
ARGVMENTVM.

Vassallo, siuè subvassallo, dicenti se amisisse instrumentum solutionis releuij, an debeat ei credi, declaratur quomodo, & quando ei credendum est, quando allegaret causam, eamq; probaret, nisi data opera, vel ex industria esset amissum, & de scriptura amissa quando necessarium sit eam reperiri, & de Domino amittente antiphocam, vt admittatur ad iurandum.

SVMMARIVM.

- 1 **I**N Regia Camera omnia ordinatè procedunt, & solutiones releuioꝝ notantur.
- 2 Creditur debitori iuranti se amisisse instrumentum solutionis, maximè si coniecturas, vel præsumptiones asserret, vel iustam causam, & num. 3.
- 4 Statutur iuramento debitoris dicentis creditorem, qui tenebat instrumentum receptionis, illud amisisse.
- 5 Non obstante instrumento receptionis amisso successor admittitur ad probandum releuium esse solutum, declara & num. 6.
- 7 Probatio admittitur quando scriptura amissa requiritur ad probandam veritatem.
- 8 Vassallus, & Dominus ad imparia non iudicantur.
- 9 Dominus admittitur ad iurandum se instrumentum in fauorem vassalli amisisse.

- 1 dinatè cum registris, adeòvt dicere ausim hunc casum, vel euenire non posse, vel difficiliter posse practicari, erit tamen dubitandum, quid in alijs Curijs, vbi forsan non tam ordinatè proceditur, cum tales solutiones releuioꝝ non registrentur, sed tantum schedulæ de recepto fiunt, & posset etiam dubitari in Curijs Baronum respectu suorum subfeudatariorum, qui soluunt Baroni releuium, vt dixi q. 33 p. 4. An si hæc schedula de recepto, vel releuij solutio asseratur amissa à vassallo, vel subvassallo, debeat ei credi? cum semper in dubio credendum est rem esse amissam, sed non de industria, ex cap. estote misericordes, de reg. iur. in 6. Valasc. de iure empbit. quæst. 8. num. 15.
- 2 Et in hoc dicas, quod regulariter statutur iuramento debitoris se amisisse instrumentum solutionis, ita Paul. de Castr. in l. sicut iniuquum, C. de fid. instrumentor. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 135. num. 8. Afflic. decis. 13. num. 10. tantò magis quando allegas amissionem daret verisimilitudinem, vel coniecturam, ex quibus probaretur amissio, vt dicit Angel. in l. si quis ex argentarijs, S. prator, ff. de edend. Afflic. d. loco num. 10.
- 3 Declara tamen hanc sentètiã procedere quando allegans amissionem allegaret iustam causam, eamq; probaret puta direptionem vrbis, sacco-manum, incendium domus, ceterosq; casus fortuitos; tunc enim probato tantum sacco-mano, direptione, siuè incca-

incendio statur iuramento debitoris amictentis, & iurantis se amisisse instrumentum satisfactionis, *ita Afflic. d. decis. num. 10. Menoch. d. loco num. 8. & seq. Valasc. de iure emph. d. q. 7. num. 38. vers. pone.*

4 Declara secundo, hanc sententiam non procedere quando creditor releuij tenet instrumentum receptionis, & probaretur quod de industria, vel data opera fuisset amissum, vel occultatum, tunc statur iuramento illius, qui ex huius amissionis causa damnū passus est, *argum. tex. in l. si de possessione, ubi Paul. de Castr. num. 3. C. de probation. Felin. in cap. sicut extr. de re iudic. Aemil. Ferrett. in auth. si quis in aliquo documento num. 36. C. de edend. Aluar. Valasc. qui alios allegat d. q. 7. vers. postremo item meminervis.*

5 Declara tertio, vt prò hoc non excludatur probatio factæ solutionis, adeò vt vassallus possit probare tenorem solutionis iam factæ quādo amissio non fuit fraudulenta, *ita Valasc. d. loco num. 15. vers. quando autem.*

Ideò concludendo dicas in casu prædicto, distinguendo, quod aliquādo scriptura requiritur ad essentiam rei, aliquando requiritur ad probandam veritatem.

Primo casu procedunt, quæ dicunt Valasc. & ceteri, cum omnino inuestitura edendæ sint, vt eius tenorem inspiciamus.

7 Secundo casu, quando scriptura requiritur ad probandam veritatem, tunc non sufficit dicere, ego illam amisi propter incendium, vel aliam causam probatam, sed necesse est vt veritas rei, & sic solutio facta probetur per alias probationes, *ita Valasc. in causa contingenti, d. loco vers. sed si non requiritur; ratio quia ad probandam solutionem non requiritur scriptura, cum possit probari per testes, & ideò Domino non obstat vassalli allegatio, & probatio amissionis, dum aliter veritas haberi potest, ex regula*

quod sollempnitas non necessaria si minus aptè, vel non, interueniat non viciat actum, *l. vnic. C. de rei uxor. actio. glos. in S. multis, in verbo in transitu, in S. de actionibus, ita Afflic. d. decis. 274. vbi latè de hac materia perditionis instrumentorum, & per Innoc. 10. Andr. & Abb. in cap. cum olim de testibus, Valasc. d. loco, vers. sed si non requiritur. & sic allegans debet probare per testes deperditum fuisse instrumentum solutionis.*

8 Et quia vassallus, & Dominus ad imparia non debent iudicari, *ex tex. in cap. 1. de form. fidelit. ubi Bald. in verb. Dominus verò, & ibi Afflic. late Capyc. in inuest. feudal. in verb. feudorum Dominia, vers. parilitas, Io. Borchol. de feud. cap. 8. num. 133. cum seq. glo. — tit. 2. in princip. glo. 3. num. 1. Felin. in cap. dilecti num. 1. de maior. & obedient. Rosental. de feud. cap. 8. conclus. 1. nu. 2. & conclus. 35. num. 6. ceteriq; passim;* Ideò è conversò vassallus antapocam si fecerit domino, vel de solutione releuij, vel de inuestitura, vel de alia re, siuè causa feudum ipsum respiciēte, illamque petat à Domino, vt edat, tunc admitti debet Dominus ad iurandum se talem antapocam amisisse, & quòd illam non habeat, nec dolo, nec ex fraude amisit, vel desierit illam habere; tunc enim iuramento purgatur Dominus, *ita Bald. in cap. vassallus si feudum nu. 10. si de feud. defunct. Iacobin. de Sancto Georgio in verb. dictique vassalli promiserunt recognoscere num. 17. glo. — tit. 1. S. 5. num. 6. Rosental. d. concl. 33. num. 5.*

ARGVMENTVM.

Releuij solutio faciendā in anno, quo feudatarius moritur, an debeat intelligi id in anno, quo moritur ciuilitè ad declarationem verborum Andr. de Ifernā; Item releuium non debetur ob

bb professionem in religione; Item excommunicationem sub naturali morte intelligi declaratur non autem foriudicationem contineri, & de morte eterna aliquando intelligi mortis vocem ostenditur, & declarantur nonnulla circa mortis æquiocam intelligentiam.

S V M M A R I V M.

- 1 **M**ors in materia releuij, an intelligatur de ciuili.
- 2 Mors ciuilis naturali æquipollet in ali- quibus, & æquiparantur, & nu. 5.
- 3 Substitutus in casu mortis admittitur in casu mortis ciuilis.
- 4 Mors de iure Canonico interminata de excommunicatione intelligitur, et n. 11.
- 6 Et si de naturali intelligēda quo casu nul- lam operaretur effectum, tunc ut illud fortiat, & de ciuili intelligenda etc.
- 7 Mors in materia releuij de naturali in- telligenda, & nu. 9. probatur.
- 8 Naturalis æquipollet ciuili quando in- iure, est expressum.
- 10 Ob mortem naturalem professi, non autem ob professionem releuium est soluendū.
- 12 Mors in veteri testamento intelligitur de morte eterna.
- 13 Antephatum non debetur ob foriudicatio- ne: viri, sed ob mortem naturalem.
- 14 Mors in materia succedendi in feudo de naturali intelligenda.

QVÆSTIO XVI.

NE quid in materia discutiendum relin- quatur ad verba illa Andree de Iser. accedendo, qui dixit quod releuium soluitur ab hærede, vbi hære-

ditario iure succeditur, estq; medietas fructuum illius anni, quo feudatarius moritur, secundū Regni nostri cōsue- tudinem. Propterea declarando illa

- & propriè vocem illam, moritur?
- 1 Quæro, an sit intelligenda, & habeat locum quando feudatarius moritur ciuilitè, vel fictè, vel de naturali tan- tum? Et mortem ciuilem naturali, æquipollere, adeò vt appellatione mortis naturalis etiam de ciuili sit in- telligendum, sãt firmarunt DD. ciuilibus in S. & quid sit tantum ex eo tex. in l. Gat- lus ff. de liber., & posth., & post omnes Ascanius Clemens de patr. potest. cap. vlt. num. 2. adeo vt eundem effectum vi- deatur operari mors naturalis, quam ciuilis, ita habetur ex l. Deo nobis C. de episc. et cleric. cap. susceptū, vbi gloss. extra de rescriptis in 6. glo. in l. uxoris C. de donat. inter vir. et uxorem cum mors ci- uilis, & naturalis æquiparentur l. in- sulam ff. sol. matr., vbi DD. d. l. Deo nobis, vbi Bartol. & ceteri, Alex. in l. si quis de- cefferit ff. qui satisfd. cogant; & post ceteros de hac re latè Lopez. in cap. per vestras Rub. de donat. inter vir. & vxor. Socc.
  - 3 Sen. conf. 92. vol. primo, Vnde ad com- modum substituti admittendi ob mor- tem, idem erit si institutus deficeret ob mortem naturalem, quam ciui- lem, quia admittitur d. S. & quid sit tan- tum, vbi DD. omnes, gloss. in d. cap. su- scriptum de rescript. in 6. Bartol. & alij in auth. si qua mulier, & Auth. ingressi, vbi Bald. C. de sacrosant. Eccl. Paris. conf. 65. nu. 9. vol. 2. Intrigl. cent. 2. art. 61. n. 2.

Secundo hanc difficultatem adau- gent dicta per Abb. in c. per venerabilem col. 4. in vlt. notab. extra qui filij sint le- gitimi, tradit .n. Abbas ibi quòd lem- per, quòd Canones de pœna mortis loquuntur, eamq; imponunt, sunt in- telligendi de morte ciuili .i. de ex- communicatione, quæ ciuilis mors dicitur, ergo hæc constitutio de morte ciuili est intelligenda.

- 5 Item vbi dispositio loquens de morte potest procedere in alio casu, vbi quis verè non moritur, sed ha- betur pro mortuo, & eundem effe- ctum operari, tunc mors ciuilis, & naturalis à pari procedunt, vt in depor-

tato in l. prima S. pen. ff. de bonorum poss. contratabul. & in l. si necem S. si deportatus ff. de bonis libert. Item in effectu seruo l. seruitutem ff. de regul. iuris. Item in dānato ad metallū l. intercedit ff. de cond. & demonstrat. l. res. uxori C. de donat. inter vir. & uxorem, similiter in effectu monaco cap. placuit col. 2. 16. q. prima, & in alijs casibus in quibus operatur eundem effectum mors naturalis, & civilis, vt in amissione bonorum, & conditionis.

6 Verum appellatione mortis, quia & si intelligatur de naturali, attamen actus, qui alioquin nullum haberet effectum, tunc ad hoc, vt suum sortiatur effectum, mors de civili est intelligenda, ita ex Carol. Ruin. in l. Gallus S. & quid si tantum num. 8. ff. de liber. & posthum. Menoch. lib. 6. presumpt. 4. num. 19., ergo ad finem vt actus, & sic solutio releuij sublineatur tunc verba Isern. de morte civili intelligenda sunt.

7 Verum hæc tanq̄ non sunt, vt valeāt pervertere verba Iserniæ, & constitutionis à suo verò, germanoq; intellectu, secundum quem fuerunt intellecta vsq; ad hæc tempora, vt intelligi debeant de morte naturali, non autem civili, dum Andr. & const. loquuntur simpliciter, & simpliciter vocant mortem, ergo eo casu de naturali tantum est intelligenda, l. ex ea parte S. in insulam ff. de verb. obligat. glos. in d. c. placuit, Abb. in cap. cū Vintoniensis col. 2. de electione. & in c. cum scis col. prima de conuersat. coniugat. & post alios Roland. à Vall. de lucro dotis q. 61. nu. 21. & q. 95. num. 2. verba. n. in dispositione prolata, naturaliter sunt intelligenda l. fin. C. de his, qui veniam atat. impetr. hinc dixit glos. in d. cap. placuit, quòd nunquam sub appellatione mortis venit civilis, nisi in iure fuerit expressum, & ita sunt intelligenda verba illa, quæ æquiparant mortem naturalem morti civili, quia hoc expresserunt, ita Rot. Rom. decis. 379. incip.

fuit dubitatum in nouiss. Mar. Socc. & DD. in d. S. & quid si tantum num. 13. Phanut. de lucro dotis num. 13. Secundo facit communis illa iudicandi consuetudo, & intellectus, cum semper releuium in morte naturali fuerit solum, à qua consuetudine, & interpretatione non debet recedere quisquam, Frecc. testatur d. author. 3. num. 24. circa medium.

Et vltra hæc, faciunt quia sumus in materia stricta, & exorbitanti à iure communi prout est releuium, quod cum sit contra Regulas iuris communis feudorum dicentis nihil deberi solui prò investitura, vt supra docuimus quest. prima, ideò verba sūt intelligenda strictè propriè, & naturaliter, & non extendenda de casu ad casum, & sic de naturali ad civile.

Item si admicteremus illum, qui est mortuus civiliter haberi pro vero mortuo, cum verè non sit mortuus, sed viuens, viuentis autem nulla est hæreditas, nec successio, sed releuium à successore hærede debetur, ergo non potest dari hæc interpretatio sine morte naturali.

Quam meam sententiam, comprobando ex autoritate Freccia.

10 Decl. primo pcedere èt in professo, vt licet mortuus mūdo dicatur Auth. ingressi C. de Sacrosf. Eccles. tamè ob huiusmodi mortem releuium non est soluendum, sed debet expectari mors naturalis dixit Frecc. d. author. 3. num. 24. Intrigliol. de feud. cent. 2. d. art. 61. nu. 4. dicens, quòd cum hæc mors non sit naturalis, ideò in ea non habet locum dispositio cap. si aliquem.

11 Decl. 2. vt appellatione mortis interdū intelligatur de poena excōmunicationis, & hoc quando Canones faciunt de illa mētionem ut supra dixi, & ratio, quia sicut mors naturalis separat animam à corpore, ita excommunicatio separat animam à gratia Dei, & hæc est poena, siuè mors, quam inflingunt Canones, nempè

sepa-

ſeparare animam à gratia Dei, quæ omnium maxima eſt, ac duriffima cū Deus ſit vita animarum, nec imponunt mortem naturalem, imò vetant clericis in illa partem habere, *Abb. in t. primo, & 2. de homicidio.*

13 Declara quarto vt antefatum, quod debetur in morte viri, non debeatur uxori ob foriudicationem mariti, ſed omnino expectanda eſt mors naturalis, prout *decifum refert Vin. de Franck. decif. 689.*

Declara quinto, vt diſpoſitio ſuccedendi in feudo ob mortem alicuius 14 ſit intelligenda de morte naturali non autem ciuili *Ioan. Camet. in ex trauiag. volentes S. annotandum nu. 3. 4. 9. & 10. fol. 211. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 6. nu. 5.*

ARGVMENTVM.

In feudo in quo viuatur iure Longobardorum circa ſucceſſionem, & alia, an etiam viuendum ſit circa ſolutionem releuij? Et quid in feudo plano, & de tabula? dubitatur, vt ſolui non debeat ex Bammacarij ſententia, qua reijceta prò Fiſco concluditur, expendendo verba conſtitutionis Poſt mortem, nempe in quaternatis eam loqui, nec diſtinguere de Longobardo, aut Franco.

SVMMARIVM.

- 1 **A** Quauelia antiqui dominatus familie authoris.
- 2 Succedens in feudo Longobardo, an debeat releuium ſoluere.
- 3 Feudum Longobardum non amittitur ob non petitam inueſtituram ſecundum Afflicti ſententiam.
- 4 In feudo Longobardo releuium non debetur ex ſententia Bammacarij.
- 5 De feudo Longobardo quaternato deberi releuium probatur, & expenduntur

- verba Conſtitutionis poſt mortem.*
- 6 Releuium vt debeatur, feudum debet eſſe quaternatum.
  - 7 Afflicti relata ſententia declaratur.

QVÆSTIO XVII.

T omni (quoad poſſumus) diſcutiamus, quæ in hac materia poſſunt euenire, & diſta fuere per DD. & quia in Regno noſtro per multa

ſunt feuda, in quibus viuatur iure Longobardorum, prout eſt in terra Aquauelia antiqui dominatus familie meæ, & in terra Thori dominatus familie de Gallucio, & in Prouincia Aprutiorum permulta ſunt ex iſtis, Quæro an verba Andr. de Iſern. de releuio loquentia, & conſt. poſt mortem locum habeant in feudo Longobardo, adeo vt ſuccedentes omnes releuium ſoluere teneantur, & dubitandi anſam deſumo ex eo, nam vt alias diximus in feudis in Regno, in quibus non conſtat quomodo viuatur, ſi vel nè iure Francorum, vel Longobardorum, ſemper eſt præſumendum iure Longobardorum, quod eſt ius commune, ius autem Francorum eſt ius ſpeciale in Regno, vt in *conſt. Regni. Vt de ſucceſſionibus ibi ſpecialiter iure Francorum viuentes*, ſed conſuetudo ſoluendi releuium inducitur eſt de conſuetudine Regni, in quo viget ius Francorum, ergo videtur dicendum eam tantum vigere in feudo, in quo viuatur iure Regni, & ſic Francorum, non autem Longobardorum, quod eſt ius commune vniuerſale.

3 Et in Vaſſallo Longobardo docet *Matth. de Affl. in cap. primo nu. 5. verſ. Item iſte tex. quæ ſit prima cauſ. benefic. amicti.* non procedere illum tex. & ſic vt ob non petitam inueſtituram intrâ præſinitum tempus nõ amittatur feudum

E 2 dum

dum, sed in locum amissionis feudi successit duplicatum releuium, vt suo loco diximus, Ergo si feudi amissio locum non habet, nec etiam locū habet duplicatū releuiū, quod in amissionis locū successit, si non tenetur ad duplicatum, ergo, nec ad simplex, cum duplicatū presupponit simplex, quod possit duplicari, & sic clarè deducitur, quod in feudo Longobardo releuium simplex non habet locum, 4 prò vt annuere videtur *Octau. Bammac. in cap. si minori quest. 5. num. 25 si de feud. defuncti* loquendo de iure Regni nostri dicit, quòd releuium in feudo Longobardo non soluitur.

Sed nè videar contrarius esse ijs, quæ de combaronibus viventibus iure Longobardorum dico *infr. par. 5. q. 1 r.* vt delictum vnus alteri an noceat, & è contrà gratia facta uni alteri si, uel nè profit, dico contra *Bammac. sententiam*, quòd in feudo in quo uiuitur iure Longobardorum releuij solutio etiam locū habet, quod 5 dictum suadet per uerba, & mentem constitutionis, quæ disponit solutionem releuij fieri in ijs feudis, quæ reperiuntur descripta in quinternioribus Dobanæ; dum ibi dicitur post mortem Baronis, seū militis, qui à Comite, uel Barone alio Baroniam aliquam, uel feudum tenuerit, quæ in quinternioribus Dobanæ nostræ reperiuntur inscriptis, defuncti mortem &c. ergo uides, quod sub dicta dispositione, ea tantum feuda comprehenduntur, quæ sunt quaternata, nec distinguit de feudorum generibus, ideo nec nos distinguere debemus, sufficit .n. ut sint quaternata ad finem, ut locum habeat constitutio, Quòd si feudum sit iure Longobardorum nihil officit, sed sufficit tantum, 6 ut illud sit quaternatum, *nam dicit Andr. in d. const. col. 2.* quod dicta constitutio loquitur in quaternatis tantum, in quibus denunciatur mors Regi, in alijs autem denunciabitur mors

ei, à quo tenentur *cap. primo quo temp. miles*, & hæc est germana resolutio ad hanc quæstionem, & intentio constitutionis.

Tantò magis, quod consuetudo soluendi releuium, fuit indistinctè introducta in feudis huius Regni, & per consequens nos nec etiam distinguere debemus feudum Longobardum à Franco, dum rationem non uideo cur Longobardum debeat esse immune à releuio, & feudum iure Francorum debeat soluere, sed potius rationes feudi Francorum militant in feudo Longobardo, puta mors, eiusq; denunciatio, successio hereditario iure, careraq; similia inducētia solutionem releuij, ergo idem ius dum ead. ratio.

Ideòq; non obstant, quæ supra dixi, quia licet prò verò admittamus, quòd in dictis feudis uiuatur, iure Longobardorum in Regno nostro, & sic iure communi feudorum adeò, vt feudum amittatur ob non petitionem inuestituræ. Tamen respondetur circa solutionem releuij, vt sit uiuendū iure speciali huius regni, nempe consuetudine soluendi illud, tum quia talis cōsuetudo fuit introducta generalis in Regno nostro Neapolitano, & indistincta, vt dixi, tum, & si hæc non militant, militabit constitutio post mortem, quæ releuij solutionem approbavit in feudis quaternatis, sed feuda Longobarda sunt descripta in quinternionibus, & sic quaternata, ergò circa releuij solutionem seruanda est talis lex particularis, & sic illud solui, sed circa reliqua ius commune feudorum est seruandum.

7 Nec quod dixit *Afflic.* obstat, loquitur .n. de speciali consuetudine Mediolani, vt habetur *in d. cap. primo, quæ fuit prima causa benefic. amict. et annuit Afflic. ibi loco præcitato.*

ARGUMENTVM.

Andreas de Ifern. dicens, quòd releuium est medietas fructuum illius anni, & c. qualiter sit legendus, illius anni, vel vnus anni, & posita Afflicti, & sequacium lectura, nec non altero legendi modo à Loffredo excogitato. Demum concordia adhibita, vterque legendi modus substatinetur.

SVMARIVM.

- 1 **M**odus legendi Andream de Ifern. quòd releuium sit medietas fructuum illius anni, quo moritur feudatarius.
- 2 Andr. de Ifern. quòd aliter legendus multi dissentiunt, sed legi debet vnus anni.
- 3 Adhuc est medietas fructuum vnus anni.
- 4 Verba illa, illius anni, apposta fuere gratia demonstrationis.
- 5 In taxatione releuij aliquando coaceruantur fructus trium annorum precedentium, & attenditur valor feudi, quod intellige remissuè, & sub num. 8.
- 6 In capitulo Regis Roberti legitur vnus anni.
- 7 Discordantium lectura concordantur.
- 8 Nullis recollectis fructibus Andr. legitur vnus anni, quod intellige, vt ibi.
- 9 Perceptis fructibus retinetur lectura Andr. vnus anni.

QVAESTIO XVIII.

Releuij quantitas quæna sit, & quanta, supra quæst. 4. deduximus, quam firmanunt DD. ibi allegati ex auctoritate Andr. de Ifern. in cap. 1. S.

similiter, de capitulo. Conrad. & in consuet.

post mortem, quod releuium est medietas fructuum illius anni, quo feudatarius moritur. Difficultant nonnulli, num Andreas de Ifern. sit legendus illius anni, vel vnus anni?

Et licet de hoc legedi modo nonnulla tango infra quæst. 8. par. 2. tamen hic vberius agam, & hanc vulgaram Andr. de Ifern. lecturam, quod sit medietas fructuum illius anni, quo moritur feudatarius, sequuti sunt Afflicti. in d. S. similiter, & in consuet. post mortem, Nard. Lyparul. in d. S. similiter in verb. medietas, & post Afflicti. Marin. Frecc. d. author. 3. nu. 28. Campan. in cap. apud Fogiam num. 37. Vinc. de Franch. decis. 121. num. 2. Garf. Mastrill. decis. 112. num. 2. & 9. Iacob. Ayell. num. 53. Paris. de Puteo de reintegr. feud. fol. 183. cæteri; Regnicolæ passim, tam inter consulendo, quam inter tractando, & omissis alijs Amad. de Ponte laud. quæst. 2. num. 2.

2 Cæterum ab hac lectura discedit Sigism. Loffred. in cap. 1. S. similiter per quos fiat inuestitura, in verbo non est verisimile, & lectura Loffredi sequi videtur Iacob. Ayell. num. 54. & nouissimè Vincent. de Franch. decis. 121. num. 10. & antè eum Marin. Freccia d. auth. 3. num. 28. qui has disidentium lecturas concordare conatur, tamen ne videar præter morem idem repetere, & aliena dicta transcribere, multa de hac re nos in d. q. 8. & q. 16. par. 2.

Fundamèta Loffred. & sequacium illa sunt, quorum nonnulla ibi adduxi, & ad ea remiſto lectorè, quibus addo præ hac sententia simile de adhoc, nã si vassallus fuerit submonitus à Domino hoc anno, vt præstet seruitium, & ipse non vult personaliter seruire, nec Domino acceptabilem substitutum mittere, tunc debetur Domino certa quantitas fructuum feudi, quam dicit Andr. in d. S. firmiter, num. 30. de prohib. feud. alienat. quòd debet esse

3 medietas fructuum vnus anni, non autem dicit medietas illius anni, quo

imponitur, & hinc trahit argumentū
Ayell. num. 53. & 54. vt idem dicen-
 dū sit in releuio, quia sicuti in adhoa
 nō habetur ratio fructuum illius ani-
 ni, quo imponitur, sed habetur respec-
 tus ad fructus vnus anni, ita dicen-
 dum sit in releuio, vt in eo respectus
 habeatur ad fructus vnus anni ad fi-
 nem taxandi illud, sed gratia demon-
 strationis potest legi illius anni, prout
 infrā cum Frecc. dicemus. Insuper
 ponderanda est communis practica,
 (de qua nos d. q. 8. & *Frecc. num. 28.*)
 taxandi releuium, vt non habeatur
 respectus ad fructus illius anni, quo
 feudatarius moritur, sed sit inquisitio
 de valore feudi, & coaceruantur fru-
 ctuum trium annorum præcedentium,
 vt d. q. 8. dico & de medietate tertiæ
 partis taxatur releuium, & hoc sub-
 stinetur, quia itā solent fiscales taxa-
 re, merito cum releuium sit consue-
 tudine introductum, ideò consuetu-
 do optimè illud potest interpretari
 dicit *Ayell.* & nos vt alibi dicemus, &
 per consequens dicta lectura fuit ap-
 probata per dictum modum taxandi.
 Facit quod tradit *Marinus Frecc. d.*
num. 28. dicens. quod in quodam ca-
 pitulo Regis Roberti, quod ad pennā
 habebat, legitur vnus anni, prout et
 dicit *Loffred. ibi col. 3.* quod in quodam
 codice vetustissimo, qui fuit Fusci Se-
 nerini viri eruditi, & nobilis, legeba-
 tur vnus anni.

Sed dissidentium sententias cōcor-
 dando dicas, quod vtraque lectura
 potest substineri, quæ concordia pro-
 batur ex interpretatione, & consue-
 tudine facta à fiscalibus, qui iura fisca-
 lia tuentur, circa releuij solutionem,
 (vt iam dixi) quia releuium, vt est in-
 troductum consuetudine, itā etiam
 regulatur, prout consuetudo, quæ
 optima, vt legum interpretes, distinguē-
 do interpretata est. Aut in illo anno
 quo feudatarius moritur nulli fru-
 ctus, vel pauci colliguntur. Aut ali-
 qui, vel multi colliguntur. Primo ca-

su quando nō colliguntur, tunc fisca-
 les interpretati sunt, vt Andreas legi
 debeat vnus anni, adeò vt ipsi coa-
 ceruant ex valore feudi fructuum
 annorum præcedentium, ex quibus
 liquidant vnum annum, de cuius fru-
 ctibus exequi mandant medietatem
 in pecunia, vt dixi d. p. 2. q. 16. vbi de
 liquidatione releuij verba egimus;
 semper enim in releuio fiscales faciūt
 interpretationem prò fisco, qui sem-
 per est in tuto. Secundo casu, quan-
 do fructus percipiuntur, tunc non dis-
 putatur de lectura Andree Iserniens.
 si vel nē vnus, vel illius anni, legen-
 dus sit, quia tunc fiscus salua manu
 releuium exigit pro medietate fru-
 ctuum collectorum, & vassallus con-
 queri non debet, quia itā consuetudo
 in hoc casu est interpretata, prout
Freccia d. num. 28. vsque ad finem disti-
numeri, & ego dixi d. q. 16. Ideòque
 dum ita in vtroq; casu interpretatum
 fuit, non licet disputare; & si in hoc
 (prout dixi d. q. 16.) trepidauim, tamen
 contraria opinio defendi posset, nisi
 adesset dicta consuetudo sic interpre-
 rans, qui modus legendi ex *Loffred.*
 valde extorquet claram lecturam An-
 dreæ de Isernia vulgariter receptam,
 ideò cogita, sufficit indicasse tibi, &
 quæ infimo meo Matte perscrutans
 non tetigi, tu altiori tuo pertingas
 ingenio.

ARGVMENTVM.

Releuium soluendum ab hærede, quæro
 vox illa, hærede, an sit intelligenda
 de hærede vniuersali, vel particulari
 instituto in feudo, excitatur in dubiū,
 & transcripto triplici hæredum gene-
 re in feudo, concluditur illum esse di-
 cendum hæredem in feudo, qui ex in-
 uestitura, vel lege communi feudorū,
 vel Regni vocatus est, & de isto intel-
 ligenda sunt verba Isern. siuè vniuersa-
 saliter,

saliter; siuè particulariter in feudo fuerit institutus, reiecta sententia Reg. Reuerterij.

SVMMARIVM.

- 1 **C**onsuetudo soluendi releuium ab hærede an habeat locum in hærede particulari.
- 2 Definitio hæredis, siue descriptio ex Diuo Thoma Aquinat.
- 3 Hæres tripliciter intelligitur, & declaratur.
- 4 In materia releuij de vniuersali intelligendus est.
- 5 Testantis duplex patrimonium allodiale siue paganicum, & feudale.
- 6 In utroque patrimonio diuerso modo testatur.
- 7 Releuium, vt soluat, debet quis esse successor in feudo, & num. 8. reiecta Reg. Reuerterij sententia.
- 9 Extraneus successor in feudo soluet releuium.
- 10 Hæres in materia feudali dicitur ille, qui vocatus est ex lege communi feudorum, vel ex inuestitura, vel ex lege viua, & soluet releuium num. 14.
- 11 Legatarius particularis in feudo non soluet releuium, nisi in assensu fuerit reseruatum.
- 12 In assensu super legato feudi debet apponi clausula, dummodo soluat releuium in morte legatarij, vel instituentis.
- 13 Clausula, dummodo soluat releuium de feudo legato ob mortem legantis, non apposita, adhuc debet subintelligi, contra Thom. Minad. defendit auctor.

diximus non deberi ex contractu, vel fraudulenta refutatione, de quo infra par. 4. dicemus, nec vbi alieni iuris resolutio fit, nec ex iure ad crescendi, tamen dubitatio magis vrget. An hæc cōsuetudo, siuè mos habeat locum in quolibet hærede, siuè vniuersali, siuè particulari, cum nomen hæres de vniuersali intelligendus sit, ita Aretin. & Iacobin. in l. Pomponius. §. quæsitum in princip. ff. de acquir. possess. Felin. in exp. quia extr. de iudicijs, Bald. in Lemptorem col. pen. vers. quid si instrumentum, C. locati, & inuestitura facta pro te, & successoribus tuis, intelligitur de vniuersalibus, non autem de particularibus, Imol. in l. qui nititur, ff. de verb. oblig. Bald. in cap. si pater extr. de testam. lib. 6. & ita vocem illam Andree, in hærede, & successore, esse intelligendam de vniuersali, non autem de particulari, dicit Reg. Reuerterius decis. 29. par. 5. Et hæres intelligendus est de eo, qui hæres est re, & nomine, non autem de eo, qui hæres est in re certa, Bald. in l. si non speciali. col. penult. C. de testam. & vltra vulgaram hæredis definitionem, legitur apud S. Thom. Aquin. super epist. Paul. ad Roman. c. 8. quod hæres est ille, qui principalia bona alicuius percipit.

Quicquid tamen sit prædicta sunt intelligenda strictè, & propriè. Vnde negari non potest quin hæres tripliciter intelligatur, alius est hæres vniuersalis, & hinc propriè dicitur hæres, alius quasi vniuersalis, & hinc dicitur, qui est institutus in legitima, & alius dicitur hæres particularis, & hinc dicitur, qui est institutus in certa re, Bald. in l. fin. quest. 5. C. de hered. instit. hæredis enim appellatione vides, quod etiam continetur, qui est institutus in re certa, qd dicitur hæres, sed impropiè Bald. in l. iubemus, C. de oper. libert. lib. 10. Alex. in l. quoties, vbi Bald. C. de hered. instit. vel loco legatarij, si alius datus fuerit hæres vniuersalis, secundum glōz sententiam in l. si quis prio-

QVÆSTIO XIX.

Diximus vñ cum communi Regnicolarum schola, & aliorum, quod releuium soluitur ab hærede, & vbi hæreditario iure succeditur; ita enim mos introduxit in hærede, vnde

re in principio ff. de testament. , & appellatione hæredis cōtinetur hæres pro parte l. in conditionibus S. fin. ff. de cond. & demonstrat. , quinimo, & legatarius venit sub nomine hæredis l. in tempus ff. de usucapion. Ludouic. Roman. et DD. in l. prima S. bonorum ff. ad Trebell. Bartol. l. xl. instrumenta C. de fideicommiss. , Quinimo venit , & fideicommissarius l. si filius ff. quod cum eo , ubi DD. ; imo venit etiam bonorum possessor l. prima S. bonorum , ubi Bartol. et DD. ff. ad Trebell. , Sed in casu nostro cum simus in consuetudine , quæ strictè interpretanda est, & in materia exorbitanti, prout est releuium cōtrà feudi naturam, tunc dicendum videtur , quod verba Hern. debent intelligi propriè in casu stricto .i. de hærede vniuersali, cum non debeat releuij solutio extendi, ita Reg. Reuerterius d. decis. 29. p. quinta.

Sed nè confundamus terminos est aduertendum , quod testator potest habere duplex patrimonium, aliud paganicum, & sic allodiale, & aliud feudale, & sic militare, & de vnoquoq; potest testari: sed diuerso modo, quia de allodiali potest quem vult instituire, excepta tamè legitima filijs, si quos habet, Auth. vt cum de appellat. cognosc. , De patrimonio feudali non sic, quia tenetur illud relinquere illi, qui est uocatus ex inuestitura, uel lege feudali, uel Regni, uel illi, cui Dominus uoluerit, quod si aliter facit est nulla, dispositio facta super feudo a primo de succession. feud. & passim feudiste.

Istis positis, tūc de primo hærede vniuersali patrimonij paganici, siuè allodialis nihil ad nos; De secūdo, & tūc percurrēda est doctrina Frecc. de auth. baron. auth. 3 nu. 21. , qui fundat, quòd ad finem, ut releuium soluatur debet quis esse hæres feudi, & successor in illo, unde si quis esset institutus hæres vniuersalis, tam in allodio, quam in feudo, tantò fortius soluet releuium,

quia concurrunt requisita releuij, dummodo tamen talis successor, siuè institutus sit de uocatis in inuestitura, uel lege feudorum, uel Regni, uel cum assensu Domini.

Idem quoq; est dicēdum, Vt si alius esset institutus hæres in paganico, siuè allodiali patrimonio, & alius in feudo, qui esset de uocatis, ut supra, quia tunc etiam soluet releuiū, & sufficiat ut sit hæres siuè successor feudi, prout Freccia dicit, & de hoc credo, quod loquuta est dicta consuetudo inductiua Releuij, cum feudum dicatur ius vniuersale, meritò succedēs ad illud dicitur successor vniuersalis in feudo, cum succedat in vniuersum ius feudi, quod testator habebat tempore mortis.

Idē quoq; uidetur dicendū si feudū fuerit relictū, uti certa res extraneo, qui nō sit de uocatis, dūmodo tamen assensus Regius interuenerit, quia hoc casu releuiū soluet, cū iste talis dicatur uocatus ex lege uiua feudorum, prout est Dominus feudi, quia respectu feudi hæres dicitur ea ratione, quia ille, cui hæreditas est relicta nomine legati, adhuc detracta mentione particularis institutionis, & sic legati, à iure efficitur hæres vniuersalis, ut dicunt Ciuillistæ supra alio legati; In materia .n. feudali hæres dicitur ille, qui est de uocatis per legem communem feudorum, uel Regni, uel per inuestituram, qua de re late Io. Lopez. in cap. per vestras in Rab. de donation. fol. 177. in fine, Socc. Sen. cons. 19. vol. primo.

Sed si fuerit alius institutus hæres vniuersalis, & feudum legatum fuerit alteri titulo particulari, uel hæredis, uel legatarij nomine, tūc dicas, quod iste particularis institutus, siuè legatarius succedēs in feudo titulo particulari etiā quòd Domini assensus interueniat, non soluet releuium nisi in tali assensu præstito fuerit reseruatū à Domino, ut releuium

uium soluatut tempore mortis ipsius feudatarij legatis, vel instituētis particulariter ita aduertit *Thomas Minad. in repet. const. in aliquibus in princip. 12 num. 52. & seqq.* Et sic aduertendum est in præstatione talis assensus, vt apponatur clausula per DU. Regentes dumodo soluatut releuium tempore mortis legatis, vel instituētis, de quo ego *par. 4. q. 10. dico* in illa quæstione, an legatarius soluet releuium de feudo legato ob mortem legantis.

13 Ego verò verò per nunc teneo quod, & si clausula prædicta apposita non fuerit adhuc releuium soluendum est, quia cum Releuium sit de regalibus, & de iuribus Curie, vt dixi, sequitur, quod regalia nunquam censentur remissa nisi expresse remittantur per Principem, vel saltim releuium non præiudicatur stante in assensu, siue expresse posita, siue subintellecta clausula illa solita apponi iuribus Curie semper saluis, ideòq; utiùs erit, vt apponatur talis clausula dumodo soluatut &c. vt aduertit *d. q. 10. par. 4.*

14 Concludas ergo, quod sæper, quod quis est institutus in feudo, vt quia vocatus à lege feudorum mortua, vel viua, vel ex inuestitura, semper est concludendum, quod solui debet, quia dicitur ipse hæres in feudo, siue titulo vniuersali, siue particulari illud habeat, & ita sunt intelligenda verba *Andr. de Ifern.*, quibus conferunt, *que dixi sup. q. 8. & infra q. 10. p. 4.* quia siue sit institutus hæres vniuersalis, siue particularis, siue per viam legati, semper .n. quod adesset assensus, vel legis, vel hominis inuestitus dicitur hæres, & habet locum in eo dispositio, & qui feudum ex hæreditate habet, dicitur habere principalia bona, nam feudum nobilitat, & ideo principalia bona dicuntur. vnde cū ex *D. Thoma* hæres dicitur ille, qui principalia bona occupat, merito, qui succedit in feudo quouis ti-

tulo dicitur hæres, eò quod principalia bona occupat, quicquid in contrarium videtur dicere *Reg. Reuertorius d. decis. 29.* qui non vidit *Freciam supra* allegatum.

ARGUMENTVM.

Releuium an sit soluendum ex quocunq; feudo à successore in illo dubitatur, & distincto tempore ante constitutionem, & tunc ex quolibet feudo, post autem cōstitutionem, & tunc ex feudo quaternato tantum, & de subfeudo quaternato remissive, & quid de noua inuestitura.

SVMMARIVM.

- 1 **F** eudū in materia releuij, an de quaternato, vel non. sit intelligendum.
- 2 Feudum aliud quaternatum, aliud non quaternatum.
- 3 De feudo non quaternato, ante tempora constitutionis debebatur releuium.
- 4 Post tempora Constitutionis in quaternatis tantum releuium debetur.
- 5 Feudū quaternatū, siue à Rege, siue à Barone tenetur: stat sub releuij onere nu. 6.

QVÆSTIO XX.

V iam pluries dixi, dicamq; hoc in opere, quod releuij solutio inducta est in eo, qui uti hæres succedit in feudo, & est medietas fructuū illius anni, quo feudatarius moritur, & declarauimus quomodo intelligi debeat verbum illud hæres in hac materia, declarauimus etiam de quibus fructibus sit soluendum, Item quomodo intelligenda sunt dicta *Ifern.* Illius anni, vel vnius anni, declarauimus

mus de qua morte debeat intelligi de naturali, vel etiam de ciuili, superest tantum declarare verba illa in feudo, an hoc verbum sit intelligendum, siue feudum fuerit quaternatū siue non, & per consequens, vt ex utroq; debeat releuium, sed in quantum ad materiam nostram spectat potissima est illa diuisio feudorū, (& de ea dubitandum hic est) quòd feudum dupliciter cōsideratur; aliud est feudum, quod quaternatum dicitur nempè descriptum in quinternionibus Regiæ Cameræ, aliud quod non est quaternatum, & sic non descriptum in quinternionibus, de quibus *Ifern. in const. post mortem*, & in his tantum duobus feudorum generibus cadit difficultas, dum super his fuerit cōstitutio loquuta, Et ideo distinguo, quod aut consideramus solutionem releuij ante Constitutionē, aut post constitutionem, Si autē constitutionē cōsideramus, quatenus tūc temporis tantum dicta solutio nitebatur consuetudine, & tunc, quia nec consuetudo ipsa, nec loquentes de ea distinctionem talem adhibuerunt, vt de quo feudo esset intelligenda sequitur, quòd nec nos distinguere debemus, ideoq; tunc temporis de omni feudo esse intelligendam arbitror consuetudinem illam, siue fuerit feudum quaternatum, siue non quaternatum sufficiebat. n. esse feudum, quia erat locus consuetudini, lex. n. generaliter loquens generaliter est intelligenda. . . Si verò consideramus hanc interpretationem post constitutionem istam post mortem, quatenus releuij solutio ad necessitatem legis deducta est, & tunc dico quòd hæc constitutio tanquam lex superueniens declaratiua dictæ consuetudinis, siue moris specificauit, & declarauit prædictam consuetudinem, & hoc casu dico quod solutio releuij tantum habet locum in feudo quaternato, nō autē in non quaternato, pro-

ut in dicta const. habetur in vers. Quæ in quinternionibus Dohanæ nostræ &c. & ibi *Andr. de Ifern. versiculo in quaternatis tantum loquitur sequitur Campan. in cap. apud fogiam nu. 36.*

5 Amplia hanc constitutionem esse intelligenda in, siue feudum quaternatum teneatur à Barone, vel Comite (quod dicitur quaternatum secundum quid) vt adhuc releuium sit soluendum Regi, vt post *Andr. in const. post mortem docet Camerac. in l. Imperialem fol. 73. col. prima, & secunda in magnis*, Etiam si tale feudum quaternatū secundū quid esset nouū, quia adhuc soluitur releuium Baroni inuestienti nouiter subfeudatarium ad mandatū Regis, vt sic affirmat *ex And. de Ifer. in hac constitut. col. 2. Matth. Aff. num. 10. & Horatius Montanus in S. præterea si quis in feudatus nu. 50.* dicentes hanc constitutionem inducere casum spectialem, & limitationem ad regulam *Ifer.* dicentis releuium deberi, pro renouatione veteris inuestituræ, quippe ponit casum, in quo releuium debetur dumodo non excedat decem uncias etiam pro feudo nouo De sub feudo autem suo loco.

ARGVMENTVM.

Annus in solutione releuij, quomodo sit computandus, & de quo intelligendus, & quid in tempore ad petendam inuestituram, Annus in hac materia diuiduntur de industriali, siue legati, vt vniuersali, & in releuio de naturali intelligendus à die mortis. Et quid ad registrandum assentem Regis immediati an currat à die exequutoriationis, & ad petendam inuestituram à die aditæ hæreditationi, & de ratio anni spatio apud Romanos, Aegyptios, Arcades cæterosq; populos.

SVMMARIVM.

- 1 **A**nnus aut naturalis, & legalis, aut industrialis, siue communis.
- 2 Naturalis quid sit, & quando incipiat, & dicitur emergens, nu. 9.
- 3 Industrialis annus, quid sit, & quando incipiat.
- 4 In taxatione releuij consideratur annus naturalis, siue legalis.
- 5 Regia Camera à die mortis taxat fructus, & informationem capit de ijs.
- 6 Decisio refertur, ut fructus taxentur à die mortis.
- 7 Annus ad petendam inuestituram computatur à die adite hereditatis.
- 8 Ad registrandum assensus expeditos à Regia Catholica Mæstate, currit à die, quo assensus fuit exequutoriatus in Regno. & decisio refertur.
- 10 Anni spacium varium apud antiquos, Romanos, Arcades Aegyptios, ceterasq; gentes.

QVAESTIO XXI.

Annus quomodo considerari debeat in hac materia releuij, Articulus iste, & si multas habeat questiones reducitur tamen ad duas, In prima referam

quomodo computandus in solutione releuij.

In secunda quomodo computandus ad finem petendæ inuestituræ:

Et primo dicam, quod annus postpositis alijs diuisionibus, & acceptationibus, quas faciunt passim DD. vt inferius hic commemorabo, tamē quod

- 1 ad materiā nostram spectat dupliciter intelligitur, aut est annus naturalis, & legalis, Aut industrialis, siue communis. Naturalis, est ille, qui cōstat ex

tercentum, sexaginta sex diebus, & sex horis, & iste dicitur verus annus approbatus à Sancta Ecclesia, & à legibus, & ideo legalis esse dicitur de quo est tex. in l. cum heres S. solius ff. de Statu liber. vbi Bartol. & in l. libellorum num. 15. ff. de accusat.

- 3 Industrialis siue communis, est ille, qui constat ex duodecim mensibus, & incipit à Natiuitate Domini, vt communiter sumitur per Notarios, & secundum morem Regionum aliquādò incipit à mēse Martij, aliquñ à mēse Septembris prout ita Bartolom. à Chassen. in consuet. Burgund. tit. dez iustices, & Droitz Rub. prima S. 8. in verbo de dans l'an, Nicol. Ant. Gizzarell. decis. 33. circa finē, & aliquandò à mēse Maij prout in locationibus domorum videmus hic Neapoli ex Reg. Pragm. Comit. de Lemos Istis sic positis succedit querere ad finem extimādi fructus prò releuio, dico quòd debet esse annus naturalis, siue legalis nempe tercentū sexaginta dierum & sex horarum, qui debent computari à die mortis feudatarij, licet aliās in inuestitura, vt suo loco dicemus,

- 5 à quo die Regia Camera capit informationem de fructibus, qui percipiuntur in illo anno, quo feudatarius moritur, & iuxtā informationem captam releuium exigit, & sic Regiam Cameram semper obseruasse in solutione releuij, vt computet annum isto modo prò fructibus taxandis, non autem ab indictione, & sic à die mortis feudatarij, testatur post Iacob. de Ayell. de iure adobæ num. 76. nouissime Nicol. Ant. Gizzarell. d. decis. 33. nu. 9. Et in simili, vt fructus feudi diuidendi, & extimandi inter hæredes extimentur, & taxentur à die quo feudatarius

- 6 moritur, & sic decisum fuit, vt annus currere incipiat à die mortis feudatarij, non autem ab indictione prout ita refert Gizzarell. d. decis. nu. 7. & in fine.

Annus tamen ad petendam inuestituram debeat computari à die aditæ

aditæ hæreditatis, & non antè, *Bald. cateriq; in c. primo de capitul. Corrad. gloss. tit. p. gloss. 7. nu. 4. Frecc. de author. Baron. auth. 3. num. 8. Camill. Medic. conf. 55. nu. 3.*

In fructibus autem taxandis quomodo considerentur, & quomodo intelligantur verba Iser. illius anni quo feudatarius moritur (at dixi supra q. 18.

8 Simile autem videmus in anno dato ad registrandum in hoc Regno assensum expeditum per Regiam Catholicam Maestatem, ut non currat à die expeditionis, sed à die, quo fuit exequutoriatus in hoc Regno, prò ut ita iudicatum refert *Reg. Conf. Scip. Rouit. prag. 10. num. 4. de feudis in causa Marchionis Burgenfisæ cum Duce Martine.*

9 Qui annus naturalis, siue legalis solet alio vocabulo appellari emergens, nempe quod non incipiat à die statuta, sed à die, in quo aliquid emergit considerandum; hæc breuiter dixi quomodo sit computandus annus circa fructuū solutionem pro releuio.

10 Quod anni spatium (pro coronide) varium fuit apud Priscos, & apud Romanos si quidem, ut dixit *Plin. natural. Hystor. lib. 7. cap. 48.* annus terminabatur per Priscas illas gentes vna æstate, alium terminabant hyeme, Et *Diodorus lib. primo Bibliothec. & Diu. Augustin. de Ciuit. Dei lib. 15. cap. 12.* dixerunt, quod alij annum circumscribebant spatio trium mensium, prout fuerunt Arcades, prout nos facimus quatuor anni tempora, siue partes, Aegiptij annū claudebant spatio Lunari, Et *Xenophon. tit. de equiuocis* dicit quod Aegiptij utebantur aliquando anno bimestri, & quandoq; menstruo, vel solari.

Plutarch. in Numan. Pompil. inquit, quod Barbari utebantur anno trimēstri, Arcades quatrimestri, & alij sex mensium prout fuerunt Acarnores, Apud Romanos ante Numæ tempora annus fuit decem mensium teste *Quintilio lib. primo Fastorum,* & tempore

Romuli ita *Gell. lib. 3. Noctiū Atticarum cap. 16. Homer. lib. 11. Odyss. de quo anni spatium vide Solinū cap. 3. Collectaneorum, Macrobi. lib. primo Saturnal. cap. 8.* Et plura quatenus spectant ad iuridicam materiam accomodat *Tyracuell. de retract. lignag. S. primo gloss. de dans,*

ARGVMENTVM.

Annus ad petendum inuestituram, quando currere incipiat ad finem duplicari releuij euitandi proponitur à die quo euenit casus petendæ inuestiture, nempe mortis. eiusque scientiæ siue notitiæ, etiam in morte Domini, Eiusq; ignorantiam in dubio presumi. De ratione cur annus, & dies, vel mēsis ad petendam inuestituram fuerit elargitus, distinguitur quoad possessio feudi remansit penes successorem, vel penes alterum, Scientiam autem mortis nunquam excludendam esse, & illam probandam esse per Fiscum, demum ut annus currat concluditur ut interueniat mors, scientia mortis, & etiam rem esse feudalem, & quod sit legitimus successor & tempus labi passus sit, ut tunc puniendus poena duplicari releuij.

SVMMARIVM.

- 1 **A**nnus ad petendam inuestituram currit à die quo euenit casus petendi illam.
- 2 Cursus Anni in materia releuij consideratur quoad fructus, & quoad petitionem inuestiturae.
- 3 Tempus ad petendam inuestituram regulariter à die mortis, vel Vasalli, vel Domini currit; declaratur, & num. 4. ut à die scientiæ mortis ex communi, & nu. 5. & num. 9. & 13. ubi probatur.
- 6 Vasallo alleganti ignorantiam mortis in dubio

dubio credendum nisi contrarium probetur, & num. 17.

- 7 *Declaratur doctrina Iacob. de Ayello, & num. 15.*
- 8 *Diuersum petendi tempus in pagano, & milite cur statutum? quaritur, & redditur ratio.*
- 10 *Offau. Bammac. super hac quæst. distinctio refertur.*
- 11 *Feudi non remansi in hereditate inuestitura petitur à die adeptæ possessionis.*
- 12 *Feudi remansi in hereditate, inuestitura petitur à die scientiæ mortis.*
- 14 *Aditio est necessaria, ut quis dicatur heres.*
- 16 *Annus currit heredi malitiosè protrahenti aditionem hereditatis.*
- 18 *Vassallus sciens mortem prædecessoris, rem esse feudalem, & se esse filium, vel successorem, & non petens intrà annum duplicatum releuium soluere debet elapso tempore.*

21. hac par. quòd respectu fructuum currere incipiat à die mortis.

Respectu autem temporis petendæ inuestituræ de quo est nostra præsens instituta quæstio, dico quod regulariter (vt dixi) currit à die mortis, tam Domini in suo casu quam Vassalli, qui feudum habet, ita Bald. Martin. Laudens. & Aluarot. in d. c. primo de capitul. Corrad. Curt. Iun. de feud. par. 4. nu. 56. & 57. Menoc. conf. 54. nu. 46. vol. primo Herman. Vult. de feud. cap. 7. nu. 68. lib. primo, quod intellige vt modo dixi à tempore scientiæ.

Tamen regula hæc declarationem recipit, vt annus realiter currere incipiat à die, quo feudatarius succedens notitiam habuerit de morte sui prædecessoris patris, adgnati, vel alterius cui succedere debet, & intendit, vel à die quo sciuerit feudum sibi apertum, vel casum petendæ inuestituræ, hæc est cõmunis cõclusio, quã firmarunt vltra præcitatos Authores idem Laudens. dict. cap. primo de cap. Corrad. num. 6., & in c. primo quo temp. miles num. 11. vbi Præpos. num. 6. Aluarot. in d. cap. primo num. 13. quæ fuit prima causa benefic. amittend. Bald. in c. primo de prohib. feud. alienat. per Lothar. Capyc. in inuestitu. feudal. cap. feudorum inuestitura col. 9. S. iterum non currit ignorantibus; Thom. de Marin. de generib. feud. tit. 2. par. 2. num. 45. & 52. vers. Quarta causa, Curt. Iun. de feud. p. 4. num. 57. in fine, hanc eandem sententiam sequuti sunt Francigenæ, & Germani vt fuit Iacobinus de S. Georg. in verbo, qui quidem inuestiti nu. 35. Vdalric. Zas. de feud. p. 7. num. 2. Ioannes Scheneid. de feudis p. 5. nu. 27. Io. Blanc. in epit. feud. cap. 3. num. 14. lib. primo Franc. Somsbec. de feud. p. 11. num. 24. vers. fallit. 11. etc. Ludolph. Scrad. de feud. d. p. 6. cap. 2. num. 15. vers. hæc concl. Rosental. de feud. cap. 6. concl. 47. num. primo Andr. Gayll. lib. 2. obser. cap. 48. num. 11. gloss. — tit. primo S. primo gloss. 7. num. 2. Tyraquell. de retract. lignag. S. 35. gloss.

QVÆSTIO XXII.

N præcedenti quæstione annuimus de anno ad petendâ inuestiturâ, licet hæc quæstio permulta habeat capita, est

- 1 benè verum, quod regulariter annus ad petendam inuestituram incipit currere à die, quo euenit casus petendi illam prout concludunt omnes ferè DD. in c. primo quo temp. miles ex illo tex. & in c. 1. quæ fuit prima cau. benefic. amittend., & in c. primo S. fin. de prohib. feud. alienat. per Frideric. latè præter omnes Ludolph. Scrad. de feud. p. 6. cap. 2. num. primo, & sic à die mortis.
- 2 Qui cursus anni dupliciter potest considerari quoad fructus pro releuio, vt à quo die debeantur, & quoad inuestituræ tempus s3. quando incipiat currere tempus ad illam petendam. De primo capite dixi supra q.

4. num. 12. *Vult. de feud. cap. 2. nu. 68.*
 5 Quam conclusionem, declara procedere etiam respectu anni decurrendi à die mortis Domini, à quo Vassallus, vti à nouo Domino successore inuestituram petere tenetur *ita gloss. in c. primo quo temp. miles in verbo infantia, ubi Iacob. de Beluis. Petr. de Ceruot. Nicol. de Neap. Andr. de Iser. num. 6. Aluar. num. 7. Afflic. nu. 30. & seqq. Praeposit. num. primo, & 6. Laudens. nu. 11. Laurent. Syluan. de feud. recognit. q. 65. Nicol. Moz. de substantial. feud. num. 40. & num. 51. Chassen. in consuet. Burgund. Rub. 3. tit. dez. siedz. S. primo in verbo ou ala personne num. 22. vers. quia non etiam, Thom. de Marin. d. loco num. 52. Franc. Sonsbecc., Ioannes Scheneid. Blanc. locis praallegatis.*
- 6 Quinimo Vassallo dicenti se ignorasse diem mortis, vel casum petende inuestituræ credendum est in dubio, nisi contrarium probetur ex parte Domini, & sic Fisci ita *Ludolph. Schrader. d. loco nu. 16. Alexand. vons. 79. num. 11. lib. primo, ceteriq; ibi allegati, Vult. de feud. lib. primo cap. 7. num. 69. Blanc. in epit. feud. num. 14. cap. 3. lib. primo Rosental. de feud. cap. 3. conclus. 46. num. 2. qui alios allegat ad hanc fundandam sententiam, de qua ignorantia sat dicemus par. 5. quest. 28. ex quibus remanet declarata illa doctrina Iacob. de Ayell. nu. 76. dicentis, quod à die mortis currat tempus petendæ inuestituræ, vt scilicet intelligatur à die mortis, & eius scientiæ.*
- 7 Quero tamen pro corodine, cur sic tantum tempus sit statutum ad petendam inuestituram 13. in pagano anni, & dici, in milite anni, & mentis, & non reliquerint feudorum copilatores arbitrarium, prò locorum distãtia, & temporum. *Aluarot. & Praeposit. in c. primo qua fuit prim. causa benefic. amictend. dicunt non posse assignari rationem, & hoc quia ita posuerunt legum conditores, & per cõsequens in his, quæ sunt iuris positiui*

sufficit pro ratione voluntas *Curt. de feud. p. 4. causs. 43. priuat. feud. Moz. de Substantialib. feud. uum. 48. Iul. Clar. in S. feudum q. 49. num. primo lib. 3. sentent dicunt, quòd ita moribus saneitũ est, prout ait Ioannes Scheneid. p. 5. nu. 5. de feud.*

Sed cur annum, & diem? non nẽ sufficiebat apponere annum tantum, & non diem, respondet *Ioannes Borcholten. de feud. cap. 6. nu. 31. p. prima* dicens, quod annus, & dies ideo sic est statutus, ad finem, vt integer elabatur Vassallo sic computum faciendo, non ab illo die, quo euenit casus, sed à sequenti, quasi quòd ille primus dies, à quo incipit agnus tanquam dies termini non sit computandus in dicto anno, sed à sequenti die incipiat currere, meritò ille alter dies superfluous adiectus fuit, vt coniungatur cum illo sequenti, & fiat annus integer cõputando à dicto die sequenti.

Deniq; his omnibus addo auctoritatẽ præceptoris mei *Bammacar. in quadam sua apostilla ad Iser. in c. primo de capitul. Corrad. num. 2. in verbo quando possidet, & in alia parua apostilla ad Frecc. d. author. 3. num. 8. In apostilla ad Frecciam dicit hæc verba. Iacob. tamen de Ayell. in tractat. de iure adhoe, & releuij num. 76. tenet quod annus currat à die mortis (prout supra dixi) & quid hodie per cap. Regni apud fogiã vtrum annus currat à die mortis? In questione principali (dicit Bammacar.) vidẽdus Iser. in c. primo nu. 2. de capitul. Corrad. ubi Nard. Lyparul. fuse in verbo quando possidet, & infinitos allegat, & ego fusius (ait Bammacar.) distinguendo plures casus in tota materia dixi in apostilla manuscripta ad c. primum num. 2. de capitul. Corrad.*

In quo cap. primo siuè eius apostilla addit Bammacar. hæc verba. In hac questione quando incipiat currere annus, & dies, vtrum à die mortis, vel notitiæ, seu scientiæ, vel aditionis

tionis hæreditatis ad finem, ut elapso anno hæres prioretur feudo de iure communi feudorum, vel duplicatum releuium soluat de iure Regni nostri. Altius exordiando materiam distinguendi sunt plures casus.

Primus est, quando possessio feudi non remansit in hæreditate, & non est pœnes hæredem successorem feudi, sed pœnes alium, & illam hæres ad libitum non potest habere, hoc casu sine scrupulo annus non currit nisi à die adeptæ possessionis feudi, & in his terminis loquitur *Ifern. hic*, & *Bald. in c. primo de capitul. Corrad.*, idem *Bald. & DD. in l. sollempnibus C. de reuend. & alij allegati per Lyparul. per iura que allegat Iser.*, & *Lyparul. ibi*, & ego dicam infra q. 27. p. 5.

Secundus est casus quando possessio feudi non remanet pœnes alterum per mortem feudatarij, sed in ipsa hæreditate; adeo ut hæres ad sui libitum adire poterit, & tunc annus iste incipit currere à die scientiæ mortis feudatarij. i. ab illa die, qua feudatarius sciuerit iuum patrem, vel adgnatum, vel feudatariu prædecessorẽ mortuum esse, ita in terminis cõcludit *Campar. in c. apud Fogiam. nu. 8. & 76. Præposit. in cap. primo que sit prima caus. benefic. amittend. col. 2. vers. quero hæres Vassalli*; & *Bartol. in l. genero, qui notabiliter loquitur, ff. de his, qui notant. infam. per plura iura ad hoc allegata firmando regulam dicit, quod & si tempus anni statutum est à die mortis adhuc subaudiendum esset, & scientiæ, nè ignorantia puniatur per iura, quæ ibi allegat; sed iura expressa, quæ id probant, sunt *l. quidam decedens S. fin. ff. de administrat. tutor. l. quinquaginta cū gloss. C. de excusat. tutor. l. fin. ff. de tutor. & curator. dat. ab his, cum alijs, que allegat Præposit.*, quæ magis probant quam ea, quæ allegat *Bart.* Postquam quem *Bartol.* ad hoc allegat, & notat singularem, id non probat, si quidem*

statuitur, ut hæredi soluantur decem infra 30. dies à die mortis, & eo casu requiratur aditio hæreditatis, quia ad hoc ut sit hæres non sufficit, quod sit scriptus in testamento, sed requiritur aditio, quæ etiam ad finem purificandi actum requiritur, & ab illa die incipit esse in mora, nisi diceremus, quod à die aditionis incipit scientia, & mora, & sic numeratur illa dies scientiæ, est bonus *tex. in l. scimus S. fin. autem dubius cum gloss. C. de iure deliberand.*, Et nos dicemus infra in illa quæstione, quando in feudo hæreditario tempus currere incipiat p. 5. q. 29.

Subdit idem *Bammacar.* Non omnino, quod *Iacob. de Ayell. de iure adhoæ num. 26.* tenet opinionem quod annus, & dies currat à die mortis, *subdens quod ita seruiatur in Reg. Cam.* Et hæc opinio etiam præsupponit scientiam, (ut ego supra dixi), & in idem concordat; & huic opinioni etiam se subscribunt *DD. dicentes, quod annus currit, etiã si malitiosè hæres protraxerit immixtionem, siue aditionem in hæreditate, quos allegat hic Lyparul.*, & secundum hanc casuum diuersitatem intelligendi sunt *DD. præsertim Bald. hic, Guid. Pap. decis. 165.* in primo casu, aliàs malè dicerent.

Hæc tamen scientia non præsumitur, quia facti est, nisi probetur *l. verius ff. de probation. cum similib.*, adeo quod Regi incumbit onus probandi scientiam mortis feudatarij ad finem ut hæres ad duplicatum releuium teneatur in Regno nostro (prout ego dixi supra hac ead. q.) & idem *Bald. hic* se subscribit distinctioni sup. factæ, postquam requirit scientiam feudi, & mortis feudatarij, & quod malitiosè distulerit se immiscere aditioni hæreditatis ad finem ut elapso anno, vel hæreditate nõ adita puniatur hæres, hæc *Bammacar. in d. apostilla*, sed in effectu coincidit subijs, quæ dixi ego, volui tamen ob eius authoritatem apponere.

Deniq; vt omnis prorsus dubitatio
 collatur circa hanc materiam ad finē
 vt Vassallus ob nō petitam inuestitu-
 ram, elapsūq; annus duplicati re-
 leuij pōna puniatur; tria copulatiuē
 requiruntur. Primo vt successor sci-
 uerit p̄decessoris mortem, eiusq;
 diem, vel Domini. Secundo quōd
 sciuerit rem esse feudalem ad quam
 succedere intendit. Tertio vt sit fi-
 lius Vassalli, qui h̄reditatem paren-
 tis adiuerit, & post istam aditionem
 tempus legitimum elapsū fuerit ita
 hęc tria ponit Rosental. d. cap. 6. concl.
 48. num. 5. ex DD. supra citatis.

ARGUMENTVM.

Annus, & dies vel mensis ad petendam
 inuestituram utilis, vel cōtinuus Vas-
 sallo defluit quæritur, & tres afferun-
 tur Doctorum sentētię, alij vt sic utile,
 alij continuum, Alij vt continuum
 sed vt ferię hisq; similia computen-
 tur, non cętera impedimēta legitima,
 quę excusant, & demum concordan-
 tur reiecta Hermannij Vultei sentētia.

SUMMARIVM.

- 1 **T**empus utile non currit in impedimen-
to durante.
- 2 Ferię similesq; dilaciones non impediunt
tempus continuum.
- 3 Omne tempus regulariter p̄sumitur
continuum.
- 4 Annus ad petendam inuestituram utilis
est secundum vnam Doctorum senten-
tiam.
- 5 Iacob. Aluarot. sententia dicentis annum
à principio utilē, deinde continuum, rej-
citur, p̄out etiam Herm. Vult. nu. 9.
- 6 Annum ad petendam inuestituram conti-
nuum Vassallo existimarunt alij DD.
quod rejicitur à Rosental.
- 7 Concordantur dissidentiu sententia in hac
materia duplici cōsideratione adhibita,
et nu. 8.

QVAESTIO XXIII.

Incidenter, sed nō
 ab re hic quæro si
 annus, & dies, vel
 mensis clargitus
 ad petendam in-
 uestituram sit iu-
 dicandus, vt tem-
 pus utile, vel con-

tinuum, hoc n. proderit scire, quia
 si hoc anni spacium utile fluere debet
 i vassallo tunc, iusta impedimēta eius
 cursum impediunt, adeo vt si centum
 annos durer impedimentum, adhuc
 non currat ita Bald. in l. falsam C. si ex
 fals. iust. Ias. in S. rursus nu. 73. Inghis.
 de action. ex tex. in l. p̄uult. S. filius ff.
 de honorum poss. secund. tab l. annus ff. de
 calumn. Ludolph. Schrader. de feud. p. 6.
 cap. 2. num. 64. Alex. conf. 71. num. 7.
 & conf. 84. num. 3. lib. primo, Soc. Sen-
 conf. 80. num. 5. lib. 3. p̄out latē infe-
 rius, dicam.

- 2 Si continuum Vassallo hoc tempus
fluere debet, tunc ferię similesq; di-
laciones computandę sunt, vt dicunt
- 3 supra citati DD. , In dubio tamē om-
ne tempus continuum esse p̄sumen-
dem dixerunt Canonistę per illum
tex. in clem. prima in verbo continuum
de restit. in integr. Ioachin. Myssiger. ob-
ser. Cam. Imperial. cent. 3. obser. 59. nu.
2. Et regulariter omne tempus con-
tinuum currere tradit, Marc. Ant.
Bard. de temp. utili, & continuo cap. 3.
num. 9. mihi in tractatibus tomo 5.
- 4 Existimarunt nonnulli, hoc anni
spacium à lege p̄finitum ad peten-
dam inuestiturā Vassallo utiliter cur-
rere, illudq; ideo utile, quia iuste
causa, iustaq; impedimēta impediunt
eius cursum itā hanc sententiam do-
cuere ex citramontanis, Nicol. de
Neap. Andr. de Iser. & P̄epos. in d. cap.
primo quo temp. miles, Bald. in c. primo
S. fin. num. primo, & 2. de prohib. feud.
alien. per Lothar. vbi P̄eposit. Matth. de
Afflic.

Afflic. na. 5. sequitur Aluarot. in c. primo num. 12. quo temp. miles, Iul. Clar. in S. feudum q. 49. num. 3. Iacob. de Beluis. & Martin. Laudens. in d. cap. primo quo temp. miles, & in c. primo de Vassall. qui contra const. Lothar. Ex ultramontanis Vdalric. Zaf. de feud. p. 6. n. 3. et 6. Matth. Vuesembec. de feud. cap. 8. num. 6. Franc. Sonsbecc. de feud. p. 11. num. 10. Ioann. Blanc. in epit. feud. lib. primo cap. 3. num. 14. Schrader. de feud. p. 6. cap. 2. nu. 49. et 63. Henrich. à Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 46. num. 2. Herman. Vult. de feud. cap. 7. num. 71. cateriq; passim, reiecta illa Iacob. Aluaroti sententia dicentis vtile esse quòad initium, sed deinde continuum esse prout ipse dicit in c. primo num. 12. quo temp. miles, & Vult. loco infra allegando.

6 Alij coherentes præsumptioni in dubio, & regulæ dixerunt hoc anni spacium fluere continuum Vassallo, adeo, vt iusta impedimenta non impediant, sed postea elapso anno succurrendum, est Vassallo restitutionis remedio prout latè defendit *Laurent. Sylvan. de recognit. feud. q. 75. sibi contrarius in q. 49. cui non adhæret, imo discedit Rosental. d. loco in glosell. E. Schrader. d. loco nu. 50.*

7 Reliqui verò, dixerunt esse continuum, non adhoc, vt iusta impedimenta iustæq; causæ impediant, sed vt dies feriati, & similia computentur, & ea inter anni lapsum occurrentia labantur Vassallo, nec prò eis excusationem mereatur, adeo, vt non computentur in termino prout fuit, *Vldaric. Zaf. & Mattheus Vuesembec. locis præcitatis Iacob. de Ardizon. in Summ. Rub. 45. Io. Blanc. in epit. feud. sup. allegatus, cateriq; quibus addo Ferrar. Montanar. lib. 3. de feud. cap. 6. versc. sed et tempus.*

8 Ex quibus apparet, quod considerato hoc anni spacio potest vtraq; sententia sustineri, vt sit continuum quòad quid s3. vt dies feriati currant & computentur, nec de eis excusetur

Vassallus; Et vt sit vtile, quòad quid nempè quòad impedimenta, iustasq; causas impediens eius cursum prout declarat *Henrich. à Rosental. d. conclus. 46. cap. 6.*

9 Reiecta *Herman. Vult. lib. primo cap. 2. num. 71.* sententia dicentis, quod istud tempus à principio (prò vt dicebat Aluarot.) est vtile, vt non incipiat currere impedito ex supradictis impedimentis, sed à die scientiæ esse continuum:

ARGUMENTVM.

Consuetudo, soluendi releuium ob mortem veram feudatarij, an sit intelligenda in morte præsumpta dubitatur, & negatiua suadetur sententia, Demum noua distinctione, an sit præsumptio sit iuris, & de iure, vel iuris tantum prò Fisco accomodatur sententia, Et quid de duplicato si in hoc casu ex contemptu Vassallus non petierit, vel non, & alia de hac morte præsumpta in hac materia inuestituræ petendæ remissiuè.

SVMMARIVM.

- 1 **M**ors aliquando ex multis præsumitur, & casus referuntur.
- 2 *Intrans mare, & (suborta tempestate) amplius non visus præsumitur mortuus.*
- 3 *Intrans locum pesti affectum, & amplius non visus præsumitur mortuus.*
- 4 *Congressus pugnam crudelem, & amplius non visus præsumitur mortuus.*
- 5 *Ex diuturnitate temporis quis præsumitur mortuus si non reperitur.*
- 6 *Mors in materia stricta de naturali, & verè probata intelligitur.*
- 7 *Mors intelligitur de ciuili in casibus expressis, ampliatur, et limitatur remissiuè.*
- 8 *Mors præsumpta, an habet locum in releuii dubitatur.*

- 9 *Mors certa esse debet, ut currat tempus petende inuestiturae, & circa mortem duo requiruntur, quorum alterum non sufficit.*
- 10 *Scientia mortis concludenter probanda pro duplicato releuio.*
- 11 *Scientia probatur ex quinque sensibus corporeis.*
- 12 *Excluditur probatio praesumpta in praiudicialibus, & quando tractatur de commodo pecuniario.*
- 13 *Fisco incumbit onus probandi diem mortis, & scientiam Vassalli.*
- 14 *Authoris concordia in hac re, & pro Fisco ponderatur.*
- 15 *Ob mortem praesumptam praesumptione iuris, et de iure releuium debetur si Vassallus petit inuestituram.*
- 16 *Ob mortem praesumptam praesumptione iuris tantum soluitur releuium, sed repetitur data probatione in contrarium.*
- 17 *Mors praesumpta est subintelligenda sub naturali ne Fiscus fraudetur releuio, & feudum esset in suspensio.*
- 18 *De ignorantia mortis permulta remissioe.*
- 19 *Elapso anno mortis praesumptae, tunc Vassallus contemnens Dominum soluet duplicatum releuium si non petierit inuestituram.*
- 20 *Duplicatum releuium solutum ob contemptum Domini non repetitur à Fisco per Vassallum.*

QVÆSTIO XXIV.

Soluendum esse releuium ab herede in casu mortis Vassalli ob renouationem inuestiturae iam satis superque; in hoc tract. diximus, & dicemus, insuperque; diximus mortem Vassalli esse intelligendam de morte vera naturali, & probata, non autem de civili iam declarauimus, eamque; probari debere per Vassallum

vel per eum, qui eam allegat, ut infra, quo casu Vassallus mortem sciens intra annum denunciare debet, & petere inuestituram, Sed quid si mors non esset vera, sed praesumpta; cum aliquibus in casibus quis praesumitur mortuus, ut potè si intrauerit in mare ibique; exorta fuerit magna tempestas, & postea transacta tempestate, & expectato tempore ad redeundum destinato, amplius non comparuit, quia tunc praesumitur mortuus, ita Hieron. Prauidel. de peste nu. 2. versic. quod hic in tractatibus mibi tom. 18. fol. 178. in nouiss., Item si quis iuerit ad locum ubi magna est pestilentia, & postmodum amplius non reperiatur, nec rediret quia mortuus praesumitur, idem Prauidel. ibidem num. 4. vel si iuerit, cum Domino ad preliandum contra magnum exercitum, & commissa crudeli pugna amplius Vassallus visus non fuerit, tunc mortuus ibi praesumitur, ut affirmavit, idem Prauidel. ibidem num. 3. Io. Crotus de testibus versic. circa hunc quartum nu. 155. ceterisque; in casibus, in quibus lex praesumit quem mortuum, ut ex diuturnitate temporis &c.

Nam hoc casu quid facere debeat Vassallus, an denunciare sit obligatus hanc mortem praesumptam, & ob illam soluere releuium.

Dubitatio in eo posita mihi videtur (ut toties dixi) nos esse in materia stricta, & contra regulas iuris communis feudorum prout est releuium, & per consequens, dum in illa de morte fit mentio, semper de naturali verè probata est intelligenda, ut inferius dicam, cum illa sit propria eius significatio ita Roland. à Vall. in tract. de lucro dotis q. 61. num. 2, & q. 95. num. 2, & 15. mibi in tractatibus nouissim. tome 9. fol. 376., Quinimo, ut alias dico, & si appellatione mortis veniat civilis mors, quia naturali equipollet, ita Ascan. Clement. de patr. potest. cap. ult. num. 2. tamen hoc non intelligitur simpli-

simpliciter, sed in casibus exoreffis, ita *Phanuc. de lucro dotis nu. 13. mihi in tractatib. 10. 9. fol. 414.* quinimò multis modis limitat *ibidem idē Afcen. Clement. & nos diximus alias,* quòd hæc consuetudo soluendi releuium non habet locum in morte ciuili.

8 Sed an mors præsumpta veniat sub ea intelligenda, dubito de hoc casu, cum & si differentia esse videatur inter ciuilem, & præsumptam, cum ciuilis non præsupponat naturalem; sed tantum ademptionem capitis de Ciuitate. Præsumpta autem præsupponere potest mortem naturalem, nempe, vt ille, quem lex præsumit mortuum, sic verè mortuus, ideoq; cum hæc præsumpta possit continere naturalem mortem, ideo etiam de naturali intelligenda est.

9 Insuper adhòc, vt Vassallus petere teneatur inuestituram, duo prò certo habere debet, nempe vt mors sit sequuta, & vt ipse Vassallus verè sciat mortem euenisse *ex cap. primo quo temp. miles latè post alios Rosental. de feud. cap. 6. concl. 47. et 48. num. 3. tit. quib. mod. feud. acquir. Gothofred. Ant. disput. feud. thes. 2. sub lit. D. tit. de renouat. inuestitura, Scrad. de feud. par. 6. cap. 2. num. 14. ceteriq; passim,* hæc autem duo copulatiuè concurrere debent dicunt nostri feudistæ, alterum autem non sufficere, nec vnum verè, & alterum per æquipollens, sed omnia copulatiuè verè, & specificè concurrere debent *gloss. in d. cap. primo quo temp. miles ubi Afflic. in princip. Bald. in c. primo num. 4. de capitul. Corrad. Iacobin. de S. Georgio in verbo qui quidem inuestitum. 35. Frecc. lib. 2. author. 3. nu. 8. et 10. & lib. 3. de different. inter feud. ex pacto, & hereditarium differ. 26. Thom. de Marin. de generibus, & qu. lit. feud. tit. 2. par. 2. num. 64., & hanc esse communem refert Rosental. d. locc. cum hoc in casu tractatur de amissione iuris, nempe feudi, seu in eius locum*

10 de pena duplicati releuij, & quando

tractatur de amissione iuris alicuius; vel de inducenda pœna tunc scientia concludenter probanda est, & omniū qualitatum rei ita *Lancelot. de attētat. par. 2. cap. 4. num. 7. 8. & nu. 10.* Scientia autem dicitur verè illa, quæ assignatur per aliquos ex sensibus corporeis, vt per visum, auditum, tactum, odoratum, vel gustum, his autem sensibus vera scientia probatur; & in his quæ sunt magni præiudicij, quia Vassallus certat de damno vitando .i. de non soluendo releuium, mors debet probari verè, & non præsumptiuè *Bart. in l. 2. S. si dubitetur num. primo ff. quemad. testam. aper. maximè dum tractatur de commodo pecuniario, Ad dentes ad Bartol. in tract. de testibus in verbo maius periculum col. 4. Menoc. de arbitr. iud. casu. 284. num. 666.* sed qui mortem ad tuum commodum allegat debet illam probare *idem Menoc. de arbitr. iudic. d. loco num. 667. & de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 83. num. 6.* Vnde si Fiscus prætenderet Vassallum esse mortuum, ipse probare deberet, & alibi diximus, quod dispositio de morte maximè in materia stricta est intelligenda de morte naturali probata, & vera.

Quid ergo dicendum in hoc casu? in quo interest Domino, & Vassallo, dum Vassallus veller immitti in possessionem feudi inuestituramq; habere, & intèst Domino nempe releuiū habere, & hoc casu nec Dominus habet releuium; nec Vassallus immittitur, & sic essent in suspensio.

14 Ego vero inter hæc extrema mediam profero sententiam, quod autè ista præsumptio est iuris, & de iure, aut iuris tantum.

15 Primo casu quando est iuris, & de iure, vt quia lex habet Vassallum prò mortuo verè, & tunc nè feudum sit in suspensio, eiusq; possessio, & Dominus releuium non fraudetur, dicerem quod Vassallus debet petere inuestituram, immiissionem habere, & soluere releuium

uim, quia ipse habet extrema releuij nempè mortem feudatarij eiusq; scientiam, quæ per illas præsumptiones iuris, & de iure liquidò, & verè probata esse dicuntur liquidissimæ enim probationes sunt tales præsumptione, quia, & si non dicunt testes, dicit lex quæ maiorem habet auctoritatem quam testes.

16. Si vero esset præsumptio iuris tantum, tunc peteretur inuestitura, & releuium solueretur, sed esset repetibile, in casu quo data probatione in contrarium probaretur Vassallum esse viuum, & tunc tanquam indebitè solutum esset repetendum per Vassallum à Fisco per ea quæ ad hoc adducit *Rosental. de feud. cap. 6. concl. 48. num. 2. ex doctrina Isernia, & aliorum infra allegandorum.*

Sicquè vides quod licet alias consuetudo releuij in morte naturali vera esset intelligenda, tamè hic ex necessitate, ne Fiscus interesse vertatur, & nè Vassalli feudum sit in suspenso, & vt Dominus habeat certum Vassallum, à quo posset seruitium habere, dicendum est, quod in hoc casu hæc consuetudo releuij locum habeat in hac morte præsumpta probata per præsumptiones iuris, & de iure, & etiam per præsumptiones iuris tantum admissa dicta declaratione, & hæc mihi videntur rationabilia.

18. Tu tamen si vis videre nonnulla de morte in hac materia quando Vassallus excusatur ob ignorantiam verè, vel putatiuè mortis sui prædecessoris adeas *Andr. de Iser. in cap. primo num. 8. quo temp. miles, & ibi Nicol. de Neap. Iacob. Aluarot. in fine num. 15. Laudens num. 31. Afflic. num. 32. Picus num. 44. Chassen. in consuet. Burgund. rub. 3. S. primo in verbo ou le personne num. 7. Capyc. in inuest. feud. in verbo feudorum inuestiturae col. 2. S. credulus Schradet. p. 6. cap. 2. num. 14. Rosental. d. loco nu. 3.*

19. Sed an duplicatum releuium locū habebit in hoc casu, dicas, quod aut Vassallus sciens mortem istam præsumptam, & contemnens Dominum non petierit, & sic ex contemptu mulctandus est poena duplicari releuij, ita *Rosental. d. loco nu. 3.* quinimo si probaretur deinde verè Vassallum non esse mortuum, adhuc duplicatum releuium non est repetendum a Fisco, vt dicit ibi *Rosental.* loquens de feudi amissione, quia sufficit, vt semel contempseris Dominum.

Aut non ex contemptu, sed quia adhuc dubitabat, & tunc excusatur tanquam ignorans *Iacob. Aluarot. in c. primo num. 11. quo temp. miles Laurent. Sylvan. de recognit. feud. q. 63. nu. 12. Vult. de Feud. lib. primo cap. 7. num. 21. Rosental. d. loco nu. primo.*

Finis primæ partis Tractatus de iure Releuij.

ANDREAS CAPANVS

DE IVRE RELEVII

PARS SECVNDA.

ARGVMENTVM.

QVÆSTIO I.

Nonnulla circa releuij solutionem pertinentia in hac secunda Tractatus parte dilucidanda indicantur, primaq; fronte querēdo, an releuium sufficiat esse solum procuratori tantum, vel Domino solui necesse sit, resoluiturq; questio quatenus de seruitio habetur, sufficere, quod procuratori soluat, habita Domini notitia, hoc tamen de iure communi, quod de iure Regni limitatur sat esse si solum proponatur Regiæ Camere Summ.

SVMMARIVM.

- 1 **M**ateria secunda partis proponitur.
- 2 Solutio Releuij, an sit faciēda Domino, vel eius Procuratori.
- 3 *Tex. in c. si quis per triginta, an procedat si seruitium feudale fuerit prestitum Procuratori Castaldo, vel Aerario Domini.*
- 4 In præscriptione requiritur scientia præscribentis, & præscripti.
- 5 Dominus præsumitur ignorare factum Procuratoris.
- 6 Scientia Domini specificè probari debet.
- 7 Scientia, & patientia Procuratoris non nocet Domino feudi.
- 8 In præstatione seruitij requiritur scientia Domini feudi.
- 9 Præstatio seruitij sufficit si facta est Regiæ Camere Summarie, vel in alijs partibus Curie Domini habenti mandatum apertum generale, & num. 10.
- 10 In Regno nostro sufficit Releuium solui Regiæ Curie.
- 11 Procuratores Regij quot sunt remissive.

Ecunda nostri tractatus de releuiio parte nonnulla continetur quæ ad releuij solutionē pertinebunt, scilicet vt cui faciē-

da, à quo fieri debeat, de tempore, loco, ijsq; similibus, ideoq; hic breuiter primo loco quero, Dum procuratoris gesta, Domini gesta videntur, si solutio releuij fuerit facta procuratori, non autem Domino, an hoc casu Vassallus debeat liberationem consequi, vel debet Domino immediatè solutionem facere, *Ostauus Bannacar præceptor meus in c. si quis per triginta q. 13. si de feudo defuncti* loquens in seruitio feudali, sub quo releuium contineri iam diximus, hanc videtur ex multorum auctoritatibus decidere quæstionem quærens vtrum si Vassallus soluerit seruitium Procuratori, vel Castaldo, vel Aerario Domini, non autem ipsi Domino inducatur præscriptio in feudo sicq; non procedere *tex. in d. c. si quis per triginta*, eiusq; decisionis rationem assignat, quia in præscriptione requiritur scientia præscribentis, & præscripti, & sic Domini, & Vassalli vnde cum scientia Procuratoris non sit scientia Domini, meritò præscriptio procedere non potest, ad finem .n. vt præscriptio currat per Dominum requirit *tex. in d. c. si quis per triginta*, vt seruitium Domino exhibeatur per præscribentem ergò necessarium videtur, vt Domino fiat solutio non autem Procuratori. Sed

Sed ad hanc oppositionem respon-
deri potest quod in casu prædicto su-
mus in præscriptione, quæ odiosa est
& ideo verba textus sunt strictè (prout
iacent) intelligenda.

Insuper in præscriptione feudali
(vt modò annui) requiritur scientia
præscribentis, & scientia præscripti, &
sic veriusq; sed cum præscriptus sit Do-
minus, non autem Procurator, non vi-
detur scientia Procuratoris esse scien-
tia Domini, maximè cum Dominus
semper præsumatur ignorare factum
Procuratoris, nisi probetur illud sci-
uisse. *gl. in l. si aliquem in verbo ignorans*
ubi Bartol. ff. de acquir. possess. l. 1. Andr.
in c. gratia de rescriptis in 6. Socc. Sen. cõf.
263. num. 12 lib. 2. adeo vt dixit Andr.
de Ifern. in d. c. si quis per triginta col.
prima, quod scientia Domini debet
specificè probari, cum probabiliter
Dominus possit ignorare gesta à suo
Procuratore, vt dicit gloss. in l. si res ob-
ligata ff. de legat. primo Marin. Freccia
hoc in fin. allegando Alex. cõf. 136. nu.
10. col. fin. vol. primo, qui tantum in
quædam pauca verba præsumpit in
casu illius consultationis dum tracta-
batur de tractatu factò per procura-
torem, quod si procurator sciuerit, &
passus esset, tunc hæc scientia, & pa-
tientia Procuratoris non nocet Do-
mino ex text. in l. item veniunt S. petitaro
ff. de petit. hereditatis cum alijs concor-
dantibus, ergò idem dicendum in
casu nostro, vt solutio facta Procura-
tori non noceat Domino, qui igno-
ravit talem solutionem, Ego vero
supra dicta, vt non habeant locum,
declaro.

8 Declaratur primo quod si Domi-
nus aliquo modo sciuerit hanc solu-
tionem factam esse Procuratori tunc
talis scientia præiudicat ipsi Domino, vt
dicunt præfati DD. hanc etiam senten-
tiam sequutus est *Marin. Freccia de*
author. Baron. author. prima q. 28. num.
5. circa finem assignando rationem su-
prædictam, quòd dum in solutione

seruitij, requiritur scientia Domini;
sed scientia Procuratoris non est scien-
tia Domini, ergo solutio facta Pro-
curatori non nocet Domino.

9 Declara secundo quando scientia
esset tacita, vt quia mandatù esse aper-
tum, & generale vel amplissimù prout
in Regno nostro est Regiæ Camere
Summarie prout dicunt DD. in *Rub. cõst.*
de offic. Magn. Camerar. ubi Regnicole
Marin. Freccia de subfeud. lib. primo tit.
de offic. Magn. Camer. nu. 6. fol. 40. de
qua potestate Procuratoris Regis, &
sic Cæsaris, & Fisci Fræs. de Põte de Po-
test. proreg. tit. de regal. impõsit S. 5. nu. 25.
& in alijs locis, vt in Imperio dici-
tur Camera imperialis, in Sabaudia
Camera Ducalis, & sic in alijs par-
tibus.

Declara 3. quando esset præfinita
persona, cui facienda esset talis solu-
tio vt in seruitio feudali in Regno no-
stro, quod soluitur Regiæ Camere, &
in solutione releuij, quod mandatum
est per consuetudines, & per cõst.
Regni post mortem vt soluatür Regiæ
Curia, cui si fuerit facta solutio tunc
liberatus esse dicitur Vassallus, quia
Regia Curia gerit officium Procura-
toris Cæsaris in nostro Regno.

11 Quot autem sint species Procura-
toris Regis nempe tres, alius dicitur
Procurator Regis, alter fiscalium, al-
ter patrimonialium, & alter Cæsaris
Caruita super Ritibus *Rit. 27. num.*
5. cum seqq.

ARGUMENTVM

In iure Pro Duce Areolæ cum Re-
gio Fisco.

ARGUMENTVM.

An Baro teneatur soluere releuium de
eo, quod sibi donatur ab vniuersita-
te per nominatione Camere refer-
uatæ singulis annis,

SV M-

SVMMARIVM.

- 1 **B** Arones Regni nostri habent Camera referuatam ab hospitio militum in una eorum terris.
- 2 Baro potest nominare Cameras referuatas omnes terras suas titulo decoratas.
- 3 Fiscus pretendit medietatem quantitatis annue donate à Vassallis Baroni ob nominationem Camera referuata.
- 4 Releuium non est ordinatum de iure communi feudorum, sed ex more Regnorum.
- 5 Releuium non extendendum, ut irrationabile.
- 6 Releuium est medietas fructuum illius anni, quo feudatarius moritur.
- 7 Fructuum varia species.
- 8 Donationes factæ à Vassallis Baroni pro nominatione Camera referuata non contineri appellatione fructuum.
- 9 Exemplationes protocollorum non veniunt sub appellatione fructuum, sed reddituum.
- 10 Distributiones quotidiana, siue obuentiones non veniunt appellatione fructuum ex duplici ratione, & num. 12.
- 11 Donatio annui redditus facta à Vassallis pro Camera referuata, est ad libitum, & nu. 17. 24.
- 12 Acceptum siue acquisitum ex propria industria non venit sub restitutione fructuum.
- 13 Donatum Baroni pro iucundo eius aduentu non continetur sub locatione fructuum.
- 14 Releuium non debetur de prouentibus criminalibus, eiusq; ratio expenditur.
- 15 Nominatio Camera referuata fuit concessa Baronibus ab onera seruitiorum.
- 16 Annui redditus incerti, nec perpetuo duraturi inter mobilia numerantur.
- 17 Annue præstationes personales veniunt appellatione mobiliū.
- 18 Feudum non potest consistere super introitibus incertis, nec perpetuis.
- 19 Regiam Camera nunquam condemnasse Barones contradicentes ad soluendum

- releuii de prædicta donatione referitur.
- 22 Res iudicata non dicitur, ubi discussio non præcesserit.
  - 23 Donatio facta à Vassallis Baroni pro Camera referuata est antidotalis non autem necessario obligatoria.
  - 25 Assensus Regius super tali donatione non facit perpetuum redditum.
  - 26 Assensus tunc quaternat quando id expressum est.
  - 27 In ambiguis contra Fiscum iudicandum.
  - 28 De donatione annua quam faciunt Vassalli Baroni, ut Capitaneus sit Doctor, nec releuium deberi inferitur.
  - 29 Laudimium debetur de lucro annue transactionis, vel concordie facta cum Vassallis.

QVÆSTIO II.

- 1 **S**erenissim. Rex Catholicus singulis huius Regni Baronibus gratiam fecit, ut possint nominare vnam ex eorum terris Camera referuatam, quæ non tenetur hospitari milites, nisi per transitum, ut legitur, in gratijs concessis ab eod. Rege cap. 32. fol. mibi 61.
  - 2 Quæ gratia fuit ampliata, ut Barones quot titulos habent tot terras nominare possint.
- Cumq; hac potestate, uti voluisset Dux prædecessor Ayerolæ, Comes Vicari nominauit prædictas eius terras Cameras referuatas, ob quod vniuersitates ipsæ, ut gratas se redderēt, donauerunt ipsi Duci nonnullas annuas pecuniarum quantitates durante nominatione prædicta: Ad præsens vero mortuo dicto Duce factus est casus solutionis releuij, & præcipuè Regius Fiscus pretendit medietatem dictarum præstationum peruenientium ab vniuersitate pro nominatione Camera

re referuatæ. Ex aduerso Dux successor ad talem solutionem se non teneri arbitratur; at ipse qui Ducis partestueor hanc prætesionem Regij Fisci nullo iure sustineri posse, ex infrascriptis iustissimè opinor.

- 4 Primo loco animaduertendum erit, releuium non reperi ordinatum de iure communi feudorum, sed inductū ex quodam vsu, & more, vt dixit *Andr. de Ifern. in cap. 1. S. sed & res nu. 7. per quos fiat inuest. & in cap. 1. n. 14. de cap. Corr.* est benè verū quod in const. post mortem statuitur dari inuestituram Baroni recepto ab eo aliquo releuio, vt moris est, & *Andr. loco cit. per quos fiat inuestit. nu. 7. & 8.* dicit istud
- 5 releuium, esse onus irrationabile, & propterea non extendendum, & *num. 11.* dicit, quod istud onus non inest feudo, sed est quædam præstatio extrinseca à feudo, & *Frecc. lib. 2. auth. 3. num. 2. & 3.* omnia prædicta recenset, & addit hanc præstationem releuij esse odiosam, & improbo more successisse ex vsu Gallorum tunc in Regno viuentium; vnde ex prædictis habetur clara conclusio, releuij solutionem tali modo inductam, esse restringendam, & in dubio contra Regium Fiscum iudicandum, *Ifern. in S. sed & res num. 10. per quos fiat inuest.*

- 6 Secundo loco, memoria recolendū est, releuium esse medietatem fructuū illius anni, quo feudatarius moritur, *Ifern. in d. const. post mortem in fine, & in cap. 1. num. 14. de capit. Corrad. Freccia loco cit. lib. 2. auth. 3. num. 5. Iacob. de Ayell. de iure ad hoc num. 70.* Fructus vero aut esse naturales, vt sunt vuae, &
- 7 poma, *l. fructus, ff. de vsur. glo. in cap. grauis de restit. spoliat.* aut industriales, sicuti sunt frumentum, ordeum, lac, pilus, & lana pecudum, *l. in pecudum, eod. tit. vel ciuiles cuiusmodi sunt pensiones domorum, ceteriq; annui redditus, l. vsure, & l. prediorum, ff. de vsur. Franck. decis. 254. num. 4. & decis. 172. deq; illis latè. Consult. Gizzarell. decis. 34. per totum.*

Iactis igitur his fundamentis, dicitur. Primo, donationem factam Baroni pro nominatione prædicta, appellatione fructuum nō venire, sed sub obuentionum vocabulo contineri, fructus namq; sunt ij, qui ex re immediate percipiuntur, *l. item si fundi, ff. de vsufruct.* Obuentiones verò dicuntur eæ, quæ occasione rei, & propter rem perueniunt, *Alciat. in l. si urbana, vbi Ias. num. 6. ff. de condit. indeb. latè Barbof. in l. diuortio 8. si vir, num. 38. ff. sol. matrim. & se habent ad fructus, vt se habet genus ad speciem, Panormit. in cap. ad audientiam il primo, num. 15. ext. de præbendis, argum. tex. in cap. cum inter extr. de verb. signific. Redoan. de reb. Eccles. non alienand. q. 14. in princip. Roderiq. de annuis reddit. lib. 1. quest. 1. num. 12.* Porro id quod dicitur fructus, & obuentiones contradistingui, probatur ex tex. in *l. venationem, ff. de vsur. iuncta l. vsufructuarium venari, vbi glo. ff. de vsufr. vbi statuitur venationem, quæ ex fundo immediate non percipitur, vt dixit Bart. in l. cum in plures, vers. examinemus, ff. locati, in fructu non esse, nisi fructus fundi ex sola venatione content. cum ergo donatio, de qua agitur, non percipiatur immediate ex feudo, sed eius occasione, vt inferius dicitur, ergò de ea releuium aliquod solui non debet.*

Secundò deducitur, nam fructus suapte natura dicuntur ij, qui singulis annis renascuntur, *d. l. diuortio, S. si vir in fundo, ff. solut. matrim. glo. notab. in l. si ex lapidicinis, ff. de iure dot. Ias. in l. quedam, S. 1. ff. de edend. Quò fit, vt*

9 relicto vsufructu hæreditatis non veniant redditus peruenientes ex exemplatione prothocollorum Notarij, ex quo illi sunt incerti, nec renascuntur, *Bart. in d. S. si vir in fundo num. 3. l. quedam, S. nihil num. 6. ff. de edend. Boer. decis. 19. num. 5. Guid. Pap. decis. 541. num. 4. & Barbof. in d. l. diuortio, S. si vir in fundo num. 37.* Veniunt tamen sub nomine reddituum, seu obuentionem,

nem, ut dicit idem Barboſa loco proxime citato num. 4. arg. eorum, quæ dixerunt glo. in c. grandi in verbo de redditibus de neglig. Prælat. num. 6. Alciat. in l. fugam in princip. ff. de verb. ſignificat. quo argumento ductus Caſſan. in conſuet. Burgund. rubr. 4. S. 17. verſ. primo quero num. 4. dixit ſucceſſiones manus mortuæ, quæ deferuntur Dominis, non venire ſub vocabulo fructuum, cum ea non percipiuntur niſi ſemel. At quia huiusmodi donationes non renaſcuntur, quia ſunt incertæ, & ad beneplacitum Vniuerſitatis; Idcirco ſummo iure de eis releuij ſolutio denegatur.

Tertio, probatur à ſimili, enim uero distributiones quotidianæ, quæ obuentiones nuncupari poſſunt, non dicuntur appellatione fructuum venire, cap. licet uobis, extr. de præbend. cap. ſui. de reſcriptis in ſexto, cap. unico de cleric. non reſident. in 6. diſertiſſimè Oldrad. conf. 118. incip. ex uirtute, Boer. deciſ. 340 num. 4. & nouiſſimè Gratian. diſcept. forenſ. lib. 2. cap. 283. nu. 15. Cuius dicti duplex eſt ratio. Prima, quia cum ſimiles distributiones dantur ex aſſiſtencia in diuinis officijs, & ſic propter operam perſonæ, ideo non augetur corpus præbendæ, licet Canonicus eas percipiat occasione præbendæ, ita Oldrad. loco proxime citato, qui alleg. ad hoc probandum text. in l. uſus aquæ, ff. de uſu, & habit. & in l. prætoris, ff. de ſeruit. ruſtic. prædiorum, & in l. mala, S. ult. ff. de aliment. & cibarij. legat. Secunda ratio, & validior, quam aſſignat idè Oldrad. loco prædiſto, eſt, nam tales distributiones pendent ex incerto euentu, nec ſunt ſtabiles, & firmæ; idcirco nullam ſimilitudinem habent cum fructibus, qui ſunt certi, argum. l. ſancimus, S. ſi quis autem talem, ff. de donat.

¶ Cum autè donatio huiusmodi poſſit ad libitum utriuſq; partis, tam ſcilicet Baronis, quam etiam Vniuerſitatis inſirmari, nullatenus aſſirmandum inter fructus, redditusque certos poſſe connumerari; Cæterum id, quod dicitur

distributiones quotidianas ſub nomine fructuum minimè contineri, fallit niſi ex præbenda, ſeu Canonicatu nulli fructus percipiuntur propter tales distributiones; tunc enim distributiones ipſe uſumfructum obtinent, ita in proprijs terminis Tiber. Decian. conſ. 43. num. 13. vol. 1. Folin. conſ. 17. quos reſert, & ſequitur Ricc. in prax. rer. quotid. reſolut. 290. num. 2. & 5.

Ex quibus iam dictis elicitur conſuſio, quod obuentiones, id eſt ea, quæ occasione rei percipiuntur appellatione fructuum non venire, niſi fructus redditusque tales conſent ſolummodo ex ſimilibus obuentionibus. Cum igitur ex his feudis percipiuntur maximi redditus (ut apparet ex nota introituum) penitus eſt negandum donationem de qua agitur, quæ obuentione nuncupatur, inter fructus poſſe reſerri, maximè in odioſis, & exorbitantibus (prout eſt releuij ſolutio) in quibus fit ſtricta interpretatio, nec receditur propria uerborum ſignificationem, l. 1. S. ſi is, qui nauem, ff. de exercit. actio. l. ſi non aliter, ff. de legat. 3.

Secundo principaliter facit notiſſimus iuris axioma, quod grauatus reſtituere quicquid à re aliqua perceperit, non tenetur reſtituere id, quod ex propria induſtria acquiſiuit, ad hoc probandum allego primo text. in l. uenditor ſecondæ, ff. de hered. uel action. uend. dicitur enim ibi, quod ſi uenditor hereditatis alteri ſeruum hereditarium uendidit, & ſeruus penès ſecundum emptorem eſt mortuus, non tenetur pretium acceptum primo emptori reſtituere, ex quo ſeruus eodem modo mortuus fuiſſet penès ipſum primum emptorem, & ſic id, quod uenditor ex propria induſtria acquiſiuit, reſtituere non tenetur. Secundo allegatur text. in l. 3. ff. ad leg. ſalcid. ubi ſtatuitur heredem, qui uendidit hereditatem nullius penitus utilitatis, non poſſe adſtringi pecuniam ex uenditionem redactam creditoribus, & lega-

legatarijs communicare; Et nichil licet occasione hæreditatis lucrum fecerit, attamen principaliter ex sua negotiatione, & industria acquisiuit. Tertio adducitur *tex. notab. in l. socium, S. 1. ff. pro socio*, decernit ibi l. C. socium hæredem institutum occasione societatis non teneri hæreditatis socijs conferre, quamuis enim ipse tale commodum ex causa societatis nactus fuerit, principaliter tamen fuit contemplata eius persona, hæc sunt formalia verba Bartol. in eo *tex. per quem tex. Aciat. V. alafq. in praxi partition. & collat. cap. 13. num. 5.* dicit filium familias teneri conferre totum id, quod ex pecunia patris acquisiuit, & sic pater fuit causa immediata acquisitionis, secus si 14 mediata tantum, nam eo casu filius sibi metipsum acquirit. Quarto comprobatur, nam si Dominus locatis fructibus feudi, ad feudum ipsum venerit, & Vniuersitas pro suo iucundo aduentu aliquid ei donauerit, id non venit in locatione, notabiliter *Oldrad. cons. 129. Rex. de Puteo de reintegr. feud. cap. incip. & quia sub tit. an facta concessio feud. Boer. decis. 19. nu. 6.* ratio est, quia in donatione contemplata est persona Domini, & non habitus respectus ad feudum; cum autem Baro talem donationem nanciscatur, potius ex sua industria, & negotiatione quam ex feudo (subditos namque suos benignè excipit, rectissimam habet iustitiam administrationem, operatus est multoties ne terræ ipsæ, nec quidem per transitum hospitentur, mutuo eis dat maximas pecuniarum quantitates, vt earum quotidianis imminuentibus necessitatibus Vniuersitates ipse subuenire queant) clarum est dictam donationem in fructu feudi non esse, sed solummodo propria industria acquisitam, unde nullo iure de ea releuium prætendi potest.

Tertio principaliter, pro hac sententia urget argumentum huiusmodi, 15 releuium non debetur de prouentibus

criminalibus, *Frecc. de subfeud. auibor. 3. num. 11.* ea ratione, quia iurisdicatio criminalis procedit ex mera gratia Regis, & coheret officio, & non feudo, quod adeo est verum, vt de talibus prouentibus non debeat vita & militia secundogenito, *Afflic. in cap. Imperial. S. præterea ducatus nu. 23. de probib. feud. alien.*

16 Vnde cum potestas nominandi Cameram reseruatam fuerit ex Regia benignitate Baronibus elargita propter tot onera, quæ Barones sustinent pro seruitio Regis, sicut notabiliter dicit *Reg. de Ponte omnino videndus loco citato fol. 41. num. 20. 21. & 25.* consequens est, vt de eo, quod inde ab Vniuersitate percipitur, releuium non debeat, ne Baro ipse duplici onere pergrauetur, contra iuris regulas.

Tandem ad hoc, vt omnis penitus 17 tollatur difficultas, & dubitandi occasio, ex parte Ducis aduertitur, has præstationes ad libitum Vniuersitatis, feudales non esse, nec in eis feudum consistere posse, *argum. tex. in cap. unico S. sciendum de feud. cognit. & hoc eadem de causa, quia inter bona mobilia computantur, quod patet duplici ratione. Primo, quia quoties annui red-*

18 ditus sunt incerti, nec perpetuo duraturi, inter bona mobilia referuntur, *argum. tex. in clem. prima de rebus Eccles. non alienand. latissime post alios Roderiq. de annuis reddit. lib. 1. q. 13. num. 8.* Se-

19 cundo, quando annuæ præstationes non debentur super aliqua re immobili, puta fundo, sed est debitum merè personale, prout est præstatio, de qua agitur, tunc inter mobilia computantur, fuit notabile dictum *Bald. in d. c. 1. S. sciendum num. 4. quod sequitur Redoan. de reb. Eccles. non alienand. quest. 14. num. 12. & 28.* Et hoc adeo verum est, quod *Andr. in d. S. sciendum num. 3. & Afflic. num. 5. & 6.* dixerunt feudum consistere non posse in annuis præstationibus incertis, nec perpetuo duraturis, ex quo feudum extringeretur, & ideo

& idè eas iure feudi censendas non esse, quam sententiam latè post alios comprobat *Reg. Consil. Georg. in suis repet. feudat. cap. 42. in princip.* vnde cum ex præstationes non sint feudales, nec iure feudali censeantur, proculdubio negandum est de eis releuium deberi, cum releuium sit medietas fructuum feudi, vt supra dictum est.

Domini hæc dicta sint ad saturitatem, vnico enim verbo poteram quæstionè soluere, dixi in principio, quod cum more non iure feudorum inducta solutio sit releuij, hic mos ex sequenti more declarationem accepit, num.

21 quam enim Regia Camera condemnauit Barones ad soluendum releuium de similibus præstationibus, siuè donationibus, & quamuis nonnulli Barones spontè de prædictis releuium soluerint, id processit vel ex errore, vel potius ex eorum calliditate ad finem s; postmodum cogendi vassallos ad persistendum in tali donatione, vel saltem vt ex illa solutione Barones ipsi acquirere possent possessionè hinc pendente, vt dicit *Anna sing. 556. et 557.* Ad hoc tamen, vt ex solutionibus prædictis, posset obtare exceptio reindictæ, necesse est, vt super hoc Regia Camera iudicasset, præcedente discussione, quod enim non est discussum, nec iudicatum, maximè inter easdem partes non parit exceptione reindictæ, *Franch. decis. 510. num. 8. de Ponte cons. 9. nu. 29. et cons. 30. nu. 1. vol. 2.*

Audiui verbum vnus ex Dominis Fisci patronis, dicentis hanc donationem factam per vassallos Duci Aerole esse perpetuam, & assensu Regio roboratam, & propterea habendam esse ad instar aliorum introituum. Cui obiectioni dupliciter respõdetur. Primo, quod in effectu hæc donatio habet initium ex obligatione antidotali, *Vrsill. decis. 102. in princip. latè de Ponte de potest. proreg. fol. 41. num. 10. Consil. Rouit. prag. 5. num. 39. de administrat. Vniuersitatis, et prag. 3. nam. 12.*

de militib. Quæ obligatio non aliter præbet actionem Domino ad cogendum Vassallos ad donandum, sed Vassalli ipsi, vt redderent se gratos prædicto eorum Domino, hanc donationem fecerunt, vnde sequitur clara iuris regula, quod de omni eo, quod agitur, inspicitur origo, & primordium, l. 3. C. ad Maced. l. si tamen, ff. ead. latè *Consil. Rouit. prag. 1. num. 28. de Sen. Consil. Macedon.* si igitur hæc gratuita donatio Vniuersitatis non pendet ex obligatione necessaria, sed ex mera gratiarum actione, quoniam pacto de ea releuium solui debet. Secundo dicitur hanc donationem (vt supra enunciat) non esse perpetuam, sed ad beneplacitum vtriusque, donec s; Baro voluerit persistere in eligendo, & Vniuersitas continuare donationem, ita namq; fiunt omnes similes conuentiones, & in specie sic constat donatio, de qua agitur, quæ pluries fuit in aula lecta.

Nec est facièda vis in Regio assensu expedito super tali donatione, si quidem hoc Regium beneplacitum non dicitur assensus, sed Regium decretum, quod valde distat ab assensu, decretum namq; dat licentiam tantum Vniuersitati talem faciendi donationem, non obstante Regia pragmatica 5. de administrat. Vniuers. prohibente fieri donationes eorum Baronibus; assensus autem Regius nedum tollit obstaculum feudatario, cui est facta, sed obligat eundem feudatarium ad obseruantiam promissorum citrà feuda, quod non aliter continetur in Regijs decretis, quorum intuitu Barones ad aliquid, nec etiam minimum obligantur.

Rursus non sequitur consequentia Rex dedit assensum tali contractui, ergò introitus contenti in contractu prædicto sunt feudales, siquidem non omnis assensus quaternat, nec mutat naturam rei, nisi quando Rex hoc voluit

1 inuenimus; ideo excitatur quæstio, an Dominus teneatur acceptare solutionem releuij debitam à succedente, & oblatam, seu factã per tertiũ nomine succedentis, & dato pro vero articulo illo, de quo nos infra par. 5. q. 1. differemus, hunc & facilliter euenturum iudicamus. Quodq; cum Dominus pro releuio creditor sit realis, & personalis, (vt supra diximus) contra 3 vassallam, & creditor teneatur accipere solutionem ab alio factam pro creditore, & liberandum esse creditorem, docuerunt per multa iura, communemq; esse opinionem, *Salycet. in l. acceptam in fine, C. de usur. Bald. ibidem num. 75.* videtur ex his hanc decidi quæstionem. Ego vero nequaquam arbitror ex his illam decidi, sed ex sequenti distinctione facile eius decisionem dignosci. Aut sumus in creditore 4 simplici, qui tenetur tantum solgere, & huic solutioni nihil aliud habet annexum explicare, vel exprimere, vel alium actum facere, & tunc procedit opinio Salyceti, & aliorum, quod per solutionem à tertio factam inducitur liberatio in fauorem principalis creditoris. Aut solutio simplex non 5 dicitur perfecta, sed habet aliquid extrinseci annexum, vel aliquid consequens, vt quia quis non solum teneatur soluere, sed aliquid aliud facere vltra solutionẽ ipsã, prout est emphiteuta, & feudatarius, quorum alter tenetur soluere canonem, & recognoscere Dominum in directum dominũ, alter tenetur soluere releuium, & Dominum recognoscere, iurando fidelitatem, & petendo inuestituram, & hoc casu si Dominus nõ vult recipere simplicem solutionem, sed omnino velit, vt recognoscatur de persona in Dominum, tunc hæc solutio à tertio facta respuit, & rejici potest per Dominum, ea nimirum ratione, quia vassallus non solum soluere, sed etiã recognoscere tenetur, prout ita in feudatario, qui non liberatur per solutionem ab

alio factam, renuente Domino, tenet *Bald. in d. l. acceptam num. 37. vers. trigesimo septimo quaritur, C. de usuris, quem ibidem sequitur Salycet. in fine vers. quero an à quolibet extraneo, Ias. in d. l. 2. n. 7. C. de iure emphiteut. que recognitio cum non possit fieri à tertio, sed ab ipso principali, vt iidem DD. dicunt, ideo renuente Domino non potest tertius solutionem offerre.*

Quibus terminis retentis, quod solutio Canonis, & releuij habeat annexam recognitionẽ dominij, & alia, tunc 6 succedit conclusio, quod & si aliã sufficeret oblatio, & depositio pecuniæ, *Ias. in d. l. 2. num. 71. in princp.* In hoc autẽ casu nostro non nocet, nec oblatio, nec depositio pecuniæ, vt concludit *Ias. d. l. 2. num. 71. vers. tamen,* sed in terminis nostris ex ratione, quia solutio prædicta non solum fit ad liberandum, sed ad recognoscendum primariẽ, & secundariẽ ad liberandum, ideo non tenetur Dominus oblationem, vel solutionem à tertio factam recipere, & acceptare. Vndẽ si Dominus vellet præcisẽ, vt Vassallus de de persona peteret, vel reciperet inuestituram, nec per procuratorem, nec per alium, tunc hæc solutio, vel oblatio, vel petitio inuestiturę non valeret, ita *Andr. de Ifern. in cap. 1. num. 5. vbi Afflic. num. 57. quo temp. miles, Iacobin. de Sancto Georg. in sua inuest. feudal. in verb. qui quidem inuestiti num. 12. Ludolph. Schrader. de feud. par. 6. c. 3. num. 18. vers. hoc tamen quod diximus.*

8 Sed si acceptauerit Dominus hanc solutionem, siue oblationem, tunc tacita induceretur inuestiturę ratihabitio, & talis solutio teneret etiã quod à tertio facta esset sine mandato principalis Vassalli, tantò magis si Vassallus eam vel expresse, vel tacitè per scientiam ratam habuerit, quia hæc solutio respicit non solum fauorẽ Domini dum recipit releuium, & recognoscitur, sed etiam fauorem vassalli, dum inuestitur, ita in materia inuesti-

turæ petitæ finè mandato, nec generali, nec speciali, sed benè concessæ. tenet Ludolph. Schrader. de feud. par. 6 cap. 3. num. 13. & 14. de quo dicam infra par. 5. q. 2.

9 Quòd si hic tertius haberet speciale mandatum, res esset extrà aleam, cum inuestitura per procuratorè peti possit, cap. 1. S. sed utrum per quos fiat inuestitura, Matth. de Afflict. in rub. quo temp. miles, Ludolph. Schrader. ubi supra num. 11. vel si haberet mandatum generale, quia tunc sufficeret, idem Schrader. ibidem num. 11. *Proposit. in d. S. sed utrum*, vel etiam nullo existente mandato, dummodo rati habitio subsequuta fuerit.

10 E contra autem iudico, quod & si Vassallus vellet à Domino de persona inuestiri, non poterit Dominus per alium, nempe per procuratorem illum inuestire, tùm nè Vassallus, & Dominus ad imparia iudicentur, tùm quia inuestitura debet fieri cum honore Domini, & Vassalli, quo casu Vassallus non aliter se honoratum sentiret, nisi ab ipsa persona Domini inuestiretur, non sic si per alium, adeò vt etiam teneretur accedere locum Domini, non autem Dominus ad locum Vassalli.

- 2 Sacerdoti petenti decimas non potest opponi compensatio.
- 3 Fisco petenti tributa, compensatio non opponitur.
- 4 Debitum ratione rei, vel feudi non compensatur.
- 5 Compensatio admittitur quando quantitas mutuo eodem tempore debentur, & num. 10. & 11.
- 6 Compensatio pro vassallum potest opponi contra Fiscum pro releuio, & dicitur retentio num. 7.
- 8 Pena caducitatis compensatur cum credito liquido emphiteute.
- 9 Canon non solutus à subfeudatario compensatur cum seruitijs in vinea feudali cõceditis ab ipso subfeudatario prestitis.
- 11 Dilatio soluendi à lege, vel homine concessa Vassallo, vel Fisco non impedit cõpensationem, dummodo debita sint eodem tempore liquida.
- 12 Opposita compensatione, & elapso anno non habet locum duplicatum releuium.
- 13 Compensatio admittitur si vassalli creditum incontinenti liquidari potest.
- 14 Compensatio non impedit Fisco releuium exigere, si altiorem indaginem requirit.
- 15 Fellonia Vassalli compensatur cum causa priuandi Dominum de proprietate commissa per Dominum ipsum.

ARGVMENTVM.

Vassallus an possit opponere compensationem contra Fiscum, impediendo releuij exactionem, proponitur, & quæritur si Fiscus sit liquidus creditor Vassalli pro releuio, dubitatur cõpensationem admitti non posse: demum affirmatiuè concluditur, eadèq; affirmatiua sententia multifariam declaratur.

SVMMARIVM.

- 1 **F**iscus pro releuio est liquidus creditor vassalli super feudo.

QVAESTIO IV.

Sui euenturam puto quam indicavi quætionem, cù & vassallus si ex persona sua vel predecessoris sit Fiscus creditor, (terminis suppositis habilibus in compensatione, vt aperto iure nitatur de liquido ad liquidum) possit impedire Fiscum, quin releuium exigat, illudquè cum suo credito compenset; Et præsupposito, quod priuatus sit liquidus pro suo credito, est videndum an Fiscus sit pro releuio etiã liquidus creditor sui vassalli, pro quo recolenda

da sunt memoriz, quæ diximus supra q. 5. p. 1. vbi ex Freccia, & alijs ostendimus, statim sequuta morte feudatarij nasci actionem paratam Fisco pro releuio, aded ut contra ipsum successorem, rem ipsam, & contra quemlibet tertium possessorem, paratam Fiscus habeat executionem, prout ita præsticari in Regno nostro per Regiam Cameram, dixi supra par. 1. q. 6. & sic dum fiscus de facto habet executionem paratam pro releuio contra quemlibet feudi possessore, sequitur quod eod ipso, quod est probata mors feudatarij, aperta, & liquida sunt iura Fisco ad releuio, quod proprium est compensationis, vt aperto iure nitatur, & sic Fisci liquidum sit creditum, & habeat executionem paratam pro releuio, quod indubitabile est in Regno nostro.

Et quod compensatio aduersus Fiscum opponi non possit, dubitatur ex ijs, quæ trahit glo. in cap. decima 6. q. 1. quæ vult, quod Sacerdoti petenti decimas non potest obijci compensatio. Item & Fisco petenti tributa nec compensatio potest opponi, l. 3. C. de compensat. l. aufertur, S. compensatio, ff. de iure fisci.

Item releuio soluitur de fructibus feudi, & propter feudum, siue ex feudo debetur, vt supra dixi in principio huius tractatus, & per consequens semper quod debitum est ratione rei, feudi, vel possessionis compensatio non admittitur, ita argumentatur in contingenti quæstione, Io. de Petruccia singul. 3. num. 1.

Item compensatio tunc admittitur quando quantitates mutuo eodem tempore debite sunt, l. si constat, C. de compensat. vnde cum debitum vassalli sit ante mortem, & debitum Fisci sit post mortem, videtur quod compensatio admittenda nequaquam sit.

His tamen non obstantibus, contrariam sententiam puto veriorē, vt compensatio per vassallum possit opponi

7 contra Fiscum petentem releuio, illudque retinere, & excomputare pro competenti quantitate. Suadeo mihi hanc sententiam, Primo ex ijs, quæ dicit Io. Petruccia d. singul. 3. vbi probat, quod rusticus, qui tenebat à Barone Rocce Romanæ quodam tenimentum, propter quod quolibet anno tenebatur præstare certam pecuniaz quantitatem, quo factum est, vt dum rusticus per triennium cessauerit soluere dictum annum censum, siue Canonem prætendendo excomputare; nam Dominus (dicebat rusticus) quod erat ei liquidus debitor in totidem pecuniaz quantitate, dicit Io. de Petruccia ibi, quod rusticus potuit retinere, & per consequens exemplo tutoris à se exegit, & ipso iure compensatio fuit facta per iura, quæ ibi allegat.

8 Suadent hanc sententiam, quæ dixerunt *Specul. tit. de obligation. & solution. S. nunc aliqua vers. 70. & ibi Io. Andreas*, qui refert sententiam Speculator. fuisse sequutam à Panormitano quæst. 35. dicente, quod si emphiteuta cessauit per triennium à solutione canonis, potest se defendere contra Dominum petentem caducitatem dicendo, quod ideo non soluit, quia Dominus erat ei obligatus ad aliquam, vel concurrentem quantitatem, & tunc compensationem ipso iure fieri, vt rem non incidat in commissum, sequitur, & refert hanc doctrinam Paris de Puteo de reintegrat. feud. cap. 78. num. 5. ea ratione quia in penalibus compensatio fit ipso iure, sequitur Guid. Pap. quæst. 21. num. 5.

9 Vnde dixit Paris de Puteo d. cap. 78. num. 34. quod si ego concessi in subfeudum vassallo meo quædam tenimento sub annuo canone, quod si talis vassallus mihi seruitia præstitit in vinea feudali, vel castro, & non soluerit canonem, non possum ego auferre tenimentum, & priuare rusticum, qui dicit quod vult compensare cum seruitijs factis, quia compensatio intelligitur

gitur facta à iure, & ita seruari referri habita tamen summaria informatione de seruitijs factis, idem lo. de Petruscia d. singul. 3. ita etiam Caballin. mille loq. 27. affirmant compensationem fieri posse.

10 Declara primo, in releuij compensationem contra Fiscum tunc esse admittendam, si creditum vassalli iam cessasset, in die mortis prædecessoris, scilicet autem si ipse vassallus non esset debitor Fisci, in die obitus, sed futurus esset, qui non sit compensatio, eo quod eodem die ex utraque parte mutuo non debentur. prædus ex hoc constat, C. de compensatione. docet Paris. de Puteo. dicto loco num. 7. seqq.

Subdeclara hoc dictum, ut non possit cedat quando vassallus, esset vno, eodemque tempore tempore creditor Fisci, adeo, ut Fiscus, & Vassallus haberent dilationem à lege ad soluendum, quia adhuc compensatio admittitur, sufficit enim deberi non obstante dilatione, nisi esset dilatio conventionalis, l. si cum militi, ff. de compensat. Bald. in l. fin. C. de compensatione. Paris. d. loco num. 10.

12 Declara secundo, ut opposita compensatione, & elapso tempore petendæ inuestituræ non possit agi ad duplicatum releuium, ea ratione, quia qui compensare in eodem, non videtur esse in mora, l. lecta, ff. si cert. pet. & Paris. d. loco num. 14. vbi intelligitur quando debitum est liquidum, & nu. 15. Bart. in i. creditores, C. de piguoribus.

13 Declara tertio, ut & si vassalli creditum non esset liquidum, sed posset incontinèti arbitrio Iudicis liquidari, adhuc compensatio obstat. l. fin. C. de compensatione. Paris. d. loco num. 55. & seqq.

14 Declara quarto, ut exceptio compensationis impediatur Fiscum in executione fructuum pro releuij, dummodo non requirat altiore indaginem, l. si cum militi, & l. 2. ff. de compensatione. Paris. d. loco num. 27. 28. & seqq.

Vnam tamen notabilem compensationem inter Vassallum, & Dominum ponit Paris. d. loco in fine, de mutua, & vicissitudinaria obligatione Domini, & Vassalli, ut alter ob defectum mutue obligationis cum alterius defectu possit compensare, dicendo, quod, si Vassallus impeteret à Domino de feloniam ad priuationem feudi, & Vassallus replicat Domino, quod ipse fuit infidus, ipsi Vassallo, ut quia ipsum non bene tractauit, adeo ut proprietate feudi priuandus esset, tunc nec Vassallus perdet feudum, nec Dominus proprietatem, quia culpa Domini compensabitur cum culpa Vassalli, & hæc est notabilis doctrina quam ponere volui.

S V M M A R I V M.

Sterilitas feudo superueniens in anno quo releuium solui debet, an & quando illud remitti faciat dubitatur, & reiectis, quæ dicunt in emphiteuta, reiectaque Francisci de Amicis sententia distinguunt sterilitatem in parte, vel in toto feudo, suadetur omnino releuium esse soluendum, & ratione, & reiectæ auctoritate, & de modo taxandi releuium nullis perceptis fructibus: Et quid in vita militia, & quid feudo perempto in illo anno, & quid in canone; & an, & quando valeat argumentum de feudo ad emphiteusum in hac materia.

S V M M A R I V M.

- 1 **R**eleuium an debet remitti nullis, vel paucis perceptis fructibus in anno martis dubitatur, & num. 5.
- 2 Mercedis remissio faciendæ est ob sterilitatem feudi, nulla conductoris culpa precedente.
- 3 Pensio remittenda est emphiteuta, nullis perceptis fructibus.

- 4 Solutio mercedis in recognitionem Domini remittenda est, nullis perceptis fructibus.
- 5 De anno releuij taxandi, & eius legendi modo remissiuè.
- 6 Collecta super fructibus imposta soluitur, habito respectu ad fructus, qui percipiuntur in illo anno.
- 7 Specie perempta, debitor quantitatis respectu dicta speciei liberatur.
- 8 Quod non extat, nec diuidi, nec rumpi potest.
- 9 Franc. de Amic. hac in re distinguens refertur, & num. 12.
- 10 Releuij solutio facienda in anno sterili, differri debet in anno uberiori.
- 11 Parte fructuum percepta, vel paucis, de perceptis medietas est soluenda pro releuio, & decisiones referuntur.
- 12 Releuium est medietas fructuum, qui in effectu percipiuntur.
- 13 Releuium in anno sterili soluendum esse probatur, & num. 17.
- 14 Canonis solutio non est remittenda emphiteuta ob sterilitatem fructuum.
- 15 Canonis modica quantitas præstatur pro recognitione domini.
- 16 Quantitas debita in recognitionem domini debetur etiam nullis perceptis fructibus.
- 17 Auctoritates Regnicolarum dicentium, nullis perceptis fructibus releuium deberi, referuntur.
- 18 Decisiones super eadem re referuntur.
- 19 Vita milita nullis perceptis fructibus debetur, & num. 34. ubi decisio refertur.
- 20 Medietas fructuum in releuio gratia demonstrationis dicta fuit, sed eius extimatio, siue taxatio facienda est habito respectu ad valorem feudi, eiusque valoris redditus, & exigitur in pecunia releuium, & num. 28.
- 21 Releuij taxatio in feudo nouo regulatur à registris.
- 22 Releuium in feudo antiquo, vel seruitiū taxatur habito respectu ad valorem, capta informatione de valore.
- 23 Mens Andrea de Isernia dicere volentis unius anni, non illius anni, demonstratur, & num. 26. & 27.
- 24 Nullis perceptis fructibus, coaceruantur fructus trium annorum precedentium, capta informatione, & medietas fructuum unius anni soluitur pro releuio, refertur.
- 25 Communis obseruantia in taxatione releuij, refertur.
- 27 Tempore Bartol. Camerarij releuium debitum in anno sterili exigebatur, habito respectu ad fructus precedentis anni uberioris.
- 27 Nullis, vel parte fructuum percepta ex feudo, releuium debetur habito respectu ad fructus precedentis anni, ex obseruantia tempore Regentis Moles, & decisio refertur, & num. 28. 29. & 30.
- 31 Cessantibus fructibus non cessat ratio, & causa debendi releuium.
- 32 Medietas fructuum fuit taxata gratia demonstranda quantitatis, & debetur, licet fructus non percipiuntur, & n. 33.
- 35 Annus sterilis compensatur cum alijs uberioribus.
- 36 Releuium debetur etiam non perceptis fructibus.
- 37 Sterilitas in parte feudi non facit remitti releuium, & num. 42.
- 38 Solutio releuij in anno sterili facienda, differtur in annum uberiolem.
- 39 Fructus primi anni vacantis beneficij nõ percepti debentur in secundo uberiori, vel tertio anno.
- 40 Feudo perempto releuium non debetur, & ratio adducitur.
- 41 Seruitium feudale diminuitur pro rata diminutionis feudi.
- 42 Parte feudi perempta pro alia debetur releuium.
- 43 Concordatur, & declaratur doctrina Franc. de Amicis hac in re.
- 44 Illatio non procedit de canone emphiteutico ad releuium, ex diuersitate rationis, sed bene quando eadem ratio.

QVÆSTIO V.

Liquia releuij solutio taxata est in medietate fructuū illius anni quo feudatarius moritur, ut post Frecc. d. author. 3. & Andr. de Ifern. in cap. 1. quo

temp. miles, ubi Lyparul. in verb. medietas, & nos supra par. 1. q. 4. quæro propterea si in illo anno, quo moritur talis feudatarius, feudum esset sterile, & nullos, vel paucos fructus produceret, an releuium remitti debeat, & sic non solui, cum non extet materia, ex qua debetur.

Et hoc casu releuium non esse solvendum, faciunt tradita de sterilitate superueniente in fundo, ut mercedis remissio sit facienda, tam de iure civili, quam canonico, dummodo culpa non præcesserit, ex tex. in cap. propter sterilitatem extr. de locato, l. ex conducto, S. i. ff. locati, l. si merces, S. vis maior, ff. locati, Carocc. de locat. & conduct. latissime par. 3. tit. de remiss. merced. propter quam fructuum perditionem esse habendam ratione in mercede, docuerunt Mar. Socc. cons. 78. vol. 2. Nat. cons. 4. vol. 2.

Et in emphiteuta, ut ob sterilitatem fructuum contingentem non teneatur soluere pensionem illius anni, quo sterilitas superuenit, tenuerunt antiqui Doctores, prout Martin. de Fano in tract. de emphiteut. per tex. in l. si vno in princip. ff. locati, ibi si vno anno remissionem colono dederit ob sterilitate, & hunc tex. non parum urgere, dicit Valasc. licet postea respondeat de iure emphit. quest. 27. num. 7. circa finem.

Et tantò fortius remissio est facienda in casu nostro, ubi solutio non consistit in re modica, sed in medietate fructuum, & hoc casu quando solutio non est modica, & sit non in compensationem fructuum, sed in recognitionem

directi domini, prout est solutio releuij, tunc remissio est facienda propter sterilitate, ut per multis allegati DD. hanc suadentibus sententiam, tenet Valasc. loco allegato num. 11.

Ideoque dum ex Andrea de Ifern. cæterisque diximus releuium esse medietatem fructuū illius anni, vel vnius anni, quo feudatarius moritur, de quo anno, & quomodo legendus sit Andr. vnius, vel illius anni latè differit, Loffred. in cap. 1. S. sed & res, vers. non est simile circa medium ibi 4. & ego p. 1. q. 18. sed si est medietas, ergo fructibus non collectis, quomodo poterit dici, & in esse deduci medietatem eius, quod non extat, cum non entis nullæ sint partes, quod comprobatur ex eo, quod dicit Cardinal. & post ipsum Bald. in cap. 1. S. similiter de cap. Corrad. dicentes, quod si collecta imponatur super fructibus, debet solui habito respectu ad fructus qui colliguntur in illo anno, quo collecta imponitur, ex qua decisione infertur per Loffred. d. loco, vers. non est simile, quod si nulli percipiuntur fructus, non debet solui collecta, cum non possit considerari quantitas fructuum, quanta, & quantum sit, dū non extat, & idè specie perempta, debitor quantitatis respectu dictæ speciè liberatur à præstatione illius, l. electio, S. si is quem ff. de noxal. action. & per alia iura affirmat Bart. in l. quod te, ff. si cer. petatur, quem ibi communiter sequuntur DD. cum ergo vassallus sit debitor dictæ quantitatis fructuum, ergo peremptis fructibus, speciès non debetur, & sic medietas illorum, cum illud quod non extat nec rumpi, nec diuidi potest, cū diuisio semper præsupponit unitatem, & ruptela firmitatem, l. decem, ff. de verb. obligat. DD. in rubr. de iniust. rupt. & irrito facto testamento, & releuium dum est medietas fructuum, quomodo hæc medietas diuidi potest ab altera medietate, si totum illud, quod est diuidendum non extat.

Tandem post Loffred. sed ante Vinc. de

de Franch. d. decis. 121. reperio Franc. de Amicis, quem silentio involuit Iacobus. de Franchis in repet. tit. de his, qui feud. dar. poss. fol. 50. col. 1. vers. ex hac theorica, vbi in hac quæstione, & promè in materia releuij distinguit, q̄ aut nulli fructus percepti sunt, & sic sterilitas est in toto feudo, aut sterilitas est in parte fructuum, & sic in parte feudi.

Primo casu asserit idem Franc. de Amicis, vt si annus mortis sit sterilis in omnibus fructibus, vt pro illo anno nõ exigatur releuium, sed Fiscus debet expectare annum vberiore, in quo sibi solui faciet releuium, & dicit ibi, prout dicunt nostri Feudistæ, q̄ Franc. de Amicis sententia suadetur, ex supra dictis de sterilitate enarratis.

Secundo casu distinguit Franc. de Amicis, si sterilitas esset in vna parte fructuum, & in alia nõ, puta in oliuis,

& in cæteris esset vbertas, tunc Fiscus tenetur stare illi anno, quia sterilitas aliorum fructuum non facit totum annum sterilem, & ita refert fuisse decisum in Regia Camera Summarie Vinc. de Franch. d. decis. 121. num. 10. in causa Marchionis Padulæ, prout refert etiam Thom. Nauclerius in quadam apostilla, dicens fuisse decisum, quod paucis fructibus collectis ob sterilitatem, tunc medietatem collectorum tantum soluendam esse, quo casu conformatur cum Franc. de Amicis, licet mentionem nõ faciat de hac decisione. Et huc spectat, quod dixit Loffred. ibi in principio, quod tantum

medietas illorum fructuum, qui percipiuntur solui debet pro releuio, l. si quis seruum, S. si quis legauerit, ff. de legat. 2. & Franciscum de Amicis sic distinguentem, sequitur Camill. Borrell. in sum. decis. tit. de releuio nu. 32. & 33.

Sed adhuc hanc quæstionem sub dubio esse fatetur, quam nos indubiam relinquere conabimur, quicquid ipse in eam videtur ire sententiam, vt debeatur releuium de illis fructibus, qui extant.

Hic tamen non obstantibus contrarium affirmo, & de iure verius, vt non obstante sterilitate anni, quo moritur feudatarius, in omnibus fructibus, vt adhuc omnino solui debeat releuium, habito saltim respectu ad receptionem fructuum vnus anni ex præcedentibus, non sterilis, prout legit Loffred. & Vinc. de Franch. & nos infra dicemus, pro qua sententia faciunt sequentia.

14 Primò, receptissima illorum sententia, eiusq; ratio, super qua illa fundatur, vt ob sterilitatem contingentem in fructibus, etiam ob casus insolitos, & fortuitos remissio canonis non facienda sit emphiteutæ, sed illum soluere debet, ita Cymus in l. 1. q. 7. vbi Bart. C. de iure emphit. & ibi Bald. nu. 10. q. 4. Salycet. num. 10. Alberic. col. 3. qui testatur de obseruantia, Angel. col. vlt. Iason. num. 17. Alex. in l. interdum, S. quod ex naufragio num. 7. ff. de acquir. possess. Iacob. de Bellouiso, & Angel. in auth. de non alienand. col. 2. Alex. conf. 112. nu. 3. lib. 1. Nat. conf. 49. vol. 1. latissime de hoc differit Barbat. conf. 14. vol. 2. Gozad. conf. 47. num. 10. Socc. conf. 217. Nicol. Bellon. conf. 21. num. 3. & num. 20. cæteri, quos allegat Herm. Vult. d. loco nu. 7.

15 Ex ratione, quia emphiteusis conceditur pro modica pensione, quæ non præstatur pro rata quantitatis fructuum in magna pensione, sed in recognitionem directi dominij, Valasc. de iure emphit. q. 1. nu. 8. Bald. in l. item si verberatum, S. 1. per illum 15x. ff. de reuendic. sic de releuio, quod non soluitur respectu fructuum, ait Vinc. de Franc. d. dec. 121. & dixerunt (medietas) gratia demonstrandi quantitatem releuij, vt inferius dicam, sed soluitur ob recognitionem, & ratione inuestituræ, vt supra dixi p. 1. q. 3. qua ratione vsus est Loffred. ibidè vers. fulcitur etiam prædicta conclus. alia ratione, dicens, q̄ cum releuium soluatur in recognitionem, & quando aliqua quantitas debetur ex re in recognitionem superioritatis, tunc etiam non perceptis fructibus

atibus ex dicta re, adhuc debetur, l. 3. C. de fund. patrimonial. lib. 11. l. 1. C. de iure emphis. V. alasc. ubi supra.

Secundo, suadent hanc sententiã, 17 & Doctorum Regni nostri autoritates, & decisiones, *Author. Loffred. in d. cap. 1. S. similiter, vers. non est simile, & nouissime Vinc. de Franchis d. decis. 121.* qui valdè probant releuium non esse remittendum, nullis perceptis fructibus ex feudo ob sterilitatem.

18 Suadent decisiones desuper emanatæ in anno 1506. in Reg. Camera cum voto Sac. Conf. in causa Comit. Palenæ cum Regio Fisco, de qua 19 decisione testatur post *Diomedem Maricond. Franch. d. decis. 121. num. 9.*

19 Suadet simile de vita militia, vt debeat, etiam nullis perceptis fructibus ex feudo, prout post *Minadom. decis. 10. refert Mastrill. ad Petr. Gregor. de dote, & parag. q. 5. lit. A.* Horum autem rationes, quibus supra dictam confirmarunt sententiam sunt.

Primo, nam taxatiua illa releuij, vt sit medietas fructuum illius anni, quo feudatarius moritur, declaratur duobus modis. Primo declarat *Loffred. loco præallegato in verbo sed circa principalem questionem, quem postea sequitur Vinc. de Franc. decis. 121. num. 8. & seq.* dicentes, quod Andreæ intentio non fuit dicere, quod de illis fructibus, qui colliguntur, medietas soluatur, sed volent demonstrare, & taxare quantitatem releuij, dixit, est medietas fructuum illius anni, non vt debeat ex fructibus, sed ex valore feudi, & in valore redditus, vt sit medietas redditus, habito respectu ad valorem, adeo vt recepta est obseruantia in Reg. Camera in Regno nostro, vt dicit *Vinc. de Franch. d. decis. 121. num. 11. vt facta liquidatione fructuum releuium exigatur in pecunia, pro qua expediuntur literæ significatoriales contra Barones, & contra eos fit exequutio in pecunia Baronis, non autem in fructibus.*

Secundo, declarauit *Loffred. ex euidentiore argumento, dicens in feudo nouo, quando contingit solui releuium, & ad cognoscendum de quantitate, tunc statur registris. Si verò 21 esset feudum antiquum, & suspicaretur de seruitio diminuto, vel occupato, tunc inquitur de tali valore, & respectu valoris reperti per inquisitionem prædictam, recipit Fiscus releuium, siue seruitium: ergo infert Loffred. si deberetur medietas fructuum frustra in feudo nouo recurreretur ad registra, & in feudo antiquo fieret inquisitio de valore feudi, sed tantum 22 actenderentur fructus ultimi anni, ex quibus deducitur vera mens Andreæ de Ifern. quod noluit dicere (medietas fructuum illius anni, quo feudatarius moritur) sed valore feudi actento, & quanti feudum esset in redditu de fertili, ad infertilem annum, & hæc conferas, quæ dixi supra p. p. q. 18. vers. & ex istis.*

Et hæc quoque confert lectura illa, quã posuit *Loffred. & sequitur Viric. de Franch. super illis verbis Andreæ, nempe illius anni, vt debeat legivolus anni quo moritur feudatarius, prout sequitur Ayell. d. loco num. 53. & seqq.* 24 nam tunc Iudex habita inquisitione, seu informatione de redditu feudi, de fertili ad infertilem per tres annos præcedentes, iisque coaceruatis, tunc taxat vnum annum, ita *Frecc. d. author. 3. num. 30. 31. Scip. Theod. nunc Reg. Consiliarius alleg. 21. num. 19. ubi allegat Marin. Frecc. sic tenentem, & eius patrem, ex tex. in l. ita vt omnes, ff. mandati, & nos infra q. 16.*

Quod facillè dignosci potest ex cõmuni practica in Regno nostro in solutione releuij, vt antequam soluatur inquirat Fiscus: An si succedens sit filius, vel hæres, si feudum iure Francorum, vel Lõgobardorum possideat, & tñ quando tractatur de solutione releuij, dicit *Loffred. col. 3. quod Fiscus non inquitur de fructibus illius anni,*

anni, sed de valore feudi, ex quibus clarè deducitur, quod releuium debetur de fructibus respectu valoris feudi, adeòt extimatio facta de feudo, indicet quod tanti potè esse in annuo redditu, & de isto verosimili redditu annuo fiscus capit, & vult medietatè; non autem considerat (dicit Loffred.) si fructus potuissent excedere illud tantum redditus extimati, & hanc esse veram Iserniensem, putat Loffred. ibi, qui de hac practica post Andr. de Isernia ibi testatur.

Præcipuè addo, quod nec constit. 27 post mortem, nec aliqua lex feudalis dicit, quod releuium debetur de fructibus illius anni, quo feudatarius moritur, adeòt se restringat ad fructus, sed solum ipsa constitutio post mortem dicit soluto verumtamen releuium, prout moris est, ergo releuium soluitur, eiusque solutio fit, prout est moris, videamus ergo quoniam sit isto mos, & qualis? certè ex dictis *Andrea; Loffred. & Vinc. de Franch. & Iacobi de Ayell.* recepta est obseruantia, vt releuium 28 soluatur in pecunia, & contra Baronem in eius pecunia fiat exequutio, indifferenter habito respectu ad valorem feudi, & eius redditum.

Et quod mos, siue consuetudo fit in Regia Camera, exigere releuium, etiam nullis perceptis fructibus illius anni, quo feudatarius moritur, sed 29 saltem habito respectu ad fructus anni præcedentis, testatur *Reg. Moles in suis decisionibus manuscriptis tit. de iure releuiorum decis. 1.* qui testatur, quod in anno 1564. circa hanc dubitationem fuerunt vocati Magnifici Rationales antiqui Regiæ Cameræ, qui (adhibito eorum consilio,) & interrogati de solito, responderunt, quod Regia Camera non solebat exigere releuium, nisi illius anni; sed inter eos Rationales fuit quidam nomine Simeon Gualterius, quem Præsidentes cognouerunt hominè maioris autoritatis in rebus istis practicis, & dixit, quod ipse

recordabatur tempore Camerarij, quando Regia Camera non poterat exigere releuium illius anni, exigebat prout medietate anni præcedentis.

30 Et iterum die 26. Maij eiusdem anni 1564. vocati denuò Mag. Rationales dixerunt, olim serente Dom. Villano fuisse decisum, quod quado nulli fructus percipiuntur ex feudo in anno mortis vassalli, vel ex aliqua defecta seu particulari e corpore feudi, vt tunc attendatur annus præcedens, secus si fructus fuerint percepti, licet diminuti, & ita praticari indistinctè in Regia Camera, testatur *Reg. Moles loco ubi supra*, dicens ita etiam esse iudicium, quia aliàs esset fraudare Fiscum releuium, contra mentem constitutionis.

Quod tantò fortius dignoscitur, cù 31 ratio ob quam soluitur releuium, vt supra indicauimus, est recognitio, & inuestitura renouatio, non autem fructus, adeòt mos introducens releuium habuerit respectum non solum ad fructus, sed ad recognitionis actum, quo mediante Dominus recognoscitur à vassallo, & in signum recognitionis, ob possessionis traditionem debet vassallus soluere medietatem fructuum, quæ taxationem; nõ ideò fecerunt Regnicolæ nostri sapientes, vt haberent respectum ad fructus, vt potè, quia vassallus prout illo primo anno, quo feudum ingreditur, debet sentire hoc onus in medietate primorum fructuum, quos 32 percipit in dicto anno, sed dicit *Loffred. in verbo*, & comprobatur, quod ideò dixerunt medietatem fructuum, gratia demonstrationis; voluerunt enim demonstrare, quænam, & quanta quantitas sit soluenda pro releuium, ex text. in l. quidam testamento in princip. ff. de legat. 1. l. Paulo Callimacho, S. fin. ff. de legat. 3. l. Lucius Titius, ff. de aliment. & cibarij. legat. cum concordantibus allegatis ab eodem Loffred. ibidem, & hoc casu 33 debetur integra quantitas, licet nulli fructus percipiantur, vel pauciores, d. l. Lucius Titius, ita Loffred. usque ibi

fulcitur etiam predicta conclusio.

Suadetur etiam Loffredi sententia ex alio simili medio, quod de vita militaria dicitur, & obseruatur, quippe vita militaria, quæ taxatur habito respectu ad fructus, qui percipiuntur ex feudo, tamen ponamus, quod vno anno non percipiuntur fructus ex feudo, an debeat vita militaria sic taxata de fructibus, certè debetur, quia vita militaria non in fructibus, sed in pecunia, & sic in quantitate debetur, nõ habito respectu ad fructus, prout ita decisum refert Thom. Minadoi d. decis. 10. quam refert, & allegat Vint. de Franch. d. decis. 121. num. 12.

Suadetur, & alia ratione, nam sterilitas vnus anni compensatur cum vbertate alterius anni, vel precedentium, vel subsequenium, vt de iure regulariter in emphiteuta concludit Valasc. d. q. 27. num. 44. cum seqq. Vinc. Carocc. de locato d. loco, idem in feudatario, vt possit ipse compensare cum fructibus alterius anni sequentis.

Ex quibus firma remanet pro Fisco conclusio, quod & si sterilitas superueniat in feudo, adeo fructus non percipiuntur; adhuc tamen debetur releuium, habito respectu ad fructus vnus anni, prout antea circiter fuit solutum, quam Loffred. sententiam sequitur Philipp. Paschal. Reg. Consil. de patr. potest. par. 4. cap. 1. num. 6.

Quam conclusionem declara procedere etiam si pauci, vel exigui fructus essent percepti ob sterilitatem superuenientem in parte feudi, quia adhuc tantò fortius releuium esset soluendum, ita Franc. de Amicis dicto loco, Vinc. de Franch. d. decis. 121. nu. 9. ubi ita refert decisum, Loffred. d. loco col. 4. in principio.

Declara secundo, etiam in fauorem Fisci, vt si adhuc admittimus releuium non deberi in casu proposito ob fructus nõ perceptos in illo anno, quo feudatarius moritur, quod expectari debet alius annus, quo fructus perci-

piuntur, & releuium solui debet, ita Loffred. d. loco col. 4. circa medium post versic. fulcitur etiam predicta conclusio, & post eum Franc. de Amicis d. loco, dicens quod Fiscus debet expectare annum vberiore, Ea nimirum adductus ratione dixit hoc Loffred. ex cap. si prater, iuncta glos. final. de rescript. in 6, quod si fructus primi anni vacationis beneficij, qui ex priuilegio, vel statuto alicui debentur, si per Papam tertio concedantur, & primo anno ex eis alter alteri præferatur, tunc ille, qui fuit primo anno exclusus, in sequenti anno percipiet, quasi quod sequens annus habeatur pro primo, postquam in eo percipere non potuit, ideo si fructus debiti in vno anno (dicit Loffred.) & non soluti, possunt exigi in alio anno, & sic adhuc debet expectari alius annus, in quo deberi possunt, quod ipse inferre ad releuium, vt & si in primo anno fructus non percipiuntur, debet expectari annus sequens, & Fiscus tunc releuium exigere, quæ sententia admittenda esset, quando non esset admittenda sententia Loffredi, dicentis, quod debetur adhuc nullis perceptis fructibus.

Declara tertio, quod si sterilitas causatur in feudo, vt quia feudum ipsum aliquo euentu perit, tunc eo casu releuium non debetur, tum ex regulis generalibus, prout in emphiteuta, post communem Doctorum sententiã concludit Valasc. d. q. 27. nu. 3. 10. 12. 13. & in feudo adest authoritas Loffred. d. loco col. 1. 3. 4. & Iacob. de Ayell. de iure ad hoc num. 55. dicentium hoc casu releuium non deberi, quia substantia releuij, quæ est res ipsa, ex qua fructus percipiuntur deficit, & non extat; tum qui à vassallus non existens in possessione feudi, releuium soluere non debet, vt suo loco diximus, & dū nõ adest res, quam feudatarius ingredi posset, ideo cessat releuium, quod soluitur Domino pro intratura feudi, & possessionis captura, & ob id inuestitu-

41 **Sturam**, quam cū in effectu nequeat habere ex defectu rei, meritò omninò debet cessare solutio releuij, pròut in seruitio feudali dixerunt DD. quòd si feudum in totum interierit, adèdūt vassallus sine re feudali remaneat, vel si pro parte feudum pereat, tunc in totum vel in partem prò modo interitus seruitium non debetur, ita *Matth. Afflicti. in cap. omnes filij num. 31. si de feud. defuncti. latè Rosental. de feud. cap. 8. conclus. 9. num. 17. tit. de fine, & effect. seruitij, Andr. Gayll. obseru. lib. 2. obser. 23. num. 12. in fin. Alex. cons. 112. lib. 2. Inf. in l. 1. num. 80. & seqq. C. de iure emphit. Rosental. cap. 10. concl. 44. num. 53. tit. ex quib. caus. feud. amicti.* Et in materia

42 releuij, vt debeatur pro illa feudi parte, quæ extat, affirmat *Jacob. de Ayell. num. 51. de iure adoba*, quod aliter se habet in materia canonis emphiteutici, vt totum debeatur, non autem prò rata rei extantis, affirmat *Valasc. d. loco num. 3. ex tex. in l. 1. in fine, vbi est communis schola DD. C. de iure emphit. dummodo remaneat pars aliqua feudi, quæ sit sufficiens ad soluendam totam pensionem, ita Valasc. d. loco num. 4. cum alijs ibi allegatis.*

Ex quibus, vt credo, atq; spero, remanet explanata tam theoricè *Loffredi*, quam *Andrea de Ifern.* nec non dilucidata materia sterilitatis in materia releuij, in qua ego trepidabam antea.

Ceterum si velis ad contrariæ sententiæ fundamenta respondere adeas *Loffred. d. loco col. 4. vers. vnde ex prædictis vsque ad finem*, vbi respondet ad contraria.

43 Superest tãtum, vt concordetur doctrina Franc. de Amicis, qui licet prima facie videatur contrariam asserere, tamen si bene consideretur supradicta eius doctrina, ipse non excludit solutionem releuij, stante sterilitate in omnibus fructibus, sed dicit, q̄ illo anno mortis, in quo est sterilitas, fiscus non petet releuium, ea quippe adductus ratione, quia est medietas fru-

ctuum, quæ ratio, secundum ea, quæ fundauimus supra ex *Loffredo*, & alijs commentitia est, sed dicit, quod potest expectare annum vberiorē, pròut supra dixi declarat. 2. ad conclusionem desuper firmatam, ergo admittit solutionem releuij, sed dato temporis interuallo ad expectandum vberiorē annum.

44 Vnum tamen hîc aduertendum putauimus, non benè fieri illationem circà hanc materiam de canone emphiteutico ad releuium, quia licet alias validum esset argumentum, pròut ex *Lodulph. Schrader. & Rosental.* supra diximus; tamē hoc intelligitur quãdo eadem ratio militat, & non diuersa, vt est in casu nostro; nam prò canone sollet solui, quædam quantitas, quæ respectu fructuū parua est, & idèò possunt tolerari aliquæ rigorosæ dccisiones Doct, vt canon nō intelligatur remissus ob sterilitatem, sed pro releuiò soluitur medietas fructuum illius anni, quæ est quantitas considerabilis, & magna respectu canonis, pro quo debetur parua, meritò cum rationes, & quantitates debendæ sint diuersæ, idèò non benè fit illatio.

Insuper emphiteuta non tenetur ad aliud, nisi ad solum canonem, sed vassallus tenetur ad releuium, & ad adobam in anno mortis, & sic ad duas solutiones, quæ solutio etiam est consideratione digna, quinimò aliquando tenetur ad alia seruitia onerosa, meritò illatio fieri non debet de canonis remissione ad releuium, ita *Rosental. cap. 10. concl. 44. num. 50.* subdens, quod si canon esset alicuius considerationis, & magnæ summæ, adèò ut fructibus dignus, & correspondens esset, tunc diminuta re, diminueretur,

& canon, & hoc casu est validum argumentum à cessante ratione disparitatis.

ARGUMENTVM.

Augumentum feudo superueniens, an veniat in solutione releuij considerandum, adeo ut de illo debeat? Et post compendiosam augumentorum ex re ipsa, ex tempore, ex industria vassalli, vel ex sua pecunia, factam declarationem, demum suo cuiq; capiti appenditur et solutio, pariter, & decibo, Deinde generalis affirmatiua proponitur sententia, vt de quolibet augumenti genere soluendum sit releuium. Et quid de seruitio determinato, & de indeterminato. Et an hoc augumentum assumat naturam feudi, cui accedit, vel vt nouum feudum sit iudicandum. Et demum per multis, quæ contra hanc conclusionem possent fieri argumentis respondetur.

SUMMARIVM.

- 1 **V** Alor feudi in solutione releuij quando attendendus.
- 2 Industria vassalli in augendo feudo multipliciter consideratur.
- 3 Seruitium feudale non augetur, aucto feudo ex industria vassalli.
- 4 Aucto feudo, adoba in Regno non augetur. & num. 12. declaratur.
- 4 Inuestitura non est petenda de augumento feudi, & declaratur num. 23. 24. 25. & 26.
- Releuium non esse soluendum de augumento feudi probatur sub num. 5.
- 9 Diminuto feudo non diminuitur seruitium taxatum tempore concessionis.
- 7 Augumentum feudi ex tempore in solutione releuij consideratur, & remissiuè.
- 8 Fructus agrorum, villarum, vel animalium emptorum à vassallo, & feudonitorum veniunt in solutione releuij.
- 9 Releuium de quocumq; augumenti genere soluendum esse concluditur, & numeris sequentibus probatur.

- 10 Taxa seruitij feudalis duplici modo consideratur.
- 11 Seruitia feudalia indeterminata augetur, & diminuitur, & num. 13.
- 12 Seruitium feudale semel taxatum in Regno nostro non augetur, nec diminuitur, declaratur infra num. 20.
- 14 Doctrina Baldi, & aliorum declaratur.
- 15 Fructus pro releuij non fuerunt taxati in numero, sed in parte, declaratur quomodo intelligitur.
- 16 Releuij onus impositum fuit habito respectu ad fructus anni petende inuestiturae.
- 17 Onus impositum respectu factuum augetur, & diminuitur auctis, vel diminutis fructibus.
- 18 Fructus debent percipi ex feudo vt feudales, ad hoc vt debeat releuium remissiuè.
- 19 Augumentum feudi assumit naturam feudi aucti.
- 20 Quota fructuum ex feudo debita pro seruitio feudali, debetur etiam de augumento.
- 21 Incrementum feudi spectat ad Dominum directè, & ad vassallum vtiliter.
- 22 Dominus de augumento recognoscitur in Dominiuum directum, ideo releuium debetur.
- 23 Laudimium debetur de augumento feudi.
- 24 Augumentum non consideratur, vt feudum nouum, sed antiquo accedit.
- 25 Augumentum intelligitur prescriptum feudo principali prescripto.
- 26 Clausule iuribus Curie semper saluis, & sub feudali consueto seruitio in concessione feudi apposita, extenduntur etiam ad augumentum feudi.
- 27 Releuium si deberi dicemus aucto valore feudi, adhuc aucto feudo in fructibus augendum est.
- 28 Iniquus releuij taxandi modus feudo aucto, vel diminuto refertur, & tollitur num. 29. & 30.
- 30 Diuersus releuij taxandi modus aucto feudo in immediatate fructuum perceptorum, & diminuto feudo respectu valoris declaratur, & naturali equitati consonum redditur.

31. *seruitium feudale ad hoc ut præbetur sufficiat ut percipiantur ex feudo tot fructus, quot suppetunt pro seruitio.*

QVÆSTIO VI.

Via releuium debetur de fructibus attendo valore fructus, secundum ea, quæ ex Loffred. antecedenti questione

quæro iste valor quomodo, & quando sit attendendus. An tempore contractus, vel tempore solutionis releuii, adeo ut si feudum esset augmentum in valore, & in redditu, tunc taxatio releuii, an debeat fieri secundum redditus tempore contractus, vel iuxta redditus tempore solutionis releuii, & sic in anno, quo feudatarius moritur, nisi

Prò cuius resolutione distinguo aliquos casus, considerando causam, & qualitatem augmenti.

Primò, aut augmentum processit ex re ipsa, & sic ex feudo, siquè ex tempore.

Secundò, aut augmentum prædictum à vassallo fuit factum.

Primò casu, quando provenit ex re ipsa, tunc aut ob industriam vassalli, vel ex tempore.

32. Si feudum creuerit industria vassalli, ut quia ipse bona feudalia benè gubernauerit, nempe syluas exboscauit, & aratorias fecit; loca incultra ad culturam reduxit, vel si campenses terras arboribus fructiferis, & vitibus plantauit, & inseruit, sterilia loca restituit fertilitati ex opera, & industria sua, ædificia in agro feudali facièdo, aquas, & palustres terras exiecavit, magna fossata aggeresq; facièdo, de quibus augmentis ex industria vassalli factis in feudo, latè Ludolph. Schrad. de feud. par. 9. partic. 2. sectio 2. per totum, Augustin. Berous q. 69. Ioseph Ludouicus

decis. Perusina 24. Glos. — S. 1. glos. 1. num. 82. Et seqq. ad num. 118. Et late post omnes. Henrich. de Rosentali de feud. cap. 10. conclus. 43. ait. ex quob. tanq. feud. unict. per totum.

3 Et hoc casu quando feudum induitur vassalli augetur, tunc seruitium feudale non esse augendum, dixit Andr. de Isern. in cap. 1. num. 1. circa finem et in d. cap. Si quis de manso vers. quod autem dicit ad alium de controvers. inuest. Freccia lib. 2. author. 5. num. 21. Paris de Puteo de recognit. feud. cap. 152. nu. 11. Petr. de Gregon. de concess. feud. p. 9. 11. Ioseph. Curia in cap. si aliquem, in verba consueti seruitij num. 84. 85. Ludol. Schrad. de feud. par. 5. cap. 6. num. 28. Rosental. de loco concl. 2. num. 54. cap. 10. Nicol. Intrigliol. com. 1. q. 67. num. 4. 5. Andr. Kibol. de seruitij feud. lib. 1. tit. de causa formali seruitiorum nu. 197. dicuntur servitio vadem par. 4. 8. ubi dicitur quomodo hæc fiat intelligenda.

4 Et in ad hoc, quod debetur loco seruitij in Regno nostro, ut aucto feudo nequaquam augeatur, tenet Iacob. de Ayell. de iure ad hoc num. 55. & ad hoc & releuium quasi à pari procedunt.

5 Quod Iacobi de Ayell. dictum, ut etiam in releuium locum habeat probò; (ut dixi toties) releuium debet solui ob investituram, sed de augmento feudi, quis non tenetur petere investituram, ita Paris. de Puteo in compend. ad Andr. de Isern. tit. per quos fiat inuest. mibi col. 3. circa medium fol. 364. Et ita etiam autè Paris. de Puteo tenuerunt Iacob. de Ardis. in summa. tit. utrum frater inuestitus, vers. idem puto si Dominus feudum augmentet. Andr. de Isern. d. loco, num. 6. ubi Nard. Lyparul. lit. F. in verb. pro augmento, idem Isern. in cap. 1. S. si de manso nu. 17. ubi Aluarot. nu. 7. Prepositi. num. 8. Afflict. num. 22. vers. in contrarium, Loffred. in cap. 1. per quos fiat inuest. Capyc. in verb. feudorum augmenta col. fin. vers. noua inuestitura, Laurent. Syluan. de recognit. feud. q. 90. nu. 2. Et 3. Rosental. cap. 10. conclus. 43. num. 40. Ludolph.

Solph. Schrader. par. 5. cap. 6. num. 29. & par. 6. cap. 1. num. 16. quod intelligas, ut infra q. 8. hac ead. par. Sed releuium debetur ob investituram, ergo dum investitura non petitur, nec etiam releuium debetur.

Secundo; adduco aliam rationem, ponè quod è contrario ob factum vassalli feudum decreueris, tunc quæro an seruitiū debeat decreſcere? & quidem dicitur, quod hoc diminutio necet ipsi vassallo, non autem Domino, quia seruitium non decreſcit, sed semper exigitur iuxta taxam tempore concessionis factam, ita *Frax. de subfeud. lib. 2. art. 6. §. 1. num. 2.* ubi latè de hac materia, & Doct. in locis supra citatis, *Jacob. de Ayell. d. num. 55. cum seqq.* ita etiam aucto feudo è contrario seruitiū augeri non debet, hæc tantū retinetur pro tunc, sed inferius latè.

Aut augmentum processit ex tempore, ut quia tempus auxit feudum de pretio maiori, quam valebat tempore concessionis, & tunc licet istud augmentum cedat vassallo, tamen, quid in solutione releuij de hoc augmento dicendum, ponam infra in conclusionem istius questionis, videas interim *Nicol. Intrighiol. cent. 1. de feud. q. 52. num. 6.*

Secundo casu, aut augmentum fecit vassallus in feudo, ut potè prædia villas, domos, agros, animalia, ceteraq; huiusmodi emit, & feudo vniuit, eiq; perpetuè destinauit, & in feudum recognouit, de quibus dicemus infra q. 70. par. 3. latè, & omnium distinctissimè *Rosental. d. q. 43. num. 48. cum seqq. ex Menoch. & Intrighiol.* & tunc omnia assumunt naturam feudi, cui accedunt, & per consequens fructus, qui percipiuntur ex tali augmento feudales sunt uti percepti ex re feudali, merito de ijs solui debet releuium, ut suo loco dicemus; Verùm ut gladiū ponam ad radicem huius conclusionis, quid de augmento feudi sit statuendum in solutione releuij. Ego

9 generalem statuo conclusionem, ut de quocumq; augmento genere facti in feudo sit solvendum releuium, ad hoc consideretur in solutione releuij, cuius augmenti medietas, aut et alia medietatem fructuum feudi principalis in illo anno, quo debetur releuium,

Prò qua conclusione fundandam duo constituo principia.

Primum, quod quædam sunt seruitia ex feudo debita, quæ determinationem à vna vice receperunt in quaesito, & numero.

Secundo, quædam sunt seruitia non determinata, sed interca est totum, quantitas, ad hoc ut licet debatur talis quantitas, siue pars, tamen ista quantitas, siue pars potest augeri, siue diminui, prout fructus feudi augentur, siue diminuantur in recollectione, & sic est pars quædam ex illis, qui tadi tempore recolliguntur, prout ita distinguit *Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 1. q. 11. lit. 2.*

Primo casu, quando seruitia sunt determinata in quantitate, ut quia Rex in concessione particulariter, vel alias generaliter, habito respectu ad redditus in quolibet feudo, iuxta suū redditū taxauit seruitium, siue ad hoc, prout in Regno nostro taxatum est ad hoc, quod præstatum feudatarijs in veteri, & noua taxa, tunc regulariter hoc seruitium semel taxatum, aucto feudo non augetur, & ita intelligenda est doctrina eorum, qui dicunt aucto feudo seruitium non augeri, quia sunt intelligendi, quando seruitium iā fuit semel taxatū iuxta redditus illius temporis, prout post *Andr. de Iser. annuit Jacob. de Ayello d. loco. Martin. Laudens. in cap. 1. §. rursus num. 18. si de inuestit. feud. glos. — tit. 1. §. 1. glos. 5. n. 117. Ioseph Cumia in cap. si aliquem, vers. seruitij consueti num. 44. Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 1. q. 11. in fm. ubi add. Garf. Mastrill. lit. B. Nicol. Intrighiol. de feud. cent. 1. q. 67. num. 9. inferens ex supra citatorum sententia, quod si seruitia*

vitia militaria in feudo reperiantur
taxata per Regem in Regis Cancellaria,
vel in Registris Regijs, tunc neque
augentur, neque diminuuntur ob au-
gmentum, vel diminutionem; sed
hoc non est intelligendum simpliciter,
sed cum declaratione, et infra, ex *Andr. Khol. de seruit. feudali. par. 4. tit. de
causa formal. seruit. num. 138. & ita ser-
uari in Reg. Cam. Summaria refert Ma-
Strick, ad Petr. de Gregor. d. par. p. q. 1. l. 11. B.*

Verum istud capus est intelligendū
cum declarationibus seqq.

Secundo casu principali, quando
13 seruitia non sunt determinata in quan-
titate, sed tantum pars quædam fuit
declarata, sed eius quantitas incerta
est, cū dependat eius taxatio ex euen-
tibus, nempe ex taxatione fructuum, siue
eorum perceptione, si pauciores, vel
plures percipiuntur, & iuxta fructus,
qui percipiuntur, seruitium taxatur,
tunc facto casu taxationis, in eo debet
haberi respectus tam ad fructus feudi,
quam ad fructus ex augmento per-
ceptos, de quo incremento debet ha-
beri ratio in taxatione prædicta, huius
declarationis authorem agnosco, *He-
rich. à Rosental. cap. 10. concl. 44. nu. 44.
& 45. tit. ex quib. caus. feud. amitt.* di-
centem, quod ita intelligi debent di-
cta per *Bald. in d. cap. 1. S. si quis de
manso, nu. 3. & Petr. de Rauen. simpliciter
loquentes Petr. de Gregor. de concess. feud.
par. 1. q. 11. num. 11. Ioseph Cumia in
cap. si aliquem, in verbo seruitij consueti
num. 86.*

Et applicando ad casum nostrum,
15 est bene verum, quod releuij quanti-
tas est taxata, & determinata in me-
dieta, non autem in quantitate, sed
potius indeterminatè est quedā pars
fructuum recolligendorum, non autè
fuit dictum, erunt tot fructus, ad eòt
numerus fuerit taxatus, sed tantum
dictum, quod soluatur medieta fru-
ctuum, ergo quando hæc pars diuidi-
tur, siue taxatur, debet in ea haberi

ratio (dicit Rosental. ibi) de fructibus
ex augmento perceptis, & de feudo
ipso principali.

Secundo, hoc onus soluendi rele-
16 uium fuit impositum habito respectu
ad fructuum perceptionem faciendam
in illo anno, quo moritur feudatarius
tamquam quod sit seruitium, quod
prestat in illo anno pro inuestitura,
vt dixi supra, *cap. cum plures in capitulis
extraordinarijs per Cuiacium, & quando
onus imponitur habito respectu ad
17 fructus, tunc onus augetur, vel dimi-
nuitur, auctis, vel diminutis fructibus,
cap. quanto in fine, ubi Antonius de Butrio,
& Abb. nu. 6. de censibus, hanc senten-
tiam ponit Andr. Khol. d. loco num. 182.*
ergo ita dicendum est in releuio, vt
debeat augeri, vel diminui eius quan-
titas, & sic medieta præ rata fructuum
augmenti, vel diminutionis.

Tertio, diximus supra, & dicemus
18 infra p. 4. q. 3. q. ad finem, vt de fru-
ctibus soluatur releuium, opus est, vt
illi percipiuntur ex feudo vt feudales.
Secundo, diximus augmentum feu-
19 do factum eiusdè naturæ feudalis est,
cuius est feudum ipsum, illamq; assu-
mit, tamquam quod ei accedens, se-
quatur naturam qualitates, & condi-
tiones illius, *ex reg. tex. in l. etiam, ubi
DD. C. de iure dot. Alber. Brun. in tract.
de augment. concl. 5. princip. num. 1. Ti-
raquell. de retract. lignag. S. 1. glos. 18.
num. 51. & seqq.* sed cum eandem na-
turam sortiantur, & feudum, & eius
augmentum, ad eòt feudale sit iudi-
candum ipsum augmentum feudo
factum, *cap. 1. S. si quis de manso, si de
inact. feud. Andr. Khol. d. loco nu. 178.
vers. tamen, & quarto, Rosental. d. concl.
44. num. 47. Camill. de Curtis in suo Di-
uers. fol. 75. col. 1. num. 130. cap. incipien-
te Declarata igitur, sed natura feudi est,
vt ex eo soluatur seruitium, cap. 1. in
fine ex quib. caus. feud. amitt. cap. 1. an
mutus, vel alias imperfect. cap. 1. S. simi-
liter, vers. ad hoc de capitul. Cerrad. Rosen-
tal. in princip. sui operis, ergo ex ipso au-
gumen-*

gumento vti feudali, eiusq; fructibus vti feudaliibus, & ex re feudali perceptis releuium debetur; & sic quantitas maior, vel minor est. estimanda, prout plures, vel pauciores fructus recolliguntur ex ipso feudo tempore mortis.

Quarto probatur, vt modò ex Rosenthal. supra annuimus, quod quãdo pro seruitio feudali in vno anno soluenda venit certa pars reddituum illius anni, quo debeadũ venit seruitiũ, prout supra diximus, tunc non est debium, 20 etiam ex fructibus augmenti præstari oportet; nam augmentum pars est feudi, & fructus debentur ex iure ergo feudo, ergo pars ipsa tantò magis debet esse estimanda propter augmentum, hanc rationem considerauit Andr. Kobl. de seruij. feudali. tit. de causa formal. seruit. num. 178. versic. tum tertio.

Quinto arguor sic; releuium soluitur in recognitionem directi domini, 21 vt supra p. 1. q. 4. diximus, at verò incrementum feudi spectat ad Dominũ, & ad vassallum, diuerso tamen iure, vt ad Dominum directe, ad vassallum vtiliter, d. cap. 1. §. si quis de manso, vbi DD. Bald. Afflic. cateriq; Schrader. de feud. par. 2. nona partis principalis sectio 2. num. 4. glos. — tit. 1. §. 1. glos. 5. num. 99. Rosental. d. cap. 10. concl. 44. nu. 46. Andr. Kobl. d. tit. de caus. formal. nu. 179 Iul. Clar. in §. feudum q. 88. & de directo dominio est facienda recognitio, debendo, & præstando seruitia, ergò 22 est dicendum de hoc augmento releuium deberi, taxãdo etiam eius fructus, itã deducit Andr. Kobl. loco supra cit. versic. proinde, itã etiam Rosental. argumentatur d. num. 46.

Sexto probatur in laudimio in quo dixit Amad. de Ponte quæst. 8. num. 11. quod de augmento facto in re emphiteutica, adhuc debetur laudimium, & hoc firmavit auctoritate Tiraquell. de re tract. lignag. §. 1. glo. 58. nu. 51. & 45. quia eodem iure concedendum

est augmentum, quo pretium principale conseruet, ex quibus iam satis superq; dicendum videtur, quod augmentum debet venire in solutione releuij.

Sed contrariam dicta posses opposi, 23 ni, vt supra indicauimus, quod de augmento feudum non debet vassalles inuestituram petere, Andr. de i. feud. in d. cap. si quis de manso, num. 18. & 19. sed releuium soluitur ob amissionem, ergo solui non debet, arguendo à cessante causa, de in multis casibus, vbi inuestitura opus non est, releuium non debetur, vt habes passim. Sed huic motiui iam iudicauimus responsum, & hic clarius referam, quòd non obstante, quòd inuestitura opus non sit, adhuc solui debet releuium.

24 Prius; nam hoc augmentum non constituit feudum nouum, prout dicit Rosental. d. conclus. 44. num. 41. quia, vt diximus, eius naturam assumit, & feudo sub sua vniuersitate accedit, adeo vt vnicum corpus (licet ad aduertũ), iudicandum sit, & porò inuestituram principalis rei, & vniuersitatis eius, tunc intelligitur petita de accessorijs, & omnibus ijs, quæ sub dicta vniuersitate continentur.

Secundo, probatur ex dictis Camill. de Curtis in suo diuers. feudali. fol. 75. col. 1. num. 119. & 120. vbi ex glos. —

25 ait, quod præscriptio facta à vassallo super feudo cõcesso limitatè, & vassallus huic feudo sic limitatè cõcesso addidit alia bona, tunc ex eo, quia hoc additamentum affumit naturam illius, cui additur, dixit Camill. de Curtis, quod præscriptio super feudo facta, prodest etiam quòd ad augmentum, addidit alia separata præscriptione, nequaquam opus sit.

Insuper si hoc admittimus, prout admittendum est tamquam veritati consonum, quòd augmentum feudi vt feudale existimandũ est, & inuestitura de feudo facta ad ipsum extēdat, 27 illudq; comprehendat, sequitur quod

quod inuestitura de feudo facta, ad ipsum augmentum extendatur, & dum inuestitura de stilo Cancellariæ fit sub feudali seruitio, iuribus Curiaæ semper saluis, &c. & sub feudali seruitio diximus contineri releuium, prout etiam diximus contineri sub clausula illa, iuribus Curiaæ semper saluis, ergo cum hoc augmentum videatur concessum cum iisdem clausulis, quidnam excludere potest solutionem releuij ex eo non esse faciendam, ita etiam in simili de seruitio arguitur *Ioseph Cumia d. loco in verbo seruitij consueti num. 83. §. 4.*

Huic autem conclusioni potest ob stare nisi fallor, quod diximus in precedenti de sterilitate, ubi diximus quantitatem releuij non deberi principaliter ex fructibus, qui percipiuntur ex feudo, sed attento valore feudi quanti esset in reddito, unde si feudum pro illo anno fuerit sterile, adhuc releuium deberi affirmauimus in pecunia pro rata valoris reddituum, facto computo trium annorum præcedentium, ut ibi, ergo sicut in illo casu non curatur de diminutione, nec hic de augmento curandum est, ne ad imparia fiat iudicium inter Dominum, & vassallum, & ne diuersum fiat iudicium de augmento, quam de diminutione.

Sed facile respondetur, verum esse quod releuium est medietas fructuum attento valore feudi, & sic medietas reddituum illius, quod potest valere feudum, non autem deberi de fructibus; sed hoc retorquetur, nam si feudo est factum augmentum, certe tunc augetur in valore, & sic pluris, & maioris valoris est estimandum cum prædicto augmento, quam sine illo, ergo de hoc valore sic adaucto medietas reddituum eius pro releuij soluenda est, attento hoc augmento, quod in valore crescere fecit feudum, & sic non est diuersum, sed eadem ratio est, considerando quod releuium est soluendum tam attenta quantita-

te fructuum illius anni, quam attento valore feudi; ergo dum in reddito, & in valore feudum reperitur auctum in illo anno, quo feudatarius moritur, merito in vnum coincidunt, ideoque releuium semper soluendum de feudo sic aucto.

Ex quibus iam apparet responsum dubitationi, quam proposuimus supra in figuratione quæstionis, ut in casu augmenti debeat taxatio fieri habito respectu ad fructus, qui percipiuntur tempore solutionis releuij.

Ex quibus, & exijs, quæ diximus in præcedenti quæstione pater, quod vassallus grauetur, & inæqualiter iudicatur ex isto diuerso modo taxandi releuium in anno vberem, & aucto, & diuerso modo in anno sterili, & diminuto, contra *tex. in l. iam hoc iure, ff. de vulg. & pupill.* nam quando fiscus habet annum vberem, ut modo dixi, & feudum auctum, tunc dicitur releuium quod est medietas fructuum, sed quando habet annum, & feudum sterile, tunc non curat de fructibus, quia non sunt, sed alio modo taxat, quia pro releuij exigit medietatem redditus habito respectu ad pretium valoris feudi, qui diuersus taxandi, & exigendi modus videtur contradicere naturali æquitati, & iustitiæ, quia sicut in lucro, ita & in damno esse debet, tanto magis, quod fiscus est creditor, in hoc casu super fructibus, ergo si non percipiuntur, solui non debent.

Respondetur, quod dum diximus, releuium debetur ex fructibus feudi, dicas quod verba illa debetur ex fructibus feudi dupliciter potest considerari.

Primo casu possunt considerari de fructibus, qui percipiuntur ex re.

Secundo casu, de fructibus valoris, & sic pretij feudi, ut quando fiscus habet fructus ex re, non querit de valore feudi, adeo ut si feudum in valore esset magni valoris, sed in reddito, parum extimationis, & recollectionis, certæ

certè cum adsint fructus, in illis fiet executio, & non amplius quærendū est de ipsius feudi valore, & tunc ideò releuium non est soluendum attentò valore feudi.

- 30 Sed quādo Fiscus pro illo anno solutionis non haberet fructus ex re ipsa, tunc etiam omnino est soluendum releuium, vt diximus, & vassallus compensabit cū annis præteritis, vel subsequētibz vberioribus, vt ex *Loffred. Franc. de Amicis, & alijs supra diximus*, meritò Fiscus non habendo certam quantitatem fructuum, recurrit ad valorem, & secundum redditus, qui possent percipi ex illo valore exigit extimationem medietatis illius anni, vt dixit *Loffred. in S. similiter c. 1. per quas fiat inuest.* ita quod quando Fiscus habet fructus, non recurrit ad valorem, sed quando illos non habet, tunc recurrit ad valorem, & hæc fisci diuersificatio nititur, etiam naturalis equitatis ratione, quia talis sterilitas non est perpetua in feudo, sed prò illo anno, quem cum alijs potest compensare vassallus, tantò magis, quòd hæc solutio est de rarò eueniens, ideò debet tolerari, quam declarationē probare potes ex ijs, quæ dicit *Petr. de Gregor. de concess. feud. q. 11. par. 1. num. 10. quem sequitur Nicol. Intrigl. cent. 1. quæst. 67. nu. 8. Ioseph Cumia in d. verbo seruitij consueti num. 85. & 86. dicentes*, quod si feudatarius fuerit submonitus ad præstāndum seruitium à Rege, si fructus feudi sufficiunt ad seruitium, tunc secundum illos fiet taxatio, & non habetur ratio, & consideratio ad fructus annorum præcedētiū, si vel nè creuerint, vel decreuerint, & ideò applicando ad materiam, & casum nostrum, si fiscus pro anno releuij habet fructus sufficientes, non considerat de præcedētibz, si verò fructus non haberet sufficientes, tunc recurrit ad præcedētes, secundum quos facit taxationem, alias frustra præfati Doctores adiecissent dictam declarationem, nempè non

habita consideratione annorum præcedētiū.

Superest vt nonnullas aptenus declarationes ad vnumquodque caput conclusionis, de quibus in sequenti,

ARGVMENTVM.

Augumentū feudo factum qualiter considerādum circā releuij, & seruitij feudalis solutionem consideratur; Et autis fructibus non esse augendum seruitium, & quid de augumento magno, & quid de paruo, vt primo casu augeatur seruitium, secūdo vero nequaquā, & quid sit magnum, vel paruum augumentū remissiuè; & de seruitio determinato, & indeterminato qualiter augendum, item de augumento à Domino facto distinguitur de simplici, vel expressa seruitiorum mentione, & de augumento facto in anno mortis refertur decisio Reg. Cam. Sum.

S V M M A R I V M.

- 1 **A** Vtò feudo non augetur seruitium semel taxatum in Regno nostro.
- 2 Contrarium in puncto iuris defenditur, ex *Andr. Kohl.*
- 3 Concordatur, & probatur hæc nostri Regni obseruatio.
- 4 Augumentum æquiualeus feudo, vel excedens facit augeri seruitium.
- 5 Seruitia determinata, & taxata augentur aucto feudo in magna parte, & n. 8.
- 6 Seruitia non augentur ob paruum augumentum.
- 7 Augumentum qualiter extimandum paruum, vel magnum remissiuè.
- 8 *Petri de Gregorio, & Nicol. Intrigliola* sententia de seruitio indeterminato ex feudo aucto, vel diminuto debendo declaratur, & num. 9. & 10.
- 10 Deuoluto feudo heres repetit impensas meliorationum.

- 11 Petr. de Gregor. & Intriglioli doctrina rejicitur in releuio, & seruitio feudali.
- 12 Releuium debetur de augmento facto ab herede intra annum petitionis prorata temporis, quo augmenti commodum sensit ipse heres, & refertur decisio Regiæ Camera.
- 13 Augmentum factum feudo ex parte Domini, quomodo considerandum in solutione releuij declaratur.
- 14 Augmentum simpliciter (non expresso sub feudali seruitio) factum feudo à Domino non auget releuium, & ratio refertur num. 15. & 17. contrarium.
- 15 Dominus concedendo augmentum feudo debet dicere sub feudali seruitio, alias seruitium non debetur.
- 16 Dominus concedendo rem in augmentu feudi censetur illam donasse, & seruitiu remississe.
- 17 Dominus concedendo augmentum feudo simpliciter censetur concessisse sub feudali seruitio, secundum veriore sententiam.
- 18 Seruitium expressum in augmento non est dubitandum deberi.

QVAESTIO VII.

AM in præcedenti quæstione indicauimus in primo capite distinctionis, quod quando feudum augetur industria vassalli, tunc seruitium determinatum non augetur. Sed releuium esse augendum firmavimus.

Declara tamen supradictam conclusionem, quod ita seruiatur in Reg. Cam. Summariz Regni nostri, vt auctis fructibus feudi seruitium non augetur, ita post Iacob. de Ayell. de iure ad hoc num. 55. testatur Garf. Mastrill. in addit. ad Petr. de Gregor. de concess. feud. par. p. q. 11. lit. A. in verbo & similiter, vbi dicit ita se audiuisse à Domino Camillo de Curtis tunc fisci patrono

in Regia Camera, post Andr. de Ifern. in cap. 1. num. 3. de vassall. decrepit. etat. & ego infra q. 8. vers. tertio principaliter facit.

Contrariam tamen sententiam in hoc membro quæstionis reperio, quod tenet Andr. Kobl. de seruit. feud. tit. de causa formal. seruitiorum nu. 184. eamq; veriore existimat Henrich. à Rosental. d. cap. 10. conclus. 44. nu. 55. & 56. eius tamen fundamenta (licet ipse ex diametro contrariam firmet sententiam) proponam sub capite distinctionis inferius ponendæ.

3 Distinguo autem, quod aut augmentum est magnum, aut paruum.

4 Primo casu, si augmentum est magnum, vt si sit tanti valoris quanti est feudum ipsum, vel pluri, & tunc seruitium augetur, ita Am. Capyc. in inuest. feudal. in verbo feudorum augmenta, vers. adde quod si vassallus circa medium, & post Andr. de Ifern. in d. cap. 1. §. si quis de manso num. 17. de controuers. inuestitura, & ibi late distinguit Matth. Assibus à num. 18. ad 27. Aluarot. num. 7. Præpositi. num. 7. Bald. num. 3. & ibi Petr. de Rauen. qui tenet simpliciter aucto feudo, augeri seruitia, & concordant cum Andr. Kobl. Petr. de Gregor. de concess. feud. p. p. q. 11. nu. 9. Rosent. d. c. 10. concl. 44. num. 54. & 56. Ioseph Cumia in d. verbo seruitij consueti num. 75.

5 Et hoc augmentum seruitiorum aucto feudo in magna quantitate regulariter procedit etiam si seruitia essent determinata, & taxata, ita Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 67. nu. 7. Petr. de Gregor. late ante cit. loco num. 9. Lucas de Penn. in l. unica col. 1. circa medium, C. de vend. rei fiscal. cum priuat. commutat. & hanc veriore existimat Petr. Paul. Balzar. in cap. 1. num. 5. si de inuestit. feud. controuer. fuer. Rosental. d. conclus. 44. num. 56. & 57. Andr. Kobl. d. loco num. 184. & ita eius dicta sunt intelligenda.

6 Secundo casu, quando augmentu esset paruum, tunc existimant seruitia non

non augeri; ita DD. omnes supra citati, & in his terminis est intelligenda sententia eorum, qui dicunt aucto feudo non augeri seruitia, quos allegauimus in precedenti quaestione, & eorum nonnullos allegat *Rosenthal. d. conclus. 44. in penult. glossell. & post ipsum, Andr. Kohl. d. loco num. 183. & 191. Ioseph-Curia. d. loco nu. 85. Ludolph. Schrad. par. 5. cap. 6. num. 28.*

7 De augmento quomodo sit existimandum magnum, vel paruum, diximus de magno, quando equialet valori feudi, vel pluris, sed de paruo quantum sit existimandum, & etiam de magno, vide *Afflicti. in cap. 7. S. si quis de uerso num. 28. Rosenthal. d. loco num. 57. circa medium, Andr. Kohl. d. loco nu. 199. & seqq. Franc. Sonthecc. par. 11. num. 24.* qui omnes sub *Afflicti* sententia coincidunt.

8 Sed quid si seruitia indeterminata maneat? Respondet *Rosenthal. d. loco num. 56.* supra dictam distinctionem, de magno, vel paruo incremento esse sequendam, & tam si seruitia essent determinata, quam indeterminata, subdens *num. 57.* in seruitijs indeterminatis non de plano procedere supra dictam conclusionem, seu diminutionem, ut pro rata augmenti augeatur seruitium.

Verum in hoc casu de seruitio indeterminato distinguit *Petr. de Gregor. d. loco num. 5. Nicol. Intrigliol. num. 3.* dicentes, quod aut feudum auctum fuit industria Vassalli, aut ex tempore, ut primo casu augmentum cedat commodo feudatarij, adeo non teneatur ex augmento prestare seruitium; aut ex tempore, & tunc de tali augmento seruitium prestare teneatur.

10 Sed doctrina *Petri de Greg. & Nicol. Intrigliol.* est admittenda, quatenus tractaretur de deuolutione feudi, quia haeres poterit impensas meliorationum repetere, secundum opinionem aliquorum DD. supra allegatorum, sed circa

11 seruitia, & releuium ego non admittito, quia si verum est, quod augmentum factum feudo, eiq; incorporatum eadem res cum feudo censetur, eiusque naturam assumat, quo nam pacto, & via potest per Vassallum, absque Domini consensu huius feudaljs augmenti effectus, & sic praestatio seruitij impediri? ex quibus commenticia est in hoc eoru doctrina, sed in deuolutione feudi admittenda diiudico, per ea, quae dicit post *Andr. ibi allegatum Curia in dicto cap. si aliquem, vers. consueti seruitij num. 85.*

12 Sed quid si augmentum fuit factum intra annum solutionis releuij, ut quia res feudalis paruum reddebat in vita feudatarij, sed postea haeres intra annum mortis fecit augmentum in illa, adeo tempore solutionis feudum reperitur reddere maiorem summam, quam reddebat tempore mortis feudatarij. Et omissis regulis comunibus, & quae diximus in hac, & in precedenti quaestione, ut de quolibet augmento debeat solui releuium, quando feudum reperitur auctum tempore solutionis, in hac quibitatione reperit postea decisionem Regie Camerae Summarie tempore Reg. Moles, quando illic praesidebat, dicens fuisse dubitatum, quid si in haereditate feudali reperiebatur flumen, quod paruum, aut nihil reddebat in vita, & tempore mortis feudatarij, verum haeres intra annum petende inuestiturae fecit ibi molendinum, quod fructus aliquos reddebat, adeo ut tempore solutionis reperiebatur, hoc flumen auctum, refert Anibal Moles ibi fuisse condemnatum heredem in feudalibus ad solutionem releuij de praedicto augmento pro rata tamen temporis, quo factum fuit tale augmentum, prout ita decisum refert ipse Reg. Moles decis. sua quinta sub tit. de iure releuiorum.

Verum si augmentum obueniat feudo ex parte Domini, ut quia dominus concessit castro adiecit aliquam do-

domum, vel agrum, vel aliud, & eo casu an augenda sint seruitia quæro? & tunc etiam distinguunt DD. Aut Rex simpliciter donauit augmentum prædictum, nulla facta mentione de seruitio, aut expressit de seruitio.

14 Primo casu, quando simpliciter concessit, nullam faciendo mentionem de seruitio, tunc putant ob hoc augmentum à Domino factum, seruitia non augeri, ita *Andr. de Isern. in d. cap. si quis de manso num. 19. de controuerf. inuest. latè differens, & ibi Afflic. num. 23. vers. & propterea, & vers. veniamus, Ant. Capyc. in verb. feudorum augmenta vers. & adde, quod si vassallus, Aluarot. in d. S. si quis de manso, Iacob. de Ardizon. in summ. rubr. 47. Ferrar. Montanar. lib. 5. cap. 4. vers. sed hos notandum erit Andr. Kobl. de seruit. feudal. tit. de causa formal. seruit. num. 187. Rosental. d. cap. 10. conclus. 44. num. 58. vers. si verò Domino, & propriè, vers. alij autem hoc non aliter admittunt. Nard. Lyparul. ad Andr. de Isern. in d. S. si quis de manso, in verbo est aliter.*

15 Horum autem fundamenta sunt, quia hoc augmentum factum est prouisione hominis, & sic Domini, & idè cessat prouisio legis, quæ in augmento factò à natura, vel tempore lex ipsa prouidet, vt sub solito seruitio hoc augmentum feudo accedat. At verò hoc in casu Dominus concedendo simpliciter augmentum debebat ipse prouidere, & pactum facere de seruitio, hoc autem non fecit, dicit *Andr. de Isern. in d. S. si quis de manso, num. 19. sibi imputare debet, prout etiam sequitur Rosental. & Andr. Kobl. locis antedictis.*

16 Secundo, quia simpliciter dando re in augmentum feudi, dicit *Andr. de Isern. quod videtur donasse, & remississe seruitium, ex l. Campanus, ff. de oper. libertorum, cum alijs allegatis ibi ab Andr. de Isern.*

17 Cæterum ab hac sententia dissentiunt *Martin. Laudens. in cap. 1. S. rursus num. 19. & ibi Petr. Paul. Balzar. num. 5. Luc. de Penn. in l. vlt. C. de vendit. rerum*

*fiscal. lib. 10. Andr. Kobl. d. loco num. 188. Rosental. d. loco nu. 57. vers. quidam enim etiam eo casu, & eorum fundamenta sunt, quia Rex concedendo simpliciter, nulla facta mentione seruitiorum videtur illud concedere sub sua natura, sed de natura feudi sunt seruitia, cap. 1. S. sed quia de form. fidelitatis, Andr. Kobl. par. 1. tit. qui seruire teneantur, num. 6. cæterique passim Feudistæ hoc admittunt, & in concessione feudi veniunt, quæ sunt de natura feudi, & cõsuetæ, Rosental. latè cap. 2. concl. 53. n. 4. ergò Rex dum concedit simpliciter videtur concessisse sub cõsueto seruitio, latè *Andr. Kobl. d. loco in princ. & vt censeatur concessum sub feudali seruitio cõsueto, licet de eo mentio facta nõ fuit, probant Rosental. dicto loco concl. 44. num. 7. vers. quid enim cap. 10. Andreas Kobl. d. num. 187. qui hanc sententiam veriorè existimat, prout & ego veriorè existimo ex rationibus supradictorum Doctorum, & ad contraria respondet Andr. Kobl. d. loco num. 189.**

18 Secundo casu, si in tali augmento expresserit de seruitio, tunc extrà alèa res est, vt seruitium debeat, & augetur, vt concludunt præfati DD.

ARGVMENTVM.

Augmentum temporis an faciat augeri seruitia, & per consequens maius releuium deberi. Declaratur, & affirmatiuè concluditur, si prouisione Dei, vel temporis cursu, & quidaucto Comitatu, an augetur gabella, vel aucto feudo augetur laudimium.

SVMMA RIVM.

- 1 **A**ugmentum temporis qualiter considerandum in solutione releuij.
- 2 Releuium deberi de augmento temporis, probatur, & num. 5.

- 3 *Pensio augetur auctis fructibus, declaratur iuxta ratam augmenti ex tempore facti.*
- 4 *Seruitium augetur aucto feudo ex cursu temporis.*
- 5 *Gabella Comitatus vendita, aucto Comitatu, augetur gabella.*
- 7 *Cursus aqua augens fundum, facit augeti laudimium.*
- 8 *Seruitium feudale augetur nulla habita ratione parui, vel magni augmenti, quando augmentum processerit ex cursu temporis, Dei prouidentia accedente, non autem hominis.*

QVÆSTIO VIII.

T quia inter cætera augmēta, quæ feudo obuenire possunt, ea sunt vsu frequentiora, quæ naturaliter ex tēpore procedunt, atq; ab eo fiunt, & nos in superioribus annuimus, hic propterea querendum est, an eadem, quæ diximus supra, de alijs augmentis sint etiam censenda de hoc augmento, vt seruitia augeti faciat, & consequenter fatendum sit, vt & releuium augeatur, declarando generalem regulam, quam in superioribus posuimus.

- 2 Et tunc in hoc casu dicas, quod probato augmento ex temporis cursu, Dei accedente prouisione augeti seruitium, & releuij solutionem.

- 3 Probatur primo ex ijs, quę notant gloss. & DD. in cap. cum clericis de pactis, & in cap. quanto de censibus, vbi in specie Ant. de Butrio num. 6. dicentes, quòd auctis fructibus pensionis ex cursu temporis (Deo prouidente) augetur pensio iuxta ratam augmenti, & sic communiter concludunt.

- 4 Probatur secundo hac in specie, vt factio augmento ex temporis cursu in feudo pro eius rata sit augendum.

seruitiū censuerunt post Andr. d. Ifern. in d. S. si quis de manso sub num. 18. circa finem, Petr. de Gregor. de concess. feud. p. p. quæst. 11. num. 7. Nicol. Intrigl. cent. 1. quæst. 62. num. 6. Ioseph Curia in cap. si aliquem in verbo seruitij consueti num. 85. vers. secundo casu, prout etiam intelligit Rosental. d. cap. 10. conclus. 44. num. 56. cum declaratione sequenti.

- 5 Quibus positis succedit conclusio, quòd cum releuium loco seruitij debeat pro illo anno, & ipsum augendum esse fatendum sit prò rata tamen augmenti ex rationibus alijs adductis in illatione de seruitio ad releuium.

- 6 Probatur tertio, quia vendita gabella totius comitatus, tunc si comitatus multum augeatur debet, & ipsa gabella augeti, ita Angel. in auth. vt determinat. sit numer. cleric. vers. postea, Felin. in cap. cum ita de constitut. Ant. Capyc. in inuest. feudal. in verbo feudatariorum augmenta vers. & adde.

- 7 Suadetur quarto, quod aucto fundo ex decursu aquarum in pretio, tūc etiam augetur laudimium in vèdicatione, vt post Speculat. tit. de emphyteut. S. nunc aliqua, & Ias. in l. 2. quæst. 4. notab. 15. C. de iur. emphyt. notauit Franc. Marcus decis. 68. num. 20. vbi ita testatur de communi practica. Declarādo tamen hanc conclusionem, vt augeatur seruitiū aucto feudo naturaliter ex cursu temporis procedere; quando Dei accedit prouisio, non autem hominis, quia tunc procedit resolutio si magnum sit augmentū, vt augeatur releuium; si paruum nulla sit habēda ratio, ita Andr. de Ifern. d. S. si quis de manso num. 18. 19. quem sequutus est Rosental. d. num. 56. Petr. Pertr. de Grego. de concess. feud. loco præcitato num. 9. Ant. Capyc. in d. verbo feudatariorum augmento vers. & adde, Ant. de Butrio d. loco, & Intrigliol loco supra allegato, ita etiam tenet Andr. Kohl. d. tit. de causa formal. seruit. num. 199. cum sequentibus, Afflic. in d. S. si quis de manso num. 17. cum seqq. & supra

supra diximus in præcedentibus qua-
tionibus.

ARGUMENTVM.

Augumentum in feudo factum ex indu-
stria vassalli, qualiter veniat confide-
randum in præstatione seruitij, & re-
leuij, declaratur de hoc augumento nõ
esse habendam rationem, licet contra-
riam sequatur author sententiam.
Consideratur quatenus augumētum
æqua lancè commensuratur cum in-
dustria vassalli, & quatenus exuperat,
& quid quando talia augumenta feu-
do vnita sunt inseparabiliter, & quid
quando separari possunt distinguitur.

SUMMARIVM.

- 1 Augumentum ex industria vassalli in feudo factum, qualiter considera-
tur in solutione releuij.
- 2 Releuium, nec etiam aduoum soluendū de
augumento factō ex industria vassalli
refertur, & intelligitur vt infra num. 7.
& declaratur num. 16. 17. 18.
- 3 Pensio non augetur aucto fundo ex indu-
stria coloni, vel emphiteute num. 6.
- 4 Augumenta facta ex industria non sub-
iacere oneribus probatur.
- 5 Seruitium non augetur concessō feudo de-
uoluto, & aucto per vassallum, sed iux-
ta taxam antiquam dicitur concessum
si iure antiqui, si iure noui concessum,
fuerit, intelligitur iuxta taxam nouam,
ex Andr. de Iser.
- 7 Releuium deberi de augumento factō ex
industria vassalli probatur, & adha-
ret etiam vbi non extat taxatam.
- 8 Augumentum factum ex industria con-
trahentium cedit oneri contractus prin-
cipalis.
- 9 Laudimium debetur de augumento ex
industria vassalli factō.
- 10 Idem ius statuendum in aucto, & in au-

- gumento, quando ead. militat ratio.
- 11 Diuersitatis ratio, inter augumentum feu-
di, & fundum auctum constitui an pos-
sit, & declaratur num. 13. 14.
- 12 Laudimium apud Insuabres debetur de
fortalicio, sive Turri facta in feudo.
- 13 Ratio diuersa militat in augumento ex tē-
pore, vel prouisione Dei, & in augumen-
to factō ex industria hominis.
- 14 Diuersitas rationis, vt illa augumentū
parte facti ex industria, q̄ equiualeat cũ
expensis, & industria. in eo autem quod
excedit ratio diuersa consideratur.
- 15 Augumentum ex industria in illa parte,
qua excedit impēsas, vel operas vassal-
li, venit in solutione releuij, in equita-
lenti nequaquam.
- 16 Declaratur nouo Germanorum seruis sen-
tentia feudistarum dicitur aucto feu-
do ex industria vassalli non augeti ser-
uitium, nec releuium.
- 17 Incrementum, quando domino soli cedit,
seruitium non est augendum.
- 18 Discordantiū feudistarum sententia su-
per augumento ex industria concor-
dantur.
- 19 Augumentum constitutū feudo insepara-
biliter subiacet releuio.
- 20 Pars feudi dicuntur augumenta constituta
feudo, & rem ipsam sequuntur sub nu-
mer. 20.
- 21 Augumenta vnita feudo, & deuoluto
vassallus amittit.
- 22 Augumenta non vnita feudo, non subia-
cent solutioni releuij, nec feudatis ser-
uitij.
- 23 Augumenta separabilia feudo, allodialia
sunt succedit in eis agnatus.
- 24 Releuium debetur de augumento factō
ex concordia, vel transactione inita in-
ter Baronem, & vassallos.
- 25 Augumenta quando vassallo, vel Domi-
no cedunt aucto feudo, remittuntur.

QVAESTIO IX.

Numimus sup. in
pcedentibus q̄
stionibus inter
alia fendorum
augumenta ,
illud esse prin-
cipale , quod
vassallus ex sua
industria , dili-

gentia , labore , & expensis in feudo
fecit , atque parauit , illudq; tantum
pertranscundo hūc remissimus tracta-
tori , merito hūc videre consentaneū
est , firmauimus namq; conclusionem
in tali casu , seruitium non esse augen-
dum , attenda quantitate augmenti
prædicti , de quo nulla sit habenda ra-
tio , prout annuimus supra q. 6. hac
ead. par. in princip. in secundo capite
distinctionis , ex authorit. *Marin. Frecc.*
lib. 2. de aūthor. Baron. aūthor. 5. nu. 20.
Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 1. q. 11.
& ibi Masstril. in addit. lit. B. Nicol. In-
triglos. de feud. cent. 1. q. 67. num. 4. &
5. Ioseph Cumia in cap. si aliquem in ver-
bo seruitij consueti num. 84. & 85. Ludol-
ph. Schrader. de feud. par. 5. cap. 6. n. 28.
Rosental. d. cap. 10. & conclus. 44. nu. 54.
Andr. Kohl. de causa formal. seruitiorum
par. 4. num. 197. caterorumq; ubi supra
quibus addo Andr. de Ifern. in cap. 1. n. 1.
in fine de vassall. decrepit. atat. & in cap.
si quis de manso, vers. quod autem dicit ad
aliam de controu. inuest. sic et postea ge-
neraliter cōcludamus ex omni augu-
mento augeri delectum , & seruitiū
quæ conclusio in hōctantū capite
intelligenda est , cum declaratione , &
distinctione inferius ponenda , de aug-
mento quatenus equatur , vel ex-
cedit laborem , vel impensas vassalli ,

Huius namq; sententiæ fundamen-
ta illa potiora videntur.

Primum est , quod in simili firmavit
glos. in l. si merces , S. vis maior , in verba
quis in fine , ff. locati , vbi habetur , quod

si fundus , opes , & industria colorū
fertior fuerit factus , pensio non au-
getur , hanc sententiam sequuti sunt
ibi *Bart. num. 8. Paul. de Castro num. 6.*
ceteriq; ibi passim , & Bald. in l. fin. nu. 1.
C. de a. lusionibus , Abbas in cap. propter ste-
rililitatem num. 26. extra de locato , Gomes
variar. resolut. tom. 2. cap. 2. num. 18.

Secundo , faciunt per multa iura
hoc idem suadentia , nempe augmen-
ta facta ex industria , non subiacerent
oneribus. Primè *tex. in l. vlt. C. de allu-*
uion. ibi ; Ne doleant diligentes operam suā
agri dedisse culture , nec diligentiam suam
sibi damnosam iudicantes intelligant . Se-
cundo *ex tex. in l. si quis aūthoritate , C.*
de omni agro deserto lib. 11. ibi ; Nō mis ab-
surdum est eos , qui nobis hortantibus fun-
dos inopes , atque egenos , magno labore im-
pensō , atque exhausto patrimonio vix fut-
te meliorare posuerunt , utpotē deceptos in-
pinatum onus suscipere. Tertio *tex. in l. 2.*
C. de fund. rei priuat. lib. 11. ibi ; Si quid
adijecerit sumptus cura solertia , capitatio-
nis , aut canonis augmenta non patientur.
Quarto , probatur argum. *tex. in l. voca-*
bit , ibiq; notata per DD. C. de actio. empr.
tex. in l. societas cum seq. ff. pro socio , S.
societatem , instit. de societate , ceteraq; his
similia.

Tertio principaliter facit authoritas
Andr. de Ifern. in cap. 1. num. 3. circa fi-
nem de vassall. decrepit. atat. sic inducen-
do. Querebat Andr. q̄ feudo deuol-
uto , eodemque alteri concessō , an in-
telhgatur concessum sub antiquo ser-
uitio , dicit Andr. quod vassallus no-
uus seruiet iuxta seruitium antiquum ,
si feudum iure antiquo concedatur .
Si iure nouo , seruiet iuxta nouam ta-
xam , sed si feudum creuerat ob indu-
stria , & diligentiam vassalli seruitiū
non augetur , quod idem firmavit in
cap. 1. S. si quis de manso supra alleg.

Quarto principaliter facit doctrina
Parid. de Puteo cap. 152. nu. 7. vbi prop-
ter augmentum ex industria emphi-
teuta tenet , quod non augetur pen-
so .

7 Ego vèro discedo ab horum sententia, dicendo, quod solui debeat releuium, & vt augetur feudum, ita augeri releuium, & seruitium in locis, vbi semel non fuit taxatum, adeò vt augeri amplius non possit.

Primò suadeo ex *l. debet, ff. de adilit. adict. ex tex. in l. in tantum, ff. de liberal. caus.* In primo dicitur, *Qui reddibet non solum tenetur recipere pecuniam, quam dedit, sed & si quid accessionis nomine dederit.* In secundo ibi, *Si quis ad libertatem proclamare velit, & se recemere, cum antea venundari sit passus, vt non solum pretium, sed quod pretio accesserit, soluere tenetur.* Ex quibus infert *Tyraquell. de retract. lignag. S. 1. glos. 18. num. 50. cum seqq.* quod volēs redimere vigore retractus consanguinitatis, non solum tenetur soluere primum pretium, sed quod etiam addidit emptor pro augendo, siuè supplendo iusto pretio.

8 Ex quibus vides, quod augmenta facta à contrahētibz ex sua industria, & impensis veniunt consideranda in solutionis onere, cū hæc accessio pretij, seù vt maius dicam augmentum eiusdem existat naturæ, & eodem iure regatur, prout primum, cui additum est, *l. etiam, & ibi Bald. C. de iure dot. late Tiraquell. d. loco num. 51.*

9 Ex quibus secundo loco existimat *Amad. de Ponte de laudim. quæst. 8. nu. 11.* vt in laudimio, quod simile in aliquibus releuiis est, vt supra diximus p. p. q. 11. in eius solutione habenda sit ratio augmenti facti.

10 Tertio loco, semper quod eadem ratio militat, in aucto, & in augmento, semper idem ius statuendum in utroque, *l. qui fundum S. 1. ff. pro empt. Corneus conf. 240. col. vlt. lib. 3. Tiraquell. d. loco num. 59.* At ego non video cur dicendum sit, non eandem esse rationem in feudo, quam in augmento, vt supra diximus, maximè quando augmentum accedit, & vnitum est feudo, ergo idem statuendum de hoc augmento in feudo facto, quod statui-

tur de ipso feudo, prout in alijs augmentis ceteris in rebus factis diximus, merito ex eo releuium soluendum est.

Quarto suadetur simili autoritate *Nicol. Boerij decis. 19. par. 1. num. 1. & 2.* dicentis, & probantis, quod si Dominus in feudo facit fortalium, vel turrim ad conseruationem personæ, vel rerum, dicit, quod de dicto fortalio, siuè turri soluendum est laudimium, quod vsitatur in illis partibus vt diximus supra p. par. q. 4. & apud nos releuium est, vt ibi diximus.

Vnam autem agnosco diuersitatis rationem in hoc augmento facto ex industria vassalli, ab alijs augmenti generibus, nempe ex tempore ceterisque, & est illa, quia in alijs augmentis vassallus nihil de suo impendit, sed tantum natura, res, vel tempus sunt operata; ideò videbatur dicendum, quod nulla accedente impensa vassalli, sed tantum temporis cursu, & natura rem ipsam augentibus, & cum res ipsa, & sic feudum directè spectat ad Dominum, vtiliter ad vassallum, & ipse vassallus vtilitatem recipit, tam ex dicto feudo principali, quam ex ipso augmento accedente, sequitur quod tam de vno, quam de alio seruitium soluere debet, quod idem, eademque ratio non est, imò dispar in augmento ex industria vassalli, & in alijs augmentis; Cum in illo faciendo vassallus de suo erogat, in alijs autem nihil, quia natura, tempus, & res operantur, ideò æquum, & naturali æquitati consonum est, vt emolumentum inde perueniens percipiat vassallus compensandum cum suis impensis erogatis in eo facièdo, & cum opera, & industria arg. *tex. in l. societas cum l. seq. ff. pro socio S. societas instit. de societ.* quod non est in alijs augmenti generibus, in quibus vt dixi tantum operati sunt Deus, natura, res ipsa, & tempus, vassallus autem nihil de suo erogauit, & sic soluendum est releuium.

14 Sed adhuc virgeo hanc rationis disperfratem non militare, semper quippe habet hoc augmentum duplicem considerationem, primo considerando augmentum vsque ad illam metram, siue quantiratem, vel signum, cui quo consideratis impensis industria, & interesse vassalli à pari procedunt, & compensantur, & æquali lance ponderantur, adeò vt rãtum sentiat commodi in augmento vassallus, quantum incommodi, & impensarum sentit in faciendò augmentum, & hoc casu adhibita hac consideratione, factaque ad inuicem compensatione, ac commensuratione, dico diuersam ratione militare in eo, & proinde nõ idem statuendum, quod in alijs augmenti generibus statutum vidisti, sed diuersum, cum diuersa ratio sit, & ratio diuersa est, quia vassallus de suo impendit, vnde merito compensare debet; & sic releuium non soluere de illo.

Aut consideramus augmentum ipsum, quatenus considerato augmento ipso, & consideratis impensis interesse, & industria vassalli, & ijs omnibus commensuratis, & compensatis ad inuicem excedit, & exuperat ipsam industriam impensas, & interesse vassalli, & tunc in eo, quod superest, & excedit ipsas impensas; & industriam vassalli, dico quod illud venit in consideratione releuij, & seruitij, nam diuersa ratio, & ideo in præcedenti consideratione (quia vassallus de suo erogauit) conueniens erat, vt compensaret, at verò in secundo casu facta compensatione cum interesse industria, & impensis, augmentum excedit interesse, tunc in eo, quod excedit industriam, impensas, &c. tanquam quòd nullum sentit interesse, merito in eo, quod excedit, & superest debet augeri seruitium, & releuium, dum non consideratur interesse vassalli, ergo à pari procedunt cum augmento factò ex tempore, & natura, in quo diximus,

quod ideo cedebat vtilitati Domini, non autem vassalli, quia vassallus nihil de suo erogauit, sed dum in illo, quod excedit, nec erogauit, ergo idem ius.

Et sic quatenus contraria opinio, 16 de qua supra num. 2, esset tenenda, quod aucto feudo ex industria &c. dico, quod est tenenda, vt non augeatur seruitium infra ratam commodi, & expensarum, siue laboris, sed in eo quod superest vltra ratam expensarum, & laboris augendum esse seruitiũ, quam considerationem desumpsi, (licet ad aliud illã fecit Author) ex *Andr. Kohl. d. locq. tit. de causa formal. seruit. nu. 195.* 17 vbi ait, quod quando incrementum soli Domino cedit, seruitium non est augendum, ex *traditis per DD. in S. si quis de manso, & S. seq.* ea ratione, quia tunc vassallus non sentit commodum incrementi, ideoq; nec onus agnoscere tenetur, ex *reg. qui sentit de regul. iuris in 6. l. secundum naturam, ff. eodem.* sicque statuendum est, quod pro rata commodi ex ipso augmento à vasso percepti, pro ea incommodum seruitij sentire debet, & clarius firmavit *Henrich. à Rosental. d. cap. 10. conclus. 44. num. 54.* simpliciter tamen nulla facta rationis consideratione.

Secundo principaliter declaro discordantes sententias federe distinctionis adhibito, duos considerando casus.

Primus casus est quãdo talia augmenta inseparabilia à feudo sunt, vel feudo sic vnita fuerunt.

Secundus casus, quando vel separabilia sunt, & non vnita feudo.

Primo casu, quando sunt vnita feudo perpetuò inseparabiliter destinatione patrisfamilias, tunc quia, vt alias 20 diximus, sunt pars feudi, ita *Rosental. d. cap. 10. concl. 43. num. 3. & 5.* ideo rem ipsam sequuntur, & in his procedit consideratio supradicta, quia feuda 21 talia sunt; Vnde feudo Domino aperto, vassallus amittit, hæc omnia augmenta facta, & vnita feudo, ab eoque

in-

inseparabilia, aded vt nec retentione, deductionem, nec vllam pro eis actionem intentare possit, non alia ratione, nisi quia talia augmenta pars rei sunt, ipsamque sequuntur, ita in specie firmant hanc sententiam DD. in cap. 1. S. *si vassallus hic finitur lex*, prout fuit Bald. num. 1. Aluarot. nu. 2. Martin. Laudens. nam. 1. Afflic. num. 3. & ibi Nard. Ly. parul. ad Isern. num. 17. in verb. Cum. Cappc. in verbo feudorum augmenta col. 2. vers. *item quod meliorationes, & augmenta Paris de Puteo de reintegrat. feud. cap. 12. num. 8. & cap. 13. num. 1. & 2. Jacob. Ardisson. in summ. feud. tit. quibus mod. feud. amitt. rubr. 135. utrum prohibeatur feudum compensare, vers. illud tamen non praetermiso, & hanc esse communem opinionem tam Vltromontanorum, quam Citramontanorum dico in cap. 1. hic finitur lex ubi communem dixi.*

22 Quod non idem est, quando talia augmenta separabilia sunt a feudo, & de per se stantes, nec illi vnita, nec perpetuo destinata; sed enim casu, quia
23 feudalia non praesumuntur, nec rei accedunt, nec eius pars, nec naturam sequi dicuntur; & ideo, feudo aperto Domino, vel agnato, tunc haeres in alodio tamquam allodialia ea retinere potest, ita glos. in cap. 1. S. *ex contrario de inuest. de re alien. facta, ubi Jacob. de Belais. Andr. de Isern. num. 19. Bald. in princip. & num. 1. Aluarot. nu. 1. & 2. Martin. Laudens. num. 1. & 8. Praepost. num. 1. post Petr. de Rauen. omnes praefati DD. & hanc esse communem sententiam, probaui in d. cap. 1. hic finitur lex, ex permultorum auctoritatibus.*

24 Sed quid si feudum auctum fuerit ex transactione aliqua, vel concordia facta cum vassallis, an de eo quod habetur propter dictam transactionem singulis annis debeat releuium pro Baronem, dicas, quod deberur releuium, eo quod feudum auctum, ita in laudimio, quod in illis partibus soluitur, prout nos releuium, dixit Papon. Arrest. lib. 18. tit. 6. arrest. final. dixi in

addit. ad alleg. pro Duce Ariola sup. quest. 2.

25 Et de hac materia quando aperto feudo augmenta, & meliorationes cedant Domino, vel Vassallo, late Rosental. d. cap. 10. conclus. 43.

ARGUMENTVM.

Facta concessione a Domino ipsi vassallo de feudo cum omni incremento, an debeat augeri seruitium, & releuium aucto feudo ipso controuertitur ab Afflic. ab eoq; concluditur negatiue, siue determinatum, siue indeterminatum fuerit, contra Rosentalis sententiam dicentis, facta concessione, vt supra, cum seruitio indeterminato, seruitium esse augendum, & hoc ex noua consideratione.

SUMMARYM.

- 1 **C**oncesso feudo cum omni incremento an sit soluendum releuium de augmento illius.
- 2 Releuium deberi, & seruitium augeri ob augmentum, feudo cum incremento concesso.
- 3 Contrarium suadetur releuium non deberi, nec seruitium de augmento, facta concessione, vt supra, & num. 8.
- 4 Declaratur procedere tanto magis si ab initio fuerit taxatum, & num. 8.
- 5 Afflic. sententia super hac re rejicitur ab Henrich. a Rosental.
- 7 Seruitium augeri proportionabiliter ad augmentum.
- 8 Concessio sub feudali, & solito seruitio accipit determinationem a lege.
- 9 Verba non debent esse otiosa.

QVAESTIO X.

F necesse hinc cē-
sui querendum, po-
nendo generalem
declarationem ad
omnia supradicta,
vt si Dominus vber-
riorem cōcessionē
vassallo fecerit de

feudo, dicendo, concedo tibi feudum
vnà cum omni incremento, an hoc ca-
su si post factam concessionem, feudū
augeatur, an hoc augmentum cedat
Domino, vt de eo seruitiū etiam solui
debeat, & sic antiquū augeri, vel vas-
falli beneficio, & vtilitati tradendum
adeū nec seruitium, nec releuium
de illo augmento soluere nequaquā
sit obstrictus.

Et posito prius, quod in hac confi-
deratione venit omnis species augu-
menti, siuē de industria vassalli, facto
Domini, ex tēpore, siuē natura, vide-
batur dicendum vassallo non cedere,
sed de eo soluēdum seruitium, quippe
taciti, & expressi idem est iudicium,
l. cum quid, ff. si cert. petatur, cum augu-
mentum etiam si non exprimatū ven-
it in solutione seruitij, vt supra dedu-
ximus, tamquam quod accedit, & pars
est rei, argō dum est expressum idem
operari debet, vt de eo soluatur serui-
tium, & per consequens releuium, ita
*Afflic. in d. S. si quis de manso num. 18.
de controuers. inuestit.*

3 Sed veriore puto contrariam sen-
tentiam, ut concessio feudo vnà cum
augmento, illudq; concedendo, tunc
augmento facto, non augeri seruitia,
quia facta tali concessione satis appa-
ret de voluntate concedentis, quod
noluit aliud seruitium imponere pro
augmento, nisi illud, quod iam ex-
presserit, & per consequens dū sumus
in casu expresso nil aliud curādum est
de coniecturis, ita *Afflic. in d. S. si quis
de manso num. 19.* cum in feudorū con-

cessionibus Domini voluntas est atten-
denda tamquam quod in re propria,
quisq; quam vult, potest imponere le-
gem, *l. in re mandata, C. mandas. Andr.
de Isern. in pralud. feud. & in cap. si quis
de manso num. 19.* Item expressa plus
nocent quam tacita, *l. cum qui, ff. si cert.
petatur*, dum itaq; expresserit Dominus
de concedendo augmento, sequitur
quod ei nocere debet, & seruitium
non exigere pro eo augmento.

Tantōque magis hoc procedere
4 dico, quando seruitium esset taxatum
ab initio, nempē tempore cōcessionis,
& hoc ex sententia *Andr. Kobl. de seruit.
feudal. tit. de causa formal. seruitiorum
num. 196.*

Et supradictam conclusionem dicit
5 procedere *Afflic.* siuē seruitium fuerit
determinatum, siuē indeterminatum,
vt augmentum cedat vassallo, & hāc
Afflic. sententiam sequuti sunt *Ludolph. Schrader. de feud. par. 5. cap. 6.
num. 28. Rosental. d. cap. 10. conclus. 44.
num. 57. & post omnes Andr. Kobl. d. loco
num. 196.*

Quam *Affl.* sententiam, vt concessio
6 augmento non augeantur seruitia,
siuē determinata, siuē determina-
ta non recipit *Rosental. d. loco num. 47.*
dicens firmatam conclusionem tunc
procedere quādo seruitium esset cer-
tum, & determinatum, quia limitatū,
& taxatum amplius augeri non potest
vt dixi. At verò quando concessio
7 facta est cum incremento, sed de ser-
uitio determinando nihil dictum fue-
rit, sed tantū seruitium indefinitē ex-
presserit, hoc casu, ait *Rosental. d. loco,*
seruitium tantū pro portione feudi
deberi, & augeri proportionabiliter
ad feudum, eiusq; augmentum.

Sed verior existimanda est *Afflic.*
8 sententia, quippē licet concessio cum
augmento fuerit facta, sed indefinitē
quoad seruitium, adeū vt eius quanti-
tas non extiterit taxata à concedente,
tamen negari non potest, quin intelli-
gatur ista concessio sub seruitio soli-

to, & consueto, quod tunc temporis iuxta redditum in alijs deberi contingit, & secundum illam quantitatem, secundum quam cætera feuda eiusdem valoris reperiuntur taxata, ita & in hac concessione debet intelligi secundum illam taxam tunc temporis currentem, quia licet eo casu non expresserit Rex, tamen expressit consuetudo tunc temporis vigens, siue taxa communis, quod propriè importare videtur verbum illud consuetum, & solitum, ut seruitium debeat secundum consuetudinem, siue taxationem, ibi tunc temporis vigente. *secundam Andr. de Ifern. in d. cap. si quis de manso nu. 17.* ergo, licet non determinauerit homo, tamen determinauit lex tempore cõcessionis vigens, quæ tantum vera esse dico in hoc casu, nempe facta concessione cum augmento, sub solito, & consueto seruitio; frustra enim dixisset Dominus concedens, concedo cum augmento sub solito seruitio, si seruitium deinde facto augmento esset augendum, & superflua fuissent verba cum lex ita subintelligisset, idè nè verba otiosa, & superflua iudicentur, & ut cum effectu intelligantur, est dicendum dicta verba sic expressa hunc operari effectum, ut seruitium non augeatur, etiam si indeterminatè, & indefinitè esset concessum.

ARGVMENTVM.

Feudo diminuto ex post facto an diminuat seruitium, & sic releuium pro rata diminutionis, maximè post præsentatam listam introituum in R.C.S. affirmatur, secus in Regno nostro Neapolis, vbi attenditur primæ taxationis seruitij nisi ex ordinatione Regis, & in hoc discordantium sententiæ cõcordantur, & quid de parua, vel magna diminutione, vel in totum, vel in

parte; Et quando dicantur magnum, vel paruum detrimentum arbitrio iudicis remittendum, & quid si detrimentum euenerit ex re ipsa, vel facto Domini, vel Vassalli consideratur.

SVMMARIVM.

- 1 **R**es diuersimodè agitantur ab accidentibus humanis.
- 2 Principia quæstionis ponuntur de seruitio taxato, vel non taxato, & de diminutione magna, aut parua.
- 3 Diminuto feudo seruitium, & releuium diminui pro rata diminutionis suadetur & num. 8.
- 4 Absurdum est vassallum præstare seruitium pro illa parte feudi, quam non possidet.
- 5 Seruitiũ semel taxatam non diminuitur, nec augetur in Regno.
- 6 Solutio reddituum primi anni de beneficio, debetur iuxta taxam antiquam si fructus decreuerint.
- 7 Diminuto feudo seruitium diminuitur ex ordinatione Regis.
- 8 Ex regula contrariorum, diminuto feudo diminui debet etiam releuium, contra Ayelli sententiam.
- 9 Discordantes sententiæ concordantur.
- 10 Detrimento existente paruo nec seruitiũ, nec releuium diminuitur, & num. 16.
- 11 Detrimento magnum, vel maioris partis feudi facit pro ea rata cessare seruitium, & releuium num. 25.
- 12 An dicatur magnum, vel paruum, arbitrium dicitur esse, & num. 18.
- 13 Feudo perempto in totum, seruitium non debetur, nec releuium, & ordinatio Regis necessaria est, & num. 24. & nu. 28.
- 14 Paragium non debetur feudo perempto.
- 15 Seruitium, vel releuium diminuitur in parte illa, in quam feudum diminutum est, & si esset magna pars num. 25.
- 16 Seruitia, vel releuium existente paruo cessat diminutio.
- 17 Diminutio in parua parte feudi non facit diminui releuium, vel seruitium.
- 19 Feudo diminuto ob factum Domini, cessat

- sat releuium, & seruitium pro rata diminutionis, siue magna, siue parua esset diminutio feudi.
- 20 Diminutio feudo vassalli facta accidens nocet vassallo, non autem Domino; & num. 22. ideo nec seruitium, nec releuium dimittuntur.
- 21 Declaratur doctrina Afflicti. in cap. 1. §. similiter num. 17. de cap. Corrad.
- 23 Fundus diminutus cedit damno dimittentis, & declaratur num. 27.
- 29 Feudo diminuto ex cursu temporis voluntate Dei, seruitium, & releuium dimittitur proportionabiliter.

QVÆSTIO XI.

Adenus circa feudi augmenta quatenus ad releuij seruitiū spectat vtiliora pertractādo vidimus. Et quoniam res diuersi-

modè ab humanis accidentibus agitantur, vt quandoq; augmentum, quandoq; detrimentum sentiat: aliquando in parte rei, aliquando in tota re, merito cum de vno rei accidenti, nempe de augmento vidimus, reliquum erat videre de altero, nempe diminutionis, & interitu rei, maximè quando acciderit post presentatam listam introituum in Regia Camera. In qua questione nonnulla præsuppono.

Primo, diminutionem illam de seruitio determinato, & sic taxato, & de indeterminato, & sic non taxato, vt supra diximus.

Secundo, subintelligo alteram illā distinctionem, quam de magno, aut paruo augmento diximus, ita hic de magna, vel parua diminutione.

Tertio, subintelligo contrariorum eandem esse disciplinam.

Erit ergo conclusio virtute contrariorum, quod sicuti diximus aucto feudo, augeri seruitia pro rata augmen-

ti, sic etiam, & releuium; ita & contrariò pro rata detrimenti, & diminutionis feudi seruitia, & releuium decrefcere, & diminui, prout ita probatur Petr. de Greg. Ioseph Curmia, Disol. In trigliol. Rosental. Andr. Kobl. Afflicti. ceteriq; infra allegandi.

Quæ conclusio, vt melius percipiatur subnectam sequentes declarationes, declarando diuersos casus, & diuersa diminutionum genera.

Et fundatur dicta conclusio super *sex. in cap. 1. de vassall. qui contra consuetud. Lothar.* vbi vassallus amissa parte feudi pro illius diminutionis rata à seruitio liberatur.

Secundo, ex dispositione contrariorum, cum idem operetur oppositum in opposito, quam propositum in proposito, h. vlt. §. vlt. ff. de leg. 3. l. penult. C. de solutio. Iacob. Menoc. cons. 1. n. 187.

Tertio, ex dispositione *sen. in cap. cum plures, in capitulis extraordinarijs, ibi, pro quantitate beneficij moderanda; Est etiam absurdum pro illa parte feudi, quam vassallus non habet, seruitium præstare, ita Andr. Kobl. d. tit. de causis formal. seruit. num. 202. quloquid in contrarium dixerit Io. Carnotius in exortanay. si aliquem, in verbo seruitij consueti num. 15. & 16. Franc. de Ponte. conf. 79. num. 27. lib. 1.*

Declaro primo, quando seruitium reperitur taxatum in Regia Cancellaria, tunc siue augeatur, siue diminuat feudum semper vniiforme erit prestandum seruitium, & non diminuitur, ita Iacob. de Ayell. in d. tract. de iure ad hoc num. 55. Camill. de Curt. in diuers. fol. 41. num. 59. restantes ita seruari in Regia Camera Summaria, hoc idem dicit Ioseph Curmia in cap. si aliquem in verbo consueti seruitij num. 87. Franc. de Ponte conf. 79. num. 27. lib. 1. firmans ex simili neapè de decima debita Summ. Pontifici, vt si reperitur taxata, adhuc debetur diminuis fructibus secundū taxationem, quæ reperitur facta, per *tex. in clement. de beneficiorum de decimis, & ibi*

6 *et ibi*. hanc eandem conclusionem sequutus est *Petr. de Gregor. de concess. feud. par. p. q. 11. num. 14. & 15.* ultra argumentum Cumię de decima adducit aliud, nępę de solutione reddituũ

6 primi anni prò beneficio, vt illa solutio reguletur secundum taxam antiquam, & secundum illam fieri debeat, & hoc siuę creuerint, siuę decreuerint fructus, & post istos *Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 67. num. 9.* & ante istos, sed post *Andr. de Isern. ibi allegatum, tenet Freccia de auctorit. Baron. auctor. 5. num. 21.* dicens, quod taxato seruitio, sicut aucto feudo non augetur, ita & diminuto feudo non diminui seruitiũ, sed deberi iuxta prædictam antiquam taxam, *ex tex. in l. si quos, C. de rescind. vendit.* ea nimirum motus ratione, quia calamitas superueniens nõ debet obesse, & nocere Baroni, sed Regi, sicuti in casu augmenti industria vassalli in augendo feudo soli vassallo prodest, quod probatur ex *Andr. & Luc. de Pen. in l. 1. C. de superindis. lib. 10.*

7 Quod esse de iure verum indicat *Ayell. d. loco num. 55.* cum dicat seruitia taxata non minui, sed postea limitat, nisi ex ordinatione, & literis Regis, tunc enim quando Rex ita ordinaret seruitium minueretur, ergo præsupponit ius in contrarium, quia si de iure procederet diminutio, nõ esset opus ordinatione Regis, sed diminuerentur ipso iure mediante iustitia, *dico ego de iure adoba. q. 26. ubi alios allego.*

8 Secundo, hæc conclusio firmata supra num. 2. probatur alia ratione nępę, vt contrariorum eadem sit disciplina; nam si diximus supra *quæst. 8. hac ead. par.* quod aucto feudo etiam si seruitium esset taxatum, adhuc illud augeri debeat, ita diminuto, adhuc debeat diminui; cum iniqua videatur ratio, vt non existente re integra, ob quã & ex qua debetur seruitium, illud solvatur integrum, non autem diminutũ.

Dixi ob quam, & ex qua; ob quam idest ob ipsam rei feudalis proprietatem;

tem; ex qua, idest de fructibus, cum itaque non extent fructus, vel saltem non extent prò illa quantitate, & męsura, prò qua erant tempore taxationis, quãnam ergo ratio dicat integrũ deberi seruitium, & sic releuium, non autem pro rata diminutionis, quia re ipsa non existente vassallus ad seruitia obligatus non manet, sic etiam parte eius non existente, vt pro ea vassallus seruitia præstare non teneatur, *Andr. Gayll. lib. 2. obseru. 23. num. 12. Afflic. in cap. si omnes nu. 31. si de feud. defunct. Henrich. à Rosental. cap. 8. conclus. 9. n. 17.* Et sic non obstante taxatione teneo contrã *Ayell.* seruitia diminuenda esse, & pro rata diminutionis seruitiũ præstari, ad quod conferas, quæ supra de augmento dixi.

9 Cæterum vtraque opinio substineri potest, adhibita illa distinctione de paruo, & de magno detrimento, quip-
10 pę si paruum esset detrimentum tunc seruitia sicuti non augentur, ita etiam non diminuuntur, vt supra diximus *Henrich. à Rosental. d. c. 10. conclus. 44. num. 47. & 48. Andr. Kobl. de causa formal. seruit. num. 200.* Si detrimentum esset magnum, vt potę quia partem aliquam rei absorberet, vel magnam, vel notabilem, tunc prò rata diminui seruitia, & sic releuiũ docuerunt *Henrich. à Rosental. d. cap. 8. conclus. 9. nu. 17. & cap. 10. concl. 44. num. 53. Afflic. in d. cap. 1. S. similiter num. 17. de capitul. Corrad. Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 1. q. 11. Ioseph Cumiã d. loco nu. 85. Andr. Kobl. d. loco num. 199.* & hæc pro secũda declaratione. Quod detrimentum, siuę diminutio, vt dicatur magna vel parua Iudicis arbitrio est relinquendum, ita *Rosental. d. cap. 10. concl. 44. num. 48.* prout supra de augmento dixi.

13 Declara tertio, aut feudum periit totum, aut in parte notabili, aut in parua parte. Si tota res periit, puta chasmate, interitu inundatione, vel simili modo, tunc seruitia non debeantur.

tur, cum non extet res, ex qua, vel ob quam debetur, ita *Iacob. de Ayell. d. loco num. 55. ibi, si feudum siue magna eius pars, & hoc casu impetrantur literæ Regiæ Rosental. d. loco num. 49. Freccia author. 5. nu. 21. circa medium, ubi allegat Andr. de Isfern. hoc idem tenentem in cap. 1. col. 2. si de feudo defunct. & in d. S. si quis de manso, prout in simili minuto feudo in totum, vt quia totū perijt paragiū non debetur, quia qualitas feudalis non potest fundari super non ente, Petr. de Gregor. de dote de parag. q. 24. num. 6. circa medium. Aut*

15 magna, vel notabilis pars feudi esse diminuta, & tunc seruitium prò rata decrementi diminuitur, ita concludunt, vt dixi, ratione contrariorum, & ex alijs *Alex. conf. 112. per totum lib. 1. Ias. in l. 2. num. 80. cum seq. C. de iure emphit. Afflic. in cap. omnes filij num. 31. si de feud. defunct. Henrich. à Rosental. d. cap. 8. conclus. 9. num. 17. & cap. x. conclus. 44. n. 53. Andr. Kohl. d. loco n. 186.*

16 Limita hoc, nisi seruitium, vel releuium, q̄ præstatur, esset adeò paruum, quia tunc non diminuitur, *Rosental. d. loco num. 49. & nos inferius dicemus de huius veritate quæst. 13. hac ead. par. 2.*

17 Secundo casu, aut detrimentum, esset in parua parte, & tunc ex eadem ratione, quia si feudum esset auctum in parua parte, & sic paruo augmento seruitia non augentur, ita etiā nec diminui debent, ita *Rosental. d. loco nu. 47. Petr. de Gregor. de concess. feud. par. p. q. 11. num. 9. ex doctrina Anton. de Butrio in cap. quanto de consibus, Intrigliol. sent. p. q. 67. num. 7. ibi, si fuisset modica, Andr. Kohl. d. tit. de caus. formal. seruit. num. 200. Ioseph Cumia num. 85. Afflic. in d. S. si quis de manso nu. 17. quod*

18 detrimentum, vt supra dixi, quando magnum, vel paruum esset dicendum arbitrio iudicis relinquendum, *Rosental. d. loco num. 48. ex Andr. Kohl. n. 192. cæterisq; supra allegatis, & præcipuè ubi de magno, vel paruo augmento dixi.*

Declaro quarto, q̄ quando detrimentum, siuè diminutio feudo acciderint, tunc considerandi sunt tres casus. Primo, si factò Domini. Secundo, si factò vassalli. Tertio, si ex tempore.

Primo casu, si factò Domini decrementum, siuè diminutio euenierit feudo, tunc concludas statim vassallum prò rata diminutionis liberari à seruitio, siuè magna, siuè parua fuerit diminutio, ita *Afflic. in cap. p. S. similiter, nu. 17. de capitul. Corrad. & clarius Andr. Kohl. d. tit. de causa formal. seruit. nu. 199. qui loquitur in diminutione factò Domini, Conferas huc, quæ diximus de augmento accedente feudo ex factò Domini, de quibus supra q. 7. hac ead. parte vers. sed quid si augmentum, vbi diximus ob augmentum ex factò Domini feudo accedens seruitium augeri, ita etiam & diminutione, siuè decremento ex factò Domini accedente, sibi nempè Domino nocere debet, sicuti è contra dicimus in casu quando factò vassalli diminutio*

20 obuenerit, & ita est intelligenda doctrina *Afflic. in d. cap. p. S. similiter nu. 17. de capitul. Corrad.* dicentis, quod si feudum fuerit diminutum, diminuitur adhuc, & si fuerit diminutum factò Domini.

Secundo casu, quando decrementum, siuè diminutio obuenerit feudo ob factum Vassalli, tunc existimat *Andr. Kohl. d. loco nu. 201. seruitium non diminui, ea nimirum ratione, quia negligentia, siuè culpa ipsius Vassalli, nõ debet ipsi patrocinari, sibiq; imputandum cur feudum diminuerit, ipse enim qui detrimentum fecit, remissionem non meretur, cap. damnnum de reg. iur. in 6. l. quod quis, ff. de reg. iur.*

Secundo, probat *Andr. Kohl. ex simili de conductore, & colono, vt ex damno, & culpa ipsius in feudo factò, nè quidem partis remissionem sentire debet, cap. propter sterilitatem, ibi, sine culpa coloni de locato, Petr. Nicol. Mozz. de contractibus tit. de locat. sub rub. de acci-*

accidental. location. num. 27. & seq. Andr. Gayll. obser. lib. 2. obseru. 23. Nauizan. conf. 90. Salices. in l. si uno, ff. locat. In quo casu ego considerarem, quod aut decrementum est in re tota, & tunc quia negari non potest rem ob quam, & ex qua seruitium debetur, non extare, & idè dicerem non deberi seruitium, quia non entis nullæ sunt partes, cum DD. supra allegati, quando de tota re diminuta loquuti sunt, indistinctè dixerunt, seruitium non deberi, quia cessante causa remouetur effectus, *cap. cum cessante, de reg. iur. in 6.*

Quod idem dicerem, si diminutio 25 esset in magna parte parte feudi, ut seruitium diminueretur, ea ratione superius iam adducta; tum etiam sicut diximus aucto feudo in magna parte ex industria vassalli (compensatis eius expensis) augeri seruitia in reliquo augmenti, ita & hoc casu feudo diminuto ex facto vassalli debet diminui seruitium ex regula contrariorum, ut quod oppositum in opposito &c.

Si verò diminutio esset parua, & mo- 26 dica, tunc indistinctè per supradicta tenerem, quod seruitium non diminuitur nec etiam releuium, tum quia de modicis non est curandum, tum quia vassalli culpa hoc accidit, Adaugeas illam considerationem de diminutione magna feudi, dicendo, durum, absurdum è seruire Domino pro illa rei parte, siuè pro illa re, quam quis non habet, quippe si cogereur vassallus pro ea seruire, posset vassallus feudo renunciare, illudq; pro derelicto habere, & per consequens feudum ad Dominum deuolueretur sic diminutum, & ab eo reciperet seruitia, que, & quanta extarent nulla, vel diminuta.

Nec obstant, que de emphiteuta, & 27 colono, dixit *Andr. Kohl. d. loco n. 201.* quia diuersa ratio est, nos enim sumus in causa feudali, in qua de bono, & æquo proceditur, cum dicatur ex gratia Principis fuisse, idè non debet quod ex gratia, & mera liberalitate

proceffit, prout est feudum, retorqueri in odium, auaritiam Domini, & angustiam vassalli, dū, citrà fidelitatem, cum vassallo semper benignè est agendum tamquam cum filio, ut dicunt nostri Feudistæ, & non tamquam cum infestis, ut diximus supra in principio huius tractatus q. 1. de origine releuij *ex Rosental. & alijs ibi allegatis.*

Tantò magis, quia doctrina *Ayell.* 28 & aliorum dicentium, quod diminuto feudo in magna parte, aut notabili damno, pro hac diminutione impetratur à Rege literè diminutionis, fuit prolata simpliciter, idè nec distinguenda venit, maximè in odium vassalli, cum quo benignè est agendum.

Tertio casu principaliter quado diminutio feudi non processisset ex facto Domini, neque ex facto vassalli, 29 sed (quemadmodum de augmento diximus) processisset ex tempore naturaliter, vel voluntate Dei, ut quia temporis cursus illud diminuisset, viliores faciendo eius rem, vel pretium, & in hoc casu idem est, quod statui- mus de augmento ex tempore, ut sicut seruitium augendum, ita ex diminutione ex tempore diminuendum sit pro rata diminutionis, & hanc esse veram conclusionem firmanunt *Nicol. Intrigliol. de feud. censur. 1. quest. 67. num. 6. Ioseph. Cumia dicto loco num. 85. vers. secundo casu. Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 1. quest. 11. num. 7. Andr. Kohl. d. loco num. 199. & ante eum Rosental, d. loco num. 40. & hoc casu etiam retineas considerationem de magno, vel paruo decremento, siuè diminutione, ut de magno augmento habenda sit consideratio; de paruo autem decremento nulla ratio habenda est, sicut de paruo augmento supra præmonuimus q. 12.*

FF FF

ARGVMENTVM.

Quid autem seruitio, vel releuio existente paruo, an diminuto feudo seruitiū, & releuium diminui debeat, & concludendo affirmatur non esse diminuendum.

SUMMARIVM.

- 1 IN Gallia pro releuio soluitur parua quantitas.
- 2 Releuio existente paruo, vel seruitio non datur eius diminutio.

QVAESTIO XII.

On ab re putau hic querendum an eadem, quae diximus in superioribus de augmento, & diminutione sint censenda, & procedant quando seruitium,

siue releuium esset paruum, habito respectu ad feudi valorem, siue eius redditum, quippe in aliquibus partibus, prout est in Gallia soluitur illa parua quantitas, siue melior bos, aut equus pro inuestitura; Quera si illa parua quantitas adhuc esset diminuenda pro rara diminutione, etiam quod paruum esset seruitium?

Cui respondendo concludas, & resolurue dicas, haec paruum quantitatem seruitij, vel releuij non esse minuendam ob diminutionem quouis modo, & cuiusuis quantitatis in feudo superuenientem; ea nimirum ratione, quia & si parua esset diminutio, vel augmentum, diu seruitium, siue releuium non augeri, nec minui, ita e contrario si seruitij quantitas esset parua, habito respectu ad valorem

feudi, siue redditum, dicendum est non diminui, cum iam sit ipsum iam ad paruum quantitatem esse reddendum, & rationi accedat autoritas Henrich. à Rosental. d. cap. 10. conclus. 44. nu. 49. dicentis in casu praedicto seruitium non diminui.

ARGVMENTVM.

Fruſtus in solutione releuij quomodo liquidentur. Et tria considerando tempora, nempe quando pendentes, quando separati à solo, & quando recollecti, & tempus quando separati à solo inspicitur in releuij liquidatione, vel attenditur feudi valor, quae liquidatione facta expediuntur literae exequutoriales contra Barones, & in pecunia illud exigitur.

SUMMARIVM.

- 1 Liquidatio fructuum pro releuio dupliciter consideratur.
- 2 Tria tempora considerantur in fructibus recolligendis.
- 3 Medietas fructuum pro releuio taxatur à Regia Camera Summaria iuxta valorem tempore recollectionis nulla habita ratione expensarum in recollectione; & num. 4. & de primo tempore pendente non curatur.
- 5 Tempus recollectionis fructuum, vel quo recollecti sunt, non attenditur à Regia Camera in liquidatione releuij.
- 6 Pretium fructuum ut taxetur, informatio capitur per tres annos praecedentes de valore in area, vel vindemiae, vel tempore praesura in tapeto si oleum fuerit, ex Freccia dictis.
- 7 Valore fructuum trium annorum praecedentium coacervato, taxatur medietas valoris tertiae partis pro releuio, ex Fila Regia Camere, secundum Frecciam, & num. 10.

- 8 *Loffredi lectura, quod sit releuium medietas fructuum vnus anni, declaratur.*
- 9 *De liquidatione releuij multa remissiuè.*
- 11 *Territorio feudali non affictato, & terratico non exacto, sed tantum nonnullis perceptis fructibus, releuium liquidatū fuit de fructibus perceptis, habita ratione expensarum in cultura, non autem de terratico non percepto, & decisio refertur.*
- 12 *In liquidatione releuij debet haberi ratio fructuum perceptorum, non autem qui percipi potuerunt.*
- 13 *Liquidatione fructuum facta releuium exigitur in pecunia, non autem in fructibus.*
- 14 *Releuium potest solui ex fructibus allodialium, ponitur obseruatio.*

QVAESTIO XIII.

Dermulea retulimus supra quæst. 1. & 5. hac ead. par. in solutione releuij circa fructus consideranda, hic autē quæritur quomodo liquidentur

in illa medietate, siuè habeatur pro certa lectura illa *Loffred.* quæd sit medietas vnus anni, vel habita pro vera altera vulgata *Andrea de Ifern.* lectura, vt sit releuium medietas fructuum illius anni, quo feudatarius moritur, quoniam vtraq; vt suo loco diximus, substineri potest.

Sed distinguendo dicas hanc quæstionem dupliciter considerandā esse. Primo, quomodo liquidantur, & de practica Regiæ Cameræ.

Secundo, facta liquidatione, vt in quantitate numerata fiat executio contra vassallum.

Primo casu, quia fructuum collectio per multa habent tēpora, Alterum alteri successiuum. Primū, quando sunt pendentes, vel in villa extantes. Se-

cundū, quando sunt separati à sole, vel in area, & sic tempus collectionis. Tertiū, quando sunt collecti, reconditi, & conseruati, & sic tempus recondendi, & conseruationis.

De primo tēpore quando sunt pendentes, & in villa non separati, tunc Regia Camera non curat de hoc primo tempore, sed tantum extimationē facit, iuxta secundum tempus, nempe collectionis, & sic messis, vel in area, separati à sole, nulla habita ratione expensarum in recolligendo factarum à tempore collectionis, ad tempus vendendi; semper enim de pretio dicti temporis ad pretium tempore venditionis fit augmentum, & sic attenditur tempus collectionis, ita *Marin. Freccia de subfeud. tit. de aushor. Baronum. 29. & seqq.* ita etiam dicit esse stilum Regiæ Cameræ, *Iacob. de Ayell. in tract. de iure adoba num. 70. circa medium.*

De tertio tempore, quando sunt re-
 5 collecti, & reconditi, vel tempore venditionis non habetur ratio in dicta liquidatione, quia tunc maiori pretio, vt plurimum valent, prout hoc expresse dicit *Freccia d. loco n. 30. & sequenti*, dicens, quod quando Regia Camera vult liquidare fructus pro releuij, tunc capit tres annos præcedentes, & informat se quomodo valuerint fructus in area, seu tempore messis, vel vindemiæ, vel si voluerit liquidare oleum, tunc inspicitur per Regiā Cameram tempus, quo præmitur, & sic quando est in tēpore.

Ex quibus patet, quod tantum de
 7 secundo tempore inspicitur, non autē de tertio, & coaceratis istis tribus annis quanti tales redditus sint in pretio, tunc isto modo considerato Regia Camera sumit tertiam partem, & de hac tertia parte liquidat releuij quantitatem, ita *Freccia d. loco num. 31. vide etiam de hac re eruditum D. Scipion. Theod. allge. 21. num. 19. virum quidem omni ex parte conspicuum.*

nunc Regium Consiliarium ornatissimum.

- 8 Ex qua practica liquidandi releuij declaratur, quod dixit *Loffred. post allegatum ibi Andr. de Ifern. in sua parafras. feud. ad cap. 1. S. similiter vers. non simile per quos fiat inuest. circa med.* dicens, quod ad finem liquidandi releuium inquiritur de valore feudi, & quanti potest reddere, vel esse in redditu valor, siue quantitas valoris, & tunc medietas illius redditus soluitur pro releuio attenda illa lectura, quod sit medietas vnus anni, qa bene dicit Freccia, quod coaceruat tres annos, & postea capit tertiã partem, de qua capit medietatem, & vnus anni fructus liquidat, quæ practica, vt dixi, correspondet lecturæ illæ *Loffred. vnus anni. hec faciunt, & conferas ad ea, quæ dixi supra q. 1. & q. 3. hac ead. part. 2. vers. secundo facit*, vbi latè de intellectu lecture vnus anni, vel illius anni, &
- 9 multa ibi circà liquidationem releuij, quæ omnia reducas sub hanc Freccia
- 10 doctrinam, & practicam, & hanc coacervationem trium annorum, dicit *Vinc. de Anna sing. 98. probari per Bald. in l. ita, ff. mand. prout etiam probat latè Frecc. loco sup. alleg.*

- 11 Est tamè bene verum, quod in hac liquidatione posset nasci dubium, qd si ex territorio feudali solet exigì cæsus pro terratico, vel affectu, & ita semper fuisset exactum releuium incluso dicto terratico, siue affectu, & in anno mortis feudatarij illud nõ reperitur affectu, vel non affectauit vassallus, sed propria industria coluit, adeòt pinguiorès fructus recollegit, quam tempore affecti, siue terratici. Dicas, quod in liquidatione debet haberi ratio de fructibus perceptis ex industria ex illo territorio, non autem de terratico solico.

In qua liquidationis difficultate Regia Camera tempore Præsidentis Moles iuit in paritate votorum, dictum, quod semper Regia Camera

solita fuit liquidare terraticum, non autem fructus culturæ. Tamen die 23. Augusti 1572. in releuio Prosperi Suardi referente Domino Brancalione fuit votatum esse liquidandum releuij iuxta fructus perceptos ex cultura, habita ratione expensarum, super quibus mandauit Regia Camera capi informationem, non autem iuxta terraticum, ea adducti ratione, quia in liquidatione releuij debet haberi ratio de fructibus, qui percipiuntur, non autem de illis, qui percipi possent, ita refert dictus Reg. Moles d. decis. 2. sub tit. de iure releuij mihi manuscriptus.

- 13 Qua liquidatione facta, exactio releuij non fit in ipsis fructibus, sed in pecunia numerata contra Barones, quippè literæ significatoriales expediuntur Regijs Perceptoribus Prouinciarum pro exequendis Baronibus, & sic releuium exigitur in pecunia, ita post *Loffred. in d. S. similiter*, & etiam contra tertios possessores in fructibus fit executio, qui venduntur, & exigitur in pecunia, *Vinc. de Franck. dec. 121. num. 11.*

Est bene verum, quod licet releuij debeat solui ex fructibus feudi, non tamen per hoc excludas quin possit testator mandare, vt quantitas prædicta pro releuio soluenda, possit solui ex introitibus allodialibus, prout vidi obseruatum in releuio Illust. Marchionis Cammarotæ, qui relicto hærede in feudalibus Paulo Marchesio eius nepote: In allodialibus autem instruit hæredem Camillum Marchesium suum fratrem, cum hoc tamen onere, vt releuium debendum ob eius mortem soluatur de fructibus allodialium, & ita hæredes prædicti exequuti fuerunt voluntatem prædicti Marchionis testatoris, quia inter se conuenerunt, vt dixit mihi Octavius Marchesius filius Camilli prædicti, nec non ita etiam dixit D. Augustinus Amendola eruditus, virnobilis, laboriosus legum Doctor, & eximius; non enim per hoc quod

quod dixerint DD. quod releuium sit medietas fructuum feudi illius anni, vt omnino fiscus cogatur recipere solutionem de feudo, nec alias possit testator, vel hæres solvere de alijs effectibus, siue introitibus hæreditarijs burgensicis, tum quia hoc fit gratia facilioris exigentiæ, vt fiscus eò quod super re feudali ius habet, & ideo citius, ac velocius sibi satisfacit, tum etiã quia adhuc fiscus ex quo vis patrimonio potest exigere, dum in pecunia facit executionem contra Barones liquidato tamen releuium, & sic hæredes, vel testator possunt soluere de introitibus allodialibus, & fiscus etiam potest exigere de illis, dum hoc non reperitur expressè prouisum, vt soluatur de fructibus feudi præcisè.

In Britannia autem non liquidatur fructus, sed illos vniuersos pro rata vnius anni accipit Dominus feudi, vt meminit *Argentreus art. 72.* verum habetur ratio, quod si in feudo adsit domus, in qua habitet hæres defuncti, tunc hæres non expellitur de domo, sed soluet pensionem, prout sic decisum in illo Tribunali refert idem *Argentreus d. loco art. 75. num. 1. in verba Durant l'an du rachap. num. 1. & 2.*

ARGVMENTVM.

Vita militia an minuat releuium, ad eò eius onere deducto releuium de remanenti soluere debeat hæres, & quid è contra, an releuium minuat vitam militiam dubitatur? deinde contra primogenitum concluditur nõ minui releuium, varizq; super hoc decisiones afferuntur, authoritates, & rationes; Et quid in alijs debitis hæreditarijs, simile de adhoa adducitur. Itè ut nec minuatur releuium per quantitatem annuam de fructibus feudi relictam in testamento secundogenitis. Item in

vita militia debita patruo feudatarij, & refertur decisio, eiusque ratio Regentis Moles.

S V M M A R I V M.

- 1 **O**nera deducenda esse de releuium reuissum.
- 2 Vita, & militia an deducenda in liquidatione releuij dubitatur.
- 3 Vita, & militia est onus feudi, declaratur num. 21. propter feudum.
- 4 Relatum est medietas fructuum illius anni quo moritur feudatarius, secundum vulgatam lecturam *Andr. de Isr.*
- 5 Fructus considerantur deductis oneribus, & ita appretiantur.
- 6 Solutio fructuum dicitur fieri deductis antea oneribus.
- 7 Medietas fructuum alicuius anni intelligitur de illis, qui remanent apud Baronem deductis oneribus.
- 8 Vita, & militia non minuat releuium probatur, nec è contra.
- 9 Decisiones permittæ referuntur pro Regio Fisco contra primogenitum præsidentem onus vite militia deducendum.
- 10 Vita, & militia est onus propter feudum, non autem ex feudo debendum.
- 11 Auctoritates Doctorum in hac re ponuntur.
- 12 Rationes huius sententiæ ponderantur.
- 13 Secundogenitus pro vita militia habet actionem super fructibus feudi contra primogenitum, & tertium quemlibet feudi possessorem num. 18.
- 14 Quantitas soluta pro releuium non deducitur de hereditate, sed cedit damno primogeniti, & decisio refertur.
- 15 Onus adhoa ordinaria non deducitur de releuium pro illo anno, & decisio refertur.
- 16 De releuium ad adhoam argumentatur *Ayell.*
- 17 Solus primogenitus onera feudi sentire debet, eò quod sentit ipse solus honores, & num. 22.
- 19 Deductio vite, & militia numquam de releuium consuevit fieri in Regia Camera, & ita iudicatum.
- 20 Secundogenitus nullum ius formatum ha-

- bet in feudo, sed tantum actionem.
- 23 Releuium non minuit quantitatem annuatim relictam à patre secundogenitis, ultra vitam, & militiam.
- 24 Vita militia debita patri non minuitur propter releuium, & ita decisum.

QVÆSTIO XIV.

neribus dedu-
ctis, quod ac-
soluendum, re-
leuium, ita fi-
tis, ut credo, &
abundè relatis,
hinc inde seq-
uentijs in gene-
re conclusum existit, ut supra q. 13.
par. 1. dum de liquidatione releuij
verba fecimus, consequenter hic puto
videndum de vita militia debita secū-
dogenitis, an debeat de ea haberi ra-
tio in liquidatione releuij, adeo ut il-
lud minuat, an verò nulla eius habita-
ratione sit soluendum, adeo ut ipse
primogenitus totum dampnum, & onus
sentiat; Et deducenda esse vitam,
& militiam, adeo, ut de remanentibus
fructibus medietas sit soluenda pro
releuij concludendum censeo, quia
dum ut iam dixi onera sunt deducen-
da (hæc loco maioris) sed vita militia,
est onus feudij, ita *Andr. de Ifern. in c. s. t.*
comitibus in 2. lect. & in cons. in aliqui-
bus col. 7. vers. sed quid si frater, & in
cap. 1. S. quid ergo col. 2. de inuest. de re
alien. facta Petr. de Gregor. de vita mi-
lit. quæst. 3. num. 1. & passim Regni-
colæ nostri Afflic. decis. 43. num. 138.
Mastrill. decis. 112. num. 11. ergo se-
quitur deducendo consequentiam
dicendum esse vitam militiam uti onus
minuere releuium, & in illius taxatio-
ne habendam de ea rationem.

4 Secundo releuium est medietas fru-
ctuum anni illius, quo moritur feuda-
tarius iuxta vulgatam *Andr. de Ifern.*
lecturam in d. S. similiter in princip. vers.
sunt releuia ubi Liparul. in verbo medie-

tas lit. O. & dixi ego late supra q. 4. p. 1.
5 Sed fructus considerantur deductio ce-
pensis, & oneribus, & ita appreciantur
fructus, præsertim, quæst. 1. num. 1. quæst.
1. num. 1. & 6. cum seqq. *Rubin. cons. 62. num.*
5. & 6. vol. 1. lo. Cephal. cons. 18. l. 1. vol.
1. Remittit. l. 1. cons. 226. num. 45.
vol. 6. Ergo dum soluere tenetur hæ-
tes medietatem valoris fructuum, se-
quitur, quod onera deducti debeant,
6 quia ijs deductis fructuum solutio fi-
ci intelligitur *Afflic. decis. 292. num.*
1. vol. 1. fill. num. 7. & 9. Tiraquell. de
privat. q. 74. num. 9. in fine, via Angel.
& Caman. in l. non completus ff. de legat. 1.
Cacian. cons. 110. Andr. de Ifern. in S. &
plausibrorum, quæ sunt regalia.

37 Tercio intertinus releuij post glos-
— tit. 1. S. 39. & optime *Decius cons.*
32. qui generalem illam adducit ma-
niam, semper enim, quod solui de-
beat medietas fructuum, & redditus
alicuius anni, intelligitur de illis, qui
in effectu remanent apud Baronem
solutis tamen oneribus, *Sirpon de Pre-*
tis cons. 153. nu. 42. & 44. Cephal. cons.
290. num. 16. vol. 2. Mandell. cons. 743.
nu. 3. & 10. Afflic. decis. 252. sub nu. 5.
lo. Lopez in cap. per vestras Rub. de donat.
inter vir. & uxor. col. 47. Arbill. Perso-
nal. de adipiscend. poss. num. 669. cum
itaq; Baro tenetur soluere vitam mi-
litiam, & sic onus feudij, sequitur quod
de eo, quod superest (soluta vita mili-
tia) debet soluere releuium, prout ita
videtur dubitando dicere *Jacob. de*
Ayell. num. 94.

8 His tamen non obstantibus, & alijs,
contrariam puto veriore sententiam,
ut releuium, & vitam militiam non
minuantur alterum per alterum, sicq;
ut primogenitus debeat soluere vitam
militiam integram, prout etiam inte-
grum releuium, nulla in altero alte-
rius facta ex computatione, adeo ut
primogenitus pro illo anno omnino
hæc onera debeat sentire, id namque
mihi suadeo tum autoritate rerum
iudicatarum, tum auctoritate Doctro-
rum,

rum, cum ex rationum similitudine.

9. Auctoritate rerum iudicat ut
 ¶ pluries fuit decisum post magnam
 altercationem releuium non minuere
 vitam militiam, ut testatur *Camill. Sa-*
lern. in addit. ad consuet. si aliquis de ali-
ment. præstandi. in add. que incipit, an se-
 ¶ *secundogenitus.* Secundo aliam decisionem
 refert *Jacob. de Ayell. num. 95. in fine de*
 ¶ *iure ad hoc.* Tertio aliam decisionem post
Lyparul. in d. verbo medietas refert Ma-
strill. d. decis. 112. num. 14. Et ita sepe
 ¶ *iudicatum in Regia Camera refert Reg.*
 ¶ *Moles in suo decision. manuscriptis decis.*
 10. *sub tit. de fura releuiorum, prout refert*
 ¶ *decisum sub die 26. Junij 1565. in releuia*
 ¶ *Ill. Ducis Andria; Quarto aliam decisio-*
 ¶ *nem affert Præceptor meus Bammacar. in*
 ¶ *addit. ad Frecc. d. auctor. 3. num. 29. ubi*
 ¶ *addit hæc verba dicens. Sed an in so-*
 ¶ *lutione releuij fiat deductio eius, q*
 ¶ *solutur pro vita militia fratris annua-*
 ¶ *tim, adeo ut deducto eo, quod fratri*
 ¶ *debetur pro illo anno, pro residuo de-*
 ¶ *beatr releuium, scilicet dimidium, se-*
 ¶ *cundo an paragium debitum forori*
 ¶ *minuat releuium; Respondet ipse*
 ¶ *Bammacar. vidi dubitari, & discutere*
 ¶ *hunc articulū contra Regium Fiscum,*
 ¶ *& ex ore D. Reg. Moles hodie 26. No-*
 ¶ *uembri 1590. audiui fuisse pluries de-*
 ¶ *cisum, & suo tempore, quo præsidebat*
 ¶ *in Regia Camera pro Fisco, iudicatum*
 ¶ *& ita ipse notatum habebat in quin-*
 ¶ *terno, & huc confert decisio Regentis*
 ¶ *Moles supra allegata, ea potissima*
 ¶ *ratione, quia vita militia non ex feu-*
 ¶ *do, sed propter feudum deberur, ergo*
 ¶ *eius fructus nõ minuuntur; Et è con-*
 ¶ *uersò Aduocatus afferebat decisionē*
 ¶ *eiusdem Regentis tunc latam in alia*
 ¶ *causa contra Regium Fiscum, Pro Fi-*
 ¶ *sco fuit adductus Loffred. in cap. Impe-*
 ¶ *rialem de probib. feud. alienat. per Fride-*
 ¶ *ric. & Jacob. de Ayell. de iure ad hoc num.*
 ¶ *94. & seq. pendet nunc quæstio inter*
 ¶ *Regium Fiscum in Regia Camera cū*
 ¶ *N. D. Paulo Feniceo*
 ¶ *contra fiscum aduocante hæc Bam-*

macar. scripta reliquit ad Frecc. d. loco,
 ¶ *est benè verum, quod Jacob. de Ayell.*
 ¶ *loquitur intricatè.*

11. Ex auctoritate eorum, qui hanc se-
 ¶ *quari sunt sententiam, ut fuit Camill.*
 ¶ *Salern. ubi supra, qui dicit amplius non*
 ¶ *esse dubitandum Andr. Molfes. ad con-*
 ¶ *sueta. Neapol. par. 5. quæst. 6. num. 23.*
 ¶ *Nicol. Festas. de iure ad hoc nu. 44. par. 1.*
 ¶ *quem inuenire non potui, eum tamen*
 ¶ *allegat, & sequitur Gars. Mastrill. de-*
 ¶ *cis. Sicil. 112. num. 12. ubi alios allegat,*
 ¶ *& in addit. ad Petr. de Gregor. de vita*
 ¶ *milit. q. 7. lit. B. fol. mibi 23. Afflic. de-*
 ¶ *cis. 152. num. 1. & 2. & ibi addit. Thom.*
 ¶ *Grammatic. in addit. incip. in solutione*
 ¶ *ad hoc, Afflic. in cap. 1. S. sed nec alia in-*
 ¶ *stior nu. 6. per quos fiat inuest. ubi Nard.*
 ¶ *Lyparul. in verb. medietas, Freccio d. au-*
 ¶ *thor. 3. num. 29. & auctor. 5. num. 16. de*
 ¶ *authorit. Baron. nouissime Scip. Theodor.*
 ¶ *nanc Reg. Consil. alleg. 21. num. 19. verif.*
 ¶ *quare à fructibus; qui allegat insigne conf.*
 ¶ *Aluarot. 64. inter conf. Alb. Bruchi, allegat*
 ¶ *Camerar. Afflic. Jacob. de Ayell. & alios.*
 12. Ex rationibus hæc luadetur senten-
 ¶ *tia. Primo, ex ineuitabili argumento,*
 ¶ *quippe negari non potest quin secun-*
 ¶ *dogenitus pro uita militia creditor sit*
 ¶ *feudalis in eius tamen fructibus, adeo*
 ¶ *ut actionem ex const. Comitibus cõ-*
 ¶ *ditionē ex ea habeat nõ solum cõtra*
 ¶ *primogenitum, sed contra quemlibet*
 ¶ *tertium possessorem, ut latè post Afflic.*
 ¶ *ibi allegatum Petr. de Gregor. de vita milit.*
 ¶ *q. 3. num. 6. ubi add. Mastrill. estque*
 ¶ *apud omnes Regnicolas indubitatum,*
 ¶ *sed releuium non deducitur de oneri-*
 ¶ *bus feudi, adeo ut creditores super feu-*
 ¶ *do, uel hæreditate feudali teneantur*
 ¶ *ad illud contribuere, & ita fuisse deci-*
 ¶ *sam per Sac. Consil. die 18. Augusti*
 ¶ *1594. refert Nicolaus Antonius Gizzarel.*
 ¶ *Reg. Cons. decis. 8. num. 2. dicens hære-*
 ¶ *dem non posse deducere quãtitatem*
 ¶ *solutam pro releuio, sed totum suo dã-*
 ¶ *no cedere, ergo hoc idem dicendum*
 ¶ *in casu nostro, ut dum secundogenitus*
 ¶ *creditor sit feudi, super fructibus nul-*
 ¶ *lam*

lum habeat in uita militia sentire de-
erimentum.

Secundo, faciunt quæ notata repe-
rio per DD. in materia seruitij feuda-
lis, & ad hoc ordinariæ, quæ à pari pro-
cedunt, quasi cum ipso releuij, quod
est seruitium, ut diximus, pro illo an-
no, quo præstatur, qui dixerunt in so-
lutione releuij non esse deducendum
pro illo anno onus ad hoc, ut sunt Pe-
trus de Monteforte ad consuet. Regni Comit-
bus. num. 5. inter opera Thomæ Gramma-
tis. ubi refert decisum in Regia Camera
secundum hoc, Io. Franc. de Ponte de potest.
Prærog. tit. de assens. Regis. S. 4. num. 30.
Andr. Mohes. ad consuet. Neapol. par. 5.
tit. de aliment. prestand. q. 5. nu. 23. Ca-
mill. Salern. ad consuet. Neapol. quod si
aliquis, in addit. incip. an secundogenitus
sub tit. de alimentis prestand. Iacob. de
Ayell. d. num. 94. & seq. cateriq; passim
& nos infra dicemus, & de releuij ad
ad hoc argumentatur ipse Ayell. di-
cto loco.

Tercio, adducitur alia ratio, rele-
uium enim soluitur pro inuestitura,
& ob recognitionem factam Domini
in signum deuotionis, ut supra dedu-
ximus, ob quam inuestituram, & re-
cognitionem ipse solus primogenitus
venit honoratus, non autem secundo-
genitus, ergo ipse solus debet sentire
incommodum releuij, & sic solus pri-
mogenitus illud soluere tenetur, Affl.
d. decis. 152. Loffred. in paraf. feudal. ad
cap. Imperialem. S. firmiter de prohib. feud.
alienat. per Frideric. ubi etiam Camerar.
fol. 13. lit. D. Gizzarel. d. decis. 8. Tira-
quell. de primogen. quæst. 74. num. 5. Ca-
mill. Salern. ubi supra, Fab. Iordanus in
d. consuet. Comitibus.

Et dato, quod uita militia sit & dici
possit onus feudi, ita quod ob illam
possit vendi feudum, ut per Andr. in
cap. 1. S. quid ergo de inuest. de re alien.
fact. & in consuet. si quis post litem, & ideo
transit ad emptorem uti onus rei, &
contra tertium possessorem, per tex. in
l. quæro, ff. de usufruct. cum concordantib.

ut per Affl. in cap. Imperialem, S. præ-
terea, ff. de prohib. feud. alienat. per Frid.
& dato quod uita militia succedat lo-
co legitimæ, quæ est pars, & quora-
bonorum iure naturæ debita, adhuc
dicit Reg. Moles d. decis. quod iudica-
uerunt deductionem non esse facien-
dam, quia deductio prædicta numquã
consuevit fieri nisi pro rata rei separa-
te à feudo, unã cum dominio, itã &
taliter quod fructus in illo anno non
percipiat fructus illius rate, quia non
est Dominus, nec ipse, nec eius præde-
cessor, & etiam quando Regia Cama-
ra esset in casu, in quo Regia Curia
possit percipere releuium pro hac rata
tempore mortis illius, cuius occasio-
ne sit deductio, sed hæc omnia cessant
in uita militia, & in secundogenito eã
præcedente, qui nullum habet domi-
nium, neque quorã partem in feu-
do, nec per eius mortem debetur
releuium fisco, quia nullum habet ius
formatum in corpore feudi, sed tantũ
habet actionem personalem contra
primogenitum, & in rem scriptam
contra feudum, ex qua causatur onus
feudi; ergo uita militia non est dedu-
cenda, ad eũ releuium minuat. Et è
contra, prout hæc, & alia ex Andr. de
Ifern. in consuet. Comitibus in prima, & secũ-
da lectura, & Affl. ibidem, & idem
Andr. in consuet. in aliquibus, & in cap. 1.
S. item quod Dominus, quæ fuit prima
causa benefic. amict.

Sunt & alia rationes, quas breui-
tatis causa omisso, ne videar in re tam
clara, & indubitata frustra papyrus
denigrare, sed potissima est, quod onus
est propter feudum, non autem ex
feudo.

Non obstant, quæ supra pro con-
traria suadenda sententia adduximus,
& primum namq; non obstat, nam uita
militia est onus feudi, sed cum hac de-
claratione, ut sit onus propter feudũ,
cum ex fructibus debeat ea ratione,
quia ipse secundogenitus excluditur
à successione feudi, ideo debet rele-
uari

uari in hoc, vt habeat alimenta, quæ dicuntur vita, & militia, quæ debetur sine onere, & illam habet propter feudum, eiusq; successionem, à qua excluditur ex lege Regni, & sic est onus feudi respectiue, quatenus alimenta respiciunt ipsum feudum, sed verè de fructibus debetur, vt declarat idem *Petr. de Gregor. de vita, & milit. d. q. 3. Mastrill. d. decis. 112. num. 43.* Nec obstat

22 aliud contrarium, quia omnia onera debent spectare ad primogenitum tãquam vniuersalem successorem *Vrsill. ad Afflic. decis. 152. sub nu. 5. Mastrill. d. decis. 112. num. 45.* ex quibus nec pariter vltimum cõtrarium potest obstare, & alias respõsiones videas apud eosdem authores, qui hanc sequuti sunt sententiam.

Declarata tamen hanc cõclusionem, 23 quam firmauimus, vt vita militia non minuat releuium, procedere si pater in testamento reliquisset filijs secundogenitis certam annuam quantitatem ex fructibus de manu primogeniti percipiendam, vt tunc dicta quantitas non veniat in consideratione releuij, eiusq; solutionem non minuere dictã quantitatem annuam legatam à patre ita in puncto *Afflic. d. decis. 152. num. 1.* & est notabilis doctrina digna tanto authore *Campan. in c. alienationis actus num. 11. de vita, & militia.*

24. Amplia supradictam conclusionem non solum in vita militia debita à fratre fratri secundogenito, sed etiam in vita militia debita patruo feudatarij, prout ita decisum refert in *Regia Camera die 6. Octobris 1569. referente Io. Franc. de Arminio Rationale, Regens Moles dicta decis. 10. in releuio Principis Sulmonis.*

ARGVMENTVM.

Paragium debitum feminis ex lege Regni nostri, an facit minuere releuium,

adeòt in eius solutione de paragij quantitate habenda sit ratio, vel è contrà disputatur, & incidenter differtur si paragium successerit loco legitimæ, vel portionis feudi, quid in paragio debito vigore constitutionis, & quid de allodialibus, & quid de feudalibus, & an æquiparatio in omnibus procedat in paragio, & vita militia discernitur.

S V M M A R I V M.

- 1 **P**aragium, & vita militia in nonnullis æquiparantur, & num. 21.
- 2 Paragij solutio facta in anno debiti releuij an illud minuat, & nu. 3. vel è contrà num. 30.
- 3 Ad hoc imposito in anno releuij debendi, tunc vel ad hoc, vel releuium debetur.
- 4 Distinguitur hæc quæstio in duplex caput alterum alteri conexum.
- 5 Paragium debetur feminis loco portionis hereditariae, quæ eis iure natura tangit, & sic legitime ex sententia *Camerar. & aliorum, declaratur nu. 11. 15. 16.*
- 7 Paragium eandem habet naturam cum legitima secundum *vnatm. Doctorum* sententiam *decl. num. 16.*
- 7 Legitima debetur deductis oneribus.
- 8 Paragium deberi deductis oneribus suadetur.
- 9 Fructus legitime, & paragij eodem iure debentur.
- 10 Idem tempus in liquidatione paragij, & legitime attendendum.
- 11 Paragij genus duplex in Regno nostro consideratur, alterum in allodialibus, ex *const. Regni vt de successionibus, alterum in feudalibus ex const. Comitibus.*
- 12 Paragium vnicum liquidatur habito respectu ad bona feudalibus, & ad bona allodialia.
- 13 Sententia *Camerarij, & aliorum dicentium paragium successisse loco legitime* debet intelligi de paragio in allodialibus, & num. 15.
- 14 Paragium ex feudalibus successisse loco portionis feudi, à qua femina propter *const.*

- const. Regni exclusa sunt probatur, & num. 15.*
- 15 Feudum est legitima primogeniti.
  - 17 Onera feudi quadam intrinseca ex feudo, quadam extrinseca propter feudum, & declarantur.
  - 18 Fidelitas, onus intrinsecum feudo est.
  - 19 Extrinseca onera sunt illa, quae debentur propter feudum, ut releuium, & alia bususnodi.
  - 20 Releuium esse onus feudi declaratur, sed melius personale num. 36.
  - 21 Argumentum in equiparatis circa omnia validum esse, & num. 24. declaratur.
  - 22 De vita militia ad paragium validum aliquando est argumentum.
  - 24 Differentia inter vitam, & militiam, & paragium remissiuè.
  - 25 Paragium deberi super valore, vitam, & militiam super fructibus feudi pro notabili differentia notatur.
  - 26 Quota fructuum debetur absque deductione.
  - 27 Duo releuia numquam deberi eodem anno remissiuè.
  - 28 Ratio diuersa inter paragium, & vitam militiam in hoc ponderatur.
  - 29 Super feudo fit exequutio pro paragio, sed verius ut cogatur frater ad pecuniam soluendam.
  - 30 Feudi valor grauatur, & diminuitur ob paragium, ponderatur.
  - 31 Releuium minuere paragium dubitatur, & num. 33.
  - 32 Argumentum de vita militia ad paragium non semper procedit.
  - 33 Quantitas soluta pro recuperando feudo ante omnia deducitur.
  - 34 Expensa magna facta per maritum pro recuperando feudo dotali minuit dotem.
  - 35 Releuium unica tantum vice debetur, ideo non minuit paragium, nec e contra.
  - 36 Primogenitus solus debet soluere onus paragij, nec deducere de releuio, vel e contra, & num. 37. de ratione.
  - 38 Seruitium feudale Domino debitum ante omnia deducendum, nec detrimentum sentire debet.
  - 39 Annua quantitas debita femina pro pa-

ragio super feudo, nec diminuitur per releuium.

- 40 Ratio cur eodem anno vel debetur releuium, vel adhaec solum, refertur.

QVÆSTIO XV.

Ræcedenti de vita, & militia agitatur quæstioni, num de ea in solutione releuij habenda sit ratio? Proxima est sequens de paragio agitanda quæstio, num est, quod diximus de vita militia, ut releuium non minuat, illud quoq; & idem dicendum fit de paragio? cum alter alteri æquiparetur, ut dicit Petr. de Gregor. post alios de vita militia q. 2.

Hæc quæstio potest accidere, ut si eodẽ anno quo moritur feudatarius, & solui debeat releuium vna ex filiabus feudatarij collocaretur nuptui, & paragium ei soluendum esset; dubitandum videtur, dum paragium debetur feminae in proprietate de pretio feudi, & sic est onus grauans feudum ipsum, non autem fructus, quod non est in vita militia, quæ fructus grauatur tantum, ideo dum feudum ob hoc onus paragij diminuitur in valore, & grauatur, per consequens minuuntur fructus, ergo minuendum est releuium.

Quippè alia ratione, si eodem anno adhaec imponeretur, quod est onus feudi, tunc vassallus vnum tantum soluere tenetur, vel adhaec, vel releuium, ergo dum soluit paragium, quod diminuit feudum non factio vassalli, sed factio Domini, cum Dominus, & sic Rex per leges statuerit dari feminis paragium super valore feudi, quo casu diminuto feudo ob factum Domini ipsi nocere debet, non autem vassallo, ut supra diximus hac ead. part. q. 10. ergo ob paragium minui releuium dicendum est, & hæc est diuersa ratio in vita, & militia, & paragio circa hunc casum, illa in fructibus, hoc in proprietate debetur, illa grauatur fructus tempora-

poraliter in vita secundogeniti; hoc perpetuò grauat ualorē feudi, eiusq; proprietatem.

Vndè hæc quæstio duplex caput mihi habere uidetur. Primo, si paragium minuat ob releuium. Secundo, si releuium minuat ob paragium.

Ad primum, & secundum cum hæc duo capita connexitatem habere uideantur, ideò inter disputando utrūq; discutiemus; alter utriusque rationes adducendo.

Primo, namq; uera est illa conclusio, nēpè paragium in feudalibus deberi feminis loco portionis hæreditariæ; quæ feminæ ipsi iure naturæ tangit, & sic, ut alias in allodialibus legitima, prout *Camerar. in cap. Imperial. fol. 102. col. 3.* secundum cuius opinionem successerit loco legitimæ de iure naturæ, ut post *Andr. de Ifern. in consl. in aliquibus, tenet Petr. de Gregor. de dote, & parag. quæst. 2. & de uita, & militia quæst. 2. num. 7. Afflicl. in d. consl. in aliquibus num. 43. & seq. Vinc. de Anna allegat. 70. num. 13.* cæteri q; passim, quos allegat præceptor meus *Octavius Bammacar. in cap. omnes filij q. 6. nu. 70. vers. Camerar. in Imperial.* licet eam nō sequatur, & hanc ueriores esse affirmat *Io. Andr. de Georg. allegat. 11. nu. 7.* adedq; est uerum, quod succedat loco legitimæ portionis, ut tanquam subrogata, eadem naturam cum ipsa legitima sortiatur, ut post *DD. ibi allegatos concludit Bammacar. d. loco, dictus de Georgio ibidem num. 8. Petr. de Gregor. de paragio latè, & eiusdem utis esse cum legitima tradit Anna filius consl. 6. n. 10. Francb. decis. 61. num. 8. Petr. de Gregor. d. loco, & q. 28. num. 7. in fine.*

Ex quibus firma minorem argumenti, Sed legitima debetur deductis oneribus de patrimonio, l. quouiam, C. de inoff. testam. l. Papinianus, S. quando, ff. eod. ut dicunt *DD. omnes*, qui de hac materia differunt, & habendo hæc omnia prò uera, tūm ex natura subrogati, tū æquiparati, deduxerunt consequen-

8 tiam, ergò paragium debetur deductis oneribus, prout sic deduxerunt *Andr. in d. consl. in aliquibus col. 8. vers. sed hoc paragium mihi in antiquis, Petr. de Greg. d. q. 7. nu. 8.*

Esseq; tam ueram hanc consequentiam, ut ad alia fecerunt illationem. **9** DD. nempè, quod fructus legitimæ & paragij eodem iure debentur *Anna pater d. alleg. 70. num. 11. Petr. de Gregor. de dote, & parag. q. 26. ubi add. Masbrill. idemque tempus, nempè mortis in-* **10** utriusq; liquidatione esse spectandum, docuit *Anna d. alleg. 70. num. 40.* ergò & releuium ipsum tãquam quod eius solutio oneret feudum, & debetur de de eius fructibus (ut sup. docuimus) deducenda uidetur esse sequentia, ut paragium non minuat, sed releuiū ipsū minui.

Sed qui huic argumento innitur, duplici fallitur medio, cum duo fiant, & tradantur pro uera assumpta, quæ aliquam habent dubitationem.

Primum, quod paragium successit loco legitimæ debitæ de iure naturæ.

Secundo, dato, & non concesso primo assumpto pro uero, adhuc falsum esse secundum, nempè quod releuium sit onus feudi simpliciter consideratū, ut infra num. 20.

11 Primò, namque assumptum, quod paragium iam successit loco legitimæ, Est iam notum in nostro Regno feminam esse exclusam à successione allodialium, stantibus masculis, sed masculi succedunt cum onere dotandi feminas de paragio, per *consl. in aliquibus.*

Secundo, an etiam exclusa pariter à successione feudorum, in quibus succedunt masculi cum onere dandi vitæ, & militiam masculis, & dotem de paragio feminis, ut per eandem *consl. in aliquibus*, sicque uides duplicem causam habere paragium, alteram ex bonis allodialibus, alteram ex bonis feudalibus.

Est benè uerum, qd quando moriens haberet duplicem patrimonium, nēpè unum allodiale, alterum feudale, tunc non

non duplex habebit paragium, sed tantum unicum, habito tamē respectu ad utrumq; patrimonium, tam allodialē, quam feudale, de utroq; tū exprimēdo, ut se dotatam esse, *Io. Andr. de Georg. alleg. 11.* & ego scripsi in quadā mea alleg. pro D. Beatrice Vitelli contra D. Isabellam primogenitam, & ita retulit mihi D. Antonius Caracciolus, itidem meus præceptor, patritius, re, & nomine Neapolitanus, Urbis nostrę splendor, in patriā spectatę fidei vir, ac pro illa propugnator accerrimus, humanitate omnibus charus, in amicos officiosus, in utraq; fortuna victor, Aduocatorum honoranda corona, causarum defensor, narratione, eloquentia energia, doctrinaque conspicuus, qui mihi iniunxit, ut in causā prædictā scriberem.

Si nos loquimur de paragio in allodialibus, tunc arrideo, quod successit loco legitimæ, quia ex allodialibus femina debet habere partem, vel saltem legitimam sicut masculus, *l. maximum vitium, C. de liber. præteritis.* Si verò loquimur de paragio debito ex feudalibus, tunc considerandum est, quod in eis succedit solus primogenitus, exclusis secundogenitis, & feminis, cum hoc tamen onere, nempe dandi de fructibus certam quantitatem masculis, quę sufficeret illis ad viuendum, & militandum per Domino, & appellatur vita, & militia, & hoc de iure Regni, & tenetur etiam feminas dotare, secundum qualitatem natalium, patrimonij, & viri, & vocatur talis dos, paragium, quasi quod debeat paragiare omnes istas qualitates, ut dicunt passim Regnicolę nostrę, & hoc quia de iure communi omnes filij æqualiter succedebāt in feudo, & faciebat quisq; suam portionem, & quia de iure Francorum fuerunt exclusi secundogeniti, & feminę, ideò ratione huius exclusionis fuit data masculis vita, & militia, & feminis dos de paragio, *ut in d. consis. Comitibus, ita Bammacar. in d. c.*

omnes filij num. 70. vers. communis tamē, & ego latius de hac veritate dixi in dicta allegatione, quam Domino Antonio Caracciolo dedi in causa D. Isabellę Vitelli cum D. Virginia sorore.

15 Insuper feudum est legitima primo geniti, *Anna singul. 197. & in rubr. de de vassall. decrepis. atat. num. 137. cum seq.* Iudē si prædictum assumptum consideremus in allodialibus, benè procedit, ut paragium dicatur successisse loco legitimæ; si verò consideremus in feudalibus, commentium est, tūc quia quia super feudis non debetur de iure Longobardorum legitima secundogenitis, nec feminis, sed omnes succedebant pro æquali parte, *d. cap. omnes filij,* imò nec considerato de iure Francorum, & sic de iure Regni nostrę, cum (attento d. iure) feudum sit legitima primogeniti, & quedā portio fructuū debetur masculis, feminis autem dos de paragio, ergò vides, quod malè inferunt DD. quod paragium successit loco legitimæ in feudalibus, cum in ijs nulla potest considerari legitima respectu secundogenitorum, nec feminarum.

Quinimmo adhuc falluntur, quia subrogatum semper, ut plurimum debet sapere naturam illius, in cuius locum subrogatur, & inter paragium, & legitimam permultę sunt differentię, prout eas ponit *Napad. in consuet. si moriatur n. 51. cum seq.* & ideò nō benè fit argumentū, dū dicūt ex æquiparatis cū æquiparatio in omnibus considerari nō possit, sed tantum in aliquibus, *l. 1. ubi notant DD. ff. de legat. 1.* & sic malè dicunt DD. aliqui, quod paragium in feudalibus successit loco legitimæ debite super feudo.

Secundum assumptū eodē morbo laborat quippe in feudo onera dupliciter sunt considerata: quedam intrinseca, & sic ex feudo debita, quedam extrinseca, & sic propter feudum debita; Intrinseca est ipsa fidelitas, eiusq; onera, cum sit de substantia feudi, quæ fide-

19 fidelitas sua habet onera uassallum adstringentia ad illa sex, quæ in iuramento fidelitatis continentur, *cap. 1. de noua form. fidelitat.* & nos suo loco diximus. Quædam sunt onera extrinsecum à feudo, sed debita propter feudum, idest, quæ adstringunt personam vassalli ad soluendum aliquid ex feudo, eiusque fructibus; principaliter autem abstringunt personam feudatarij; licet postea in consequentiam habeant obligatum feudum ipsum, sed ut melius dicam, sit executio super feudo ipso, prout huiusmodi est releuium, 20 quod in tantum debetur ex feudo, quatenus consuetudo ei suffragatur, ut late *Mastrill. d. decis. 121. num. 42.* vnde non est onus feudi, dicit *Mastrill. ibi.* & nos supra q. 6. 7. par. 1. quinimò fundauimus ibi esse onus extrinsecum à feudo, ex *Freccia*, & alijs. Itaq; dum DD. deducunt consequentiam, ergo si paragium successit loco legitimæ in feudalibus, sed legitima debetur deductis oneribus, ergo releuium tamquam onus feudi est deducendum; cū releuium non sit onus feudi, sed extrinsecum à feudo, (ut supra d. q. 6. & 7.) grauias personam feudatarij primogeniti, qui tenetur illud integrum soluere, ut nos alibi diximus, & alios allegat, & sequitur *Mastrill. d. decis. 12. nu. 13.* est benè verum, quod debetur propter feudum, eiusq; inuestituram, & in signum recognitionis, ut supra fundauimus q. 1. per totam, & sic vides totum hoc argumentum corruere.

21 Secundo loco sic argumentor. In æquiparatis maximè quando æquiparatio est quasi circa omnia, validum est argumentum de vno ad aliud, *l. 1. cum ibi notatis per DD. ff. de legat. primo*, sed paragium, & vita militia æquiparantur, ita *Petr. de Gregor. de vita milit. q. 2. Præses Anell. Amat. cons. 11. 12.* & 22 13. adeò ut, quòd de vita militia dicimus, possumus ad paragij quæstionem decidendam trahere, prout firmant

Andr. in constit. in aliquibus col. mibi nona vers. verius num. 10. sed propter vitæ militiæ onus (ut dixi) releuium non minuitur, prout nec propter adhoam, ergo idem dicendum in casu nostro.

Sed pariter hoc argumentum non procedit, quippè regula illa, quòd in æquiparatis eadem est dispositio, procedit quādo æquiparatio est per modum regulæ, & in omnibus, & per omnia sint inuicem exequata, *ad notata per DD. in d. l. 1. ff. de legat. 1.* At verò (circumscriptis alijs differentijs inter 24 vitam militiam, & paragium, de quibus post *Petr. de Gregor. & Præf. Anell. Amat. ubi sup.*) vnā agnosco notabilem 25 differentiam, quæ valdè vrget ad casum nostrum, quippè paragium debetur ex feudo super valore, siuè proprietate, *Andr. in constit. in aliquibus col. 8. Vinc. de Arma allegat. 70. nu. 6. Petr. de Gregor. de paragio q. 2. num. 2.* vita militia debetur ex fructibus, & sic de quantitate fructuum, ut dicunt præfati DD. *Napod. Petr. de Gregor. & alij*, idè dum vita militia debetur ex fructibus vita durante secundogeniti, *Petr. de Gregor. de vita milit. q. 5.* non debet sentire detrimentum cum sit quò- 26 ta fructuum, & debetur absque deductione, *Loffred. in d. cap. Imperialem, S. firmiter col. 5. fol. mibi 57. vers. prædicta, de probib. feud. alienat. Abb. & Hostiens. in cap. sua de decimis*, & releuium prò illo anno, quo soluitur, debetur ex fructibus cum sit medietas, ut supra proinde illa medietas, quæ prò releuio debetur in illo tantum anno, quo feudatarius moritur, prò sequentibus autem nequaquam debetur, vnde si ac- 27 cideret duæ mortes feudatariorū, adhuc vnicum tantum releuium deberetur, ad finem, ut vna medietas remaneat apud primogenitum, ut nos alibi dicemus, & sic est onus pro illo anno tantum, prò sequentibus autem potest compensare percipiendo integros fructus; idè non est tam æquitati dissonum, ut soluat & vitam militiam, & re-

leuium vtrumq; integrum, absq; alterutrius diminutione.

28. Iationes, quippè illud debetur de valore feudi *Loffred. conf. 1. num. 121. Anna filius conf. 26. num. 14. vol. 1. Luc. de Perna in l. unica num. 10. C. de imponend. lucrat. descript. vers. & quia*, cæteri; passim, prò quo paragio primogenitus tenetur soluere tantam pecuniæ quantitatem, vel aliud assignare, quanta pro paragio sufficit, non in fructibus, sed in proprietate in perpetuū,
29. prò quo paragio multoties feudum obligatur, & venditur, & super feudo fit exequutio, *ut post Andr. de Isern. in const. in aliquibus col. 7. vers. quid si desinat.* & ibi verius est, ut condemnerur frater ad pecuniam pro paragio, & ibi *Afflict. col. 9. vers. quinto queritur, Petr. de Gregor. de dote pe. paragio q. 12. nu. 5.*
30. & dicit *Paul. de Castr. in l. illud num. 4. C. de collation.* quod quantitas ipsa debita ex feudi valore, siuè proprietate, vel eximatione deducitur ex feudo, & sic siuè obligatur feudum prò ipso paragio, siuè venditur, semper feudum diminuitur in fructibus, & ualore, & minus est in redditu ipsi primogenito, quod non admicito simpliciter, sed diminuto feudo, diminuitur seruitium, & releuium, maximè quando uassallus diminuit factò Domini, ut supra in precedentibus quæstionibus dixi, prò ut est in casu nostro, ubi uassallus obtemperat præcepto Domini mandantis dari pecuniæ quantitatem de feudo ipsi femine, ex præcepto *d. const. Coxitibus, & passim DD. omnes, & in const. in aliquibus.* Dum ergò in ualore feudum est diminutum, sequitur quòd etiam in fructibus est diminutum, nec potest Vassallus in hoc casu, prout in uita miliria, quæ in uita debetur compensare cum alijs annis, dum paragium perpetuò debetur, & grauat feudum ipsum, ergò dicendum est paragium ipsum minuere releuium.

Non sic è contra, ut releuium mi-

31. nuat paragium, cū releuium sit onus prò illo anno tantum; hæc ponderatio me trepidare fecit, adeòut anceps in hac quæstione sistam, & disputado est valdè sustentabilis, licet in iudicando ex alijs rationibus contrarium tenerem, ut infra dicam hac ead. quæst.
32. Nec argumentum de uita militia ad paragium semper procedit, prout dicunt *Andr. de Isern. in d. const. in aliquibus col. mibi 2. vers. sed quid si desinerit habere feudum, Afflict. decis. 152. num. 2. & in const. fratribus nu. 4. vers. sed quæro, faciunt quæ notat Minadoi conf. 1. n. 56.*
33. Et quod per releuium debeat minui paragium, facit hæc consideratio, cum releuium debeat, ut expensæ pro releuando feudo ex manibus Domini, siuè illo recuperando, ut diximus supra q. 4. p. p. sequitur quòd semper quòd aliqua quæritas soluitur pro recuperando feudo, debet ante omnia deduci, & per consequens minuit ipsum feudum, maximè quando hæc pecunia prò recuperando feudo fuerit soluta, ob aliquod onus, *ita ex Bald. in l. 1. col. 3. vers. secundo quero, deducit Petr. de Gregor. de dot. de parag. quæst. 12. num. 7. cæteri; quos allegat ibi Mastrill.*
34. *lit. B.* Ait autem *Bald.* quòd magna expensa facta per maritum prò recuperatione feudi dotalis, ex quo nullos fructus percepit minuit dotem, & deduci debet de corpore dotis, ergò expensa facta in releuio pro releuando illo quasi cadente, de manibus Domini debet deduci de corpore ipso feudi, & per consequens minuere feudum ipsum, ita in simili deducit *Petr. de Gregor. ibidem*, prout etiam uoluit *Bald. in autb. excipitur, vers. quero pater, C. de bonis libert.* qua computatione facta de residuo, quòd supererit ex feudo debet taxari paragium, *ita Pet. de Greg. ibidem.*

Sed adhuc respondetur huic moti-
35. uo, cum quia habemus similem decisionem in uita militia, tum quia habemus alias decisiones claras in hac materia,

teria, vt omnia onera spectent ad primogenitum, & in specie releuii, quod dum non est perpetuum, sed tantum pro illo anno de fructibus debetur, idè non potest diminuere valorem, dum vnica tantum vice debetur, & licet alia onera feudo à testatore imposita, essent deducenda, tunc hoc onus releuij non deducitur, quia debetur fisco in recognitionem, vt dixi, & debetur vnica tantum vice, & fructus aggrauat, non autem feudum, sed tantum personam primogeniti.

Ex quibus videtur paragium non minuere releuium, nec è contrà releuium minuere paragium, tùm ex supra dictis, tùm etiam sequentibus.

Primò, hanc suadeo sententiã, quia releuium dicitur onus personale ipsius primogeniti, & solus primogenitus soluere tenetur, nec tenentur contribuere secundogeniti.

Secundo, quia dato qd esset onus feudi, tunc quia solus primogenitus est inuestitus, & honoratus in feudo, idè ipse solus debet onera portare, & incommoda sentire, prout hæc, & alia *Afflic. decis. 152.* & nos sæpè in hoc tract. annuimus.

Tertio, releuium debetur ob inuestituram in signum recognitionis, sed si solus primogenitus inuestitur, & recognoscit, & recognoscitur, quæ nam ratio vult vt illi, qui nõ recognoscunt, nec recognoscuntur soluant.

Quarto, releuium, vt dixi, in illo anno quo præstatur debetur vt seruitium, sed onus seruitij ante omnia deducendum, nec detrimentum sentire debet, vt dicit *Petr. de Gregor. de dote, & parag. quæst. 28. num. 7. & 8.* ergò hos onus releuij ante omnia deducendum, & soluendum est.

Quæ procedere dicerem etiam si mulier pro paragio esset creditrix super feudo pro tot annuis, quia adhuc ob id non debet minui releuium, quia eadem causa esse videtur, vt omnia onera ad primogenitum spectent.

Et licet posset obstare, quod diximus de adhoa, & releuiio, quod si eodè anno vtrumq; deberetur, vt tunc alterum debeatur, vel adhoa, vel releuium, ità etiam videtur dicendum in paragio, vt minuat releuium, vel vt alterum debeatur. Respondeo, quia ideo imposito adhao, & debito releuiio, alterum tantum debetur, cum vna medietas debeat remanere penes filium primogenitum. Et quia adhoa absorberet vnã medietatem, & releuium alterã, idè nihil remaneret apud primogenitum, meritò fuit dictum alteram tantum deberi, ad finem vt vna medietas vassallo remaneret, non sic est in paragio, quod non solet absorbere medietatem fructuum regulariter loquendo, secundum quod facilius, & sapius potest accidere, & sic dū remanet apud feudatarium vna medietas, meritò alteram integram soluere debet, & sic releuium.

ARGVMENTVM.

Onus adhoæ qualiter considerandum in solutione releuij, vt si illud minuat, vel tollat, vel è contrà, & distinguitur de adhoa ordinariè imponendo, & concluditur vnicum tantum deberi, vel releuium, vel adhoa, reiecta *Franc. de Amicis* sententia. Item si feudum eodem anno ad duorum manus perueniret, nempe tempore adhoæ in manus vnus, & tempore releuii in manus alterius, vt adhuc vnicum tantum debeatur, & pinguis ad electionem fisci, nisi alterum prius altero fuisset debitum. Et quid si adhoa esset imposita pro illo anno, & sequentibus, & quid in vita militia. In paragio, & in collectis, & in feudo vendito adhuc non soluto adhoa, an soluendum à venditore, vel ab emptore.

S V M M A R I V M.

- 1 **A**dboa seruitium est ex feudo debitum.
- 2 Adboa onus est feudi.
- 3 Adhoun ordinariū minuit releuium, & deducitur.
- 4 Vassallus intra annum petenda inuestitura excusatur à seruitijs feudalibus.
- 5 Vassallus intra annum petenda inuestitura tenetur seruitia præstare, si nihil pro inuestitura soluit.
- 6 Adhoun impostum pro illo anno, uel releuium alternatiuè debetur, et ita decisum ut alterum debeatur.
- 8 Vnica medietas fructuum debet integra vassallo remanere, ut habeat unde uiuat.
- 9 Alterum ex oneribus collecta impostis eodem anno debetur.
- 10 Curia non debet esse onerosa vassallis.
- 11 Sententia Franc. de Amicis refertur, dicentis utrumq; onus impostum eodem anno deberi, quando alterum impostum est ab homine, alterum à lege, vel consuetudine dictante, debetur.
- 12 Exactiōnem in casu prædicto Franc. de Amicis distulit alteram in uno, & alteram in alio sequenti anno.
- 13 Sententia Franc. de Amicis reijcitur.
- 14 Releuium debito à venditore feudi, & solutio, & adhoun impostum emptori feudi adhuc unicum tantum onus debetur, uel releuium si non esset solutum, uel adboa, declaratur num. 15.
- 15 Ex duobus oneribus eodem anno debitis super feudo, fiscus potest exigere illud, quod uerius est, prout ita decisum, & num. 18.
- 16 Annus circa impositionem duorum onerū intelligitur de emergenti, & ita decisum refertur.
- 17 Fiscus est electio exigere uerius, & pinguius onus ex duobus, & num. 18.
- 19 Onus prius debitum debet exigi à fisco, reiecto onere debito posterius.
- 20 Adboa impostum, sed soluendum in pluribus annis minuit releuium pro illa ra-

soluta in anno releuij debita, et dec. refertur

- 21 Adboa onus non minuire uitam, & militiam refertur.
- 22 Nec minuit paragium, & decisio refertur
- 23 Collecta unica tantum, ex duobus eodem anno impostis debetur.
- 24 Adboa soluta à venditore vendente feudum francum à dicto seruitio mediante Regio assensu, eodem anno, non est deducenda à releuiio soluendo per heredem emptoris, qui tenetur soluere releuium non obstante quod eodem anno utrumq; deberetur.
- 25 Feudo simpliciter vendito, nec soluto adboonet releuiio eodem anno debitis, tunc heredes emptoris ad unicum tantum tenentur, & decisio refertur.

QVÆSTIO XVI.

X supra dictis inferas quid in adboa, quod cū seruitium fit ex feudo debitum, de quo Andr. de Ifern. in cap. 1. §. similiter in ostenditjs nu. 13. de cap. Corrad. & in cap. 1. num. 9. de controuers. feud. & in cap. 1. in fine quis dicatur Dux, Anton. Capyc. in inuest. feud. in uerbo feuda adobant, Assl. decis. 320. num. 9. Capyc. decis. 10. n. 24. & seq. de Ponte decis. 3. num. 7. Ant. Borrinus de seruit. vassall. par. 3. cap. 2. §. adoba, quem allegat Camill. Borrell. in summ. decis. tit. 23. de adoba num. 1. in fine, & per consequens onus feudi esse ex communi uoce Feudistarum, & nos in precedentibus quæstionibus diximus, & dico de iure adoba q. 1. & seq. q. 6. & 7. Inferas itaq; an hoc tollat, vel minuat releuium? Quod si loquimur ad adoha ordinariè imposito in Regno nostro, seū donatiuo ordinario, & istud uidi, quod deducitur de releuij quãtitate, prout hoc etiam annuit Iacob. de Ayell. de iure adoba nu. 77. uers. & etiam, & ita practicari in Regia Camera

mera Summ. refert *Reg. Carol. T apia*
in rub. de const. Princip. cap. 4. num. 77.
 & ita ego vidi nonnullas literas signi-
 ficatorias pro solutione releuij, in
 quibus mandabatur Perceptoribus
 Prouinciarum, vt exigerent pro rele-
 uio certam quãtitatẽ deducto adoha.
 Et hoc optima ratione, quia vassallus
 4 intrã annum petẽdã inuestiturã, quo
 releuium soluere tenetur excusatur à
 feruitijs feudalibus, siuẽ ab onere, q̃
 debetur pro feudo, ne feudatario sic
 gravato aliud addatur grauamen re-
 luctante iuris æquitate, l. si cum dotem
 S. si pater, ff. solut. matrim. l. Titius S. qui
 in vita, ff. de leg. 2. & in specie hoc fir-
 mat *Ludolph. Schrad. par. 6. cap. 6. num.*
29. & 30. loquens in releuio de iure
 5 Regni Neapolitani, licet aliàs si prò
 inuestitura nihil solueretur, tunc te-
 netur vassallus intrã annum præstare
 feruitium, quia cessat onus, ita *Aluaroti*
 & *Præposit. in cap. 1. in princip. quæ fuit*
prima causa benefic. amittend. Iacob. de S.
Georgio in verbo qui quidem inuestiti nu.
44. V dalric. Zas. par. 10. num. 18. & ita
 practicari in Regia Camera Sum. re-
 fert in Regno nostro *Reg. Moles decis.*
11. sub tit. de iure releuiorum.

Quod si loquimur de adoha impo-
 nendo, vt si in anno, quo moritur feu-
 datarius, & debetur releuium, illo eo-
 dem anno contingat imponi nouum
 adoha, tunc quæstio est, si vtrumque,
 vel alterum debeatur.

Disputare de hoc articulo non est
 6 congruum cum iam toties fuerit de-
 cismus in casu prædicto, alterum tantũ
 deberi, vel adoha tantum, vel releuiũ,
 ¶ vt decisum refert *Afflict. in c. 1. nu. 15.*
quo tempore miles in sine, & in cap. 1. S. si-
militer num. 7. de cap. Corrad. Loffred. in
parafraf. feud. in cap. 1. S. sed & res per
quos fiat inuestitur. vers. quinto, & ult.
Freccia d. author. 3. lib. 2. nu. 26. Iacob.
de Ayell. de iure adoha num. 77. & 95. in
sine, Campagn. in cap. apud Fogiam n. 43.
tit. quid fiet mortuo Barone, & nouissime
Philipp. Paschal. nunc Reg. Consil. paucis ab

bins diebus creatus, de patr. potest. par. 4.
cap. 1. num. 14. vbi ex apostill. Fab. Ior-
dani ad constit. post mortem, quem non
vidi, refert decisum vnicum tantum
deberi onus, vel releuium, uel adoha.
 Ratio autẽ huius conclusionis, pari-
 6 terque decisionis ea est potissima, ne
 feudatarius duplici onere grauetur,
 8 habeatq; vnde uiuat in illo anno, cũ
 si uellet soluere, & adoha, quod regu-
 lariter est medietas fructuum secundũ
 plus, & minus, & releuium quod esset
 alia medietas, tunc nihil remaneret
 apud feudatarium, *Iacob. de Ayell. ita*
 9 *dicit d. loco num. 77.* semper enim quod
 eodem anno duo onera Vassallo im-
 ponuntur, unum tantũ est soluendũ,
 ut in collecta, *ex cap. Papa Honorij, de*
quo meminit idem Ayell. d. nu. 77. Freccia
d. loco num. 26. Loffred. in cap. 1. S. his
consequenter hic finitur lex. Curia enim
 10 nõ debet esse onerosa vassallis, l. seruos
hereditarios, ff. de pignor. actiõn. tantò
 magis in Regno nostro, ubi Regum no-
 strorum munificentia magna est (ut
 alias diximus) nec intendunt vassallos
 angustiare oneribus, & si alias uelis
 perpendere rationes, *vide Loffred. in d.*
S. similiter, vers. quinto, per quos fiat in-
uestit.

Sed in contrariam uidetur iuisse
 11 sententiam, *Franc. de Amicis in repet. tit.*
de his, qui feud. dar. poss. cap. & per ista
pluries fol. mihi 126. col. 1. num. 1. & 2.
 dicens, quod si uno, eodemque anno
 duo onera essent imposita, utpotè si
 unum deberetur ex lege, uel consue-
 tudine (prout est releuium) & alterum
 imponeretur ab homine, utpotè à Re-
 ge, prout est donatiuum, siuẽ adoha,
 tunc dicit ipse *Franc. de Amicis*, quod
 eodem anno utrumq; debetur, quic-
 quid in contrarium dixerit *Luc. de Pen-*
na in l. fin. C. de exactor. tribut. lib. 5. & etiã
tenet contra Frecciam, Loffred. & Ayell.
 & ita dicit ibi, quod consuluit ipsi cõ-
 tra Barones aliquos Regni huius.

Cum moderamine tamen hanc suã
 sententiam *Franc. de Amicis* intellexit

circa exactionem, cum ipse admittat duplicem solutionem esse faciendam, sed exactionem unicam, & faciendam in illo anno, quo moritur feudatarius, & aliam exactionem differendam in tempus promissum sequentium annorum.

12 Sed hæc Franc. de Amicis sententia non est recipienda, tum quia nimis dura, tum quia singularis est contra authoritatem tot grauissimorum Doctorum, & rerum iudicatarum, tum etiam quia nulla ratione fulcitur in quantum de releuij, & de adoha ipse intellexit. De cæteris autem oneribus, quæ Baronibus per Vassallos debentur, de quibus quomodo intelligendū sit suo loco dicemus. Sed ponderando dicta præfati Franc. de Amicis adhuc sub firmata sententia coincidunt, cum admittat ut duplicis oneris exactio differatur.

Verum Afflicti. Loffred. Freccia, Iacob. de Ayell. cæterorumq; sententias pluribus declara modis.

14 Declara primo, ut quia dixi ne Vassallus duplici onere grauetur, & si in illo anno, quo releuium solui debeat, & adoha esset impositum, contingeret feudum in manus duorum vassallorum esse, nempe ut tempore impositionis adohæ feudum esset in manu unius, & tempore debiti releuij in manu alterius, qui succederet, adeo ut nõ unus duplici onere graueretur, sed quilibet suum onus solueret, quia si unus soluisset adoham, alius non teneretur ad releuium, ea nimirum ratione, quia adhuc feudum duplici onere grauaretur, quod intellige si eodem anno fieret hæc mutatio, ut ita conclusum, & sic fuisse decisum refert Ayell. d. loco num. 77. in causa filiarum Andreucij Pappacoda.

15 Verum in dicta declaratione per Ayell. & eiusq; decisione agnosco aliam subdeclarationem, nempe, ut sit soluendū illud onus, quod est pinguius, cum ibi fuerit decisum esse soluendū

releuium tantum, quia in maiori summa inest minor, & quia commodè fieri potest excomparatio, & sic non sequitur damnum Vassalli, nec totalis exclusio fisci. Loffred. in cap. 1. S. bis consequenter tit. hic finitur lex, tum etiam, quia fisci est electio, merito pinguius elegit onus soluendum.

16 Declara secundo, principaliter verba illa, quibus vtuntur DD. si vno, eodemq; anno esset impositum adoha, & deberetur releuium, ut annus in casu prædicto debeat intelligi de anno emergenti, & non de anno naturali, & sic ab illo die quo moritur feudatarius est numerandus annus, prout ita refert decisum. Loffred. d. loco proxime allegato.

17 Declara tertio, ex prædictis, ut sit in electione fisci, quodnam ex istis oneribus velit eligere, utpotè pinguius, vel macrius, prout ita refert fuisse decisum Loffred. d. loco, in effectu in d. causa filiarum de Andreucij Pappacoda, esse soluendum releuium, quia erat pinguius, quam adoha, ut Freccia d. loco num. 26. vers. glos. in l. 1.

18 Et hinc optimè dixit Loffred. in d. cap. 1. S. similiter, vers. quinto, & ult. per quos fiat inuest. ut in casu proposito releuium, & adoha debita eodem anno, ut confundantur, & vnicum tantum debeatur, merito electio est fisci, quia est creditor, dum creditoris est electio.

19 Declara quarto, ut in casu proposito, debeat inspici, quod prius fuit in obligatione dandi per Vassallum, ut si eodem anno releuium fuit primò debitum, & postea fuisset impositum adoha, ut tunc releuium sit soluendum tanquam primò debitum, non autem adoha, vel è contra, ut post Afflicti. ibi allegatum tenet Niger in cap. Regni apud Fogiam num. 43. tit. de inuest. infra annum.

20 Declara quinto, quod si eodem anno, quo releuium solui debeat, fuisset impositum adoha, sed non soluendum, in dicto anno, sed pro pluribus annis sequentibus, tunc quid erit seruandū,

an fiat compensatio pro tota quantitate imposita in illo anno, licet solvenda pro pluribus annis in tot rannis, vel ratis, vel per rata illa, quam solvit in illo anno, quo solvit releuium? *Freccia d. auctor. 3. num. 26. circa finem,* concludit esse inspiciendum tempus impositionis, non autem solutionis, vt ex ¶ decisione facta in Regia Camera ibi concludit.

21 Declara sexto, vt onus adhoæ, nec minuat vitam militiæ debitam eodem anno secundogenitis, *Franch. decis. 20. numer. 11. Fran. de Ponte de potest. Proreg. tit. de assensibus Regijs S. 4. num. 3. Masstrill. decis. 112. Napod. in consuet. se aliquis in verbo tenetur de aliment. prestand. vbi addentes, dico ego latissime de iure adhoæ quæst. 24.*

22 Declara septimo, vt nec minuat paragium debitum filiabus feminis, ¶ prout fuisse decisum in fauorem filia secundogenitæ D. Isabellæ Vitelli contra D. Beatricem Vitelli referente D. in Sac. Conf. datis tribus adiunctis Consiliarij, refert D. Anellus Amatus *Præs. Reg. Cam. conf. 11. vol. 1. in fine,* & licet ipse validè, substantialiter, & subtilioribus rationibus pro primogenita responderit, tamen nisi decisio adesset, adhuc ego D. Anell. sequerer sententiam, quia eius dicta valdè concludunt, & ego vidi responsa D. Bammacarij, & Camilli Villani, qui pro secundogenita scripserunt, & in eadem causa scripsit *Fran. de Ponte,* & dico d. quæst. 24. de iure adhoæ.

23 Declara octauo in collectis, vt si vno eodemque anno plures collectæ essent impositæ, vt tunc vnica tantum debeat *Ayell. d. loco, & ceteri DD. locis supra allegatis.*

24 Sed quid si adhoæ non solvatur per ipsum hæredem petentem inuestituram, sed per alium, vt quia feudum fuerit venditum cum hoc pacto, vt ipse venditor non autem emptor solueret adhoæ, & super hac venditione fuerit impetratus Regius assensus, quia

Rex se contentauit exigere adhoam ab ipso venditore, adeo vt feudum prædictum transiret francum à seruitio in ipsum emptorem, quod facere potest. *Rex cap. l. S. sed nec alia iustior vbi Andreas, quæ fuit prima causa benefic. amict. & in hac controuers. quæ notam etiam dicit Reg. Moles d. decis. 11. sub tit. de iure releuiorum* Præsidentes illius temporis dixerunt dicentes, aut emptor emit feudum liberum, & francum ab onere adhoæ, median- ¶ te Regio assensus, & tunc fuit dictum, quod non debeat fieri deductio, & ratione, quia ipse hæres emptoris nullum onus sentit de adhoæ. Si verò feudum non fuerit venditum francum, sed venditor promisit soluere adhoæ, & Rex in assensu reseruat sua iura, siuè expressè, siuè tacitè per clausulam iuribus Curia semper salgis, sub qua clausula releuium includi diximus, & tunc DD. Præsidentes dixerunt, quod fieri debet deductio, etiã q̄ per illum feudatarium non fuerit soluta adhoæ, quia sufficit, vt à quocumque Rex illud recipiat ad finem, vt feudum liberetur ab hoc onere, *Bald. in l. si sollempnibus ff. de rei venditione,* & ita fuisse ¶ decisum in Reg. Cam. in anno 1588. de mense Septembris in releuiio Petri de Palma, & in anno 1570. die 6. Octobris, prout ita esse scriptum in libro notamentorum, refert idem *Moles loco quo supra.*

ARGVMENTVM.

Releuium an sit soluendum de redditu, què Baro percipit in feudo ex prouidentia Dei, in Prouincijs Calabriæ, & alijs quæritur de holoferico in diuersis nostri Regni Prouincijs, de Niuz, quæ cadit de celo, de Pice, de Manna, concluditur soluendum esse releuium, de holoferico distinguitur, vt de frondibus

diſibus morum ſoluatur releuium. De
holoferico iam perfecto nequaquam.
Et quod de laua, & zaccaro.

S V M M A R I V M.

- 1 **I**N Regno noſtro Neapolitano cadit
manna de celo, ita colligitur pix.
- 2 In Regno noſtro artiſcioſe conficitur ho-
lofericum.
- 3 Nixem recollectam in feudo eſſe fructum
feudalem probatur.
- 4 Releuium de Nive recollecta in feudo de-
beri, decifio refertur.
- 5 Decifiones in materia releuij debendi ex
niue ponuntur.
- 6 Antonius Caracciolus auctoris præceptor
non ſatis laudatur.
- 7 Manna dupliciter conſideratur, dicitur
fructus feudalís quando in feudo colli-
gitur, & releuium debetur de illius
reditu.
- 8 Pix eſt fructus feudalís, & debetur re-
leuium.
- 9 Holofericum potius industria dicitur ho-
minis, quem fructus feudalís, & nu-
mer. 13.
- 10 De holoferico an debeatur releuium
diſtinguitur.
- 11 De frondibus morum, & de ramis arbo-
rum deſeruentium pro holoferico debe-
tur releuium.
- 12 De holoferico iam conſecto releuium non
debetur.
- 13 Laua, ſiue aqua profuens ex territorio
feudali ſi venditur pro ſtercorandis, &
irrigandis agris, de ea releuium debetur.
- 14 Zaccarum non venit in ſolutione releuij
conſiderandum.
- 15 Canna mellis, ex quibus conficitur zac-
carum, veniunt in ſolutione releuij, &
de ijs debetur.

Q V A E S T I O XVII.

N Regno autem
noſtro ob eius na-
turalem vberitatē
Deo Optim. Max.
providente ex no-
ſtrorum Regnicola-
rum industria,
ſolent recolligi q-

dam fructus, ſeu redditus, qui non ex
terra naſcuntur; ſed de celo cadunt,
1 prout eſt Manna, Nix, & Pix, quæ in
Regno noſtro è celo cadentes maxi-
mè in Prouincijs Calabriae, & ex inci-
ſionibus arborum pix recolligitur
per feudatarios Regni, & conſeruan-
tur pro vitæ hominum ſubſtentamen-
to, indèq; magni redditus ſolent per-
cipi, adeo vt feudorum redditus ho-
die maximè ſint adaucti, propterea
dubito an de iſtis debeat ſolui rele-
uium.

2 Item in hoc Regno, maximè in Pro-
uincia Calabriae, & in omnibus habe-
mus aliam artiſcioſam, admiratione
dignam industriam, quæ eſt holoferi-
cum, quod conficitur in nonnullis, imò
ferè omnibus Regni noſtri locis.

De niue autem, quæ per Barones
recolligitur in feudis, hodie non eſt
dubitandum in Regno noſtro eſſe ſol-
uendum releuium, quia iam extat de-
ciſum, niuem de celo cadentem, & re-
collectam, eſſe iudicandam vt fructū
feudalem, & introitus feudales, valo-
remquæ feudi augere, prout per lon-
gam diſputationem refert decifū Ni-
ſok. Anton. Giſzarell. Reg. Conſil. decif.
5 34. vbi eruditè hanc quæſtionem diſ-
putauit, & idè cum nix cadens de
celo, & conſeruari ſolita per Barones
ſit iam iudicatum, quòd ſit fructus
feudalis, conſequens eſt releuium de-
beri licet poſtea ſub numer. 27. idem
Giſzarell. d. loca dicat ſub his verbis.
Nec de releuio exacto per Regiã Cu-
riam habito reſpectu ad annuum red-
ditum

ditum duc. 800. prouenientem ex niua, erat habenda ratio aliqua; nam illud processit de facto, & non de iure, parte inaudita, quinimmo Principe postmodum conquerente, ac prætendente restitutionem exactorum, fuit dictum, quod fieret relatio in Regia Camera Summ. ad finem decernendi an esset numerandus inter introitus feudales, & mandauit postea Regia Camera articulum esse decidendum cum interuentu omnium parium Curia, & adhuc non est decisis, meminit *Modern. Compiler decif. Regni par. 2. in verbo releuium* ingeniosus uir.

Et quod de tali niue fuerit solitum exigi releuium, testatur idem *Gizzarell. ibidem num. 27. vers. nec de releuium*, & in principio decisionis, quæ decisio fuit facta in causa Ducisse Hadriæ cū Principe Scyllæ.

¶ Et alias memini fuisse decisis in causa Principis Scyllæ cum Regio fisco, vel nisi erro, credo quod pender decisio, ut dixit mihi *Præses Anellus Amat.* qui decisiones Regiæ Cameræ tunc recolligebat, prout dixit mihi Carolus Amatus eius filius, iuuenis eruditus, studiosus, & adprimè doctus, tanti patris non degener, & amicus meus semper honorandus, & Principis Scyllæ defendit, ut credo, D. Antonius Carracciolus meus præceptor, perspicacis ingenij, & vniuersæ non mediocris eruditionis præditus, mihiq; iniunxit, ut aliqua in dicta causa adnotarem, ego permulta notata dedi, & in specie hanc decisionem *Gizzarell.* quæ adhuc non erat impressa, scripsi tunc niuem uti fructum feudalem esse indicandam, proindeq; releuium deberi, & ad hunc esse augendum, quæ mea sententia prædicto D. Antonio non arridebat, dicens niuem esse fructum industrialem, magisq; versari hominis industriam in conseruando, quã ipsam naturam; ideò releuium, nec ad hunc deberi dicebat, ego verò deferens illi, dicebã, quod ipse ut aquila

volans summi eius ingenij pennis solè veritatis introspicere poterat, & ego habeo notatum in meo memoriali, in verbo nix; ideò hodie credo quod de hoc non sit amplius dubitandum.

7 Sed quid de manna idem videtur dicendum, siue de manna, quæ colligitur super frondibus arborum, vulgo *de corpo*, siue de manna, quæ colligitur ex incisuris arborum, vulgo *forzata*, licet in ea magis versetur hominis industria, tamen quia colligitur ex feudo singulis annis, & renascitur quodammodo ex arboribus, siue cadit, & recadit de celo dicendum est iudicandum esse fructum feudalem, proindeq; releuium esse soluendum, quia in ea militant omnes rationes, quæ militat in fructibus, & in niue, quas ponit *Gizzarell. d. decif. 34.* ad quem remitto lectorem, ne videat illum præter morè transcribere.

8 De pice autem nec ego dubitarem; ex rationibus antedictis, esse fructum feudalem, cum nascatur, & renascatur ex incisuris arborum singulis annis, & sic verè fructus, licet in ea recolligenda versetur ualdè hominis industria

9 De holoserico autem, cuius redditus, siue prouentus in Regno sunt maximi, & præcipuè in Prouincijs Calabria, contrarium diiudico, ut holosericum non sit iudicandum uti fructum feudalem, sed potius uti quamdam industriam hominis, cum in eo natura parum, & nihil suffragetur.

Sed adhuc ego distinguo, quod autem consideramus materiam ex qua holosericum conficitur, aut holosericum iam confectum.

13 Si consideremus res, ex quibus holosericum conficitur, ut sunt frondes arborum morum, & tunc dicendū has frondes esset in fructu, quia nascuntur, & renascuntur, prout flores etiam, ex *tex. in l. plenum, ff. de usu. & habit. Gizzarell. d. decif. 34. n. 4.* siue de uiminibus, & ramis arborum, qui deseruiunt ad finem, ut uermiculi illi ascendant, &

de.

descendant, & conficiant follulas fericas, siue lanam illam, ex qua holosericum deinde trahunt, unde dixit *Virgil. Georgic. 2. velleraq; ut filijs depectant mollia seres*, & sic si consideramus frondes, & istos arborum palmites, qui nascuntur, & renascuntur, de his releuium esse soluendum uti de fructu feudali.

12 Si uero consideramus holosericum iam confectum, tunc iudicandum est, ut industria hominis, in qua magis versatur quam natura, & quia si uassallus ex industria illud non conficeret, deper se nec nasceretur, nec renasceretur, & ideo releuium non esse soluendum.

13 Quinimodo holosericum non percipitur ex feudo, nec propter feudum, adeo ut aliquo modo possit considerari, ut redditus feudalis, quia possum ego in castro meo holosericum conficere, & frondes ex alio territorio sumere. De frondibus autem inconstanter dico esse soluendum releuium, quia sunt uere fructus discernentes ad illam rem, & nascuntur, & renascuntur ex feudo, siue feudali territorio.

Ego uero uidi in nonnullis partibus, quod lapa ex uijs profluens, & collecta ad nonnullos agros, solet illos fertiliores facere, & eorum ualorem, & fructus augere, prout uidi in Casali Iuliani pertinentiarum Ciuitatis Auerfanae, ubi recolligitur lapa profluens ex uijs pro irrigandis quibusdam agris, in quibus rustici illi ferunt notas herbas, nempe carduos, & cinaras, ex quibus magni redditus percipiuntur, & hoc ex illa lapa, quae defluendo ex uijs conuicinis, & ex montibus affert maximam stercoreationem illis agris, illos inundando, adeo ut cardui illi teneri, & albi, & dulces

fronte, dicerem seorarium esse augendum, & releuium soluendum si lapa deflueret ex territorio feudali, & uideretur didis rusticis ex ratione, quae in niue, siue etiam de augmento, & percipitur ex ipsa lapa, ut dixi, augendum releuium; tamen cogita.

14 De zaccaro autem, prout magna quantitas conficitur in Prouincijs Calabriae, & in Regno Siciliae ab aliquibus Baronibus, an soluendum releuium distinguat, quod aut de canis

15 mellis, ex quibus conficitur zaccaru, & de ijs credo, quod sit soluendum releuium, eo quod nascuntur, & renascuntur, & feruntur, & ideo fructus esse dicuntur, Aut consideramus zaccarum iam confectum, & tunc dico, quod cum magis versetur in eo industria hominis, releuium non est soluendum, ut suo loco diximus de fructibus industrialibus, tamen reperi, quod de zaccaro soluitur decima, uide *Mohedani. decis. 1. alias 29. decis. 2. alias 68. de decimis.*

De calce non debetur releuium, quia industria hominis versatur, quia sistere statutum, quod de fructibus fundi solueatur gabella non habet locum in lapidicinis, & calce ex ijs confecta, *Lul. Ferret. de gabell. & public. num. 160.*

De melle idem dicerem, quia industria hominis versatur in aptando, & accomodando apibus famos, quia si homo non aptaret, nec accomodaret famos, certe apes non conficerent melle, ideoque cessat ratio nascendi, & renascendi, vel si conficerent esse modo hic, modo illic, & sic ratione incertitudinis non haberemus rationem fructuum renascendorum.

Finis Secundae Partis.

A N

ANDREAS CAPANVS DE IVRE RELEVII PARS TERTIA.

ARGVMENTVM.

Actionem fisco pro releuio competentem contra Vassallum, Vassalliue feudum, quoniam ex fonte nasci traditur, & arguendo a sufficienti partium enumeratione, vt nec ex delicto, nec ex contractu vno modo intelligendo. Demum ex quasi contractu nasci deducitur.

S V M M A R I V M.

- 1 **A**ctio Fisco competens pro releuio ex quo fonte nascatur, & indicatur materia tertie partis.
- 2 Actio nascitur ex quadruplici fonte ex delicto, vel quasi ex contractu, vel quasi
- 3 Actionem pro releuio fisco competentem ex quasi contractu descendere probatur, & num. 5.
- 4 Actio pro releuio aliquo modo considerata ex contractu nascitur.

QVÆSTIO I.

Actio Fisco habet p releuio cōsequendo, adeo illa & contra vassallum, feudum, feudiue tertium quemlibet possessorem experiatur, vt infra suo loco

dicemus, & nonnulla diximus in superioribus, verū cū in hac tertia nostri tractatus parte principaliter de ea verba simus facturi, neuē materię declarādę desidię locus detur, nihiluē penitus, q̄ totali declarationi cōpetit dese-

- 1 ratur; quæro hæc actio cōpetens fisco pro releuio, quoniam ex fonte nascatur, cum quadruplici ex fonte actionē nasci tradidere Ciuilibus, nempe ex delicto, vel quasi delicto, contractu vel quasi contractu, *S. sequens ubi DD. omnes inst. de obligation.* ex quibus quatuor principalioribus actionum fontibus nonnulli diuersarum actionum profuūt riuuli, nempe diuersæ actiones, & nē sup hoc diutiùs immoremur resolutiue respondendo, & arguendo a sufficienti partium enumeratione,
- 2 dico, quod hæc actio nascitur ex fonte illo, quasi ex contractu, cum ex delicto non oritur; delictum enim considerari non potest, nec quasi delictum, sed tantum obligatio ad soluendum, & dandum, ergo nascitur ex contractu, vel quasi.
- 3 Sed dicas, quod nec ex contractu strictè considerando, cum numquam successor hæres se obligauerit ad talē solutionem, nec ipse, nec eius prædecessor, licet posset considerari quodāmodo nasci ex contractu, quatenus consideremus inuestituram esse contractum inter Vassallum, & Dominū, ex quo contractu quæritur fisco actio ad releuium. Sed verè dicas, quod oritur ex quasi contractu, quia certū est, quod hæres cum omnibus creditoribus hæreditarijs, siuē defuncti videtur quasi contrahere, acceptando hærediatem, ergo hæres acceptando feudum videtur quasi contrahere cū omnibus creditoribus feudalibus, inter quos cum præcipuus sit fisco, ob releuium, meritò & cum ipso quasi contrahere videtur hæres acceptando feudum. Hæc volui ponderare pro

pro materiæ ampliacione, & declaratione, cæterum ad vtiliora.

ARGVMENTVM.

Actionem Fisco pro releuio quonam tempore nasci, an à die mortis feudatarij, vel factæ inuestituræ, contraria opinio, & Matthei de Afflic. & Ioan. Franc. de Ponte discutitur, easque concordando media inter extremas elicitur sententia.

SVMMARIVM.

- 1 **A**ctio nascitur ex obligatione, veluti ex matre filia.
- 2 Actio præsupponit præexistentem obligationem vndiq; perfectam.
- 3 Releuium soluit feudatarius tradita possessione feudi.
- 4 Actio ad releuium oritur facta inuestitura reali, seu tradita possessione secundum Afflicti sententiam.
- 5 Actio ad releuium non in vita feudatarij, sed post mortem nascitur, eiusq; natiuitas incerta, secundum Franc. de Ponte doctrinam.
- 6 Doctrina Franc. de Ponte declaratur contra Afflic.
- 7 Actionem pro releuio competere Fisco sequuta morte, & filio existente successore herede, probatur, & num. 9.
- 8 Stipulatio collata in tempus, vel euentum parit actionem post temporis, vel euentus existentiam.
- 10 Afflicti sententia probatur contra Franc. de Ponte.
- 11 Quando tempus, & causa considerantur in obligatione nascenda, licet tempus aduenerit, actio non nascitur, nisi sequuta esset.
- 11 Minores soluant releuium in minori ætate, prout maiores.
- 12 Minores de iure feudorum non tenebantur iurare, nisi facti maiores.

- 13 **L**audimium non debetur nisi facta inuestitura.
- 14 **A**rgumentum de vassallo ad emphyteuta validum remissiuè.
- 15 **R**eleuium non debetur ubi inuestitura non est necessaria.
- 16 **D**iscordantes Afflicti, & Franc. de Ponte sententia concordantur, distinguendo natiuitatem actionis, ab exercitio illius, & probatur num. 19.
- 17 **A**ctio ad releuium nascitur sequuta morte, & ita debet intelligi Franc. de Ponte doctrina.
- 18 **E**xercitium actionis pro releuio oritur facta inuestitura, & ita debet intelligi Afflicti sententia.
- 19 **A**ctio pro laudimio nascitur post contractum, sed exercetur facta inuestitura.
- 20 **A**ctione, nata aliquando differtur eius exercitium.

QVÆSTIO II.

IAM dixi actionem pro releuio Fisco competentem ex quasi contractu nasci, consequens est videre quonam tempore illa nascatur, quippe

- 2 actionem ex obligatione veluti ex matre filiam nasci suadetur, ex l. licet, S. ea obligatio, ff. de procurator. glos. in S. 1. instit. de action. semper enim actio præcedentem, & præexistentem præsupponit obligationem, iuxta communem Doctorum Ciuiliarum traditionem in S. 1. instit. de obligat. & in d. S. ea obligatio, quæ obligatio cum præsupponat contractum, vel quasi, maleficiū, vel quasi, S. sequens, instit. de obligation. non potest in esse deduci, vel suum parere effectum, nisi contractu vndiq; perfecto, vel delicto patrato; altera enim pars contractum non adimplens, rem, pretium, vel cætera promissa non tradendo, vel alias faciendo, statim actio ex illo contractu incipit competere ad rem

rem, vel pretium, vel aliud implendū, iuxta vulgatam Ciuilitarum sententiam, vt in contractu emptionis, & vēditionis, quo perfectō quodam consensum, si vna pars rem tradidit, & altera pretium non numerauit, statim re tradita, & sic adimpleto cōtractu ex parte vnius, competere incipit actio alteri ad pretium. Vnde in releuiō prō quo fiscus habet actionem contrā feudatarium, rem ipsam, & contrā tertium possessorem, iudicauī dubitabilem quæstionem, quoniam tempore nascatur, & fisco competere incipiat.

3 *Mattheus de Afflict. in hac constit. post mortem col. 5. vers. vtrum excusatur*, in eam iuit sententiam, dicens quod feudatarius non tenetur soluere releuium, nisi ei tradita sit possessio feudi, cuius sententiam sequutus est *Io. de Nigris Campan. in cap. apud Fogianum. 35. per quos fiat inuest.* ex qua doctrina Afflicti facile dignoscitur actionem fisco ad releuium non competere nisi facta inuestitura, cum dicat, quod non tenetur soluere releuiū nisi facta inuestitura.

5 *Sed Io. Franc. de Ponte in suo tract. de potest. Prorog. tit. de refut. feud. S. 4. n. 5.* ubi hęc verba scripta reliquit. Aduerto insuper, q̄ fiscus in vita feudatarij nullo modo est creditor ratione releuij, nec est orta obligatio aliqua, sed (vt diximus) est quædam præstatio extrinseca inducta per mortē in successore hærede, ita quod mors producit obligationem, & antē illam non est nata, & rursus est incerta ipsius natiuitas. Sicquē vides, quod ex eius doctrina obligatio nascitur post mortem feudatarij ad releuium, ex qua formādo argumētū, deduco consequentiam sic dicendo, obligatio est mater actionis, sed ordine naturæ non præpostero prius mater, quàm filia nascitur; sed si mater nascitur, & sic obligatio post mortem, ergo actio ad releuium fisco quæritur post mortem, tamquam filia obligationis, & sic matris. Quæ

tanti Authoris sententia licet vera sit tamen docebimus, quod & contraria Matth. de Afflict. etiam defendi potest, nempè vt non nascatur actio ad releuium, nisi facta inuestitura. Deinde concordando, mediam inter extremas proponam sententiam.

7 Pro opinione D. Franc. de Ponte faciunt sequentia; nam hæc præstatio releuij est inducta ex consuetudine ob mortem in successore hærede, ergo eo ipso, quod verificantur istæ duæ qualitates, nempè vt quis sit successor, hæres, & mors intercedat feudatarij statim incipit competere actio, exemplo promissionis sub conditione, vel tempore; quia adueniente tempore, vel conditione statim incipit actio ad rem competere, *S. omnis inst. de verbor. obligat.* cumque dicatur stipulatio ista collata in tempus mortis, vel futurum euentum, deberi non incipit nisi adueniente tempore, vel euentu, *S. sub conditione de verb. obligationum.* ergo clara est consequentia *D. de Ponte*, q̄ quando verificantur istæ duæ qualitates, quod quis sit in feudo successor, & hæres ob mortem, tunc nihil ob stare videtur quin actio nascatur ad releuiū, vel obligatio videatur collata in tempus mortis, quo adueniente statim nascitur actio sequuta morte, *d. S. sequens, vers. decem aureos*, pro qua sententia permulta similia possent adduci argumenta, quæ omiſſo, nē in re clara insistant.

10 Sed prō contraria sententia videtur dicendum, quod in solutione releuij concurrunt & tempus, & causa. Tempus nempè mortis, & sic expectanda est mors feudatarij; Causa hoc est inuestitura, adeo ut inuestituræ realis est expectanda renouatio, quippè verum est, quod debetur in morte, & hoc est tempus, sed nō simpliciter statim, atq; venerit mors, sed est expectanda causa, nēpè renouatio inuestituræ, alixq; causæ, vt supra diximus q. 4. p. p. ergo quoad causam non aduenerit non dicitur

M tur

que committi stipulatio, quod patet
 ex eo, ut si inuestitura opus non sit se-
 quuta morte, ut quando pater refu-
 tasset in vita, nulla fraudis suspicione
 vigente, ut suo loco dicemus infra q.
 15. p. 4. & licet mors interueniat, &
 filius sit quodammodo successor, & hæ-
 res patris, tunc quia alia inuestitura
 opus non est, releuium non soluitur,
 ut dicemus d. q. 15. estque expeditum
 apud Feudistas, quod bene deducit
Niech. Ant. Gizzarell. decis. 8. nu. 4. & seq.
 in minore de iure communi feudorū
 loquendo (licet alias sit receptum in
 ¶ Regno nostro, prout pluries fuisse de-
 11 cium, quod minores soluant releuiū
 etiam quod inuestituram non habeāt
 propter minorem etatem, *Ioan. Aloys.
 Motmil. in add. ad hanc const. post mor-*
 12 *te*) quia licet interueniat mors patris,
 & sit successor hæres, tamen quia in-
 minori etate non tenebatur iurare, &
 inuestituram petere, releuium soluere
 non tenebatur, ergo clare deducitur
 tunc deberi releuium, quando Domi-
 nus facit inuestituram, & ideo tunc
 actionē nasci fatendum est, quod tan-
 to fortius concluditur ut releuium pe-
 ti non possit, nisi sequuta inuestitura,
 ut ait *Campan. in cap. apud Fogiam num.
 40. de inuest. infra animum*, ita ex laudi-
 13 mio, de quo validum est argumentum
 ad releuium, ut supra ex *Amad. de
 Ponte* deduximus, illud namq; non de-
 betur, nec peti potest, nisi facta inue-
 stitura, & præstito consensu Domini
 directi, *Betrand. cons. 35. vol. 3. Amad.
 de Ponte laudim. q. 38. num. 20.* Et quod
 14 validum sit etiam argumentum de
 vassallo ad emphiteutam deduxit *Eue-
 rard. in suis Topicis loco à feudo ad vas-
 sillum, Andr. de Ifern. in cap. 1. §. si vas-
 sillus num. 4. si de feud. defunct. Anelias
 Amat. cons. 14. num. 22.* estque tam cla-
 15 rum, quod releuium debetur ob inue-
 stituram, quod ubi necessaria non est
 inuestitura, releuium peti non debet,
 & non soluitur, ut dicit idem *Præses
 Amat. d. cons. 14. num. 21.* ex quo clare

deducitur, quod tunc deberi incipit,
 quando inuestitura fit, ergo si debetur
 eo tempore tunc actio competere in-
 cipit.

Verum distinguendo dicas, quod
 vtraque sententia potest substineri, ne
 16 super his amplius immoretur, distinguē-
 do natiuitatem actionis ad releuium,
 ab exercitio actionis pro releuiō ha-
 17 bendo. Quod si ad natiuitatem respi-
 cias, substineri potest opinio *D. de Pon-
 te*, ut statim sequuta morte incipiat de-
 beri releuium, ad eundem successor hæres
 sit obligatus ob mortem ad illud solu-
 endum, & per consequens dum præ-
 supponimus obligationem, est etiam
 præsupponendum (ut plurimum) na-
 sci actionem, ut ex matre filiam, ve-
 rum quia hæres, vel successor habet
 annum, & diem, vel mensem, si miles
 ad petendam inuestituram, *cap. 1. de
 cap. Corrad.* tunc, quoad intrā hæc tem-
 pora inuestituram non petierit, actio
 pro fisco est in suspenso.

18 Si verò ad exercitium actionis iam
 ortæ respicias, tunc dicas statim facta
 inuestitura reali, & iuramento præsti-
 to, cæterisque admissis, & sic adimpleta
 causa, ob quā debetur, tunc peti po-
 test releuium, sicque actio exerceri,
 quo casu substineri potest opinio *Af-
 flicti*, & aliorum. Quam distinctionem
 ne sine autoritate loqui videamur,
 19 probo in laudimio, ut supra diximus,
 quod peti non potest, nisi facta vera,
 & reali inuestitura. Et quod de lau-
 dimio dubitari potest, ut debeatur an-
 te inuestituram, vel in ipso actu, vel
 statim deducit, *Amad. de Ponte d. q. nu.
 23.* dicens, quod laudimium statim
 post contractum incipit deberi, licet
 peti non possit, nisi præstito consensu.

Et applicando terminos iuris ciui-
 lis, patet ex *d. §. sequens, inst. de verb.
 obligation. ex tex. in l. cedere diem, ff. de
 verbor. significat.* quibus in iuribus sac-
 clarum est, statim post contractum
 nasci obligationem, & deductum in ea
 deberi, & per consequens nata est actio,
 sed

sed exercitium eius differtur, utque ad temporis euentum, vel conditionis implementum, & hæc sufficiant pro concordia istorum magnorum virorū, licet per multa hinc inde potuissent dici, quæ, ut breuitati consulam, omiſſo.

ARGUMENTVM.

Actio competens fisco pro releuio, an sit realis, vel personalis proponitur, super quo Marini Freccie, necnon Io. Franc. de Ponte sententiæ inuicem sibi aduersantes referuntur, alter personalem, alter realem esse asserentes, utraque tantorum virorum discutitur opinio, deinde adhibita distinctione concordantur. Demum decisiones Regiæ Camere super hoc seruatæ referuntur, tam in simplici, quam in duplicato releuio.

SUMMARIVM.

- 1 Actio realis, & personalis varij effectus traduntur.
- 2 Actio mixta varij effectus traduntur.
- 3 Actio pro releuio an sit personalis, vel realis, vel mixta.
- 4 Actionem pro releuio fisco competentem personalem esse probatur, ex Frecc. sententia.
- 5 Tertius possessor feudi molestari potest pro releuio à fisco.
- 6 Actionem pro releuio realem esse contendit Io. Franc. de Ponte.
- 7 Actio pro adboo consequendo realis est, etiam contra tertios possessores, pro non soluto adboo.
- 8 Releuium, quia infixum feudo, debetur à tertio possessore si non fuerit solutum.
- 9 Releuij onus inductum in successore, non autem super feudo; ideo non trahendum contra illud.
- 10 Directum feudi dominium Dominus nunquam presumitur à se abdicare.
- 11 Actio pro tributo hypothecaria datur, quæ-

- do à iure expressum est.
- 12 Franc. de Ponte sententia probatur.
  - 13 Hypotheca datur pro censu super re emphyteutica.
  - 14 Actio pro haudimio realis est, item pro decimis, & collectis.
  - 15 Sententia Frecc. & Franc. de Ponte dissidentium concordantur ex diuersitate temporis remissiuè, & num. 20.
  - 16 Actio pro releuio hodie realis est, nec dubitandum.
  - 17 Decisiones referuntur, quod actio pro releuio sit realis.
  - 18 Releuium est debitum fiscale, ideo realis est actio.
  - 19 Actionem pro duplicato releuio realem esse refertur.
  - 20 Actio pro releuio habet personam obligatam, & in consequentiam feudum.

QVÆSTIO III.

Actio cui nature tribuenda esse perscrutari valde admodum cōfert, ex eius enim nature inuestigatione varij producuntur effe-

ctus, cum si realis esse deducatur, seper rem efficit, & contra quemcumq; rei possessorem, vel derentorem suos producit effectus, quod si personalis referatur, tunc tam longas manus, largasq; habenas minimè habet, cum tantum circa obligati rei personam restringitur, intraq; eius clauditur viscerum cancellos, adeout personam ipsam non transgrediatur, eaq; extincta, & extinguatur. Quod si ex utroq; genere particeps producat, nempè quod mixta sit, vel personalis in re scripta, tunc licet & contra personam detur, tamen & contra rem exerceri etiam potest, S. omnium, inst. de action. ubi DD. Propterea, dum iam deduximus fisco competere actionem. Quæro sub quo

M 2 ordi-

ordine collocāda erit talis ratio, num personalis, num realis, vel mixta dicenda erit.

- 4 *Marin. Freccia de subfeud. lib. 2. auctor. 3. num. 4. & seqq.* licet inuolūtè loqui videatur, tamè in effectu tenet, quod sit præstatio personalis debita à successore feudi, non autem à feudo, subditq; quòd si nouus successor alienet feudum in alium cum assensu domini, nō potest emptor à Curia molestari super feudo pro solutione releuij, quia hæc præstatio non inest feudo, sed personæ, & actio personalis non sequitur feudum *l. fin. S. 1. ff. de contrahen. empt.* licet contrarium de facto asserat seruari, vt etiam contra quemcunq; feudi possessorem actio detur hæc *Marin. Freccia*, & nos latè supra deduximus in illa quæstione, an sit onus reale, vel personale, ex quibus dictis nonnulla colligere potes ad decisionem præsentis quæstionis.

6 Sed *Io. Franc. de Ponte de potest. Proreg. tit. de regal. imposition. num. 9. vsq;*

7 *ad 13.* discurrens de actione, quam habet fiscus pro adhoas, quod cum sit seruitium impositum in constitutione, & concessione feudorum, quæ illorum innatam naturam capiunt ab ipsorum inuestituris, &c. subdit *nu. 10.* propterea si feudatarij adhoas debitas non soluerint, nō solum actio datur contra eos, & super ipsorum feudis concessis, sed etiam pro adhois præteritis datur actio realis super eisdem feudis per tertios possessis hæc *Franc. de Ponte vsq; ad num. 12. & nu. 13.* subdit per hæc verba, *Et quod dictum est de adhois idem seruatur respectu releuij, &c.* quod paulò inferius magis dilucidè aperuit, dum dixit, *quod sicuti pro adhoas datur actio realis contra omnes feudi possessores, ita pariter pro releuij,*

8 *adducens Freccie auctoritatem, eiusq; dicti assignat rationè, quòd fiscus pro hoc releuij (eò quod sunt onera in iura feudo ex lege inuestituræ) habet tacitam hypothecam, & feudatarius*

remanet ratione feudi obligatum, ità quòd in quemcunq; transeat feudū, transit cum hoc onere affectum, & datur actio, hæc *D. de Ponte vsq; num. 13.* quam doctrinam *D. de Ponte* latè comprobat *Garf. Mastrill. decis. 112. num. 20. ad 24.* vbi multos allegat, & nos alias diximus cum *D. Regente Moles* de hac obseruantia in Regia Camera Summaria, quòd si verè hæc actio pro releuij realis non esset; quauis, quoquo modo quemcumq; feudi possessorem grauare veller? in summa vides quomodo tales feudorum magistrū inter se diuidantur.

Et pro opinione Freccie quatenus de iure ipse discurret, non autem de facto videntur facere causā inductiuā releuij, quæ tantum successorem grauauit, & sic personam, & semper quod in iure non est expressum, hypothecā esse dandam, nec nos debemus illam dare, nisi in casibus expressis *in tit. ff. & C. in quib. causis pign. tacitè contrahat.* ità arguit *Bartol. in l. lucius ff. de alienat. & cibarij legat.* Item in feudo Dominus retinet dominiū directum, quod numquam à se abdicare videtur, iuxta communem Feudistarum sententiam in definitione feudi traditam, & pignus non potest consistere super re propria *l. neq. pignus cum concordantibus, ff. de reg. iuris,* sed hæc ratio non tantum videtur ob stare, cum pignus contrahatur in hoc casu ratione dominij, vtilis, & tunc consistit, vt per *Alex. & Imol. in l. quod dicitur nu. 13. ff. de verb. oblig. Negusant. de pignor. par. 4. princip. 2. par. num. 127.* Undè si pro tributo datur actio hypothecaria, hoc idè procedit quia reperitur expressum in iure, *l. 1. C. si propter publ. pensitar. notatur in l. fin. C. sine censu, vel reliquis futu. compar. non posse, Anton. de Butrio, & Imol. in cap. potuit ext. de locato.*

12 Pro opinione *Franc. de Ponte* dicentis pro releuij competere Fisco actionem realem, & hanc conclusionem quam de facto praticari, ait *Freccia*

de

de iure subſtineri poſſe ſuadet, licet
Frano. de Ponte ſicco tranſcat pede
 præmiſſa illa uera concluſione ualere
 argumentum de laudimio ad releuij,
 & ſic de emphiteuta ad feudatarium,
ſecundum Euerard. loco ab emphiteuta ad
feudatarium, Roſental. de feud. in princip.
ex autb. Bald. in autb. ſi quas ruinas col.
pen. verſ. ſed ultra omnes, C. de ſacroſanct.
Eccl. dicentis, quod res emphiteutica
 pro cenſu eſt hypothecata, & hoc fun-
 dat ex *tex. in S. ſcire autem, autb. de non*
alienand. Afflict. deciſ. 95. num. 1. latè
 de hac materia, & concludit præ ca-
 none præterito competere Domino
 actionem hypothecariã aduerſus ter-
 tium poſſeſſorem, ut ex *glo. — S. 53.*
glo. 1. num. 58. & ſeqq. & S. 52. glo. 1.
num. 139. ubi idem, quod de cenſu, di-
 14 cit de laudimio, notat *Cbaſſan. in com-*
ſuct. Burgund. tit. des cenſens S. 1. num. 9.
 dicens, quod iſtud ius laudimij eſt rea-
 le *Riminald. ſen. conſ. 1. num. 57.* Et hac
 de cauſa, quia laudimij onus eſt reale.
 & concernit rem, affirmat *Papoulib. 10.*
arrest. 4. contra quemcumq; poſſeſſo-
 rem rei actione reali agi poſſe, quod
 ſimiliter ſuadet ex onere cenſus, &
 decimarum, & collectarum, quæ cum
 ſint onera, quæ afficiant rem, ut notat
Gigas de perſonib. q. 39. & ſeq. 44. & 51.
 ſequitur quod quemcumque rei poſ-
 ſeſſorem afficiunt.
 15 Sed quicquid ſit vtraq; ſententia,
 ſubſtineri poteſt, ædenta temporum
 diuerſitate, prout conſiderauimus ſu-
 pra q. 6. par. 1. ad quam remiſſo lecto-
 rem, tamen in ueritate ſubſtentabilior
 uidetur opinio *Franc. de Ponte*, tanto
 magis, quod ita ſeruetur hodie, non
 excluðedo, quin & opinio *Freccie* etiã
 uera ſit, & quod hæc actio competens
 Fiſco pro releuio ſit hypothecaria, ſi-
 17 ue realis, adedut contra tertium poſ-
 ſeſſorẽ detur, & ſemper in Regia Ca-
 mera fuiſſe ſeruatũ, & iudicatũ, adeo
 ut hodie controuerti non poſſit, quia
 hæc dubitatio ſic recepit interpretatio
 nem, prout refert *Reg. Moles deciſ. ſua*

12. *ſab tit. de iure releuionum*, & præci-
 puè fuiſſe iudicatũ in anno 1567. die
 2. Ianuarij, quo tempore ingreſſus fuit
 officium Præſidentis, & iterum in an-
 17 no 1570. die 17. Martij, ea ratione
 18 quia hoc releuium eſt debitum fiſca-
 le, & fiſcus pro debito fiſcali habet
 actionem realem, ſiue hypothecariã,
 ergò &c. & ita ſemper fuiſſe iudicatũ,
 & ſeruatũ, refert idem *Moles ijs in*
locis.

Addens etiam in fine, ita fuiſſe ſer-
 19 uatum nõ ſolum reſpectu ſimplicis re-
 leuij, ſed etiam reſpectu releuij dupli-
 cati, ut pro illo fiſcus habeat actionem
 hypothecariam cõtrã tertium poſſeſ-
 ſorem, ea nimirũ ratione, quia ſi præ
 ſimplo fiſcus habet hypothecam, idem
 eſt dicendum de duplo, adducit *tex. in*
l. 1. C. de penis fiſcalib. creditor. præſe-
rend.

Non tamen excludas ſi vis diſputã-
 20 do tenere mediã inter extremas, ſen-
 tentiam ut poſſit ſubſtineri, hæc actio-
 nem eſſe mixtam, ut detur contra rem,
 ſed habere in conſequentiam obliga-
 tam perſonam ratione rei, ſeu, ut me-
 lius dicam habere obligatam perſonã,
 ſed in conſequentiam rem ipſam, præ
 ut defendit *gloſ. — S. 21. num. 154. &*
ſeq. & ita annotauit *Octau. Bammacar.*
ad Frecciam d. autb. 3. num. 4. & nos di-
 ximus ſupra d. q. 6. concordando di-
 ſcordantiũ ſententias an ſit onus rea-
 le, vel perſonale.

ARGUMENTVM

Actio pro releuio fiſco competens an ſit
 bonæ fidei, vel ſtricti iuris inueſtiga-
 tur, & ſtricti iuris eſſe probatur ex ori-
 gine, & natura contractus feudi, quæ
 de re releuij ſolutio non extenditur,
 nec de re ad rem, nec de caſu ad ca-
 ſum. nec de perſona ad perſonam, niſi
 interna ratio, vel par, vel maior inſit

& demum contraria refertur opinio, quod sit bonæ fidei, quatenus confideretur causā, quod est feudum, esse beneficium, & contractum, qui celebratur cum Principe, & conciliantur istę duę sententię, quod ratione originis, ut sit stricti iuris, ratione autem causę, ut sit bonæ fidei.

S V M M A R I V M.

- 1 **A**ctionē per celebris diuisio alię bonæ fidei, alię stricti iuris.
- 2 Actionis bonæ fidei dignoscendę regula traditur.
- 3 Actionē competentē fisco pro releuio esse, vel nō esse stricti iuris confert indagare.
- 4 Actio pro releuio, quod sit stricti iuris dubitatur, & probatur nu. 6.
- 5 Origo releuij facit e.us actionem stricti iuris esse iudicandam.
- 6 Consuetudo est stricti iuris, & contrarium num. 13.
- 7 Ex natura contractus iudicatur actio ex eo descendens.
- 8 Feudum contractus est stricti iuris.
- 9 Actio ad releuium descendit ex contractu feudali.
- 10 Consuetudines, & pacta inducentia releuium strictē obseruanda, nec sunt extendenda. Idem in laudimio.
- 11 Releuium non extenditur de re ad rem, nec de persona ad personam, nisi interna ratio subsit num. 12.
- 12 Feudum contractum esse bonæ fidei, & num. 6. contrarium dicitur.
- 13 Contractus, qui celebrantur coram Principe bonæ fidei sunt.
- 14 Contractus feudalis contra concedentem interpretandus.
- 15 Actio ad releuium dicitur bonæ fidei ratione causę, sed ratione originis, & alia ratione est stricti iuris probatur.
- 16 Actio pro Canone an sit bonæ fidei, vel stricti iuris remissiuę.

Q V A E S T I O III.

Declebris illa est actionum diuisio, quam tradidit Iustinianus in tit. de actio. in §. actionum desumpta ex l. actionibus

ff. de in lit. iurand. Canonista in cap. cum venerabilis de exception. & defenditur à Gomez. in d. §. actionum, alias bonæ fidei, alias verò stricti iuris censendas esse, estque in tantum approbata hæc diuisio, ut pro regula traditum sit eas bonæ fidei iudicandas esse, quæ enumerantur in d. §. actionum, adeo, quod hodie cæteras ibi nō enumeratas stricti iuris habendas esse tenent DD. Et inuestigare, an actio sit bonæ fidei, vel stricti iuris valdē confert, cum si stricti iuris iudicetur, vsurę non veniunt, nisi facta interpellatione, si bonæ fidei à die contractę morę l. in bonæ fidei ff. de iudic. ceteraq; his similia, de quibus latē Acurf. Faber. Io. de Platea, Angel. Zas. Gomez. ceteriq; in d. §. actionum num. 24. Petr. Loriot us in tract. de action. cap. 32. gloss. & DD. in d. cap. cum venerabilis. Vnde cum iam deduximus fisco pro releuio actionem competere realem, perscrutari perneceesse duxi, an ea sit iudicanda bonæ fidei, vel stricti iuris ad finē, ut multa ex huius quæst. resolutione decidi possint. Et q̄ sit stricti iuris suaderetur, quatenus vera sit regula, quam modō annuimus, eas tantum censendas bonæ fidei, quæ enumerantur in d. §. actionum, quodque cum hæc actio in d. §. actionum enumerata non reperiatur, ergò bonæ fidei, non autem stricti iuris iudicandam esse, ita Guid. de Suzar. in tract. iur. emphit. num. 3. Aluar. Valasc. de censibus quæst. 5. num. 7. post Speculat. Ias. Acurf. Beroum, Bald. ceterosq; ibi à Valasc. alleg. num. 8. & ita post eum Felician. de

de Solis in tract. de censibus lib. 1. cap. 3. quæ propositio magis conualidatur si ad eius originem respiciamus, quam originem cum consuetudo, & mos introduxerint iuxta toties, *Andr. de Ifern. inculcatam doctrinam in d. cap. 1. de cap. Corrad. & à Freccia relatum*, & nos supradiximus in quæstione illa, quam de releuij originem instituiamus, sed consuetudo est stricti iuris, l. 3. S. *hec verba ubi DD. ff. de negot. gestis*, cæterique, quos allego, & sequitur *Henrich. à Rosental. de feud. cap. 6. quæst. 5. num. 3. in glossell. B.* ergò & actio ab ea introducta stricti iuris absque dubio arbitranda est, quam doctrinam bene cognoscit *Freccia d. author. 3. num. 2.* dicens, eòquod releuij solutio ex consuetudine introducta est, odiosam illam iudicauit *ex Alber. Brum. in cons. 44.* per quæ verba aliud significare noluit, nisi quod stricti iuris sit censenda, & ideo odiosa, cum odiosa semper stricto iure interpretentur iuxta communem Doctorum regulam.

7 Insuper actio descendens ex aliquo contractu semper est iudicanda eius nature qualis est contractus, à quo descendit. d. S. *actionum ubi DD.* hoc 8 firmant, sed feudum est contractus stricti iuris, prout in cap. 1. de feud. cognit. asseruit *Iacob. de Beluis. & Bald. ibi num. 9. Afflic. num. 8. Iacob. Rauenn. num. 7. par. 5. Caccialup. par. 5. num. 7. in repetit. d. cap. 1. Franciscbin. Curtius de feud. q. 9. par. 1. ubi communem dicit esse feudistarum sententiam Antonius Capyc. in inuest. feudat. in verb. feudalis contractus col. 3. S. contractus stricti iuris, Nicol. Intrigl. de feud. centur. 1. q. 16. num. 1. cum seqq. dicens hanc esse communem sententiam Petr. Nicolaus Mazz. de feud. in princip. num. 21. Ludolph. Scrad. in tract. de feud. p. 2. cap. 2. num. 1. & 4. & post Io. Garzon. Corbulum, Loffred. Iul. Clar. caterosq; quos allegat, & sequitur *Henrich. à Rosental. de feud. cap. 1. conclus. 5. num. 1. in glossell. A.* sed actio ad releuium descen-*

dit ex contractu feudali, nempè inuestitura, vt iam diximus, ob quam debetur releuium, ergò necessariò dicendum est, & actionem istam, eòquod ex dicto contractu descendit, stricti iuris iudicandam esse, ita post *Bald. & alios in l. 1. C. locati tenet Valasc. de iure emphit. quæst. 5. num. 8. vnde idem Rosental. cap. 6. tit. quibus mod. feud. 10 acquir. conclus. 66. num. 6. dixit, quod pacta, & consuetudines, quæ releuium introduxerunt esse soluenda, strictè sunt obseruanda, nec extendenda sunt, quod idem post gloss. in consuet. — S. 32. num. 3. quem refert, & sequitur *Amad. de Ponte quæst. laudim. q. 27. nu. 10.* ex autoritate *Andr. de Ifern. duobus in locis ibi allegatis*, quòd laudimium, cæteraq; huiusmodi onera sunt odiosa, & restringenda ad casum scriptum tantum, non autem de casu ad casum, vbi diuersa militat ratio, ita *Ludolph. Scrad. de feud. par. 6. cap. 3. num. 24. 25.* Secundo inferas, quod in hac releuij solutione, eò quod stricti iuris est, 11 non potest fieri excessio de re ad rem, nec de casu ad casum, nec de persona ad personam *Bald. in cap. 1. num. 9. de feud. cognit. ubi Afflic. numer. 18. & Petr. de Rauenn. Rosental. in tract. de feud. cap. 7. conclus. 41. num. 4. 6. & seq. ubi 12 late de hac materia.* Hoc tamen limitant Doctores, nonnulli nisi ratio subsit interna, vel par, vel maior æquitas suadeat, ita *Afflic. in d. cap. 1. nu. 18. de feud. cognit. in fine post Luc. de Penn. ibi allegatum, ubi Bald. caterique Sylvan. de feud. recognit. quæst. 4. num. 4. & 10. & post Claud. Seysell. Rosental. cap. 1. quæst. 17. num. 4.**

13 Non tamen excludas, quin contraria opinio defendi non posset, nempè hanc actionem bonæ fidei esse, cuius opinionis argumento est, nam nonnulli existimarunt feudum esse bonæ fidei, vt *Præposit. in d. cap. 1. de feud. cognit. numer. 2. Sylvan. late de feud. recognit. d. quæst. 4. late Oldenmorp. de action. beneficiat. class. suis hanc suadentes sententiam*

tiā ea nimirum ratione dicendo, quod feudalis contractus celebratur cum Principe, & per consequens bonę fidei, vt tenet *Zafius in d. cap. 1. de feud. cognit. Bald. in S. si quis num. 1. de pace Constantie Mozz. de contractibus art. 4. de diuis. contract. numer. 15. & 26. vbi alios allegat Nicolaus Intripiol. de feud. cent. 1. quest. 16. num. 17. & seq. Neuizan. conf. 12. num. 17. inter confil.*

14 *feudal. Alber. Bruni*; ampliantes hanc sententiam etiam si esset contractus, qui celebraretur coram Principe, ita *Gomez. late in d. S. action. instit. de actionib.*

15 Vnde inferendum videbatur, eod quod contractus feudalis beneficij speciem contineret, actionem ex illo late contra Principem esse interpretandā, licet stricti iuris sit, ita *Rosental. in suis synop. cap. 1. concl. 5. numer. 10. & consil. 18. num. 2. vbi alios allegat, & ideo concludas, quod hæc actio ad releuium, eod quod non descendit immediatē ex contractu feudali, sed ob contractum feudalem, nempe investituram à Principe factam, vt supra diximus, & ex more, & consuetudine introducta, ideo ratione originis dicitur stricti iuris, sed ratione causę, ob quam debetur, dici potest, quod sapiat naturam bonę fidei, sed verē stricti iuris est, & ideo eod quod onus est, semper iudicandum est in dubio, vt non debeat, quia quanto minus potest feudum grauari debet.*

Et quod releuium sit stricti iuris, tenet, & fundat *Petr. Paul. Balzaran. in S. sed & res numer. 17. in princip. per quos fiat inuest. & quid de actione pro Canone videas Iason. in l. 2. C. de iure emphit.*

ARGVMENTVM.

Pendente iudicio num res, de qua rele-

uium solui petitur sit feudalis, vel an illud fiscus exigere possit, & exactum quando repetendum. Distinguitur. Si conuentio inter Dominum, & vassallum fuerit, & Domino posside nre vassallus negans feudalem rem, nō soluet, siuē vt in allodiam ingrediarur, Si inter agnatos, & filiam. t. c. ū nec Domino, nec agnatis possidentibus, nec probaturis aliquid incontinenti, femina immissa non soluet, Agnatis autem possidentibus, & femina immissa vt in rem feudalem soluet releuiū, quod si succubuerit immissus solum iam releuium reperet à nouiter immisso, quod & consimili decisione, & autoritate conualidatur.

S V M M A R I V M.

- 1 **R** Eleuium an possit exigi pendēte iudicio super qualitate feudali.
- 2 Iudicium de feudali qualitate potest cadere inter diuersas personas.
- 3 Successor non negando rem feudalem esse que à Domino possidetur, non est immiscendus in eius possessionem, nec releuium soluere debet deducitur.
- 4 Successor negans rem esse feudalem, sed allodiam profiteatur immiscendus est, nec soluat releuium probatur.
- 5 Domino nec agnatis possidentibus rem feudalem preteritam, nec incontinenti de feudali qualitate probantibus, femina immittitur in possessionem vt in rem allodiam, nec ideo releuium soluitur.
- 6 Pendente iudicio super feudali qualitate, agnati possidentes non sunt manutenendi in possessione feudi, sed filia immittenda, & releuium soluet.
- 9 Releuium solutum pendente iudicio super qualitate feudali, & postea allodiata declarata, potest repeti, & num. 13.
- 8 Laudimium solutum post venditionem, & inuestitura non facta, & pendente tunc repeti posse suadetur.
- 9 Feudi qualitate probata, immissus soluet releuium.

- 10. *Inuestitus lite pendente, & soluens releuium, si deinde succumbat potest reperere releuium solutum à vincente.*
- 11. *Auocantes feudum soluant releuium illis, qui primo loco releuium soluant (fiscis iure inconcusso semper extante.)*
- 12. *Agnati reuocantes feudum restituere laudimium solutum tenentur emptori, à quo reuocant.*
- 13. *Repetitionem releuij dandam esse concluditur.*

QVÆSTIO V.

IXijs, quæ diximus supra q. 14. par. 1. in fine corrolariè hæc venit inferenda quæstio, eod quod releuium soluitur à succedente

in feudo, quid si pendente iudicio de qualitate feudali, num res, in qua quæ succedit, an sit vel nè feudalis iudicanda, & quis in ea succedit, an fiscus releuium possit exigere, pro cuius quæstioni resolutione, distinguendo dico, quod hoc iudicium de qualitate feudali potest cadere. Primo inter Dominum, & vassallum. Secundo inter filiam, & agnatos. Tertio inter agnatos ipsos.

Primo casu subdistinguenti sunt, permulti alij casus. Primo si Dominus possidet rem, quæ feudalis conuenitur, & vassallus petens succedere non neget rem feudalem esse, tunc quia immissio deneganda est, ideo nec releuium solvendum esse fateri cogitur ex *Afflic. decis. 119. num. 1.* ex ijs, quæ discuntur *Casar Argel. de legitim. contradic. quæst. 17. art. 1.* cum releuium debeat ratione immisionis in possessionem feudi, vt toties inculcauimus. Quod si petens succedere neget bona feudalia, sed allodialia profiteatur, quia tunc petens immittitur in possessionem, vt in rem allodiam, vi-

detur dicendum releuium non esse soluendum ex ijs, quæ discuntur idem *Casar Argel. d. tract. ibidem art. 2.*

Secundo capite quâdo inter agnatos, & filiam lis est, tunc plures sunt distinguendi casus. Primo casu, quâdo agnati, aut dominus directus non possident, nec quicquam se incontinenti probaturos offerant, vel probent rem, in qua succedi petitur esse feudalem, tunc filia immittenda est, maximè si est instituta, vt fundat *Casar Argel. d. tract. quæst. 18. art. 1.* & tunc quia femina succedit vt in allodium, ideo releuium non est soluendum.

Secundo casu quando agnati repertur in possessione, & dicuntur bona esse feudalia, tunc (pendente iudicio) ipsi non sunt manutentendi in possessione si de qualitate feudali nihil probent, vel probare se offerant, sed femina immittenda est, ita *Casar Argel. d. quæst. 18. art. 5. num. 26.* & tunc quia vt dicit ibi *Argel.* immittitur femina vt in rem feudalem, dicas quod releuium videtur esse soluendum.

Sed hic occurrit difficultas, si postea immissus succumbat in petitorio, adeo vt iudicetur illum non posse succedere ad dictum feudum, & ideo ad alium vadat, vt ad agnatum, vel fiscum, & releuium reperitur solutum, tunc à quo debet reperi.

Ideo dicas, quod pendente iudicio super qualitate rei feudalis, tunc quia semper præsumptio est contra fiscum rem esse allodiam, dominus non habet intentionem fundatam pro releuium, & hoc casu si releuium fuerit solutum, & postea res fuerit declarata allodialis, tunc quia inuestitura fuit inutilis, releuium solutum reperetur vt ex *Bertrand. cons. 114. vol. 2. Franc. Marc. decis. 606. Aymon. Crauet. in cons. pro genero num. 291. Amed de Ponte quæst. 39. num. 8. glos. — S. 22. num. 61. que allegat idem de Ponte ibidem num. 1. & allegat alios, vt Fabrum, Tiraguell. Aluarot. Cum. & alios, qui tenent ex irrita*

irrita venditione non deberi laudimium, & per consequens dum non debetur, si solutum erit, repeti posse, & de laudimio ad releuium facilis est argumentatio. Si autem res feudalis fuerit declarata, tunc immissus soluet releuium, hoc non est dubium, ideoque repetitio non datur.

9. Quod si iudicium pendat super successione feudali, sed de feudali qualitate non dubitatur, quo casu, quia Dominus habet intentionem fundatam rem esse feudalem, tunc ab illo, qui est immissus, dominus debet releuium habere, ut concludit post *gloss.* — *d. S. 31. num. 6. idem de Ponte d. num. 8.*

10. Sed si immissus in possessione, & releuium iam soluto succumbat in petitorio, & noua inuestitura expediatur in persona colligantis, qui victoriam reportauit in petitorio, tunc ille, qui iam fuerat immissus, & modo succumbens repetere potest releuium ab illo, qui victoriam reportauit in petitorio, ea ratione, quia illa immissio fuit reuocabilis (licet semper solutum, in concussuque ius releuij fisco remanserit) & ideo auocantes feudum tenentur illud soluere illis, qui primo loco releuium soluerunt de re reuocabiliter acquisita, ita post *Redoan. de reb. Eccles. non alienand. tit. de laudimio, §. ista autem circa finem. num. 29.* & clarius *Crauet. d. conf. pro genero, & conf. 386.* censuerunt domino quidem in casu predicto releuium soluendum, & recte solutum esse, sed esse restituendum soluenti sequuta euictione.

11. Et in feudo vendito alienabili ex tenore inuestituræ facta oblatione, & saluo iure prælationis competentis agnatis, ob quam emptionem, emptor soluit laudimium (ut soluitur in patria Pedemontana) tunc facta reuocatione per agnatos, Senatus Pedemontanus censuit validam esse reuocationem, sed quoad laudimium, ut emptor non teneatur ad illud soluendum, sed quod adgnati illam ven-

ditionem reuocantes tenentur releuare emptores à dicto laudimio soluto hanc decisionem refert *Amed. da Ponte d. quest. 39. numer. 10. circa medium.*

Et tadem concludit *D. Anell. Amat. conf. 14. in fine* in causa Sororum de Sabellis per hoc verbum, Ex quibus liquido constat pro residuo releuij, non posse possessores molestari, & quod iniuste per exequentes exactum est; esse restituendum.

ARGVMENTVM.

Releuium esse solutum si non apparet, an ex lapsu temporis præsumatur? proponitur, ad quam admissa temporis, & recentis, & antiqui distinctione, ut de recenti satisfactione, alleganti incumbit probandi onus, feudalesque consuetudines probationem requirunt manifestam, nec præsumptam sufficere, tamen facta inuestitura, vassalloque feudum possidente, præsumitur pro vassallo secundum magis veritati consonam sententiam, eam declarando non procedere quando protestatio intercesserit, ad quam sint cauti fisci. Si verò temporis diuturnitate, ac legitimi ad præscribendum vassallus contra fiscum coadiuetur. Præsumptio est contra fiscum, & quid si pars releuij forsan soluta probetur, & satisfactum fisco quando præsumendum ad Menoch. remissiuè.

S V M M A R I V M.

1. **R**eleuium an præsumatur solutum ex antiquitate temporis distinguitur, & num. 16.
1. Præsumitur pro fisco releuium nunquam fuisse solutum, & num. 20.
2. Satisfactio contractus non præsumitur nisi probetur.

4. Pre-

QVÆSTIO VI.

T quia ex temporis lapsu multa indocentur, multaq; pariter tolluntur, quæ rēdum hīc statui, an ex lapsu temporis statu-

ti ad soluendum releuium, (eiusque solutione nequaquam apparente,) illud solutum esse præsumatur, aded ut successor feudatarius, nec eius filij deinde molestari minimè possint? hāc quæstionem, vt distinctè procedam, in duo refeco capita.

Primum, aut quærimus de lapsu temporis ex recenti.

Secundum, aut de lapsu temporis ex antiquo.

Et prò vera eius quæstionis intelligentia est præsciendum, quod semper præsumptio est pro fisco, vt nunquam releuium præsumatur solutum, nisi probetur, ea quippè ratione, quia solutio est quid facti, quod nunquam præsumitur, nisi probetur, *l. in bello, S. facta, ff. de capt. & possim. reuers.* qui enim solutionem allegat eam probare debet, *l. quinquaginta, ff. de probation. Bald. conf. 408. col. 1. lib. 5. Ajmon. Crautt. conf. 213. num. 1. Menoch. præsumpt. lib. 3. præsumpt. 135. num. 1.* Sic etiam in satisfactione contractus, siuè eius adimplemento (prout solutio releuij, quod soluitur prò contractu inuestitura, vt iam toties diximus,) qui allegat huic contractui satisfecisse, & adimpleuisse, probare debet satisfactionem, & adimplementum contractus, vt in specie *Alex. conf. 79. incip. vjss. nu. 2. lib. 4. Antonius Gabriell. commun. concluson. lib. 7. tit. de criminal. conclus. conclus. 2. num. 58. Corneus conf. 11. num. 8. lib. 2. Rip. in l. fin. q. 55. num. 186. C. de reuocand. donation. Bald. in l. inter debitorem, ff. de pactis.*

Insu-

- 4 Probatio manifesta requiritur in causa amissionis feudi probanda, non autem præsumptiua.
- 5 Inuestitura facta, & seruitij præstatio (legitimo accedente tempore) faciunt præsumi releuium esse solutum.
- 6 Assurationis litera expeditionem debent nisi soluto releui.
- 7 Seruitij receptio arguit releuium solutum & nam. 12.
- 8 Solutio releuij est antecedens necessarium ad inuestituram.
- 9 Dato consequenti necessario, præsumitur antecedens.
- 10 Existens in possessione feudi præsumitur iuridicè esse in illa.
- 11 Receptio pensionis arguit, quod Dominus remisit penam caducitatis.
- 12 Releuium non solutum facta inuestitura, debetur si Dominus in inuestitura fuerit protestatus.
- 13 Emphiteuta potest expelli si Dominus in receptione canonis non soluti fuerit protestatus.
- 14 Inuestitura semper debet expediri cum clausula saluo iure releuij debiti Curie, si quod solutum non esset.
- 15 Antiquitas temporis facit præsumi releuium esse solutum, probatur.
- 16 Satisfactio realis, & liberatio ex tempore inducta sunt similes.
- 17 Cursus temporis legitimus, tollit actionem realem, & personalem.
- 18 Consensus inducitur ex taciturnitate, & diuturnitate temporis.
- 19 Fiscus semper præsumitur sibi satisfecisse.
- 20 Releuij partis receptio arguit totius solutionem, si fiscus bona vassalli in sui posse habuerit.
- 21 Cōiectura, & præsupciones, ex quibus fisco satisfactum de releuiio esse præsumitur remissuè.

¶ ¶

- 4 Insuper consuetudines feudales ad fidem faciendam super causa amissionis feudi requirunt probationem manifestam, cap. 1. *tit. quot testes sint necess. ad proband. ingratitudinem, latè fundat Ludolph. Schrader. de feud. par. 2. p. 9. principal. sectio 13. num. 131. vers. dect. mo sexto, & tunc ubi lex requirit manifestam probationem non sufficit præsumptiva, ita Felin. & Decius in rub. ext. de probation. loco allegato.*
- 6 Ad primum, si investitura de feudo facta fuerit, itemq; vassallus feudum possederit, & seruitium impositum præstiterit, quia tunc eo casu omnia sollemniter gesta, & acta præsumuntur, & sic releuium solutum, ea nimirum rone, nam alias nõ fuisset investitus, nisi releuium soluisset, ita Orlau. Bammacar. in cap. si quis pro triginta, nu. 7. si de feud. defuncti, nec admissus ad præstationem seruitij, hæc est vera conclusio, quam ponit Io. Antonius de Nigris in cap. apud Fogiam num. 40. *tit. de inuest. intra annum, & probatur, quia literæ assurationis nõ expediuntur, nisi prius fuerit releuium solutum, ut patet in d. const. post mortem, dum illa dicit literas mandari iussimus recepto prius releui, ut anhuic idem Niger d. num. 40. circa medium. Itemque quia Dominus inuestiundo vassallum, illuq; ad seruitium admittendo, præsumitur, & videtur remisisse caducitatem à feudo, si quam incidisset ob illius nõ solutionem, & sic duplicatum releuium & simplex videtur remisisse, etiam si non fuerit solutum, ita probat gloss. in cap. 1. in fine quo temp. miles. Item quia releuij solutio est quid antecedens necessarium ad investituram, cum const. post mortem dicat, recepto verumtamen releui, & sic post receptum releuium à fisco expeditur investitura, & ideò dato consequenti, & sic investitura facta præsumitur necessarium antecedens, & sic solutio releuij præsumitur, l. quicumq; C. de apos. publicis lib. 10. l. illud, ff. de acquir. hered. ita probat Io.*

Anton. de Nigris d. loco. num. 40. Item qui est in possessione feudi præsumitur illud iuridicè habere probat, Paris de Puteo. de reintegrat. feud. cap. quod incipit, pone quod est questio num. 14.

- 11 Item quia Dominus recipiendo pensionem omnium annorum, in quibus est cessatum à solutione videtur remisisse caducitatem, ut probat gloss. in l. 2. C. de iure emphiteut. in verbo repellere, ea nimirum ratione, quia Dominus ob non solutionem laudimij, vel pensionis, alterum duorum facere debet, vel deicere possessorem, vel pensionem petere, ergo facièdo alterum, nempe pensionem petendo videtur tacitè renunciare alteri, & sic caducitatem remictere, ergo idem in dño
- 12 ut ob non solutionem releuij, alterum facere poterat, vel non concedere investituram, vel eum à feudo deicere, sed dum investit, & seruitium exegit videtur alterum remisisse, & sic caducitatem à feudo, & per consequens nõ esse locum solutioni releuij, ita ex gl. in d. l. 3. tenet Amad. de Ponte laud. q. 16. n. 1. & 2. probat post alios DD. Ias. in d. l. 2. num. 124. C. de iure emphit.
- 12 Ex quibus Iasonis dictis limitata dictam conclusionem ex Campan. desumptam procedere quando Dominus non fuerit protestatus in investitura, vel exactione seruitij, sed si eam admiserit saluo iure petendi releuium, tunc eo casu licet investituram fecerit, & seruitium exegerit, adhuc releuium petere potest Dominus, ita per gloss. in d. l. 2. in verbo repellere, quam sic intelligit Ias. d. loco num. 124. circa medium, probat idem Ias. ibi circa
- 14 medium in emphiteuta, & Domino, ut Dominus recipiendo pensionem futurorum annorum, si protestatus fuerit de iure expellendi emphiteutam ob non solutionem annorum præteritorum, quia adhuc expellere potest, hanc limitationem probat Bal. in cap. 1. col. 2. quo temp. miles, & in cap. que in Ecclesiarum extra de constitut. Ias.

Iaf. in d. l. 2. num. 124. vers. & si contra, & nos latius, & magis consideratè hac de re differemus infra quæst. 6. 7. 8. 9. 10. par. 5. dum quæremus an Dominus possit recipiendo seruitium cum protestatione sibi præiudiciū inferre circa releuium duplicatum.

15 Vnde sint cauti, qui fiscalia tuentur iura, vt semper quòd expeditur inuestitura, vel recipiatur seruitium ordine Principis, protestationem præmittant, vt per illum actum non inferatur præiudiciū solutioni releuij, si quæ facta non est, vt docet *Iaf. d. nu. 124. in solutione laudimij, & in caducitate.*

16 Ad secundum caput si lapsus temporis ex antiquo proponatur, non autem ex recenti, & tunc si eo casu fiscus per multos annos non petierit releuium, tunc ex diuturnitate temporis, eiusq; cursu præsumitur releuium solutum, & per consequens vassallum liberatū esse. Quod assumptum probatur ex sequentibus, nam qui tempore liberatur similis est ei, qui satisfecit *l. si pupillus S. ult. ff. de administrat. tutor.*

17 Item temporis cursus tollit actionem realem, & personalem *l. sicut l. omnes C. de præscript. triginta annorum cap. ilud, & cap. ad audientiam de præscrip.*

18 Et qui longo tempore patitur, & tacet consentire dicitur *l. pen. C. comm. diuid. l. sollempnibus C. de rei vendic. tradunt Dyn. in l. alienationis ff. de verb. signific. Alex. conf. 59. num. 9. lib. 3. probant benè Afflic. decis. 13. nu. 2. probat Berous conf. 19. num. 9. lib. 3. Menosb. præsumpt. 125. num. 3. & seqq.*

20 In fisco autem semper est præsumendum, quod sibi ipsi satisfecerit, cum sit persona diligens, quæ semper sibi satisfacere facit, cum habeat manus longas, quæ qualitas personæ diligenti in hoc casu consideranda est, dixit idem *Afflic. d. decis. 13. & vltra cum Crauet. cent. 129. nu. 6. & si aliàs Fiscus fuerit in culpa, sibi debet imputare.*

Ex qua culpa infertur ad aliam, & præsumptionem contra fiscum, vt potè si fiscus partem releuij receperit, stante quod potuit integram summam recipere, & consequi ex bonis vassalli in sui posse peruentis, & deinde per eundem fiscum eidem vassallo restitutus, ex hoc facto oritur præsumptio contra fiscum, vt totum releuium sibi solutum fuerit, ita in creditore recipiente partem debiti à suo debitore, & bona creditoris habente, eidemq; creditori restituyente, ex *Bartol. in l. duobus, & l. si is, cui res ff. de legat. 2. probat Affl. d. dec. 13. num. 20. Menoc. præsumpt. lib. 3. præsumpt. 135. num. 17. 18. & de hac præsumptione inferius suo loco dicemus infra quæst. 11. hac eadem parte.*

Ex quo Menochij loco alias haurire poteris coniecturas ad hunc casum spectantes, nempè quòd debitum solutum esse præsumatur, quas ad releuium quatenus fiscus creditor est, poteris applicare, ad quem remitto lectorem.

ARGUMENTVM.

Contra fiscum in actione, quam pro releuiio contra vassallum eiusuè feudum habet, præscriptionem dari. In duplex hæc quæstio refecatur caput, vt alterum sit quando præscribatur actioni intentatæ ad releuiū, alterum quando præscribatur iuri petendi releuium. In primo admittendū est, quod præscriptio in feudalis est correlatiua inter vassallum, & Dominum, Actionesq; feudales triginta annorum spatio circumscribi regulariter, tum quia hæc actio ad releuium, siuè personalis, siuè realis admittatur, tricennalis, prò vt etiam actione duplicati releuij arbitanda est.

SVMMARIVM.

Actio ad releuium an præscribatur distinguatur de tempore.

N 2 Præ

- 2 *Præscriptio in feudalibus correlatiua est.*
- 3 *Vassallus, & Dominus correlatiui sunt, nec ad imparia debent iudicari.*
- 4 *Dominus ut potest demanij vassallum vendere contra eius voluntatem, ita vassallus urgente necessitate potest feudum, sine Domini consensu, alienare.*
- 5 *Actiones descendentes ex consuetudinibus feudorum triginta annorum spatio tolluntur.*
- 6 *Longissimum tempus tollit actionem feudalem.*
- 7 *Actio fiscalis pro releuio tollitur spatia triginta annorum.*
- 8 *Actio feudalis civilis est, non autem prætoriana.*
- 9 *Actio ad duplicatum releuium spatia triginta annorum tollitur, & mem. 10. & 11. 14.*
- 10 *Pœna condemnatoria actio triginta annorum spatia tollitur.*
- 11 *Ius fisci pro delictis spatia triginta annorum tollitur.*
- 12 *Actio duplicati releuij, quod tollatur spatia triginta annorum comprobatur.*
- 13 *Vassallus negans præstare seruitia triginta annos libertatem consequitur ab illis.*
- 14 *Actio ad feudi priuationem spatia triginta annorum tollitur.*
- 15 *Actio ad releuiam præscribitur etiam per tertiam possessorem.*
- 16 *Præscriptio ut currat contra releuium requiritur quod actio fuerit intentata.*

QVÆSTIO VII.

1

Contra fiscum, an detur præscriptio in actione releuij? quæstio hæc, meo quidem iudicio in duplex potest recitari caput.

Primum, quanto tempore, & quando præscribatur contra fiscum in actione pro releuio intentata contra feudatarium, eiusque feudum.

Secundum caput, quanto tempore res præscribatur libera à solutione releuij. De primo videbimus hic, de secundo in sequenti.

- Pro quo præmiſſo, quo præscriptio in feudalibus est correlatiua, sed correlatiuorum natura est, ut posito vno extremo, ponatur necessario, & reliquum, ut ex Aristotel. & alijs fundat Octau. Bammacar. præceptor meus in cap. si quis per triginta q. 5. num. 32. quia
- 3 vassallus, & Dominus sunt correlatiui, idco non debent ad imparia iudicari, siquod sicut Dominus præscribit contra vassallum, ita & vassallus contra Dominum, ut docet idem Bammacar. ibidem num. 35. q. 6.

- 4 Vnde sicut Dominus urgente necessitate vassallum demanij vendere potest, & rem contra eius voluntatem auferre, ac contractum reuocare, secundum sententiam aliquorum, qui in causa demanij scripserunt: ita etiam vassallus necessitate urgente potest feudum alienare sine consensu Domini. Et sententiam illorum, qui contrarium tenent, prout fuit Bald. in cap. unico, S. necessitate qualiter olim feud. alienar. poter. & cap. unico de probib. feud. alien. per Frider. Clar. in S. feudum q. 31. nu. 11. Vldaric. Zas. par. 9. num. 13. Ludolph. Schrader. par. 8. cap. 1. num. 21. Franciscobin. Curt. par. 4. q. 16. nu. 107. Matth. Vuesenbec. caus. 11. num. 2. vocant facis duram, & inhumanam, & abhorrentem à mutua vassalli, & domini necessitudine, Rüttershus de feud. lib. 2. cap. 9. q. 81. Tiraq. de retract. lignag. S. 26. gla. 1. Harmerston. de feud. lib. 2. cap. 5. Nicol. Vigel. de feudis cap. 5. causa 37. Menoch. de arbitr. Iudic. casu 182. num. 7. Alsinger. lib. 5. obseru. 30. nu. 5. Gothfred. Aut. tit. de iure vassall. disp. 9. ibesi 4. lit. A.

- 5 Secundo præmiſſo, quod actiones descendentes ex consuetudinibus feudalibus regulariter triginta annorum spatia circumscribuntur, ut ex cap. si quis per triginta, deducit Ludolph. Schrader.

de

de feud. par. 9. 2. par. principal. sectio 24. nu. 15. & seqq. Iacob. Aluarot. inter conf. Albert. Bruni. conf. 61. num. 4. Quo tempore elapso præscribitur, & hanc sententiam tenuit Ioannes Carnet. in extravag. volentes, S. coll. igitur num. 4. ad 6. fol. 23. & 24. & hanc veriore sententiam existimat Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 5. num. 881.

6 Tantò magis si est elapsum tempus ultra triginta annos, puta longissimum tempus, quod est 40. annorum, tunc amplius quæri non potest, cum prò veritate habeatur solutionem factam esse, prout notatur in l. 2. C. de seruit. & aqua, Bald. in l. libertis, C. de operis libert. cum ex silentio tanti temporis intelligatur facta renunciatio sui iuris per illum, qui tacuit, l. apud eum, ff. de censib. l. si et tempore, C. de remiss. pignor. Matib. Afflict. decis. 13. num. 2.

7 Vnde, meo quidem iudicio, arbitrator actionem per fiscum intentatam contra vassallum finiri præscriptione tricennali, quod probatur ex eo, nam actio quam habet fiscus prò releuio, aut est psonalis, (vel dic vt vis) est realis, secundum aliorum sententiam, de qua supra par. 1. q. 12. dixi, & supra q. 3. hac ead. parte, & tunc actiones personales, & reales competentes fisco pro re contra tertium possessa (vt est releuij actio, quæ datur contra tertium possessorem ob feudum, vt supra ex Freccia, ceterisque d. loco monuimus) præscribuntur spatio triginta annorum, prout præscribitur contra priuatum, ad tex. in l. omnes, l. sicut, & l. cum notissimi, C. de præscription. triginta annor. glo. in d. res fisci, instit. de usucapion. ubi Angel. Fab. & Arcim. conf. 154. col. ultim. Balbus. de præscription. par. 2. quintæ partis principalis, Mar. Soc. conf. 3. num. 20. vol. 2. Nicol. Boer. decis. 264. num. 21. col. penult. & pluries ita decisum refert Peregrin. de iure fisci de præscription. fiscal. tit. 8. num. 1.

8 Adaugetur quòd actio ex feudalibus consuetudinibus descendens nõ præ-

toria, sed civilis dijudicanda est prout asserit Ludolph. Schrader. d. par. 9. princip. p. 2. sectio 14. nu. 15, & per consequens durat spatio 30. annorum, d. l. sicut, & in puncto loquitur Schrader. loco allegato.

9 Idemque videtur dicendū in actione intentata ad duplicatum releuium, vt præscriptio currat contra fiscum, etiam condemnatione sequuta, quæ cõclusio suadetur ex eo, quia solutio duplicati releuij successit in poenam amissionis, & priuationis feudi ob non petitam inuestituram, vt toties supra diximus. ex Andr. de Isern. ceterisque Regnicolis, & per consequens dum solutio duplicati releuij successit in locum poenæ, ideò poenalis censenda est ex natura subrogati, ut ait Schrader. de feud. par. 2. p. 9. princip. sectio 14. nu. 10 & 11. At verò in actionibus ad poenas condemnatorum in re, vel pecunia indictas, præscribitur spatio triginta annorum, prout ex d. l. in omnibus tradidit Bald. in l. data opera nu. 88. C. qui accusar. non poss. Bald. d. loco de præscriptionibus num. 1. Mar. Soc. conf. 71. nu. 5. vol. 2. Peregrin. d. tit. 8. num. 34. Ergò dicendum in hac actione prò duplicato releuio, eò quod poenalis est, cõtra fiscum præscriptionem currere spatio triginta annorum.

11 Sic etiã currere debet præscriptio contra fiscum circà ius petendi duplicatum releuium; nã dum prò delicto accusatio, vel inquisitio spatio triginta annorum perimitur, sic etiam perimitur eodem tempore ius fisci, quoad effectum bonorum confiscandorum, etiam in casibus priuilegiatis, vt aduertit Peregrin. d. loco num. 36. ergò ius competens fisco ad petendum releuium duplicatum perimitur dicto spatio, ea ratione, quia dum hæc solutio duplicati releuij est poena ob releuium simplex non solutum in tempore, & ob nõ petitam in tempore inuestituram, vt supra diximus in princip. huius tractatus, sequitur quod requiritur de-

claratoria sententia super facto, si vel nē legitimè in pœnam incurrerit, vt nos alias dicemus quest. 3. par. 5. & ideò sicut perimitur ipsum ius declarandi per lapsum temporis, adeò vt amplius sententia ferri nequeat, ita perimitur, & ipsa actio, ita arguit Peregrin. ibidem in actione competente fisco pro publicatione bonorū, & alijs.

Et ne videamur pertransire sine
12. auctoritate nostrorum Feudistarum in presenti casu, & in sequenti, dico quòd hanc sententiam, quam supra fundavi, videtur tenere *D. Bammasar. in cap. si quis per triginta q. 6. num. 41.*

13. vbi ait, quod vassallus requisitus à Domino, vt seruitium præstet, & ipse negavit, & super hac negatione currit spatium triginta annorū, quod hoc casu præscripta est libertas per vassallūq; q̄ auctoritas licet in sequenti casu applicari possit, tamen adhuc pro presenti casu facere videtur *author. Ludolph. Schrader. par. 9. 2. par. princip. section. 14. num. 17.* dicentis ex lapsu

14. triginta annorum præscribi, & extinguī actionem contra Dominū, vt non possit vassallum feudo priuare ob feloniam commissam.

Quam Schrader. sententiā, & omnia supradicta. Declara vt etiam tertius possessor præscribat actionem releuij, quæ datur etiam contra ipsum spatium longi temporis, probatur hæc declaratio ex iis, quæ dicit Schrader. *d. loco num. 21. Mar. Soccin. conf. 111. num. 20. vol. 2.*

16. Declara secundo hanc conclusionē vt hæc præscriptio contra actionē intentatam pro releuio simplici, siuè duplicato intelligatur in illo casu tantū, quando fuit intentata, non autem in casibus futuris, prout dicam in questione seq. in fine.

ARGVMENTVM.

Iuri petendi releuium, siuè simplex, siuè duplicatum, & sic pro eorum libertate, an præscriptio currat contra fiscū, & quanto tempore? Dubitatur, & ex eo, quod omnes actiones ex feudilibus consuetudinibus descendentes tricennio circūscribuatur, aliisque admissis rationibus in adhoa, & feudi amissione. Distinctioneque adhibita concluditur præscriptionem pro releuiorum libertate currere, dumodò casus petendi, requisitio Domini, & bona fides vassalli intercesserit, quod tertium requisitum non admittitur, eiusq; conclusionis per plures redduntur rationes, & demum declaratio ad præcedentem quæstionem subnectitur, vt præscripta actione ad releuiū intentata in illo casu tantum intelligatur, non autem in sequentibus.

SVMMARIVM.

1. **I**VS petendi simplex, vel duplicatum, releuium, an tollatur, & quanto temporis spatio præscribatur illi, & num. 4. distinguitur.
2. Actio ad releuium simplex, vel duplicatum tricennalis est, & præscribitur triginta annis, & num. 9.
3. Actio ad releuium simplex, vel duplicatum, civilis est, non autem pretoria.
4. Aliud est præscribere actionem releuij, & aliud præscribere ius releuij petendi.
5. Releuium, adhoa, & seruitium feudale iudicantur, vt similia.
6. Ex Doctarum resolutione suadetur posse vassallum contra Dominum libertatem seruitij feudalis præscribere spatio triginta annorum num. 9.
7. Certum seruitium feudale non præscriptum à vassallo præscribitur contra Dominū.
8. Dominus nō petendo releuium sibi impu-
tare debet.

- 9 Trīginta anni sufficiunt ad præscribendū seruitium feudale contra Dominum.
- 10 Aluarotti sententia dicentis contra inueſtituram non petitam in termino præſcribi ſpatio trīginta annorum.
- 11 Duplicatum releuium præſcribitur legitimo iuris ſpatio 30. annorum num. 12.
- 13 Diſtinctiones in hac materia referuntur remiſſiue.
- 14 Releuium ad hoc ut præſcribatur multa requiruntur.
- 15 Releuium non præſcribitur, niſi casus debendi illud euenit.
- 16 Requiſitio Domini, & negatio vaſſalli requiritur in præſcriptione releuij, & num. 27.
- 17 Confederatio non præſcribitur, niſi euenit casus confederationis, & requiſitio à ciuitate confederata.
- 18 Libertatis titulus debet allegari in præſcriptione releuij.
- 19 Bona fides vaſſalli, ſe non eſſe vaſſallum requiritur in præſcriptione releuij, quod declaratur num. 10.
- 20 Bona fides vaſſalli qualiter conſiderari poteſt in præſcriptione releuij.
- 21 Verior tamen ſententia, bouamſidem non requiri in præſcriptione ſeruitij feudalisa
- 22 Præſcriptio non currit quando casus petendi releuium non euenit.
- 23 Ciuitas, recomendata non præſcribit libertatem dum casus non euenit ire ad exercitum ciuitatis, ſicut eſt recomendata.
- 24 Laudimium nõ præſcribitur ſi casus illud petendū non euenit.
- 25 Præſcriptio à ſeruitijs feudalibus non currit niſi requiſitio domini interceſſerit
- 26 Interpellatio legis non ſufficit, ſed hominis in præſcriptione ſeruitij feudalisa, ſicut releuij.
- 28 Vaſſallus ſemper præſumitur eſſe promptus ad præſtandum ſeruitium feudale.
- 29 Dominus non videtur remiſſere ſeruitium ubi neceſſitas non exigit.
- 30 Priuilegium per non uſum non amittitur.
- 31 Ius ſeruiendū uſ conſeruetur, ſufficit præſcriptio.

32 Præſcriptio contra actionem releuij operatur contra caſum intentatum tantum, non autem contra alios caſus forte euenturos.

33 Reg. Camera ſolicita in exactione releuij.

QVÆSTIO VIII.

Ecūdem in propoſita quæſtione explicando caput, quanto tēpore præſcribatur contra, ſicum in libertate tā ſimplicis

quam duplicati releuii, ſiue quanto tēpore præſcribatur iuri petendi, ſiue agendi ad releuium tam ſimplex, quā duplicatum, ut ſicus ampliùs, & in futurum illud petere non poſſit, libertatemq; ab eis vaſſallus conſequatur.

Est namque præſciendum, ut in ſuperiori quæſtione præmonui regulariter omnes actiones ex feudalibus cōſuetudinibus descendentes trīginta annorum ſpatio circūſcribi, cap. ſi quis per trīginta, ſi de feud. defuncti, Ludolph. Schrader. de feud. par. 2. 9. par. principal. ſectiō. 14. num. 15. Insuperq; ſciendum, quod actio ad releuium, tā ſimplex, quam duplicatum, prout in præcedenti præmonui, non eſt iudicāda prætoria, ſed ciuilibis, & proinde tricennalem eſſe, ex l. ſicut, & l. omnes, C. de præſcription. S. 1. inſtit. de perpet. & tēporal. action. ergo ſequitur, quod hæc actio ad petendum releuium perimatur ſpatio trīginta annorum cum deſcendat ex cōſuetudinibus feudalibus, quæ pars iuris ciuilibis iudicatur, ut dixi in quæſt. præced.

Sed ut magis veritati, quæſtionisq; animæ accedam, nè terminos confundam, (prout mihi videtur, quod nonnulli cōfundunt) diſtinguo quod aliud eſt quæſſere quanto tēpore præſcribatur actioni intentatę ad ſimplex releuium, vel duplicatum, & aliud eſt

N 3 quæ

querere quanto tempore prescribat, ut feudū sit immune ab hoc onere solvendi releuium, tam simplex, quam duplicatum, ut dum de primo in precedenti quaestione egi, in presenti de secundo dilemmatis capite vi debo.

5 Et quia releuium inter seruitia feudalicia connumeratur, idemque de eo statuatur, quod de seruitio, adhaec, ceterisque feudalibus seruitiis iudicandū, ut iam toties in presenti tractatu dixi, & dicam, estque iam apud omnes expeditum.

6 Doctores verò in cap. ad audientiam de prescriptione. prout fuit Abb. col. final. Imol. num. 8. Anton. de Butrio ibidem, ceteriq; Io. Andr. ad Specul. sub rubr. de feud. in addit. magna circa medium. Ia. Franc. Balb. de prescriptione. post alias antiquos q. 10. par. 4. num. 15. vers. sexto quaro. tomo 17. mihi in tractatibus, Aymon. Crauet. de antiquit. temp. p. 5. vers. absolutis differentiis nu. 29. post Io. Fabr. S. pen. instit. de iure person. mem. 5. Vldav. Zas. de feud. par. 6. Franc. Duaren. de feud. cap. 8. num. 5. & post alios nouissime Oflau. Bammacar. in d. cap. si quis per triginta q. 6. n. 36. vbi allegat quemdam authorem nomine Libberium Hattiserum in tract. feudal. cap. 7. col. 5. quem inuenire non potui, disputaerunt quaestionem quāto tempore vassallus possit contra Dominū libertatem feudi prescribere in non prestando seruitia.

Et communi ore concludunt posse vassallum contra dominum libertatem à seruitijs feudalibus prescribere.

7 Sunt tamen qui distinguunt in hac materia prescriptionis seruitiorum.

Aut vassallus erat obligatus ad certum seruitium, puta tenere equum pro seruitio Domini, quod si non tenuit, nec Dominus exegit, tunc prescribit contra dominum ob eius negligentiam in non petendo seruitium, prout distinguunt Imol. nu. 8. Io. Andr. in praallegat. additione magna incip. Re-

curritur circa medium vers. & promisso Ant. de Butrio d. loco num. 15. Abbas, ceteriq; Bammacar. num. 27. vers. Vbertus de Bobio, & hoc caput facit ad casum nostrum, quippe releuium, ut iam alibi diximus est species seruitij sicut adhaec, cū quo etiam à pari procedunt in aliquibus, & ideò dum Dominus illud non petierit sibi debet imputare, eiusque negligentia nocere sibi debet.

8 Prò qua conclusione addo gloss. in cap. 1. in verbo praeterea de capitul. Corda. dicentem, quod cursus triginta annorum nocet Domino, adeò ut contra illum prescribatur, quam sequitur Aluarot. inter cons. Bruni feudal. cons. 61. num. 3. qui loquitur in puncto, ut in libertate seruitiorum prescribatur contra Dominum spatio triginta annorum assignat rationem, quia per dictam prescriptionem omnis actio tollitur, l. sicut C. de prescript. triginta annorum.

9 Casus autem Aluar. d. cons. est, nam quidam Iulius nō petijt investituram, & possedit per annos quateraginta septem, post quos annos Dominus pretendebat feudum ad se auocare, eò quod in commissum incideret, cū post annum investituram non petierit, concludit Aluarot. ob spatium triginta annorum vassallum esse securum, & tutum, adeò ut feudum non amitteret, hic est casus quaestionis, nam dum solutio duplicati releuij successit in locum amissionis feudi, ergo si est tutus ab amissione feudi, pariter erit tutus à solutione releuij duplicati, quod in eius locum successit, & hoc ex natura subrogatorum, cum subrogatum sapiat, & assumat naturam subrogati.

12 Et actionem, qua Dominus potest agere ad priuationem feudi contra vassallum, & sic ad duplicatum releuium durare tantum spatio triginta annorum, quibus elapsis illi prescriptum est, adeò ut Dominus amplius illam intentare minimè possit, ut post post

post gloss. in d. cap. præterea in puncto dixerunt Afflic. in cap. 1. S. parò nu. 62. quæ fuit prima causa benefic. amitt. & post Jacob. Aluarot. d. conf. 61. num. 3. Marian. Socc. consil. 111. nu. 20. lib. 2. loquens in emphiteusi, & magis punctualiter hos, aliosq; allegando dixit Ludolph. Schrader. loco supra allegato numer. 15.

13 Alia capita distinctionis vide per eosdem DD. & præcipuè per *Bammacæar. num. 27. & seqq.* qui omnes alios ponit.

Ex quorum dictis ego sic distinguo, Aut evenit casus petendi releuium, siuè duplicatum, siuè simplex, Aut non evenit.

14 Primo capite quando evenit casus petendi releuium siuè simplex, siuè duplicatum, & in hoc dico, quod ad finem, ut præscriptio currat contra

Dominum, tum in eius actione, tum ut francum, siuè liberum à tali præstatione iudicetur, ad quod iudicandum

15 dicas nonnulla requiri, primo ut eveniat casus petendi releuium, nam si per mille annos talis casus non evenierit, & vassallus feudum possiderit præscriptio nulla induci potest, *cap. quanto de præscription. cap. sancimus de feud. sine culp. amitt.* qui notabilis est l. arbitribus, ubi DD. ff. de usufruct. cap. licet si de feud. defunct. *Bammacæar. d. loco num. 38. Butrius, Imol. Abb. ceteriq; locis iam proxime allegatis, Koppen. q. 44. num. 12. Gayll. lib. 2. observ. 60. num. 4. & sequent. Gasfred. Ant. disp. feud. 6. thes. 7. lib. 9. tit. de obligat. feudal.*

16 Secundo requiritur saltem requisitio Domini, & negatio vassalli, in superuenientia casus, ut Dominus requirat vassallum ad præstandum releuium, & vassallus negauerit, & super hac negatione lapsus fuerit cursus triginta annorum, tunc præscriptio contra Dominum inducitur est super libertate, ita per d. cap. si quis per triginta, & concludit *Bammacæar. d. loco num. 41.* qui dicit, quod cum Baldo est com-

munis opinio *Alber. Bruin. conf. 86. nu. 17 10.* ubi dicit, quod Ciuitas confederata ad adiuuandum aliam ciuitatem, si casus euenerit confederationis, & si per mille annos steterit non præscribit, nisi fuerit requisita ad præstandum auxilium, ita tenet *Bartol. Chassen. in conf. 4. num. 4. Aluarot. in S. licet col. 1. notab. 2. si de feud. defunct.*

18 Tertio ut vassallus alleget saltem titulum libertatis, & sic feudi franchi à præstatione seruitij, ut annuit idem supra quest. 5. num. 9. & ita dicit *Arnold. Ferron. ad consuet. Burdegals. tit. 8. S. 15. vers. an præstari debet, tit. de feud. & iure emphis.*

19 Quarto, requiritur bonafides, ut vassallus credat se non esse vassallum, sed liberum, & per consequens ad seruitium non teneri, ita *Anton. de Butrio in d. cap. ad audiendam num. 15. Imol. num. 8. Abb. ceteriq; lo. Andr. in addit. ad Specul. d. loco,* alias si sciat se esse vassallum, tunc est in mala fide, ut concludunt DD. dictis locis.

20 Sed hoc requisitum dicunt procedere iure Canonico, ego autem dico, quod hoc requisitum nõ debet intelligi simpliciter, nam non eò ipso, quod quis scit se esse vassallum est in mala fide, quia potest esse vassallus, sed francus, & sic non obstat, ideoque si hoc requisitum in hoc casu concurrere deberet (quod non credo) debet saltem intelligi, ut vassallus, licet sciat se esse vassallum, oportet ut credat se esse francum à seruitio. Quicquid tamen sit

21 in hoc casu dicas, quod bonafides nõ requiritur, ut probat *Ludolph. Schrader. de feud. d. loco num. 19. & seqq. ubi alleg. Tiraquell. hoc idem firmantem.*

22 Sed si casus non evenit, & requisitio non intercesserit, præscriptio non currit contra Dominum (& nunc transeo ad secundum caput) probatur ex dictis *Bartol. in l. cum serimus circa med. C. de agricol. & cens. lib. 11.* ubi si terræ

23 recomendatæ in præsidium, & subsidium, in caualcatis, & exercitijs Ci-

uita;

uitatum, si steterint per ceterum annos, & casus non euenerit, vel si euenerit, & ciuitas non requisituit eas ad exercitum, uel caualcatam, tunc præscriptio non est inducta contra ciuitates à libertate, dixit idem Bartol. in l. filijs, C. de decurion. lib. 10. Felin. in cap. ad audientiam col. 6. Chassen. d. conf. 4. num. 2. Felin. in cap. cum accessissent col. 10. num. 25. de constitut. ubi Detius, Balb. de præscription. par. 4. par. 5. princ. q. 1. de præscription. Et in materia laudimij, ut nūquam intelligatur iuri illius præscriptum, nisi casus euenerit etiam si per centum annos steterit, dixit Amad. de Ponte laudim. q. 47. num. 4. & 5. Nisi interuenisset interpellatio, & sequuta esset negatio emphiteuræ, ut dixit idem Amad. de Ponte d. loco num. 6.

35 Et in feudo, ut non amittatur ob seruitium non præstitum quantumcumque Dominus indigerit nisi interpellatur, dixit Andr. Kobl. in suo tract. de seruit. feudat. tit. de amiss. feud. ob seruitium non præstitum num. 26. Nec obstat, quod ipse dicit in pensionē de feudo debenda, cum debeatur singulis annis, & anno finito dies interpellat pro homine, & sic Domino cap. fin. de locato, & ideo finito anno, & die petendæ inuestituræ, vassallus à tempore interpellatur pro Domino.

Respondetur, quod regula illa pro-

36 cedit ubi contrarium non reperitur statutum, nō sic in casu nostro, ubi requiritur specialis Domini requisitio.

37 Sed contra Bartol. dixit Albert. Brunus conf. 117. num. 138. & seq. quod ad finem ut inducatur præscriptio sufficit euenisse casum, & licet non intercesserit requisitio Domini, sed ibi loquitur Alber. Brun. pro Domino suo.

Quod si hæc non interueniant, neque per accidens casus, & requisitio Domini, tunc præscriptio non inducitur.

38 eamini ratione, quia semper vassallus præsumitur esse promptus ad præstandum seruitia Domino, nisi interpellatus negauerit, & Dominus sē-

per videtur esse in affectu seruitiorum recipiendorum, & sic cum voluntate videtur esse in quasi possessione seruitiorum d. l. arboribus, Bammacar. loco alleg.

Alia ratione, quia sicut requiritur requisitio domini in præscriptione libertatis aduersus illum pro vassallo, ita in præscriptione libertatis si numquam vassallus interpellauit Dominum de iure eius, dicendo se non teneri, nō dari præscriptionem dubitādo tñ has rationes ponit Chassen. d. loc. n. 4. ceteriq; DD. ab eod. Chassen. allegati, quibus tacitis Octau. Bammacar. etiā ponit q. 8. num. 37. numquam enim dominus videtur remittere seruitium ubi necessitas non exigit, Chassen. d. conf. 4. nu. 3.

30 Nec priuilegium per non vltum amittitur, Ias. in l. falso, C. de diuers. rescript. Franch. decis. 131. in vlt. dub. In talibus

31 enim ut conseruetur ius sufficit aptitudo, Bald. in d. l. arboribus, S. idem, tractat Chassen. d. loco num. 5.

Ex quibus, & alijs breuiter remanet conclusum, quod ius simplicis, siue duplicati releuij numquam intelligitur præscriptum, nisi casus euenerit, requisitio Domini intercesserit, & tēptis habile effluerit.

In Ecclesia vero consuetudo soluendi releuium diuersimodè prescribitur, non aduersus Ecclesiā ad finem ut prescribat fides consuetudinem soluendi releuium, non requiruntur triginta anni, sed requiri quatraginta annorum spatium, ita ex Andr. de Iseru. in S. similither in hostenditij, tenet Frano. de Ponte lect. 5. num. 45. Subdens, quod immo plus, nam si fuerit prescripta consuetudo soluendi releuium per fiscum aduersus Ecclesiā, & aliquādo postea non fuerit exactum, ut hoc casu non perdat Curia possessionē exigendi releuiū p non petitionē, nisi à die, quo petisset, & fuisset denegatū releuium, quia tunc Ecclesia constituitur in contraria possessione libertatis, sed bene vetū Curia Regis posset agere interdicto, vnde vi contra Ecclesiā deneg-

gantem, ita ibi *Franc. de Ponte, vide que dico infra p. 4. q. 25.*

Quò verò spectat ad actionem vtriusq; tam simplicis, quàm duplicati releuij, quando est intentata, dixi supra in præcedenti quæstione, & aliqua in præfenti.

32 Declaro tamen supra dictam conclusionem, quod si euenit casus petendi releuia, & Dominus non petierit, quòd ex cursu temporis habili inducitur præsumptio quòd illum tantum casum, qui euenit, non autem in futurum, ita in solutione laudimij dixerunt *Balb. de præscription. par. 4. q. 4. Amed. de Ponte d. q. 6. num. 6.* quod intellige secundum ea, quæ supra diximus de interpellatione, & negatione, *Guid. Papa q. 416.* quæ conferas ad quæstionem præcedentem.

Et sic remanet declaratum vtriusq; caput, in qua sufficit tantum indicare pauciores rationes, & meliores, & loca Doctorum, qui tractant præscriptionem seruitiorum feudalium, & fusiùs scripsissem, si potuissem hunc casum vsui euenturum fuisse in Regno

33 considerare, cum Regia Camera maximè sit sollicita in exactione releuij, & seruitiorum, & donatiuorum.

ARGVMENTVM.

An pendente iudicio præscriptionis à releuio inter Dominum, & vassallum super actione, & libertate releuij, possit Dominus in casu mortis illud exigere, Et quid si lis penderet ratione priuilegij, expèditur tex. in cap. cù personæ de priuilegijs in sexto, Et an pendente lite super exemptione possit in præcedentes iurisdictionem exercere, tributaque exigere. In priuilegio autem distinguitur, ad eò vt semper pro illo, qui in quasi possessione libertatis, vel subiectionis reperitur pronuncia-

dum omnino sit, quod etiam pendente appellatione, vel restitutione procedere dicitur; Hinc ad quedam, quæ fieri poterunt obiecta respondetur, non tamen excludendo, quin, & contraria opinio tueri possit.

S V M M A R I V M.

- 1 **R**eleuium solutum pendente iudicio præscriptionis an nulliter solutum esse dicatur.
- 2 Dominus pro releuio, & iuribus Dominicalibus intentionem habet fundatam.
- 3 Pendente iudicio libertatis exemptionis Iudex potest exercere iurisdictionem contra prætendentes se exemptos.
- 4 Releuium posse per Dominum exigi à vassallo pendente iudicio præscriptionis inferitur, & num. 6. ex quo habet intentionem fundatam.
- 5 Prætendens libertatem à tributis ratione sanguinis, vel priuilegij, nisi doceat de priuilegio in continenti, non est manutenendus in quasi possessione libertatis.
- 6 Præscriptiones odiosæ, video Dominus manutenendus in quasi possessione exigendi seruitia.
- 7 Allegans priuilegium, & existens in quasi possessione libertatis, non potest meliorari pendente iudicio.
- 8 Lite pendente releuium non debetur, si vassallus esset in quasi possessione libertatis, vel priuilegium allegaret.
- 9 Nec pendente appellatione prætendendo se exemptum debet molestari.
- 10 Pendente iudicio libertatis seruus non tenetur seruire, ex sententia Baldi.
- 11 Baldi dictum procedere fauore libertatis respondetur.
- 12 Baldi dictum non obstat in iudicio exemptionis à releuio ex diuersitate rationis.
- 13 Tempus pendentiæ litis super solutione Canonis computatur in triennio.
- 14 Conclusio DD. quod vassallus non tenetur petere inuestituram lite pendente intelligitur de lite super feudo ad quem ex Dominis colligantibus illud pertineat.

QVAE:

QVÆSTIO IX.

It quia supra diximus dari repetitionem releuij nulliter soluti, nunc quero an releuium posset dici nulliter solutum, ad eò vt

repetitioni locus esse videatur, si pendente iudicio præscriptionis inter Dominum, & vassallum, Dominus illud exegerit non expectata iudiciali sententia super exemptione, siue præscriptione. Prò cuius resolutione pono, quod Domino vt aliàs dixi, releuium debetur ob inuestituram in signum recognitionis in Dominum, & subiectionis, vt supra diximus.

- 2 Secundo pono, quod Dominus prò iuribus dominicalibus habet suam intentionem fundatam contra vassallum, & contra rem ipsam, intra quæ iura est releuium, vt supra diximus. Quibus positis per alia media ad concludendum inueher, ex quo ordinarius, & sic Dominus pendente iudicio præscriptionis, vel priuilegij (quod intellige, vt dicemus infra) propter quæ subditi pretendunt se exēptos ab eius iurisdictione, allegando præscriptionē, vel priuilegium potest iurisdictionem exercere in istos, qui se pētendunt exemptos ab eius iurisdictione, ita *lex. in cap. cum personæ de priuileg. in 6. concordat Felin. ibi num. 7. in fine, Petr. Ancharan. num. 1. notab. 11. cateriq. ibi hoc notant, Io. Lopez in repet. cap. per vestras, §. sed & pulchra dubitatio num. 45. fol. 2. 57. Peregrin. de iure fisci lib. 6. tit. 8. de præscript. fiscalibus num. 24. Roland. à Valle conf. 89. num. 36. vol. 2.* Hi omnes concludunt, quod pendente iudicio præscriptionis super exemptione à subiectione, adhuc iurisdictione potest exerceri in prætendētem se exemptū,
- 4 hæc possunt adaptari ad casum nostrū,

quòd quando vassallus prætendit se non teneri ad releuium, ratione præscriptionis, vel priuilegij, quòd pendente iudicio prædicto (si casus euenit) poterit Dominus releuium exigere, quod est propriè iurisdictionem exercere, cum illo soluto vassallus in possessione immittatur, signumq; dominij exerceat, vt supra diximus q. 4. par. 1.

- 5 Et propriùs ad quæstionem accedendo simile de materia tributorum adfertur, in quibus quando quis se prætendit exemptum iure sanguinis, vel propter priuilegium, nisi statim doceat de priuilegio, & quod tale sit, vt statim præbeat iustam causam præscribendi, lite pendente non manutenebitur in possessione libertatis, imò soluet tributa, quamuis alias esset in quasi possessione libertatis, & exemptionis manuteneendus, hæc *Io. Lopez in d. cap. per vestras d. num. 45.* vbi ait, quod in practica ita seruator, quem sequitur *Roland. à Valle d. conf. 89. n. 36.* vbi ait, quod est valdè notandum, hinc fiscus ex quo habet intentionem fundatam in solutione releuij donec lis, & probatio pendet super præscriptione potest iure suo vti, ita *Peregrin. d. loco,* quæ *Peregrin. doctrina peregrina ad hanc doctrinam videtur esse Ancharan. d. loco num. 65. notab. 12.* dum fiscus, & vassallus litigant super iure releuij, si vel nē debeatur, & tamen dicit, quod poterit vti iure suo, hoc aliud designare non potest, quam quòd fiscus potest exigere releuium, cum releuij exactio sit de iuribus reseruatis Curie, *Petr. de Gregor. de concess. feud. q. 16.* & nos infra dicemus quærit. seq. ergo dum pendet lis super non solutione istius iuris, & sic de illius præscriptione, sequitur quod pendente lite super dicta præscriptione poterit Princeps vti dicto suo iure, super quo litigatur, & per consequens releuium exigere.

Rationem assignat *Ancharan. in d. cap.*

cap. m. 6. notab. 12. quod intelligit idem *Ambaran. ibidem.* quando allegas privilegium esset in possessione libertatis, siue exemptionis, secus autem si ordinarius esset in possessione subiectionis, eo enim casu posset suam iurisdictionem exercere, quod in releuio puto dicendum, quod si vassallus pretenderet se exemptum ab illius solutione ob privilegium, & esset in possessione non soluendi, tunc non potest (eueniente casu) dominus releuium exigere, secus autem si Dominus esset in possessione exigendi releuia, quia (eueniente casu) potest Dominus exigere releuium, etiam pendente iudicio super exemptione ratione privilegij, & huc conferunt quæ supra diximus *ex Io. Lopez in d. cap. per vestras num. 45.*

5 Quinimò exemptio concessa subdito per privilegium, operatur ut subditus non possit molestari à Domino suo, non solum pendente lite, sed etiam post sententiam, pendente restitutione in integrum, aduersus illam contra exemptum latam, *Lancellott. de attentatis num. 119. mibi fol. 410. in tractatibus tomo 5.*

Sed his, quæ diximus obstare videtur, quod adhuc releuium solui debet, 10 nam pendente lite inter Dominum, & seruum super libertate, seruus non tenetur obedire, *ut notat Bald. in l. cum aliquis in fine, C. de iure deliberand. Paul. de Castr. num. 3. Petr. Surd. decis. 6. n. 8. & 9.* dicens, quod dum agitur inter Dominum, & vassallum super priuatione directi dominij, Dominus non potest ius exercere, quia tunc responde- 11 tur duplici ex capite, tum quia illud procedit favore libertatis, tum quia quando seruus hoc præterdit, vel reperitur in quasi possessione libertatis, vel iustam causam habet utpote privilegium, & sic haberet suam intentionem fundatam, quod non esset in 12 casu nostro, in quo Dominus pro releuio habet suam intentionem funda-

ram, & vassallus dum pretendit prescriptionem, fateretur se vassallum, sed francum à dicta solutione, faciunt pro 13 hac conclusione, quod lite pendente super caducitate emphyteusis, tunc tempus, quod labitur lite pendente computatur ad faciendum integrum triennium, adeò ut tãto tempore elapso incidat in caducitatem, *Ant. Capyt. decis. 16. num. 6. Petr. Surd. d. decis. 6. num. 1. Achill. de Grassis decis. 1. tit. de loacto, Puteus decis. 426. lib. 3. Capotaquens. decis. 299. par. 1. Rota Romana decis. 187. num. 4. par. 2. in nouissim. Riminald. conf. 546. num. 33. Corbul. de iure emphyt. tit. de causa priuand. ob non solut. canon. ampliãt. 16.* Nec pariter obstare videtur illa feudistarum conclusio, 14 quod lite pendente super feudo vassallus non tenetur petere investituram, & per consequens inferendum videtur, quod nec releuium soluere, *ut per Gugliel. de Cuneo, Bald. Salicet. Fulgos. & Castrens. in l. sollempnibus, C. de reuend. Andr. de Ifernina in cap. 1. in princip. de capitul. Corrad. obi Bald. Aluarot. cateriq; Iul. Clar. in S. feudum q. 49. num. 8. lib. 3. sent. cateriq; quos alibi allegauit post Schrader. & Rosental.*

Quare respondetur, quod ideo tunc non debetur, quia lis est super feudo, nempe ad quem feudum pertineat, si ad Dominum, vel ad alium, vel ad ipsum possidentem, & ideo quia non est certus quis sit futurus vassallus, petere non tenetur, sicuti quando non est certus Dominus futurus, at hoc casu nostro vassallus est certus, sed pretendit se exemptum ratione prescriptionis, qua pendente poterit ius suum exercere, & sic est vassallus, sed pretendens se francum.

Non tamen includas quin & contraria opinio defendi possit, pro qua vide *Surd. d. decis. 6.*

Declara supradicta, quod & si fiscus iam prescripserit consuetudinem exigendi releuium à vassallis, & aliquando postea casus interim euenierit sol.

foluendi releuium, & illud fiscus non exegerit, vt adhuc fiscus non perdat ius petendi releuium, nec contra ipsū currat prescriptio, nisi à die, quo petijset, & fuisset denegatum, ea ratione quia tunc alius constituitur in possessione; licet Curia tamquam spoliata possit agere interdicto vnde vi, ita ex Andr. de Ifern. in S. similiter in hostendijis de capitul. Corrad. notas Franc. de Ponte lect. 5. feudal. num. 35. vers. implus, qui in Ecclesia loqui videtur.

ARGVMENTVM.

Releuium non expressum in inuestitura, an censetur reseruatum sub clausula illa, iuribus Curie semper saluis, excitatur quaestio. Et rationibus coniectis pro affirmatiua cōcluditur ex auctoritate Capyc. Frecc. & aliorum, quinimmo & sub reseruatione fidelitatis illud cōprehendi affirmatur, hinc declaratur supradicta clausula, vt presentia tantum iura comprehendat. Et quid de clausula, saluo honore nostro, an releuium includat, nonnulla proponuntur.

SVMMARIVM.

- 1 **C**lausula, iuribus Curie semper saluis, in inuestitura apposta, an comprehendat releuium, dubitatur.
- 2 **V**assalli (quando minus potest) debent grauari.
- 3 **R**eleuij solutio reseruata dicitur sub clausula, iuribus Curie, &c.
- 4 **O**nus reale transit in concessionarium, etiam illius nulla facta mentione.
- 5 **E**mptor nouus conuenitur pro seruitio feudali praeterito non soluto.
- 6 **R**es emphyteutica intelligitur vendita tum onere annexo.
- 7 **C**apyc. auctoritas dicentis, releuium contineri sub clausula iuribus Curie refertur.

- 8 **F**eloniae poena videtur remissa, facta de nouo concessione simpliciter nulla adiecta clausula, sed aliter, adiecta clausula iuribus, &c.
- 9 **C**lausula iuribus, &c. non operatur ultra expressa.
- 10 **R**eleuium ius Curie est. ideo sub clausula iuribus, &c. reseruatum censetur, & quando, declaratur num. 35.
- 11 **P**etr. de Gregor. ponens releuium inter cetera iura Regie Curie refertur.
- 12 **C**irca releuium nunquam Princeps praesumitur sibi velle praesudicare.
- 13 **F**reccia auctoritas dicentis releuium esse ius Curie refertur.
- 14 **R**eleuium hodie esse ius ordinariam Regie Curie probatur.
- 15 **R**eleuium est ius Regale in hoc Regno.
- 16 **R**eleuium continetur sub clausula fidelitate reseruata.
- 17 **C**lausula iuribus Curie &c. comprehendit tantum presentia iura, non autem futura.
- 18 **C**lausula iuribus Curie &c. comprehendit tantum, quae competunt ratione feudali, non autem ex alio iure, quando esset apposta in contractu feudali.
- 19 **C**lausula iuribus Curie &c. an comprehendat ius prothomiseos competens Domino super feudo, referuntur Afflicius, & Schradarius discordantes.
- 20 **C**lausula iuribus &c. comprehendit etiam leuem culpam.
- 21 **C**lausula saluo iure Domini apposta in alienatione feudi, non liberat vassallum alienantem sine consensu Domini à poena, ideo dixisset saluo honore Domini num. 23.
- 22 **B**aldi contraria sententia refertur, et rejicitur, & contra Bald. est communis, num. 24.

QVAESTIO X.

AM latè supra fundauimus in præcedentibus quætionibus releuij solutione esse quid extrinsecum à feudo; imo contrà eius

naturam, esseq; à more introductum; Diximus etiam esse stricti iuris, strictèq; de eo faciendam interpretationem; propterea hic dubito, si in concessione feudi nulla fiat mentio de solutione releuij, adèò vt Princeps illud sibi expressè non reseruauerit, vt fieri adsolet, sed apposuit in fine clausulam illam *Iuribus nostris, & Curia semper saluis*, in sub hac clausula contineatur releuium, & dubitandum videtur non contineri, nam vassallus quantò minus potest, grauari debet, cumque releuij solutio sit stricti iuris, idèò strictè etià quando est expressum debet intelligi, maximè in odiosis, prout est releuium vt diximus in principio tractatus. His tamen non obstantibus, affirmantium vera est sententia, vt releuij solutio reseruata censeatur sub clausula illa *Iuribus nostris, & Curia semper saluis*, cum hodie amplius dubitari non possit, quin hæc solutio releuij afficiat rem, siuè feudum ipsum, vt supra diximus par. 1. quæst. 4. ex multorum authoritatibus, & idèò contra tertium possessorem actionem dandam esse pro releuij, & hoc casu quando res affecta est tali onere, & alteri datur etiam simpliciter nulla facta mentione de tali onere, tunc illud onus trās-larum intelligitur, ità *Archidiacon. in cap. si quis locauit 17. quæst. 1.* onus enim tributum sequitur rem *l. Imperatores ff. de publican, l. inter debitores ff. de patris.*

Et in seruitio feudali, prout est releuium, si Rex assentit alienationi feudi, & expediuit priuilegium concessio-

nis, tunc nouus emptor poterit conueniri pro seruitio præterito non soluto, vt *ex cap. 1. S. sed nec alia iustior, quæ sit primæ causæ benefic. amict. vbi Andrià Afflic. argumentatur decis. 95. n. 4.*

Cumq; solutio releuij onus sit feudi facit, quod notat *Speculat. tit. de locato S. nunc aliqua vers. 177.* quòd si super re emphiteutica vèdita per emphiteutam erat imposita aliqua pensio, & venditur simpliciter, tunc intelligitur vendita cum illo onere, ità ex alijs deducit *Afflic. d. decis. 95. num. 5.*

Et proprius accedendo ad quæstionis resolutionem facit, quod notat *Capyc. in inuest. feudali in verbo Iuribus nostris, & in sequenti clausula Iuribusq; etiam alijs.*

In prima clausula dicit *Capyc.* quod si Rex sciens tempus petendæ inuestituræ lapsum esse, & de nouo inuestituram faciat vassallo, illumq; ad obedientiam, & inuestituram recipiat, tunc feloniam remittere videtur secundum ea, quæ *gloss. dicit in cap. 1. quo temp. miles*, sed si apponat in inuestitura iuribus Curia saluis, tunc non videtur remittere poenam caducitatis, *l. si debitor, S. 1. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. contrab. idem Capyc. ibidem allegans Io: Raynaud. & Iacobin. in inuest. feudali.*

In secunda clausula ponit ratione supradictorum, nam clausula illa *Iuribus semper saluis*, non extenditur nisi ad expressa, & præter expressa operatur, & per eam sic dicitur Princeps omnia alia iura sibi competentia reseruare, quæ non expressit in concessione, ità *Andr. de Ifern. in cap. 1. qui successor. tenentur Vinc. de Ama allegat. 71. num. 32. & singul. 123.* vbi alios allegat *Franc. de Ponte conf. 15. num. 8. & 11.*

Grammatic. decis. 66. nu. 7. ergo cum ius releuij sit ius competens Regiæ Curia, & si non fuerit expressum censeatur reseruatum sub illa clausula, vt concludit *Iacob. Ayell. d. tract. de iura ad hoc num. 85.*

Et quod sit ius reseruatum Curie, 11 affirmat *Petr. de Gregor. de concessione feud. par. 8. tit. de iure releuij quest. 16. num. 1. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 93. num. 76.* Et ideò semper censetur reseruatum in concessione feudi 12 adeo quòd in aliquo sibi præiudicare minimè possit, nec intendat Princeps, vt post *Afflic. Cametium, Petr. Gregor. Capyc. & alios* concludit *Garf. Masbrill. decis. 112. n. 24.* Et in specie hoc idem affirmare videtur *Frecc. de subfeud. lib. 2. §. 2. tit. de origin. Baron. numer. 55.* dicens, quod iuri releuij nunquam sibi intelligitur præiudicare Regem; dicens contineri sub dicta clausula *Iuribus Curie semper saluis, ita Ayell. d. loco* in specie ibi, *iuribus saluis.* Et in puncto postea reperi hoc idem affirmantem *D. Reg. Moles in suis decisionibus manuscriptis tit. de iure releuiorum in principio,* dicendo, quòd hodie hoc releuium est ius ordinarium super feudo in hoc Regno, & connumerari inter 15 alia iura regalia, quod habet Rex in hoc Regno.

16 Quinimò addas releuium non expressum in feudi concessione, non solù contineri sub clausula prædicta, sed etiam si esset apposita clausula illa, nèpè reseruatio fidelitatis, adhuc sub dicta reseruatione releuium contineri, ita habes ex *Bartholom. Camerar. fol. 20. col. 3. vers. quid dicendum, Franchis decis. 154. num. 7.*

17 Secundo inferas, vt clausula hæc apposita in concessione feudi, nèpè *iuribus nostris semper saluis, si qua iura competunt, & de futuro competent Domino,* vt ea tantum iura comprehendantur, quæ de præsentis competunt, non autè 18 quæ competitura sunt ex alia causa, quam ex natura feudi, *argum. tex. in l. si ita 8. & ibi Bartol. ff. de auro, & argen. legato;* nisi Dominus expressè in inuestitura fenserit de futuris, ita pùctualiter *Ludolph. Schrader. de feudo par. 5. c. 2. num. 52. & 53.*

Tertiò inferas, quòd si Domino su-

per feudo competat ius prothomiseos, 19 & feudum ipsum fuerit alienatum, & Dominus consensum præstauerit, apposita clausulà prædicta, *saluis iuribus nostris,* hoc casu contendit *Afflic. in S. donare, tit. qualiter olim feud. poter. alien. num. 38.* Domino competere ius redimendi feudum oblato pretio, à qua *Matth. de Affl. sententia dissentit Ludolph. Schrader. de feud. par. 8. c. 4. n. 32.* per multas ibi afferens rationes, de qua ego alias latè disseram.

Quarto dicas, quod hæc clausula 20 extenditur etiam ad leuem culpam, quòd etsi vassallus aliàs ob leuem culpam feudo priuari non possit, tamen hæc clausula apposita operatur, vt etià ob leuem culpam feudo priuari possit, vt ex *Andr. de Ifern. tenet Cardinal. Paris. conf. 21. num. 55. vol. 1. Ludolph. Schrader. Parisij sententiam sequens par. 5. c. 2. num. 53. vers. hæc quoq; clausula.*

Quid autem de clausula *saluo iure Domini, & saluo honore Domini.* De prima dicas non solum ius releuii conti- 21 neri, sed etiam apposita in venditione, quàm facit vassallus, non Domino cõsentiente, verum ipse in venditione dixerit, quod vendit *saluo iure Domini,* vt hæc clausula adhuc vassallum illæsum non conseruet à poena alienantis feudum sine Domini consensu, *Aluarot. in cap. 1. num. 15. in princip. qua fuit prima causa benefic. amic. ubi Præposit. nu. 6. Afflic. nu. 24. q. 54. de probib. feud. alien. per Friderio. Iacobin. de S. Georg. in verb. & cum pacto el segundo num. 24. Curtius de feud. par. 4. num. 112. Bald. in cap. 1. S. fin. num. 5. que sit prima caus. benefic. 22 amic. Quicquid in contrarium dixerit Bald. in cap. 1. S. donare qualiter olim feud. pot. alien. & in cap. 1. in verb. libello rie, de pace Constant. Cardinal. in cap. 2. opposit. 3. de feud.*

23 Idem si alienans dicat se alienare feudum, *saluo honore Domini, Iacobin. d. loco, in verb. & cum pacto el segundo nu. 25. Roman. singul. 518. Felin. in cap. qua in Ecclesiarum nu. 85. de constitution.*

Quo-

Quorum sententiam contra Baldi, 24 eiusq; sectatorum vti communem, & verioremi admittit Ludolph. Schrader. de feud. par. 9. cap. 1. nu. 20. Iubdens confutius esse vassallo alienanti cū hac clausula, si ei addat, vt nec aliter, nec alio modo vendere intendit, vt ex multorum auctoritate ibi concludit nu. 21.

Declarata tandem supra firmatam 25 sententiam, vt tunc clausula, iuribus nostris &c. contineat releuium, quādo assensus præstatur super casu, in quo debetur releuium, nam et non expressum, prout alias requiritur, nā adhuc sub illa clausula cōtinetur, quia intelliguntur reserua illa iura, quæ competunt, ita declarat Rog. Reuerterius de cis. 14. circa medium par. 5. dicens in casu decisionis predictæ, eò quod erat donatio feudi radicata inter viuos, licet collata post mortem, clausulam illam non extendi ad releuium, quia eo casu non debebatur, quia ille donatarius veniebat ad feudum ex cōtractu, non autem ex successione.

ARGUMENTVM.

An. per solutionem partis releuij intra tempus petendæ inuestituræ factam, acceptamq; à Domino, deinde elapso tempore, adhuc integro releuio non soluto, possit Dominus ad duplicatum agere. Affirmatiua proponitur sententia, prò qua permittæ expenduntur rationes. Idem in canone. Demùm pronegatiua concluditur. Et an. præstans seruitium diminutum, puniatur pœna ordinaria, & tex. in capit. ad hoc hic finitur lex, expenditur. Pœnaq; duplicati releuij, dum consuetudine nititur in suo casu tantum seruanda. Et qui in parte hic deliquit mitius, & non in toto puniendus. Demùm quamplurimis allatis argumentis negatiua statuitur sententia, quæ varijs illustratur ampliationibus, limitationibus, & decla-

rationibus, & ad contraria respondeatur. Et quid filco reuente recipere talem particularem solutionem.

S V M M A R I V M.

- 1 **P**Arte releuij soluta intra legitimum tempus, eoq; elapso, nec integro soluto releuio an fifeus possit duplicatum petere negatur num. 16.
- 2 Temporis lapsus facit presumi tunc releuium esse solutum.
- 3 Releuij solutio indiuidua est, sed fit diuidua voluntate Domini, & num. 7. & num. 15.
- 4 Canonis solutio indiuidua est, secus autem voluntate Domini.
- 5 Partis solutio non liberat à pœna incurfa ob totum non solutum.
- 6 Solutio partis non impedit quin totum pignus non vendatur.
- 8 Seruitium debet præstari integrum, non autem prò parte.
- 9 Nihil videtur actum cum aliquid superest agendum.
- 10 Solutio canonis in parte non liberat emphiteutam à pœna elapso tempore, & ita decisum num. 12.
- 11 Particularis solutio non sufficit ad euitandam pœnam.
- 13 Standum est verbis. Constitueionis post mortem dicentis recepto releuio.
- 14 Pœna pacis violatæ committitur tota si vnus ex heredibus illam violauerit.
- 15 Solutio partis non est solutio inuito creditore, secus autem ipso volente.
- 17 Præstans seruitium in parte, non autem totum, non punitur pœna ordinaria, sed extraordinaria.
- 18 In Regno nostro vassallus ob seruitium non præstitum integrè, sed in parte, admittitur ad compositionem.
- 19 Tex. in cap. 1. quibus mod. feud. amitt. declaratur.
- 19 Feudum tunc amittendum esse, quando nullum seruitium esset præstitum, & pœderatur tex. in c. ad hoc hic finitur lex.
- 20 Consideratur aliud esse non seruire, aliud seruire non integrè.

- 21 *Pœna duplicati releuij imponitur illi, qui nullum releuium soluit.*
- 22 *Pœnâ non solventis releuiam, non esse trahendam ad illum, qui soluit partem releuij suadetur, & num. 24.*
- 22 *Promptiores ad absoluendum, quam ad condemnandum esse debemus, etiam in feudis num. 24.*
- 24 *In causa amissionis feudi proceditur ex equitate.*
- 25 *Pœna duplicati releuij (circūscripto quod ex gratia inducta est) considerato tamen quod in locum amissionis feudi subrogata est, & consuetudine mutatur, ut odiosa, non debet trahi ad solventem partem releuij.*
- 26 *Solutionem partis releuij non esse dignam pœna duplicati releuij probatur, et n. 38.*
- 27 *Pœna ad hoc ut irrogetur, eius causa debet esse par, vel maior, quando non est in iure expressa.*
- 28 *Soluens partē releuij peccasse dicitur, sed non ut pœnam amissionis mereatur, & num. 31.*
- 29 *Pœna ob rem non traditam non committitur si res diminuta tradatur.*
- 39 *Tex. in c. 1. vers. strenuus ponderatur.*
- 31 *Præstans seruitium diminutum non debet puniri, ut infidelis.*
- 32 *Animus solventis partem releuij perpenditur, quod non sit velle cessare à totius solutione, & num. 34.*
- 33 *Incipiens obedire Domino præsumitur, quod in residuo seruiet, nisi impeditus.*
- 34 *Inhonestū est Domino priuare vassallum feudo, quando cepit seruitium in parte præstare.*
- 35 *Pœna debet commensurari delicto.*
- 36 *Vassallus soluens partem releuij dicitur minus deliquisse, quam qui totum non præstitit.*
- 37 *Retentio fauorabilis est.*
- 39 *Seruitium in parte receptum facit ut vassallus non possit toto feudo priuari, & num. 59. ubi similis decisio refertur.*
- 40 *Modica pars deficiens releuio non facit dignum vassallum tota pœna, idem in minima, & num. 50.*
- 41 *Vassallus soluens partem releuij, vel ser-*
- uuij, & adhuc condemnatus ad pœnam, vel duplicatum releuium, tueri potest se exseptione contra Dominum.*
- 42 *Partē releuij soluta, debet (vassallus adhuc condemnato) in duplicati releuij quantitate imputari.*
- 42 *Malitia nulla vassalli, sed error in solutione partis releuij reddit illum excusabilem.*
- 44 *Imuestitura facta post solutum releuium in parte facit remitti pœnam.*
- 45 *Seruitium oblatum post releuij partem solutam, & acceptatum, facit remitti pœnam.*
- 46 *Obedientia vassalli post seruitium diminitū solutum Domino præstita, arguit remissam esse pœnam.*
- 47 *Protestatio Domini in receptione partis releuij non liberat vassallum à pœna duplicati.*
- 48 *Vassallus transgens super solutione releuij non dicitur confessus se dignum pœna duplicati.*
- 49 *Nec dicitur confessus vassallus si se subscripserit beneplacito Domini.*
- 50 *Minima pars releuij non soluta, nec facit vassallum dignum pœna duplicati.*
- 51 *Dominus non acceptans, sed renuens talem solutionem in parte releuij videtur velle duplicatum.*
- 52 *Pœna duplicati releuij non habet locum, si post illam commissam Dominus receperit partem aliquam de simplici releuio.*
- 53 *Pœna conuentionalis, ex vnius defectu committitur quoad omnes in totum.*
- 54 *Tex. in l. cui fundus, ff. de cond. & demonstrat. consideratur in hac materia.*
- 55 *Const. etiam si loqui admittimus conditionaliter, ad hoc per partem releuij solutam, non potest dici, quod conditio soluendi releuij non est adimpleta, dum captum est.*
- 56 *Tex. in l. pen. C. de bis quib. ut indign. non procedit in pœnalibus, & odiosis, & reijciuntur in hac materia.*
- 57 *Sententia Doctorum dicentium esse locum caducitati non obstante, quod pars canonis fuerit soluta reijcitur in hac releuij materia.*

38 Creditore remittente accipere partis solutionem non liberatur debitor à poena.

QVÆSTIO XI.

Vbitabilem quidē, & vsū euenturā puto hanc quam iudicavi quæstionem, nisi si vassallus intra tempus ad petendam inue-

staturam soluerit partem tantum releuij, quam fiscus si receperit, deinde vassallus passus sit labi tēpus, & fiscus non petijse, nec recepit integrum releuium, an ex hoc temporis lapsu (integer non soluto releuio) possit fiscus ad duplicati poenam agere, vassallumque condemnari facere.

Pro cuius resolutione videbatur primo loco dubitandum, an ex lapsu temporis præsumatur totum releuium solutum, de qua quæstione dixi supra hac ead. par. q. 6. per *Campan. in cap. apud Fogiam. nu. 40. ex Menoch. & alijs.*

Secundo dubitandum videbatur, an hæc solutio releuij indiuidua censenda sit, dum constitutio dicit, recepto releuio, & hæc constitutio loquitur in materia stricti iuris, & debet intelligi, vt totum sit solutū releuium, sed quia hoc interesse spectaret ad Dominum, cui renunciare potest, ideò dixi à Domino acceptam, quod idem in Canonis solutione, quam indiuiduam esse censent, *Alex. conf. 7. vol. 5. Benintend. decis. 4. cum tex. dicat soluto canone, Caualcant. decis. 30. num. 121. par. 2. vbi agit de Domini indiuidua voluntate canonis solutione Afflic. decis. 153.*

Et quòd fiscus ad poenam duplicati releuij agere possit non obstante, quod pars releuij fuerit soluta suadetur, ex infra scriptis. Ad poenam enim euitandam non sufficit partem soluisse, nec prodest ei, qui poenam euitare cupit, sed necesse habet totum, quod promi-

fit soluere, ad *tex. in l. heredes, S. idem iuris, ff. famil. hercis. vbi Odofred. qui* 6 *subdit, quod pignus obligatum à defuncto pro censu, si vnus ex heredibus soluerit partem suā adhuc pignus vendi potest, & per consequens poena commissa est, non obstante partis solutione, faciunt ad hæc tex. in l. Stipulationem la prima, S. vlt. ff. de verb. obligat. vbi poena committitur, si pro parte fuerit contrauentum stipulationi, concordat *tex. in l. in executione, S. Item, ff. eod. notat aperte Ias. in l. 2. num. 19. C. de iure emphit.**

7 Rursus releuij soluendi conditio indiuidua esse videtur, vt modo dixi, cū *tex. constitutionis dicat recepto verumtamen releuio, ergo requirit, quòd tantum releuium sit solutum, ideò particulare eius implementum releuare nō videtur illum, qui poenam cupit euitare, l. cui fundus, ff. de condit. & demonst. Strat. Afflic. decis. 153.*

8 Item feudum regulariter conceditur, vt vassallus seruitium præstet Domino, quod seruitium integrè præstari debet, vt inferius dicam, quo casu obstat illa communis regula, nil actū videri, cum aliquid superest agendum, *l. penult. in fine, C. de his, quib. vt indign. l. si defensor, S. an ergo, ff. de interrogator. actio.*

Stringit hanc sententiam, eamque 10 comprobat communis illa Doctorum sententia de emphiteuta non soluerie canonem per triennium, vt si soluerie partem, vel non integrum, adhuc emphiteutam esse priuandum, cum soluens partem, videtur non soluisse totum, & ideò nō potest agi ad seruitium, *secundum Bart. in l. in commodato, S. duobus, ff. comodati, Afflic. d. decis. 153. num. 21.*

11 particularis enim solutio non sufficit ad euitandam poenam, *Ias. in l. 2. num. 57. C. de iure emphit.* Et canonis parte 12 soluta adhuc fuisse locum caducitatis ¶ refert *decisum Afflic. d. decis. 153. Benintend. decis. 4.* Item standum est ver- 13 bis legis, nec eius sēsū debemus ex-

torquere. Constitutio enim loquitur
recepto veritamen releuij, prout moris est,
pondera mecum, dicit, recepto releuij,
ergo requirit, quod integrè sit solutū,
alias semper, quod deest aliqua pars
non potest dici solutum integrè rele-
uium, vt supra arguimus.

14. Item si fuerit facta pax cum Titio,
& eius heredibus, & apposta poena
pro contraueniente, si in parte fuerit
contrauentione, vt quia vnus ex here-
dibus offenderit Titium, eiusq; here-
des, adhuc poena debet exigi, ita post
Bartol. in l. stipulationum, S. item ex facto,
notat, & firmat ibi Iacob. de Arena, ff. de
verb. oblig.

Clara est enim iuris regula, quod
15. particularis solutio inuito creditore
non est solutio, sed ipso volente est so-
lutio, l. tutor, S. Lucius, ff. de usuris, ideò
si fiscus renuit talem solutionem par-
ticularem, poena non euitabitur, ita Af-
flic. d. decis. 153.

His tamen non obstantibus, & alijs,
quæ in contrarium adduci possent, sal-
16. uo semper saniori iudicio, contrarium
puro de iure posse sustineri, vt vassal-
lus, in casu proposito, non teneatur ad
duplicatum releuium.

Prò quo facit, quod notatur de a-
doha, & releuij, idè quasi semper esse
iudicium, prout supra diximus, quo po-
17. sito, Afflic. in cap. 1. S. sed nec alia in-
fior num. 24. qua sit prima causa benefi-
c. ex mente Andr. Iser. notat, quod
soluens adoham non integram, sed
partem aliquam, & sic adoham dimi-
nutam, licet alias de iure communi
feudo priuabatur, tamen dicit Afflic.
non puniri amissione feudi, sed extra-
ordinariè, prout etiã ille, qui non
præstat seruitium integrum, sed partè
aliquam, & sic diminutum, sed poena
ordinaria ob non solutum releuium,
est solutio duplicati, ergo ille, qui præ-
stat releuium diminutum non est pu-
niendus dicta poena ordinaria, & sic
duplicato releuij.

Sed vterius Frecc. lib. 3. de subfeud.

tit. de different. inter feuda quaternat. &
de tabul. num. 24. quem sequitur Nicol.
Intrighiol. cent. 1. quæst. 45. nu. 200. dicit
quod si vassallus soluerit partem serui-
tij, vel adohæ, & sic non integram, sed
diminutam, non ex hoc perdit feudum
in Regno nostro, sed potius admittitur
ad compositionem, & sic ad poenam
extraordinariam, vt inferius dicam,
ex cap. Regis Roberti, de quibus meminit
Andr. in cap. 1. quo temp. mil. vbi Nard.
Lyparul. plura refert, eaq; ponit Ayell. de
iure adoha num. 72.

Prò quo facit, quod notat Bald. in
l. de lege, S. vlt. ff. de leg. commissar. vbi
tradit, quod emptor, qui fecerat pa-
ctū de retrouendendo soluto pretio, si
partem pretij accepit, non autem tor-
tum, adhuc potest compelli ad rerro-
uendum, quia idem est, ac si totū
accepisset, Bal. sequitur Carol. Ruin. conf.
151. incip. circa dubia col. 4. nu. 5. & 6.
col. 3. Andr. Tiraquell. de retract. comuen-
tion. S. 1. glos. 2. num. 19. vers. idemque
tradit Bald.

Sed aduerto, quod Freccia sic et ta-
citè admittere videatur, quod de iure
communi feudorum talis vassallus sol-
uens seruitium diminutum, debet pri-
uari feudo, hoc tamen non procedit,
vt inferius dicam. Nec vim facit tex.
in c. 1. quib. mod. feud. amitt. vbi si par-
tem feudi alienauero, vel amplius par-
tem libellario nomine dederò, tunc
feudum in totum amittitur, ita hunc
tex. inducit Carolus à Rhischeberg. in suo
discursu de feud. ex pacto, & prouidentia
cap. 5. num. 512. dicit enim tex. his om-
nibus casibus feudum ad Dominū re-
uerti, & inter alios casus erat aliena-
tio partis feudi.

Quam sententiam probat tex. in cap.
19. ad hoc hic finitur lex, vbi vassallus tunc
feudo priuatur, quando nullum serui-
tium præstitit, vel illud præstare re-
nuerit interpellatus à Domino, vel si
diu steterit ad illud præstandum. In
casu autem nostro non potest dici, quod
nullum releuium est solutum, vel cessa-
tum

eum à solutione releuij, cum soluerit
 quantum potuerit, vnde non conueniunt ei verba consuetudinis dicentis
 quòd qui nò soluit releuium intrâ an-
 num, & diem soluat duplicatum. Nec
 potest dici, quod iste talis renuit sol-
 uere releuium interpellatus, nec po-
 test dici, quod diù steterit, cum ipse
 iam ceperit soluere, & intrâ annum, &
 per consequens nullo sanè modo dici
 potest cessatum esse à solutione, cum
 poena duplicati releuij imponatur illi,
 qui nullum releuium soluit. Aliud
 20 præterea est non seruire, aliud seruire,
 & insufficienter, poena autem primatio-
 21 nis feudis ob seruitium non præstitum
 ei demum imponitur, qui nullum ser-
 uitium præstitit, vel interpellatus non
 seruirit, *cap. sancimus de feud. sine culpâ
 non amittit. d. cap. sed nec alia iustior, quæ
 fuit prima causa benefic. amittit.* Vnde
 cum hic simus in poenalibus, vbi str-
 icta est faciendâ interpretatio vulgâ.
 22 iuribus; merito dispositio de illo, qui
 nullum seruitium præstitit, non est tra-
 denda ad illum, qui seruitium insuffi-
 ciens præstitit, cum hoc maximè na-
 turali equitati refragetur, vassallum
 nullum omninò seruitium non præstā-
 tem, parem esse vassallo præstanti ser-
 uitium, sed insufficientem, & vnum, atq;
 alterum eadem poena puniri, semper
 23 enim ad absoluendum, quam ad con-
 demnandum promptiores esse debe-
 mus, l. *Arrianus, ff. de action. & obligat.*
 23 & maximè in causis feudalibus in
 amissione feudi, in qua iudex semper
 æquitatem præ oculis habere debet,
 eique obsecundare, *cap. 1. S. predictis,
 vers. ideoq; quæ fuit prima causa benefic.*
 24 *amittit.* & in causis amissionis feudi præ-
 niores ad absoluendum, quam ad con-
 demnandum esse debent iudices. *d. cap.
 ad hoc, Marin. Freccia de subfeud. lib. 3.
 tit. de differ. inter feud. plan. & quaternat.
 rum. 24.* qui in terminis nostris loqui-
 tur, & per cōsequens soluenti partem
 releuij, cum non possit dici cessauisse
 eum à solutione releuij, nec renuisse

soluere, dum soluerit partem, nec diù
 steterit ad soluendum, cum iam ince-
 perit soluere intrâ legitima tempora,
 merito poena consuetudinis conue-
 nire minimè debet, & sic duplicatum.
 Secundo, hæc poena duplicati rele-
 uij, non est cōsuetudinibus feudalibus
 25 fluxit; sed processit ex more, seu con-
 suetudine quadam in Regno, secundū
 doctrinam *Audr. in hac consuet. post mortem,
 & in tra. de cap. Corrad. & post eum
 Freccia d. auctor. 3.* estq; expeditum in
 hoc Regno apud omnes Reges, idè
 idè quia ista consuetudo est odiosa,
 adhibita tamen declaratione, de qua
 supra, dum in odium, & poenam non
 soluentium rebelium est introdotta, &
 quatenus subrogata est in locū amif-
 sionis, (hoc est ex gratia fluxit, & mun-
 ificentia Regum) idè non est trahenda
 ad illos, qui licet nò integrè soluerint,
 tamen incepserunt soluere, idèq; res-
 tringenda est tantum in casu suo pro-
 prio, in quo loquitur secundum vulgâ-
 ta iura, & sic in non soluentem. Vnde
 si vis dicere, quòd adhuc poena est cō-
 26 missa, advertendum est, quod quan-
 do in iure causa priuationis feudi non
 est expressa (prout est hæc non solui
 releuij, quæ ex consuetudine in Regno
 inducta est, nec in scriptis redapta;) 77
 oportet vt similis sit, vel mitior illis,
 poenis, quæ enumeratæ sunt ab eodem
 iure, *cap. 1. S. dictis, ibi si quæ fuerit, quæ
 fuit prima causa benefic. amittit.* callis enim
 non est causa istius, qui soluit partem,
 cum nec similis, quia soluit partem, nec
 maior cum in parte adimpleuit. Est
 28 benè verum, quod peccasse dicitur,
 sed longè minùs, quam ille, qui rele-
 uium non præstitit, ergo cū non sit causa
 similis, nec maior, non potest trahi cō-
 sequentia, Non soluit totum, sed par-
 tem, ergo feudo priuandus, & per con-
 sequens duplicatum releuium soluendū;
 Iniquum est enim pari poena puniri
 illum, qui magis peccauit, & qui
 minùs, repugnante etiam regula, quod
 poena debet commensurari delicto, vt
 infra dicam.

Con:

Confirmatur hæc, quæ dixi ex *l. in*
 291. *Iulianus, S. sed si quis, & l. si quis bo-*
minem, ff. ad exhibend. ubi habetur, quod
 si quis tenetur ad exhibendam rem
 aliquam, vel factum aliquod sub certa
 poena, & rem illam exhibuerit dimi-
 nutam in aliqua parte, vel factum illud,
 quod tenetur adimplere, non adim-
 plet in totum, & sufficienter, sed in
 parte, & insufficienter, adhuc euitare
 debet poenam, quam alias euitare nec
 poterit, si nil, vel factam non probat,
l. 3. S. præterea, l. Celsus, S. idem Iulianus,
ff. ad exhibend.

Quare cum hic vassallus non possit
 dici nullum releuium soluisse, sed tan-
 tum dici potest, quod non soluit suffi-
 cienter, & sic totum, quæ insufficienter
 soluit, siue factum insufficientis prodest
 ad euitandam poenam duplicati rele-
 30 uij, & sic ordinariam, ut habetur ex
l. 1. vers. strenuus de feud. cognit. & deduc-
itur clarè non esse locum poenæ, & sic
duplicato releuium, facit regula, quod
agnitio partis, arguit agnitioem tot-
eius, Bartol. in l. ex duobus, & in l. factis
qui res, ff. de legat. 2. non est enim præ-
 sumendum filium, qui propria auctoritate
 potest totum releuium sibi solu-
 ui facere, solius partis fuisse contentum,
 ex quo hoc sibi dampnosum esse videretur,
 argum. *l. plane, ff. fam. heresiscund. l.*
autor, & l. Lucius, ff. de usuris. Serui-
 31 tium enim diminutè, & non integrum
 præstans non potest puniri, ut infidelis
Octavius Bammacar. in cap. vassallus, q. 3.
in. 31. si de feud. defunct. in eo tantum
 peccare dicitur, ex quo diminutè præ-
 stitit seruitium, non autem, quod nul-
 lum præstiterit.

Quinimò vulgata est regula, quod
 32 animus, & intentio distinguunt mar-
 tificia, & delicta, hic autem talis, qui
 soluit partem releuij, quidnā habuit in
 animo, & intentione, nisi soluere totum
 releuium, quod facillè dignoscitur ex
 eo; nam incepit soluere, ergo dum in-
 cepit soluere verisimile videtur, quod
 33 gius animus, & intentio fuerit resolu-

duum, & sic totum soluere, cum qui
 33 cepit morem gerere domino seruiendo,
 videtur verisimile non esse irresol-
 uo sui officij de futurum, nisi difficultate,
 vel alia iusta de causa prepedi-
 tus fuerit, ideoque meretur excusationem,
d. S. sed nec alia iustior, vers. aliud
que fuit prima causa benefic. amict. Quod
 34 si Dominus vassallum, eo quod serui-
 tium totum non præstauerit, sed tantum
 in parte, vellet feudo priuare, tunc in-
 honestum esset Domino, & minime
 decens, cum nulla fraus in hoc posset
 excogitari in vassallo, nec malum iq-
 uigenium, dum cepit soluere, quod in-
 ter Vassallum, & Dominum esse non
 debet, *cap. quoniam de probib. feud. alien-*
nat. per Lothar.
 35 Denique poena commensurari debet
 delicto, & transgressioni, *l. rescriptum*
ubi DD. ff. de his, quib. ut indign. & in
 poenalibus semper minor poena est se-
 quenda, *cap. in poenis de reg. iuris in 6. l.*
interpretatione, ff. de poenis, vassallus au-
 tem soluens partem releuij, minus de-
 liquit (si delicto adscribere volumus)
 quam qui nullum releuium soluit, er-
 go si commensuremus delictum huius-
 modi vassalli soluentis partem, cum
 illo, qui nullum releuium soluit, certum
 est, quod maius est delictum illius, qui
 nihil soluit, quam qui partem, ergo
 qua ratione, quaque via dicendum est
 hunc qui soluit partem, minusque de-
 linquentem esse puniendum eadè poe-
 na, qua punitur, qui maius deliquit
 nullum soluendo releuium, repugnante
 naturali æquitate suadente poenam
 esse delicto commensurandam, quod
 si hoc admisteremus, sequeretur longè
 maiorem, & excessiuam esse poenam,
 quam delictum requirit, & eadem, &
 pari poena puniri illum, qui minus de-
 liquit, & qui maius deliquit refragan-
 tibus supra dictis.

Tantum magis in hoc casu, cum non
 agamus de feudo acquirendo, vel re-
 cuperando, sed de retinendo, quæ re-
 37 tentio favorabilior est, & multò faci-
 lius

sius conceditur, quam acquisitio, vel recuperatio, l. patre furioso, ff. de his, qui sunt sui, vel alieni iuris, l. si in area, S. ex quibus, ff. de cond. in deb. Decian. cons. 29. num. 92. vol. 2. nec si regulæ aliquæ in contrarium facerent obstant, considerato prius, si vel nè loquatur de acquisitione recuperatione, vel retentione rei. Ex quibus autumo vassallum soluentem partem releuij nõ esse multandum poena duplicati releuij, quæ opinio, & iuri, & æquitati consona videtur, vt iam diximus, prout hanc sententiam post Bald. Ruin. Tyraquell. infra allegandos in 13. declaratione, & supra allegatos, tenet Ludolph. Schrad. de feud. par. 2. nonæ partis principalis sectio 14. num. 23. vers. nono concludo, in verb. idem quoq; iuris, vbi dicit, quod si post commissam feloniam Dominus feudi à vassallo receperit tantum partem seruitij, vel pensionis, siue canonis, vel alterius debiti, non potest Dominus ad feudi priuationem agere allegans Tyraquell.

Dec lara primo, hanc conclusionem tanto magis procedere, quando huic solutio ni de releuio facte non integrè, aliqua modica pars deesset iuxta tradita de seruitio in præcedenti, & ita tenet Iul. Clarus, in S. emphiteusis q. 8. num. 4. Andr. Fachineus controuers. lib. 1. cap. 96. vers. secundus casus, Benintend. decis. 6. num. 2. vbi alios allegat.

Declara secundo, quod si secundum hanc veridicam sententiam non esset iudicatum, sed condemnatum vassallus ad poenam duplicati, tunc quia in parte vassallus paruit Domino soluendo partem releuij, in ea parte obstat Domino exceptio, ita glo. in d. l. baredes S. idem iuris, in verbo partem suam. Quæ pars soluta (si adhuc non obstante hac exceptione cõtra vassallum ad duplicati releuij poenam ageretur) debet imputari in poenam, & sic residuũ exigere, non autem vltra partem, totum duplicatum exigere, sed partem solutam retinere, ad tradita ex mète Azonis in d. glo. in d. S. idem iuris, & hæc loco

tertiæ declarationis.

Declara quarto, tanto magis hanc sententiam procedere, quando ista solutio in parte non processit ex malitia, sed ex errore, vel aliqua iusta causa, vt aduertit Benintend. decis. 6. circa medium, loquens in emphiteuta.

Declara quinto, non esse locum solutioni, siue poenæ duplicati releuij ob partem solutam, si post dictam partem solutam Dominus inuestituram fecerit; tunc enim videtur remisisse poenam vulgatis iuribus Schrad. de feud. par. 6. cap. 2. num. 78.

Declara sexto, si post dictam partis solutionem vassallus seruitium obtulit, & Dominus illud acceperit, tunc enim poenam remittere videtur, DD. in cap. 1. quo temp. miles, & alios allegat Menoch. cons. 304. num. 56. Rosental. cap. 10. conclus. 38. num. 4.

Declara septimo, si postea Dominus vassallum requisierit ad seruiendum, & vassallus obediuerit veniendo ad seruitium, tunc poenam remittere dicitur Dominus, ita ex l. Aemilius, vers. dicebam, ff. de minor. l. post diem, ff. de leg. commiss. Sabyc. in l. lege commissoria, C. de pact. inter empt. & vend. glo. tit. 1. S. 14. num. 45. Tyraquell. de retract. conuent. glo. 2. num. 61. Ludolph. Schrad. de feud. par. 2. nonæ par. princip. sectio 14. num. 23. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 38. num. 121.

Declara octauo, non procedere super prædictam conclusionem si vassallus fuerit interpellatus, vt solueret integrum releuium, & Dominus receperit talem solutionem in parte, sed fuerit protestatus nullum sibi inferri præiudicium circa releuij duplicati solutionem; tunc enim sibi non præiudicat, vt dixi supra ex l. tutor, S. Lucius, ff. de vsur.

Declara nono, quod & si vassallus transegerit cum fisco super quæstione releuij, adhuc nõ potest dici, quod habetur pro confessio, releuium non esse solutum, & per consequens poenam duplicati.

plicari esse commissam, ita vt vassallo transigente super priuatione feudi ob feloniam, tenet post *Ludolph. Schrader. par. 2. nona partis princip. sectio 13. num. 164. Rosental. de feud. cap. 12. conclus. 19. num. 70. & seq.*

49 Declara decimo, quod etsi vassallus se submiserit beneplacito Domini, ad huc est dicendum illum non esse confessum, ex doctrina permultorum Doctorum, tenet *Ludolph. Schrader. d. loco proxime citato num. 162. vers. idem quoq; ubi alias ponit declarationes circa submissionem vassalli erga Dominum, Rosental. d. loco num. 72.*

50 Declara vndecimo, tãtò magis procedere supradictam sententiam si solutio defecerit in aliqua parte minima, ita in emphiteuta, *Vera decis. decis. 300. par. 2. Ant. Solus in consil. Sabaud. in commentar. antiquis glo. 1. super decreto licet num. 14. tit. de iure emphiteutica.*

51 Declara duodecimo, vassallum soluentem partem releuij non esse multandum si Dominus acceptauerit dictam partem releuij, ita in emphiteuta refert decisum *Afflic. decis. 153.* quod secus esset si dominus renituerit accipere partem releuij, quia tunc procederet contraria opinio, nempè soluendum duplicatum releuium, cum eius solutio debeat esse integra, & vnica, vt est dictum, per quo vide, quæ ponit *Afflic. ibidem, & Ursill. num. 3.* qui concludit ex multorum autoritate, quòd per receptionem partis canonis Dominus sibi præiudicat.

52 Declara decimotertio, & amplius non solum in simplici releuio, sed etiã in duplicato, vt si post commissam penam, dominus partem simplicis releuij acceperit, quia adhuc Dominus non potest agere ad duplicatum, ita concludas ex ijs, quæ dixi supra, ex *Bald. in d. l. de lege, S. vltim. ff. de lege commissor. Ruin. conf. 151. lib. 3. Andr. Tiraquell. de retract. convention. S. 1. glo. 2. num. 59. vers. idemque,* & ad materiam felonie sine priuationis feudi applicat, & ita

tenet *Ludolph. Schrader. de feud. par. 2. nona part. princip. sectio 14. num. 23. vers. nono concludo, in verbo idem quoq; iuris.*

53 Qua cõclusionem pro vera (prout est) posita, nec vim contra eam faciunt, quæ pro contraria adducta fuere, prout *tex. in l. heredes, S. idem iuris, ff. famil. heriscund.* cum concordantibus ibi allegatis; procedunt enim in pena conuentionali, vt quando pena conuencta est inter partes, tunc enim tota exigitur; nos autem sumus in pena inducta à lege, & per consequens mitius est agendum cum lege, eiusque dispositis, quam cum homine, & cum ijs, quæ ab homine conuenctæ, siue disposita, siue ordinata fuere, *secundum glo. & DD. in l. Celsus, ff. de arbitr. iudic. ex tex. in l. si cum dies, S. fin. ff. eod. Bartol. in l. amplius num. 2. ff. rem rat. haber. Thom. Minad. conf. 8. num. 9. Menoch. conf. 132. nu. 14.*

54 Similiter non obstat regula illa *ex l. cui fundus, ff. de cond. & demonstrat.* quòd particulare adimplementum non videtur releuare illum, qui tenetur ad totum; nam releuij, siue seruitij feudalis præstatio nõ per modum conditionis adiicitur, sed feudum conceditur vt Vassallus fideliter seruiat, *cap. 1. in fine ex quib. caus. feud. amic. sic releuiũ soluitur pro inuestitura, vt supra diximus in 3. q. p. p.*

55 Quinimò si admittimus solutionem releuii conditionem continere, vt non concedatur inuestitura, nisi soluatur releuium, cum cõstitutio loquatur per ablatium absolutum, qui quandoque importat conditionem, tamen negari non potest non defecisse conditionem ob non præstitum releuium, cù vassallus iam capit præstare releuium, licet non sufficienter præstiterit ex æquitate iudicando, vt supra.

56 Similiter nec obstat videtur regula *l. penult. in fine, C. de his quib. vt indign.* illa enim regula procedit in ijs, quæ largam admittunt interpretationem, hic verò sumus in penalibus, & odiosis, in quibus stricta fit interpretatio, & verba

ba strictè accipienda sunt, nec ultra propriam significationem accipiendâ, cap. odia de reg. iuris in 6. Decius latè post alios in l. factum, S. in pœnalibus num. 3. & seq. ff. de reg. iur.

Nec deniq; obstat communis illa 57 (quam pro absoluta diximus) sententia de emphiteuta non solvente canonem integrum, & sic quòd pro parte non soluta priuetur tota emphiteusi, illa namq; non procedit sine contradicte; sunt namq; multi, qui contrarium tenent, vt est Ias. in l. in executione, S. si ita num. 3. ff. de verb. oblig. Paul. Picus in repet. aurb. praterea num. 12. C. vnde vir, & vxor. Guid. Pap. decis. 174. Petr. Benintend. decis. 6. Iul. Clar. in S. emphiteus. q. 8. num. 4. Fachin. controuerf. iuris lib. 1. cap. 96. & procedit simpliciter, secùs autem Dominus volente, Afflic. decis. 153.

Ultima ratio non obstat, quia pro 58 cedit quando fiscus renuit recipere talem solutionem in parte, tunc certum est, quòd regula procedit creditore nolente particularem solutionem, at nos sumus in casu, in quo fiscus recepit particularem solutionem, ideoque dum illam recepit videtur consensisse diuisioni solutionis, & ideò sibi præiudicauit, prout in emphiteuta, refert decisum Afflic. d. decis. 153. quod si fiscus talem solutionem in parte non admitteret, certum est quòd pœna committeretur in toto.

Ex quibus concludendum videtur, vassallum soluentem partem releuij intrà legitima tempora, admissis declarationibus supra positis, non posse cõdemnari ad soluendum duplicatum releuium, & ita sentio ego, qui hanc meam sententiam, & iuri, & æquitati naturali consonam existimo. Et ita 59 in emphiteuta partem canonis solutem fuisse decisum refert, vt non cadat in commissum, Guid. Pap. q. 174. Margon. decis. Lucens. 34. non tamen negando; quin contraria opinio satis videatur vrgere ex rationibus supra relatis.

ARGVMENTVM.

An ex solutione partis releuij (non constituto de integra solutione) præsumatur totum releuium esse solutum, excitatur quæstio, in cuius resolutione etsi affirmatiuæ sententiæ locum dari ex ratione videatur, tamen contraria amplectitur opinio, vt fiscus ad residuum possit agere, non autem ad pœnam, vt in præcedenti. Et quid si fiscus bona vassalli administrasset, & quid si ad fiscum aliqua bonorũ vassalli quantitas peruenisset, an cesset præsumptio.

S V M M A R I V M.

- 1 Solutio partis releuij cum lapsu temporis, an faciat præsumi totum releuium esse solutum, disparem hanc quæstionem cum præcedenti esse proponitur sub nu. 1.
- 2 Agnitio partis arguit agnitionem totius.
- 3 Fiscus ex quo sibi de toto releuij potest satisfacere, præsumitur de toto sibi satisfacisse, non obstante partis receptione.
- 3 Fiscus non obstante partis solutione potest agere ad residuum releuij.
- 5 Factum non præsumitur nisi probetur.
- 6 Solutionem, qui pretendit integram, probare debet.
- 7 Parte soluta, fiscus si habuerit in sui posse bona debitoris, præsumitur de toto credito sibi satisfacisse.
- 8 Fiscus diligens est in exigendo.
- 9 Parte aliqua bonorum debitoris ad fiscum peruenta, præsumitur de toto sibi satisfacisse si pars crediti apparet soluta.

QVÆSTIO XII

Dis similem hanc à præcedenti quæstionem fateor, in ea enim ponitur apparere releuium non integrum esse solutum, hic verò supponitur solutio partis, sed solutio totius

tius non apparet, ideò quæritur, an præsumendum sit (eò quod vassallum partem soluisse constat) totum soluisse releuium. In cuius quæstionis resolutione omninò recedimus à terminis præcedentis quæstionis, in qua cõcurrere præsupposuimus lapsum tẽporis, In hac verò nequaquam.

Stat enim quæstio in hoc tantum puncto simpliciter, an ex solutione partis releuij præsumatur solutio totius, ad eò poena euitetur.

Et licet pro vassallo faciat regula, quod agnitio partis arguat agnitioẽ totius, *secundum Bartol. in l. ex duobus & in l. si is fuerit de legat. 2. Afflic. decis. 13. num. 21.* Item fiscus semper habet manus longas, & ad sui libitum præcisè in hac materia releuij sibi satisfieri facit, iusto tamen tempore intercedẽte de toto releuio, & per consequens ille, qui sibi de toto potest satisfacere, non est præsumendum solam partem sibi solui facere, ex quo ei damnosum, *argum. tex. in l. planè, ff. famil. hærcif. Afflic. d. decis. 13. num. 20.*

Contrariam tamen existimo veriorẽ sententiã, vt in casu proposito fiscus possit agere ad residuum, cum solueos partem non videatur soluisse totum, & creditor non obstante solutione partis ad residuum agere possit, *ex doctrina Bartol. in l. in cõmodato, S. duobus, ff. commodati, quam doctrinam sequitur Afflic. d. decis. 13. num. 21. circa medium.*

Insuper solutio integra releuij requirit factum partium, nempè solutionem vassalli, & receptionem fisci, & facta non præsumuntur, nisi probentur *l. in bello, S. facta, ff. de captiu. & postlim. reuers. Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 18. & nos in præcedenti.* Item, qui solutionem præten dit esse factam illã probare debet, *l. quinquaginta, ff. de probation. Bald. conf. 408. col. 1. vol. 5. Aymon Grauet. conf. 213. num. 1.*

Declara tamen hanc conclusionem non procedere si fiscus forsã in sui

posse habuisset bona sui vassalli, eaque administrauit, tunc coniectura esset, (& si pars fuerit soluta) quod totum, integrumque releuium sibi exoluerit, ita in creditore, & debitore, quales sũt fiscus, & vassallus, in hac materia probat *Afflic. d. decis. 13. num. 10. vers. ad præsumendum, Menoch. præsumpt. lib. 3. præsumpt. 135. num. 11. & 12.* eo enim casu quando administrauit, non est præsumendum suam facere iacturam, sed exegisse, *Afflic. decis. 13. num. 13. vers. adducitur quarto, Menoch. d. num. 12. &*

8 13. Tantò magis hoc est præsumendũ in fisco, qui diligens est in exigendo, hoc enim casu totum sibi soluisse præsumendum est, *Menoch. d. loco num. 14.*

9 Declara insuper si ad fiscum peruenit aliqua qaantitas bonorũ vassalli, ex quibus potuit sibi retinere totum releuium, & tamen pars tantum apparet soluta, tunc coniectura est, quod totum sibi retinuit cum facere hoc potuerit, ita in specie *Afflic. d. decis. 13. num. 20. vers. octaua.* Et quia hic veniret etiã discutiendum, cui nam incumberet onus probandi hanc solutionem releuij factam, vel factam non esse, in sequentem reijcio quæstionem.

ARGVMENTVM.

Releuium esse solutum, vel non, huius probationis onus, an vassallo, vel Domino incumbat ex præcedenti inferitur, & collatis permultis medijs de vassallo, vt ipse teneatur fundare seruitium esse præstitum fisco negante, & in solutione releuij ex sententia Ifern. In canone, & inuestitura petita intra legitima tempora. Et in emphiteuta, affirmante, Domino autem negante, esse emphiteutæ onus probare canonis solutionem. Et demum resolutis nonnullis tacitis, quæ fieri possent argumentis, pro fisco firmatur conclusio

ex Ifern. doctrina, quæ varijs declaratur modis. Quid autem sit statuendum si hoc releuium à fisco alteri fuerit giratum. Item vt nec probatum dicatur si transactio interuenerit de duplicati poena. Item si memoriale prò gratia porrexit, quod memoriale cum protestatione est porrigendū. Item vt nec probatum dicatur per extraiudiciales probationes, nec per præsumptiones, vel coniecturas, nec per iuramentum suppletorium, nec purgatorium, nec iudiciale. Deque cæteris probandis medijs remissuè.

S V M M A R I V M.

- 1 **P**robandi onus releuium esse solutum cui insumbit Domino, vel vassallo.
- 2 Fisco sufficit negare releuium non esse solutum, dum suam habet fundatam intentionem.
- 3 Releuium vt sit solutum, vel ne, recurritur ad registra.
- 4 Vassallo incumbit onus probandi seruitiū præstitisse, inuestituram petiisse, &c. Domino negante.
- 5 Emphiteuta incumbit onus probandi canonem soluisse, Domino negante.
- 6 Onus probandi solutionem incumbit debitori, non autem creditori, & num. 8.
- 7 Vassallo incumbit onus probandi releuium esse solutum.
- 9 Fundans se in negatiua, non tenetur illam probare, quando actor tenetur ad dandum, vel faciendum.
- 10 Bartoli doctrina dicentis, quod alleganti negatiuam tenetur probare, reijcitur.
- 11 Factum actoris, quando dependet ex dispositione iuris, tunc Domino neganti incumbit onus probandi.
- 12 Quando ex dispositione pacti, vel conuentionis, tunc vassallo incumbit onus probandi.
- 13 Distinctio quando factum actoris dependet ex lege, vel conuentione cui incumbat onus probandi negatiuam: reijcitur in hac releuij materia.
- 14 Consuetudo releuij primæuam originem

- ducere videtur ex pacto, siue conuentione inter vassallos, & dominos.
- 15 Consuetudinem descendere ex pacto consideratur.
  - 16 Releuium duplicatum ex pacto descendere consideratur.
  - 17 Releuium si esset giratum à Regia Curia alicui tertio, adhuc onus probandi competit vassallo.
  - 18 Transactio vassalli cum fisco super releuium probat releuium esse solutum.
  - 19 Probatio non soluti releuij, nec inducitur ex memoriali porrecto Domino per vassallū submittendo se gratie Domini.
  - 20 Idem si se submitisset vassallus beneplacito, discretionis, &c. adeo vt se remittere ad manus Domini.
  - 21 Cautela apponenda in memoriali prò gratia releuij refertur prò vassallo.
  - 22 Poena duplicati releuij non probatur per extraiudicialem probationem.
  - 23 Duplicatum releuium deberi probatur per violentissimas, & urgentissimas probationes, non autem leues.
  - 24 In poena duplicati releuij nec admittitur iuramentum suppletorium.
  - 25 Nec iuramentum purgatorium. Nec iuramentum iudiciale num. 26.
  - 27 De materia probandi causas amissionis feudi, & sic duplicati releuii remissuè.

Q V Æ S T I O XIII.

Duplicati releuij poena in Regno nostro ex gratia in locum amissionis feudi ob non petitam inuestiturā intempore, successit vt toties diximus

ex Andr. de Ifern. Freccia, & alijs allegatis in principio huius tractatus, quod prò principio pono.

Quo posito quæro dum vertitur lis inter fiscum, & vassallum, si vel nè releuium fuerit solutum, cui nam hæc probatio incumbit, Domino, vel vassallo: an vassallo sufficeret dixisse solutum

P l u t u m

lutum, vel sufficere Domino negasse.
 a Quippè fiscus habet prò se præsumptionem, vt supra diximus, & fundatam intentionem, & ideò probare non tenetur seruitium non esse præstitum, sed sufficit, vt neget illud non esse præstitum, vt decidunt *Franc. Herculan. de probation. negatiuis num. 35. Andr. Kobl. in suo tract. de seruitijs feudal. tit. de amiff. feud. ob seruitium non præstitum nu. 122. Ludolph. Schrader. de feud. part. 2. nona part. principal. sectio. 12. num. 23. & seq. Henrich. à Rosental. de iudicijs, suè controuerf. feudal. cap. 12. concl. 19. num. 44. & seq. vbi regulam adducit, quod factum negantis prò rerum natura nulla est probatio.*

Et in solutione releuij, vt illud si vel nè fuerit solutum, probetur recurrendo ad registra, ita *Andr. de Ifern. in cap. 1. S. in hostenditijs de cap. Corrad. Vassallus enim præterdendens se canonem soluisse, & seruitium præstitisse, & inuestituram intra annum petiisse, & domino negante canonem non esse solutum, seruitium non esse præstitum, inuestituram non esse petitam, his omnibus casibus vassallo incumbere onus probandi illud, aut illud factum, adimplerum è esse, tradunt Ludolph. Schrader. Rosental. Herculan. Andr. Kobl. cæteri; supra allegati.*

Comprobatur ex eo, quod de emphiteuta, & domino deciditur super probatione si vel nè fuerit canon solutum, vt emphiteuta affirmante, Domino autem negante canone non esse solutum, tunc emphiteutæ incumbere onus probandi se canonem soluisse tradunt, *glos. in l. 2. in verbo repelleræ, vers. item si quis probauit, & ibi Cyn. Bald. cæteri; Bartol. nuu. 9. Ias. num. 132. & seq. C. de iure emphit. Speculat. tit. de locat. & conduf. S. nunc aliqua, vers. trigesimo primo, vbi add. Andr. post Imol. Ancharan. Bart. Iason. concludit idem Ludolph. Schrader. d. loco num. 24. Rosental. d. loco num. 44. vbi alios alleg. Comerf. conf. 79. in princ. Andr. Kobl. d. loco num. 124.*

Quippè Dominus pro releuio est
 6 creditor super feudo, vt in princip. huius tractatus q. 1. iam satis superque deduximus, & vassallus debitor est censendus, sed creditor agens contra debitorem ob debitum nõ solutum, nequam probare tenetur debitum non esse solutum, sed debitori incumbit onus probandi solutionem factam esse si ipse condemnari non vult, *ex tex. in l. 1. C. de probation. l. inutile, C. de reuend. cum similib.* ideò cum fiscus sit creditor pro releuio, & vassallus debitor releuij, meritò fiscus ad releuium, & sic ad creditum agit tamquam creditor, ideò vassallo tamquam creditori neganti probandi onus incumbit, ita *Andr. Kobl. d. loco num. 122.*

Item si quis promissit pecuniam soluere intrà præstitum tempus sub pœna, quod fieri potest, *l. si quis maior, C. de transaction. & creditor agat contra promissorem ad pecuniam, & pœnam, tunc præterdendens pecuniam non esse solutam intrà præstitum tempus, & conuentus tenetur probare pecuniam esse solutam intrà præstitum tempus, ita Thom. Parpall. in repet. d. l. si quis maior num. 103. Herculan. d. tract. de probation. negatiua num. 35. Dec. conf. 452. Ludolph. Schrader. d. loco num. 27. cum*

9 fundans se in negatiua non tenetur illam probare, quando aduersarius est obligatus ad dandum, vel præstandum, seù faciendum illud, quod actor factum, vel solutum esse negat, *Imoc. in super bis num. 10. de accusatiou. Cynus in l. 2. q. 5. num. 6. vbi post alios Ias. num. 133. C. de iure emphit. Iul. Pacian. de probation. lib. 1. cap. 51. num. 45. Bartol. in l. in illa stipulatione num. 6. vbi Aretin. num. 6. vers. his præmissis, Ias. num. 55. vers. secundo fallit, Ripa num. 15. ff. de verb. obligation. Bal. in l. cum mulier, vers. secundo probatur, ff. soluto matrim.*

10 Nec obstat, quod dixerunt Bartol. in l. si per alium, S. docere, per illum tex. nu. 2. ff. ne quis cum qui in ius vocat. vbi Bal. num. 2. Castreus. num. 2. cæteri; quos

lon-

longa manu allegat *Pacian. de probation. lib. 1. cap. 5 1. num. 28.* quod sicuti quis negatiuum allegat, ita & ipse probare tenetur, quod si quis enim suæ intentionis fundamentum probare tenetur, licet sit negatiuum; nam in contrarium est communis doctrina, prout dicit *Ias. in l. 2. C. de iure emphiteutico nu. 139.* quod non procedit, quando aduersarius tenetur ad dandum, vel faciendum, prout ut supra diximus.

Sed in contrarium videtur facere
11 differentia, quæ faciunt nonnulli DD. dicendo, quod aut obligatio vassalli descendit ex dispositione legis, aut ex pacto, vel conuentione, vt primo casu, Domino incumbat onus probandi, secundo casu vassallo, vt concludit *Ripa in repet. l. fin. nu. 187. C. de reuocand. donation. & prout cum solutio releuij dependat ex legis dispositione, nempe Constitutionis Regni post mortem, videtur quod Domino incumbat onus probandi.*

Ad quam oppositionem ipsemet, qui eam facit respondet *Schrader. d. loco num. 27. in fine, vers. ego tamen*, dicendo dictam distinctionem nullo modo esse admittendam, cum nulla diuersitatis ratio assignari possit inter hunc, & illum casum de obligatione trahente originem ex dispositione legis, & ex pacto, cum indubitati iuris sit, de vtraque obligatione tam legali, quam ex facto hominis idem ius esse statuendum, eo tamen casu, quando nulla diuersitatis ratio militat, *l. non est impossibile, ubi Ias. & DD. ff. de pactis, glo. & DD. in rub. C. de decret. decurion.*

Et hæc solutio releuij, siue obligatio ad releuium potest dici etiam ex pacto, & conuentione, quippè si primariam eius originem (vt suo loco diximus in principio nostri tractatus) ante tempora constitutionis dispiciemus, certè descendit ex consuetudine, & pacto, siue conuentione inter homines Regni, & Reges inducta, quippè consuetudo est quædam lex, quam faciunt sibi homines, & per consequens

dicti Regnicolæ nostri ante tempus constitutionis consenserunt huic consuetudini, & soluerunt Domino. Ex pacto, siue conuentione fluxisse probatur, quippè pactum est duorum consensus, *l. 1. ff. de pactis*, sed dum Regnicolæ soluerunt, & solutioni consenserunt, Reges autem acceptauerunt, & consenserunt ambo in idem, & sic solutioni, ergo ex pacto potest dici fluxisse hanc obligationem soluendi releuium ante constitutionis tempora. Ex quibus nihil apud me dubij remanet, nempe quod onus probandi in casu prædicto incumbat vassallo, non autem fisco, ex doctrina *Andr. Iserniens. dicentis*, quod ad registra recurrendum est.

Quod idem de pena duplicati releuij statuendum puto, quæ licet ex consuetudine descendat, originemque trahat, vt in prima quæst. huius tractatus dixi; negari tamen non potest quin & pacto posset dici, quod debeat cum Rex Robertus iam transegit, & composuerit cum feudatarijs huius Regni, vt apparet ex capitulis Regis Roberti, quæ refert, & ponit *Iacob. Ayell. tit. de iure adobe nu. 72.* & transactio est contractus, qui nititur duorum consensu, ergo ex pacto etiam fluxisse (cum duorum consensu nitatur) pœnam duplicati releuij.

Declara tamen hanc conclusionem
17 procedere non solum in casu prædicto, sed etiam si Dominus hoc releuium alteri girasset, dummodo redundaret in utilitatē Domini, vt aduertit *Ludolph. Schrader. d. loco num. 27. vers. prædicta tamen*, qui loquitur in pœna amissionis feudi ob non præstationem seruitij, vel illius, ad quod vassallus obligatus erat ratione feudi, prout est releuium.

Declara secundo, non posse dici præ
18 batum ex parte fisci releuium non esse solutum, & per consequens pœnam esse commissam si vassallus conuentus ad duplicatum ob non solutum simplex releuium intra legitima tempora tran-

segerit cum filco, vel transactione habuerit, cum de hac pœna iam Reges nostri munificentissimi iam fecerunt transactionem cum vassallis, vt ex præfatis capitulis Regis Roberti, de quibus *Ayell. d. loco de iure adoba num. 72. ita ex doctrina DD. in l. si quis maior, C. de transaction. & in l. transigere, ff. eod. tenet Ludolph. Schrader. de feud. par. 2. nona par. princip. sectio. 13. num. 164. & post eum Rosental. de feud. cap. 12. num. 70.*

Declara tertio, non dici probatam esse ex parte fisci pœnam duplicati releuij esse commissam, si vassallus pendente hac quæstione porrexerit memoriale Domino Regi, se submittendo gratiæ, veniæ, vel misericordiæ, cū hoc casu non præsumatur vassallus iuri suo per hæc verba renunciare, neq; probationem facere pro parte Domini, adeo ut in eius facultate sit pœnam exigere tamquam probatam pœnam, *ex cap. sanè, & ibi DD. & in cap. veniens de renunciation. tenet Ludolph. Schrader. d. loco num. 162. post eum Rosental. loco supra citato num. 21. sequens Schrader.*

Qui *Schrader. d. loco num. 162. existimat, atque probat idem esse si vassallus se submittat beneplacito Domini, iudicio, vel discretioni, prudentiæ, cōscientiæ arbitrio, honestati, vel potestati, vel si se remittat in manus Domini, & alijs modis quos ponit, & sequitur etiam Rosental. d. loco num. 70. cum seqq.*

Verùm aduertant vassalli, qui in casibus supradictis, & consimilibus cum Domino feudi tractant, vel preces Domino porrigunt, vt semper in supplicatione, siuè memoriali addatur, se hoc facere ad maiorem cautelam, vel vt dispendia litis euitent, non autem animo confitendi delictum, vel pœnā commissam esse, & ita tutius esse pro vassallo, aduertit *ex Alexand. in l. transigere, vbi Iason num. 20. C. de transaction. Bartol. Ceppoll. cautel. 188. Bredewood. in tertio tomo cautel. pagina 6. part. 2.*

Rosental. dicto loco num. 73.

Declara quarto, non per hoc probatam esse pœnam duplicati releuij, si Dominus extraiudiciales probationes habeat, illæ enim vassallo non præiudicant, easque probationes minimè valere, *ex Bald. Ripa in l. fin. ex eo tex. C. de reuoc. donation. existimat Schrader. d. loco num. 165. vbi alios allegat, & dat limitationem ad hoc dictum, nisi copia iudicis deesset, & periculū esset in mora.*

Declara quinto, vt nec probata dictatur pœna duplicati releuij, si Dominus præsumptiuas, vel coniecturales pro se habeat probationes, nisi violentissimas, & urgentissimas, *ita ex Ludolph. Schrader. d. loco num. 131. vbi de communi testatur, & ita sequens Ludolph. Schrader. tenet Rosental. ibidem num. 85. loquens in pœna priuationis feudi ob feloniam.*

Declara, vt nec in tali causa probatio admitti possit per iuramentum suppletorium, vt *ex Ripa, Rebuff. Gozad. Bartol. Bald. caterisq; concludit, rationesq; assignat Schrader. d. sectio. 13. num. 167. Rosental. num. 77. vbi concordantes allegat in glosell. Nec iuramentum purgatorium, Iacob. de Sancto Georgio in verbo & dicti vassalli num. 29. Schrader. nu. 168. Rosental. num. 78. Nec iuramentum iudiciale, Schrader. d. loco nu. 169. Rosental. num. 75. Cetera de materia probationis causæ amissionis feudi, & quomodo probetur, & de modo, & qualitate probationum, late per Schrader. d. loco sectio. 13. Rosental. d. conclus. 19. per totam.*

ARGUMENTVM.

Baroni soluenti releuium non esse subueniendum à vassallis probabiliter dubitatur, prout subuētio debetur Imperatori ob coronæ susceptionē, vel iter ad

ad Romam. Contrariū probatur, hinc incidenter dicitur subuentionem esse concedendam, vel denegandam, multis in casibus. Et quid si concessio fuisset facta in emphiteusim? An etiam emptori cum pacto de retrouendendo debeat. Item pro maritanda sorore. Quid in feudo nouo. Et quando dos à patre fuisset relicta. Et quid pro monacanda filia, vel sorore, & de quantitate subuentionis pro quolibet foculari. Et quid si essent plures filia, vel sorores. Et quid in nepte maritanda ab auo. Et an in matre maritante filiam? & de qua filia intelligenda est constit. quāplurium, & an si filia secundo nuberet, & in quibus casibus debetur vel non remissiuè.

S V M M A R I V M.

- 1 **V** Assalli subuenire tenentur Baroni in oneribus feudi, & proprijs.
- 2 **V** assalli an teneantur subuenire Baroni soluenti releuium, dubitatur, & negatur num. 6.
- 3 **S**ubuentio debetur Imperatori suscipienti coronam Imperij.
- 4 **S**ubuentio debetur Domino facienti filium mi. item.
- 5 **S**ubuentio debetur Prælato possidenti feuda pro sua consecratione.
- 6 **V** assalli non tenentur subuenire Baroni soluenti releuium.
- 7 **V** assalli tot oneribus grauati, ideo alijs non debent grauari & quantominus.
- 8 **S**ubuentio non debetur, suè adiutorium, nisi in casibus expressis.
- 9 **S**ubuentio pro releuio fuit omissa per Constit. Regni quāplurium.
- 10 **B**aro exigens adiutoria extra casus expressos punitur.
- 11 **S**ubuentio debetur etiam si feudum concessum fuerit sub annuo canone in emphiteusim, & decisio refertur.
- 12 **S**ubuentio debetur Baroni ementi feudum adhuc pendente pacto de retrouendendo. **S**ubuentio debetur Baroni etiam si venditio esset limitatè facta sub num. 12.

- 13 **S**ubuentio debetur Baroni pro maritanda sorore, non obstante quod soror aliunde dotem haberet.
- 14 **S**ubuentio denegatur Baroni in feudo nouo empto post mortem patris pro maritanda sorore nata ex patre ementis.
- 15 **S**ubuentio non debetur pro maritanda sorore, cui dos à patre relicta fuit.
- 16 **S**ubuentio debetur pro maritanda sorore, non obstante quod dos à patre ei fuerit relicta, refertur contraria opinio, & decisio.
- 17 **S**ubuentio debetur Baroni soluenti dotem sorori à patre relictam.
- 18 **S**ubuentio debetur Baroni pro monacanda filia, vel sorore tempore consecrationis, & num. 21. & tempore nubilis etatis, num. 28.
- 19 **S**ubuentio quomodo taxatur pro maritaggio, & pro monachaggio ponitur, ut sit primo casu medietas adoba, secundo casu medietas medietatis adoba.
- 20 **S**ubuentio debetur tam pro maritanda prima filia, vel sorore, quam pro secunda, & num. 31.
- 22 **S**ubuentio pro maritanda nepte an debeat, declaratur ut debeat ab auo paterno in casu, quo tenetur ipse dotare neptem.
- 23 **S**ubuentio non debetur auo materno dotanti neptem ex filia.
- 24 **M**ater tenetur aliquando filiam dotare.
- 25 **M**ater potest petere subuentionem casu quo est admissa ad dotandam filiam.
- 26 **A**uus paternus existente filio inope, & dotans eius neptem potest petere subuentionem à vassallis, & num. 26.
- 27 **F**ilia in materia subuentionis intelligitur de legitima, & naturali.
- 29 **S**ubuentio pro maritanda filia spuria, quòd debetur, declaratur.
- 30 **S**ubuentio non debetur quando filia spuria haberet unde se dotaret.
- 31 **D**ecisio refertur, subuentionem debendam etiam pro maritanda, vel monacanda secunda filia.
- 32 **S**ubuentio debetur pro maritanda filia vidua, quæ alias dotem habuisset, & deperdita illa esset.
- 33 **S**ubuentio non debetur pro maritanda

- filia vidua, quæ dotem alias receptam sua culpa deperdisset.*
- 34 *Vel si dos repeti non posset ab heredibus viri.*
- 35 *De subuentione à vassallis prestanda pro maritaggio filiarum, & monacatione remissive.*
- 36 *Subuentio debetur Baroni pro emenda unica tantum terra.*
- 37 *Nec debetur subuentio si vellet emere unam iurisdictionem.*

QVÆSTIO XIV.

- Eleuiū est onus ipsius feudatarij, siue Baronis primogeniti iam supra diximus q. 7. p. 1. & quia vassalli sēper, vt plurimū, subuenire solēt Baroni pro satisfaciēdo oneribus feudi, & proprijs, vt ex *Constit. quamplurium*, & ibi passim DD. Regnicolæ nostri. Propterea quæro si
- 2 vel nē vassalli tenentur subuenire Baroni soluentis releuium, & sic onus ob feudum impositum, vt supra diximus q. 7. par. 1. ex qua ratione videtur dicendum, quod vassalli tenentur subuenire Baroni, quæ consequentia clarè deducitur à simili; nam & si releuium soluitur pro inuestitura, quam Baro accipit de feudo, vt supra diximus q. 4. par. 1. in princip. & Imperator quando
- 3 coronatur de Imperio, & illius accipit inuestituram, vel vadit Romā pro accipiēda dicta corona à Summo Pontifice, tunc potest petere subuentionē à vassallis, *secundum doctrinam Andr. & Feudistarum omnium in c. Imperial. S. firmiter, de probib. feud. alienat. per Frider.* cum coronatio à Papa sit quodāmodo confirmatio electionis factæ per Electores, quod idem in releuium, quod soluitur pro confirmatione inuestituræ, eiusq; renouatione.

Item vassallus quando inuestitur à

- 4 Domino, tunc propriè vassallus, siue Baro est appellandus, & idē vt confirmetur in Batonem pro inuestitura soluit releuium, quod inter alias causas soluitur ob laborem, quem suscipit Dominus in inuestiēdo, vt videmus in simili; nam vassallus tenetur subuenire Domino facienti filium militem; itā *Bartholom. de Capua in d. const. quamplurium in apostilla, & cum sequitur Ass. ibi sub num. 5.* qui refert sic fuisse dictum *Freccia auth. 2.* ergo tantò magis pro faciendo propriam personam militem (cum Baro miles dicatur) subuenire debent vassalli.

- 5 Item Prælatus possidens feudum potest pro sua consecratione petere adiutorium à vassallis, *d. constit. quamplurium, vers. de Prælati*, ergo idem in Barone pro sua inuestitura in vassallo laico, & consecratus recognoscitur verè in Episcopum, licet antea electus esse videatur, tamen iura Episcopalia, & insignia habere non potest nisi examinetur, & consecretur.

- Hoc tamen non obstante in contrarium est veritas, vt hoc casu Baroni soluenti releuium non teneantur vassalli subuenire, itā *Andr. de Ifern. in cap. 1. S. similiter de capitul. Corrad. in sua parua apostilla*, quem sequitur, & refert *Ass. ibi sub num. 8.* Ratio autem est, quia petere adiutoria à vassallis est onerare eos, & opprimere, vt ex *d. constit. quamplurium*, & onera semper sunt restringenda quantomagis possunt, nē vassalli tot oneribus angustientur, & ideo hoc nouum onus non est inducendum, ne onera oneribus addantur. Tanto magis non debet induci, quia onera ista nempè casus, in quibus adiutoria, & subuentiones debentur à vassallis sunt expressa per dictam constitutionem quamplurium, inter quæ non est positum hoc, nempè subuentio ob releuium soluendum. Igitur constitutum habuit pro omisso, l. 1. *S. ne autem, C. de caduc. toll. itā firmat Andr. de Ifern. in d. constit. quamplurium, in addit. parua,* ideo

ideò nec nos inducere, sed omittere debemus. Quinimò contrarium est **10** statutum, & si Baro extrà illos casus expressos in dicta constitutione exigeret adiutoria, punitur pœna dupli assignanda fisco, vt per capitul. Regni editum per Regem Carolum, incip. *Item Statuimus sine tamen licentia Regis.*

Subuentionem autem prædictam denegatam in proposito casu releuij, declara etiam deberi in multis casibus declarando, & extendendo dictâ constitutionem.

Declara primo, vt etsi constitutio **11** loquatur in Comite, Barone, milite, & sic præsupponat feudalem concessionem, tamen dicas procedere dictam constitutionem etiam si cõcessio esset in emphiteusim, ità *Vinc. de Anna alleg. 105. num. 21. Franch. decis. 131. Maria vot. 34. num. 10.* qui DD. in casu proposito, nempe concessio casali ab Ecclesia, & capitulo cuidam Baroni cõsuluerunt, & sic fuit decisum, vt adiutorium deberetur dicto Baroni concessionario.

Declara secundo, quòd si emptor **12** feudi cum pacto de retrouendendo nõ possit quodammodo dici verè Dominus perpetuus, & irreuocabilis pẽdente pacto de retrouendendo, tamen adhuc ei adiutorium debetur in suis casibus, quod idẽ esset si venditio esset facta limitata cum aliquibus pactis, ità *Vinc. de Franch. d. decis. 76.* vbi refert **13** decisum in fauorem emptoris cū pacto de retrouendendo, & post eum *Franc. Capiblan. de offic. Baron. pragm. 1. num. 48. Moder. Viscõt. ad Vincent. de Franch. d. decis. & in suis conclus. Anell. Amat. Pras. Reg. Cam. conf. 79. num. 9. Freccia de auctor. Baron. auct. 2. in fine.*

Declara tertio, adiutorium deberi **13** Domino à vassallis pro maritalanda sorore, vt in d. constit. *quamplurimum*, quod dictum declara procedere etiam si soror maritalaretur cum dote data à fratre ex eius bonis, vt quia diues, adẽ vt necessitatem non haberet de subue-

tionem, quia adhuc illam petere potest, ità *Vinc. de Franch. d. decis. 73. & post eum Capiblan. de offic. Baron. pragm. 1. num. 74.*

Quod adiutorium limita non esse **14** præstandum à vassallis, quando feudum esset nouum, vt quia frater post mortem communis patris emisset terram, quia si vellet adiutorium pro maritalanda sorore non esset ei concedendum, ità *Andr. Molfes. ad consuet. Neap. par. 6. q. 4. num. 20. Capiblan. de offic. Baron. loco supra allegato num. 74. Camill. Borrell. conf. 40. num. 11.* hanc eandem sententiam defendit *Loffred. in sua paraphrasi ad Andream in cap. 1. S. vt autem equitas col. vlt. vers. ex his autem omnibus Franch. d. decis. 73. num. 10. Maxilla ad consuet. Barenf. tit. de immunit. Eccles. S. ex antiquis num. 16. Freccia d. auctor. 2. num. 19.*

Limita secundo, non esse dandum **15** adiutoriũ pro maritalanda sorore, quãdo dos esset ei à patre legata, prout ità **16** decisum refert *Camill. Salern. in consuet. Neapol. in addit. ad rub. de iure dotium, in addit. incipiente rub. ista de iure dotium col. 3. vers. ceterum adde solemnem.* Verum contrariã sententiam reperio receptam, vt in casu isto adhuc (non obstante quòd dos legata sit à patre ipsi sorori, vel filiz) adiutorium debeat, **17** prout ità refert decisum *Freccia de subfeud. lib. 2. auctor. 2. num. 56. Iacob. de Ayell. de iure adobe num. 40. idem Capiblan. de offic. Baron. loco præmanito num. 71. Molfes. ad consuetud. Neapol. p. 6. q. 5. num. 2. tit. de iure dotium.*

Verum si frater solueret dotem sorori à patre legatam, tunc in eius solutione tenentur Vassalli adiuuare fratrem, *Anna singul. 11. in verb. adiutoriũ Molfes. loco antecitato, Flavius Amendol. ad Franch. decis. 42. num. 4.*

Quod si frater, vel pater monacaret filiam, vel sororem, adhuc possent petere adiutorium, siuè subuentionem, vt dicunt præfati DD. omnes, qui voluerunt tunc solui debere, quando

19 consecratur, sed diuerso modo taxatur hæc subuentio, quæ licet in maritaggio, vel alias esset medietas adobe, vt si pro quolibet foculario soluerentur decem caroleni pro adoha, tunc pro subuentione in maritanda sorore, vel alias esset medietas, & sic quinq; caroleni deberentur, tamen quando monacatur, eò quod non indiget tanta dote, tunc est medietas istius medietatis, & sic grana viginti quinque pro quolibet foculari, prout de hac obseruantia testatur *Molfes. d. loco par. 6. q. 5. num. 18. & 19.*

Vnde inferas, quod & si plures sorores haberet frater, & prò maritata iam habuisset vnã subuentionem dicas, quod adhuc pro alia, & sic pro secunda aliam potest petere subuentionem, prout ita fuisse iudicatum refert *glos. in constit. quamplurium in fine, quæ incipit. dubitatur numquid liceat, Iacob. de Ayell. de iure adoha num. 30. Capiblan. de offic. Baron. pragmat. num. 67. Fuscus singul. 25. lit. F. quicquid dicat Gramatic. in dicta constit. sub nu. 15. vers. & sic transcendendo, & conf. 68. Camill. Salernus ad conuict. Neapcl. rub. de iure dotium col. 3. in addit. incip. rub. ista, vers. si prò maritanda secunda filia, Capyc. in verb. feudorum adiutoria.*

Quæ subuentio prò maritata filia non est soluēda tempore monacatus, sed, vt dixi, tempore professionis, siuè consecrationis, *Franch. decis. 42. Anna singul. 13. incip. adiutorium, Paschal. de patr. potest. par. 4. cap. 10. num. 77. Capiblan. d. loco num. 76. & 77.*

22 Declara principaliter, quid in neptem an pro ea maritanda Vassalli debeant soluere subuentionem, dicas quod aut dotatur ab auo paterno in casibus a iure permittis, in quibus auus tenetur dotare neptem, & tunc dicas, quia in eo verificatur mens constitutionis, deberi adiutorium, prout ita iudicatum refert *Molfes. d. p. 6. q. 4. num. 22. in causa Principis Venusij.*

23 Aut ab auo materno, siuè auia ma-

terna, & tunc quia in hoc casu non verificatur mens constitutionis, quia iste personæ non tenentur dotare neptem, dicas, quòd subuentio non debetur, prout ita decisum refert idem *Molfes. d. loco num. 23.* quia istæ personæ de iure non possunt costringi ad dotandum, & ideo non continentur sub constitutione prædicta, quæ vult subueniendum esse illi, qui omnino dotare tenetur.

Licet in matre maximam esse dubitationem, dixit *Molfes. d. loco, prout etiã dubitauit Freccia de auctor. Baron. auctor. 2.* tamen dicas, quod aliquando mater tenetur filium, & filiam alere, & ipsam dotare in subsidium, exitibus inopibus patre, auo paterno, & auia paterna, ita post *Bald. in l. neq; mater, C. de iure dot. Petr. Surd. de aliment. tit. 1. q. 16. num. 15. Mantica. de coniect. ult. vol. tit. 16. num. 19.* ideo hoc casu potest petere subuentionem, dum ex bonis maternis esset dotanda filia, & ita fuisse decisum in Regia Cam. refert *Io. Aloysius Mormilis in d. constit. quamplurium num. 4.*

26 Quod si pater existeret in medio, cuius est officium dotare filiã, & esset etiã auus, qui haberet feudum, & pater esset inops, tunc quia dotare neptem spectaret ad auum vt diuitem stante inopia patris, dicas quod hoc casu auus posset petere subuentionem à vassallis, ita *Vincens. de Franch. decis. 235. Mastrill. decis. 1. num. 7. Capiblan. de Offic. Baron. d. loco num. 69.*

Quarto, in filia intelligendo de legitima, & naturali, non est quæstio, vt vassalli teneantur subuentionem præstare patri dotanti, vt in *d. constit. quamplurium, ubi Andr. de Ifern. Afflic. Camill. Salern. Freccia, ceteriq; supra allegati, Mormil. in d. constit. quamplurium* & etiã pro monacanda dummodo expectetur tempus consecrationis, & in maritanda tempus, & ætas nubilis, *Freccia d. loco auctor. 2.* In filia autem spuria dicas etiã habere locum constitut.

fitur. quamplurium, vt pro ea mari-
tanda pater possit petere subuentionē,
ita consuluit *Martin. Laudens. in cap. 1.*
tit. an apud iudicem, vel Dominum qua-
stio feud. debeat determinar. Præposit. in
cap. 1. S. similiter, de capit. Corrad. Fre-
cia d. auctor. 2. num. 15. de quo vide Af-
flic. in d. constit. quamplurium notabil. 6.
dubio 6. ea nimirum ratione, quia etiã
spuriã filiam pater tenetur alere de
iure canonico, & eam tenerur dotare,
cap. cum haberet extr. de eo, qui dux. in
matr. quam cognouit per adult. Bartol. in
auth. ex complexu, C. de incest. nupt. &
alias rationes de quibus Cassan. in con-
suet. Burgund. loco præallegato, vers. sed
iuxta hoc, Ayell. num. 31. de iure adobe,
atque subsidij, Bermondez Chouer de pù-
blicis concubinar. tit. qui etiam filios ex tali
concubinato procreatos num. 50.

Limitans *Chassan.* non teneri subdi-
tos ad contribuendum quando filia
30 spuria haberet vnde alias se dotaret,
vel aleret, ex *Bald. in l. neq; C. de iure*
dotium, Præposit. d. loco, Gugliel. de Bene-
dictis in cap. Raynutius, in verb. dotem
quam ei dederat num. 44. 45. de testam.
Io. Lopez in repet. cap. per vestras de do-
nation. fol. 99. num. 7. allegatus à Chassen.
d. loco, in verbo Guglielmus, de qua filia
spuria se remittit, Molf. d. loco.

Dicens *Chassan. in dicto versiculo istud*
31 *tenet, quod & si constit. quamplurium*
loquatur pro maritanda filia, ad eũ
ex dispositione tex. in l. boues, S. hoc ser-
monem, ff. de verb. obligat. intelligatur tan-
tum de primis, & sic de vnica, prout ita
refert Guid. Pap. decis. 57. in fine, & hoc
expressè cauetur per dictam cõsuetu-
dinem Burgundiæ, dum dicit marriage
d'vna fille, tamen contraria sententia
verior est, vt etiam pro secunda mari-
tanda filia subditi tenentur subuentionem
præstare, ita post DD. allegatos
ibi à Chassaneo tenet Franc. Capiblan.
de offic. Baron. pragm. 1. num. 67. Paul.
¶ *Fusc. singul. 25. & ita decisum refert Ia-*
cob. de Ayell. & Franc. Capiblan. locis præ-
xime allegatis.

Hoc idem putantes, *Ayell. num. 32.*
vt & si filia vellet se secundò nubere,
& dotem perdidisset, cum primo viro
vt adhuc vassalli præstare teneantur,
& peti possit, ita ex auctor. *Alex. in l. si*
cum dotem, S. fin. col. 3. ff. solut. matrim.
33 subdientis secus esse si ex culpa sua dos
esset deperdita, & consumpta, vt hoc
casu subuentionem non esse concedē-
dam, prout voluerunt *Bartol. & DD. in*
l. pater dotem, & in d. l. si cum dotem, S. si
post solutum, ff. sol. matrim.

Vel si dos extaret, sed repeti non
posset ab hæredibus primi viri, quia
inops, & tunc vassalli non tenentur ad
subuentionem dicit *Ayell. d. nu. 32. vers.*
quid autem, ex tex. notab. in l. si socius, in
verbo quod si solus, S. pro socio.

De qua subuentione circa maritan-
35 das filias, & neptes, vide quæ latè dif-
ferit *Chassan. d. loco tit. dez iusticez S. 4.*
per totum, in verb. mariage d'vna fille,
& Matth. de Afflic. in d. constit. quam-
plurium, ubi Mormil. Ayell. d. loco nu. 31.
cum seqq. Capiblan. d. loco, Molfes. loco
antecitato, sed omnium vberissime Chassan.

Quinto subuentione tenentur vas-
36 salli Domino præstare ementi terram,
¶ prout decisum testatur *Iacob. de Ayell.*
d. loco num. 32. vers. quintus est casus,
quod tamen intellige, vt pro vnica
tantum terra sit præstanda subuentio,
vt subdit Io. Franc. Capiblan. d. pragm. 1.
nu. 69. & 79. post Iacob. de Ayello d. loco,
37 quod non esset, si emere vellet vnã
iurisdictionem, vt tunc subuentio non
debeatur *Capiblan. d. loco num. 80. qui*
Capiblan. plura de hac materia sub-
uentionis enarrat in hoc casu, ad quem
me remitto, ne præter morem videar
illum transcribere.

ARGUMENTVM.

Mutuans pecuniam præ soluendo rele-
uio, an cæteris creditoribus super feu-
do anterior sit iudicandus, & probatur
quod

quòd anterior cæteris sit iudicandus varijs medijs, & decisio super hoc expenditur.

S V M M A R I V M.

- 1 **N**ecessitatis causa hisce temporibus Barones solent pecuniam pro soluendo releuio fœnori accipere.
- 2 Mutuans pecuniam pro releuio in concursu creditorum, quo loco numerandus? & anteriori asseritur loco. num. 3.4.
- 3 Mutuans pecuniam pro refectione domus, cæteris super domo præfertur creditoribus, & anterior iudicatur.
- 4 Mutuans pecuniam pro expensis funerum cæterisq; causis priuilegiatis anteriori loco iudicandus.
- 5 Decisiones contraria referuntur, an mutuans ut supra. anterior sit iudicandus.
- 6 Mutuans pecuniam pro soluendo fisco, subintrat in locum fisci.
- 7 Dominus soli pro laudimio, siue canone, cæteris anterior super re emphyteutica censetur.
- 8 Pecunia debet esse soluta fisco, ut mutuans gaudeat priuilegio, & num. 10.
- 9 Mutuanti pecuniam pro releuio statim satisfaciendum super feudo, saluis iuribus alterius litigantis, contra alium litigantem quatenus teneretur ad releuium, & refertur decisio.
- 10 Pecuniam mutuantes pro soluendo releuio fisco, debent mutuare vinculatè.

Q V Æ S T I O X V.

Via sæpè sæpius Barones iam iã labente tẽpore ad soluendũ releuium, nec habentes pecuniã præ manibus ascendentem ad summam medietatis fructuum pro soluendo releuio, ut quia vel fructus iam consumpserunt, vel nondum perceperunt maximè hisce temporibus cala-

mitosis ob pecuniæ penuriam, solent Barones pecunias ab altero fœnori accipere, & fisco soluere, nè labente tempore in pœnam duplicati incidant, vel violentam aliquam Perceptorum patiantur exequutionem, prout de contingenti casu de pecunia mutuata pro releuij solutione, meminit *Vincen. de Franch. decis. 121.* & postea Barones, vel propter impotentiam, vel quia renitentes sunt ad restituendum, patiantur super feudo sibi exequutionem extorqueri, quo casu si euenerit concursus creditorum, & iste mutuans esset inferiori loco, an cæteris præferendus, & licet lōgam decisionem faciat *Vinc. de Franch.* tamen de hoc articulo nullũ verbum facit, ego verò quoad spectat ad nostram materiam referam.

Concludo itaq; talem mutuantem esse iudicandum anteriorem, cæteris dummodò pecunia fisco soluta fuerit.

- 3 Tũ primò, clari enim est iuris, q̄ mutuans pecuniam pro refectione domus, siue eius renouatione omnibus creditoribus præfertur, & anteriori loco in concursu connumeratur, adeòt ei primo loco super domo resecta, siue renouata de suo credito satisfaciendum sit, prioriq; loco (licet posterior) sit connumerandus de quo clara sunt iura, & decisiones, *ex tex. in l. interdum ff. qui potior. in pignor. habeant. Marcus Anton. Peregrin. de fideicom. art. 5. nu. 34. in fine, & plures decisiones refert Io. Baptista Thor. in suo compend. in verbo creditor fol. 132. col. 2. vers. 2.* hoc idem videtur dicendum in solutione releuij, quod soluitur pro renouatione inuestituræ feudi, illa namq; fidelitatisque iuramentũ (ut supra diximus) per mortem vltimi possidentis, erat quasi extinctum, ut supra diximus par. 1. q. 4. adeòt si non renouabatur feudum amittebatur de iure communi; vnde ex hoc dicitur releuium à releuando, quasi releuet, siue relumat feudum à manu Domini, cui quasi videbatur recidisse, à cuius manibus si non resu-

matur soluendo releuium, & nouam inuestituram petendo, & accipiendo, nouumq; fidelitatis iuramentum præstando, certè feudum ipsi Domino recadebat in totum, quæ rationes consi-
 ratæ fuerunt in refectione domus, vt mutans anterior sit iudicandus, quia ipse domum iam iam recasuram, & deperditam refecit, meritò ille anterior est iudicandus, ideò dum mutuatur pro refectione, siue releuamine rei, & sic feudi, meritò in concursu præferendus est cæteris creditoribus.

4 Tum secundo, releuium debetur ob mortem Baronis, vt supra diximus d. p. p. q. 4. & soluitur Domino pro labore illo, què suscipit in renouatione inuestituræ, & etiam quia dñs ob mortem amittit vassallū, meritò debet releuari habendo medietatem fructuum illius anni mortis, sicq; in releuio debendo in Regno nostro potissima causa est mors ipsa, ob quam mortem, & funus sui prædecessoris successor impendit hanc medietatem fructuum, sed clarum est, quod expensæ, quæ fiunt ob mortem testatoris in infirmitate, vel ob funus defuncti sunt priuilegiatæ, adedut mutuantes pecuniam pro illis expensis, omnibus creditoribus anterior iudicandus, & præferendus est, & priori loco ei satisfaciendum, quasi q. mutuauerit in causam priuilegiatam, & de hoc sunt aperta iura, & decisiones, *Surd. decis. Mant. 112. in princip. dicens fuisse decisum in fauorem mutuantis, idemq; decisum refert Mastrill. decis. Sicil. 10. num. 2. Polid. Ripa obseruat. 174. Causalcan. decis. Fiuizan. par. 1. decis. 32. Petrus Caballus rerum criminal. centur. 3. casu 201. num. 43. Castill. decis. Sicil. 103. Maynard. decis. Tolos. 48. lib. 2. Facchi-neus lib. controuers. iur. 2. cap. 49.* hi omnes in eorum Tribunalibus referunt fuisse decisum pro mutuante vt cæteris antreferendus sit, quicquid in contrarium decisum refert *Vincens. de Francb. decis. 51.* ergo idem dicendum in mutuante pro releuio dum mutua-

tur ob expensas illas, quæ soluuntur Domino ob mortem Vassalli, & pro renouatione inuestituræ, & sic à paritate rationis videtur dicendum, quod mutuans pro releuio omnibus anterior sit iudicandus.

6 Tum tertio, & melius facit ratio, quæ magis stringit; nam mutuans pro releuio, mutuatur, ut soluat fisco, & pecunia in effectu debet esse soluta, fisco (ut antea præmonui) qui fiscus in actione releuij priuilegiatus est, adedut ut omnibus creditoribus anterior præferendus est, ut alias supra diximus, sed credens, siue mutuans pecuniam, vt soluatur creditori anteriori, in eius locum subintrat (& tantò fortius cessis actionibus, quod quisque facere debet) merito cum hic mutuans mutuetur, ut soluatur fisco creditori anteriori, meritò anterior iudicandus est cæteris creditoribus concurrentibus super feudo.

7 Tum quartò, quia releuium debetur in recognitionem directi domini, sicut laudimium, uel canon pro directo Domino, & Dominus soli pro canone, uel laudimio cæteris creditoribus anterior est, ita etiam Dominus pro releuio, meritò qui pecuniã mutuatur ut fisco soluatur, anterior est iudicandus; Possunt & aliæ afferri rationes de mutuante pecuniam in causam priuilegiatam, ut primipilo, dote, & alijs, adedut semper ex ea causa anterior sit iudicandus, quæ relinquo consideranda quando casus acciderit, sufficit tamen indicasse, & attingisse, & firmasse conclusionem, quod mutuans pecuniã pro solutione releuij est iudicandus anterior omnibus creditoribus, sed oportet, quod uerè pecunia fisco fuerit soluta, alias non gaudebit hoc priuilegio ut supra diximus.

8 Erat tamen consultius mutuanti, ut exprimat, quòd ipse intendit intrare in loca fisci, eiusq; actionē, & ut exprimat, quod sibi cedatur actio.

Estq; tam uera hæc conclusio, quod mu-

9 mutuati pecuniā prò solutione releuij antè omnes satisfaciendum est, quod & si esset dubium inter duos vter eorū teneretur ad solutionem releuij, & ambo litigarent corā iudice, sed vni fuit mutuata pecunia pro solutione releuij quā verè alter ex litigantibus soluisset fisco saluis iuribus contra alium, tunc statim satisfaciendum est mutuati super feudo, saluis iuribus contra litigantem, quatenus ipse teneretur, non autem mutuatarium, & tantò fortius quando pecunia prædicta fuisset soluta, vt supra monui, cū non debeat mutuans inquirere, si vel nè mutuatarium teneatur, prout ita fuisse decisum refert *Vinc. de Franch. d. decis. 12 l. n. 19. in causa Mag. Diane Carrasæ, & Mag. Augustino de Francisco eius viro, cū Mag. Donata Carrasæ, mutuante ducatos quatuorcentum dictæ Dianæ pro solutione releuij, fuit condemnata dicta Diana ad soluendam quantitatem in actis deductam, saluis tamen iuribus dictæ Dianæ contra prædictum Augustinum de Francisco, quatenus ipse teneretur, nõ autem Diana, prò qua Diana Carrasæ scripsit Camill. de Medic. cons. 18. per totum, dicendo ipsum non teneri ad solutionem releuij, quia non apparebat pecuniam versam fuisse in solutione releuij, & quod non ipsa, sed maritus fructus percipiebat, ideò sint causi mutuantes pecuniam prò tali effectu, vt mutuentur conditionatè, & vinculatè, & vt pecunia non amoueat à banco, nisi prò soluendo releuio fisco, & nec aliter mutuetur.*

ARGUMENTVM.

Capitulū Regno nostro concessum quintum, & sextum in ordine, expeditum in anno 1558. incip. Item esponeno, & aliud, Item si supplica, per quæ disponitur, quod feuda donata filijs imme-

diarè successoris iudicentur, vt feuda antiqua, & paterna, & quod de eis soluatur releuium in casu mortis donantis, an procedat vassallo inuito, & renuente vti gratia prædicta. Et an fuerit dicta gratia necessaria, refertur Bammacar, sententia dubitantis vassallum non posse renuere hanc gratiam, contra quā innuit Author. Et quod gratia illa non fuerit necessaria refertur doctrinā Andr. de Ifern. à Bammacar. exposita.

S V M M A R I V M.

- 1 Feuda donata filijs, hodie reputantur etiam antiqua in persona filiorum.
- 2 Clausula in donatione feudorum filijs apponenda, quod ob mortē donantis soluatur releuium, & ob delictum donantis feudum aperiatur Regiæ Curie, & assensus habeatur prò præstito, refertur.
- 3 Gratia, vt supra concessa, an fuerit necessaria, & an possit renui, dubitatur.
- 4 Feudum donatum filio, & habitum, vt antiquum, an possit vassallus, illud habere vti nouum renunciando gratiæ prædictæ.
- 5 Bammacarij sententia super hoc refertur.
- 6 Authoris sententia refertur, quod gratia prædicta renui non potest.
- 7 Gratia prædicta continet fauorem fisci, & vassalli, ideo renui non potest.
- 8 Præiudicium fisci, & vassalli consideratur vassallo nolente vti gratia prædicta.
- 9 Gratiam prædictam non fuisse necessariā adducitur Andr. de Ifern. sententia.
- 10 Successio patris respectu filij mortui etiam iure hereditario dicitur, & num. 11.
- 11 Feudum refutatum retinet eandem naturam quam prius habebat.

QVÆSTIO XVI.

De vitandis Doctorum difficultates, siue vel nè feuda donata filijs ab eorum patribus essent iudicanda vti feuda antiqua, vel noua, adeò post donatarij

tarij mortem siue filij. Si vt antiqua iudicaretur pater succederet, vel proximior adgnatus in gradu successibili. Si vt noua, quod difficultabatur, tunc ad fiscum deuoluerentur excluso patre, cæterisque descendens in gradu successibili, quo casu supplicatum fuit Regi nostro, vt feuda prædicta donata iudicarentur antiqua ad finem vt succedant pater, & proximiores, & fiscus excludatur, & fuit in 6. capite obtenta Regis decretatio, quoad feuda donata tantum, vt supra, iudicarentur vt antiqua; verum quod ob mortem donantis soluat reuuium fisco, & ob delictum donantis feudum aperiat Regiæ Curia, & assensus habeatur pro non præstito, de quo vide, quæ dicam infra p. 4. q. 14.

Qua assertionem, eiusq; decisionem posita, inueni apostillam quamdam manuscriptam D. *Bammacar. ad Andr. de Isern. in cap. 1. S. sed & res per quos fiat inuestit.* vbi dubitatur de duobus. Primo, an vassalli inuiti possent vti hac gratia. Secundo, quod dicta gratia non fuerit necessaria.

Quoad primum excitauit dubitationem *Bammacar.* & dixit per hæc verba de quibus ego memini d. q. 14. Sed quid si feudatarius noluerit vti gratia illa, an debeat in eius odium retorqueri, quando contentus esset qd feudum remaneret penes se, & habeat illam eadem naturam, quam habuisset circumscripta gratia illa. Respondet *Bammacar.* dico, quod tenetur, & alibi dicit idem *Bammacar. in alia apostilla*, hæc verba. Sed consideres, quod si feudatarius dixerit, nolo vti hac gratia, & volo feudum donatum remanere penes me vt donum, tunc fortè ad reuuium non tenebitur, quilibet n. fauori suo renunciare potest, non ergo debent concessa in Ciuitatis, & Regni beneficium, in eius odium retorqueri, ex regula quod fauore de legibus, deinde subdit, sed cogitabis, ego tamè in omnibus cogitandum reliquo, sicq; vides,

quod *Bammacar.* post prolatam suam sententiam adhuc dubitat, licet videatur in affirmatiuam inclinare sententiam.

Ego verò, salua pace D. *Bammacar.* præceptoris mei, cui nihil in hac re detraho, sed potius defero, dum ipse non affirmavit, sed cogitandum reliquit dico, quod nõ potest dicere nolo vti hac gratia, sed illi stare tenetur, ratio, quæ me mouet, est, quia hæc gratia continet fauorem fisci, & vassalli, & ideo si alter illi renunciaret, vt quia feudum vellet, vt esset nouum, resultaret præiudicium fisci, qui reuuium nõ haberet.

Et quod sit præiudicium vtriusque probatur ex assertionem dicti capituli, quia feuda donata filijs ex contractu illo inter viuos Regio assensu mediante, tunc propter subtilitates Doctorum, ne dicatur malitia, indubium reuocatum fuit, vt dicta feuda essent censenda noua, non autem antiqua, prout *Isern. & Thom. de Marin. & Frecc. dicunt locis infra allegandis*, & ideo si eueniret donatarium præmori nullis relictis filijs, & descendens, tunc feuda prædicta ad fiscum deuoluerentur, & ad ista donatio ad vtilitatem fisci redundaret, & descendentes excluderentur contra mentem donantis, siue supplicatum Regiæ Maiestati, vt feuda iudicarentur, vt antiqua. Sed fiscales, qui fiscalia iura tuentur, considerata hac vtilitate, quæ fisco obuenerit in dicto casu, addiderunt illam clausulam in recompensationem dictæ futuræ utilitatis iam per gratiam amissæ, vt soluat reuuium per mortem donantis, & amittatur feudum ob delictum alterutrius, si ergo respicit fauorem vtriusque, quomodo vnus in alterius præiudicium illi renunciare potest? Rex enim fiscum suum à dicta futura successione excludendo voluit, vt soluat reuuium, & hoc cum ratione, quia si venit ad feudum antiquum donatum vti successor, & hæres, put in dicto capitulo

Q

pitula

pitulo dicitur, ergo ad releuium tenetur, quòd si haberet vti nouum ex cōtractu vti que non tenetur soluere releuium, & sic fiscus fraudaretur, ex quibus apparet resoluta prima dubitatio Bammacar, quæ prima fronte videbatur obstare.

9 Ad secundam dubitationem ponderando verba illa capituli, *Perche la sottilità de Dottori, per non dire malitia hà tirato in dubio, &c.* tacitè respondendo ad verbum illud, malitia, dixit *Bammacar*, in quadam alia apostilla manuscripta ad marginem dicti capituli in hæc verba, Hoc dubium erat contra expressa verba *tex. in c. 1. sed & res num. 8. & 9. per quos fiat inuestitura*, qui clarè loquitur, quòd in hoc feudo donato, præmoriēte donatario, quod pater succedit soluto releuiō, ergò clara est conclusio, quod non fit feudum nouum, sed tetinet naturam feudi antiqui, quia alias pater excluderetur, vt ibidem dixi, vnde gratia ista verè non erat necessaria simpliciter, & ideo firmam nouam quæstionem ad *Ifern.* eo loci in terminis gratiæ istius, vt ibi, & probatur in *cap. 1. de eo, qui finem fecit adgnat. & in c. 1. de vassall. decrepit. atq. alios congerit Thomas de Marin. de feud. ex pact. & prouidentia num. 125. fol. 133. mihi in tractatib. tom. 10. p. p. n. 26.*

Nec dicatur, quod differentia oriatur ex verbis inuestituræ, seù assensus pro se, & hæredibus ex corpore, &c. quia adhuc ad feudum datur successio iure hæreditario per patrem, vt per *Iferu. ibi num. 9. in fin. & Bammacar. in add. ad d. cap.*

Et in *d. S. sed & res num. 9.* in supra allegata apostilla ad *Ifern.* subdit hæc verba, sed quid si vassallus noluerit vti gratia illa, an debeat in eius odium retorqueri, quando contentus remāneret, quòd feudum penes se haberet illam naturam, quam habuisset circūscripta illa gratia, dico quod non tenetur, vt supra dixi, & subdit, Et quod plus est, dico, quod hoc feudum ita

donatum in vita, & refutatum habet illam eandem naturam feudi antiqui, quam prius habebat, quod patet ex doctrina *Ifern. hic num. 9. in fine*, qui dicit, quod si filius donatarius præmoriatur illi succedit, ergo retinet naturam feudi antiqui, quia in nouo pater non successisset, & sic gratia illa fuit verè superflua, quia articulus iste clarus erat, quod feudum retinebat naturam pristinam, & nō assumebat formam feudi noui, prout aliqui prætendebant tempore datæ illius capituli, quæ prætensio erat contra *Iferniam* hic, & in alijs locis, quos cumulat *Thom. de Marin. loco sup. citato, &c.* Hæc *Bammacarius*. Volui digna tanto viro ascribere, nec subtrahere, mihiq; nec tribuere præter institutum.

ARGVMENTVM.

Releuij præstationem cum possessione triginta annorum, feudum facere præsumi deducitur, & an probetur inuestitura, & de modo probandi feudalem qualitatem remissiuè.

SVMMARIVM.

- 1 **M**odus articulandi in probando rem feudalem esse remissiuè.
- 2 *Possessio legitima vti rei feudalis, & solutio releuij an presumat rem feudalem.*
- 3 *Releuij solutio sufficit ad probandam feudalem qualitatem.*
- 4 *Inuestitura de feudo presumitur pro solutionem releuij remissiuè.*

QVAESTIO XVII.

Rermultos esse modos articulandi, & probandi inuestituram de feudo factam esse, & rem, de qua contenditur esse feudalem, prout docent *Ludolph. Sbrader.*

der. de feud. par. 5. cap. 4. post Andr. de Ifern. in cap. 1. de controuers. inuestitur. num. 12. & per illum contextum Afflic. in cap. 1. per quos fiat inuestit. DD. in cap. si quis per triginta si de feud. defunct.

2 Tamen ego quæro, an si quis rem possederit spatio triginta annorum, & de ea releuium soluerit Regi, an probata ista possessione, cum hac solutione releuij, probetur etiam rem esse feudalem. In qua dubitatione dicendum est sufficere releuij solutionem ad inducendam feudi qualitatem, tum quia releuium soluitur à successore in feudo in hoc Regno, tum etiam quia sufficit vassallo, si semetipsum vassallus Domino seruitia præstiterit, *argum. lex. in cap. cum Ecclesia Sutrina, & ibi glo. & Abb. extr. de caus. possess. & propriet. licet de ea inuestitus nõ fuerit*

feudi nomine, ita docet Ludolph. Schrader. dicto loco num. 6.

4 Et in materia releuij, vt ex releuij præstatione probetur inuestitura, inter alias probandi modos ponit in praxi D. Bammacar. in d. cap. si quis per triginta num. 6. & 7. si de feud. defunct. vbi late de hac materia, quæ cum sit extranea ab ista prætermissa, si quis autem velit permulta perpendere adeat supradictos DD.

Et in specie de releuio, vt solutio releuij faciat præsumi rem feudalem, & qualitas feudalis probetur, docet in specie Henrich. à Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 16. num. 10. & ego dico etiam in tract. de iure adobe q. 12. vbi alias rationes al. ego, quem tractatum proxime imprimendum curabo.

Finis Tertie Partis.

Q 2 AN

ANDREAS CAPANVS

DE IVRE RELEVII

PARS QVARTA.

SVMMARIVM.

- 1 **B**aro potest habere in feudo fructus multifariam, & num. 2.
- 2 Fructus in solutione relevij aut separatos à solo, & exactos, vel extantes, & pendentes esse consideratur.
- 3 Relevium non debetur de fructibus à solo separatis.
- 4 Fructus à solo separati non feudales, sed burgenfatici sunt, & alienantur sine Domini consensu.
- 5 Decima si deberetur, non solueretur de fructibus feudi separatis à solo.
- 6 Fructus feudi à solo separati possunt à testatore gravari, & contra illos fit executio absq; domini assensu.
- 7 Fructus separati à solo non dicuntur fructus illius anni, quo feudatarius moritur.
- 8 Fructus pendentes in feudo dicuntur pars feudi, & de eis relevium debetur pro rata temporis.
- 9 Relevium debetur de fructu palie frugū, item & decima.
- 10 Oleum an veniat in solutione relevij consideratur, & distinguitur.
- 11 Oliua est in fructu, ideo relevium debetur, item & decima si venditur.
- 12 Oleum pressum ex oliuis Baronis venit in solutione relevij.
- 13 Oleum, quod soluitur Baroni pro molitura in suo Tappeto feudali venit in solutione relevij considerandum.
- 14 Industria, & negotiationes Baronis considerantur in solutione relevij, & negantur de illis deberi.
Item ponuntur in appretio, siue catastro.
- 15 Industria, siue negotiationes ad usum, & substitutionem Baronis, non ponuntur in catastro.
- 16 Industria, siue negotiationes perpetuo affixa feudo in eius augmentum feudales sunt.
- 17 De industrijs, & negotiationibus remis siue.
- 18 Bona allodialia in feudo habita considerantur in solutione relevij.
- 19 Bona allodialia stabilia unita feudo in perpetuum, & fructus afferentia veniunt in solutione relevij, & num. 22.
- 20 Feudum potest concedi cum animalibus, & alijs rebus mobilibus, & num. 26.
- 21 Immobilia unita feudo, feudalia presumenda, & relevium debetur.
- 22 Immobilia non unita, nec destinata feudo, non sunt feudalia, ideo relevium non debetur.
- 23 Relevium debetur de lucro ex animalibus ad feudi culturam additis.
- 24 Relevium non debetur de lucro animalium non destinatum feudi culturae.
- 25 Secundogenitus succedit in industrijs, siue animalibus non unitis feudo.
- 26 Decima debetur de fructibus animalium.
- 27 Relevium debetur de affictu fide, & dis-fide in territorijs Baronis quando certus est.
- 28 Relevium debetur de lapidicinis, & cretis nascentibus, & renascentibus in feudo, secus si non renascentur.

QVÆSTIO I.

Edictatem fructuum feudi illius anni quo feudatarius moritur deberi pro relevio Domino, iam supra diximus, multaq; & varia cōsiderauimus, verumenimvero fructus sunt in multipli-

ci differentia, ideò hic quæritur, quomodo, & quorum fructuum hæc medietas considerari, ac computari debet, & de quibus intelligenda. In feudo namq; Baro multifariam fructuum species potest habere, utpotè naturales, ciuiles, & industriales, & istorum, alij perueniunt ex feudo, alij propter feudum. Item Baro habere potest industrias, & negociationes. Item res allodiales mobiles, & immobiles, vel emptas ex pretio fructuum feudalium, vel de pecunia propria Baronis, vel animalia pro cultura feudi, vel ad partem, siuè ad succidam, cæteraq; de quibus *Andr. de Ifern. in cap. 1. S. plaustrorum n. 58. quæ sint regal. ubi Affl. nu. 10. 11. & seq.* Item habere potest mobilia perpetuò affixa feudo. Itè & fructus iurisdictionis, ut sunt compositiones, transactiones, poenæ ciuiles, & alia ut in sequenti.

Est igitur regula, quòd releuium debetur de fructibus feudi, nempe medietas eorum, qui in illo anno, quo moritur feudatarius percipiuntur.

Dubitatur, an ex omnibus fructibus, qui in feudo reperiuntur tempore mortis, releuium debebitur? certè sèper quod aliqua species, ex suprâ enumeratis, vel alia probetur quòd sit feudalis, & ex feudo percipiatur sub releuij præstatione continetur.

Considerando igitur fructus naturales, ciuiles, & industriales distingue. Aut sunt à solo separati, vel exacti, vel pendentes, & extantes. Primo casu, dicã ipsos sic à solo separatos, & exactos non contineri sub solutione releuij, ratio, quæ me mouet, est, quia isti fructus sic à solo separati, & exacti licet proueniant ex feudo, tamen quia non coherent feudo eius naturam amplius non sapiunt, sed burgenfaticam rem designant, adeòut alienari possint absq; Domini consensu, & quòd tales fructus sic à solo separati non sint feudales probauere hanc sententiam *Iacob. de Sancto Georgio in inuest. feudal. in*

*in verbo ita quod ipsi vassalli num. 16. Io. Camet. in extrauag. volentes, S. explicitis num. 13. fol. 34. late Camerar. in cap. Imperialem fol. 17. col. 1. vers. prima igitur conclusio lit. O. ex autoritate Andrea de Ifern. in cap. 1. S. si quis verò de pace tenend. Petr. de Gregor. de concess. feud. p. 6. q. 2. num. 15. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 5. num. 972. subdens, quod si de fructibus feudi deberetur decima, tunc si essent separati à solo non solueretur ex eis, quia amplius non sunt feudales, Bald. in cap. 1. sub num. 8. de success. feud. Boer. decis. 199. sub nu. 7. Franchis decis. 18. num. 10. idem Bald. conf. 33. vol. 1. Roland. à Vall. conf. 54. vol. 3. Gugliel. Pern. conf. 4. vers. sed posito, subdens in tantum hanc sententiã veram esse, ut separati à solo, & exacti burgenfaticam naturam sapiant, adeò ut testator quod vult post mortem potest illis imponere grauamen, & onus sine Domini assensu, prout annuit *Camerar. loco allegato, Affl. decis. 26. dicens fuisse votatum in Sac. Conf. quòd exequutio fieret in fructibus feudi.**

8. Quod ex alia comprobatur ratione, quia dum isti fructus tempore mortis reperiuntur à solo separati, non possunt amplius dici fructus illius anni, quo feudatarius moritur, sed anni præcedentis præteriti.

9. Aut sunt pendentes, & à solo non separati, nec exacti, & tunc dico, quod isti tales fructus subiacent solutioni releuij, ratio est, quia propriè dicuntur fructus feudi, imò pars feudi, *l. fructus pendentes, ff. de reuendicat. hanc rationes probant Tyraquell. de retract. lignag. S. 1. glos. 7. sub num. 37. Camerar. late in repet. cap. Imperial. fol. 18. col. penult. lit. A. Petr. de Gregor. de concess. feud. supra allegatus, Intrigliol. d. loco nu. 974. Affl. d. decis. 188. num. 3. & decis. 26. num. 2. Cephal. conf. 181. nu. 14. vol. 2. cæteri; supra allegati in primo capite distinctionis.*

Et illud, quod diximus, ut ex fructibus pendentibus debeatur releuium

intellige pro rata temporis.

Et de palea frumenti, quę colligitur in feudo Baronis, an debeat releuium, concludas affirmatiuę, quia palea dicitur esse in fructu, meritò releuium debetur, prout de ea debetur decima, *Vinc. de Franch. decis. 103. Aymon. Crauett. conf. 21. Guid. Papa singul. 703.*

Sed an de oleo Baronis debetur releuium, dicas, quod aut consideramus de fructu ex quo conficitur, siuè præmitur oleum, prout oliua, quę est in fructu, *ut ait Anna alleg. 95. & Amendol. ad Franchis decis. 103. num. 5.* adeòt decima debeat, meritò & releuium debendum est vti ex fructu, qui nascitur, & renascitur.

Aut de oleo, & tunc dupliciter consideratur, aut de oleo, quod præmitur in Tappeto Baronis ex oliuis terrarum feudalium Baronis, & tunc nec dubium, quòd est soluendum releuium de ipso oleo. vti ex fructu feudi nulla habita consideratione oliuarum, sed habita ratione expensarum.

Si verò consideramus de illo oleo, siuè olci parte, quam solent Barones exigere ab illis, qui confluunt ad suū molendinū, siuè tappetum feudale ad præmendum oliuas, & tūc si istud molendinum est feudale, releuium est soluendum vti ex introitu feudali, dumodò sit certa quātitas, prò qua afficitur, quia tunc debeat de illo oleo quod datur pro locatione tappeti, tāquam de introitu feudali.

Sed quid si Baro, industrias, & negotiationes haberet in feudo, adeòt ex illis lucrum haberet, an hoc lucrum eiusq; fructus subiaceant solutioni releuij, & dicas de istis non deberi solui releuium, quia ista bona dicit *Afflic. in cap. 1. S. & plaustrorum sub num. 10. quę sint regalia*, tamquam burgenatica ponuntur in appretio. *l. si fundus, ff. de leg. 3. cum concordantibus ibi allegatis ab Andr. de Iser. in d. S. & plaustrorum num. 58.* verum non debent ap-

præitari ea bona industria, siuè negotiationis, quę deseruiunt ad sustentationem, & pro vsu ipsius vassalli, *ex Luca de Penna in l. 3. C. de fund. limitroph. probat idem Afflic. ibidem, & nu. 11. idem Andr. de Iser. num. 59.*

Aut hæc bona de quibus vassallus industrias, & negotiationes facit destinavit perpetuò ipsi feudo, adeòt in augmentum feudi illa parauit, & eo casu feudalicia existimantur, *probat Afflic. d. loco num. 11. & 12. de mente Andr. de Iser. in d. S. & plaustrorum, num. 59. Nicol. Intrigliol. latè de hac materia cent. 2. art. 78. n. 28. post glos. — declarat Menoch. præsump. lib. 3. præsump. 99. num. 6. de quibus industrijs, siuè negotiationibus per Baronem factis, latè Franc. Capiblanco. de offic. Baronum prag. 12.*

Item & Baro potest habere in feudo bona burgenatica, vel illa iuxta feudum, & tunc eo casu aut bona ista destinavit perpetuò ipsi feudo, aut nō; Aut emit ex pretio fructuum feudi.

Primo casu, si Baro habet burgenatica, aut sunt bona mobilia, aut immobilia, vt si sunt mobilia, vel stabilia, tunc si vniuit, & perpetuò destinavit feudo, vt mancipia, boues, &c. ad feudi culturam, eiusq; augmentum, vel si emisset stabilia, & feudo vniuit, adeòt & in feudū recognouerit, tunc quia in vtroque casu feudalicia existimantur, prout de mobilibus ita affirmavit *Bald. in cap. 1. S. si quis de manso, num. 4. de controuers. inuestitur. Iacob. de Santo Georgio de feud. in verb. fluminibus num. 5. circa finem, Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 7. q. 1. vers. quinto intellige, ex autoritate Andr. de Iser. in d. S. & plaustrorum num. 58. circa principium, ubi sequitur Nard. Lyparul. in d. S. & plaustrorum nu. 58. in verbo & plaustrorum, Intrigliol. d. cent. 2. art. 78. n. 28. Bartol. Cepoll. de seruit. rustic. præd. in rubr. de fluminibus nu. 12. Alex. conf. 43. vol. 1. tunc si de talibus mobilibus aliqui fructus perciperentur, clara est conclusio,*

- clusio, quod de ipsis releuium solui debet, licet originaliter non proueniant ex feudo, sed postea ex destinatione facta sūt feudalia, *Pernus in notul. feud. num. 74. Nicol. Intrigliol. d. loco nu. 30.*
- 23 Nec est excludendum, quod feudum potest concedi cum animalibus, cæteriꝫ rebus immobilibus, *ut aduertit Lyparul. loco allegato.*
- 24 De immobilibus vnitis feudo, & destinatis à vassallo, vel à Domino, vt feudalia, quod sint præsumenda feudalia probat *Menoch. d. præsumpt. 99. num. 6. Intrigliol. num. 9. 10. 11. & seq. ad 15. Rosental. cap. 10. concl. 43. cum seq. vbi latè, innumerisq; DD. allegat de hac re differentes, idè Rosental. c. 6. cõcl. 68. n. 26. & tunc releuiũ debetur, quia fructus eorum feudales sunt.*
- Aut non destinauit, nec vnuit feudo talia bona mobilia, sed tantũ tenet intrà limites feudi, vt animalia, mancipia, vel immobilia emit propè feudum, cui non vnuit, tunc non feudalia, sed burgenfatica existimantur, & in appretio, siue catastro debent stare, *Andr. de Ifern. in d. S. & plaustrorum num. 58. & seq. vbi Afflic. nu. 10. & 11. & vltra istos probauit Menoch. loco allegato, Intrigliol. ibidem num. 9. & 15. & Baro possideat illa vt priuatus, non vt Baro, prout declarauit Rosental. cap. 12. conclus. 14 num. 69. cum seqq. & per consequens de istorum fructibus, eod̄ quod feudi non sunt, releuium solui non debet.*
- 26 Quod si vassallus habet feudum concessum vna cñ animalibus ad culturam, tunc quia feudalia sunt talia animalia, si vltra culturam deseruierit, adeòut vassallus aliquod lucrum perciperet, tunc releuium ex hoc lucro feudali soluendum est, absque dubio, vide quæ dixi supra p. p. q. 17. Sufficit enim vt res sit feudalis, ad hoc vt soluat̄ releuium, vel si vassallus perpetuò destinasset ad feudi culturam, vel augmentum; nam vtroq; casu feudalia sunt, *Afflic. in const. Baiuli col. 3. vers.*

tertio nota, post Luc. de Penna allegatum ab eod. Afflic. ibidem.

- 27 Sed si talia animalia non essent apposita ad perpetuum feudi augmentum, siue culturam, siue destinata nõ essent feudo, vt quia mercaturam ageret super eis dando ad partem, vel succidam, vel ad saginandum, vel ad uendendum, siue arandum, tunc hæc non sunt feudalia, sed burgenfatica, *Bald. conf. 419. vol. 1. & conf. 33. eod. vol. ita Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 7. q. 1. num. 8. adeòut in eis succedere potest secundogenitus, Bald. conf. 419. in fine, & conf. 430. vol. 1. probat Andr. de Ifern. d. loco num. 58. circa principium.*

Limita tamen in decima, ut debeatur fructibus animalium, idest de fructibus animalium, quod intellige, quando lacte non indigent modo ante, *Franch. decis. 113. Amarell. de Claris aquis singul. 238.*

De uenatione, & piscatione dicam infra in hac 4. par.

Quid autem de calce, utputa feudatarius in feudo permultas fornaces faceret pro calce coquenda, adeòut prouentus permultos perciperet, an debeat solui releuium? Dica eod̄ quod releuium debetur de fructibus, & calcinæ non sunt in fructu, quia non nascuntur, nec renascuntur, sed industria hominis in illa uersatur, releuium non deberi, ita in gabella imposita pro fructibus, ut non debeat solui de calce, *tenet Io. Andr. ad Specul. S. 1. tit. de locato in add. incip. ibi nota, Ferret. de gabell. nu. 550. Bertacchin. in suo repert. in verb. colonus faciens calcem.*

Benè tamen faterer, quod si Baro haberet nemora, ubi haberet fidam, & diffidam pascendi, adeut ex ea aliquam pecuniæ quantitatem perciperet, hoc casu dicerem, quod & si animalia sua saginaret, & pasceret, adhuc ex pretio illo, quod forsã habere posset, si aliena animalia pasceret, siue saginaret medietatem detur pro releuiõ soluere, cum propriè feudalia sint ex feudo

feudo peruenientia, quod apud me, nec apud alium nil dubij habet.

- 3 Sed quid de lapidicinis in feudo re-
 31 pertis, & de creta, quæ colligitur in
 aliquibus Regni partibus, ut in Cala-
 bria, Montefusco, & Monte Hercu-
 leo, an de ea debeat releuium. Di-
 stinguas, aut talia nascuntur, & rena-
 scuntur, adedut singulis annis perci-
 piantur, & dicas releuium deberi, quia
 propriè fructus feudi sunt, quia nascun-
 tur, & renascuntur, prout ex l. diuortio,
 ff. solut. matrim. ita in laudimio tenet
 Nicol. Boer. decis. 19. num. 4. & 5. Aut
 32 sunt tantum vna uice inuenta, sed nõ
 renascuntur, & quidem ullus dubita-
 tionis locus releuium non deberi, cum
 non possint considerari uti fructus na-
 scentes, & renascentes.

ARGUMENTVM.

Releuium an debeat solui ex prouentibus iurisdictionis, utpotè transactionibus, compositionibus delictorum, & de pœnis ciuilibus, & criminalibus quaeritur. Et admissa distinctione de Barone habente uel solam iurisdictionem ciuilem, uel solam criminalem, uel utraq; uel solum castrum cum hominibus, sine iurisdictione. Et licet dubitetur releuium soluendum esse, tamen concluditur non esse soluendum, nisi in casu quo haberet castrum cum hominibus, ex quibus aliquos fructus perciperet. Et an prouentus ciuiles, & criminales iudicentur, ut fructus feudi, negatiuè concluditur, & ita decisum.

SVMMARIVM.

- 1 **R**eleuium an debeat de prouentibus iurisdictionis ciuilis, uel criminalis distinguitur & num. 6. & 9.
 2 Prouentus iurisdictionis criminalis, an

- ueniant in solutione releuij.
 3 Iurisdictionis super castro concessa praesumitur in alodium concessa.
 4 Iurisdictionis concessa ab Ecclesia, uel in feudum feudalis praesumitur.
 5 Iurisdictionis criminalis concessa à Rege, dicitur concessa in feudum.
 7 Prouentus iurisdictionis criminalis extimantur.
 8 Feudi concessio in dubio iudicatur secundum consuetudinem loci.
 9 Releuium non esse soluendum de fructibus iurisdictionis criminalis, probatur.
 10 Iurisdictionis criminalis magis officio, quàm feudo cohaeret.
 11 Domino iurisdictionis criminalis non debetur subuentio.
 12 Nec iuramentum assecurationis, nec emolumenta feudalia.
 13 Decisiones Regiae Camerae referuntur, & num. 14.
 Prouentus iurisdictionis criminalis non fuerunt commenerati inter introitus feudales, & ratio refertur sub num. 13.
 15 Releuium non debetur de prouentibus iurisdictionis criminalis, refertur decisio Regiae Camerae.
 16 Prouentus iurisdictionis criminalis non sunt feudi, sed potius commoditates feudi, & incerta.
 17 Prouentus iurisdictionis criminalis proueniunt non ex feudo, sed ex iure dicendi, cum gladijs potestate, alijsq; sed ex labore, & industria Baronis, num. 19. & 20.
 18 Salarium Capitanei, & familiae Curiae soluitur ex prouentibus iurisdictionis criminalis.
 20 Ille uerè dicitur Baro, qui habet iurisdictionem ciuilem.
 21 Iurisdictionis ciuilis vni, & criminalis alteri concedi potest.
 22 Releuium debetur ex pœnis ciuilibus, si certa essent.
 23 Dominus solius castri tenetur soluere releuium de praestationibus, quas faciunt homines subditi, si certa essent tales praestationes, secus si incerta, num. 25.
 24 Habens solum castrum cum hominibus, dici-

35 *dicitur illud habere in feudum.*
Relevium debetur de annua transactione
sua concordia facta cum vassallis pro
servitijs personalibus, siue prastationibus,
si talis annua quantitas ex transactione
debita certa esset.

QVÆSTIO II.

Onsequēter hic
 quero dum Ba-
 ro habet iuris-
 dictionem in
 suo castro, &
 ex ea percipiat
 pœnas civiles,
 itē criminales,

ut sunt proventus, compositiones, &
 transactiones delictorum per Curiam
 Baronis ex eius consensu factas, an de
 hac pecunia debeat relevium solui.

Pro quo notandum est, quod Baro
 potest habere solam iurisdictionem
 criminalem in castro, uel solam ciui-
 lem, uel utramque, uel alteram sine ta-
 men castro, uel castrum cum homini-
 bus, sed iurisdictionem penes alterum.

2 Primo casu, quando habet solam
 criminalem, tunc dubitarunt DD. si,
 uel nē ex eius proventibus debeat sol-
 ui relevium, ea nimirum ratione, quia
 omnia ferē relevij extrema in hoc ca-
 su militare videntur, cum relevium
 solvatur ob mortem à successore in
 feudo propter inuestituram de medie-
 tate fructuum, ut supra toties incul-
 cauimus.

3 Verum licet iurisdicō concessa alicui
 siue civilis, siue criminalis super ca-
 stro alterius, in dubio semper in allo-
 dium concessa videtur, ut tradidit *Me-
 noch. lib. 3. presump. 91. num. 11. & 12.*
ceteriq; ibi allegati, & iurisdicō sic cō-
 cessa hoc casu esset allodialis, & non
 caderet sub hac disputatione.

4 Tamen potest cadere quando iuril-
 dicio esset concessa ab Ecclesia, uel in
 feudum, quia tunc feudalis erit talis
 concessio, prout ita tradit *Nicol. Intrig-*

5 *de feud. centur. 1. q. 43. m. 78. post mul-*
tos ibi allegatos, uel quando iurisdicō
 esset concessa in feudum à Rege, licet
 non sit Baro talis concessionarius iu-
 risdictionis criminalis, prout *Freccia d.*
author. 3. num. 32. cum seq. Capiblan. de
offic. Baron. pragmat. 1. par. 1. Et in his
 6 duobus casibus uidetur ex dictis Do-
 ctorum, quod debeat solui relevium
 cum successor succedat in rem feuda-
 lem ob mortem, & recipiat proventus,
 qui dicuntur esse fructus iurisdictionis,
 7 adeo ut recipiant exemptionem, ut no-
 tatur per *Bart. in l. fin. ff. sol. matrimon.*
Freccia d. loco num. 43. sicque cum vi-
 deatur uerificata omnia extrema rele-
 uij consequens est, ut illud omnino sol-
 uatur.

8 Item dum conceditur iurisdicō in
 feudum, videtur concessum feudum,
 secundum consuetudinem loci, ut no-
 tat *Odofred. in summa fol. 1. sed in Regno*
 nostro dicit *Freccia d. loco m. 42.* quod
 relevium solvitur ex consuetudine
 eius, ut dixi supra p. p. q. 1. ergo debet
 solui relevium, tanto magis, quia re-
 quiritur inuestitura in dicta conces-
 sione.

9 Contrariam tamen sententiam ve-
 riorem existimavit *Freccia d. loco num.*
42. circa medium, ex duplici ratione.
 Primo, quia licet aliàs concessa sit iu-
 risdicō criminalis in feudum, adeo ut
 ex feudi natura utile dominium sit pe-
 nes concessionarium translatum, ta-
 10 men certum est talem concessionariū
 non esse Dominum castri, super quo
 iurisdicō concessa est, cum ea magis
 officio, quam feudo coherere videat-
 ur *Franchis decis. 131. Capiblan. de offic.*
Baron. pragmat. 1. num. 65. & licet in
 feudum detur, quoad relevium non
 erit feudalis, sed quoad alia capita, &
 regulas feudales erit feudalis.

11 Item, quis habens iurisdictionem
 criminalem, non habet subventionē
 à vassallis, *Afflic. caterique in constitut.*
quamplurimum, Capiblan. de offic. Baron.
pragmat. 12. num. 39. & pragmat. 1. num. 64.

Frecc-

Freccia auctor. 2. num. 21. & seq. cum ipse non habeat dominium vassallorū,
 12 *neq; ei præstatur iuramentum assicura-*
tionis, nec emolumenta feudalia,
 ideò non debet sentire onera feudi,
 quæ debentur propter feudum, &
Freccia addo Capyc. in inuest. feudal. in
verbo feudorū assicuraiones col. 2. fol. 75.
 ex sententia Antonij de Alexandro, vnde
 13 *Freccia ibidem num. 43. refert decisio-*
 nem Regiæ Camere Summarie, quæ
 inter introitus feudales nō connume-
 rauit prouentus iurisdictionis, tāquam
 quod sint incerti, & quod non sint
 fructus, cum non nascantur, nec rena-
 scantur, sed procedunt ex ipsa iurisdic-
 tione ob factū, & industriā officialis,
 vt benè aduertit *Frecc. d. loco*, ne videar
 amplius illum transferbere, & *Freccia*
sequitur Nicol. Intrighiol. de feud. cent. 2.
art. 5. n. 639. & 640. & sic etiam fuisse
 14 *decisum in liquidatione introituum*
 feudatum Terrarum Ferrandinae, &
 Montisalbani in causa D. Garfiae de
 Toledo refert *Reg. Moles decis. sua. 4.*
sub tit. de iure releuioꝝ die 6. Iulij 1571.
 licet contrarium fuisse antea iudica-
 tum die 25. Octobris 1565. quod de-
 cretum postea in Collaterali Consilio
 referente D. Reg. Moles fuit reuoca-
 tum, vt refert idem *Moles ubi supra.*
 15 Et propriè in releuio, vt de fructibus
 iurisdictionis criminalis illud non de-
 beatur, refert idem *Moles d. decis. 4.*
 quod in anno 1574. die 3. Octobris
 16 fuit sic decisū, ipso referente, in Col-
 laterali Consilio. Rationes per multos
 eiusdem decisionis affert, tum quia
 isti prouentus, vt dixi propriè non
 sunt fructus, quia non nascuntur, nec
 renascuntur, *l. diuortio, S. vir, ff. solut.*
matrim. imò potius commoditates, quæ
 proueniunt ex ipsa iurisdictione, licet
 largo modo contineantur sub nomi-
 ne fructuum, *l. loci corpus, S. 1. ff. de*
seruit. & si adhuc essent, vt fructus
 considerandi, tamen considerandi
 sunt vt incerti, & inæquales, & rele-
 uium debetur ex fructibus certis, &

æqualibus, & de ordinatio nascenti-
 bus, & renascentibus.

17 Item, nā isti prouentus proueniunt
 ex iure dicendi, & sic ex illa facultate,
 quam tradit Rex cum mero, & mixto
 imperio, gladij potestate, & quatuor
 liceris arbitrarijs, ideò non est conue-
 niens, quod talis iuris dicendi facul-
 tas venalis dicatur, dicit *Moles dicto*
loco

Tum etiam, quia ex istis prouenti-
 18 bus soluitur salarium Capitaneo, &
 familiæ Curie, & actuario, & alijs pro
 custodia carcerū, ideo compensari de-
 bent.

Sed illa est potissima ratio, quia isti
 19 prouentus potius proueniunt ex la-
 bore, & industria Baronis, siuè eius
 Officialis, ideò releuium non debetur,
 vt dicit post alios *Moles ibidem.*

Quæ rationes nempe, quod ex di-
 ctis prouentibus soluantur salaria,
 & custodia carcerum, & sic cessa-
 rent, adeò contrarium videtur di-
 cendum, tamen adhuc remanet alia
 ratio, quæ principalis est, nempe
 quod non sint fructus feudales, eò
 quod non nascuntur, nec renascuntur,
 & quia incerti sunt, prout ita resoluit
Reg. Constantius in l. 1. num. 68. & 69.
Capanus fiscal. creditor. præferam.

Quod videtur negandum in illis lo-
 cis, vbi ex prouentibus civilibus, vel
 criminalibus non soluitur salariū Ca-
 pitaneo, nec pro custodia carcerum,
 vt quia talia onera exoluere tenetur
 Vniuersitas, quia tunc ex ratione an-
 tedieta videbatur soluendum releuū,
 dum onera illa non subit Baro.

Sed adhuc contrarium videtur di-
 cendum, etiam si salarium deberetur
 ab Vniuersitate, non autem à Barone,
 vt adhuc releuium debeatur, prout sic
 20 refert decisum *Reg. Moles de iure rele-*
uij cap. 10. quem allegat idem Reg. Fidu.
Constant. d. loco num. 70. cuius præcla-
 ras laudes satius erit silètio prætermi-
 ttere, quam penna non satis dicere;
 sufficit enim indicare filium D. Flami-
 nium

num Constantium; tanti patris figuram, virtutum, & laudum, animique dotium heredem, quem vniuersi admirantur, tum ob solidiora in iudicando vota, tum ob animi intrepiditatem, ac incorruptibilitatem, quem Deus conseruet, vt deinde tanti patris, ac Nobilissimæ Familiæ veneremur reliquias.

Sed si habet solam iurisdictionem
 20. ciuilem, & tunc quia est verè Baro, & ipse est Dominus, *Capiblanco. vbi supra num. 64. & 65. post Vincent. de Franchis d. decis. 31.* videtur de eius prouentibus soluendum releuium, tamen ex eadem ratione Freccia, quia isti verè non sunt fructus, sed dependent ex facto hominis, & panis ciuilibus ex accusationibus obligationum, & ex alijs, dico releuium non esse soluendum, tū quia isti prouentus sunt incerti; Vnde ausim dicere, quòd si Baro ex feudo non haberet fructus, sed solum titulū non deberet soluere releuium, quia est medietas fructuum, licet hic casus difficiliter posset dari, cum saltem habeat officium actuarius, sed adhuc potest dari, prout est in Casali Afragolæ, in quo alius priuatus habet actuariatum, & in Ciuitate Theatina, in qua Ecclesia S. Catherinæ à Formello, & Ciuitate Lanciani, & Sulmonis illi de Forma habent actuariatum.

Sed quid si alteri esset concessa iurisdictione tam ciuilibus, quam criminalibus, & alteri esset concessum castrum cum hominibus, prout dicit *Franc. de Amic. ad tit. de his, qui feud. dar. poss. S. sumus modo fol. 47. col. 1.* quis nam deberet
 22 soluere releuium, dicas quòd releuiū debet solui ab illo, qui percipit fructus ex feudo, vnde cum concessionarius iurisdictionis nō percipiat fructus, merito soluere non debet, nisi haberet certas poenas ciuiles, quia tunc cessaret ratio Freccia, nēpè incertitudinis
 23 fructuum. Quòd si Dominus castri cum hominibus haberet ex dicto castro fructus, nempè quia dicti homi-

nes pro quolibet seculari tenerentur dare de omnibus decem vnam, vt potè ex decem gallinis vnam, ex decem ouibus vnam, & sic de fructu pecudum lactis, & simillum, tunc dicas, quòd licet hęc præstationes incertę sint, quia potest esse, quòd vno anno nascantur plures gallinæ, & plures præstationes fierent, & in alio anno pauciores, & ratione incertitudinis non posset quid certum statui de illarū medietate pro releuio, quòd ideo non esset exoluedum, tñ quia nascuntur, & verosimiliter recipiunt certam estimationem, & affictari possunt, prout aliquando affictantur, releuium omnino esset soluendum, licet hic talis non dicatur Baro, tamen dicitur habere castrum in feudum cum hominibus tantum, ex quibus percipit fructus, *Roffred. in forma libell. tit. de villanis, Blanc. in epitom. feud. num. 12. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 56. num. 193.* nam solent tales concessionarij habere quolibet die ex decem hominibus vnum ad seruiendum, prout audio, in Castro Sirignani, habuisse olim Turnum Fellechia, nunc autem Dominum Ianuarium Caracriolum meum affinem. Ratio, quæ me mouet est, quia verificantur extrema releuij, nempè succedere in feudo, & ex quo habentur vt fructus, nempè decima quęq; res, vt animal, & fructus animalium, quæ nascuntur, & renascuntur, & in fructu sunt, *l. in pecudum, ff. de usur. cum constitutio requirat, q̄ qui tenet feudum debeat soluere releuium, eccè quòd talis concessionarius castri cum hominibus tantum habeat illud in feudū, & ab illo percipiat fructus, vt ex feudo sic concessio, sequitur ergo q̄ verificantur extrema releuij, & per consequens illud soluendum.*

Sic etiam de illis seruitijs personalibus, quæ talis concessionarius ex dictis hominibus habet, debet soluere releuium, si talia seruitia essent certa, & reciperent estimationem, quia talia seruitia personalia dicuntur esse de
 fr-

fructibus feudi, ita Nicol. Intrigliol. de feud. c. 2. art. 93. num. 13. allegans Aluarot. in cap. 1. col. fin. vers. quero quid si uxor, & maximè si pro tali tertio personali Baro transeisset cum vassallis in tanta pecuniæ quæritate, quia ex tali transactione debetur releuium ita Papan. lib. 18. tit. 6. arrest. final. ubi in puncto, & nos diximus supra in allegat. pro Duce Ateolanorum contra illum pro Regio Fisco.

In Britannia autem Dominus feudi accipit pro releuiio fructus iurisdictionis ut meminit Argentreus à num. 72. & nos supra diximus q. 5. in princip. huius tract.

ARGUMENTVM.

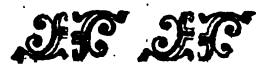
Vassallus succedens in feudo, an teneatur soluere releuium de introitibus concessis à Rege suo prædecessori simpliciter, tam in dicto feudo, quam extra, distinguitur. Et quid de introitibus concessis in feudum, & percipiendis ex feudo. Quid de introitibus fiscalibus percipiendis ex feudo, & quid de introitibus concessis simpliciter, an in feudum, vel allodium dicatur facta concessio, ad hoc ut ex eis debeat releuium, & latè differitur quando, & ex quibus in dubio isti introitus concessi præsumantur in feudum, vel allodium quando ratione rei, vel contiguitatis, vel ex verbis, id dignosci potest, & referuntur decisiones Regis. Camera Summariz.

S Y M M A R I V M.

- 1 Introitus super feudo variè concedi posse, consideratur.
- 2 Concessio introituum super feudo, variè consideratur.
- 3 Releuium debetur de introitibus concessis in feudum percipiendis ex feudo.
- 4 Releuium debetur de introitibus concessis

in burgenfaticum percipiendis ex feudo, & decisio refertur.

- 5 Concessio introituum in allodium potius quam in feudum facta præsumitur.
- 6 Natura, & qualitas rei concessa est actenda in feudalibus.
- 7 Functiones fiscales concessæ pro se, & heredibus, &c. dicuntur allodiales.
- 8 Natura functionum fiscalium burgenfatica est.
- 9 Rex non præsumendus dicere, quod mente non agitauit, nec quod ore non expressit.
- 10 Mens Regis concedentis debet per fiscum probari.
- 11 Functiones fiscales sunt iura Regalia.
- 12 Possessio in allodium legitima facit rem possessam præsumi allodiam.
- 13 Introitus concessi per verbum inuestitionis censendi feudales.
- 14 Inuestire verbum aliquando designat concessionem feudalem, quod declaratur.
- 15 Adoha non debetur de introitibus concessis per verbum inuestitionis, & decisiones referuntur.
- 16 Releuium, & adoha non debetur de introitibus concessis à Rege, etiam si descripti essent in quinternionibus Reg. Camera quando non esset dictum in feudum.
- 17 Concessio in feudum, vel in allodium facta quando præsumitur.
- 18 Concessio præsumitur feudalis ex clausulis apponit solitis in concessione feudorum.
- 19 Clausula, pro te, & heredibus ex corpore, &c. facit præsumi rem feudalem.
- 20 Clausula, pro te, & heredibus quibuscunque, vel quibus dederis, facit rem allodiam præsumi.
- 21 Releuium non debetur quando in concessione non est reseruatum in ijs locis, in quibus consuetudo releuij non viget.
- 22 Secus autem ubi viget consuetudo.
- 23 Clausula, saluo iure seruitij continet releuium in locis, in quibus soluitur releuium. Concessio functionem fiscalium non tradit plenum ius, sed ius exigendi.

QVÆSTIO III.

SED quid si Rex concessisset Titio annuos introitus, & Titius feuda haberet, an eo mortuo non solum de feudis releuium deberetur, vel etiam de

beretur de istis annuis introitibus, dato tamen quod isti introitus deuenirent ad filium & successionem paternam, & ut hæredem patris.

Sunt namq; plures casus hic considerandi. Primò, aut Rex concessit introitus fiscales, q; ex feudo Titij debentur ipsi Regi, aut concessit Titio introitus deuolutos ipsi Regi, ob delictum alicuius, sed ex d. feudo Titij percipiendos.

Secundo casus principalis, aut concessit Titio feudatario introitus non percipiendos ex feudo, nec fiscales, sed extra feudum, & alibi sitos.

Circa primæ distinctionis caput, & casus, concludendo respondeas, quod aut concessit dictos introitus ut feudales, & percipiendos ex feudo. Aut in burgenfaticum, sed percipiendos ex dicto feudo. Aut sumus in dubio nuncialis concessio in allodium, vel in feudum facta esse præsumatur. Ex quorum trium postremorum capitum resolutione faciliè totius quæstionis resolutio patebit, tam in primo, quam in secundo capite principali.

Priore casu primi capituli principalis, si concessisset Rex in feudum, & percipiendos ex feudo ut feudales, tunc res est extra aleam, de eis enim solui debet releuium, ut dixi supra q. 14. par. 1. ita docet Freccia de subfeud. lib. 3. formula secunda num. 29. fol. mibi 40 1. col. 2. ubi refert sepius ita uidisse iudicatum, dixi supra p. 1. q. 14. num. 3. ut ibi, quia cum solutio releuij inducta sit in hærede succedente in feudum ob mortem feudatarij, merito cum hoc casu,

& feudalis res esse dicatur, feudalesq; fructus, ideo releuium debetur, Camill. de Curt. in suo diuers. p. 1. fol. 24. num. 19.

4 Vel si concessisset in burgenfaticum, sed percipiendos ex feudo, res est extra aleam, quia est casus decisus tempore Jacob. de Ayell. ut ipse meminit in suo tract. de iure adob. num. 83. quo tempore 7 decisum fuit per Mag. Præsidentes Regiæ Camere inter quos vnus erat idem Jacob. de Ayello, quod de talibus introitibus sic concessis non solueretur releuium, ex quo non fuit in feudum facta concessio, prout necesse est, quod exprimaturs concessio in feudum, ex quibus duabus resolutionibus patent re soluti omnes casus præfatorum capitum.

Tertio principali casu, quando sumus in dubio, si vel nè concessio istorum introituum sit feudalis, vel burgenfatica, tunc licet verum sit, quod semper, quod in dubio sumus si vel nè concessio in feudum, vel allodium facta esse dicatur, ut in allodium potius, quam in feudum faciendâ sit interpretatio, & præsumptio tamquam libera, & suæ primariæ naturæ proxima, & ad illam remeans, & excludenda est feudalis interpretatio tamquam feudalis seruitutem continens, ita Oldrad. conch. 159. num. 5. Roland. à Vall. conf. 85. nu. 18. lib. 4. Menoch. præsumpt. lib. 3. præsumpt. 91. num. 5. Nicok. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 43. num. 4. & 23. & latè per illam quæstionem Rosental. de feud. cap. 12. conclus. 14. tit. de coniectur. feud.

Sunt tamen permulti casus in quibus hæc concessio introituum potest dignosci si vel ne in feudum facta esse dicatur, vel in allodium.

6 Primò namq; attendenda est natura, vel qualitas rei concessæ, ut potè si à Rege tenentur in feudum, vel uti patrimoniale, quod si tales introitus concessi à Rege sint functiones fiscales, & Rex concederet simpliciter pro se, & successoribus tunc adhuc in allodium factam concessionem præsumendum.

- est, quia natura, & qualitas harum functionum fiscalium est allodialis, nã à Rege tenentur descripti in libro patrimonij, non autem in cædulario Baronum, & feudatariorum, ita probat Lucas de Penna in l. patrimonialis circa finem, C. de fund. patrimonial. lib. 1. 1. & optimè probauit idem Luc. de Penn. in l. quicumq; col. 2. vers. nam tunc Rex, C. de omni agro deser. lib. 10. quod si horum natura est burgensatica, & Rex cõcedit simpliciter, tũc intelligitur facta concessio secũdum eorum naturam, & sic in allodium, non enim est præsumendum, quod Rex velit dicere illud, quod mente non agitauit, nec quod ore nõ expressit, dum vocis ministerio utimur l. labeo, ff. de suppell. legat. Et nihil sine voce est, D. Paul. ad Corintb. cap. 14. & quod mente agitauit Rex, debet probari per fiscum, l. qui cum tutoribus, ff. de transact. ita probat Andr. de Ifern. in cap. 1. num. 9. in quib. caus. feud. amict. vers. non putamus, & num. 13. in illis verbis multò fortius si donauerit rem burgenfaticam simpliciter, non præsumitur quis dicere, quod mente non agitauit, & functiones fiscales sunt iura Regalia, ita Franc. de Ponte conf. 71. num. 1. vol. 2. & sunt panes siue viuere Regum, ut ait Andr. de Ifern. in cap. Imperialem, S. præterea il secondo, quem allegat Frecc. de subfeud. lib. 3. formula secunda num. 29. fol. mihi 401. col. 2.
- 12 Maximè si tais res concessa, quæ dubitatur an in feudum, vel in allodiũ concessa sit, fuerit possessa per legitimum temporis spatium uti allodialis, absque solutione adobæ, vel releuij, quia tunc possessio prædicta est optima interpres naturæ rei concessæ, cap. cum dilectus extra de consuet. l. si prius, S. placuit, ff. de aqua pluuiæ arcend. Ant. de Butrio, & alij in d. cap. cum dilectus, Bald. in l. usum aqua, C. de aquæduct. lib. 10. Decius conf. 47. Sigismund. Loffred. cõf. 36.
- 13 Sed quid si tales introitus essent concessi per verbum inuestio, & esset dictum, pro te, & hæredibus, vel suc-

toribus tuis, an hoc casu fiat præsumendi feudales.

- Et licet verbum inuestire designet aliquando feudalem concessionem, alijs concurrentibus adminiculis, ut refert Menoch. conf. 1. lib. 1. dum inuestire est signum feudi, tamen quia inuestitura etiam cadit in re bergensatica, & verbum inuestio de per se solum prolatũ (alijs non concurrentibus adminiculis feudum designantibus) non importat feudalem concessionem, sed allodiam esse concessionem, & adoha non deberi, prout refert decisum Sigism. Loffred. in sua parafres. feud. in cap. 1. ex quib. caus. feud. amict. vbi scriptum reliquit die penult. Iulij 1512. cũ accidisset casus, quod fiscus peteret à Mag. Galasso de Tarsia de Cusentia Barone Castri Belmontis ius adobæ, ratione scutorum tercentum, quos annis singulis ex Catholice Maiestatis concessione, ipse Dominus Galassus percipit super baiulatione cuiusdam Cafalis, seu vici Cusentia, in cuius rei concessione non erat facta mentio de feudo, nec de burgenfatico, quamquam esset verbum inuestio, cũ clausula pro te, & hæredibus ex tuo corpore, ita Petr. Garf. dec. 55. & fuit decisum non esse feudalem concessionem, & releuium non deberi.

- Tamen quia hodie in burgenfaticis dicitur, quod Rex uti solet his verbis, ut quia in illo priuilegio non erat reseruatũ seruitium, & in dubio etiam non videtur feudum dari sub reali seruitio, &c. fuit iudicatum, ut dixi, nõ teneri ad releuium, & ius adobæ, non obstante etiam, quod fuerit dictum, per Dominum Regem, quod tales introitus describantur in quinternionibus, ita Lyparul. ad Andream de Ifern. in cap. 1. lit. E. in verbo ut inuestio, de mente Alex. conf. 24. num. 11. lib. 5. Capyc. in inuest. feud. in verbo inuestientes, Iacobin. de S. Georg. in sua inuest. vers. inuestiui talem num. 10.

Secundo, ex verbis concessionis apposi-

17 positus solet dignosci si vel nē, concessio sit feudalis, vel burgenatica, vt
 18 potē si in cōtractu, siuē in cōcessione introituum fuerint apposita verba solita apponi in feudorum concessionibus, prout dicit *Andr. de Ifern. in cap. 1. ex quib. causis feud. amitt.* vtpotē si dictum fuerit prō te, & hæredibus ex corpore legitimè descendantibus hoc casu in feudum dicatur facta cōcessio, vt post *Menoch. Petr. de Gregor. & alios Intrigliol. d. loco, Rosental. ibidem.*

Secus autem si fuisset dictum, & 20 hæredibus quibuscumque, vel pro te, & quibus dederis, nam vtroque casu allodiale esse concessionem censuerunt, *Cacberan. decis. 29. num. 18. Curt. sen. conf. 1. col. 2. Ias. conf. 9. num. 6. inter consil. Alberti Bruni, & nouissime hęc fundauit sententiam Reg. de Ponte conf. 2. num. 4. vol. 1. Bammacar. in cap. feudum ea lege num. 38. & seq. si de feud. defuncti.*

21 Declara tamen omnes casus in quibus rem concessam censetur esse feudalem, vt si non esset referuata solutio releuij, illud non deberetur; quod assumptum subintellige cum hac declaratione, vt in ijs locis tantum procedat in quibus nō adest consuetudo, nec lex particularis de soluendo releuio, ea nimirum rōne, quia releuij solutio est onus feudatarij, ideò non est præsumendum in feudo, nisi apponatur à lege, vel partibus, vel consuetudine, cum sit contra feudi naturam, & ab eo extrinsecum, vt latè supra q. 6. par. 1. fundauit. Verum in ijs locis, in 22 quibus diximus deberi, vt supra q. 4. par. 1. tunc facta concessione in feudum debetur releuium, etiam quod non exprimat, cum in Regno nostro adsit & consuetudo, & lex scripta, nēpè hęc *conflit. post mortem, & cap. Regni apud Fogiam, cum exigatur ob mortem Baronis, Freccia d. auctor. 3. num. 4. & per totum.*

23 Vnde si Rex in locis, in quibus releuium soluitur concederet alicui rem

in feudum cū clausula saluo iure seruitij feudalis, & non expresso releuio, adhuc potest illud exigere Rex, tamquam quod contineatur implicite sub clausula illa, saluo iure seruitij, ita *Lanar. conf. 13. & conf. 40. & 92. nu. 10. & 11.* cum releuium contineatur sub clausula illa, iuribus Curie sēper fatuis, vt dixi supra q. 10. par. 3. & soluitur Regi pro seruitio inuestituræ, quā facit vassallo, & ob recognitionem Dominis, vt dixi supra q. 10. p. 3.

24 Insuper aduertendum est, q̄ quando conceduntur istę functiones fiscales à Rege, aliud esse si concedantur earum exactiones; nam non importat concessionem rei pleno iure, sed tantum possessionem rei, ita aduertit *Franc. de Ponte d. conf. 71. num. 4. vol. 2.*

Idemque amplia, vt non debeat releuium si bona ex quorum fructibus releuium pretenditur fuissent data in excābiū pro bonis feudalibus, ablati tēpore guerrę, & pro excābio cōcessis tot introitibus, quia si in tali excābio non esset dictum in feudum, adhuc releuium non debetur, prout sic fuisse decisum refert *Io. Camill. Bilocta allegat. 2. num. 3. ex Iacob. de Ayell. de iure adobe num. 17. Io. Andr. Georg. alleg. 3. sub num. 10.*

ARGUMENTVM.

Feudo intrā annum solutionis, & mortis ad Regem deuoluto, & ab eod. Rege alteri de nouo concesso, an hic nouus infeudatus debeat soluere releuium, nō solutum per suum prædecessorem. Et an fiscus pro releuio debeat præferri creditoribus super feudo ad se deuoluto, & negatiua suadet sententia. Et quid in subfeudatario. Quid si adhuc releuium esset soluendum in pluribus annis. Et quid si concessio facta esset cum clausula, iuribus Curie

riae semper saluis, vel expressè infer-
tur.

S V M M A R I V M.

- 1 **E**Xequutio pro releuio fit contra tertium possessorem feudi.
- 2 Releuium an debet soluere nouus cōcessionarius de feudo deuoluto, & à Rege de nouo sibi concessio, si non fuerit solutum.
- 3 Nouus concessionarius feudi deuoluti non tenetur soluere releuium non solutum, & num. 6.
- 4 Releuium, siue seruitium per deuolutionē feudi extinguitur in personam domini.
- 5 Feudum deuolutum Regi, & de nouo alteri concessum venit ad concessionarium liberum.
- 6 Releuium non solutum à subfeudatario, nec debetur à nouo concessionario Baronia Regi, sed Baroni.
- 7 Nisi Baronia esset concessa cum subfeudatarijs, qui essent notati in cadulario Baronum.
- 8 Subfeudatarij deuolutae Baronia de nouo concessa si de nouo fuerint notati in cadulario soluere tenentur releuium Regi, non autem Baroni.
- 9 Nouus concessionarius nec tenetur soluere releuium in pluribus annis debitum, & non solutum.
- 10 Releuium à nouo cōcessionario feudi deuoluti debetur, si in cōcessione dictu fuerit, saluo iure releuij, vel iuribus Curiae.
- 11 Releuium non debetur de feudo, quando heres non vult esse heres in illo, & ad fiscum deuolueretur ob repudiationem heredis feudum praestitum, nec fiscus praeferrī debet creditoribus super feudo.

QVAESTIO IV.

Nus releuij licet personale esse, supra concludimus q. 4. p. 1. tamen de facto contra tertium, & cum ratione, & de consuetudine Regiae Camerae fit pro illo exequutio,

vt ex Freccia, caeterisque ibi concludimus, quare propterea dubitando, quid si feudum deueniret ad tertium possessorem non ex facto feudatarij, vt quia si alienasset intra annum petendae inuestiturae, sed ex facto Domini, vt quia feudum ad se deuolutum, pendente anno inuestiturae alteri concessisset, an non obstante hac noua concessione, iste concessionarius teneatur soluere releuium non adhuc solutum, ex ratione supradicta, quia hoc onus de facto sequitur rem, & hac de causa si esset tertius, qui possideret, vel succederet, deberet soluere releuium, prout in simili casu quando feudum intra annum petendae inuestiturae transfret ad nepotem, & sic interuenirent mortes duorum nempe patris, & filij, tamen nepos (si releuium non esset solutum) adhuc soluere tenetur, sed vnicum, vt iam dixi, quod non absimile videtur dicendum in casu isto, vt iste nouus concessionarius teneatur ad solutionē releuij, tantò magis, quia concessio in dubio intelligitur facta cum oneribus, & honoribus.

Contrarium tamen est dicendum, vt hic concessionarius non teneatur soluere releuium non solutum, & hoc firmo ex ratione, & autoritate DD.

- 4 Rationibus, quia feudum dum deuoluitur ad Dominum, res reuertitur ad suam pristinam naturam, & seruitium, siue releuium est extinctum in persona Domini, vt ex Andr. de Ifern. in cap. 1. S. huius autem generis circa nu. 12. tit. ex quib. caus. feud. amitt. quapropter feudum venit liberum ad feudatarium nouum concessionarium, dicit Freccia d. author. 3. num. 27. quod etiam euenit ex mutatione personae, cum mutata persona, mutetur conditio, & actio. Item quia ob mutationem personae, quae tenebatur ad releuium, illud onus cum persona est extinctum, l. 2. C. de fund. rei priuat. Freccia d. loco num. 27. author. 3.

Authoritatibus Doctorum suadetur

6 tur, qui hanc sequuri sunt sententiam, prout fuit *Freccia, Andr. de Iser. quem ibi allegat n. 27. vers. Quarto si post mortem, & post eum in simili Ayell. de adoha num. 87. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 5. nu. 635.*

6 Declara hanc sententiam non solū in feudatario procedere, sed in casu simili de subfeudatario, vt si mortuo subfeudatario in Baronia, vel Comitatu, quod si dicta Baronia, vel Comitatus deuoluerentur ad Regem, qui Rex de nouo illam concederet, adhuc non soluto releuio de morte dicti subfeudatarij, tunc si dicti subfeudatarij essent notati tantum in cedula, & concessio esset facta cum subfeudatarijs hoc casu releuium esset soluendū ipsi Baroni, non autem Regi, prout ita

7 fuisse decisum in causa Comitris Carriati, cum Duce Ariani, refert *Ayell. d. loco num. 87. circa finem numeri.*

8 Sed si Rex concederet de nouo, & dixisset numerari in quinternionibus Regiæ Camerae, tūc quia mutatur natura, releuiū esset soluendum ipsi Regi, non autem Baroni, per mortem subfeudatarij, prout ita fuit iudicatum in causa Ducis Montis Alti, refert *Ayell. d. loco num. 87. in fine.*

9 Declara secundo, procedere etiā si releuium esset soluendum in pluribus annis, quia adhuc iste nouus successor siue nouus concessionarius non tenetur ad hoc releuium isto modo soluendum, ita *Freccia d. author. 3. num. 27. vers. quarto si post mortem, circa finem numeri.*

10 Declara tertio, vt si Rex in concessione dixisset, saluis iuribus nostræ Curie, prout est releuium, vel saluo releuio, quia adhuc releuium esset soluendum ab ipso nouo concessionario, quia per ista verba videtur, quod Rex noluit sibi præiudicare in exactione releuij, imò per dictam clausulam videtur velle expressè illud solui, *Freccia d. author. 3. num. 35. vers. quid si in ea concessione circa finem, & hæc est fortis*

limitatio ad doctrinam *Freccia*, & aliorum.

11 Declara quarto, vt fiscus non possit præterdere releuium de feudo sibi deuoluto ob mortem feudatarij, nec præferri creditoribus feudi, etiam stante legitimo hærede, sed nolente esse hæredem, ita ex *Marin. Freccia d. auth. 3. num. 27. & consuluit pro Ioanne Baptista de Ebulo cōtra Regium fiscū, Camill. Medic. conf. 55. num. 5. vers. tertio aduertantur cum seq. ad finem, quia hoc casu nullo existente hærede, fiscus dicitur succedere vt hæres anomalus, & feudum deuenit ad Regem vt res sua, quæ dicitur reuerti ad Dominum, & ex resolutione iuris feudatarij, ergo qua ratione soluit, cum nec sibi ipsi soluere potest, nec se ipsum recognoscere, nec releuium debetur ex resolutione iuris alieni, quinimo fiscus adhuc remanet creditoribus obligatus, & hoc tum quia hæres dicitur, tum quia assensus præstitit super dictis obligationibus, latè *Camill. de Medic. ibid.**

ARGVMENTVM.

Feudo vendito intra annum petenda inuestituræ non adhuc soluto releuio, quoniam soluere illud tenetur emptor, vel venditor, & quid in reemptore cū pacto de retrouendendo, & quid in feudo pignorato. Et emptorem teneri ratione rei ad solutionem releuij, declarando si vendidit in fraudem releuij, vel bona fide, vel ex necessitate pacti de retrouendendo. Item in hærede emptoris retrouendente, & in hærede venditoris reemete, refertur decisio Regiæ Camerae.

SVMMA RIVM.

1 R Eleuium non solum an sit soluendū ab emptore cōparente intra annum petenda inuestituræ dubitatur.

R 3 2 Re-

- 2 Releuium non debetur ubi quis ex cōtra-
ctu venit ad feudum.
- 3 Emptor feudi tenetur soluere releuium,
non solutum, quando emit intra annum
petenda inuestitura, uti tertius possessor
feudi.
- 4 Venditio feudi intrā annum non praiudi-
cat fisco in actione releuij, & de ratione
num. 5. & 6. & nouiter perpenditur, &
num. 7.
- 7 Releuium non esse soluendum ab emptore,
quomodo intelligendum declaratur.
- 8 Venditor feudi intrā annum quando ip-
se teneatur ad releuium distinguitur.
Vendens ob fraudem releuij tenetur ad
duplicatum releuium.
- 9 Vendens feudum ex bona fide intra an-
num tenetur ad releuium, sed postea re-
petit ab emptore feudi, casu quo feudum
voluerit retinere, & decisio refertur.
- 10 Releuium debetur ab emptore feudi in ca-
su emptionis, quando ita in inuestitura
pactum esset.
- 11 Releuium duplicatum non debetur à ven-
ditore feudi, si ex non fraude denuncia-
re mortem omiserit.
- 12 Releuiū an debeatur (fructibus feudi vē-
ditis) ob mortem emptoris, vel vendito-
ris remissiuè.
- 13 Releuium non debetur ab hærede recemen-
te feudum intra annum, ob mortem vē-
ditoris sui prædecessoris.
- 14 Retrouendens feudum intra annum petē-
da inuestitura an teneatur soluere rele-
uium, dubitatur.
- 15 Affirmatiuè concluditur, & decisiones re-
feruntur.
- 16 Filius, vel alius futurus hæres emens, vel
retrahens feudum in vita alienantis, an
ob eius mortem teneatur ad releuium
negatur.

QVÆSTIO V.

Eclarādo supra-
dictam cōclu-
sionem ab illa
inferendo que-
ro si feudum
intra annū pe-
tendæ inuesti-
turæ fuisset vē-

ditum ab hærede, nullo soluto releuio
ab hærede Regiæ Curix, quid fiet de
releuio, ut an à venditore, uel ab em-
ptore sit exigendum.

- Communis tamen conclusio est, &
- 2 releuium numquam soluendum est ab
illo, qui succedit ex contractu, prout
est emptor, qui non tenetur soluere
releuium in casu prædicto, ita Andr. de
Ifern. in cap. 1. S. 1. num. 7. per quos fiat
inuestitur. ubi Lyparul. in verbo ab emptore
Cayc. in repet. cap. Imperialem, S. præ-
terea si quis infeudatus col. 21. vers. quod
releuium, Ayell. de iure adoba nu. 73. Affl.
in const. post mortem num. 10. & rationem
assignat Andr. quia releuij solutio est
inducta de cōsuetudine in hærede suc-
cessore tantum, non autem in emptore,
Io. Vinc. de Anna alleg. 95. num. 1. vel
qui habet ex contractu. Ex quibus in
casu nostro videtur dicendum releuiū
non esse soluendum ab ipso emptore.
Alia ratione, quia vassallus alienando
feudum in alium spoliatur se feudo, &
desinit esse vassallus, & consuetudo
soluendi releuium in vassallo succes-
sore est inducta, ergo dum persona nō
est talis, qualis, ideo non tenetur ven-
ditor.

Sed si hoc esset verum, sequeretur,
quod dum vassallus non est in posses-
sione feudi, quia alienauit non tene-
tur ad releuium, cum possessio sit ne-
cessaria, ut alias diximus, & isto modo
fiscus amitteret releuium.

- 3 Ego verò contrariam sequor sentē-
tiam in casu prædicto, ut emptor ipse
teneatur fisco soluere releuium, quā
sen-

sententiam intelligas vnà cum declaratione sequenti.

Primo, quia si vassallus alienando, & sic vendendo desijt esse vassallus, & non est in possessione feudi, sed ipse emptor, vnde dum nō est in possessione feudi, nec tenetur petere inuestituram, vt iam toties ex Freccia, ceterisq; dixi, estque recepta sententia, q̄ semper quōd vassallus non reperitur in possessione feudi excusatur à petitione inuestituræ, & solutione releuij.

Secundo, quia & si vassallus non possideat, & emptor possideat, quis enim negare poterit hunc emptorem esse tertium possessorem feudi, sed fiscus de cōsuetudine pro releuio facit exequutionem super feudo contra tertium possessorem, ergo quidnam obestISCO quin nō possit propter hanc rationē releuium exigere ab ipso emptore, tamquam tertio feudi possessore, & sic posset responderi ad vnum obiectum, quod posset fieri, vt dum solutio releuij onus est personale feudatarij, meritō ipsius personam egredi non debet, maximē quia vassallus per venditionem feudi non potest præiudicare iuribus Domini, nec expresse, nec tacite; Ius enim Domini semper remanet inconcussum tamquam alienum, & tantō fortius, quia in assensu, quem præstat Dominus in tali venditione, semper apponitur clausula, iuribus nostris, & alienis semper saluis, per quæ verba Dominus videtur sibi non præiudicare circa releuij solutionem. Insuper quando emptor emit, videtur tacite cōsentire solutioni releuij, quod debetur ex feudo, quia dum emit intrā annum mortis, præsumitur scire hoc debitum releuij, cū illud de iure debeatur in Regno nostro ex antiqua consuetudine, vt dixi.

Et isto modo respondetur ad illam conclusionem dicentium releuium nō solui per emptorem, quippe vera est, sed non potest applicari ad casum nostrum cum diuersa vigeat ratio, ibi .n.

quærun DD. si emptor teneatur solvere releuium ob ipsam solā emptionem, vt quia ipse dicitur venire ad feudum iure singulari, nempe ex contractu, hoc autem casu ob simplicem emptionis contractum non tenetur. Ac in casu nostro emptio nō est simplex, sed emptor emit intrā tempora petendæ inuestituræ, & sic sibi onus videtur assumere (si solutum non fuerit) contra rem ipsam. Alia ratione quia iste videtur nouus emptor, siuè est tertius possessor, meritō cōtrā ipsum vt in tertium possessorem pro releuio faciendâ est exequutio ob releuium non solutū per suos prædecessores, vt iam diximus.

Sed hæc omnia intelligenda sunt 8 istis modis. Primo, quod aut hæres iste venditor vendit feudum in fraudem releuij. Secundo, aut bona fide, nulla existente fraude. Tertio, vel ex necessitate pacti de retrouendendo.

Primo casu teneri ad duplicatum, 9 vt annuit *Vinc. de Anna loco allegando*. Secundo casu teneri ipsum venditorē ad soluendum releuium, sed postea emptor tenetur restituere ipsi venditori, quicquid solutum fuit Regiæ Curie pro releuio, casu quo voluerit terram ¶ retinere, prout ita decisum refert *Anna alleg. 95. nu. 9.* licet solutio fiat per venditorē, tamen cedit in damnum emptoris, & sic emptor soluit, licet per intermediam personam venditoris.

Declara tamē supradictam conclusionem, vt emptor non teneatur ad releuium, regulariter procedere, secus autem si pacto cōueniretur in inuestitura, vt releuium debeatur quando cumque in alium transferretur, ita notat *Freccia d. authorit. 3. num. 34. vers. secundo quando esset dictum*, & ratione, quia sicut hæc consuetudo soluendi releuium esset inducta per consuetudinem in morte, ita & pacto in vita induci potest, secundum Frecciam, & nos supra diximus in principio.

Declara secundo, vt si non ex fraude

de

¶ 11 de, talis venditor non curauit denunciare mortem intra legitima tempora, vt nec teneatur ad duplicatum releuium, ita *Anna d. alleg. 95. num. 7. refert* ¶ *decisum fuisse.*

¶ Declara tertio, vt venditis fructibus debeat releuium ab herede, sed emptores introituum debent contribuere, vt dicam in questione sequenti, & infra quæst. 28.

¶ Declara quarto casu, vt releuium 13 sit soluendum non solum ab emptore feudi in casu prædicto, sed nec etiam ab herede, qui reemit feudum post mortem feudatarij, vigore tamē pacti de retrouendendo, alias secus esset, ¶ prout ita fuisse bis decisū refert *Freccia d. auctor. 3. num. 14. Ayell. num. 86.* quia dicitur venire ad feudum illud, non ex iure successionis, sed ex contractu, licet succedere dicatur ad illud ius reemendi, ita *ibi Ayell. d. loco*, quia si non adesset pactum de retrouendendo esset nouus emptor, & sic ex nouo contractu veniret ad feudum, quo casu non teneretur ad releuium, ex rationibus, quas affert *Freccia d. loco, vide qua dicam infra q. 26.*

¶ Sed quid in casu contratio, si heres haberet feudum emptum à suo prædecessore cum pacto de retrouendendo, & heres venditoris exercuisset pactum de retrouendendo intra annum, & heres emptoris retrouendit, post tamē factum casum successionis, & sic mortis, hæc quæstio non est tracta per DD. qui de releuio verba fecerunt, ego illam excogitavi, nec aliquid potui inuenire, dicebam tamen quod heres retrouendens tenebatur ad releuium, ratio quæ me mouebat erat, quia iste retrouendens iam fuit heres in feudo per mortem patris, vel prædecessoris, & per consequens ipse releuium soluere debebat, dum ei competebar extrema releuij, nempè mors feudatarij, & successor vt heres erat, & in herede successore releuium erat introductum.

Postea reperi secundum hanc meam 15 rationabilem responsonem fuisse decisum in Regia Camera in anno 1570. in causa Mag. Aloysij Acciapacci, quo tēpore fuit productus liber Notamentorum Regiæ Cameræ, vbi reperiabatur notata decisio die 4. Octob. 1564, facta relatione in collateralali Cōsilio per viam legis, prouisum fuit in dicto casu deberi releuium. Et idem in anno 1588. fuit iterum secundū prædicta decisum in causa heredum Isabellæ Scortiatæ. Et iterum in alia ¶ causa fuisse idem decisum, refert in ¶ suis decisionibus manuscriptis sub *tit. de iure releuiorum Reg. Moles decis. quinta adducens, ibi Loffred. in parafres. feud. per quos fiat inuestit. vide quæ dico infra quæst. 26.*

¶ Sed quid si filius, vel alius futurus 16 heres reemit feudum in vita uendētis, an mortuo feudatario, uenditor teneatur ad releuium? dicas quod non, quia tunc dicitur venire ad feudum, non ob mortem, sed dicitur uenire ad illud ex contractu, at tunc soluere nō tenetur, qui uenit ex contractu ad feudum, cum releuii solutio in herede uide quæ dicam infra q. 26. hac eadem par. 4.

ARGUMENTVM.

Venditis fructibus feudi, in casu tamen permisso à lege, & moriente Barone uendente. Releuium an sit soluendum ab herede uendentis, uel ab ipso emptore dubitatur, & concluditur posse Dominum à quo uoluerit releuiū exigere, sed gratia facilioris exactiois à possessore exigitur, & quid de clausula apponi solita in talibus uenditionibus, dumodo liceat Regiæ Curix exigere releuium à quo uoluerit, & referuntur allegationes super hoc puncto factæ.

SV M.

S V M M A R I V M.

- 1 **F**ructus feudi quando possunt vendi remissive.
- 2 Fructibus nullis recollectis ex feudo, quando releuium debeatur remissive.
- 3 Releuium debet solui de feudo vendito ab emptore, non autem à venditore.
- 4 Fructibus feudi venditis, fisco potest exigere releuium à quo voluerit.
- 5 Clausula, quod liceat fisco exigere releuium à quo voluerit solet apponi in venditione fructuum feudi.
- 6 Fructibus feudi venditis releuium, & seruitia exiguntur à possessoribus feudorum, sed venditores tenentur contribuere ipsi possessoribus emptoribus.
- 7 Fructibus feudi venditis fisco fraudabatur releuium, & ideo fuit latum decretum generalem.
- 8 Donatiuum factum à vassallis Baronis pro eius iucundio ascensu, an spectet ad affinitatem fructuum, vel ad ipsum Baronem, decisio refertur.

QVÆSTIO VI.

Solent feudatarij, (vt eorum necessitatibus cōsulant,) non feuda vendere, sed tantum fructus, eorumque commoditates, vel censum constituere, maximè hisce temporibus, in quibus tum ob bellum, tum ob mutationem monetæ factam quinque ab hinc circiter annis, & propriè in anno 1622. de Mense Martij, pecuniæ maxima est penuria, de qua venditione fructuum *Alex. conf. 18. lib. 5. Bald. in cap. qua in Ecclesiarum col. 4. num. 20. de constit. Milanens. decis. 7. num. 46. lib. 2. DD. in l. codicillis. S. instituto, ff. de legat. 2. Amad. de Ponte q. 34. n. 6 de laudim.*

Videbatur namque dicendum hæ-

2 redem vendentis, non esse cogendum ad releuium, quippè pluries admisisimus, nullis recollectis fructibus in anno, quo moritur feudatarius, hæredem non teneri regulariter, verum ex communi practica Regiæ Camere aliter seruari in Regno nostro, vt collatis fructibus trium annorum præcedentium, medietas vnus anni soluatur ab hærede, vt dixi supra.

Insuper (feudo vendito) releuium esse 3 soluendum, non à venditore, sed ab emptore, vt iam supra affirmanter cōcludimus, prout in casu simili, vassallo hærede non existente in possessione feudi, releuium non esse soluendum ab eo, prout docuimus hac par. q. præcedenti, quæ omnia huc pro hærede vendentis conferendo, videbatur ipsū non teneri.

Verum his nõ obstantibus pro Re- 4 gio fisco iudicandum puto, vt hoc casu omnino releuium exigere possit à quo voluerit, vel ab ipso fructuum emptore, vel ab hærede venditoris, & hoc tum virtute clausulæ, quam solent apponere Regg. Regiæ Cancellariam in talibus contractibus, nempè vt registretur talis contractus intrâ biennium, verum quod liceat Regiæ Curie exigere seruitium à quo voluerit. Imo & 6 tum gratia facilioris exactionis faciendæ per Regiam Cameram Summarie fuit latum decretum generale, quod in istis casibus seruitia, & releuia indistinctè exigantur à possessoribus feudorum, & emptores fructuum contribuant ipsi feudatario, quod decretum consonum iuri videtur, quia emptor fructuum non erat feudatarius, sed quedam tertia persona, quæ emit illud ius percipiendi fructus feudi, & per consequens non poterat compelli ad releuium, quia ipse nec verè erat possessor feudi, cum illa penes ipsum feudatarium venditorem reperiebatur, sed tantum, vt dixi, ipse emptor habebat ius illud recolligendi fructus, Ex parte autem venditoris dicebatur ipsum nõ 7 esse

esse in possessione recolligēdi, & percipiendi fructus, sed dicebar, quod alius erat in dicta possessione; erat enim (ipse dicebat) nudus proprietarius, quo casu non proprietarius, sed usufructuarius releuium tenetur soluere, vt dicā hac par. 4. q. 12.

Et hac ratiocinatione facta inter feudatarium, & emptorē introituum fiscus releuiō defraudabatur, ideo bene apponūt Regentes clausulam, vt liceat exigere Regiæ Curiaē à quo voluerit, & ad finem omnem prorsus tollendi exceptionem Regia Camera decreuit, vt venditor soluat, & emptor contribuat, quod decretum rationi accedit, quia cum releuij solutio ex consuetudine Regiæ Cameraē afficiat feudum ipsum secundū hodierna tempora, adeo vt contra quemlibet tertium possessorē fiscus habet pro illo actionem, quem possessorem intelligimus de naturali, nempe de eo, qui fructus & commodum, percipit, meritò, & ipse onera portare debet, pro quibus vide sequentem allegationem præceptoris mei D. Octauij Bammacarij, quam mihi dedit quidam patritius Salernitanus, qui erat valde familiaris Antonij della Calce, q. fuit discipulus Octauij predicti & dum in magna erat expectatione morte immatura præuētus fuit, & illum ego scio.

Declara, quid si locatis fructibus feudum, Baro accedat ad feudum, & vassalli pro eius iucundo ingressu donent aliquam quantitatem Baroni, an hæc quantitas pertineat ad conductorem fructuum feudum, vel ad ipsum Baronē, dicas quod non spectat ad conductore siuē affictatorem, sed ad ipsum Dominum, ita Oldrad. conf. 129. Parid. de Puteo de reintegr. feud. tit. an facta concessione feud. cap. & quia, Nicol. Boer. decis. 19. num. 6. vide supra in alleg. q. 3. num. 14. par. 2.

ARGVMENTVM.

Venditio certorum annuorum introitū super fructibus feudi, quando feudalis censenda est, defenditur, & de clausulis enarratur, & de clausula releuij, & seruitij.

SVMMARIVM.

- 1 **C**lausula apponi solita in venditionibus fructuum feudi, quod licet Regia Curia exigere seruitium, & releuium à quo voluerit.
- 2 Doctrina Alex. conf. 18. ponderatur, & respondetur num. 29.
- 3 Venditione sine assensu facta dominium super feudo nec hypothecaria transfertur
- 4 Ius formatum, vel dominium si transfertur super feudo inducitur diuisio feudi, & assensus Proregis non tenet.
- 4 Venditio fructuum feudi non constituit ius respectu feudi subiugati, sed respectu corporis fructuum omnibus annis.
- 5 Feudatarius potest dare potestatem percipiendi fructus à feudo, dummodo non causetur ius distinctiuum à principio.
- 6 Doctrina Bal. in cap. qua in Ecclesiarum num. 20. vers. quere numquid feudatarius perpenditur, & num. 8.
- 7 Fideicommissarius obligando pensiones, vel ius pensionis nō cadit in commissum secus autem si rem.
- 9 Fructus feudi, vt possint alienari requiritur, vt sint ad modicum tempus alienati, secundo vt adsit pactum ne transferatur aliquid ius, vel dominium in emptorem.
- 10 Clausula ad vendendum, alienandum, hypothecandum, in dotem dandum, cum obligatione honorum, Regio assensu, &c. arguunt dominij translationem.
- 11 Verba Bullæ Nicolai V. & Gregorij xij. declarantur, & ponderantur.
- 12 Censuræ, vt valeat constitutio relatio debet fieri ad rem, alias esset usurarium, & de ratione ibidem.
- 13 Periculum, & damnum rei debet considerari

derari in constitutione census.

- 14 *V usufructuarius non potest vendere fructus ad formam bullæ.*
- 15 *Subiugatio fructuum super fructibus officij, vel fundi intelligitur facta super fundo ipso, vel officio.*
- 16 *Feudatarius nullum potest ius super feudo constituere, & super re feudali.*
- 17 *Vendere fructus feudi, esset vendere partem feudi probatur.*
- 18 *Venditio fructuum feudi inter immobilia consideratur.*
- 19 *Prohibitus alienare fundum, prohibetur alienare fructus nondum perceptos.*
- 20 *Alienatio fructuum feudi fieri potest quando vassallus se obligat actione personali, non autem si super re ipsa feudali ius aliquod constitueret.*
- 21 *Prohibitus vendere, vel obligare potest se actione personali ad fructus prestandos obligare.*
- 22 *Venditionem fructuum feudi posse fieri, usque ad quinquennium. Alij usque ad vitam feudatarij refertur.*
- 23 *Fructibus fundi legatis, usufructus videtur constitui declaratur.*
- 24 *Verba legati fructuum fundi, quando diriguntur ad heredem, & quando ad creditorem refertur, ut primo casu actio sit inducta personalis, non autem ius super re, secundo casu ut sit inductum ius super re.*
- 25 *In dubia verba legati fructuum, ut supra, inducunt usufructum formalem.*
- 26 *Autoritates Doctorum super hac re referuntur.*
- 27 *Hypotheca, & assensus registrationis clausula apponi solita in venditionibus fructuum feudi arguunt dominij translationem super feudo.*
- 28 *Adoba solutio respectu fructuum reservata cum fiat à venditore arguit venditorum in feudum.*
- 30 *Doctrina Franc. de Amicis respondetur.*
- 31 *Decretum generale Regiæ Camera, quod reuera exigantur à possessoribus feudorum in casu venditionis feudi, eiusque fructibus mentionatur.*

Felix Polizzi pro capitali duc. 12° millia emit à Barone Placanici ann. duc. 960. super fructibus, & introitibus feudalibus dictæ Terræ in perpetuum, cum pacto tamen de re-trouendendo, cum clausulis amplissimis, ita quod dicti introitus transeant in utili dominio dicti emptoris ad vendendum, alienandum, & quod ad oba solui debeat à venditore cum Regio assensu, in quo adsunt consuetæ clausulæ Cancellariæ apponi solitæ, videlicet, quod liceat Reg. Cur. exigere seruitium à quo voluerit.

Item quod assensus infra biennium registrari debeat in Reg. Cam. prout in effectu registratus fuit.

Fiscus præten-dit reuera, imò duplicata, præsupponendo, quod dicti introitus sunt feudales, secundogeniti heredes repugnant prætendentes, & sint allodiales, fuit articulus remissus ad Reg. Cam. decidendus si isti introitus sunt feudales, vel allodiales.

Nos ad hærendo Reg. Fisco tuemur partes primogeniti, & præten-dimus absq; dubitatione introitus prædictos esse declarandos feudales.

2 Præten-sio secundogeniti fundatur in doctrina *Alex. conf. 18. attentis, & narratis in themate super prima dubio lib. 5* ubi probare conatur ex simili.

Venditione facta absq; Regi assensus non transferri dominium, neque competere hypothecariam super feudis, sed actione personali teneri venditorem, eiusque heredes super fructibus feudorum, *Franciscus de Amicis fol. 48. num. 26. ad 31. eandem tenet opinionem ea ratione, motus, quia si transfertur dominium, vel aliquod ius formatum super feudo inducitur diuisio feudorum, & Prorex non potest assentire, D. de Franch. decis. 159.*

3 Ex Modernioribus eandem opinionem sequitur *Franc. Milanens. decis. 7. num. 46. lib. 2. qui ex doctrina Bald. in cap. quæ in Ecclesiarum col. 4. nu. 20. vers. quæro numquid feudatarius de constitut.*

- 4 probare conatur, quod iste annuus redditus non sit constitutus respectu fundi subiugati, sed corporis fructuum feudi omnibus annis, *ex glo. in l. codicillis, S. instituto de leg. 2. l. defuncto, S. Sempronio, ff. de usufr. possunt allegari dicta per Camer. in l. Imperialem fol. 20. col. 1. lit. D. qui allegando conf. Alex. 18. lib. 5.*
- 5 illud declarat, ut feudatarius possit dare potestatem percipiendi fructus feudi pro certa quantitate, subdit Camer. dummodo non causetur ius distinctum à principio, pro quo faciunt notata per Io. Fabr. in *S. item seruiana, instit. de actio. in fin. & num. 26. vers. quid de ipsa feudo*, qui dicit, quod feudatarius potest obligare non feudum, sed fructus feudi.

Ex ex doctrina Camer. habemus primum responsum ad *conf. Alex.*

Prædictis tamen, & similibus non obstantibus contrariam opinionem esse veriorē subscriptis medijs demonstrabimus.

- 6 Primò, auctoritate eiusdem Bald. in loco citato per Milanens. supra mentionato, qui nostram, & non suam sequitur sententiam, attendamus quæso verba Bald. qui dicit hæc verba: *Quæro numquid feudatarius possit vendere annuos redditus. Respondeo, potest ad modicum tempus. id est usque ad nouem annos, sed ad longum tempus non potest, quia esset species alienationis, vel saltim esset actus equipollens alienationi, vel in fraudem factus*, opponit Bald. doctrinam *glo. fin. in verbo non extitisse in l. codicillis, S. instituto, de legat. 2.* quæ dicit, quod fideicommissarius obligando pensiones, vel ius pensionis non succedit in commissum, secus si obligat rem, *l. fin. C. de rebus alien. non alien.*

- 8 Subdit Bald. declarando *glof. hæc verba*, quod verum est si hoc actum est ne utile dominium transeat, quia non dicitur alienare, qui facit pactum ne transferatur dominium, quod retinet apud seipsum, quia non dicitur nisi ille actus per quem transit aliquid do-

minium, *l. 1. C. de fundo dotali*, hæc Bald. ex cuius theorica reassumitur, quod ut valeant alienatione feudatarii super fructibus feudi duo requiruntur: Primum, ut sint ad modicum tempus, & non vltra 9. annos, sequitur *Bar. Bald. & communiter in d. l. codicillis, S. instituto de legat. 2.* Secundum, ut fiat cum pacto, quod non transferatur aliquod ius, vel dominium in emptorem, & in facto deficiunt parti aduersæ hæc duo requisita, quia alienatio fuit facta in perpetuum non ad modicum tempus.

Item cum clausulis ad vendendum alienandum, hypothecandum in dotem dandum, &c. cum obligatione omnium bonorum, & Regio assensu, ergo dominium secundum opinionem Bald. fuit translatum in emptorem pro illis annis duc. 380. & sic Bald. claris verbis nostram fundat opinionem, & consequenter doctrina Milanens. qui Bald. sequitur, vel corrumpit, vel pro nobis etiam allegari potest, idem *Bald. in l. voluntas col. 2. vers. illud certum est, C. de fideicom. dicit quod vassallus potest vendere fructus ad modicum tempus, quia non est alienatio, & est doctrina passim recepta, ex cumulatis per Tiracuell. de retract. lignag. S. 1. glof. 7. n. 47.*

Secundo principaliter probatur, quia inter cætera substantialia *Bulla Nicolai V. confirmatæ per pragmaticam Regis Alfonso, & Bulla Greg. XIII.* illud requiritur quod census imponatur super rebus, & proprietatibus suis, quod pronomen suis donaret dominium de presenti, *l. si ita, vbi Bart. de aur. & argent. lega. Petrus de Gregor. in commen. ad Bullam prædictam q. 5. num. 8.* vbi hoc intelligit durante toto tempore vitæ contractus subiugatorij vsque quo exercetur pactum de retrouendendo; sequitur punctualiter *D. Garf. Mastrill. decis. 150. in princ.* Ergo super fructibus uti à solo separandis, & percipiendis tanquam incertis quorum dominium non est penes feudatarium imponi nõ potest, quia oportet, ut dominium sit

de

de præfenti penes subiugantem tempore contractus, & hoc specificè declaravit Bulla Gregorii xiiij. cuius verba refert *Mastrill. in additione ad Petr. de Greg. q. 5. num. 68.* & sunt sequentia videlicet: *Concedimus, declaramus, & Statuimus illud addentes, ut in censuum emptione, & venditione prius unius prædij, vel plurium rerum certarum, super qua vel quibus census ipse constituatur expresse, & deinde si voluerit omnium bonarum in genere mentio fiat, &c.*

- 12 Tertio roboratur, quia de essentia contractus censualis est, ut census constitutur in bonis, & ad bona fiat relatio alias esset usurarius, rō est, quia iniquum videtur emptorem nullum habere rei emptę periculum, sed semper tutum esse, redditumq; saluum fore contra *tex. in l. 1. C. de pericul. & com. modo rei vendi.* vnde ad iustitiam istius contractus oportet quòd redditus constitutur super bonis certis, ac certis finibus descriptis, ita ut illis peremptis perimatur; *Felicianus post Petr. de Greg. in tract. de censib. q. 5. in princip. ita concludit Mastrill. in additione n. 50. & 54. Redoan. in tract. de reb. Eccles. non alien. in rubr. de constitutione annui redditus nu. 47. & 49. Aluar. Valasc. de iure emphyteutico q. 32. num. 10. fol. mihi 194. qui Nauarrum Laurentium, Rodulfum, Cassanum, & alios congerit, & probatur in verbis Bullæ Martini, ibi super bonis suis, oppidis, agris, prædijs, domibus, & hæreditatibus, & paulò inferius ibi bonis in ipso tractatu tunc expressis, & rursus ibi bonis obligatis penitus interemptis. & destructis, quæ verba refert Valasc. loco citato; Ergo constituere annum censum super incertis fructibus esset facere contractum improbatum, & usurarium fateri, itaq; oportet rem ipsam, seu feuda fuisse obligata, & super eisdem censum constitutū Regis assensu iam impetrato.*

14 Quarto, usufructuarius super fructibus nō potest vendere annuos introitus ad formam Bullę, quia Bulla dicit

super rebus, & proprietatibus suis, latè probat *Petr. de Gregor. in d. tract. de censib. q. 5. nu. 7. & ibi additio num. 77. & seq.*

Quintò, *Mastrill. d. q. 5. ad Petr. de Greg. num. 147. & 148.* format quæstionem, an facta subiugatione super fructibus in genere talis officij, vel fundi, censeatur facta super officio, vel fundo ex quo fructus nascuntur, adeò ut cōtra possessore officij, vel fundi agi possit, & concludit quod sic, per iura, & authoritates quas allegat, & ita decisum testatur, & est de mente *Feliciani de censib. lib. 2. q. 3. num. 30. ad 32.*

- 16 Sextò, probatur autoritate eiusdē *Feliciani in tract. de censib. lib. 2. c. 4. n. 17. vers. idemq; constituendum videtur de vassallo, & feudatario, qui relata opin. Alexan. d. conf. 18. lib. 5. ab ea recedit, ea ratione, quia nullum ius potest hodie feudatarius constituere super feudo, & re feudali, ex l. Imperialem de prob. feud. alien. per Feder. ubi communiter DD. & ego augeo motium, quia vendere super fructibus futuris feudi à solo adhuc non separatis est vendere super ipso feudo, quia fructus pendentes pars soli esse videtur. l. fructus pendentes de rei vendicat. ergo multò magis fructus adhuc nō creati, sed creandi sunt pars soli, & feudi, & sic super feudo censeatur facta venditio non actione personali, ut Alex. & sequaces præsupponunt, & uenditio facta super fructibus pendentibus reputatur inter immobilia; latè probat *Tiraquell. de retract. consangu. §. 1. glos. 7. n. 37. & seq.**
- 17 & prohibitus alienare fundum non potest alienare fructus, nondum perceptos, latè probat *Tiraq. loco citato n. 41. subdens post Azonem Felicianus inter ceteros, quod feudatarius non potest vendere futuros fructus feudi, ut infra proximè dicam, allegat *Negusantium in tract. de pignor. 2. membr. 2. par. principalis, num. 48. & 49. fol. mihi 197. tom. 6. tract. qui relata opinione Ioan. Fabri in §. item Seruiana col. 14. in fin. de act. di-**

- centis feudum respectu fructuum, & commoditatum posse pignorari absq; assensu, subdit *Negusant.* hæc verba, intellige tamen tu, & declara istud quomodo vassallus obligaret se actione personali ad dictos fructus, & commoditates feudi; nam tunc valeret obligatio, secus autem si pro dictis fructibus, & commoditatibus vassallus constitueret ius usufructus in re feudali, per notata per *Bar. in l. codicillis, S. instituti in 2. q. de legat. 2. & ibi sequitur Bald. & reputat notabile; nam ibi Bar.*
- 21 vult. quod prohibitus vendere, vel obligare potest fructus rei prohibita alienare, vendere, & obligare se personali actioni ad præstandum dictos fructus: non autem possit usufructum constituere, quia tunc constitueret ius in re, & esset quedam alienatio, vel obligatio. iuxta notata in *l. fn. C. de reb. alien. non alien. refert, & sequitur Surd. de alimentis tit. 4. q. 10. nu. 29. & nu. 30.* dat aliam declarationem, & restrictionem, vt non procedat quando venditio fructuum sit ad longum tempus, & ex his patet intellectus, & responsio 2. ad doctrinam *Alex. & Ioan. Fabri.*
- 22 Septimo. *Alex. d. conf. 18. Ioan. Faber institut. de action. S. item Seruiana col. 4. vbi Ias. num. 119. & alij passim quos latè cumulat Tiraquel. de retract. lignag. S. 1. glos. 7. num. 47.* qui hac de re loquuti sunt, diuisi sunt in duplici sententia, alij permittunt alienationem fructuum feudi vsque ad quinquennium actione personali sine assensu, alij ad vitam feudatarij. *Iacobus Ardizon. in cap. 112. vtrum vassallus possit vendere ius percipiendi fructus, siue assensu f. 243. tom. 10. tracta. post Azzonem, dixit vsq; ad quinquennium fieri posse, allegat tex. clarum in l. qui concubinam 29. S. qui hortos de legat. 3. qui permittit alienationem fructuum rei prohibita alienari vsq; ad lustrum.*
- Octauo, probatur conclusio in *l. si quis ita legauerit 24. ff. de usufruct.* vbi legatis fructibus annuis fundi, perinde accipi debet hic sermo, ac si usufructus fundi legatus esset, vbi glo. resoluendo oppositiones dicit, quod si verba
- 24 legati, vel contractus diriguntur ad creditorem censetur promissus, vel legatus usufructus, quia sunt verba directa, si uerò ad hæredem, seu debitorem censetur promissi fructus, & sunt verba obliqua, *Bald. ibi summat tex. hoc modo, qui legat fructus annuos videtur legare usufructum formalem, Bal. ulterius progrediendo concordat cum distinctione glos. quod si verba sunt directa ad creditorem censetur legatus, vel promissus usufructus, si obliqua ad hæredem, vel debitorem, & non est usufructus, quia debet capere fructus à manu debitotis, subdit Bald. quid iuris in dubio quando testator, vel promissor non apponit aliquod uerbum exequutiuum, sed tantam dispositiuum, dicit Bald. q. soluitur per illam legem, quæ in dubio iudicat hoc uerbum directum, quia dicit, quod est usufructus formalis, quod est notatione dignum secundum Bald. hic contractus habet nedum verba directa in beneficium creditoris, sed clausulas plusquam exequutiuas, vt possit propria autoritate sibi satisfacere ad vendendum, alienandum, hypothecandum, & cum clausulis constituti, & præcarij; ergo dubitari non potest venditum ius reale, & translatum esse dominium illorum introituum in beneficium emproxis tante Regis assensu tunc impetrato, & consequenter ad adhas, & seruitia tenetur.*
- 26 Postremò probatur auctoritate *Petr. de Gregor. de concessione feudi par. 8. & par. 2. q. 6. fol. 45. quem sequitur Intrigliol. de feud. centur. 1. q. 43. nu. 74. vers. decimo limitatur, Fab. Am. conf. 129. num. 16. & nouissime D. Camill. de Cure. in diuers. feud. fol. 24. num. 18. & seq. qui post Io. Garf. in tract. de meliorationibus, & expensis limitat decis. D. Pres. de Franch. 159. & non procedat quando limitata, & designata est dispositio, vel uenditio, tunc enim fundus ad quem limitatur querendus est directo, & iudicatur uti corpus venditum, & Garfia testa-*

¶ testatur ita fuisse decisum.

Tandem ad obturandum os parti
27 aduersæ productæ sunt fides Reg. Cā-
cell. idest omnium Scribarum manda-
ti, qui testantur de stylo Cancellariæ,
quòd quando fiunt iste venditiones
introituum super feudis apponuntur
clausulæ de stylo Cancellariæ, vt li-
ceat Regiæ Curia exigere seruitium
à quo voluerit, & quòd assensus regi-
stretur infra biennium in quinternio-
nibus Camera, sed in assensibus super
hypothecis feudorum non apponun-
tur istæ clausulæ, hoc non alia ratione
nisi vt consultum sit Regio Fisco pro
suis adobis, & releuijs; interest enim
Regij Fisci in suo Tribunali, & registro
ac suis quinternionibus registratos ha-
bere suos feudatarios, *D. de Franchis
decif. 663.* si igitur ex istis venditioni-
bus non trāsferetur dominium in em-
ptorem, vtique non esset necessaria
registratio, prout nec est necessaria in
hypotheca, neq; clausula, vt liceat Fi-
sco exigere seruitium à quo voluerit,
ergo perneesse fateri oportet introi-
tus esse feudales, & dominium esse
translatum in emptorem.

Confirmatur ex pacto particulari
28 inhibito inter contrahentes, vt adoha-
soluatur à venditore, ergo contrahen-
tium intentio est iam declarata, quod
venditio erat in feudum, si enim ven-
ditio esset disputabilis, sed clarus. Er-
go idem est iudicandum dum partes
expresse cōuenerunt ad quem specta-
ret onus adoharum, quia pernecessè
declarata est earum intentio facere,
scilicet venditionem annuorū introi-
tuum in feudum.

Non obstat *conf. 18. Alex.* quia in
29 casu illius *conf.* non aderat Superio-
ris assensus, vt hic. Secundo procedit
dummodo non causetur ius distinctū
à principio cum Camer. supra allega-
to. Tertio, procedit in venditione ad
quinquennium, vel aliud modicum
tempus, nō in perpetuum, vt hic, & est
communis distinctio Aradizon. & alio-

rum per Tiraq. cumulatorū. Quarto,
idem Alex. fatetur ex illo contractu
non oriri, nisi personalem actionem,
ergo nil commune cum casu de quo
agitur.

Nec obstat argumentum Franc. de
30 Amic. quia pragmatica prohibet præ-
stationem assensuum quādo inducitur
diuisio vassallorum, & iurisdictionis,
non quando super introitibus feudali-
bus cōstituitur annuus census in feu-
dum: quo casu nil interest Regis stan-
te clausula, vt liceat Fisco exigere ser-
uitium à quo voluerit. Imo interest
Regis plures habere feudatarios,
quos personaliter vocare possit in casu
necessitatis, quando indicitur gene-
rale seruitium, & passim praticatur,
fiuatque venditiones iste annuorum
31 introituum in feudum, & Proreges as-
sentunt; audiui in camera latum esse
generale decretum, quod seruitia, &
releuia indistincte exigantur à posses-
soribus ipsa feuda, & emptores introi-
tuum contribuant feudatarijs ipsis.

S V M M A R I V M.

- 1 **V**enditio fructuum feudi an consti-
tuat ius super feudo.
- 2 *Alex. conf. 18. lib. 1. ponderatur pro Re-
gio Fisco non transferri ius aliquod rea-
le super feudo, ubi Regius assensus non
adeft.*
- 3 *Franc. de Amicis* autoritas pro Regio
Fisco ponderatur, & aliorum Moder-
norum.
- 4 *Annuus redditus venditus, non dicitur cō-
stitutus respectu feudi, sed respectu fru-
ctuum.*
- 5 *Feudatarius potest dare potestatem perci-
piendi fructus feudi dummodo non
causetur ius distinctum à feudo.*
- 6 *Alienatio ad longum tempus fructuum
est species alienationis, non sic ad modi-
cum tempus.*
- 7 *Pactum quod transferatur dominium in
venditione fructuum, adesse non debet,
nec alienatio ad longum tempus.*

- 8 *In venditione fructuum ex quibus clausulis arguatur venditio iuris feudalis.*
- 9 *Venditio fructuum arguit, & continet dominij translationem, & ad hoc ponderantur verba Bullarum.*
- 10 *Census constitutio debet habere relationem ad bona, eorumque periculum, nec ad securitatem.*
- 11 *Perempta re censuali debet perimi census.*
- 12 *Vsufuctus non potest vendi ad formam Bullæ.*
- 14 *Feudum, seu officium intelligitur obligatum, si facta est subiugatio super illorum fructibus.*
- 14 *Census non potest imponi super feudo a vassallo, siue feudatario, & ratio assignatur.*
- 15 *Fructus feudi à solo separandi pars feudi esse dicuntur.*
- 16 *Venditio facta super fructibus feudi inter immobilia consideratur.*
- 17 *Fructus feudi quando possunt pignori sine assensu, vel cum assensu declaratur.*
- 18 *Vsufuctus constitutio constituit ius in re.*
- 19 *Doctorem diuersa sententia de fructuum venditione super feudo facta, quando in feudum, vel allodium censetur referuntur.*
- 20 *Verba legati ad heredem dirigi, vel ad creditorem, quid importet refertur, & quid in dubio.*
- 21 *Camerarij doctrina explicatur.*
- 22 *Doctrina Alex. & sequacium perpenditur.*

IN anno 1562. Illustriss. quondam Dux Atri asserendo ex fructibus Terræ Acquaiuæ, qui percipiebantur de iure Baronis exigere annuos duc. 380. & maiorem summam vendidit super eis pro pretio duc. 3800. annuos duc. 380. mediante Regis assensu, nulla facta expressione in feudum, nec in allodium. Cum obligatione tamē omnium eius bonorum feudalium, & allodialium transferens in emptorē omne ius, &c. cum clausulis amplissimis ad vendendum, alienandum, pignoriandum, in dotem dandum, &c. & alijs in benefi-

cium emptoris dictorum annuorum introituum in ampla forma.

Et quoniam emptor prædictus exegit integros annuos introitus du. 380. absque solutione adoharum pro rata sibi tangentiū, & similiter Regius Fiscus, qui iure particulari successit emptori exegit integros annuos introitus absq; deductione adoharum.

Inletit modernus Dux compensari adohas ab eo solutas spatio annorum 42. cum capitali prædicto duc. 3800. postquam ad earum solutionem tenebatur Regius Fiscus, qui spatio annorum 40. illos exegit, & pro præterito Ducissa Ariani emperrix à qua causam habet Fiscus.

Opponit se nunc Regius Fiscus dicens venditionem non fuisse factam in feudum nec super corpore feudali, sed super fructibus feudorum tanquam à solo separandis non super ipso corpore, & consequenter dominium super feudo non fuisse translatum in emptorem, sed actionem dumtaxat personalem consequendi dictos annuos duc. 380. & consequenter ad adoham non teneri.

Principale fundamentum Regij Fisci consistit in doctrina Alex. conf. 18. incip. attentis, & narratis in themate super primo dubio lib. 5. vbi probare conatur ex simili venditione facta absque superioris assensu non transferri ius aliquod reale, neque dominium super feudis, nec pro ea competere hypothecariam, sed actione dumtaxat personali teneri venditorem, eiusq; hæredes, & successores super fructibus, vt per eum.

Fanciscus de Amicis fol. 48. num. 26. his verbis eandem formauit, & pro Fisco decidit questionem, sed quia aliquando contingit feudatarios aliquos vendere super feudis suis annuos introitus cum assensu, dubitari poterit si isti emptores introituum teneantur ad solutionem adohæ, num. 31. decidit non teneri ea ratione motus, quia si

em-

emptores introituum haberent illos in feudum, vel ius formatum super feudo, induceretur feudorum separatio, quæ à Prorege fieri non potest per Pragmaticam anni 1531. quam novem capitulum appellamus.

Ex Modernioribus eandem opinionem sequitur *Franciscus Milanensis decil. 7. num. 46. lib. 2. qui ex doctrina Bald. in cap. quæ in ecclesiarum col. 4. nu. 20. vers. quæro numquid feudatarius de constitution. probare conatur, quod iste annuus redditus non sit constitutus respectu fundi subiugati, sed corporis fructuum feudum omnibus annis, ex glo. in l. Codicillis, S. instituto ff. de legat. 2. l. defuncta, S. Sempronia, ff. de usufruct. possunt allegari dicta per Camer. in l. imperiali fol. 20. col. 1. litera D. qui allegando conf. Alex. 18. lib. 5, illud declarat, ut feudatarius possit dare potestatem percipiendi fructus feudi pro certa quantitate, subdit Camer. dummodo non causetur ius distinctum à principio, pro quo faciunt notata per Io. Fabrum in S. item seruiana, instit. de actio. in fine, & num. 26. vers. quid de ipso feudo, qui dicit, quod feudatarius potest obligare non feudum, sed fructus feudi.*

Et ex doctrina Camer. habemus primum responsum ad conf. Alex.

Prædictis tamen, & similibus non obstantibus contrariam opinionem esse veriore subscripitis medijs demonstrabimus,

6 Primo auctoritate eiusdem Bal. in loco citato per Milanensem supra mentionato qui nostram, & non suam sequitur sententiam, attendamus quæso Bald. qui dicit hæc verba, *quæro numquid feudatarius possit vendere annuos redditus. Respondeo, potest ad modicum tempus, idest usque ad novem annos, sed ad longum tempus non potest, quia esset species alienationis, vel saltem esset actus equipollens alienationi, vel in fraudem factus.* opponit Bald. doctrinam glo. fin. in verbo non extitisse, in l. codicillis, S. in-

Instituto de legat. 2. quæ dicit quod fideicommissarius obligando pensiones, vel ius pensionis non succedit in commissum, secus si obligat rem, l. fin. C. de rebus alien. non alien.

7 Subdit Bald. declarando glo. hæc verba, *quod verum est si hoc actum est, ne vile dominium transeat, quia non dicitur alienare, qui facit pactum ne transferatur dominium, quod retinet apud seipsū, quia alienatio non dicitur, nisi ille actus per quem transit aliquod dominium, l. 1. C. de funda dotali, hæc Bald. ex cuius theoricæ reasumitur, quod ut valeant alienationes feudatarij sup fructibus feudi duo requiruntur. Primum ut sint ad modicum tempus, & non ultra novem annos, sequitur Bar. Bald. & communiter in d. l. codicillis, S. instituto de leg. 2. Secundum, ut fiat cum pacto, quod non transferatur aliquod ius, vel dominium in emptorem, & in facto deficiunt Regio Fisco, hæc duo requisita, quia alienatio fuit facta in perpetuum, non ad modicum tempus.*

8 Item cum clausulis ad vendendum, alienandum, & hypothecandum, in dotem dandum, &c. cum obligatione omnium bonorum, & Regio assensu, ergo dominium, secundum opinionem Bald. fuit translatum in emptorem, pro illis annuis du. 380. & sic Bal. claris verbis nostram fundat opinionem, & consequenter doctrina Milanensis, qui Bald. sequitur, vel corrumpit, vel pro nobis etiam allegari potest, idem Bald. in l. voluntas, col. 2. vers. illud certum est, C. de fideicommiss. dicit, quod vassallus potest vendere fructus ad modicum tempus, quia non est alienatio, & est doctrina passim recepta, ex cumulatis per Tiraq. de retract. lignag. S. 1. glos. 7. num. 47.

9 Secundo principaliter probatur, quia inter cætera substantialia Bullæ Nicolai V. confirmata per Pragmaticam Regis Alfonsi, & Bullæ Gregorij XIII. illud requiritur, quod census imponatur super rebus, & proprietari-

bus suis, quod pronomen suis denotat dominium de præsentī, *l. si ita, ubi Bar. de auro, & arg. lega. Petrus de Gregor. in Commentario ad Bullam prædictam qu. 5. num. 8.* ubi hoc intelligit durante toto tempore vitæ contractus subiugatorij, vsque quo exercetur pactum de retrouendendo, sequitur punctualiter *D. Garfia Mastrillus decis. 150. in princ.* ergo super fructibus uti à solo separandis, & percipiendis tamquam incertis quorum dominium non est penes feudatariū imponi non potest, quia oportet, ut dominium sit de præsentī penes subiugantem tempore cōtractus, & hoc specificè declarauit Bulla Gregorij XIII. cuius verba refert *Mastrillus in additione ad Petrum de Gregor. q. 5. num. 68.* & sunt sequentia videlicet. *Concedimus, declaramus, & statuimus illud addentes, ut in censuum emptione, & venditione prius vnus prædij, vel plurium rerum certarum, super qua, vel quibus census ipse constituitur expressè, & deinde si voluerit omnium bonorum in genere mentio fiat, &c.*

Tertio, roboratur, quia de essentia
 10 contractus censualis est, ut census cōstituitur in bonis, & ad bona fiat relatio, alias esset usurarius. ratio est, quia iniquum uideretur emptorem nullum habere rei emptæ periculum, sed semper tutum esse, redditumque saluum fore, contra *tex. in l. 1. C. de periculo, & commodo rei vendi.* unde ad iustitiam istius contractus oportet, quòd redditus constituitur super bonis certis, ac certis finibus descriptis, ita ut illis peremptis perimatur contractus post *Petrum de Gregorio in tract. de censibus q. 5. in princip. ita concludit Mastrillus in additione nu. 50. & 54. Redoanus in tract. de reb. eccles. non alienan. in rubrica de constitutione annui redditus nu. 47. & 49. Aluar. Valascus de iure emphiteutico q. 32. num. 10. fol. mihi 194. qui Nauarum, Laurentium, Rodulfum, Casfanèum, & alios congerit, & probatur in uerbis Bullæ Martini, ibi, super bonis*

suis, oppidis, agris, prædijs, domibus, & hereditatibus, & paulò inferius, ibi, bonis in ipso tractatu tunc expressis, & rursus ibi, bonis obligatis penitus interemptis, & destructis, quæ uerba refert Valascus loco citato, ergo constituere annum censum super incertis fructibus esset facere contractum improbatum, & usurarium fateri, itaq; oportet rem ipsam, seu feuda fuisse obligata, & super eisdem censum constitutum Regis assensu iam impetrato.

Quarto usufructuarius super fructibus nō potest uendere annuos introitus ad formam Bullæ, quia Bulla dicit super rebus, & proprietatibus suis, late probat *Petrus de Gregor. in d. tract. de censibus q. 5. num. 7. & ibi additio nu. 77. & seq.*

13 Quinto, *Mastrillus d. q. 5. ad Petrum de Greg. num. 147. & 148.* format questionem. An facta subiugatione super fructibus in genere talis officij, uel fundi ex quo fructus nascuntur, adeout contra possessorem officij, uel fundi agi possit, & concludit, quod sic: & per iura, & authoritates quas allegat, & ita decisum testatur, & est de mente *Feliciani de censibus lib. 2. quest. 3. num. 30. ad 32.*

Sexto, probatur auctoritate eiusdē
 14 *Feliciani in tract. de censibus lib. 2. cap. 4. num. 17. vers. idemque constituendum uidetur de uassallo, & feudatario, qui relata opin. Alex. d. conf. 18. lib. 5. ab ea recedir, ea ratione, quia nullum ius potest hodie feudatarius constituere super feudo, & re feudali, ex l. imperialem de prohib. alien. per Feder. ubi communiter DD. & ego augeo motiuum, quia uendere super fructibus futuris feudi à solo adhuc non separatis est uendere super ipso feudo, quia fructus pendentes pars soli esse uideatur, *l. fructus pendentes de rei uendica.* ergo multo
 15 magis fructus adhuc non creati, sed creandi sunt pars soli, & feudi, & sic super feudo censetur facta venditio nō
 16 actione personali, ut *Alex. & sequaces**

- ces præsupponunt, & venditio facta super fructibus pendentibus reputatur inter immobilia latissime probat *Tiraquel. de retract. consanguin. S. 1. glo. 7. num. 37. & seq.* & prohibitus alienare feudum, non potest alienare fructus nondum perceptos, latè probat *Tiraq. loco citato num. 41.* subdens post *Azzonem*, quod feudatarius non potest vendere futuros fructus feudi, vt infra proxime dicam, allegat *Negusantium in tract. de pignor. 2. membro 2. partis principalis num. 48. & 47. fol. mibi 197. to. 6. tract.* qui relata opinione *Io. Fabri in*
- 17 *S. item seruiana col. 14. inst. de actio.* dicentis feudum respectu fructuum, & commoditatum posse pignorari, absq; assensu, subdit *Negusantius* hæc verba, *intellige tamen tu, & declara istud quomodo vassallus obligaret se actione personali ad dictos fructus, & commoditates feudij, nam tunc valeret obligatio, secus autem si pro dictis fructibus, & commoditatibus vassallus constitueret ius vsusfructus in re feudali, per notata per Bart. in l. codicillis, S. instituto in 2. q. de legat. 2. & ibi sequitur Bald. & reputat notabile, nam ibi Bart. vult, quod prohibitus vendere, vel obligare, potest fructus rei prohibita alienare, vendere, & obligare se*
- 18 *personali actione ad præstandum dictos fructus: non autem possit vsusfructum constituere, quia tunc constitueretur ius in re, & esset quædam alienatio, vel obligatio, iuxta notata in l. fin. C. de rebus alien. vel non, refert, & sequitur Surdus de alimentis tit. 4. q. 10. num. 29. & num. 30. dat aliam declarationem, & restrictionem, vt non procedat quando venditio fructuum sit ad longum tempus, & ex his patet intellectus, & responsio 2. ad doctrinam Alex. & Io. Fabri.*
- 19 *Septimo, Alex. d. conf. 18. Io. Faber. inst. de actio. S. item seruiana col. 4. vbi Ias. num. 119. & alij passim, quos latè cumulat Tiraq. de retract. lignager. S. 1. glo. 7. num. 47. qui hac de re loquuntur, quasi sunt in duplici sententia,*

alij permittunt alienationem fructuum feudi vsque ad quinquennium actione personali sine assensu, alij ad vitam feudatarij, *Iacobus Ardizonus in e. 112. vtrum vassallus possit vendere ius percipiendi fructus, sine assensu fol. 243. to. 10. tract. post Azzonem* dixit vsq; ad quinquennium licet posse, allegat tex. clarum in *l. qui concubinam 29. S. qui hortos de legat. 3.* qui permittit alienationem fructuum rei prohibita alienari vsque ad lustrum.

- 20 *Postremo, probatur conclusio in l. si quis ita legauerit 24. ff. de vsufructu,* vbi legatis fructibus annuis fundi, perinde accipi debet hic sermo, ac si vsusfructus fundi legatus esse, vbi glos. resoluendo oppositiones dicit, quod si verba legati, vel contractus diriguntur ad creditorem censetur promissus, vel legatus vsusfructus, quia sunt verba directa, si vero ad hæredem, seu debitorem censetur promissus fructus, & sunt verba obliqua, *Bald.* ibi summat tex. hoc modo, *qui legat fructus annuos videtur legare vsusfructum formalem.* *Bald.* vterius progrediendo concordat cum distinctione glos. quod si verba sunt directa ad creditorem censetur legatus, vel promissus vsusfructus, si obliqua ad hæredem, vel debitorem, & non est vsusfructus, quia debet capere fructus à manu debitoris, subdit *Bald.* quid iuris in dubio quando testator, vel promissor non apponit aliquod verbum executiuum, sed tantum dispositiuum, dicit *Bal.* quod soluitur per illam l. quæ in dubio iudicat hoc verbū directum, quia dicit, quod est vsusfructus formalis, quod est notatione dignum, secundum *Bald.* hic contractus habet nedum verba directa in beneficium creditoris, sed clausulas plusquam executiuas, ut possit propria autoritate sibi satisfacere ad vendendum, alienandum, hypothecandum, &c. cum clausulis constituti, & præcarij; ergo dubitari non potest venditum fuisse ius reale, & translatum esse domi-

dominium illorum introituum in beneficium emptoris stanre Regis assensu tunc impetrato, & consequenter ad adahas, & seruitia tenetur.

Ex prædictis sunt sublata cōtraria, 21 & primo cum *Camer.* fuit dictum, q̄ *conf.* 18. *Alex.* procedit dummodo non cauetur ius distinctum à principio, secundo procedit quando est facta uenditio ad quinquennium, uel aliud modicum tempus non in perpetuum, ut hic, & hæc est cōmunis distinctio Ardixonis, & aliorum cumulatorum per Tiraquellum.

Tertio, idem *Alexand.* & sequaces 22 omnes fatentur ex illo contractu non oriri pro creditore, nisi actionem personalem, non hypothecariam, quia facta super fructibus, & nō respicit corpus, seu feudum, nunc dico Regio Fisco, si illa uenditio facta fuit super fructibus feudi Acquaiuæ, & non super feudo, & ex illo contractu oritur actio personalis contra Ducem uenditorē, & eius hæredes, quæro à Regio Fisco, quo iure potest uendicare pecuniam prouentam ex pretio feudi, & super eō sibi satisfacere, si adest cumulus creditorum hypothecariorum cum assensu, qui instant super pecunia eisdem, satisfieri, non uideo utique? & sic fiscus omni iure remanet exclusus.

Quarto, hic casus est diuersus, quia adest Regius assensus, & in casu *Alex.* deficit. Minus obstat dictum *Francisci de Amicis*, qui ea ratione motus fuit, quia Prorex diuidendo feudum, & faciendo plures feudatarios, caret potestate, ex *pragmatica nouem capitū* anni 1531. quæ ratio non militat.

Primo, quia Regis magis interest habere plures feudatarios, & homines fideles, & ideo si uenditio fuisset facta in feudum res careret dubio, & cessaret oppositio, ergo iddem quando ius intelligit in feudū iuxta naturam rei, seu feudi super quo fit uenditio.

Secundo, & clarius respondetur, q̄ si difficultas sit in potestate, adsūt plu-

res gratiæ *Philippi Secundi* gloriose memoriæ, in quibus confirmati sunt assensus præstiti à Regibus inualidi, seu dubij, ex defectu potestatis præcipuè in gratia edita anno 1580. impressa in Capitulis Neapolis, & sic assensus prius practicatur in anno 1562. firmus remanet, & in Regia Camera quotidie præcitatur, quomodo fiunt uenditiones in feudum annuorum introituum à feudatarijs, quia emptores soluunt adahas, & releuia, & ab eis releuantur uenditores, plura prætermittuntur, breuitatis causa, suppleant Doctissimi iudicantes,

Allegationes pro Ill. Ducissa Bouiani, & Ill. Ducissa Andriæ, contra Isabellam Giron Tutricem illorum de Mazzilia.

ARGUMENTVM.

Venditio certorum annuorum introituum super fructibus feudi quando in alodium facta esse censetur, non autem in feudum defendimus. De clausulis solitis apponi in talibus contractibus differitur, & declaratur. Et de clausula seruitij, & releuij in talibus contractibus appositis, an & quando feudalem arguant concessionem. Et an & quando dominium, vel usufructus dicatur constitutus super toto, vel parte feudi. Et an assensus operari possit in casu prædicto.

SVMMARIVM.

1 **E**mpor annuorum introituum super fructibus feudi nullum ius acquirit formatum super feudo, sed tantum contra uenditorem cum hypotheca tantum feudi subiugati, & num. 3. probatur, & num. 7.

- 2 Ius percipiendi annuos introitus super fructibus feudalibus non assumit qualitatem feudalem, nisi expresse, non obstante quod clausula id designantes adessent, & num. 3. & sub nu. 18. & 19.
- 4 Clausula, quod dominium annuorum introituum super fructibus feudi transferatur in emptorem pro rata dominiij nihil operatur.
- 5 Idem in annuis introitibus in Regno Sicilia.
- 6 Dominium nec directum, nec utile per venditionem annuorum introituum super fructibus feudi transferatur, nec in toto, nec pro rata corporis, nec fructuum, & num. 10. & num. 17.
- 8 Venditio annuorum introituum super feudo (stante pacto de retrouendendo) dicitur potius pignoratior. Et quid stante pacto de soluendo censum de propria pecunia, & num. 9. & 16.
- 11 Dicitio (super) hypothecam constituit, non autem transfert dominium, & n. 15.
- 12 Camill. de Curtis dicens venditionem annuorum introituum super fructibus feudi esse usurariam, reprobatur, & sub num. 14. & 15.
- 13 Pronomen (suus) denotat dominium.
- 14 Venditor fructuum obligatur personaliter & fundus accedit loco hypothecæ pro faciliore exactione, & num. 17.
- 18 Venditio annuorum introituum super fructibus feudi non dicitur feudalis, nisi qualitas feudalis exprimatur, & n. 19.
- 19 Annui introitus venditi super fructibus feudi, absq; feudali qualitate, sunt burgensatici.
- 20 Feudum si conceditur simpliciter non dicendo in feudum, erit allodium.
- 21 Venditio fructuum dicitur allodialis, non obstante quod solutio ad oba esset reservata, & sub num. 22.
- 22 Ad oba onus est reale feudi.
- 23 Reservatio servitij non facit presumi rem concessam feudalem, nisi expresse in feudum dicatur.
- 24 Clausula, quod predicti annui introitus transeant in utili dominio ementis, &c. cum potestate alienandi, & feudi natura in aliquo non mutata, &c. non constituit concessionem feudalem, nisi expresse in feudum dicatur.
- 25 Facultas percipiendi fructus propria auctoritate ab emente, non constituit ius in re, nec dominium transfertur, sed tantum hypothecam constituit, & num. 30.
- 26 V usufructus non constituitur ex venditione annue quantitatis propria manu capiendæ ex pretio, siue redactu fructuum & limitatur opinio glos. & DD. in l. fundi Trebatiani, ff. de usufruct. legat. & num. seq. 28. & 30. 36.
- 07 V usufructus non constituitur ex venditione partis fructuum feudi.
- 28 Venditio fructuum super feudo diuersa est à venditione annue quantitatis super fructibus feudi, & nu. 29. 32. ubi respondetur ad Bald.
- 31 Hypotheca constituitur super feudo, non autem dominium transfertur, stante clausula, quod in defectum solutionis tertiarum possit capere tenutam feudi.
- 32 Prohibitum acquirere usum fructuum super feudo, non prohibetur acquirere commoditatem.
- 33 Potestas ingrediendi propria auctoritate feudum, super cuius fructibus facta fuit venditio, non exercetur propria voluntate, dissentiente debitore.
- 34 Dominium feudi, super cuius fructibus fuit facta annue quantitatis venditio, non potest transferri in ementem ex defectu voluntatis, assensus, & defectu potestatis assentiendi.
- 35 Assensus Proregis non sufficit, quando feudum diuiditur in partes quotatinas, & interesse fisci expenditur in seruitio.
- 36 V usufructus non potest dici constitutus ex venditione annuorum introituum super fructibus feudi, nisi expresse constituitur, & num. 38.
- 37 Assensus, ut praestetur, & ut operetur, omnia debent palam exprimi.
- 38 Potestas capiendi censum manu propria non constituit usum fructuum.
- 39 Assensus debet peti in forma dispensationis quando inducitur diuisio feudi, nec sufficit in forma gratiae.

Clau.

- 40 Clausula, quoad expressa tantum, modificat generalem assensum.
- 41 Clausula relatiua in assensu apposta in Regno nostro non operatur.
- 43 Ex venditione annue quantitatis super fructibus feudi causatur tantum ius hypotheca, non autem dominij.
- 44 Clausula quod assensus registratur non constituit venditionem feudalem, & decisio refertur.
- 45 Seruitij præstatio non arguit rem, ex qua debetur, esse feudalem.
- 46 Decisio in presenti articulo ponitur.

IN causa Isabellæ Policio cum Regio Fisco super petitione duplicati releuij pro annuis introitibus ducatorum 960. empris per q. N. Politium à Barone Mottę Placanice, in qua subintrauerant etiam hæredes q. Cornelie Policie, petentes dictos annuos introitus esse feudales, duæ possunt fieri verissimæ iuris conclusiones.

Prima erit venditionem annuorum introituū factam super fructibus feudi nullum ius penitus transferre in emptorem, sed tantum obligare venditorem, eiusq; hæredem ad solutionem annui redditus in pecunia cum hypotheca illius corporis feudalis, super cuius fructibus, & introitibus annuus census fuit venditus.

Secunda, venditionem annuorum introituum factam super fructibus feudi, numquam dici feudalem, nisi expressè fuerit facta in feudum, non obstantibus clausulis, quod licitum sit Fisco exigere seruitiū à quo voluerit. Et quod assensus registrari debeat in quinternionibus Regiæ Cameræ, & alijs in assensu, & in contractu appofitis.

Primæ conclusionis facilis est probatio, si simul cum parte præsupponamus contrahentes in hoc contractu voluisse constituere censum, iuxta formam Bullæ, per quam nullum in emptorem transferri dominium corporis feudi, *dixerunt Nauarr. in tract. de*

Esur. notab. 22. n. 35. Lopez in l. 28. glo. 3. q. 2. tit. 8. par. 5. Foller. in pragmat. de censib. vers. & huiusmodi census n. 5. Milanens. decis. 7. num. 54. 55. & 56. lib. 2. Molin. de contractibus disput. 372. lit. B. de Ponte decis. 32. num. 10. Padill. in l. 3. nu. 12. C. de seruitut. Auendan. omnino legendus conf. 12. & alij, quos sequitur Felician. in tract. de censibus lib. 1. cap. 4. n. 2. tom. 1. & cap. 1. num. 5. tom. 2. qui multis iuribus, & rationibus eam validissime fundat post Valasc. Auendan. in tract. de censibus cap. 17. per totum, ubi dicit opinionem istam esse verissimam, & cap. 87. nu. 8. & Lessius cap. 89. nu. 10. ex nostris Foller. & de Ponte, & Franc. de Amic. in rub. feud. fol. mihi 49. Camill. Biloc. in allegat. inserta post tract. de absolut. iuram. in qua subscripserunt periti huius Regni D. Fabius Marchesius, D. de Ponte & D. Pauluccius, & alij celeberrimi illius ætatis viri, & nouissime D. Rouitus omnino videndus in pragmat. 1. de censibus num. 12.

4 Quod extèditur quamuis in instrumento esset dictum, quod dominium annui censu transeat pro rata in emptorem, um facultate habendi, petendi, percipiendi, & vendendi, quia vel illa sunt verba Notariorum, quæ partibus nocere non possunt, *secundum Bartol. in l. si libertus, ff. de reg. iuris, & in l. fin. C. de fideiussor. Curt. omnino legendus conf. 101. num. 11. de Ponte in proprijs terminis conf. 30. num. 26. vol. 1. Vel etiam si essent apposta à contractibus substantiam, & naturam contractus mutare nõ possunt, sed de illis nulla erit habenda ratio, l. insulam, ubi Paul. de Castr. de prescript. verbis, Bartol. in l. 2. ff. si cert. petat. Bald. in rub. ff. de iure emphit. Decius conf. 682. Tiraq. retract. 1. S. 32. num. 33. Amat. conf. 5. num. 19. & punctualiter tenuerunt Auend. omnino videndus conf. 12. incip. quæ si non fuit per totum, Didac. Castill. in l. 74. Tauri vers. ex quo unum fol. mihi 208. Gutierrez lib. 2. pract. quest. cap. 146. 167. & 168. n. 6. Molin. Iesuita d. cap. 372. lit. B. & C. qui*

qui de communi testatur, & disput. 383. n. 1. *Did. Couarr. lib. 3. var. resolut. cap. 11. num. 13. vers. his libenter addiderim Valasc. Auend. omnino legendus in tract. de censibus cap. 89. num. 22. D. Rouitus in ead. pragm. 1. de censibus num. 52.*

5 Et in annuis introitibus venditis super fructibus feudi, *Milanens. decis. 7. nu. 16. & 54. vbi fatetur hanc opinionem communiter seruari in Regno Siciliae, nec vnquam de ea apud illa tribunalia fuisse dubitatū, quicquid differit Io. Cannerius, quem ibi reprehendit, & si aliqui sunt forte contrarium tenentes loquuntur in censu perpetuo non habente spem luitionis, ut post Igneum, & Tiraquell. explicat Auend. in tract. de censib. n. 8. in fine.*

6 Et hoc adeo est verum, ut nedum in emptorem trāseat dominium directū, vel utile totius, vel partis rei, super qua venditur, sed nec super ea inducitur aliqua seruitus realis, utpotē præstationis census, ita *glos. in l. Caius, vers. in personam, ff. de annuis legatis, & in l. ut pomum, ff. de seruitutib. Bart. Nicol. de Neap. & alij in l. Mala, S. fin. ff. de aliment. & cibariis legatis. Imol. in l. apud Iulianum, S. si quid alicui, ff. de legat. Alex. omnino videndus cons. 18. n. 3. vol. 5.*

7 vbi etiam communem dicit, sed tantū constituitur simplex hypotheca super illo fundo, *secundum Bart. in l. codicillis, S. instituto, vbi etiam Bald. Imol. Cast. & alij de legat. 2. idem Bart. in l. fundus quem, ff. de annuis legatis, Alberic. in l. Caius cod. tit. Cast. in præcitata l. 74. Tauri.*

8 Ex quo vnum notat *Conradus in tract. de contractibus q. 74. & 95. Milan. ead. decis. 7. num. 44. Guttierrez cons. 47. Tbesaur. decis. 154. nu. 3. Andr. Gasl. lib. 2. pract. quæst. cap. 7. vbi dicit de generali consuetudine Italiæ hanc opinionem esse receptam, & alij plures quos refert, & sequitur Felician. lib. 1. tom. 2. cap. 4. num. 5. & cap. 1. num. 5. vbi de communi testatur. Quod præsertim verum est stante pacto de retrouendendo, cuius vigore debet censeri potius quæ-*

dam pignoratō, quam vera venditio, ut dicit *Socc. Sen. cons. 15. n. 35. prout similes venditiones iuicauit Sac. Conf. teste D. de Franch. decis. 159. nu. 4. maximè stante promissione soluendi censum de propria pecunia, secundum auctoritatem damnatæ memoriæ, quem ibidem refert D. de Franch. & punctualiter tenuerunt Didac. Cast. in d. l. 74. Auendan. respons. 12. n. 4. & respons. 23. nu. 3. hinc sicut in emptorem prædictū non transit dominium pro rata corporis, ita nec etiam pro rata fructuum, cum nec venditor voluerit vendere fructus, nec emptor illos emere, sed tantum ius percipiendi annuos ducatos 960. super fructibus, & introitibus feudi, ita auctoritate quamplurimū DD. probat *Felician. de censibus lib. 1. cap. 4. per totum tom. 2. & Auendan. de censib. cap. 17. num. 20. & verba in casu nostro sunt clara, dum in instrumento dicitur, vendidit annuos du. 960. super fructibus, & introitibus terræ prædictæ, & proinde non fructus, sed pecuniam annuam super fructibus, dictio illa, super, importat hypothecā, & dominium non transfert, ut optimè Bart. in d. l. codicillis, S. instituto, & ibi etiam Bald. Castrens. cons. 333. vol. 1. Cremens. sing. 45. latissimè Boer. decis. 66. num. 3. & 4. Auend. de censib. cap. 24. nu. 8.**

12 Nec dicas cum *Camill. de Curte in 2. par. diuers. feud. num. 18. fol. 24. quod si dominium rei, aut fructuum non esset translatum in emptorem, non esset verus contractus emptionis, sed potius contractus usurarius contra formam Bullæ, nam in hoc non modica adest æquiocatio, pace tanti viri, quia licet non sit venditio corporis, aut fructuum feudi, erit tamē vera emptio iuris percipiendi annuum redditum in pecunia. ita *Auendan. cons. 12. & in tract. de censibus cap. 17. nu. 21. Felician. d. cap. 4. n. 1. tom. 2. & cap. 4. num. 8. lib. 1. tom. 1. vbi dat veram diffinitionem, ut sit contractus institutus consuetudine, in quo vnus vendit ius certi redditus singulis annis**

annis soluendi in pecunia pro quo indiuiduo legatur *D. de Ponte decis. 32. num. 2. in fine*, Ex quibus etiam fallitur pars, dum pōderat bullam *Pape Nicolai, & pragmat. Regis Alphonsi in verbo super rebus, & proprietatibus suis*, quod pronomen (suis) denotat dominium; nam hæc ponderatio fortificat opinionem nostram, quia si census debet constitui super rebus, & proprietatibus suis, argumentum est euidens, quod venditor remanet dominus, & pensionem de re sua emptori præstat, *ita glos. in cap. constitutus de censibus*, & dum bulla utitur verbo supponere certum est illud importare hypothecam, non autem dominium trāsferre, vt præter adductos obseruat *Balduin. in tract. de pignoribus cap. 1. in fine*, *Budeus in l. pen. ff. de pignor. Felician. lib. 1. cap. 4. num. 2. to. 2. Auedan. d. cap. 17. & in terminis Milanens. decis. 7. num. 44. lib. 2.*

Quæ omnia procedunt etiam si venditio annui census esset facta, & limitata super certo corpore, quia tunc nulla fit expropriatio corporis, seu partis feudi, aut fructuum ipsius, sed tantum obligatur venditor actione personali ad soluendum annuos introitus in pecunia, & corpus illud, super quo venditio facta est accedit loco hypothecæ pro faciliori, & certiori exactiōne, ita *Bart. in d. l. fundus quem, & Alberic. in d. l. Caius, ff. de annuis legat. Ioan. Faber in S. item seruiana num. 34. in st. de action. Foller. in tract. de contract. censual. vers. incipiente census num. 116. tom. 6. in tract. diuers. par. 2. fol. mibi 148. Didac. Castill. in l. 74. Tauri col. 1. vers. ex quo unum singulare infero fol. mibi 218. Auedan. cons. 23. num. 3. & in tract. de censib. cap. 24. nu. 8. Cremens. singul. 45. qui omnes ponunt exemplum, in venditione, vel legato annuæ quantitatis soluendæ super certo, & limitato fundo, & est *tex. in l. fin. S. fin. ff. de contrabend. empt. vbi redditus annuus solui promissus de certo fundo, ne dum transfert dominium, sed nec hypothecam indu-**

cit, quæ in casu nostro censetur inducitur per illam dictionem, super, vt docuit *Io. Faber eod. loc. num. 34. ad idem est tex. in l. Caius, ff. de annuis legat. cum simil. vt inde appareant sine vlla concludenti ratione, D. de Curte vbi supra fol. 25. ab hac vera, & communi recessisse opinione solius Garzæ authoritate fratrum, qui nihil allegat, sed loquitur contra expressa iura, & opinionem tot Doctorum, imò si bene aduertatur *Garf. sub nu. 48. loquitur quando census constituitur limitatè super certo prædio, ita ut venditor non teneatur ad solutionem illius, nisi ratione rei, & quandiu illam possideat, ita quod nulla adsit obligatio personalis, aut promissio soluendi redditum de propria pecunia, sed quando venditio fit de certa re tantum, & promittitur solutio à venditore, & suis hæredibus, etiam de propria pecunia, tunc obligatio non censetur limitata ad rē demonstratam, sed personalis, & fundus loco hypothecæ pro maiori securitate, & faciliori exactiōne creditoris, hæc sunt formalia uerba, & notabilia *authoris damnata memoria ad consuetud. Paris. S. ij. vers. ulterius quero num. 15. qui loquitur in puncto de venditione annuorum introituum facta super fructibus, & introitibus alicuius feudi.***

Patet ergo ex supradictis, & alijs ex industria prætermittis per hanc venditionem annuorum introituum ducatorum 960. super fructibus, & introitibus Mottæ Placanicæ nullum penitus fuisse translatum dominium corporis, aut fructuum feudi in emptorē, qui tantummodo emit ius percipiendi dictos ducatos 960. super fructibus feudi cum designatione certi corporis pro faciliori, & certiori illorum consequitione, & pariter remanet absoluta hæc prima conclusio.

Secunda conclusio, quòd venditio annuorum introituum facta super fructibus feudi ad hoc, ut sit feudalis, debet fieri expressè in feudum, adhuc facile

facile probari poterit, dum qualitas feudalis non præsumitur, sed debet nominatim exprimi, *ut in cap. 1. quis dicatur Dux, ibi, per feudum est inuestitus, & in cap. 1. de consuetud. recti feud. ibi, teneas nomine feudi, & ibi, nactus nomine feudi, & in cap. 1. vers. ubi ergo sic datum est feudum, & cui feudum dederis de feud. non hab. propriam natur. feud. quem tex. optimè ad propositum ponderat Camerar. in cap. Imperial. fol. 40. lit. T, Andr. de Isern. qui loquitur in annuo reddito in cap. 1. n. 5. vers. declarat de nobis feud. Immo omnes DD. qui asserunt feudum posse consistere in annuis introitibus, præsupponunt cessionem fieri expressè in feudum, inter quos est Reg. de Curte in prima par. diuersor. feudal. fol. mibi 41. nu. 49. vers. quod tamen est intelligendum, quando isti annui redditus conceduntur in feudum, plures cumulat Ioan. Thom. de Marin. in tract. de generibus, & qual. feud. tit. 24. per totum, Marin. Freccia omnia videndus lib. 3. de subfeud. in 2. formula inu. estiture num. 29. fol. mibi 401. adeo quod si venditio non fieret expressè in feudum, tunc annui redditus, siuè introitus venditi, essent burgenatici, non autem feudales, ut punctualiter tenuit Ludolph. Schrader. omnino legendus in tract. de feud. par. 7. cap. 3. num. 10. Franc. de Amicis tit. de his, qui feud. dar. poss. fol. mibi 49. Amat. cons. 5. num. 1. & sic annua pètio percipienda ex Camera Domini, siuè Caneua Domini numquam dicitur feudalis, nisi expressim esset concessa in feudum, Io. Thom. de Marin. d. tit. 24. num. 5. Rosental. de feud. tit. de feud. diuis. cap. 2. conclus. 75. num. 7. vers. non enim, & propterea concessio facta à Rege annuorum introitus non erit feudalis, nisi expressè facta sit in feudum, Loffred. in cap. 1. S. huius autem generis in fine, tit. ex quibus caus. feud. amict. Marin. Frecc. omnia legendus lib. 2. author. 5. num. 9. Thom. de Marin. ubi supra, etiam si concederentur de feudo, vel de re feudali, ita*

Camerar. in cap. Imperialem fol. 41. lit. C. & D. ubi dicebat, quod quando datur feudum non dicendo in feudum, non erit feudum, cum omnis vis consistat si datur expressè in feudum. & est tex. expressus in cap. 1. de feud. non hab. propr. natur. feud. ubi ponitur modus cognoscendi quando concessio rei feudalis facta Baroni sit feudalis, vel burgenatica. Videamus modo, an ex clausulis in instrumento appositis dicatur translatum dominium, vel saltem constitutus vsusfructus, qui pars domini dicitur in l. qui vsusfructum, ff. de verb. obligat.

Et primo, non obstat illud, quod pars magnificat, dum considerat venditionem dicti annui census fuisse factam francam, & liberam ab onere, & signanter à solutione adoha, quæ non præstatur nisi ratione feudi, iuxta ea, quæ Marin. lib. 2. author. 5. & Loffred. in cap. Imperialem col. x. vers. præterea adoha, de prohib. feud. alienat. per Frideric. nam non ex hoc necessario inferitur venditionem fuisse feudalem, nisi expressè fuisset facta in feudum, quia clausula ista fuit apposta ad tollendas dubitationes, quæ fortasse potuissent oriri inter domium, & emptorem, ut venditor, qui percipiebat annuam pecuniam ex fructibus feud teneretur soluere adoham, iuxta ea, quæ latè Mastrii. decis. 112. num. 30. Marin. Frecc. author. 5. num. 16. vers. quod si creditor, Ioseph. Curnia in cap. si aliquem, in verbo seruitij consueti num. 7. latissime Camerar. in cap. Imperialem fol. 20. lit. H. & fol. 21. lit. N. Bartol. Alexand. Cuman. & alij Ciuitate in l. si finita, S. si de vectigalibus, ff. de damn. infect. Et patet etiam, quia dum adoha est onus reale poterat minuire fructus, l. habemus, S. fin. ff. de vsufr. l. quero, ubi glos. ff. de vsufr. legat. Loffred. in parasraf. ad cap. Imperial. col. x. vers. præterea adoha, & proinde voluit se cautum reddere creditor, ut nullo vnquam tempore teneretur ad aliquid, non quia uti dominus

T minus

minus partis feudi tenebatur ad eam solvere, sed nē fortè uti creditor percipiens annuam pecuniā ex fructibus feudi ad illius solutionem potuisset compelli, & si vigore clausulæ appondæ in assensu teneretur ad illius præstationem, posset solutum à venditore reperere. Et in terminis, quòd concessio rei liberæ à solutione adharum, non præsumatur feudalis, sed burgenatica, dum non fuit facta in feudum, dixit *D. de Franch. dacif. 131. in princip.* Immo dicam vnum, quod est
 23 maius, quòd si conceditur aliqua res, vel redditus cum expressa reservatione seruitij, non per hoc concessio præsumetur feudalis, si non fuit dictum in feudum, ità *Oldrad. conf. 159. num. 6. vers. nec hoc etiam arguit, Iacobin. in verbo qui quidem inuestiti, ante nu. 51. vers. non obstat retentio seruitij, Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 2. q. 2. num. 30. & punctualiter D. de Ponte conf. 30. num. 20. in fine col. 1. licet non desint, qui asserant nec per iuramenti fidelitatis factam reservationem præsumi esse rem feudalem, & in feudum concessam, de qua re latè *Menoeb. conf. 1. num. 34. & conf. 191. num. 31.**

Quemadmodum etiam non est facienda vis in illis clausulis, ita ut prædicti annui ducati 960. transeant in
 24 utilidominio, & possessione D. Felicis, cum potestate alienandi &c. feudi natura in aliquo non mutata, quia vel illa sunt verba, quæ de stylo à Notarijs solent apponi, secundum *Franc. Carr. conf. 101. nu. xi. Anno allegat. 142. n. 2.* Vel si à partibus proferuntur non possunt mutare substantiam contractus, ut dixit notabiliter *Bald. in l. liberti, libertaq; num. 42. vers. item nota, quod si instrumentum, C. de oper. libert. Cracet. conf. 293. num. 12. col. 2. Neuzar. conf. xij. num. 73. & 74. inter conf. Bruni, & in proprijs terminis Reg. de Pote conf. 30 num. 9. & num. 21. cum seqq. vol. i.* Undè simpliciter dicebat *Auendan. conf. 52 num. 2. quod in istis contractibus an-*

nuorum introituum multiplicatio verborum, & clausularum non mutat naturam contractus præsertim cum sint appositæ in executiuis. *Arma d. allegat. 142. num. 2. punctualiter de istis verbis in instrumento nostro, D. de Ponte conf. 57. num. 54. & seq. vol. i.* Immo clausula illa feudi natura in aliquo nō mutata, & si appositæ esset in dispositiuis non probat venditionem factam esse in feudum, siuè feudalem, nisi dictum esset in feudum, ut dixit *Bursat. conf. 234. incip. Academia veteris nu. 45. lib. 3.*

Nec obstabit, quod sit data facultas
 25 emptori capiendi fructus manu propria, nam nunquam talia verba in instrumento leguntur, sed tantum dator electio non capiendi fructus, sed consequendi annuos duc. 960. tam à venditore, quam ab afflictatoribus inquilinis, & Aerarijs, quæ verba dominium non transferunt, nec ius aliquod constituunt, ut in *l. liberti, ff. de annuis legat.* sed posito, quod in instrumento esset appositæ facultas percipiendi annum censum manu propria, quæ verba solent importare constitutionem usufructus, iuxta distinctionē *glos. & Bart. in l. fundi Trebatiani, ff. de usufr. legat.* tamen adhuc aduerto opinionem *glos. & Bartol. in d. l. fundi Trebatiani*, multas habere limitationes, quæ omnes conueniunt casui nostro.

Prima limitatio est quando venditio non sit ex fructibus, sed ex redactu fructuum, idest ex eo, quod redigitur, & colligitur ex fructibus, nam hoc casu non censetur constitutus usufructus, quamuis esset data potestas percipiendi manu propria, ità *ex tex. in l. defuncta, S. Sempronia, ff. de usufr. legat.* vbi S. C. vritur verbis directis importantibus constitutionem usufructus; Et quia quantitas erat percipienda ex redactu fructuum, determinat non videri constitutus usufructus etiam si manu concessionarij capi deberet, hic est casus noster, vbi pecunia

nia annua erat capienda ex redactu fructuum, quia non erat data potestas capiendi fructus, sed ducatos 960. ex fructibus, & sic necessario ex eo colligebatur ex fructibus, præsertim quia tertiarum debebant solui, *ad tex. in l. Firmio, S. pater annua, ff. quando dies legat. cedat, & hunc tex. in S. Sempronia reperi postea punctualiter ponderasse Milanens. de isf. 7. num. 46. lib. 2.*

Secundo, limitatur dictum glos. 27 quoties non fuerunt venditi fructus simpliciter, sed aliqua pars illorū determinata; nam tūc numquam dicitur constitutus ususfructus, *ita distinguit ead. glo. in l. fin. S. quæstia, ff. de usufruct. Bart. in l. fundi Trebatiani n. Alex. omnino videndus conf. 18. num. 3. vol. 5. Anna conf. 115. vol. 2. & in terminis declarat D. Reuenter. in decis. Reg. Cam. 14.* In casu autem nostro Baro non vendit omnes fructus, sed aliquam illorū partem in pecunia, cum terra sit valoris annuorum ducatorum 4000.

Nec dicas illud esse quando legantur fructus, secus autem esse quando legantur redditus annui, iuxta distinctionem glo. in d. l. si quis ita, nam glo. loquitur quando legantur redditus, & introitus indefinitè, & indeterminatè, non autem quando venditur, vel legatur aliqua quantitas determinata, & ita explicat *Alex. d. conf. 18. num. 3. vers. & non obstat, ubi de communi testatur Anna ibidem num. 3. & 5. D. Reuenter. ubi supra.*

Vel & secundo, dico diuersum esse vendere annuos redditus super tali prædio, & vendere ducatos 960. super redditibus alicuius feudi, iuxta formā Bullæ. Nam primo casu fortè possit dici constitutum aliquod ius reale, & procedat opinio glosæ; secundo, verò casu nullum dicitur constitutum ius reale distinctum, sed feudum tantummodo dicitur hypothecatum, ita distinguit *Milanens. d. decis. 6. n. 42. & 43.*

Tertio, facultas illa exigēdi fructus, & redditus autoritate propria non

importat translationem dominij, sed tantum hypothecam, ita punctualiter *Valasc. de iure emphit. q. 32. nu. 22.*

Quarto, opinio glos. procedit in ultima voluntate, non autem in contractibus, præsertim rerum feudalium, ita *D. Lanarius loco infra allegando.*

Et clausula, quod in defectum solutionis tertiarum possit capere tenurā feudi autoritate propria, operatur tantummodo hypothecam feudi, & dominium non transfertur, ita *Bald. in l. creditores nu. 3. C. de pignorib. Cremens. singul. 2. Alex. ad Bart. in d. l. 2. lit. A. Bart. in l. 3. S. post diuisionem, ff. qui prior. in pignor. hab. Cassan. in consuet. Burgund. de censuris rub. 2. lim. 8. Afflict. decis. 201. & alij quos refert, & sequitur Vrsill. ibidem nu. 10.* Immo ex clausula ista colligitur manifesta voluntas contrahentium, quod noluerint trāsferre dominium, cum creditor ob debitum nõ solutum, pignus possidet, tamen opinione Domini non possideat, ut dixit *tex. ad literam in l. si seruus depositus, S. 1. ff. de noxal. action. nec credit se Dominum esse, l. quæcumq; S. 1. ff. de publicia. in rem actio. nec in eum utile transfertur dominium, Alex. post alios in l. si finita, S. si de vectigalib. nu. 12. ff. de damn. infecto. Andr. & alij in constit. si quis post litem, nec talis creditor dicitur habere usumfructum, sed in eum transit tantum commoditas, ita *Bart. in d. l. si finita, S. si de vectigali nu. 5. vers. dico, ff. de damno infecto. Bald. conf. 182. lib. 3. Menoch. in apostill. ad Bart. ibidem lit. F. quæ satis differt ab usufructu, glo. punctualis in auth. idem est, C. de bonis quæ liber. Aretin. in S. 1. instit. per quas person. nob. acquir. Caualcian. in tract. de usufruct. mulier. relicto num. 181. Bolognet. in proprijs terminis conf. 4. num. 40.* Et prohibitus acquirere usumfructum super feudo, potest haberè commoditatem super illo, *secundum Bald. in l. cum oportet num. 18. post Iacob. de Beluis. C. de bonis quæ liber. Bolognet. ibidem num. 40. Francb. decis. x. nu. 9. cuius vigore poterit**

terit administrare, *Loffred. conf. x.* Si igitur hic creditor habet commoditatem super feudo, quod retinet loco pignoris, nō dicitur habere vsumfructū, qui satis diuersus est ab ipsa commoditate.

Et demum non omittam, quod licentia, & potestas illa ingrediendi re obligatam autoritate propria poterit exerceri, debitore non resistente, secundum eundem *Bart. in l. creditores nu. 5. vers. quancumq; creditor in prima lect. & n. 3. vers. tum nec Iudex, C. de pignorib.* adeo quod si debitor contradicat, & resistat, creditor cogitur adire iudicē, inde fit, vt ea amplius creditores non vtantur, cum semper vrbanius agendo per sententiā, & iudicium pignori incumbant, & propterea cum non sit in vfu, de ea nulla habenda est ratio, cum potius apponi soleat ex stylo Notariorum in verbis exequutiuis instrumenti, quam ex partium voluntate.

Et tandem vnico verbo, vt omnia concludam, vel pars præterdit per talem venditionem annuorum ducatorum 960. super fructibus feudi, eiusq; introitibus translatum fuisse dominiū pro rata corporis feudi in emptorem, & hoc erat impossibile, tum ex defectu voluntatis contrahentium, qui verè voluerunt dominium transferre, sed tantum vendere annuos introitus in pecunia, vt supra fundauimus, tum etiam ex defectu potestatis, cum hoc non potuisset facere ex defectu potestatis sine Regio assensu, quia Prorex

non sufficiebat, *per pragmat. delli noue capi in 7. cap. quæ verè loquitur quando pars quotatiua diuiditur, s3 medietas, tertia, vel quarta, non autem solummodo diuisionem vassallorum, seu iurisdictionis, vt inuertenter pars existimat; Regis enim interest feudales vnita, Anna conf. 127. Freccia lib. 1. de subfeud. cap. 1. num. 22. & lib. 2. in verbo superest num. 13. fol. mibi 173.* Imò si tales venditiones annuorum introitus essent dominiū translatiuæ, &

proinde feudales, damnum filci esset notorium respectu seruitij; nam quemadmodum à feudatario possidente integrum feudum cum vassallis annui redditus viginti vnciarum posset exigere seruitrum, siuè ad obam ad rationem vnciarum decem cum dimidio ab emptore annuorum introituū feudaliū, non posset exigere, nisi ad rationem vnciarum quinque pro singulis viginti vncijs, & optimè declarat *Andr. in cap. imperialem, S. firmiter num. 30. in fine, de probib. feudi alien. per Federic. Marin. Frecc. lib. 2. autb. 5. num. 9. Reg. de Curte fol. 41. & proinde diminueretur seruitium in dānum Regis, quod Prorex facere non posset, iuxta ea quæ *Andr. in cap. imperialem nu. 13. & nu. 53. & alij passim.**

Vel præterdit emptorem fuisse effectum vsumfructuarium, & proinde dominij, *ad tex. in l. qui vsumfructum, ff. de verb. obligat. & ea quæ Loffred. conf. 3.* & hoc quoq; falsum est, tum quia nunquam præsumitur vsumfructus constitutio, nisi expressim dictum sit, vt dixit *Alex. in l. pupillos, S. si in pluribus n. ff. de oper. noui nunciat. Felin. in cap. auditis in fine, de præsumption. Ias. in l. cum hi, S. 1. ff. de transaction. & proprie in casu nostro Felician. lib. 1. cap. 1. num. 5. vers. vim eximiam tom. 2. tum etiam, quia nec Prorex in tali casu potuisset assentire reclamante dicta pragmat. in 5. cap. & proinde vel dicere debemus contractum inualidum quoad dominiū translationem vsumfructus ex defectu assensus, valido remanente quoad hypothecam, iuxta singularem doctrinā *Camer. in l. imperialem fol. 49. lit. F. vel vt actus valeat partes noluisse vsumfructum constituere, etiam si hoc expressè dixissent, vt in proprijs terminis cumulauit *Crauet. conf. 222. Bolognet. conf. 6. & 7. quos refert, & sequitur Anna conf. 46. num. 24.***

Imò, vt hoc non omittam, quamuis Prorex potuisset assentire, tamē in casu

casu nostro noluit; nam ei non fuit expressum, quod volebant transferre dominium, & usufructum constitutere, aut concedere potestatem emptori capiendi fructus manu propria, quia si hoc in precibus expressisset, vel non assentisset, vel difficilius, dum non poterat, immò expressè hoc vetuit in assensu, dum illum præstitit natura feudi in aliquo non mutata, & feudi natura est in Regno, ut feudum semper remaneat indiuisum, ut in terminis notat *D. de Ponte cons. 3. nu. 37. vol. 1.*

Et addo vnum, quod est notabile, 38 ut si in assensu fuisset expressum, quod emptori erat concessa facultas percipiendi censum manu propria, non tamen Prorex ex hoc erat certus de constitutione usufructus, quia specificè hoc debebat exprimi, & non per alia verba, quæ in assensu effectum non operatur, ità reperio consuluisse *D. Petrum Antonium Lanarium, præteriti seculi Aduocatorum principem in cons. 136. inter cons. D. de Ponte vol. 2. num. 39. vsque ad 112.* debebat eo casu assensus stare in 39 forma dispensationis, dum inducebatur diuisio feudi, quia non sufficiebat in forma gratiæ, ut in terminis post *Cammerar. considerat D. de Ponte cons. 3. num. 38. vol. 1. & cons. 27. num. 2. vol. 2.* Et quamuis assensus fuerit præstitus omnibus, & singulis pactis in contractibus appositis, tamè statim subiicitur clausula, quoad expressa tantum, quæ generalem assensum modificat, & non 40 potest dici expressum aliquod pro relationem ad aliud, secundum *Angelum in S. si verò expressim auct. de hered. & falcid. Frecc. lib. 2. quæst. 15.* & clausulam illam relatiuam in Regno nostro non operari, si mat punctualiter *D. Lanar. ibidem nu. 113.* præsertim in assensu concessio ad partis petitionem, secundum *Angelum in l. sed & si quis, S. quæsitum, vbi Castrens. ff. si quis caution.*

Et ex his, ni fallor, nedum nostra opinio redderetur indubitabilis, sed 41 etiam contraria fuerunt penitus reso-

luta, nam Bald. in contrarium allegatus, loquitur quando feudatarius venderet redditus feudi simpliciter, & indefinite, quo casu posset dici constitutus usufructus, & sic ius distinctum à principio, sed dum in casu nostro non fuerint venditi indefinite redditus feudi, sed certa quãtitas pecuniæ percipienda, vel soluenda ex fructibus, & introitibus feudi, iuxta formam bullæ, quo casu nedum transfertur dominiũ in emptorem, ex supra traditis, sed nec etiam constituitur ius usufructus, aut aliqua seruitus causatur in beneficiũ emptoris, sed tantummodo obligatur venditor actione personali ad præstãdam dictam annuam pecuniam cum hypotheca feudi, vnde dicta quantitas percipienda esset, ut perbellè explicat *Alex. in celeberrimo cons. 18. vol. 5.* vbi de communi opinione testatur, refert, & sequitur *Anna cons. 115. vol. 2.*

42 Et licet in casu nostro sit causatum ius super feudo, tamen illud ius non est ratione vtilis dominij, aut alicuius iuris realis totaliter distincti, sed tantũ ratione simplicis hypothecæ resultantis, ex suppositione feudi, quam cum Proregis assensu, quem in casu nostro habemus, constitui posse, nemo sanè mentis negabit. Et in hoc adest non modica partis æquiuocatio, dum non facit differentiam inter ius illud, quod causatur super feudo, ratione vtilis dominij, & solius hypothecæ, & quando opinio Baldi esset in casu partis, quod omninò negatur, & nulla de ea esset habenda ratio, cum sit contra communem, & acceptam tot Doctorum opinionem dicentiũ, ut supra solide fundauimus, per uenditionem annui census, nullum quidem transferri dominium.

Et clausulam, quod assensus regi- 42 stretur in quinternionibus Regiæ Cameræ, uel fuit opposita ex errore scribæ mandati, & proindè uti superflua uitiatur, & non alterat præsertim in Regijs munificentijs, ut dicitur in *l. fin.*

C. de donat. uel & si consulto posita etlet, non ex hoc solo præsumitur concessio, seu uenditio annui census feudalis, nisi expressim fuisset facta in feudo, ita *Loffred. in parasraf. feud. ad Isern. in tit. ex quib. caus. feud. amict. S. huius autem generis in fine*, ubi sic per Regiam Cameram decisum esse testator, post alios refert, & sequitur *D. de Ponte d. conf. 30. nu. 20.* Et casus *Loffred.* 43 est mirabilis, nam fiscus reperiebatur in possessione exigendi seruitium a Galasso de Tarsia, & tamen hoc non obstante prædicta annua pensio fuit habita pro burgenatica non obstantibus prægnantibus uerbis, quæ concessionem feudalem præsumi faciebât. Ut inde appareat nõ ob stare alteram clausulam, quod liceat fisco exigere seruitium à quo uoluerit, cum nedum reseruatio seruitij, ex supradictis, sed nec illius exactio feudalem qualitatem ab initio creationis non expressam inducere possit.

Et tandem non est nouus hic articulus, sed pluries in hisce Tribunalibus discussus, & iuxta prædicta decisus, immò in casu fortiori uenditio annuorum introituum expressim facta in feudo fuit allodialis declarata, ut patet ex exemplis in processu productis.

Carolus Brancacius.

Io. Antonius della Calce.

Die 12. Aprilis 1621. Neapoli fuit per Regiam Cameram decisum prædictos introitus, ut supra uenditos esse burgenaticos, non autem feudales, & per consequens releuium non deberi, contra allegationes Bamacarij Aduario Sergio referente D. Præsidente Hieronymo Natale.

ARGVMENTVM.

Venditis fructibus feudi ad vitam, vel ad tempus in casu tamen permissio præuio Regio assensu, in quo nõ adesset clausula illa, quod liceat Regiæ Curie exigere seruitium, & releuium à quo uoluerit, & mortuo feudatario uendente, an releuium statim ab herede uenditis, uel debeat expectari mors ementis fructus, uel debeat solui ab emente. Distinguitur quando in feudo, uel non in feudo facta est uenditio, & ab herede uendentis soluendum esse concluditur, non expectata morte ementis, qui nullum dicitur ius habere in feudo, sed tantum ius percipiendi fructus, uerum executio fiat à fisco contra ementem uti fructuum perceptorem.

SVMMARIVM.

- 1 **V**enditis fructibus feudi mediante Regio assensu, & non apposta clausula, quod liceat Regiæ Curie exigere releuium à quo uoluerit, quis soluet an heres ementis, uel uendentis ponderatur & num. 2. & 3. & distinguitur nu. 4. 5. & 6. & sub nu. 11. & deciditur nu. 13. & sub num. 17.
- 7 **V**enditio fructuum feudaliū non constituit quid distinctum à feudo, nec ius formatum super illo.
- 8 **R**eleuium debetur ab herede ementis annuam quantitatem in feudo super fructibus feudi.
- 9 **R**eleuium non debetur ex fructibus feudi uenditis nulla expressa feudali qualitate, licet in quintermionibus Regiæ Camere essent descripti, & sub num. seq.
- 10 **R**etentio directi dominij penes Regem, est de substantia feudi.
- 11 **E**x uenditione fructuum, uel super fructibus feudi transfertur ius tantum percipiendi.

*ciendi fructus, non autem utile domini-
nium super feudo, & num. 18.*

12 *Releuium non debetur, ubi directum
dominium non recognoscitur.*

13 *Fiscus exigit releuium ab emptore fructuum
ob mortem vendentis, sed hæres vendē-
tis contribuit hæredi emptoris ratam so-
lutam, & num. 20.*

14 *Conductor fructuum feudi per decennium
soluit seruitium militare.*

15 *Qualitas feudalis, non autem assensus
constituit feudum, & decisio refertur.*

17 *Possessio exigendi seruitium feudale non
nocet, ubi qualitas feudalis non proba-
tur.*

17 *Emptor fructuum, non autem venditor
soluet collectam, siue bonatenentiam pro
rat. 2.*

19 *Camillus de Curtis, & Reg. Reuerterius
disentes releuium deberi ab hærede
ementis fructus notantur.*

QVÆSTIO VII.

Ltera præcedē-
ti contraria of-
fert se mihi p-
ponenda pari-
ter, & differen-
da dubitatio,
quid si in ven-
dicatione fructuum
feudalium, vel

ad vitam factam, vel ad tempus, vnâ
cum Regio assensu non esset apposita
clausula illa. Verùm quod liceat Re-
giæ Curie exigere releuium à quo uo-
luerit, an tunc mortuo Barone uendē-
te debeat eius hæres soluere releuium,
& sic medietatem fructuum, uel de-
beat soluere emptor nomine hæredis,
& tandem an debeat expectari mors
ementis fructus, ad finem, ut hæres
feudatarij iam mortui, pleno iure pos-
sidens feudum, possit releuium soluere.

Et quidem articulus iste à nullo quò
ad videre poterim est tactus, uerum
per iuris terminos diuagando, uideba-
tur dicendum contra eumentem, eiusq;

hæredem esse proferendam sententiã,
ut facto casu mortis feudatarij, non
eius hæres, sed hæres eumentis (& sic
morte eumentis expectata) debeat sol-
uere releuium, cum eo casu hæres feu-
datarij nullos fructus percipiat, ergò si
nullos fructus percipit, quænam fru-
ctuum medietas, & sic releuium potest
considerari cum non entis nullæ sint
partes, meritò ipse releuium non de-
bet soluere.

Ex parte eumentis alia fit ratiocina-
tio, quod licet ipse percipiat ex feudo
fructus, tamen adhuc negari non po-
test, quòd releuium soluitur pro inue-
stitura, quam uassallus accipit à Do-
mino, siuè eius renouatione, & pro ho-
nore illo, quo honestatur uassallus in-
uestitus, si ergò dicit emptor nulla
opus habet inuestitura, cum ipse non
sit feudatarius, sed tantum sit simplex
perceptor fructuum, nec in possessione
feudi, meritò releuium ipse soluere
nò debet, quòd rationabile est, & hoc
modo facta inter istos tali ratiocina-
tione, *fiscus à quonam debet releuium
exigere? An ab emptore? & uidetur,
quòd non, quia ipse non inuestitur, an
à uenditore, & nequaquam, quia ipse
fructus non percipit, & certum est, quòd
emptor non tenetur.*

In quo articulo distinguas tres ca-
sus. Primo, aut in contractu fuit ex-
pressum de iure ad hoc, & releuij, ut
soluatur ab emptore, & tunc res extrã
aleam, cum quisquam onera sibi assu-
mere potest de uoluntate, & illi stare
debet uigore pacti, & ratione facilio-
ris exactionis, ut supra.

Secundo casu, si de iure ad hoc, uel
releuij cautum esset, ut solueret ipse
uenditor, tunc nec dubitabilis esset
quæstio, sed potius decisa, ut ad uen-
ditorem uigore pacti onus releuij, atq;
ad hoc spectaret, pacta enim seruan-
da sunt, etiam in contractu feudali.

Tertio casu, quando de hoc nihil
esset cautum, sed simpliciter facta es-
set uenditio fructuum, & tunc dicen-
dum

dum est non emptorem, sed hæredem uendentis teneri ad soluendum releuium; verum quòd fiscus potest exigere releuium ab emptore uti à possessore feudi, eiusque fructuum, saluis iuribus contra uenditorem, eiusque hæredem.

7 Quam propositionem practicam probo. Primo, quia ista uenditio fructuū non constituit feudum, nec separat feudum à feudo, adeò ut constituatur, quid distinctum ius feudale, ut ait Franc. de Amicis in sua repet. de his, qui feud. dar. poss. fol. 49. vers. sumus modo, num. 31. ad finem, dicens quod emptores isti annuorum introituum feudaliū non habent istos fructus sic emptos in feudo, nec aliquod ius formatum in feudo, sed tantum emerunt illos introitus, siuè ius percipiēdi cum assensu, non ad finem separandi feudum à feudo, cū hoc prohibitum sit per Regiam pragmaticam, quæ separatio est Vicario Regis prohibita est per *pragm. delli noue capi*. Si ergò feudatarij non sunt, trahit consequentiam Franc. de Amicis, q̄ dū feudatarij non sunt, non tenebuntur ad seruitium aliquod, nec adoha, cum tantum simplices emptores sint, sed ad uendentem adohæ releuijque onus spectare dicendum est vi feudatarium.

8 Secundo principaliter probatur ex illa iam non inuulgata distinctione, atq; differentia aliud esse quando super annuis introitibus feudum constituitur, quæ feudalis qualitas exprimēda est, Regisque assensu uallata esse oportet, non autem Proregis, dum feudi inducitur diuisio, & per consequens ob mortem euentis feudales introitus in feudum expressè concessos, releuium soluendum esse nemo ambiget, prout in functionibus fiscalibus concessis à Rege in feudum, ut licet sint annui introitus, & panes Regum, ut ait Andr. de Ifern. in cap. imperialem, S. præterea il secondo, & Marin. Frecc. loco allegando, tamen quando cō-

ceduntur in feudum, adhuc debetur releuium, & adoha. *Freccia de subfeud. lib. 3. in secunda formula inuestitura, fol. mibi 491. num. 29.* & nos a iibi diximus 9 in hoc tractatu. Si verò nulla de feudali qualitate in uenditione fructuū feudaliū esset facta mentio, licet in quinternionibus Reg. Camerae essent talis introitus descripti, adhuc feudalis concessio in feudum facta non dicitur, & per consequens releuium non est soluendum, ea potissima ratione, 10 quia directi dominij retentio non est reseruata penes Dominum concedentem, siuè, ut melius dicam, penes Dominum assentientem super tali uenditione, dum certum est retentionem dominij directi in cōcessionem feudi de substantia esse, ut post alios latè D. Camill. de Curte in suo diuers. feudal. cap. & hoc igitur nu. 3. fol. 19. & fol. 34. & 35. nu. 25. & seqq. Si igitur nulla facta est mentio de tali retentione directi dominij, meritò feudalem concessionem dicendum est esse factam, proindeque releuiū ab emptore fructuum non esse 11 soluendum, ea ratione, quia emptor nullum directum dominium potest recognoscere, dum nullum ius uile in eum sit translātū, sed tantum ius percipiendi fructus uenditos, & releuium soluitur prò recognitione directi dominij, secundum nostrorum, & exterorum Feudistarum communem conclusionem, ut supra in princip. nostri tractatus tradidimus, ad instar laudimij, *Bursat. conf. 56. num. 16. vol. 1. de Potestate. Proreg. de regal. impositionibus num. 13. Burgos de laudim. lib. Iuspat. 5. nu. 21. Ayell. de iure adohæ nu. 95.* Si ergò 12 nullum directum dominium debet recognosci ab isto emptore, sequitur quod nullum soluēdum est releuium, ita etiam tradit Ioannes Cammetius in extrauagant. volentes fol. 196. vers. sed præstat num. 14. dicens, ubi recognitio directi dominij non est necessaria, non soluitur releuium, meritò & ille emptor dum directum dominium recognoscere non tene-

tenerur, non habet necesse soluere releuium in eius morte, vel in morte vendentis, sed tantum hæres vendentis, qui hæres venditoris dicitur propriè feudi possessor, licet emens dicatur fructus percipere, & sic hæres vti possessor feudi, & successor in feudo tenerur ad releuium, dum personalis est releuij actio, sed emptor vti percipitor fructuū soluet, vti quidam tertius possessor, siuè detentor, contra quem tertium possessorem, siuè titulo lucratiuo, siuè oneroso, semper & indifferenter fit executio pro releuiō, prout supra *ex Frecc. de subfeud. lib. 2. author. 3. nu. 4. Masbrill. decis. 112. n. 56. de Ponte, caterique supra docuimus*: meritò hæres vendentis soluet, sed fiet executio contra feudaliū fructuum percipitorem, vt est emptor prædictus, qui nullū dicitur habere ius in re, sed tantum ad fructus, nempè percipiendi illos, quo casu non soluet releuium, nec seruitiū militare, ità *Iacob. de Ayell. de iure ad-*

13 tur fructus percipere, & sic hæres vti possessor feudi, & successor in feudo tenerur ad releuium, dum personalis est releuij actio, sed emptor vti percipitor fructuū soluet, vti quidam tertius possessor, siuè detentor, contra quem tertium possessorem, siuè titulo lucratiuo, siuè oneroso, semper & indifferenter fit executio pro releuiō, prout supra *ex Frecc. de subfeud. lib. 2. author. 3. nu. 4. Masbrill. decis. 112. n. 56. de Ponte, caterique supra docuimus*: meritò hæres vendentis soluet, sed fiet executio contra feudaliū fructuum percipitorem, vt est emptor prædictus, qui nullū dicitur habere ius in re, sed tantum ad fructus, nempè percipiendi illos, quo casu non soluet releuium, nec seruitiū militare, ità *Iacob. de Ayell. de iure ad-*

14 hæ n. 59. vbi ait, quod conductor feudi ad decennium tenerur soluere seruitium militare, ea ratione, quia talis conductor conduxit à Domino feudi & per consequens possidere dicitur cū assensu Regis, & ius in re dicitur causatum, non sic est in emptore fructuū feudaliū, qui nullum habet ius in re, sed tantum ad fructus.

Nec videtur obstare, quod adesset assensus Regius super tali venditione, quia hoc casu non est necessario inferendum, quod sit feudalis venditio, siuè concessio dū assensus quaternat, quia necessarium est, vt alias docui, quòd expresse dicatur in feudum, ità *Loffred. in sua paraphraf. feudal. ad Ifern. tit. ex quib. caus. feud. amic. S. huius autem generis, in fine*, vbi decisum refert in rotis concessos Mag. Galasso de Tarsia, etiam quod adessent clausulæ prægantes cum Regio assensu, quòd registrarentur in quinternianibus Reg. Camera, ex quò non fuit dictū in feudum, fuit decisum esse in burgenlati-

cam concessionem, *de Ponte conf. 30. nu. 20. vol. 1.* non obstante, quod fiscus reueriebatur in possessione exigēdi seruitium, *Franch. decis. 131. in principio, Oldrad. conf. 159. nu. 6. vers. nec hoc etiam arguit, Iacobin. in verbo inuestiui, ante nu. 11. vers. nec obstat retentio seruitij feudalis, Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 1. q. 2. num. 30. quicquid in contrarium Menoch. conf. 1. num. 34. & conf. 191. num. 31.*

Tandem si a seueramus onus releuij spectare ad emptorem prædictum vti fructuū percipitorem, eiusq; damno cedere, nec ad hæredem vendentis, & ad damnū vendentis cedere, sequeretur præ illa consequentia, quòd hoc onus releuij esset onus fructibus impostum, quod est falsum, quia est onus impostum personæ feudatarij hæredis, sed soluendum ex fructibus feudi in illo anno, vt supra docuimus, *Franch. d. decis. 121. num. 8.* ità etiam videtur in simili aduertere *Alex. conf. 4. nu. 6. vol. 1.* Vndè collecta, siuè bona tenentia, quæ licet imposita sit rebus tamē quia imponitur rei respectu fructuum, tunc soluenda est ab emptore fructuū, non autem à venditore pro rata, tñ quā percipit, ità *Roland. à Valle conf. 66. nu. 34. vol. 1.*

In summa, decisio pendet ex eo videre si emptor feudaliū fructuū habeat opus noua inuestitura, & possit dici hæres, successor in feudo, quæ sunt extrema releuii, & meritò dum non competunt huic emptori, sed hæredi vendentis ipse soluet releuium, eiusq; damno cedit, verum fiscus ratione facilioris exactionis faciet executionē contra ipsum emptorem nō vti hæredem, sed vti fructuum percipitorem.

Et quòd verum sit, quod diximus supra, quòd iste emptor fructuum feudaliū nullum dicatur habere ius in re, nec utile dominium feudi, sed tantum ius percipiendi fructus videas *Couarruias lib. 3. var. resolut. cap. 7. nu. 5. vers. quod iterum, Greg. Lopez ad l. Taur. leg. 28.*

leg. 28. tit. 8. par. 5. glo. aſſento q. 2. Gut-
 tieſz praſt. lib. 1. q. 168. nu. 6. Molin. de
 contractibus tom. 2. diſput. 383. nu. 2. Par-
 lador. rerum quotid. lib. 1. cap. 3. S. 2. m. 4.
 Nauarr. de uſuris verſ. vigeſimoſecundo
 noto nu. 75. aſſerentes nullum ius vtile,
 vel dominium tranſire ad emptorem,
 ſed tantū ius percipiendi fructus em-
 ptos.

19 Ex quibus omninò videtur lapſum
 fuiſſe Camill. de Curtis in ſuo diuerſ. fol.
 24. nu. 19. ater. qui videtur, quòd prò
 abſoluto tradit, quod primogenitus
 emptoris ſoluet releuium, quinimò,
 & duplicatum, ſi occultet prædictos
 introitus, quia hoc dictum fundat ſu-
 per falſis terminis, nempe, quod in ta-
 lem emptorem ſit tranſlatum vtile do-
 minium, & verum feudatarium eſſe,
 prout etiam in hoc falli videtur Reg.
 Reuerter. deciſ. 30. lib. 4. ſunt enim eo-
 rū dicta contra euidentēs, & notorios
 iuris terminos.

Ergò tandem confequens eſt, quod
 20 mors ementis fructus feudi nō debet
 conſiderari, ſi vel nē propter illam re-
 leuium aliquod ſolui debeat, cum ex-
 trema releuij deficient, nempe non
 eſt ſucceſſor, nec hæres in feudo, ſed
 tantum ſuccedit in iure percipiendi
 fructus in feudo, nec petit inue-
 ſtituram de feudo, cum vtile domi-
 nium ſit penes venditorem fructus, fi-
 ſcus autem exigit ſemper releuium de
 fructibus, ſed remanent ſalua iura ipſi
 emptori, contra vendentem, eiusque
 hæredem, pro confequenda rata fru-
 ctuum, quam ſoluit pro releuio Regio
 Fiſco exequenti contra illum.

ARGUMENTVM.

Releuium an ſit ſoluendum de feudo pi-
 gnori dato ob mortem pignorantis,
 vel pignoratarij, & concluditur ob
 mortem pignorantis ſolui debere ab

hærede pignorantis, verum exequutio
 fiet contra feudi poſſeſſorem, & ſic pi-
 gnoratarium, ſaluis eius iuribus con-
 tra pignorantis hæredes. Et quid quan-
 do eſſet conuentum. Et quid ſtante
 clauſula Regiæ Cancellariæ. Et quid
 in feudo dato à godere.

S V M M A R I V M.

- 1 **H**Aeres pignorantis, vel pignoratarij,
 an teneatur ſoluere releuium diſtin-
 guitur.
- 2 Pignorationem fraude carere quando præ-
 ſumitur.
- 3 Pignorato feudo abſq; fraude releuium
 ſoluendum à pignorante.
- 4 Fraude in pignoratione commiſſa, releuij
 ſoluitur eſt à pignoratario.
- 5 Releuium eſt ſoluendum de feudo pigno-
 rato ab illo, à quo cautum eſt deberi.
- 6 Releuium in caſu prædicto deberi à poſſe-
 ſſore feudi ex feudo ipſo, ſaluis iuribus
 alterius contra alterum, quatenus ipſe
 teneretur.
- 7 Clauſula, quod liceat fiſco exigere releuij
 à quo voluerit, debet apponi in ſimilibus,
 idem de feudo dato à godere.

QVÆSTIO VIII.

ED quid ſi feu-
 dum eſſet loco
 pignoris datum
 prout maximè
 nonnulli ſolent
 facere feudata-
 rij, an releuium
 ſit ſoluendū ob

mortem pignorantis, vel pignoratarij,
 & à quo ſoluendum ſit, ſuppoſito, q
 ſit caſus pmiſſus à iure, de quo Amad.
 de Ponte laudim. q. 33. & ego diſtinguo
 duos caſus, aut pignoratio nō eſt frau-
 dulenta, aut eſt fraudulenta. Si non
 2 eſt fraudulenta, vt quia fructus perci-
 pit ipſe pignorans, non autem pigno-
 ratarius, uel quia pignus eſt pro pauca
 quantitate, quæ non abſorbeat quaſi
 totum

totum feudū, sed si pignoratarius perciperet fructus, uel pretium esse quasi prò tota feudi quantitate, quia tunc præsumitur alienatio paleata, *idem Amad. ibidem. num. 4.*

Primo casu, dico releuium esse soluendum ab ipso pignorante, tum quia ipse dicitur Vassallus, non autem pignoratarius, & ad ipsum omnia onera debent spectare, ita in specie *Amad. de Ponte d. q. 33. num. 5. per notata in cap. 1. de feudis.*

Secundo casu, quia etiam si dicta pignoratio, pro æquivalenti pretio uideatur fraudulenta, ad eum non ualeat quando nulla est spes reuocionis sine consensu Domini, *idem Amad. de Ponte ubi supra num. 3.* tunc releuium esse soluendum, tum ex hinc dictis, tum ex supradictis in præcedenti quæstione ab ipso pignoratario percipiente fructus, faciendo contra illum executionem uti feudalis rei possessorem, & hoc simpliciter assero; sed si aliter inter partes fuerit conuentum de soluendo releuio, uel ab ipso pignorante, uel pignoratario, quia tunc illud pactum esse seruandum citrà præiudicium fisci, qui habet actionem exigendi ab ipso feudi possessore.

Vel si esset apposita clausula ordinaria, ut liceat Regiæ Curie exigere releuium à quo uoluerit, quia tunc fisci est electio, uerū semper istud onus solutionis est ipsius feudatarii pignorantis, sed fiscus hoc non debet, nec potest uidere, sed ipse exigit à possessore feudi, saluis iuribus pignorantis, & pignoratarii, contra illum, qui tenetur releuium soluere, & sic contra feudi possessorem, contra quem fiscus facit executionem.

Quod idem putarem ex eadem ratione in feudo dato, uulgo à godere, ut dans reneatur ad solutionem, sed fiscus exigit à possessore; & debet esse cauti fiscales, ut in similibus contractibus faciât apponi clausulam, ut liceat fisco exigere releuium à quo uoluerit.

ARGUMENTVM.

Inuestitus de feudo recasuro ad Regem, an debeat solui releuium ab ipso inuestito quando succedit in feudo prædicto ob mortem illius, ob quem aperitur Regi dubitatur, & concluditur negatiuè ex sententia Afflicti. nisi quando solitum esset de consuetudine. Itē nec soluere tenetur filius inuestiti succedens in illud ius inuestituræ, & quando Rex, uel Baro possint concedere feuda deuoluenda remissiue.

SVMMARIVM.

- 1 **R**eleuium an solui debeat de feudo, cuius possessionem quis ingreditur ratione inuestituræ factæ de illo aperiendo, & demum aperto.
- 2 Releuium dicitur à releuando.
- 3 Inuestitus de feudo recasuro ad Regem, & demum eo aperto, factaq; inuestitura seu possessione capta ob mortem prædecessoris non tenetur soluere releuium, referatur obseruantia, & contrarium nu. 6.
- 4 Inuestitus de feudo recasuro, non dicitur venire ad feudum ob mortem, sed ex noua concessione.
- 5 Successor non potest dici inuestitus de feudo ob mortem ultimi possessoris successorem legitimum non habentis.
- 6 Releuium debet solui ob nouam concessionem de feudo deuoluto, siue deuoluendo, quando solitum esset exigi.
- 7 Successor inuestiti de feudo recasuro non adhuc adeptus possessione, non tenetur soluere releuium, ob solam inuestituræ sine possessione inuestitum.
- 8 Concessionem de feudo aperiendo, an et quando fieri possent remissiue.

QVAESTIO IX.

Axcitavit *Afflicti*. hanc quaestionē in *const. post mortem num. 11. & in cap. 1. S. sed & res per quos fiat inuest.* quid si inuestitus de feudo, quod de proximo est recasurum.

Regi, ut quia ultimus possessor, vel non habeat successorem, vel quia de necessitate ob delictum ad Regem esset deuoluendum, prout concedere solebat Rex Robertus, & fieri solitum est, vsque ad Regis Catholici tempora, & facto casu deuolutionis ad Regē, adeo ut dicens inuestitus vigore suae inuestiturae de feudo aperiendo, capiat possessionem de feudo praedictam apertam; & hoc casu an solui reuocetur releuium, dubium videbatur, quia dum releuij solutio est inducta ex consuetudine in successore in feudo ob mortem sui praedecessoris, & pro possessionis captura debetur, ita etiam haec omnia in hoc casu verificantur cum talis inuestitus succedat in dicto feudo, quod aperitur ob mortem, & capiet possessionem illius.

Item releuium dicitur a releuando Dominum, ob defectum Vassalli, merito in hoc casu, quia Dominus perdit unum Vassallum, & Dominus hoc feudum, quasi recadens resumat, & releuet de manu noui inuestiti, a quo debet solui releuium, & releuare Dominum in hoc, qui grauatur in alio, nēpe amittendo Vassallum.

Tamen licet haec videantur ob stare, contrarium fuit semper seruatum, ut numquam in tali casu releuium fuerit solutum, ita testatur *Afflicti* in *d. const. post mortem nu. 11. & Afflicti* auctoritatem sequutus est *Garf. Mastrill.* in addit. ad *Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 1. q. 3. in verb. quaestionem, vers. sed an*

inuestitus, Freccia ante ipsum d. author. 3. num. 15. fol. 318. col. 1. circa medium.

4 Authoritari accedat rationes, quae optimē firmant Doct. praedicti, releuium non esse soluendum, quia iste talis inuestitus non dicitur succedere ob mortem ultimi possidentis, sed succedit ex contractu, siue noua concessione, & hoc casu quando succeditur ex contractu, releuium non debetur, ut sup. q. 7. hac ead. parte, & dato quod succederet, non succedit ut haeres cum qualitate haereditaria, sed uti de nouo inuestitus, & per consequens dum non habet qualitatem haereditariam, quae requiritur in solutione releuij, illud soluere non tenetur, *D. Scip. Rouit. in pragm. 2. S. item volumus nu. 14. de offic. procur. Caesar. & nos sup. p. 1. q. 19.*

Intuper dicit *Afflicti*. quod licet successio dicatur in casu deuolutionis feudi, non est successio uti haeres, sed in locum alterius positio, & tunc illud tempus non consideratur, sed retrahitur ad tempus primae inuestiturae, & tunc clarum est, quod pro prima inuestitura non soluitur releuium has, & alias rationes adducit *Afflicti* ibi.

6 Declara tamen hanc *Afflicti* sententiam non procedere quando esset solum in casu praedicto releuium exigendum etiam pro prima inuestitura, ita *Afflicti* d. loco versio. nisi sit consuetum circa medium num. 14.

7 Sed quid si talis inuestitus decederet antequam feudum ipse aperiretur, & eius filius, siue successor peteret a Rege sibi confirmari, siue renouari praefatam inuestituram, ut quia facta fuit pro se, haereditibus, & successoribus, an hoc casu reuocetur ad releuium dicendum, quod non, quia deficit res, & sic feudum ex quo, siue cuius fructibus solui debet, item deficit possessio feudi, item non est inuestitura de feudo praesenti, sed de futuro, quae nihil possit in esse. Et antea tales concessiones de feudo aperiendo fieri possunt, & in quibus casibus *Petr. de Gregor. de concess. feud.*

feud. p. 1. q. 3. latissime. Et an Baro possit concedere subfeuda deuoluenda in futurum? dicas, quod non potest facere, ita *Matth. de Afflict. decis. 293. Io. Vinc. de Anna allegat. 45. nu. 24. Menoch. conf. 1. nu. 459. & seq. vol. 1. Franc. Bursat. conf. 19. num. 1. Anna sing. 64. in principio.*

ARGUMENTVM.

Succedens in feudo virtute legati sibi facti, an teneatur ad releuium ob mortem legantis, hæsitatur, & permultæ præ legatario contrà fiscum adducuntur rationes. Demùm distinguitur si in legato adest assensus Regis, vel nõ; ut utroque casu exigatur releuium. Quicquid in contrarium dixerint Reg. Reuerterius, & D. Thom. Minadoos, contra quos validè defenditur Authoris sententia, & respondetur ad contraria. Et in similibus assensibus fiscales apponant clausulam, dummodo soluatur releuium tempore mortis legantis.

SVMMARIVM.

- 1 Legatarius feudi an teneatur soluere releuium ob mortem legantis, & distinguitur sub num. 11.
- 2 Legatarius feudi an dicatur successor in feudo cum qualitate hereditaria.
- 3 Emptor feudi non tenetur soluere releuium.
- 4 Legatarius feudi non dicitur de uocatis in inuestitura.
- 5 Ob donationem feudi non tenetur donatarius soluere releuium.
- 6 Hæres, non autem legatarius tenetur soluere expensas pro militia legata.
- 7 Releuium esse soluendum à legatario cum assensu ob mortem legantis, ponderantur rationes pro Regio Fisco.
- 8 Legatarium feudi dici hæredem in feudo probatur.

- 9 Releuium ut debeatur sufficit, ut quis sit hæres in feudo, siue particularis, siue vniuersalis.
- 10 Legatarius dicitur hæres in re legata.
- 11 Legatarius an soluat releuium ob mortem legantis, distinguitur.
- 12 Legatarius feudi cum assensu legis, vel Domini, debet soluere releuium, & n. 13. & num. 16. reiecta Regentis Reuerterij sententia.
- 13 Assensus successit in locum inuestitura in Regno nostro.
- 14 Legatarius feudi, qui esset de uocatis in inuestitura soluet releuium, & ratio adducitur.
- 15 Releuium eatenus debetur, quatenus consuetudo suffragatur.
- 17 Verba Andr. de Iser. dicentis solutionem releuij in hærede, verificari in legatario, probatur, & num. 19.
- Legatarius feudi cum assensu non tenetur soluere releuium ex sententia Thom. Minadoi.
- 20 Feudum ius vniuersale esse deducitur.
- 21 Clausula, quod soluatur releuium tempore mortis legantis debet apponi in assensibus super legato feudi impetratis.
- 22 Clausula pro releuio debet subintelligi sub clausula, iuribus Curie, apposta in assensu super legato feudi.
- 23 Tex. in l. penult. S. fin. de leg. 3. ponderatur, & num. 29.
- 24 Onera deberi ex fructibus, dupliciter consideratur in releuio.
- 25 Onera debita præ iure fructuum habendo spectant ad illum, qui tenetur adimplere voluntatem defuncti.
- 26 Onera debita pro iure percipiendi fructus iam habito spectant ad legatarium.
- 27 Filius successor non dicitur de nouo venire ad feudum.
- 28 Legatarius dicitur habere dominium feudi à die mortis legantis.
- 29 Legato feudo intelligitur tale legatum cum onere adobæ, & releuij.
- 30 Dominus consentiens super legato feudi dicitur consentire in sui fauorem, non autè in sui iacturam.
- 31 Secundogenitus an teneatur soluere releuium

de feudo sibi legato cum assensu, refer-
tur Regentis Reuerterij sententia, & re-
probatur.

QVAESTIO X.

Varo, (& hoc
vsiu facile eue-
nire potest) an
releuium debet
soluti ab illo, qui
succedit in feu-
do sibi legato,
vtpote vassallus
legauit Titio feudum, de quo suppo-
nimus validam dispositionem, si Titius
petat inuestituram vigore dicti legati
post mortem legantis an soluere de-
beat releuium.

Difficultas in eo posita est, quia le-
gatus non dicitur successor cum
qualitate hereditaria, & sic iure vni-
uersali, *Freccia num. 20. d. author. 3. &*
ego dixi supra q. 8. p. 1. prout requiritur
in releuium, eius enim solutio introdu-
cta est tantum in herede vniuersali,
ita Reg. Reuerterius decis. 29. par. 5. in
principio.

Quinimmo in emptore feudi etiam
diximus solui non debere releuium,
ea potissima ratione, quia non succe-
dit vt heres, sed ex contractu vt suc-
cessor particulari iure, prout est lega-
tarius, qui dicitur successor particula-
ris in re legata, cum legatum titulus
sit particularis ex testamento, ideo re-
leuium soluere non tenetur, prout te-
statum reliquit *Freccia d. author. 3. num.*
14. circa medium, hoc idem annuere. vide-
tur Lyparul. ad Isern. in verb. ab emptore,
in cap. 1. num. 2. per quos fiat inuest. idem
Andr. in const. post mortem, & idem tenet
Afflic. decis. 248. num. 9. circa medium,
quicquid dicat *Reg. Reuerterius d. decis.*
circa princip. dicens, quod Afflic. ibi ex
errore legunt, qui intelligunt illum, q.
velit dicere, vt legatarius feudi non
teneatur soluere releuium.

Item legatarius non est de vocatis

4 in inuestitura, cuius tenor est attende-
ndus in successione feudorum, vt ille
tantum succedere debeat, qui vocatus
est ex lege, vel inuestitura, inter quos
non est legatarius, ideo non potest co-
siderari, vt heres in feudo, sed illud ha-
bere dicitur titulo particulari.

Item consideranda est alia ratio
5 quam posuit *Arnold. Ferron. in consuet.*
Burdegalens. lib. 2. tit. 8. de feud. & iure
emphit. S. 24. vbi ait, quod dum legatum
est donatio, & ex donatione non debe-
tur laudatium, ergo nec releuium,
(cum laudatium apud illos est idem,
quod apud nos releuium dicitur) ex hoc
legato debetur, nec laudatium, cum
concurrat mens legantis volentis, vt
res legata deueniat ad legatarium in-
diminuta; praesumptio est enim, quod
ob merita, vel aliqua iusta causa lega-
uit testator, quae merita nullam debet
pati diminutionem.

6 Item facit dubium *tex. in l. penult. S.*
fin. ff. de leg. 3. vbi testator legauit mi-
litiarum seruo suo, pro qua militia con-
sequenda debentur quaedam expensae,
& introitus, prout supra dixi, & tamen
dixit *tex. quod heres, non autem le-*
gatus soluere tenetur, cum in locum
militiae successerit feudum, vt dicunt
DD. qui de origine feudorum tractant,
de quibus post alios *Rosental. de feud.*
cap. 1. conclus. 8. post Schradler. Frecciam,
casero sq; in preclud. feud. & loco introi-
tus successit releuium, vt supra dixi q.
4. p. 1. & tamen legatarius percipit
fructus.

7 Sed dum hanc sententiam defendere
vellem cum D. Iulio Casare Galluppo
patritio Tropeensi erudito viro, qui
scripsit praet. Sac. Cons. & nunc vna
mecum scribit nonnulla circa feuda,
consideraui superuacanea omnia esse,
cum rationes, & auctoritates pro fisco
sint valde concludentes, vt in tali casu
possit releuium exigere a dicto legata-
rio, cui legatum est feudum cum assen-
su, qui, nulli dubium est, quod virtute
dicti legati tenetur petere inuestituram

vci

vti hæres particularis feudi. Et quod
 8 in hoc casu isti legatario competant
 extrema releuij, nempè quòd sit suc-
 cessor, & sit hæres in feudo, & inuesti-
 9 turam petat; est enim aduertendum,
 quòd prò releuio soluendo sufficit, &
 quis sit hæres in feudo, siuè iure vni-
 uersali, siuè iure particulari, ità *Ma-*
rin. Frecc. d. loco aucthor. 3. num. 21. circa
 10 *finem, vers. si consideramus*, & legatarius
 dicitur etiam hæres in re legata, *Bald.*
in cap. imperialem col. penult. in princip. de
prohib. feud. alienat. & in l. instrumenta,
vers. appono, quod immò instrumenta, C.
de fide instrum. Bart. in l. in conuentioni-
bus, ff. de verb. signific. ideò videbatur
 soluendum esse releuium indistinctè.

Sed melius veritati accedendo di-
 11 stingue, quod aut in tali legato est as-
 sensus Regis, quia legatarius non erat
 de vocatis in inuestitura, vel à lege
 feudali, vel constitutione Regni. Aut
 non adest assensus Regis, sed legis, vt
 quia legatarius esset vocatus ex inue-
 stitura, vel lege, & constitutione Re-
 gni, & utroq; casu dicas debere solui
 releuium, vt inferius. Aut si legatum
 feudum fuerit sine assensu illi, qui non
 est de vocatis in inuestitura, vel lege,
 & homine, quia corrui talis dispositio
ex cap. 1. de alienatione feud. prout late
defendit post ceteros Octavius Bammacar.
præceptor meus in cap. omnes filij q. 5. n. 66.
& seq. si de feud. defuncti. tunc nec de
 releuio quærendum est.

Quò vero ad illos primos duos ca-
 12 sus quando adest assensus legis, vel
 Regis, tunc dicas soluendum esse rele-
 uium, ratio quæ me mouet est duplex.

Primo, quia esset dare occasionem
 fraudandi releuia, quilibet enim face-
 ret sibi legari feudum iure particulari
 legati, & alium institui hæredem, &
 excluderet fiscum, *prout considerauit*
Freccia d. num. 21.

Secundo, quia dum adest assensus
 13 in dicto legato, hæc est inuestitura in
 cuius locum in Regno successit assen-
 sus Regis, ità tenet *Andr. in cap. 1. quib.*

mod. feud. amicti. Afflicti. in cap. si minori
num. 8. si de feud. defuncti, vbi Oët. Bam-
macar. q. 7. num. 37. & Petr. de Gregor.
de concess. feud. par. 2. q. 4. num. 2. post
Pernum, Frecciam, Pàrid. de Puteo, cete-
rosq; quos allegat Bammacar. d. loco, vt
 quia Dominus se contentaret vt talis
 extraneus succederet, & per conse-
 quens diceretur vocatus ex inuestitu-
 ra, & lege viuæ, & sic de voluntate
 15 Domini, tunc dicitur hæres in feudo,
 quia vocatus est ex dispositione Do-
 mini, & sic legis viuæ.

Aut feudum legatur illi, qui est vo-
 catus ex veteri inuestitura, vel lege, &
 sic proximior est, tunc quia resoluitur
 in refutationem soluet releuium, ma-
 ximè quando istud legatum contine-
 ret vnum feudum, videretur factum in
 fraudem, meritò DD. dixerunt soluen-
 dum esse releuium, quia tunc cogno-
 scitur verè fraus, vt hac ead. par. q. 16.
 & seqq. dicemus, quando refutatarius
 soluere tenetur releuium. Et dato, &
 non resolveretur in refutationem, ad-
 huc, quia verè dicitur successor in feu-
 do, tamen ex lege, & inuestitura debet
 soluere releuium, quòd in successore
 est inductum. Insuper in hoc casu di-
 cas, quod eatenus debetur releuium,
 quatenus consuetudo, siuè mos ei suf-
 fragatur, *Mastrill. d. decis. 112. n. 12.*
& nos supra p. 1. q. 4. & quod mos, siuè
 consuetudo in hoc casu legatarij de-
 beri introduxit *testatur Afflicti. decis. 248*
num. 8. circa finem, vbi num. 9. dicit, &
 assensu præcedentè legatarius dicitur
 hæres in feudo legato, ergò releuium
 soluere debet legatarius, & sic rema-
 net responsum ad contraria. Et ita ex
 alia ratione tenui pro Fisco supra p. 1.
 q. 10. Vndè ex istis patet responsio ad
 dicta per *Reg. Reuerterium decis. 29. p. 5.*
 dicentem releuium non esse soluendū
 de feudo legato cum assensu filio se-
 cundogenito, ea nimirum ratione, quia
 hoc feudum in persona secundogeniti
 dicitur nouum, & de feudo nouo non
 debetur releuium. Nec obstare vide-

etur doctrina Thom. Minadoi in *constit. in aliquibus num. 52. & 53.* dicentis hoc casu legatarium debere soluere, quia stante assensu non tenetur petere inuestiturā, nec hæres legantis, quia feudū nō habet, quia ex hac doctrina Minad. fiscus semper veniret fraudandus.

Ex quibus declarantur uerba Andr. 17 de Ifern. dicentis, quod solutio releuij in hærede introducta est, ut intelligatur non solum de hærede uniuersali, sed quod sufficiat ut sit hæres particularis, ut in feudo legato aduertit Frecc. d. loco num. 21. & per consequens dum est hæres feudi vocatus ex inuestitura, siuè legis, siuè Regis per eius assensum, meritò virtute dicti assensus potest petere sibi fieri inuestituram à Domino, & sic vides quod ei competunt extrema releuij, ad quod per cōsequens tenetur, quia Dominus iam per eius assensum illum fecit hæredem in feudo, & de intellectu verborum Ifern. nempe in herede, quomodo nomen hæres in releuio sit intelligendum, suo loco dixi supra 1. p. q. 19. teneas hæc tantum pro nunc.

18 Sed adhuc insurgit Thom. Minad. in *repet. constit. diuæ memoriae in principio in verbo de successione num. 52. 53.* dicens quod ille, cui feudum est legatum præuio assensu non tenetur soluere releuium ob mortem legantis, quem sequitur Camill. Borrell. in *summ. decis. tit. de releuio nu. 34.* adeò ut anceps ob eius auctoritatem esse videar, & hanc sententiam impugnando meam tenuit D. Augustinus Amendola legum Doct̃or con-
19 sumatus, dicens, quod uerba Andreae de Ifern. dicentis solutionem releuij introductam esse in hærede, esse intelligendam de hærede uniuersali, non autem particulari, ut dicto loco docuimus.

Et licet nos dixerimus legatarium in feudo dici posse hæredem uniuersalem, quia succedit in feudo, quod ius uniuersale est, Camill. de Curtis in suo *diuers. feudat. fol. 79. vers. reliquum*, meri-

tò successor uniuersalis in feudo dicebatur, & adhuc respōdebat ipse, quod non per hoc remanebat inconcussa mea opinio, quia potest dari successor particularis in iure uniuersali, ut potest legando dotem, & legando alia iura uniuersalia.

Vnde ad tollendas has difficultates dixit Minadous ubi supra num. 53. quod 21 Regentes, qui præstant assensum debent esse cauti, ut apponant clausulam dummodò soluatur releuium tempore mortis legatarij.

Sed adhuc hæc clausula subintelligenda est sub clausula illa, iuribus Curia semper saluis, sub qua dū diximus releuium contineri, dicerem, quod in casu prædicto nequaquam Rex sibi præiudicaret, tamen cogita, ego verò non discedo à mea sententia pro Regio fisco, donec alterius sententia melius sentientis in medium afferatur.

Superest tantum ut respondeamus, 23 *tex. in d. l. penul. S. fin. de leg. 3.* qui tex mihi valde negocium fecit. Dicam, igitur *tex.* illum non obstare, præmictō celebrem considerationem in hac materia, nam releuium est verum, quod soluitur de fructibus, ideò ille, qui percipit fructus soluere tene-
24 tur; at tamen respondeo, quod onera ex fructibus dupliciter considerantur; Aliquando verò onera soluuntur præ iure percipiendi fructus, quod adhuc non est habitum, sed est habendum; Aliquando soluitur præ iure iam habito.

25 Primo casu quando soluitur pro iure fructuum habendo, tunc non soluit ille, qui fructus percipit, siuè qui fructus est habiturus, sed ille, qui debet adimplere voluntatem defuncti, ut legatarius habeat fructus, ita considerat Bart. in *l. quero, ff. de usufruct. legat.* & ita procedit *tex. in d. S. penult.* quia seruus debet habere militiam uti legatarius, sed quia legatum debet de manu hæredis accipi, meritò, & hæres proprietarius debet soluere omnia onera

ad

ad finem, vt legatarius consequatur legatum absque onere dum sic simpliciter est impositum, & ita etiam posset, dici in casu legati feudi, vt legatarius accipiat feudum legatum de manu hæredis, sed quòd prius hæres soluat releuium, itaq; quocunq; te veritas semper pro fisco videtur dicendum.

26 Secundo casu principali, pro releuio certum est, quòd soluitur medietas fructuum illius anni, &c. hoc onus sol-

27 uitur pro fructibus iam habitis; cum filius successor in feudo non de nouo illud acquirit, sed iam quæsitum capit, ac retinet *gloss. in cap. 1. in fine de feud. cognit.* prius enim consequitur ius percipiendi fructus, quam soluat releuium, cum releuium non oporteat prius solui, quàm feudum capiat, cum habeat annum ad soluendum, adeò vt releuium non pro habendo, sed pro iam habito

28 iure fructuum debeatur, & ideo legatarius cum assensu iam habet feudum à die mortis, in quo trāsiiuit in eius dominium, *l. à Titio ff. de furtis*, prout in filio hærede, qui iam feudum habuit à die mortis, & ipse legatarius fructus percipit, meritò ex illo die soluere tenetur releuium, *l. apud Iulianum S. hæres ff. de legat. 1.* ita concordat *Camill. Medices cons. 18. num. 16. 17. 18.*

Qui *Camill.* quatenus considerat, quòd legato feudo censeatur illud legatum cum oneribus, quibus feudum subiectum est, prout est adhaec, & releuium, quæ debentur ex fructibus, qui ex eo percipiuntur, sed in *d. S. pen.* res ipsa erat subiecta oneri, nõ autem fructus, ideo hæres tenetur luere, & dare liberam legatario *l. prædia C. de fideicommiss.* & hoc propter voluntatem testatoris, quæ præualet multum in testamento, quòd intellige in testamentis paganis, secus autem in testamentis feudalibus sine domini consensu,

30 ideo dominus consentiens videtur consentire in sui fauorem, non autem in sui damnum, semper enim concessio, siue assensus Regis debet intelligi sal-

uo iure domini, & eius Curia vt dixi de clausula iuribus Curia semper faluis ex *Petro de Gregor. p. 3. q. 10.*

31 Quid autem si feudum esset legatum præuio assensu filio secundogenito, an ipse teneatur soluere releuium ob mortem patris legantis *Reg. Reuerter. d. decis. 29. par. 5.* in fine videtur concludere, quòd non tenetur, quia illud feudum in persona secundogeniti per viam legati videtur esse feudum nouum, de quo releuium non debetur, tum etiam quia esset prima inuestitura, & de prima inuestitura releuium non debetur. Tamen ego dubito, quia & si legatum debetur sine onere adeo vt liberum ad legatarium debet venire, & hæres debet luere secundum vnã opinionem, sed non sic receptam de facili, ergo hæres debet releuium soluere.

Secundo, quia hoc casu vt dixi res legata transit ad legatarium cum onere suo, meritò cum hodie releuium sit onus feudo infixum in Regno nostro ex eius consuetudine, meritò debet soluere.

Tertio, quia Rex assentiendo non videtur sibi præiudicare circa iura, quæ habet in feudo per assensum cum semper subintelligatur clausula, saluo iure Domini, & iuribus Curia, prout est releuium.

Et sic siue consideremus, quòd hæres tenetur luere rem legatam, & liberam legatario tradere, per consequens ipse tenetur ad releuium, siue consideremus legatum transire cum onere suo semper releuium soluendum, alias enim fiscus fraudaretur iure suo, quia omnes legarent feuda secundogenitis.

ARGUMENTVM.

Vxor an teneatur soluere releuium ob mortem viri de feudo in dotem dato, & ad ipsum reuerso, item quid in feudo

do prò antefato, etiã stãte prag. Illustr. Ducis Ossunæ, quòd mulier sit vsufructuaria, Et in feudo dato in dotem, an teneatur maritus soluere releuium ob mortem vxoris sub dubio ponitur, hinc discutitur si vera est illa doctrina, quòd dominium rei dotalis tràseat in virum, & concluditur releuium non esse soluendum pluribus collatis rationibus, & autoritatibus rei iudicatæ contra sententiam glos. —. Item an debeatur releuium pro feudo adiudicato pro dote ob mortem femine? distinguitur, refertur decisio Reg. Cam. item quid in feudo pro dotario assecurato, & quid si vxor legasset feudum marito, & feudo in dotem dato intra tempus petendæ inuestituræ, refertur.

S V M M A R I V M.

- 1 **R**eleuium an debeat de feudo dotali reuerso ad vxorem ob mortem mariti.
- 2 Refutans ob mortem refutarij tenetur soluere releuium.
- 3 Donans tenetur soluere releuium ob mortem donatarij, & decisio refertur.
- 4 Dominium feudi dotalis preuio assensu, & appretio transit in maritum.
- 7 Vxor dicitur quasi succedere ad feudum dotale ob mortem mariti dubitatur, & num. 15.
- 6 Opinio Accursij dicentis, dominium rei dotalis esse transtatum in maritum non ab omnibus recipitur.
- 7 Iura contra Accursij sententiam ponderantur, & num. 8. & 9.
- 10 Dominium transtatum in maritum intelligi debet de reuocabili.
- 11 Vxor non dicitur succedere viro in feudo dotali, sed ob resolutionem iuris maritalis ad illud venit, & num. 15.
- 12 Vxorem non teneri ad soluendum releuium ob mortem viri probatur, & seqq.
- 13 Dominium vile fundi dotalis semper esse penes vxorem conceditur.
- 14 Ratio Vinc. de Anna dicentis, quod preambula bora mortis dominium feudi do-
- talitatis restitutum intelligatur vxori, etiam expedito assensu.
- 15 Vxor dicitur venire ad feudum dotale, non nouo iure, sed ex resolutione iuris, quod habebat maritus.
- 16 Proprietarius non tenetur soluere releuium ob mortem vsufructuarij.
- 17 Heres mariti an teneatur soluere releuium de feudo assignato pro antefato ob mortem vidue assignatarie distinguitur.
- 18 Heredes mariti non soluunt releuium de feudo, super quo dotes, & antefatu fuerit assecurata ob mortem vidue reuerso ad ipsos, & refertur decisio Reg. Cam. Sum. & hoc intelligitur extantibus filijs.
- 19 Heredes vxoris non extantibus filijs ex matrimonio dissoluto, tenentur soluere releuium de feudo assignato mulieri pro concurrenti quantitate antefati, vel dotis.
- 20 Decis. Regie Camere Sum. refertur, per quem heredes mariti fuerunt condemnati ad soluendum releuium de feudo dotali ob mortem vxoris, non antea mariti in eodem anno.
- 21 Releuium soluitur ob mortem viri si in contractu feudi dotalis fuit expeditus assensus, sed ob mortem vxoris si assensus non fuerit expeditus ex sententia glo. —
- 22 Glos. —. reijcitur in Regno nostro.
- 23 In Francia soluitur releuium ob dationem in dotem.
- 24 Vxor non tenetur soluere releuium de feudo, super quo dotes assecurata sunt ob mortem viri.
- 25 Vxor tenetur soluere adhoam pro feudo assecurato.
- 26 Maritus an possit succedere, vt heres in feudo dotali ob mortem vxoris consideretur.
- 27 Feudum dotale vadit ad filios, non autem ad maritum mortua vxore, & tenentur soluere releuium.
- 28 Feudum dotale non extantibus filijs vadit ad heredes vxoris, non autem ad maritum.
- 29 Feudum dotale potest deuenire ad maritum virtute legati.
- 30 Maritus legatarius feudi dotalis soluet releuium ob mortem vxoris.

- 31 Releuij actio datur tam contra uxorem quam contra maritum possidentem feuda, pro quibus releuium non fuerit solutum.
- 32 Maritus tenetur soluere releuium debitum de feudo dotali.
- 33 Maritus tenetur soluere adboam de feudo dotali.
- 34 Stante Regia Pragmatica, quod femina sint tantum usufructuaria de antefato, an sit soluendum releuium ob mortem uxoris negatur.

QVÆSTIO XI.

OLENT, & maxime in Regno nostro mulieres dotis nomine maritis feuda tradere in eosq; transferre, adeo ut maritus, tan-

- 1 quam Dominus illa possideat, dubitatio fuit in Regno nostro, si quando maritus moriatur, & feuda restituatur uxori, an Hoc casu solui debeat releuium, & dubitabilis est fisci oppositio, nam ut alias diximus, quando feudum reuertitur ex contractu, ut potè simplicis refutationis ad patrem ob mortem filij, per quam refutationem erat translatum dominium in refutatarium filium, & tamen quando feudum reuertitur ad patrem refutantem, releuium eo casu debendum esse post alios dixit Ott. Bammacar. preceptor meus in cap. si minori num. 21. & seqq. si de feud. defuncti, & nimirum ratione quia pater dicitur succedere Franchis decis. 3. & nos infra hac eadem p. q. 18.
- 2 Item in patre donante, & filio donatario, ut mortuo filio donatario, in que per donationis contractum erat translatum dominium, ipse pater sic succedens filio tenetur ad releuium, prout ita fuisse decisum refert Aloys. Mormil. ad const. ut de successionibus num. 21. ita pariter videtur dicendum in casu nostro, nam per contractum dotis, interue-

- niente maxime appretio, & assensu domini, tunc feudi dotalis dominium transit in maritum, adeo ut Dominus dicatur ita Accur. in l. in rebus C. de iure dot. ceteriq; omnes interpretes, qui Accursum sequuntur, ut Bald. ibi, Bartol. in l. diuortio S. si fundum ff. sol. matrim. vbi Ias. Alex. & passim ceteri. Sunt etiam iura aperta tex. in l. si pradium C. de iure dotium ibi rei quæsitæ dominium, facit tex. in l. doæ ancillam C. de rei uendic. vulgariter ad hoc allegatus, ergo cum translatum sit dominium in maritum, si postea ad uxorem deuenierit, videtur quasi de nouo succedere ad feudum in alium translatum, ergo dum solutio releuij in successore inducta est, deberet ipsa releuium soluere.
- 5 Sed hoc argumentum non obstat, tum quia fallax, tum quia illationem ex diuersa ratione non trahit.
- 6 Fallax, quia opinio Accurs. de dominio translato in maritum, ab omnibus non vulgaris doctrinæ Authoribus exploditur, prout fuit Duanenus in rub. ff. solut. matrim. Io. Coras. miscellaneorū iuris lib. 5. c. 5. Balduinus Inst. quib. alien. licet vel non, & in l. naturaliter S. nihil cōne ff. de acquir. possess. num. 35. Vldaric. Zas. Intellect. singular. lib. 3. cap. 5. ceterique, quos allegat, & sequitur Arrius Pinell. in l. 1. par. 3. num. 13. C. de bonis matern. & vberimè Io. Garcias de expes. & meliorat. cap. 13. num. 3. cum seq. Est tex. in l. in rebus C. de iure dot. dum ait, cum ead. res scilicet dotalis, & ab initio vxoris fuerit, & naturaliter in eius permanferit dominio, non enim quod legum subtilitate transitus earum in patrimonium mariti videatur fieri, est tex. in l. si constante S. si maritus ff. solut. matrim. vbi res dotalis respectu mariti vocat alienas, item facit tex. in l. assiduis C. qui potior. habeantur, vbi maritus creditoribus satisfacit de sua substantia, non autem de bonis dotalibus, quia sua non sunt, Item tex. in l. denique S. sed vnum ff. de minor. vbi dicitur, quod dos est proprium patrimonium vxoris, quod

quòd si maritus esset dominus posset de ea disponere, sed dum non potest de ea disponere, nisi cum consensu domini, & vxoris, sequitur quod non est vere dominus.

Admittunt tamen nonnulli, prout annuit *Garf. ibidem num. 1.* esse dominum, sed reuocabilem, vt sentit *Bald. in d. l. in rebus* ad instar vsufructuarij, qui potest disponere de fructibus, non autem de proprietate, quia proprietatis est apud vxorem proprietaria, & ideo maritus vsufructuarius est, sed vsufructuarius dominus non est dominus fudi, vt dicunt Ciuilibz legentes, & scribentes *in l. 4. §. naturaliter ff. de acquir. possess.*

Quo posito, sequitur quòd dominium semper est penes vxorem, non autem translatum in maritum, ideo nulla potest considerari successio, prout in simplici refutatione, & donatione, in eis enim transfertur dominium feudi in refutatarium, & ideo dum refutatarius, vel donatarius existunt veri domini, si moriuntur, pater tanquam proximior succedit, meritò dum succedit vt hæres, releuium soluere debet (vt nos infra quæst. 16. & seqq. dicemus) quòd non est in marito, in quem nulla consideratur dominij translatio, sed tantum vsusfructus, meritò ius, quod habet maritus, ob mortem resoluitur, & ad vxorem reuertitur, siue reconfolidatur, & hæc est diuersitatis ratio, ex qua non bene fit illatio in casu prædicto de vno ad alium.

12 Ideo ego concludo in casu prædicto vxorem ob mortem viri de feudo dotali non teneri soluere releuium, hanc conclusionem fundo, & rationum euidencia, & autoritate reiuudicata.

Rationum euidencia, quia cum dominium non sit translatum, non potest considerari successio, item quia dominium vtile feudi, quod habet feudatarius in feudo dotali semper est penes vxorem, sic etiam fidelitas, prout dixit, & considerauit *Io. Garf. d. loco num. 5.*

si ergo fidelitas, & vtile dominium est penes mulierem, & releuium debetur ob inuestituram, siue possessionem, & ob nouam fidelitatem, & recognitionem, tunc dicendum est non posse considerari solutionem releuij, cum feudum de nouo non acquiritur, nec in eo succeditur, cessant enim in hoc casu extrema releuij meritò non debetur.

14 Item aliam rationem adducit *Vix, de Anna alleg. 95. num. 10.* per quam ipse indistinctè tenet in casu prædicto releuium non deberi, quia & si fuerit expeditus assensus, adhuc legis ministerio remansit dominium in posse vxoris *d. l. in rebus*, fingit enim tex, quòd dominium præambula mortis hora restituitur, ergò vxor nullum releuium soluere debet de dicto feudo iam restituto; Item vxor ipsa est proprietaria rei dotalis, & maritus vsufructuarius, ut est communis uox Doctorum, sed mortuo vsufructuario, proprietarius releuium non debet, quia ille non dicitur succedere iure hereditario, nec habet opus noua apprehensione, sed ex resolutione iuris alieni illud acquirit, ita per has, & alias subtiles rationes concluditur *Anell. Amat. Presf. Reg. Cam. Sum. consil. 14. num. 1.* vbi latè, & doctè, itaq; cum ius, quod habet maritus super dote vxoris per mortem viri resoluitur, & fit reconfolidatio, & sic noua apprehensione non est opus, ideo releuium non debetur.

Sed an debeat releuium ob mortem vxoris viduæ ob feudum reuersum ad hæres, quòd sibi adiudicari fecit pro dote, & antefato.

18 Distinguo ego, aut ista vidua reliquit filios, aut non reliquit. Primo casu quando reliquit filios, tunc siue in capitulis matrimonialibus fuerit dictum filios succedere in antefato vti hæres viri, siue vti filij, semper non teneri ad releuium, ratio quia filij non succedunt ad feudum, sed ad valorem, & sic ad pretium antefati affecurati super feudo, affecuratio enim non transfert domi-

dominium rei extantibus liberis, sed tantum usufructum, quod si succedunt uti hæredes viri, succedunt in pretio, non autem in feudo, ad quod iam successerunt in eius proprietate ob mortem patris, prout ita fuisse decisum in Reg. Cam. Sum. refert Reg. *Moles de dis. sua manuscripta sub tit. de iure releuiorum decis. 7. in anno 1572. die 12. Ianuarij*, quia fuerunt absoluti hæredes viduæ ab impetitione Regij Fisci, ea nimirum ratione, quia per mortem viduæ illa adiudicatio resoluebatur, & feudum reintegrabatur ad hæredes viri, ex resolutione contractus, ut dixi

19 releuium non debetur. Secundo aut non extant filij, & tunc quia adiudicatio transferebat dominiũ, etiã quoad proprietatem in vxorẽ maximè si adiudicatio fuerit facta prò concurrenti quantitate, tunc quia non ad filios, uti non extantes, sed ad hæredes mulieris feudum vadit, quo casu verè dicuntur succedere, cum ipsa mulier erat vera domina; & patrona meritò releuium debetur, cum in hærede successore mos introduxit, tum etiam quia adiudicatio fit præuio appretio, quod appretium facit emptionem, & uenditionem, ex quo contractu fuit translatum in uxorem ipsam dominium rei dotalis adiudicatę, ergo eius hæredes uti uerè successores in proprietate releuium soluere tenetur. Secundo principaliter rerum iudicatarum auctoritate decisũ fuit in causa D. Ferdinandi

20 Capani patris mei magni, & successuẽ eius hæredem contra Regium Fiscum, dum ipsi Ferdinando fuerunt in dotem dati quidam introitus feudales à D. Isabella Sanchez, mortuo Ferdinando uiro, & post annum mortua D. Isabella, Fiscus prætendebat duo releuia unum ob mortem Ferdinandi uiri, & alterum ob mortem Isabellæ uxoris ab eius hæredibus, fuit decisũ deberi tantum releuium ob mortem Isabellæ, & sic vnicũ, de qua decisione meminit *Vinc. de Anna allegat. 9. num.*

13. *Nunt. Pellic. ad consuetud. Auerfan. incip. si bona stabilia cap. 10. in pen. addit. fol. mibi 230. qua incipit adde quod si mulier idem Vinc. de Anna in repet. constit. diua memoria num. 2. cum duobus seqq. impressa post consilia. Fabij de Anna filij Camill. Borrell. in summ. decis. tit. de releuio 93. num. 31. Mastrill. ad Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 8. quæst. 16. tit. de Iure Releuij in verbo successuro in fine.*

21 Contrarium licet videtur tenere *gloss. — . tit. 1. S. 2. numer. 142. & S. 25. num. 10.* quod si in datione dotis fuerit expeditus assensus, tunc soluitur releuium per mortem viri, sed si non fuerit expeditus assensus soluitur tantum per mortem vxoris, ut dixit *Anna d. loco num. 10.* quia in primo casu intelligitur dominium translatum.

22 Sed hæc opinio *gloss. — .* non procedit, nec facit contra nos duplici ex capite, primo quia est cõtra regulas iuris, dũ admittit dominium rei dotalis transire in maritum, etiam quoad proprietatem, quod est falsum, ut supra præmonui, Secundo quatenus procederet, tũc procedit secundum consuetudinẽ illius loci, prout utrũq; annuit idem *Garfias d. loco num. 5. dicens gloss.*

23 — . opinionem non procedere, quia cauetur in Francia, prout meminit eadem *gloss. — d. S. 25. num. 21. & refert Garfias d. loco num. 5.* ut quando mulier nubit, & dat feudum in dotem, tunc maritus soluit releuium, & hoc, vel illa ratione, quia admittit virum succedere, & in eum transferri dominium, vel quia ita ibi de consuetudine seruatur, q̃ semper quòd feudum mutat manus domini soluat releuium, siuè laudimiũ ut alias dixi *par. 1. quæst. 4.* meritò dum dominus est effectus, si deinde moritur maritus, vxor retrò succedit, & per consequens releuium soluere tenetur, prout retulit *Anna* qui non consentit præfatæ sententiæ, de qua consuetudine Franciæ dixi supra *quæst. 5. par. 1.*

Declarata tamen ut nec releuium sit
 soluendum quando mulier pro dota-
 24 rio petijisset se assicurari super feudis
 viri, & eo demum mortuo, ita *Andr. de*
Ifern. in contr. post mortem col. 2. Frectia
d. author. 3. num. 41. ea nimirum ra-
 tione, quia vxor non dicitur habere
 illud ob mortem viri, sed ob præcedē-
 tem causam nempe assicurationis, &
 ex contractu ipsius dotarii, cum succe-
 25 dens ex contractu non teneatur solue-
 re releuium, ut supra diximus, Est
 benè verum, quod mulier pro feudo
 assicurato, siue pro dotario tenetur
 soluere adhoam *Ayell. de iure adhoam nu.*
56. Andr. de Ifern. in cap. 1. num. 14. de
capit. Corrad. Scip. Rouit. prag. 2. S. item
volumus num. 15. de offic. procur. Casar.

Declarata secundo, quid è contrario,
 si maritus ob mortem vxoris teneatur
 26 soluere releuium? Consideranda nam-
 que sunt plura, cum hic casus non po-
 test dari regulariter in feudo, nam ma-
 ritus non est de vocatis in inuestitura,
 27 nec à lege feudorum, cum aut extant
 filij, & tunc feudum dotale uti dos va-
 dit ad filios, qui uti hæredes matris
 soluere tenentur de dicto feudo dotali
 releuium *Anna d. allegat. 95. in fine.*
 28 aut non extant filij, & tunc feudum
 non vadit ad maritum, sed ad proxi-
 miorem ex parte feminæ uocatum ex
 lege, uel inuestitura, & hoc casu sol-
 uet releuium uti hæres, & successor,
 & sic casus, ut maritus ob mortē ux-
 oris soluat releuium dari nequaquam
 potest.

Est benè uerū, quod dari potest ca-
 sus si uxor legaret marito feudum me-
 29 diante assensu, uel quia esset nouum,
 30 tunc maritus soluet releuium non ex
 illa ratione, quia maritus, sed ex alia,
 quia succedit uti legatarius, & hæres
 in feudo, quo casu soluere tenetur, ut
 dixi supra hac eadem parte quæst. præ-
 cedenti.

Declarata tertio, ut pro feudo in do-
 tem dato intrā tempus petendę inue-
 31 stiturę fiscus habet actionem tam-

contrā uxorem, quā contrā maritū;
 ita *Vinc. de Fanch. decis. 121. num. 17.*
 & 19. ea ratione, quia vxor tenetur
 uti hæres, & maritus uti tertius posses-
 sor, & fiscus exigit releuium, contrā
 quem uult saluis iuribus ambarum
 partium tam mariti, quā vxoris, quif-
 nam ex eis teneatur ad releuium sol-
 31 uendum, prout ita decisum refert *Vinc.*
de Fanch. decis. 121. nu. 19. circa finem,
 & sic datur casus, in quo maritus sol-
 uit releuium de feudo vxoris, non ob
 eius, scilicet vxoris mortem, sed ob
 mortem prædecessoris mulieris, utpo-
 tè patris, vel alterius.

32 Et quòd onus releuij de feudo do-
 tali spectet ad maritū, suadetur, quia
 cum hoc onus sit impositum personæ
 ratione rei, uel fructuum, tunc qui est
 in possessione, & percipit fructus, illud
 agnoscit, & soluit *l. neque ff. de impens.*
in reb. dotal. fact. concludit ita *Camill.*
de Medic. conf. 18. num. 4. 5. & 8. ubi
 dicit ex alia ratione debet soluere,
 quia constante matrimonio adhuc do-
 minus dicitur *l. doce ancillam C. de rei-*
uend. ideo tenetur ad onera realia, si-
 uè imposita personæ ratione rei, siue
 pro rebus.

33 Idem uidemus in adhoam, cui proxi-
 mum releuium, ut à viro sit soluendū,
Afflic. decis. 252. num. 3. vers. nec etiā
uidetur, ergò idem in releuio stante
 quòd onus est, & maritus tenetur sol-
 uere, & subire onera feudi *Bald. in l. si*
sollemnibus in fine, C. de rei uend. Camill.
Medic. d. conf. 18. num. 8. & 9.

34 Sed quid dicendū stante Reg. Prag.
 edita in hoc Regno tempore Ducis
 Ossunæ Proregis, nempe quòd mulier
 de antefato sit tantum usufructuaria,
 & mortua muliere antefatum reuer-
 tatur illuc, vndè exiuit, an si feudum
 pro antefato fuerit ita datum, ut
 mortua femina feudum ipsum rediret
 ad hæredes mariti, vel dotantis, an
 hoc casu teneatur soluere releuium?
 dicas quod non, primò quia feudum
 reuertitur ad illos, non autem dicitur
 ad

ad illud eos succedere uti hæredes, ut disponit dicta pragmatica, quæ dicit, quòd antefatum reuertatur ad proprietarios, Secundo, quia dum vxor est vsufructuaria, & dotâtes, siuè promittentes antefatum proprietarij, tunc mortuo vsufructuario proprietarius non tenetur soluere releuium, Tertio, quia resoluitur ius mulieris ob mortem super dicto feudo, & ex resolutione iuris alieni releuium non debetur, ut dicam in sequenti quæst. 13.

ARGUMENTVM.

An, & quando filia femina, vel maritus teneatur soluere releuium de feudo sibi in dotem dato à patre ob mortem patris dotantis, Et quid in casu contrario. Item quid in fratre dotante latè declaratur, de patre habente masculos, & feminas, vel alteros tantum, De emphiteuti in dotem dato, an debeatur laudimium, Et quid in patre habente alia bona, Idem in fratre dicendum, Item de feudo dato in dotem ab extraneo, Et refertur clausula q̄ in contractu dotationis in assensu apponenda.

SVMMARIVM.

- 1 **F**ilij quando tenentur soluere releuium de feudo dotali ob mortem matris.
- 2 **F**emina an teneatur soluere releuium de feudo dotali ob mortem dotantis, & quid in casu contrario num. 3.
- 4 **F**eudum in dotem dari posse, tripliciter consideratur.
- 5 **F**ilia dotata de feudo (etiam stantibus masculis) non tenetur soluere releuium ob mortem patris dotantis declaratur.
- 6 **F**eudum dotale dicitur spectare ad filiam ex contractu, non autem ex successione.
- 7 **C**onsensus masculorum requiritur quando pater dotat filiam de feudo.

- 8 **C**onsensus masculorum facit feminam successibilem in feudo, & ratio asseritur.
- 9 **L**audimium debetur quando feudum datur in dotem filie femine.
- 10 **E**xclusio voluntaria masculorum feudo producit inclusionem necessariam femine in illo consideratur.
- 11 **L**audimium, siuè releuium debitum in casu alienationis, non debetur quando alienatio necessaria est.
- 12 **F**ilia non dicitur succedere in feudo dotali ob mortem patris, quia habuit iam in vita.
- 13 **R**eleuium non debetur de feudo à patre in dotem dato filie femine ob eius mortem nullis autem extantibus masculis.
- 14 **F**eudum in dotem datum femine dicitur voluntariè alienari quando habet alia bona, idem in emphiteuti, & num. seq.
- 15 **B**ona fideicommissata in subsidium possunt alienari quòd dote, non autem quando adsunt alia bona.
- 16 **F**ilia non extantibus masculis in Regno, vel masculis se excludentibus voluntariè dicitur vocata ex inuestitura.
- 17 **F**ilia dotata de feudo nullis extantibus masculis, vel ijs consentientibus non soluet releuium ob mortem patris dotantis, & ratio ponitur.
- 18 **R**eleuium non deberi à sorore de feudo sibi in dotem dato ob mortem fratris dotantis, Idem in extraneo.
- 19 **I**n assensu super contractu feudi in dotem, vel propter nuptias dati, debet apponi clausula, dumodo soluaturreleuium tempore mortis dotantis.
- 20 **D**otans an tenentur soluere releuium de feudo ob mortem dotata, distinguitur.
- 21 **P**ater, vel frater dotantes tenentur soluere releuium de feudo in dotem dato ob mortem dotata nullis extantibus filiis ex femina, & decisio refertur, quòd intellige, ut infra nu. 27.
- 22 **E**xtraneus dotans non tenetur soluere releuium de feudo ad se reuerso ob mortem dotata, & num. 27.
- 23 **F**eudum dotale dicitur reuerti ad dotantem extraneum, non autem iure successione.

- 24 *Heres dotata tenetur soluere releuium ob eius mortem de feudo dotali, cui succedit.*
- 25 *Donatio contemplatione matrimonij facta filiae feminae ab ipsa dotatione differunt in materia releuij, & diuersa consideratur ratio.*
- 26 *Feudum dotale regulatur iure contractus dotalis, non autem successionis, reuertitur ad dotantem nullis extantibus filijs ex femina sub num. 26.*
- 28 *Laudimium non debetur quando contractus dissoluitur ipso iure, secus autem voluntate partium.*
- 29 *Heres dotantis non tenetur soluere releuium de feudo dotali ad se uti heredem reuerso.*
- 30 *Possessor feudi dotalis tenetur soluere releuium in suis casibus.*
- 31 *Mulier non tenetur soluere releuium de feudo assicurato pro dote, & antefato ob mortem viri.*

QVÆSTIO XII.

Am fatis, vt credo, in superioribus extitit declaratum si de feudo dotali sit soluendum releuium plures distinguendo casus, quid ob mortem viri, &

- quid ob mortem vxoris, & demum alijs appositis declarationibus, quid ob mortem maritis, an filij teneantur soluere releuium de feudo dotali? succedit hic verò declarare in alio casu dubitabili, quid de feudo dato in dotem filiae feminae, an de eo ob mortem dotantis teneatur filia, vel maritus soluere releuium, Et quid in casu contrario, vt ob mortem dotatae feudum si reuertatur ad dotantem, teneatur dotans de illo soluere releuium, vtpote si feudum datum fuerit in dotem filiae feminae.
- 4 Quoad primum si filia femina, vel maritus teneatur soluere releuium de feudo

seu sibi in dotem dato, licet de hoc articulo dubitauerit valde *Vinc. de Franch. decis. 121.* tamen tripliciter potest considerari, aut feudum est datum in dotem à patre, aut à fratre, aut ab extraneo.

- 5 Primo casu quando feudum est datum in dotem à patre, tunc distinguendo consideres, quòd aut ipse pater habet filios masculos, & feminas, & dedit in dotem feudum filiae feminae, & hoc casu considero, quòd si pater idem dedit filiae feminae feudum in dotem ratione celebrioris matrimonij, & vt ingentes contraheret nuptias, tunc quia cessat ratio dubitandi, vt non faciat ob fraudem releuij, licet filios masculos habeat, dico quòd non est soluendum releuium per ea, quae tradidimus de refutatione facta contemplatione matrimonij *Camill. Medic. cõf. 18. num. 20.* in simili casu vbi fuerunt feminae donata feuda contemplatione matrimonij.

- 6 Imò, & melius, quia ista femina dicitur habere feudum non ex successionem patris, sed ex contractu inter viuos, nempe ex dotatione, vel donatione contemplatione matrimonij, quo casu ob mortem donantis donatarius regulariter non tenetur soluere releuium cessante suspitione fraudis, dummodo sincerè, & simpliciter facta fuerit, vt alias dixi.

- 7 Quae dotatio de feudo, vel donatio contemplatione matrimonij facta filiae feminae, tanquam non vocatae extantibus masculis debet habere consensum masculorum *cap. 1. de alienat. feud. pater. vbi DD. omnes*, quo casu dum adest consensus masculorum, tunc femina, vt masculus, dicitur succedere.

Quòd procedit etiam si pater plura haberet feuda, quam si vnum, quia semper, & in vtroque casu militat eadem ratio exclusionis feminarum à feudo, tam si esset vnum, quam plura.

- 8 Tertio facit consideratio, quòd dum masculi consentiunt, vt femina succedat

dat in feudo, vt quia se contentauerunt, qui ei feudum in dotem datum, sequitur, quòd hoc casu ipsa femina facta est immediatè successura, & hoc ex tenore inuestituræ, vel legis vocantis feminas deficientibus masculis, qui in hoc casu deficiunt voluntariè, dum nolunt succedere, & admittunt feminam, & tunc in simili est clara conclusio, quòd quando res emphiteutica datur in dotem filia feminae immediatè successuræ, laudimium non debetur, quia non dicitur alienatio, sed præuentio successionis, immò si adhuc dicatur alienatio, esset dicenda alienatio necessaria, quo casu laudimium non est soluendum, vt ex *Emphiteust. Auth. de non alienand.* per quem tex. ita firmant hanc conclusionem *DD. in cap. potuit de locato, Ias. in l. fin. C. de iure emphit. num. 9. & 107. Alber. Brun. conf. 44. col. 2. in 2. dubio inter conf. feud. Aymon. Crauett. conf. 215. num. 6. Alex. conf. 113. vol. 2. Chassan. in consuet. Burgund. tit. de retraitum S. 11. nu. 3.* Tum etiam quia masculi quando contentantur, vt femina habeat feudum, seq; ab illius successione excludunt, tunc negari non potest, quia femina non sit de uocatis in inuestitura in casu prædicto, & dum feudum alienatur in personam vocatam ex inuestitura non debet solui releuium, nec laudimium, quia post mortem patris stante quod renunciauerunt feminae, illa erat iam successura, ita *Ias. notat in d. l. fin. col. 2. vers. iuxta proximam questionem quarto C. de iure Emphit. in l. qui Roma S. DD. fratres col. 12. in fine ff. de verb. obligat. Alber. Brun. d. conf. 44. circa finem, & conf. 43. col. 3. in 3. dubio Crauett. d. conf. 215. num. 8.* qui non ad huc illud edit consilium.

II Ex quibus corrui illa oppugnatio, quæ fieri posset, quòd illa conclusio Doctorum, vt de alienatione necessaria non sit soluendum releuium, siuè laudimium sit intelligenda in casu necessariæ alienationis tantum, non autè

voluntariæ, prout hoc in casu, in quo de uoluntate fratrum pater dat feudum in dotem, prout ibi intelligit dictam conclusionem *Crauett. d. conf. 215. nu. 7.* quia cessat quando donatarius esset de uocatis in inuestitura, quod idem *Crauett.* ibi annuit, Et sic dum hoc casu femina habet feudum ex contractu dotationis, vel donationis, ad illud succedere dicitur, non vt heres, prout in solutione releuij requiritur, sed ex contractu prædicto, maximè si fuerit feudum extimatum, quo casu proprie

12 emptio, & venditio dicitur; Insuper per contractum dotationis, vel dationis in dotem dominium iam est translatum in ipsam feminam dotaram *l. Pomponius Philadelphus ff. fam. hær. s. f. uè detur marito l. doce ancillam C. de reuend.* ergo si translatum est dominium in vita patris, quænam successio considerari potest in morte patris, dum in eius vita iam habuit? & sic ante mortem ipsa erat domina, & pater nullum habeat dominium, quod per contractum dotationis à se abdicauit transferendo in filiam.

13 Aut secundo casu principali habet filias feminas tantum, & tunc videtur prima facie magis facilis ex rationibus supradictis, quia hoc casu non extantibus masculis feminae succedunt vt masculi, tanquam vocatæ ex leg, & inuestitura, & Regni nostri, & hoc casu etiam dico ex rationibus supradictis, quod releuium solui non debet, prout in refutatione diximus, & in dominatione contemplatione matrimonij.

14 Sed occurrit difficultas, quod non tenetur dotare de bonis feudalibus sicut in bonis emphiteuticis, de quibus pater non potest dotare filiam si consensu directi domini, quando habet alia bona, quia tunc cessat ratio necessariæ alienationis, sed dicitur uoluntaria ita *Aym. Crauett. d. conf. 215. num. 7.* qui ita intelligit conclusionem

15 prædictam, sicuti in simili de bonis

subiectis fideicommissis, quæ licet non possint alienari præterquam in causâ dotis, tamen quando adsunt alia bona ex quibus dotari possit filia, adhuc bona fideicommissis subiecta pro dote alienari non possunt, ut dicit, & notauit *Cerneus conf. 3. col. 2. vol. 3.* ergo si pater habet alia bona, quam feudalia, non debet de feudalibus dotare filiâ, sed dum voluit de illis dotare, sequitur quod dotatio fuerit voluntaria, non autem necessaria, ergo cessat consequentia.

Sed adhuc si cessat ista ratio necessaria alienationis, quæ licet sit ratio concludens, tamen remanet alia ratio magis fortis, quæ est quod in tali casu quando non adsunt masculi, vel si adsunt, sed renunciauerunt feminæ filia, tunc est de vocatis in inuestitura, inquam quando fit alienatio, vel alius contractus, non dicitur alienatio, sed refutatio, vel si dicitur alienatio, dicitur facta immediatè successuræ, quæ cum habeat legis assensum, meritò releuium debet nequaquam solui, cum alienatio rectè processerit, & eueniente morte patris, filia non dicitur succedere ad id, quod iam habuit in vita patris in suo dominio.

Ex quibus idem videtur dicendum in feudo in dotem dato à fratre, vel ab extraneo, quia militat eadem ratio, nempe quod dominiû iam fuerit translatum in filiam in vim dotantis pro contractu dotationis, vel donationis propter nuptias, ut supra diximus.

Vnde ad tollendas has difficultates, & fraudes inoleuit practica in hoc Regno inter Dominos Regentes ad fauorem Regij fisci, ut in similibus contractibus dotationis, vel donationis propter nuptias de feudo factis in eorum assensibus solent apponere clausulam, liceat dummodo releuium soluatur tempore mortis patris dotantis, de qua consuetudine testatur *Camill. de Medicis conf. 18. num. 18. vers. ult. & sit finis*, quod intelligo, dummodo sine fraude fiant.

Sed quid casu contrario, ut si præmoriatur femina dotata nullis relictis filijs, adeò ut factus sit casus restitutionis dotum illi: qui dotauit, an hoc casu pater, fratres, vel alius, qui dotauerit (seudo ad eum reuerso per mortem dotatæ) teneatur ad releuium? distinguo in patre, & fratre, & in extraneo. In quo casu clara videtur esse resolutio, quod tenetur, quia dicitur pater, vel frater verè succedere ut hæres, cum dominium iam erat translatum, pro qua faciunt quæ tradidit *Vinc. de Franc. decis. 2.* & huc conferenda sunt, quæ tradidimus de feudo refutato, in quo pater dicitur succedere filio ut suo loco, & prout ita decisum fuisse in causa Baronis Bernaudi pro Regio Fisco, & solueret releuium, prout dicam infra q. 15. hac eadem parte. Si verò esset extraneus, tunc dicerem, quod releuium non esset soluendum, quia iste extraneus non dicitur succedere ad illud feudum, sed venit ex pacto restitutionis, vel contractu, quin immò dicitur venire etiam ministerio legis, ut dos reuertatur vnde exiuit, & ex resolutione iuris alterius, quibus in casibus releuium non deberi diximus.

Ex quibus tollitur, quia in extraneo erat difficultas, quia iste extraneus dum donauit, vel dotauit, certè necessarium erat quod habebat successorè in gradu, alias regulariter assensus non fuisset concessus, quo casu dum feudum à se abdicauit, sequitur quod non sit in gradu successibilis, ergo debebat succedere ipsi mulieri dotatæ proximiori ex sua parte, quo casu soluet releuium, ut infra dicam, sed dum feudum, ut dixi vadit, siuè reuertitur ad dotantem extraneum, vel pacto, vel ex contractu, non iure successionis uti uocatus, sed iure restitutionis factæ casu, meritò, ut dixi, quia non venit uti hæres, releuium non soluet, quod secundum vulgatam Andree doctrinam, in hærede inductum est. Si uerò nec ex pacto, nec

24 nec ex lege, istud feudum dotale non deberet reuerti ad dotantem, sed esset plene quæsitum feminae, adeò ut ea moriente ad proximiorẽ eius uenire debet, tunc iste proximior feminae, qui uenit ad feudum, non dicitur uenire ad feudum dotale, cum causa dotis iam cessauerat, sed dicitur uenire ad illud uti patrimonium mulieris, quo casu uerè successor hæres dicitur, merito releuium soluendum esse, nemo sane mentis negabit, & ita intelligas hæc, quæ de extraneo diximus.

Sed omnia, quæ diximus licet uideantur obstare, & uera esse, tamen.

25 in hoc casu non obstant ex diuersitatis ratione distinguendo donationem contemplatione matrimonij ab ipsa dotatione, & sic à contractu dotis, quippè in primo casu, nempe donationis omnia supradicta procedunt, nempe translatio dominij, & uera successio, sed in contractu dotationis diuersa est ratio, quia licet translatum sit dominium in mulierem, tamẽ hoc feudum mortua muliere non regulatur iure successionis, sed iure contractus dotalis, & dum contractus ipse dotalis ob mortem feminae resoluitur, & dos reuertitur ad dotantem, siue eius hæredem, non autem ad maritum, & tunc dicendum est non esse soluendum releuium, ut annui supra.

27 Primo, quia dos dicitur reuerti ad dotantem, & quando quis uenit ad feudum, illumque habet iure reversionis, non autem successionis cessat releuium.

Secundo, quia feudum uenit ad dotantem, ut dixi, ex resolutione contractus, quo casu quando quis succedit ad feudum ex resolutione iuris alterius non debet soluere releuium, *Præses Amat. conf. 14. latè*, sicut nec debetur laudimium ex resolutione contractus, *Amad. de Ponte q. 37. num. 9. 10. ad 16.*

28 sed in casu proposito in quo dissoluitur matrimonium ob mortem, & resoluitur contractus dotalis, merito laudi-

mium non debetur, secus autem etiam quando contractus resolueretur de uoluntate patris, tunc laudimium debetur, ita *Chassan. in consuet. Burgund. tit. de droitez in uerbo contractus entre le uils num. 4. & 5.*

29 Idem dicerem quando feudum ipsu reuerteretur ad heredem dotantis uirtute pacti, quia ille hæres non dicitur ad feudum succedere, sed ad ius ad feudum, quo casu alias dixi releuium non deberi in hærede reemte, uirtute pacti de retrouendendo.

Dubitandum tamen uidebatur in casibus, in quibus uxor succedit ad feudum ob mortem dotantis, uel patris, uel alterius, dicas quod licet mulier uideatur succedere, & per consequens ipsa releuium tenetur, si ipsa feudum possideat, si uerò possideret maritus, tunc uti possessor fructuum, ipse tenetur soluere, si uerò mulier uellet habere, ut bona extra dotem, tunc ipsa debet soluere, dum in ea uerificantur extrema releuij, nempe successor hæres, & possessio rei, & ita intelligas, quod maritus, eò quod uxor succedit in feudo, ob hoc solum non tenetur, sed intelligas cum declaratione prædicta, si habeat ex contractu, uel sine successionis uel uti bona dotalia, uel uti bona extra dotem, uide aliam notabilem decisionem circa hæc in sequenti quæstione num. 4. Hæc tandem mulier tenetur ad releuium, quando se facit a securari super feudo, illud in sui posse recipiendo, prout docuit *Andr. de Ifern. in cap. 1. §. similiter in hosten-ditijs sub num. 3. uers. hoc releuium Petr. de Gregor. de concess. feud. p. 8. q. 16. n. 4. Marin. Frecc. de subfeud author. 3. nu. 50. lib. 2. Camill. Borrell. in summ. decis. tit. de releuiso num. 24.*

ARGUMENTVM.

Ob mortem habentis usufructum in feudo,

X 2

feudo, an proprietarius succedens in plena proprietate releuium soluere teneatur, & quid in proprietario, & usufructuario insimul succedentibus refertur sub dubitatione. De feudo in dotem dato genero ob mortem soceri medietatem releuij solutam fuisse, & probatur non solui releuium, & proprietario, & usufructuario succedentibus in feudo soluendum esse releuium traditur. Item quid si vnus usufructuarius succederet ob mortem alterius usufructuarij.

S V M M A R I V M.

- 1 **P**roprietarius an soluat releuium ob mortem usufructuarij.
- 2 Refutarius ob mortem refutantis reseruato usufructu soluat releuium.
- 3 Ob mortem refutantis possessoris feudi fructus deueniunt ad refutarium.
- 4 Ob mortem soceri dotantis reseruato usufructu fuit tantum soluta medietas releuij tempore Iacobi de Ayello.
- 5 Releuij solutio inducta tantum est in herede, & ubi hereditario iure succeditur.
- 6 Proprietarius ob mortem usufructuarij venit ad feudum iure reconsolidationis, non autem successionis.
- 7 Proprietarius mortuo usufructuario non habet opus noua apprehensione.
- 8 Naturalis possessio usufructuarij eo mortuo extincta est, & ipso iure coniungitur cum ciuili, quom habet proprietarius.
- 9 Aureum cons. Anell. de Amat. super hac quaest. refertur.
- 10 Camill. de Medicis ratio respondetur contra usufructarium.
- 11 Reuerfionis modus ad proprietarium ob mortem usufructuarij declaratur.
- 12 Decisio Iacob. de Ayello de medietate releuij ponderatur in fauorem fisci.
- 13 Releuium, à quo soluendum, quando vnus succedit in feudo quoad proprietatem, alter quoad usufructum affirmatur, & num. 20. & 21.
- 14 Usufructuarius tenetur soluere releuium ob mortem constituentis usufructum,

licet alteri legata proprietate.

- 15 Marito soluenti releuium de feudo dotali ob mortem soceri fuerunt reseruata iura.
- 16 Ratio fraudandi releuium consideratur legata proprietate, vni, & alteri legato usufructu feudi.
- 17 Onus impositum persone ratione fructuum ille tenetur soluere, qui fructus percipit.
- 18 Onus impositum persone ratione rei, vel occasione rei tenetur soluere, qui fructus percipit.
- 19 Usufructuarius tenetur ad collectas.
- 20 Laudimium debetur usufructuario, non autem proprietario.
- 21 Usufructuarius soluet vti tertius possessor feudi releuium, & num. 22.
- 23 Releuium soluitur in Sicilia de donatione feudi reseruato usufructu.
- 24 Usufructuarius ob mortem alterius usufructuarij an soluet releuium.
- 25 Usufructuarius succedens in proprietate feudi non soluet releuium.
- 26 Proprietarius succedens alteri proprietario in feudo releuium debetur, sed ab usufructuario.

QVÆSTIO XIII.

Aeterum aliqua- lem mihi dubitationem tribuit hæc quaestio, quid si in feudo usufructus esset Titij, & proprietas esset Menij,

- & mori contingat Titium, adeò ut eius ius sit extinctum, & ad proprietarium vadat iure reconsolidationis S. *fn. in flit. de usufruct.* an hoc calu, quo proprietarius succedit in usufructum, & sic ad plenam proprietatem teneatur soluere releuium ob mortem usufructuarij, & dubitatio in composita erat, quia per mortem refutantis, qui reseruauerat sibi vsufructum in vita soluitur releuium à refutario, qui proprietatem habebat de quo suo loco, &

Freccia

Freccia d. auth. 3. numer. 17. & non est usufructuarius refutans, qui moritur, & plenum dominium vadit ad refutarium, tanquam proprietarium, ad quem omnes fructus feudi spectare debent ob mortem illius refutantis, qui possessor erat, & ob mortem possessoris fructuū feudi perueniunt ad proprietarium feudi, vt notat *Andr. de Ifern. in cap. 1. num. 7. & latius num. 9. per quos fiat inuest.* & in cap. 1. num. 4. vers. quid ergo si refutans de alienat. feud. patern. secundum lecturam in antiquis codicibus, sed secundum lecturam nouissimam, *Andrea num. 8. in fine legitur. sed an hic*, cum ergo fructus ad eū perueniunt, & releuium est medietas fructuum, ergo debetur adaugent hanc dubitationem, quæ scripta reliquit *Iacob. de Ayell. de iure adboa, & releuij nu. 79.* vbi dubitabilem casum ponit, eiusque decisionem refert, quæ huiusmodi est, feudum à socero in dotem datum fuit genero cum pacto, quod vita durate soceri sit ipse usufructuarius, post verò mortem, vt pleno iure spectet ad generum, mortuo socero, & sic usufructuario, viua tamen filia dotantis, & audito fisci patrono fuit condemnatum vt solueretur tantum medietas releuij, ergo vides, quod ad eò fuit casus dubius, ut concordia more rusticorum medietas releuii soluta fuit, Et tamen vides adhuc, quia solutum fuit releuium licet à medietate, & hoc ex concordia.

Verum huius dubitationis dilucidatio dependet ex eo, nempe vt videamus si in hoc casu ipsi proprietario competant externa releuij, certum est, quod soluere tenetur, si verò non competant, non tenetur.

Pro quibus memoriæ recolendum est, quod quoties releuium esset soluendum ab illo, qui succedit hæreditario iure, & non alio titulo, vt dixi supra, & clarius idem *Andr. de Ifern. in cap. 1. num. 7. per quos fiat inuest.* & in cap. 1. S. similiter num. 14. de cap. *Corrad. dum*

dixit, quòd in hærede tantum solutionem releuij mos, siue consuetudo introduxit sequitur post *Frecc. Paris. de Puteo de reintegrat feud. cap. 9. num. 13.* cæterique Regnicolæ passim auctoritate *Andr. de Ifern.* communiter tradunt at verò proprietarius ob mortem usufructuarij cepit habere usufructum nõ iure successionis, sed virtute reconsolidationis, usufructus ad proprietatem factæ à legē ob mortem usufructuarij, cuius ob mortem resoluitur ius illud percipiendi fructus, & ipso iure vadit ad proprietarium, qui non dicitur acquirere per successionem ita *Andr. de Ifern. in cap. 1. vers. quia tunc de feud. sine culp. non amittend. per tex. in l. 1. S. si is qui bona ff. de collat. bonorum glos. in consl. Regni si dubitatio col. ante pen. vers. non .n.* Immo magis non dicitur succedere eum non personæ, sed rei aderescere dicatur *l. Papinianus ff. ad trebell. ita Arrius Pinell. in l. 1. par. 3. num. 5. l. C. de bonis matern.*

Item hic proprietarius mortuo usufructuario non habet opus noua apprehensione, nec noua incorporatione facto hominis, cum ipso iure fiat *l. si patri C. de usufruct. l. cum in feudo ff. de iure dot. glos. in dicta consl. si dubitatio.* & naturalis possessio ipsius usufructuarij eo mortuo extincta est, *Bald. consl. 257. vol. 4.* & ipso iure coniungitur cum ciuili, quam habebat ipse proprietarius *Bartol. in l. si arrogator num. 12. vers. sed hodie ff. de adoption. &* tamen releuium debetur pro intratura, & possessione feudi, Item ob recognitionem, quam iam fecit proprietarius, & dum hanc fundare vellem conclusionem in mortem inuenit aureum consilium, *Præsd. Anell. Amas. consl. 14.* qui latissime pro proprietario contra Regiū Fiscum concludit, ad quē remicto lectorem ne videar illud transcribere, & præter mortem ex onere, insuper videtur facere contra usufructuarium, vt teneatur, quæ considerauit, *Camill. de Medic. d. consl. 18. num.*

17. & 18. qui considerauit semper .n. quod onus aliquod soluitur pro iure iam habito debet solui ab illo, qui percipit fructus, secus autem quando soluitur pro iure habendo tunc soluitur ab herede proprietario allegat *tex. in l. 1. S. fin. ff. de legat. 3.* & ideo usufructuarius, qui habet fructus debet illud soluere ita *Camill. de Medic. d. loco nu. 16. ubi allegat gloss.* —

Nec omittam respondere rationibus dubitandi supra positis, cum facili medio tollantur, primo enim de fructibus est intelligenda, quod perueniant ad proprietarium non de nouo, & ex facto hominis, sed per resolutionem iuris, quod habebat usufructuarius, & ipse proprietarius non efficitur de nouo Domini, sed dominij exercitium, quod erat impeditum per usufructuarium, qui illum habebat, nam ipse proprietarius incipit habere, & sic fructus percipere, secundo si bene ponderentur dicta per *Iacob. de Ayell. illius decisio ex concordia facta mitissima* fuit, & contra fiscum, quippe debebat solui totum releuium, ibi enim non erat querendum de morte loceri, ut usufructuarij, sed erat querendum, quod locero filia succedebat ut hæres in feudo quoad proprietatem, & dominium, sed quoad usufructum succedebat maritus, quo casu, quia in dicta filia concurrebant externa releuij, nempe hereditarium ius, & inuestitura totum releuium esset soluendum, sed à marito, qui fructus percipiebat, & sic tunc fisci patronus ignorauit in profundo pelagi nauigare, nec rationes subriles pro fisco perscrutatus est, prout tenebatur.

13 Sed hic occurrit difficultas, si releuium est medietas fructuum, quos successor percipit in illo anno, quo feudus moritur (ut supra dixi) & hoc casu quando ad feudum succedunt duo, vnus quoad proprietatem, prout erat filia in casu Ayelli, & gener quoad usufructum, certè, quod proprietarius

nullos percipit fructus, sed ipse usufructuarius, ergo ipse tenetur soluere releuium.

14 Respondeas in hoc casu omnino fiscum debere habere releuium, faciendo computum isto modo, fiscus pro releuio de facto facit executionem contra quemlibet feudi possessorem, licet etiam possit dici, quod habeat actionem realem, ut dixi supra *quæst. 7. p. 1.* sed hoc casu licet proprietarius sit hæres tamen usufructuarius possessor est, ergo fiscus debet exigere releuium ab ipso possessore, & sic ab usufructuario, qui in dicto casu non dicitur soluere releuium uti usufructuarius usufructuarius, sed uti possessor feudi, quæ solutio per ipsum proprietarium potest dici facta ex fructibus feudi, Nec potest conqueri usufructuarius, quod ipse non tenetur ob usufructum ad releuium, sed ipse proprietarius, nam respondetur, Primo, quod ipse est possessor, ut dixi. Secundo, quod releuij solutio est onus feudi soluendum de fructibus, & sic aggrauati sunt fructus pro illo anno, quo debetur, sed fructus dicuntur deductis expensis *Mastrill. d. decis. 121.* ergo dum pro illo anno fructus habet hoc onus, debet illud prius soluere, & sic fiscus habet releuium, & proprietarius inuestituram, & usufructuarius, nec potest conqueri, bene verum, quod ego semper aderam pro fisco, ut fiat in casu prædicto executione pro releuio contra usufructuarium, saluis tamen iuribus, quæ competere possent usufructuario contra proprietarium, vel è contra, prout in marito soluente releuium fundi dotalis ob mortem loceri, refert *Franchis decis. 121. num. 19. 21. ut supra.*

Alia ratione, quia si contrarium admitteremus esset dare occasione fraudibus, & sic fraudandi fiscum de releuio, quia quilibet posset constituere usufructum super feudo relicta proprietate successori, & releuium non solueretur, dum est constitutus usufructus.

Sc.

Secundo, alia ex ratione, semper. n. 17 quod admittimus releuium esse onus feudi, & impositum rei, siue fructibus cum sit medietas fructuum, & semper quod onus imponitur personæ ratione rei, vel fructuum, tunc qui fructus percipit soluere tenetur, & sic fructuarius l. *hactenus*, l. *spendentes*, S. *si quid cloacarij*, ff. *de usufruct. l. quæro*, ubi glos. & Bartol. ff. *de usufr. legat. Alberic. in d. l. hactenus in princ.*

Quod si admitteremus releuium 18 esse onus impositum personæ propter rem, vel occasione rei, tunc adhuc, qui percipit fructus soluere tenetur, d. S. *si quid cloacarij*, Alberic. in d. l. *hactenus*, pariterque fructuarius tenetur ad collectas, quæ sunt impositæ personæ ratione rei, ita glo. in l. *rescripto*, S. *fin.* ff. *de legat. 1.* & ita pro ista, & aliis rationes concludit Camillus de Medicis *conf. 18. num. 4. 5. 6. 7.* qui vitur alio medio ad hoc probandum, nam dicit 20 laudimium æquiparatur releuio, vt dixi supra p. 1. q. 11. vbi de differentijs inter laudimium, & releuium differuit, Andr. in S. *illud quoq;* circa medium *vers. begnestationes de prohib. feud. alienat.* & soluitur usufructuario, non autem proprietario, ita Oldrad. *conf. 24. Benedict. in cap. Raynutius*, in verbo *cetera bona num. 33. de testam. Capyc. decis. 184. num. 5. Paris de reintegrat. fol. 84. 85. Tiraquell. de retr. consanguinit. S. 36. in fine num. 109.* ergo & usufructuarius in casu opposito debet soluere releuium, siue onus, dicit Camill. de Medic. *num. 6. & 7.* vt idem operetur in proposito, quam oppositum in opposito, & qui sentit cõmoda, sentiat & incõmoda, siue onera, prout lucra sentit.

Ex quibus tollitur alla obiectio quã 21 posset facere proprietarius, dicendo se non teneri, quia ille tantum tenetur ad soluendum releuium, qui habet possessionem feudi, vnde vulgatum est, quod vassallus non existens in possessione feudi, excusatur à solutione releuij, vt suo loco dixi, sed dum ipse

propriarius non est in possessione feudi, sed usufructuarius, maxime quia percipit fructus, quæ obiectio cessat faciendo exactionem releuij, prout modo dixi ab ipso usufructuario, vt à tertio possessore feudi, & ne inducatur fraus filci.

22 Concludas tandem, & concludenter teneas in casu prædicto omnino usufructuarius esse obligatum ad soluendum releuium, non autem proprietarium, prout concludunt post glo. — Franch. *decif. 121. num. 3. Mastrill. ad Petr. de Gregor. de concess. feud. p. 8. q. 16. tit. de iure releuij in verbo successuro in feudo*, qui subdit, quod in Sicilia extat capitulum, quod de tali donatione, siue refutatione, reseruato usufructu soluatur releuium, Camill. Borrell. in *summ. decis. tit. 39. num. 25. de releuio.*

Sed quid si duo essent constituti 24 usufructuarij vnus post mortem alterius, quæ substitutio in usufructu fieri potest, an ob mortem vnus usufructuarij, debeat alter usufructuarius soluere releuium. Dices, quod non, quia non succedit vt hæres in proprietate, cum hæredis nomen in potiori significatu accipiendum sit, nè onera multiplicentur, & trahantur ad casum non similem, & benè dico, quod non est hæres in feudo, sed in illo iure percipiendi fructus ex feudo, cum succedens in iure ad feudum non soluit releuium.

25 Sed quid si proprietarius moriatur absque hærede, vel legitimo successore, adeout proprietas vadat ad usufructum, an soluat releuium. Dicas q non debet soluere, quia ad feudum dicitur venire iure reconsolidationis, & alia ratione, quia in casu contrario non soluitur, ergo neq; in hoc, cum idem operari debet oppositum in opposito, quam propositum in proposito, prout in simili dixit Camill. de Med. ubi supra, & contrariorum eadem est dispositio. Insuper non dicitur venire ad proprietatem vt hæres, & hæreditario

tario iure, sed ex resolutione iuris alieni, quo casu releuium non debetur.

- 26 Sed quid si proprietario decedente succedat alius in proprietate, quis nā debet soluere releuium? Dicas, quod usufructuarius, qui percipit fructus, soluere tenetur, ex rationibus supra dictis; semper enim quod onus imponitur pro iure fructuum iam habito, non autem pro habendo, prout est releuiū, tunc usufructuarius obligatur ad soluendum illud, non autem proprietarius, *Bart. in l. quaro, ff. de usufruct. legat. ex tex. in l. penult. S. final. ff. de legat. 3. annuit Camill. de Medic. ubi supra.*

ARGVMENTVM.

Vassallus habens solum castrum, absque fructibus, an teneatur soluere releuium, concluditur petendam esse inuestituram, sed releuium non deberi, prout enim in adoha asseritur.

SVMMARIVM.

- 1 Dominus castri sine vassallis, vel sine fructibus feudalis, an soluet releuium ob nouam inuestituram.
- 2 Releuium non est soluendum, sed tantum inuestitura petenda, & fidelitas praestanda est de castro sine vassallis, & fructibus feudalibus.
- 3 Releuium non debetur de feudo sterili, & num. 5.
- 4 Dominus iurisdictionis criminalis non tenetur soluere releuium.
- 7 Adoha non debetur de castro sine vassallis, & de castro habitato, sed vt de castro inhabitato, & decisio refertur.
- 7 Releuium debetur si Baro ex dicto castro reciperet in feudum quadam seruitia extimabilia, vel quadam rendita, siue praestationes.

QVÆSTIO XIV.

Nonnulli feudatarij solent habere castra tantum absque vassallis, vel sine fructibus, vel cum hominibus tantum, sed nō vassallis,

& vassallorum redditibus, si casus cōtingerit petendæ inuestituræ, an soluet releuium? Dicas, quod soluendū est releuium, si ibi sunt fructus feudales, cum possit concedi feudum sine vassallis.

- Sed difficultas est, quid si ex hoc castro sic concessio in feudum absque vassallis, vel fructibus, qui nulli percipiuntur ex eo, adedūt vassallus habeat solum castrum? Respondeas tantum esse petendam inuestituram, & fidelitatem iurandam, non autem teneri ad releuium, & hoc ex ratione.

Primo, quia de feudo sterili non soluitur releuium, maximè quando sterilitas esset perpetua, vt diximus de feudo sterili supra par. 2. q. 5.

Secundo, quia simile videtur in Barone iurisdictionis criminalis, qui licet habeat iurisdictionem criminalem in feudum, tamen quia fructus non percipit, non tenetur ad releuium, licet habeantur ex ea prouentus ex industria, & diligentia officialis, vt dixi suo loco supra q. 2.

Tertio, quia deficit res, super qua releuium debetur, & sic fructus, & sic quando deficit res, super qua quis satisfieri de medietate debet, deficit satisfactio, cum diuidi non possit, & non entis nullæ sunt partes, ideo dum releuium est medietas fructuū illius anni, quo moritur feudatarius, & fructus nō adsunt, releuium solui non debet, quia deficit dispositionis implementum, & sic res ipsa diuidenda non adest.

Quar-

Quarto, in simili in adoha, quod datur de focularibus vassallorū ab ipsa Vniuersitate, & Barone, quod si Baro habeat tantum castrum, in quo esset tantum Castellanus, & caupo, tunc quia non adsūt focularia propter quæ feudum dicitur, & habitari possit, adoha solui non debet, tanquam de feudo habitato, sed tanquam de feudo inhabitato, prout ita decusum refert *Loffred. in parafras. feud. in cap. 1. vers. ibi ideo tit. quis dicatur Dux.* Sed quid si essent vassalli rendentes tantū est quia alius haberet iurisdictionem civilem, & criminalem, & alter haberet tantum rendita à vassallis, & omnes alios introitus feudales, prout est in castro Sirignani, quod hodie possidetur quoad quedam rendita tantum à D. Ianuario Caracciolo meo consanguineo, vt mihi relatum fuit, cui vassalli illi rendunt de quolibet animali, & occiditur hepar, & de singulis decem ouibus vnū, & vnū hominem ad seruiendum. Dicitur quod si isti redditus sunt feudales, vt quia quaternati debet solui releuium.

ARGVMENTVM.

Refutatarius an & quando teneatur soluere releuium de feudo sibi refutato ob mortem refutantis, latè disseritur, quod venit ad feudum ex contractu. Item quilibet contractus celebratus cum proximè successuro in refutatione resoluitur, & distinguitur de fraudulenta, vel non fraudulenta refutatione. Et quid quando refutatio facta est referuato vsufructu, vel imposito aliquo onere, vel cum causa, vel sine causa, vel omnium feudorū, vel unius feudi. & quid hodie seruari debeat circa assensus præstandos super dictis refutationibus.

S V M M A R I V M.

- 1 **C**ontractus refutationis feudorum contemplatione matrimonij in Regno nostro frequens est, & variè fit remissiuè.
- 2 Refutatarius an soluet releuium, vel expectata morte refutantis, & distinguitur.
- 3 Refutatarius an habeat feudum ex contractu, vel iure successionis.
- 4 Refutatarius dicitur venire ad feudum refutatum ex contractu, & ideo non soluit releuium.
- 5 Releuium, siue laudimium in Belgio, siue eius parte Harmonia non debetur ex refutatione.
- 6 Omnis contractus celebratus super feudo cum proximè successuro resoluitur in refutationem.
- 7 Releuium non debetur semper quod contractus super feudo facit transire illud in proximè successurum.
- 8 Releuium non debetur ubi inuestitura opus non est.
- 9 Refutationes feudorum in fisci fraudem antiquitus fiebant.
- 10 Extraneus refutatarius olim non soluebat releuium de feudo refutato ob mortem refutantis.
- 11 In Francia releuium statim debetur facta refutatione in extraneum.
- 12 Refutatarius immediatè successurus non soluet releuium de omnibus feudis sibi refutatis contemplatione matrimonij.
- 13 Refutatarius omnium feudorum soluet releuium quando refutatio facta fuit sine causa, & num. 15.
- 14 Onus impositum super feudis refutatis contemplatione matrimonij excomputatur in solutione releuij, deciso refertur.
- 15 Refutatarius soluet releuium, si refutatio omnium feudorum, vel unius feudi fuerit facta sine causa.
- 16 Fraudis suspicio ubi viget in refutatione debet solui releuium.
- 17 Fraus non præsumitur quando quis ex pluribus feudis refutaret vnum.

18 Re-

- 18 Refutationes feudorum hodie registrantur in Regia Camera Summaria post quindecim dies à die contractus.
- 19 In registratione opponitur clausula, quòd liceat Regiæ Curie exigere releuium siue à refutante, siue à refutatario à quo uoluerit.
- 20 Io. Andr. de Georgio obitus, eiusque encomia ponuntur.
- 21 Regentes hodie in refutationibus feudorū apponunt clausulam, dummodo soluatur releuium ob mortem refutantis, & refutatarij, & quòd ob delictum refutantis feudum amittatur.
- 22 Idem seruatur in donatione feudi.
- 23 Fraudis suspicio ubi non wiget, releuium non debetur.
- 24 Fraus in refutatione ex quibus presumatur refertur.
- 25 Releuium non debetur quando in refutatione impetratus esset assensus. Idem in donatione causa mortis.
- 27 Filius donatarius causa mortis de feudo mediante Regio assensu, non tenetur soluere releuium ob mortem patris donantis.
- 27 Assertio remuneratoria in donatione feudi habet assensum.
- 28 Hodie wigore Capitulorum Regni filius donatarius soluet releuium ob mortem patris donantis.
- 29 Feuda donata à patre dicuntur hodie antiqua in persona filij.
- 30 Filius donatarius renuens uti gratia concessa wigore Capitulorum Regni an tenentur ad releuium dubitatur.
- 31 Gratiam factam Regno quoad feuda donata per patres filijs fuisse superfluam, declaratur ex Andr. de Isern.
- 32 Releuium debetur à filio refutatario nulla adhuc extante fraudis suspicione, quando in inuestitura fuit dictum, ut soluatur à quacumq; persona, in quam feudum transfertur quomodocumq;.
- 33 Refutatarij omnes in Regno Siciliae soluunt releuium.
- 34 Ex contractibus onerosis debetur releuium in Regno Siciliae, ubi fraudis suspicio wiget.
- 35 Notarij celebrantes contractus refutationis

in Regno Sicilia intra annum tenentur Regiæ Curie notificare.

- 36 Refutatio inualida ob fraudem releuij remanet ualida quoad alia.

QVÆSTIO XV.

Contractus autē refutationis in Regno nostro ē quotidianus, & ferè ob matrimonia conclusa solent patres filij feuda

refutare, quandoq; liberè, quandoque reseruato usufructu, quandoq; aliquo adiecto onere, quadoq; reseruato sibi iure disponendi, siuè inter uiuos, siuè causa mortis super eis de aliqua quantitate ad sui libitum, vel cum pactis alijs, quo casu refutatio pactiōnata dicitur, ut post alios latè, & eruditè D. Franc. de Ponte de potest. Proreg. tit. de refut. feud.

- Dubitatum tamen extitit, an hoc casu refutatarius debebat soluere releuium, vel expectata morte refutantis, in qua dubitatione ego duas firmo quæstiones. Alteram quando interuenit mors refutantis, adeòt feudum vadat ad refutatariū, qui succedit per omnia refutanti. Alteram quando interuenit mors refutatarij, adeòt refutans succedat refutatario, cum feudum dicatur reuerti ad ipsum refutantem, an hoc casu solui debeat releuium. De prima quæstione dicam in præseti, alteram in sequentem verò reijcio quæstionem.

- Quoad primam, releuij enim solutio in successore herede tantum, ubi hæreditario iure succeditur per consuetudinem fuit inducta, ut toties inculcauimus, ideò uideqdū erat an refutatarius habebat feudū illud ex contractu refutationis, vel ex successione. Quod si ex contractu illo refutationis dicatur habere, certè releuium non soluet.

uet, cum non debeat ex contractu, si autem ex successione, tunc debeat.

14 *Andr. de Isern. in cap. 1. §. sed & res num. 5. & 7. per quos fiat inuestitur. videtur tradere, quod qui venit ad feudum ex contractu non petit inuestituram, ideoque nec releuium soluit, quia mos, & consuetudo Curie in hærede tantum, & successore releuium introduxit, & ideo non soluet refutatarius, quia ad feudum refutatum dicitur venire ex contractu refutationis, non autem ut successor, & Andr. sequuntur ibi Afflic. nu. 21. vsq; ad 25. Frecc. lib. 2. d. auctor. 3. num. 19. circa principium, ibi, ex contractu, quem Andr. allegat. & sequitur Franc de Ponte de refut. feud. n. 3. Rosental. de feud. c. 6. cõcl. 66. n. 8. qui in puncto hanc rationem adducit, dicendo quod ipse putat hanc esse rationem, quod ubi est refutatio, ibi releuium non debetur, quasi quod dũ sit contractus, cessare debet consuetudo releuij, quæ induxit tantum in hærede successore, prout hanc eandem rationem adducunt supra citati, & alij DD. de Ponte ubi supra num. 2. & nu. 5. & §. 4. num. 2. Frecc. ibidem nu. 17. 19. Rouit. pragm. 2. S. item volumus num. 10. de offic. procur. Cesar. cateriq; Regnicolæ passim, quibus addo Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 5. num. 1028. Paris de Put. in compend. ad Isern. tit. per quos fiat inuest. col. 3. vers. an illi, Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 8. q. 16. tit. de iure releuij cap. incip. sextum ius num. 3. Vinc. de Anna alleg. 23. num. 6. & 7. & in repet. de vassall. decrepit. etatis cap. 1. nu. 226. Camill. Borrell. in summ. decis. tit. de releuio num. 14. Et expressè in partibus Hannonie, quando parentes refutant feuda filijs, releuium, siuè laudimium quod vocant in illis partibus, non deberi Domino affirmat Petr. Gudelin. de iure feud. cap. 8. num. 13. circa fin.*

Sed quia omnis contractus, qui celebratur super feudo cum proximo successuro, alienando feudum in illum, semper resoluendum esse in ipsam re-

futationem, dixerunt Bald. in cap. imperialem col. 1. in princip. vers. quero an inter agnatos, de prohib. feud. alienat. per Federic. ex tex. in cap. 1. de alienat. feud. Nat. conf. 628. num. 24. vol. 1. Roland. à Vall. conf. 60. num. 12. vol. 1. glos. in cap. 1. in verbo libellum de alienat. feud. & in cap. 1. in verbo concederetur eod. tit. & nouissime post Frecc. Capyc. Ann. am patrem, & filium, D. de Ponte ubi supra, §. 1. n. 2. ¶ & num. 24. ubi refert ita fuisse decisum in Regia Camera, & in Collaterali Conf. in causa Ducis Boyani. & in causa Marchionis S. Lucidi cum Placito de Sangro, ideo inferas non solum in ipso contractu proprio refutationis, sed omni alio, qui celebratur cum immediatè successuro, quia resoluitur in refutationem, dicendum est releuium non deberi, nulla extante fraudis suspicione, Anna filius conf. 8. num. 16. vol. 1. idem de Ponte d. tit. §. 1. sub nu. 4. & Conf. Rouit. loco allegando, Reg. Reuert. decis. 13. p. 5.

Insuper releuium debetur, ubi quis 8 inuestiri se facit de feudo, eiusque inuestituram petit, ut per alios à nobis supra p. p. q. 4. relatos Anell. Anat. conf. 14. num. 21. quæ ratio in casu nostro cessat, cū refutatarius iam habuit possessionem in vita refutantis, ideo in eius morte nulla potest considerari possessio, siuè inuestitura.

Sed licet hæc omnia vera sint, tamè 8 declarando dicas, quod dictæ refutationes sic factæ fuerunt toleratæ vsque ad certum tempus, quia postea in dies fiebant, adeòt fiscus releuium amittebat, & maximè dignoscebatur tales refutationes fieri ad fisci fraudem, nēpè prò fraudando releuio, quapropter apertis oculis per Fisci Patronos, aliter fuit obseruatum, quia aut alienatio, siuè refutatio facta erat in extraneum. Aut secundo casu facta erat in immediatè successurum.

Si fiebat in extraneum mediante 10 Regio assensu, & tunc reseruato usufructu vita durante alienantis, adhuc releuium non fuit solutum, prout ita tunc

¶ tunc temporis refert decisum *Frecc. d. auctor. 3. num. 17.* quia verè dicebant, quod ipse habere dicebatur ex cōtractu, & hoc in extraneo fuit obseruatū, prout etiam dicit *Bammacar. loco infra hac quæst. allegando,* & hanc esse veram sententiam affirmavit *Reg. Reuert. decis.*

¶ 13. par. 5. dicens ibi fuisse decisum non esse soluendum releuium facta donatione cum assensu Regio omnium feudorum illi, qui non erat immediate successurus, vt dicam in quæst. ult. partis 4. & nouissimè fuisse decisum in fauorem Michaelis Farai Baronis Rofrani in Regia Camera, ad relationem Domini Pompei Battaglini olim Iudicis M. C. V. nunc dignissimi Præsidis Reg. Cam. Sum. die Ianuarij 1626. perles Tagliauiā, cui Baroni fuit per patrē refutata d. terra Rofrani reseruatīs certis ānuiis introitibus, & fuit absolutus ab impetitione Regij Fisciperentis duplicatum releuium, ob non denunciātam mortē patris resuantis.

Et ita desumi ex verbis *Andr. de Isern.* & esse de eius mente in d. S. sed & res num. 5. refert *Frecc. d. loco num. 19. circa medium,* dicens etiam si esset vniuersalis successor, minimè teneretur, quando certum esset talem refutationem non esse factam in fraudem, licet contrarium expressè asserat *glos. — ad consuet. Paris. tit. 1. S. 22. num. 152. & seq. quem allegat Rosental. d. c. 6. concl.*

¶ 37. num. 2. dicens, quod facta refutatione, vel venditione usufructu reseruatō, releuium debetur statim.

Secundo casu, si alienatio fieret in proximè successurum, tunc quia in refutationem resoluitur, vt supra firmauimus, & infra dicemus, & hoc casu subdeclarā, Aut ista refutatio est omnium feudorum simplex, Aut vnius tantum feudi.

Si verò esset omnium feudorū, tunc aut cum causa, vel sinè causa, si erat cum causa, vrputa contemplatione matrimonij contracti, vel contrahendi ob affectionem, obedientiā, vel be-

12 neficia, & tunc quia celsat fraus, dum adest causa, quæ facit transire refutationem in contractum vltro citroque obligatorium, siuè antidoralem, quo casu non potest dici simplex donatio, quæ alias nō valeret. Et releuium non esse soluendum dicebant Regnicolæ nostri, prout *Anna singul. 568. & late post alios de Ponte d. loco S. 4. per totum,*

¶ & ita fuisse decisum in causa Principis Melphie cum Comite Synopolis, refert post *Annam d. loco, de Ponte d. tit. in principio num. 7. & 16. Reg. Reuert. ubi supra, quicquid notauit Affiēt. in cap. 1. S. sed & res num. 25. per quos fiat inuest. ubi ante eum Isern. & post eum Capyc. prout idem de Ponte d. tit. S. 4. num. 3. vbi ita tenet*

13 prout sic seruatur, vt facta tali refutatione sinè causa pro inualida reputetur, & nulla, habita de ea ratione releuium esse soluendum in morte fuit obseruatū, prout ita bis fuisse deci-

¶ sum in Regia Camera refert *Reg. Moles sub tit. de iure releuiorum decis. 13. in anno 1569. die vlt. Februarij, & die 17. Martij in anno 1570. vt apparet ex libro Notamentorum Regie Curie refert Anna allegat. 23. nu. 7. Camill. Borrell. ubi sup. num. 16. Rouit. pragmat. 2. S. item volumus, n. 9. & 10. de offic. procurat. Cesar. quod intellige vt infra num. 15. dicam.*

In qua solutione releuij est habenda 14 ratio oneris, si quod impositum esset per refutantem, vt fuit seruatum in causa Ducis Madalunensium, qui refutauerat omnia feuda filio suo, reseruatā sibi potestate disponendi de ducatis centum millia, de quibus in solutione releuij fuit habita ratio, & condemnatus ad soluendum tantum medietatem, prout testatur *de Ponte d. loco, Molfes. ad consuet. Neap. p. 3. q. 8. nu. 7.*

Aut est facta refutatio simpliciter, 15 nulla adiecta causa, nempè asserctionis beneficiorum, obedientiæ, &c. & tunc siuè sit omnium feudorum, siuè vnius, releuiū esse soluendum, docuerunt supra citati DD. qui referunt ita fuisse ¶ decisum, quibus addo *Andr. de Isern.*

in d. S. sed & res num. 6. & 7. ubi Afflic. nu. 25. Paris de Puteo ibidem in compend. ad Ifern. tit. per quos fiat inuestitur. col. 3. Sed hæc intelligas, quando refutationes non fuissent registratæ, vel si in registratione fiscus, quando illas vider, & dicit, Vidit Fiscus, nullum ius reseruasset, quia si patitur illas registrari nulla facta protestatione, tunc amplius refutatarius non debet molestari, quia dicitur fiscus consentire, & ius suum remittere, vt dico infra num. 25. & sic in dubio præsumendum, nã ideo fisco notificantur ad finem, vt videat si vel nẽ fraus interuenit, quæ cessare dicitur, quando illam patitur registrari, quia præsumitur quod nullam videat fraudem, nam si vidisset, certè vel fuisset protestatus, vel registrari passus nõ esset, & in dubio fraus excludenda est, vnde sint cauti fiscales, vt bene considerent tales registrationes, & non tã subito pronis manibus scribant, Vidit Fiscus. Maximè si postea recepisset seruitiũ à dicto refutatario, siuè adoham, quia tali casu videtur fiscum sibi præiudicasse in iure petendi releuium, vt infra dicam p. 5. q. 8. tunc amplius nõ est quærendum, & vide infra hac ead. q. aum. 25. tanto fortiùs si non appuisset clausulam, vt licet exigere releuium à quo voluerit, vt iam iam n. 19. inferius dicã, & apertis verbis docuit Andr. de Ifern. in d. S. sed & rex num. 7. in fine, & propriè nu. 8. dicens, quod est minus rationale, vt soluatur releuium, vbi non est impositum, nec promissum, secùs si promitteretur, & loquitur in refutatione tã omnium feudorũ, quã unius feudi, ergo si in registratione, vel in assensu non esset protestatum releuium, non debetur, prò vt dicam infra q. 18. num. 13. vbi allego Regentem Keuerterium, ita disse-rere, ac referentem, quod ita fuit de-
16 cisum, & sic semper quod fraus releuij potest præsumi in refutatione, debet cminino solui releuium, de Ponte d. S. 4. num. 3. Rosental. d. conclus. 66. num. 8. &

9. post Afflic. in d. S. sed & res num. 25. vbi loquitur de refutatione vnus feudi ex pluribus, quæ habebat refutans, & hoc ex mente Andr. in d. cap. 1. per quos fiat inuestitura.

Sed adhuc cessare fraudem, quãdo
17 quis ex pluribus feudis refutaret vnũ, & non soluendum releuium, docuit post Andr. d. S. sed & res num. 7. Afflic. d. loco num. 25. in princip.

Hinc in hoc Regno inoleuit practica, quod dum refutationes feudorũ debet registrari in Regia Camera post quindecim dies, vt per pragmatic. 20. de feud. vt apponere faciant clausulam, vt
18 liceat Regio Fisco exigere releuium à quo voluerit, prout de hac practica testatur Reg. Conf. Io. Andr. de Georgio,
20 qui die quartadecima Maij 1625. diẽ clausit extremum, & quidem lugenda est eius mors, erat enim eruditus, & perspicax ingenij, & eius scripta cognoscentur in dies in repet. feudat. cap. 43. n. 8. quia & si non donasset, adhuc filius esset successurus, & ideo est quædam præuentio successionis, vt post præfatum de Georgio, refert idem de Ponte ibidem.

Inoleuit, & alia practica inter Do-
21 minos Regentes ad finem nẽ fisco fraudetur releuio, & gratia facilioris exactiois, vt Domini Regentes quãdo præstant assensum in talibus refutationibus sinè causa facti, apponere faciant clausulam, fiat dũmodo sol-
22 uatur releuium tempore mortis refutantis, vel donantis, prout testatur Bammacar. in cap. beneficium à vassallo q. 1. num. 45. sed postea tempore Franc. de Ponte fuerant addita alia verba, nẽpè vel refutatarij, & quod feudum ob delictũ refutantis amittatur, de qua practica testatur Reg. de Ponte loco allegato num. 4. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 9. num. 153. quæ verba fuerunt addita per gratiam, siuè capitulum Regni cõcessum in anno 1558. quintũ, & sextum, & ego dixi p. 3. q. 16. hoc eod. tractatu, quicquid in contrarium vi-

Y detur :

derur notasse *idem Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 93. nu. 80.* dicens quod non expectata morte refutantis debet solui releuium, hoc credo, quod procedit ex consuetudine Regni Siciliae ultra pharum, prout annuere videtur Intrigliol. *ibid.* Et sic semper quod cessat suspicio, & praesumptio fraudandi releuium in talibus refutationibus non soluitur, sicuti est contrario semper quod militat suspicio fraudis soluendum est per mortem refutantis, prout esset si

24 pater esset valde senex, & refutaret filio, nullam asserendo causam, tunc enim releuium esset soluendum in morte refutantis, *idem de Ponte d. loco S. 4. num. 9.* qui admittit etiam si esset vnū feudum, quod refutaretur, quia eadē ratio militaret, & etiam in feudis donatis, prout loquitur *Bammacar. d. n. 45.*

Subdit *idem Bammacar.* praeptror meus in *addit. manuscript. ad Ifern. in S. sed & res per quos fiat inuestit. num. 2. vers. haeredes,* in hęc verba.

Notes perpetuo verba *Ifern.* & est

25 clavis totius materie releuij, ex qua plures possunt terminari quaestiones, & in sūma in omnibus cōtractibus factis inter viuos, vel radicatis inter viuos, ex quorum viribus feuda vadunt ad filios, & non tanquam haeredes iure haereditario, & successorio, sed particulari, tunc releuium non debetur, ratio assignatur ab *Ifern.* hic, quia in succedente haerede tantum solutionem mos induxit, cum difficultate non possunt obtineri assensus propter fraudē euitandam, sed quando fuerit impetratus, tunc releuium non debetur, vt in donatione causa mortis, teste *Marino d. author. 3. num. 18.* & ego supra hac ead. quaest. dixi, subdit in amplius *idem Bammac.*

Hęc terminant quaestionē D. Vincentij Mastrilli conuenti ad fiscum petitionem pro releuio, qui excipit non teneri propter donationē causa mortis cum assensu factam per viginti dies ante mortem patris tempore aegrotatio-

nis, tūm etiam ex refutatione facta 36. diebus ante mortē tempore aegrotationis, quae notoriē fraudulenta est, ex *regul. l. filia mea, ff. solut. matrim. & cap. 2. de renunciat. in 6.* Ego tamen dixi (subdit *Bammacar.*) pridie ultra Dominos aduocatos, quod fiscus omninō debet succumbere, non ex refutatione, quae penes me omnino est fraudulenta notoriē ex praedictis, sed ex donatione causa mortis facta per plures annos ante mortem, dummodo habuisset effectum post mortem in assertione re-

27 muneratoria, quae habet assensum, ex *dictis per Ifern. in d. S. sed & res, & per Marin. d. loco nu. 18.* & ex hoc meo motiuo omnino fiscus debet succum-

28 bere. Tamen post hęc reperi capitulum, & gratias factam in anno 1558. à Rege nostro huic Ciuitati, & Regno, vbi inter cetera capita supplicauit, quod feuda, quae à patribus refutantur, vel alio modo donantur eorum in vita filijs cōtēplatione matrimonij ex quolibet contractu, eiusdem sint naturae feudi haereditarij antiqui, sicut penes patres erant, & nullo modo feuda noua penes filios ex his donationibus, vel contractibus efficiantur, & fuit obtehta decretatio quoad donationes tantum, cum clausula, quod tempore mortis patris, vel patrum soluat releuium non obstante illo contractu donationis radicato inter viuos, ex hac decretatione fiscus fundare praetendit suas petitiones, quod nota in praxi; Et an & quando debeatur releuium ob mortem donantis de feudo donato, vide infra hac par. q. vlt.

Sed quid si feudatarius noluerit vt

30 hac gratia, an illa debeat in eius odiū retorqueri, quando contentus remaneret, quod feudum penes se habeat illam naturam, quam habuisset (circūscripta illa gratia?) Dico, quod non tenetur; & quod plus est, dico, quod hoc feudum ita donatum in vita, vel refutatum habet eandem naturam feudi antiqui, quam prius habebat, quod

patet, ex doctrina *Ifernæ in d. S. sed & res num. 9. in fine*, qui dixit, quod si filius donatarius præmoriatur, illi succedit pater, ergo retinet naturam feudantiqui, quia in nouo pater non successisset, & sic gratia illa videtur superflua, quia articulus iste erat clarus, & feudum retinebat naturam pristinam, & non assumebat formam feudi noui, prout aliqui prætendebant tempore data dicti capituli, quæ præntio erat contra *Hern. hic & in alijs locis*, quos cumulat *Thom. de Marin. de generibus feud. tit. de feudo ex pacto num. 125. 126. fol. 133. in tractatibus tom. 10. hæc Bamacar.* Nolui ego digna tantò viro subtrahere, mihiq; præter morè adscribere, de qua supra dixi p. 3. q. 20.

Cui addo declarando, quod si in investitura fuisset dictum, vt de dicto feudo cõcessio soluatur releuium semper quod transiret ad aliam quamcũq; personam, quia tunc etiam si cũ causa facta alienatione, siuè refutatione in proximè successurum, adhuc releuium deberetur, *Andr. de Ifern. in d. S. sed & res num. 15. Afflic. nu. 25. Camill. Borrell. vbi supra num. 17.*

In Regno autem Siciliæ ultra pharũ adhuc dispositum est, ex quo per Comit'es, & Barones ibi fiebant refutationes in dies filijs, vel agnatis proximè successuris. tam pleno iure, quam reseruato vsufructu, ad eò vt estinguebãt releuium, fuit disputatum per capitulum illius Regni, vt etiam in casu alienationis, seu refutationis, titulo donationis inter viuos, vel causa mortis in prædictis casibus soluatur releuium, sed in aliquibus cõtractibus onerosis, tũc demum soluatur releuium, si quoquo modo constiterit in fraudem fisci factam esse, vt ex cap. *Regis Frideric. in cip. eorum fraudibus, de quo meminit Bamac. in cap. beneficium vassallo q. 1. n. 43. Cannetius fol. 161. col. 1. num. 36.*

Et propterea sicut in Regno nostro Neapolis per pragmat. 20. sub tit. de feud. refutationes registrentur in Regia Ca-

mera ad finè, vt fraudis habeatur notitia pro releuio, idem simile dispositum in Regno Siciliæ, vt Notarij, qui dictos contractus celebrant intra vnũ mensè à die celebrationis R. Curie, vel statuto super ipso releuio requirendo, & recipièdo, aut in eius defectu, vel absentia secretis, & pcuratoribus R. Curie contractus prædictos debeant notificare, vt in cap. *Regni Sicilia sub tit. de Notarijs, qui contractus releuij consecerunt, Petr. de Gregor. de conceß. feud. p. 8. q. 16. num. 3.*

Vnum tamne aduertat, quod & si refutatio sit fraudulèta, & inualida, vt supra docuimus, tamen intellige istud respectu releuij, ad eò ut nulla eius habitariõne releuiũ debeatur, non autem vt inualidetur respectu trãslationis dominij in refutatariũ, cuius respectu benè sustineatur, ad eò ut debita post refutationem contracta per refutantem non afficiant bona refutata, quia respectu validitatis remanent reliquæ, & natura cõtractus in suo robore, vt aduertit *Mar. Frecc. lib. 2. aub. 3. n. 18. circa medium, vers. ista respiciunt.*

ARGVMENTVM.

Refutans an & quando teneatur soluere releuium ob mortè refutatarij refertur Afflic. & Frecc. sententia, eorumq; fundamèta, & quomodo refutans succedere dicatur refutatario. Et quando frater fratri refutatario. Demum contra Afflic. & Frecc. concluditur, & probatur, decisionesque referuntur R. C. S. Idem in fratre, vel agnatò refutãte, & in donatione immediatè successuro. Idemq; si pater vendidisset filio. Idem in matre, vel femina refutante filio masculino. Et an refutans succedens refutatario excludat sororem, vel collaterales. Et quid si refutatio esset facta omninò nulla reseruatiõne facta

facta. Et quid in auo refutante masculo, nepoti, vel feminae.

S V M M A R I V M,

- 1 **A**fflict. & Freccia sententia proponuntur super releuio soluendo ob mortem refutarij.
- 2 Frecc. sententia negantis releuium deberi ob mortem refutarij refertur & num. seqq.
- 3 Feudum ob mortem filij potius ad patrem reuerti, quam ad illud succedere consideratur, & num. 10.
- 4 Mortuo filio, ordo naturae perturbatur, & vota parentum interciduntur.
- 5 Concessio debet interpretari, ut patri succedat filius, non autem e contra.
- 6 Successio habet oculos infra, non autem superius.
- 7 Principis intentio est, ut filius gaudeat dignitate patris, & ita in successione num. seq.
- 8 Feudum dignitas est.
- 9 Pater refutans dicitur venire ad feudum refutatum ob mortem filij praeter naturae ordinem, & contra eius votum.
- 11 Releuium non deberi, ubi quis venit ad feudum iure reuersionis deducitur.
- 12 Releuij solutio odiosa, & stricta.
- 13 Consuetudinem soluendi releuium non habere locum in feudo refutato ob mortem refutarij deducitur.
- 14 Gabella imposita pro plaustro vini, non debet solui de plaustro olei, licet intentio imponentis fuerit imponere ratione plaustri.
- 16 Releuium ut debeatur debet quis de nouo admitti, & refellitur num. 25.
- 16 Frater succedens fratri refutario non soluet releuium secundum Frecc. sententiam.
- 17 Rationes aliae pro sententia Frecc. remissuae.
- 18 Refutans quod tenetur soluere releuium de feudo ob mortem refutarij probatur ex multorum auctoritatibus.
- 17 Decisiones permultae referuntur, quod refutans tenetur soluere releuium ob mortem refutarij num. 19. 20. 21. 26. & 29.
- 22 Marin. Frecc. lapsus notatur, & aliorum supra num. 18. & num. 27.
- 23 Pater refutans succedit filio refutario, ut heres, ergo releuium tenetur soluere.
- 24 Refutans dicitur de nouo succedere ad feuda refutata, & num. 29.
- 28 Opinio Andr. de Ifern. contra Afflict. & Frecc. vera est.
- 30 Dominium feudi dicitur translatum per refutationem in refutarium.
- 31 Feudum reuerti ad patrem, quomodo intelligendum remissuae.
- 32 Refutans dicitur succedere primo acquirenti ob mortem refutarij.
- 33 Ascendentes quando dicantur succedere descendentibus remissuae.
- 34 Verba concessionis pro te, & successoribus tuis, intelliguntur respectu primi acquirantis, non autem ultimi decedentis, declaratur.
- 35 Reuersionem feudi refutati ad refutantem considerari non posse probatur.
- 36 Pater non autem auus succedit in feudo refutato nepoti ob mortem nepotis.
- 37 Andr. de Ifern. dicens, quod feudum reuertitur ad patrem, dupliciter intelligendus de iure, & de facto.
- 38 Ius in successione, & factum in reuersione consideratur in feudo refutato, quando pater illud capit ob mortem filij refutantis.
- 39 Sententia Andr. de Ifern. dicentis patrem refutantem succedere filio in feudo refutato intelligitur de quolibet refutante, siue fratre, siue agnato.
- 40 Donans dicitur succedere in feudo, donatario premortuo, qui erat immediate successurus.
- 41 Releuium soluitur ob mortem patris, qui vendiderat feudum filio immediate successuro, & e contra.
- 42 Refutans succedens refutario tenetur ad debita medio tempore super feudo per ipsum refutarium contracta, & decisio refertur.
- 43 Mater refutans feudum filio, eoq; mortuo tenetur ad releuij solutionem.

- 44 *Refutans succedit refutatoario exclusis collateralis refutatoarij.*
- 45 *Pater, vel alius refutans non succedit refutatoario, quando refutatio esset facta, per verbum omnino, vel nihil sibi reseruato, sed succedit collateralis, vel alius proximior.*
- 46 *Refutatio per verbum omnino, tollit de medio personam refutantis, & decisio refertur.*
- 47 *Mens partium in refutatione omnino, est vt succedant illi, qui sunt de linea, non autem refutans.*
- 48 *Auius succedens nepoti refutatoario in feudo tenetur ad releuium.*
- 49 *Pater succedens filie femine refutatoaria, tenetur ob illius mortem releuium soluere, & decisio refertur.*

QVÆSTIO XVI.

Altercabilis sanè fuit præses, quâ instituo, quæstionem prioribus illis temporibus Afflic. & Frecc., siquidè Frecc. auctoritate nitebatur

negatiua sententia, vt refutans ob mortem refutatoarij non teneretur ad soluendum releuium, in casu, quo ipse refutans haberet feudum ob mortem refutatoarij, sed enimuero eisdem terminis, quibus in præcedenti præsens regulatur quæstio, dum contraria sententia ob solam auctoritatem Frecc. poterat obstare, & sustentari, nisi consequenti & posteriori tempore contrariæ essent prolatae rationes, & decisiones affirmatiuâ suadentes sententiam, vt in casu prædicto omninò releuium esset soluendum, vt latius inferius prosequatur.

Nitebatur contraria Frecc. opinio validis adprimè rationibus, quippè cū releuij solutio in successore hæredè, vbi quis hæreditario iure ad feudum nitebat introducta à consuetudine,

siuè more fuerit, vt dixit Andr. de Ifern. in d. S. sed & res num. 3. in fine per quos fiat inuest. & in cap. 1. S. similiter de capit. Corrad. & in const. post mortem, & nos alibi supra par. 2. q. 1. hoc autem casu quâdo filius moritur, & pater venit ad eius feudum, non potest dici venire iure successionis, ait Frecc. d. auctorit. 3. num. 19. sed iure reuersionis, vt infra, ad eundem feudum ipsum ad patrem vnde exiuit reuertatur, & hoc actento tam iure communi, quam Regni nostri, vt in const. Regni foriudicatorum, per quæ iura habetur, quod ascendentes non dicuntur succedere descendentibus, quia ordo naturæ perturbatur, & uota parentum interciduntur; natura enim vult, vt prius pater, & deinde filius moriatur, alias enim ordinem naturæ perturbari dicimus; actus enim concessionis feudi pro se, & descendentibus, vt alter post alterius mortem succedat, interpretari debet secundum naturæ ordinem, l. adoptio, ff. de adoption. natura enim introduxit, vt prius pater, & deinde filius moriatur, & ita vota hominum esse debent, vt filij succedant parentibus, l. scripto, S. fin, ff. unde liberi.

6. Successio namq; oculos habet infra, non autem superius, sic namque mens concedentis interpretari debet, non supposita pro vera regula illa iuris ciuilibus, quod dignitates concessæ à Principe non ascendunt, sed descendunt; est enim Principis intentio, vt filius gaudeat dignitate patris, vt deducit tex. in l. 1. ff. de Senatoribus; reprehendit enim ibi Vulp. quemdam Iurisconsultum dicentem, quod parentes gauderent dignitatibus filiorum, feudum namque dignitas est, cap. 1. de feud. March. in fin. quod si ita est, deducendum videtur, quod Principis mens ea esse videtur, vt concessio facta intelligatur, vt descendentes tantum succedere dicantur, & succedant, non autem ascendentes, arg. tex. in l. Iulianus, ff. si quis omiff. causa testam.

Ex quibus deduco, quod cum refu-

Y. 3. tans

9 rans ob mortē refutarij dicatur venire ad feudum præter naturæ ordinē, & contra votum parentis, qui potius propriam mortem, quam filij desiderat; actus enim in materia stricta, prout releuium, secundum naturam debet interpretari, & non contra hominum vota, ergo dum releuium in succedente introductum est, quæ successio si de naturali, & secundum hominem vota interpretari volumus, intelligi debet de illa, quando vnus post alium succedit secundum ordinē naturæ, & secundum hominum vota.

10 Quibus actētis dixerunt DD, quod hoc casu feudum ad refutantem venit non iure successionis, sed iure reuersionis, adeo illud ad patrē prius reuerti, quam pater ad illud succedere dicatur, cuius sentētiæ author fuit *Andr. de Ifern. pluribus in locis, ex consuetud. si quando in princip. dixit in cap. 1. §. filius fratris col. 2. in fine post num. 5. vers. secus si feudum esset filij tit. Imper. Lothar. potius enim ad patrē reuerti, quam pater ad illud succedere, dixit in cap. 1. n. 35. de capitul. Corrad. in fine, Iacob. de Ardizon. in summ. tit. de success. feud. Io. Blanc. ibidem col. 2. in princ. Afflic. in c. 1. notab. 2. de natur. success. feud. Franch. decis. 3. num. 4.*

Ergo deducendo consequentiam, 11 releuium non soluendum esse, eius n. solutio in succedente iure successionis, hoc autem casu venire dicitur iure reuersionis, ergo releuium non est soluendum, hanc consequentiam probat *Frecc. d. author. 3. nu. 19.* dicens, quod releuij solutionem tantum mos introduxit in succedente iure hæreditario, & successionis, hic autem succedere dicitur iure reuersionis, ergo &c. & hanc consequentiam annuit *Vincent. de Franch. d. decis. 3. num. 3.*

Adaugetur hæc consequentia cum 12 releuij solutio odiosa, stricta, & contra feudi regulas, ex consuetudine introducta sit, & ideò restringenda ad casū, in quo DD, loquuti fuere, vt diximus,

& ideò dum dixit *Andr. de Ifern. in* successore hærede tantum, & sic taxatiuè loquitur, de hoc autem casu cum consuetudo introducens releuium loquuta non fuerit, nec specificè, nec verosimiliter, vt mox dicam, meritò hic casus, vt non comprehensus sub consuetudine, videtur relictus sub dispositione iuris cōmunis, vt casus omissus, ita *Andr. de Ifern. in d. §. similiter nu. 16. Bald. in l. si plures col. 8. C. de condition. infertis.*

Et quòd verisimiliter consuetudo 13 releuij inductiua, non fuerit loquuta, in hoc casu, probatur ex alia ratione *Frecc. d. author. 3. post num. 3. pater n. ascēdens dicitur respectu filij, nec collateralis, licet benè adhuc dici possit descendens respectu primī concessionarij, casus enim magis frequens est ascēdēdus, vt descēdēs succedat ascēdenti, & sic filius patri succedat, meritò dum de successione loquuta fuerit cōsuetudo, de hoc casu magis frequentī, & magis naturali est intelligenda, non aut de contrario, nempe vt ascēdens succedat descēdenti, qui casus cū sit de raro eueniens, & præter naturæ ordinem, & patris votum, meritò lex, siuè consuetudo non extendēda, nam ad ea, quæ frequenter, & naturaliter accidunt leges adaptantur, l. nam ad ea ff. de legib. tantò magis in casu nostro in materia releuij, quæ strictè est intelligenda.*

Et licet contra hac posset opponi, quòd successor dicitur ille, qui venit ad rem alter post mortem alterius, vel eius defectum, & ideò dum est successor, meritò hæc vox, successor potest adaptari ad vtrumque casum, & uterque casus includi debet. Respondet *Frecc.* quod si gabella fuisset imposita, 14 vt solueretur de quolibet plastro vini, & mens imponentis gabellam fuerit, vt soluatur de ipso plastro, tamen dicit *Frecc.* quod dicta gabella non esset soluenda de plastro olei, licet intentio imponentis gabellam fuerit, sol-

soluatur de ipso plastro, quia gabella iam loquuta fuit de plastro vini, non est trahenda ad plastrum olei, *glos. in l. 1. C. qua sit long. consuet. Andr. de Ifern. in S. sed & res nu. 7. in fine, per quos fiat inuest.*

Tertio, ex alia ratione Frecc. suam sententiam comprobat, dicens releuium esse soluendum ab eo, qui nunquam possedit feudum, ad quod admittitur, sed refutans succedens refutatorio, iam feudum per prius ante refutationem possedit, nec de nouo admittitur, prout requiri in solutione releuij admissimus ex Frecc. vt quis de nouo possideat feudum, & vt numquã illud possederit.

Quarto, Freccia hanc suam sententiam comprobando declarat, & ampliat etiam in fratre refutante succedente alio fratri refutatorio, vt ex iisdem rationibus, quia non de nouo acquirit feudum, sed dicitur reuerti ad veterem dominij memoriam, de hoc casu quando feudum reuertitur ad veterem Dominum consuetudo non fuit loquuta, sed tantum in succedente, ideo nos nec extendere debemus, hæc Frecc. & Afflic. in d. cap. 1. S. sed & res per quos fiat inuestit. & nonnulla expendit Anna in repet. rubr. de vassall. decrepit. etat. num. 250. cum seqq. aliasq; rationes pro hac parte si quis velit perpẽdere, adeat Ioseph Curniam in rub. c. si aliquem nu. 48. cum seqq. de success. feudaliu, nẽ videat illum transcribere.

Verũ contraria sententia sequenda est, vt releuium soluatur, cuius sententia author fuit Andr. de Ifern. in d. cap. 1. S. sed & res col. 10. vers. & tunc pater num. 9. in fine numeri, & in tit. de alienat. feud. patern. S. & si libellum col. 4. in fine num. 8. ibi, sed sic soluit tamquam successor, & in cap. 1. nu. 19. per quos fiat inuest. hoc etiam fatetur Afflic. ibidem q. 3. argum. 7. licet pro Frecc. pugnet Liparul. ad Ifern. d. num. 9. in verbo releuium lit. D. dicens in hac quæstione Frecciam sibi pedem cum ligone per-

18 cussisse d. nu. 9. Anna singul. 568. incip. ¶ vassallus, dicens ita fuisse decisum in Regia Camera, Præs. Anell. Amat. conf. 14. num. 3. dicens opinionem Andreæ de Ifern. esse veram, quicquid in contrarium alluciati scripserunt Afflic. & post eum Frecc. d. author. 3. num. 19. & post Parid. de Puteo ibi allegatum, quem inuenire non potui, tenet nouissime Vinc. de Franch. decis. 3. nu. 3. referens verba Andr. de Ifern. supra allegati, eundemq; Afflic. sibi contrarium in const. Regni Diua memoria notab. 3. & hanc consuetudinem iudicandi, receptam esse in Regia Camera refert idem Bammacar. ibidem, & ita fuisse decisum per 20 Regiam Camera in causa Baronis Bernaudi, qui refutauerat feudum Cornelie Bernaudæ eius filie, & uxori Mag. Ioanni de Soto, qua mortua sine filijs, feudum reuersum fuit ad patrem, & non obstãte, quod multa allegarentur per patrem ad euitandam releuij solutionem, tamen die 18. Septembris de anno 1570. fuit decisum, 21 quod Baro Bernaudi in casu prædicto solueret releuium, prout de hac decisione meminit Reg. Moles decis. sua manuscripta 8. in ordine sub. tit. de iure releuiorum dixi supra q. 12. vers. sed quid in casu contrario, ubi allegauit Vinc. de Franchis, Franc. de Amicis in cap. 1. de his, qui feud. dar. poss. num. 2. fol. 138. hanc sententiam contra Frecciam vti veram defendit idem Bammacar. in quadam addit. manuscripta ad Frecciam d. loco nu. 19. fol. 320. vers. Andreas, in d. S. sed & res fol. 138. ad quem locum addit ipse hæc verba, ubi Andr. nu. 9. in fine fol. 86. ubi Liparul. in verb. releuium, benè intellexit Andream clarè firmantẽ contra dicta hic per Marinum, dixit enim Ifern. quod pater succedens filio in feudo sibi refutato soluit releuium, & ita soluit argumentum fiscalium, qui dicebant fieri in fraudem, postquam hoc casu etiam à patre succedente filio soluit releuium, & sic cessat argumentum illorum. Vndè in hoc errauit Marin.

- rin. quamuis in reliquis hic relatis bene dixisset, & Freccia errorem ultra Liparul. emendat *Franch. decis. 3. nu. 3. per nos supra allegata, et Anna in repet. rub. de vassal. decrepit. etatis nu. 350. ad 367.* Subdens idem Bammacar. & nos in collegio Aduocatorum Principis Bisiniani consuluimus cum teneri ad solutionem releuij de feudis sibi reuersis, & per prius refutatis Duci S. Petri in Galatina eius filij, quicquid hic
- 23 dixerit Frecc. quia valet consequentia succedit pater vt hæres, (de qua consequentia ego inferius) ergo tenetur ad releuium, quia in hærede successore releuium mos, & consuetudo introduxit.
- 24ⁱ Insuper releuiū debetur ob inuestituram, quam quis petit de feudo, sed refutans habet feuda de nouo, postquam dominium erat translatum in refutariū, ergo eo mortuo de nouo reuertitur ad refutantem, qui vt hæres succedit, ergo tenetur ad releuiū.
- 25 Ad argumentum Marini respondetur, quod consuetudo introducta in hærede succedente, vt teneatur ad releuiū, respexit omnem casum, in quo hæres vt hæres succedit, & vult renouationē inuestituræ, & non illum casum tantū, vt eam limitat Marin. quando nunquā
- 26 habuit feudum. Et in Collaterali Consilio ad relationem Regiæ Camere fuit decisum releuium hoc casu deberi, hæc Bammacar. in addit. manuscripta ad Frecc. loco cit.

Qui Bammac. postea in commentario ad *tex. in cap. si minori q. 4. nu. 24. si de feud. defunct.* refert in prædicta causa collegiata Principis Bisiniani ¶ fuisse decisum releuium deberi, dicens

27 Afflic. & quosdam alios male in hac re loquutos esse, & ita passim seruari, ita etiam tenet Bammac. in quadam alia parua addit. ad *Ifern. d. loco fol. 86. quæ*

28 *incipit, cui succeditur*, dicens, quod opinio *Ifern.* contra Frecc. vera, & communis est, *Præs. Mormil. in const. Regni vt de successiombus nu. 31. & Franc. de*

Ponte de potest. Proreg. tit. de refut. feud. num. 13.

- Potissima ratio supra citatorum est,
- 28 quia refutans in feudo refutato ad se reuerso dicitur vt hæres succedere, ita *Andr. de Ifern. in d. S. sed & res d. num. 9. in fine numeri, & in cap. 1. de natur. success. feud. num. 8. & in cap. 1. de eo, qui finem fecit, in vers. ibi refutaret, & in const. vt de successiombus, vers. fratres, & in cap. 1. nu. 38. qui success. teneant. quem rationem Ifern. adducit in d. S. sed & res, Liparul. in verb. releuium latissimè fundans, Vinc. de Anna in repet. rubr. de vassal. decrepit. etatis. vers. refutauit nu. 358. & propriè n. 356.*
- 29 ad num. 367. vbi latè pugnat pro hac sententia referens ita fuisse iudicatum ¶ in causa D. Sueuæ Iesualdæ cum Comite Policastri, de qua latissimè edidit decisionem *Vinc. de Franch. decis. 3. vbi n. 3. in specie hanc expendit rationem, & Afflic. in const. foriudicatorum col. 2. vers. & quoniam*, vbi ait sic vidisse in practica seruatum, quicquid in contrarium refert *Bartholom. de Capua ibi allegatus, Præs. Anell. Amat. d. conf. 14. nu. 3. Io. Andr. de Georg. Reg. Conf. alleg. 17. nu. 3. Reg. Io. Ant. Lanar. conf. 68. nu. 15. & 16.*

Ratio rationis est, quia per refutationem iam erat translatum dominiū in refutarium, *ex tex. in cap. 1. de alienat. feud. patern. fundat hic Vinc. de Franch. d. decis. 3. num. 7. & seqq.* sequuta tamē traditione, & sic dum semel feudum fuit p̄nes refutantem, & ab eo abdicatum in refutarium, ergo de nouo dicitur refutans succedere ad ius, quod non habebat, ita post *Afflic. d. loco notab. 2. Io. Blanc. in epit. feud. tit. 1. par. 3. Franch. decis. 3. num. 10. & annuit Bammac. in d. addit. ad Frecc.* & sic dum de nouo refutarius succedit, tenetur, prout est obligatus, qui de nouo succedit, *cap. 1. quo temp. miles, cap. v. de capit. Corrad.* & est cōmunis vox apud Feudistas, & releuium debetur à succedente, & petente inuestiturā, vt ait *Andr. de Ifern. in d. S. sed & res*, & nos alias

alias diximus, ergo & hoc casu releuū solui debet à refutante, vti succedente refutatorio ipsi filio.

31 Si vis autem respondere ad verba illa, & quomodo intelligantur, nempè vt feudum refutatū reuertatur ad refutantem, perquiras *Vinc. de Franch. d. decis. 3. Io. Franc. de Ponte, & ceteros supra allegatos.*

32 Aliam huius sententiæ rationē pono, quia & si daremus, quod ascendentes respectu descendentium, cui nam succedant non posset dici illos vere succedere, sed feudum ad illos reuerti, tamen respectu primi acquirentis negari non potest quin dicatur descendentes istos succedere primo acquirenti, ita post *Afflict. in const. foriudicatorum Ioseph Cumia in rubr. de success. feudal. nu. 48. 49. ad cap. si aliquem, & seq.* meritò cum succedere dicantur saltem primo acquirenti, releuium soluere debent, & consuetudo trahenda est ad hūc casum, de quo articulo, quando ascendentes videantur descendentes succedere, post alios latè *Ioseph Cumia d. loco à num. 48. & seqq.*

33 Verba enim illa in concessione, pro te, & tuis descendentes ex corpore, semper intelliguntur respectu primi acquirentis, non autem vltimi decedentis, adeò vt esset necesse, vt semper vltimus decedens haberet descendentes, sed sufficit respectu primi acquirentis, vt hic pater sit descendens, illa enim verba non censentur repetita à successoribus omnibus, sed tantum ab ipso primo acquirenti, vt concludit *Andr. in d. const. vt de success. vers. prædicta verò forma*, quod probatur ex eo, quia collaterales in feudo antiquo succedunt *d. const. vt de success. & per Andr. in d. cap. 1. Imper. Lothar.* & tamen non sunt descendentes vltimi morientis, quia sufficit vt sint descendentes respectu primi acquirentis, & in gradu successibili vltimo morienti.

35 Et quod refutans nō veniat ad feudum refutatam iure reuersionis, sed

iure successionis probatur, nam reuerti propriè dicitur, quando res deuenit ad illum locū, vnde abiit, vel exiuit, sed do instantiam, si auus refutaret feudū nepoti viuente patre, & cum eius cōsensu, & deinde moreretur nepos, hoc feudum refutatū si admitteremus reuersionem fieri, tunc in casu prædicto spectaret ad auum, sed hoc casu succedit pater uti proximior filio, non autem auus uti remotior, ita *Andr. de Ifern. in cap. 1. de natur. success. feud. n. 7.* quod non esset si admitteremus ius reuersionis, quia reuertetur ad auum, unde exiuit, ut dicam in 8. declaratione.

37 Nec obstat, quod pluries *Andr. de Ifern.* dixerit hoc casu feudum reuerti ad refutantem, quia ponderanda sunt benè verba *Ifern.*; ipse enim dupliciter potest intelligi de iure, & de facto, & dum dicit feudum reuertitur, idè quia pater succedit, nam de facto negari non potest, quin feudum dicatur reuerti ad illum, de quo exiuit, sed de iure si consideratur, tunc ius intelligit illum succedere, quia de nouo dicitur uenire ad illud, ut heres, & ad debita tenetur medio tempore contracta, quæ non deberentur si reuertetur, & sic verba *Andr.* sunt intelligenda, ut de facto reuerti dicatur, de iure successio intelligatur, cum factum in reuersione, & ius in successione sit insitū, per multisq; alijs medijs probat *Cumia loco supra alleg.* hanc sententiā, quod ascendentes succedere dicantur descendentes.

39 Hanc conclusionem declara primo, ut dixi, procedere non solum in patre, sed in fratre, uel alio agnato refutante, & succedente fratri, uel agnato refutatorio, ita *Lyparul. in d. glo. releuium lit. D. & DD. ferè omnes supra citati* loquuntur indistinctè in quolibet refutante, *Conf. Georg. d. allegat. 17. num. 3. Anna d. repet. nu. 356. & ante ipsos Ifern. in d. S. sed & res. num. 9.*

Declara secundo, vt hæc conclusio pro:

procedat etiam in donatione facta immediatè successuro, cui defunctio postea succedit donans, vt annuere uideatur, *Io. Bapt. Thor. in suo compend. decis. Neapol. in verbo releuium fol. 452. col. 2. cap. 3. qui allegat Io. Aloyf. Mormil. in consf. vt de successione sub num. 31.* qui de hac re, ut ego uidere potui, nullum uerbum facit, sed tantum loquitur in causa Principis Bisiniani refutantis filio, & succedenti ei, quam nos supra retulimus, sed in effectu est uerum, & ipse dicit ex illa ratione, quia omnis contractus factus cum immediatè successuro resoluitur in refutationem, ut euitetur fraus releuij, de qua re late *D. de Ponte d. tit. de refut. feud. & nos in præcedenti quæst. & suo loco uberiùs dicemus.*

41 Ex qua ratione declara hanc conclusionem, ut releuium sit soluendum etiam si pater uendidisset feudum filio immediatè successuro, quoniam pater quando moritur, tunc hæc uenditio resoluitur in simplicem refutationem, *ita Afflict. in cap. imperialem num. 55. de prohib. feud. alienat. Par. de Put. de reingrat. feud. fol. 130. col. 2. Bolognet. consf. 7. num. 89. & 90. Anna alleg. 97. num. 6. & singul. 569. Fab. de Anna consf. 8. num. 16. de Ponte d. tit. 8. S. 1. num. 4. & nos supra in præcedenti quæst. diximus.*

41 Declara & quartò hanc conclusionem, ut refutans succedens refutatio tenetur ad debita medio tempore contracta per refutarium, prout decisum refert in causa D. Sueuæ Iesualdæ cum Comite Policastræ *Vincent. de Franch. d. decis. 3. de qua meminit Anna in d. repet. Georg. d. alleg. 17. Mormil. d. loco Lanar. d. consf. 68. estq; vulgata decisio.*

43 Declara quinto, ut non solum in patre, & alio refutante masculino procedat, sed etiam si fæmina refutasset feudum filio, & mortuo filio refutatio, mater admittatur ad feuda refutata, exclusa sorore, ex regulis supraddictis, & ita decisum refert *D. de Georgio alleg. 17. quicquid in contrarium dixe-*

rit Reg. Lanar. d. consf. 68. contra quem fuit iudicatum, ut refert idem Georg. in d. allegat. 17. num. 7. Lyparul. in d. S. sed & res, in verbo contracta.

44 Declara sexto, ut refutans succedat refutatio in feudo refutato, non solum exclusa sorore, sed omnibus collateralibus, ita ex sententia *Andr. de Isern. in cap. 1. de natur. success. feud. refert Io. Franc. de Ponte de potest. Proreg. tit. de refut. feud. tit. 8. in princip. sub nu. 36. post Vinc. de Franch. d. decis. 3. Lanar. & Georg. dictis locis.*

45 Declara septimo, ut pater, uel alius refutans nõ succedat refutatio, quando refutatio esset facta per uerbum, omnino, uel nil sibi reseruato, quia hoc casu omnino pater uidetur se excludisse ab eius successione, & tunc succederet collateralis, soror, uel alius proximior de uocatis per legem, uel constitutionem Regni, uel inuestituræ, *ut aduertit idem Lanar. d. consf. 68. num. 6. Georg. d. alleg. 17. num. 6. de Ponte de potest. Proreg. tit. 8. de refut. feud. num. 33.*

46 & seq. ad 36. Ideoq; ego dixi, ut in refutatione omnino, non admittatur refutans, sed alius successor, quia dicta refutatio est realis, sed non personalis, tollens tantum de medio personam ipsius refutantis, quod si esset realis admittetur fiscus, quod non est uerum, prout declarat doctè, & decisum ¶ refert *Anna in repet. cap. 1. de uassall. decrepit. etat. num. 71. cum seq. ubi nu. 71.*

47 dicit, quod mens partium in agendo refutationem, illa est, ut admittatur fiscus, finita linea refutantis, *ex Loffred. in c. 1. de nat. feud. fol. 50. aduertit Anna ibi,*

48 Declara octauo, ut non solum procedat in patre refutante, sed etiam in auo, & hoc ex uerbis illis pragmaticæ, quæ dicit *hauesero fatta refutatione à loro figli, ò altri successori, &c.* ita dicit *Io. Franc. de Ponte d. tit. de refut. feud. nu. 38. & ego superius annui.*

49 Declara nono, etiam si illa persona, cui feudum refutaretur, esset filia fæmina, ut adhuc mortua filia, & succeden-

cedente patre debeat releuium, prò ut decisum refert Reg. Moles decis. supra allegata.

ARGUMENTVM.

Refutationem immediatè successuro factam, ex quibus præsumatur esse in fraudem releuij declaratur, quando absque causa omnia feuda refutantur, quod cessat quando ob ingentes nuptias refutantur. Item si post refutationem refutans esset in possessione feudi refutati. Et quid si adesset constitutū.

SUMMARIVM.

- 1 **R**efutatio, ut faciat euitare solutionem releuij debet esse facta bona fide, sincerè, & sine fraude.
- 2 Fraudandi releuij animus præsumitur, quando refutatio fit absq; causa de omnibus feudis.
- 3 Causa potius, quam titulus in refutatione est attendendus.
- 4 Causa vbi est in refutatione, nempe matrimonij, vel alia iusta, facit cessare fraudis præsumptionem, & releuium non debetur, & decisiones referuntur num. 5.
- 5 Fraudandi animus cessat etiam si ex pluribus feudis refutasset vnum cum iusta causa.
- 6 Idem si vnicum haberet, & illud refutaret.
- 7 Refutatio fraudulenta præsumitur si post refutationem refutans admisisset delictū dignum priuatione feudi.
- 8 Suspiciones fraudandi, latè remissiuè.
- 9 Refutatio præsumitur fraudulenta si post refutationem refutans esset in possessione feudi, vel non tradita possessione. Releuium debetur ob mortem refutantis, qui fuit in possessione feudi etiam post refutationem, sub num. 10.
- 10 Constitutum si adesset in refutatione non

præsumitur fraudulenta, si vi assaltus refutans reperiretur in possessione feudi refutati.

- 12 Laudimium non debetur quando pater donat filio rem emphiteuticam.
- 13 Assensus præstitus super refutatione, vel donatione alias fraudulenta facit cessare fraudem.

QVÆSTIO XVII.

Refutatio ad hoc, ut releuij solutionem euitet, diximus, quod facta esse debet bona fide, sincerè, non animo fraudandi fiscū,

tamen hic quæro distinctè, ex quibus coniecturis potest præsumi animus refutantis, ut velit in fraudem releuij refutationem facere, & ultra ea, quæ incidenter annuimus supra dico.

- 1 In fraudem releuij videtur facta refutatio immediatè successuro, quando absq; causa omnia feuda refutantur, ita ex tex. in l. omnes, S. Lucius, ff. de his, quæ in fraud. cred. affirmant Andr. de Ifern. in S. sed & res col. 2. num. 10. per quos fiat inuest. vbi Feudistæ passim, ratio est, quia in dicta refutatione causa potius est attendēda quā titulus, ut dicit ibi Andr., Anna allegat. 23. num. 6. & singul. 568. post glo. — tit. 1. glo. 3. num. 18. Franc. de Ponte de potest. Proreg. tit. de refutat. feud. num. 7. Luc. de Penn. in l. quemadmodum num. 6. C. de agricol. & cens. lib. 11. Napod. in consuet. & si testator, in verb. disponere nu. 19. Reg. Reuerterius decis. 13. & 14. par. 5. dicens tunc verè vigere fraudem, quando donatarius, vel refutarius posset habere feudum refutatum iure successionis, & parer facit ut habeat titulo cōtractus, & præuenit successionem, quòd si donatarius non posset venire ad feudum, nisi ex illa donatione, tunc cessat fraus præsumpta releuij.

Sed

- Sed si in tali refutatione omnium
 4 feudorum adesset causa, vt quia pater refutaret filio, vt insignes nuptias cōtraheret, vel vt opulentam dotem reciperet, vel ob beneficia, obedientiam, affectionem, reuerentiam, vel aliā iustā causam, hoc casu, quia cessat præsumptio fraudis, tunc hanc refutationem non esse fraudulentam, & releuiū non esse soluendum ob mortem refutantis, censuerunt *Anna d. allegat. 37. nu. 6. & in repet. rubr. de vassall. decrep. etat. num. 224. Franc. de Ponte d. tit. de refut. feud. num. 7.* & ita fuisse decisum ¶ in causa Principis Melphizæ cum Regio Fisco, refert *idem de Ponte ibidem S. 4. num. 16. Anna d. singul. 568. & de Ponte d. loco*, vbi in alia causa refert ¶ *idem* fuisse decisum in causa Comitis Synopolis, *Capyc. decis. 85.* & iterum ¶ fuisse decisum in causa Ill. Principis Melphitti ob mortem matris donantis feuda inter viuos, licet effectu prolato post mortem, sed contemplatione matrimonij contrahendi, refert *Reg. Reuerterius decis. 14. p. 5. Afflict. in d. S. sed & res num. 25.* subdens è contrario si plura feuda quis haberet, & vnum tantum refutaret; tunc releuij fraudandi animus non est præsumentus, & *Afflict. sequitur Rosental. d. cap. 6. conclus. 66. in glosell. g.* & *idem* esse dicunt, si vnum feudum pater haberet, & illud refutaret, *de Ponte d. S. 4. nu. 9. de refut. feud.*

- Secundo, refutatio fraudulenta præsumentur si post refutationis contractū, refutans delictum committeret, per quod veniret feudo priuandus, quod intellige procedere, tā si antè, vel post paucos dies delictum admitteret, *ita habetur ex DD. in l. post contractum, ff. de donat. Capyc. decis. 150. idem Bammacar. in addit. manuscripta tam ad Andr. d. loco, quam ad tex. in d. l. filia mea agræ, ff. sol. matrim. Luc. de Penn. d. loco vers. quarto*, quod procedit etiam antè accusationem, dūmodo post delictum commissum, *Luc. de Penn. d. loco vers. vigesimo sexto præsumentur*, qui latè de fraudis su-

- 9 spicione verba facit, & an & quando ex quibus fraus præsumentur, *Napod. in d. consuet. & si testator, in verbo disponere*, ponit multos casus, in quibus fraus præsumentur.

- Tertio, fraudulenta est præsumentur
 10 refutatio facta in frandum releuij, si post refutationem reperitur refutans esse in possessione feudi refutati, *ita Luc. de Penn. d. loco vers. quinto, Napod. in d. consuet. in verb. disponere num. 20. ex tex. in l. sicut, § superuacuum, ff. quibus mod. pignus, vel hypoth. soluitur. Dynus in d. S. Lucius*, vt quia non esset tradita possessio, *ita Bammacar. in addit. manuscripta ad d. l. filia mea, vbi adducit Io. Cannetium super Clementin. & Barbat. sed non allegat loca.*

- Limita tamen hæc, si adesset constitutum, quia tunc dicitur possidere non
 11 mine refutatarij, de quo memini vidisse Doctorem hoc asserentem, sed inuenire non potui ob defectum memoriæ, vide tamen *Amat. conf. 14. nu. 12.* Idem declara in laudimio, vt non debeat quādo pater donaret filio rem emphiteuticam, *Crauet. conf. 215. n. 8.*

- Declara tandem, vt & si alias refu-
 12 tatio, siuè donatio feudi immediate successuro facta contineret fraudem, tamen si omnia exprimentur, & Dominus suum præsaret assensum, hoc casu fraus non est præsumentur, quia dum Rex assentit, cognoscit, & illi fit nota causa refutationis, & modus, ideoque scienti non fit fraus, neq; dolus, *l. venditor, & ibi Bald. C. de rescind. vend. l. cum donationis, & ibi Bartol. C. de transactionibus, l. in summa, S. 1. ff. de cond. indeb. ita in contingenti casu considerauit Reg. Reuerterius d. decis. 13. par. 5. dicens*, quod dum Rex assentit tali refutationi nec rescruat sibi releuium, cēsetur remittere, & loquitur in donatione feudi facta illi, qui non erat immediate ¶ successurus, & fuit decisum non esse soluendum releuium per R. C. S. prò vt etiam annuere videor ego supra q. 16. vers. sed hæc intelligas sub n. 16.

ARGUMENTVM.

Refutatio facta ab infirmo, an præsumenda in fraudem releuij, & quomodo consideretur infirmitas in hac materia, vulgariter tñ intelligitur de graui, distinguuntur infirmitatum genera, alij infirmi, alij valetudinarij, & declaratur qualis debeat esse infirmitas ad hoc, vt fraudulenta præsumatur refutatio, & quantum temporis spatium intercedere debeat à die refutationis ad morrem, in quo authoris sententia in medium profertur de spatio temporis, & quid in recoaualescente, & quid in sene.

SVMMARIVM.

- 1 **I**nfirmus refutans feudum præsumitur in fraudem releuij refutare.
- 2 Infirmitas grauis, & ad mortem proxima facit præsumi refutationem fraudulentam, & releuium debetur & nu. 7.
- 3 Infirmitas grauis facit renunciationem beneficij præsumi fraudulentam.
- 4 Fraudis coniecturæ permulta, remissiuè.
- 5 Refutatio omnium feudorum præsumitur fraudulenta, & num. 1.
- 6 Refutatio facta in fraudem Fiscij, vel Baronis non excludit releuium.
- 8 Infirmitas circa refutationem ad releuij exclusionem, tripliciter declaratur.
- 9 Infirmitas, quid sit ponitur.
- 10 Infirmorum varia sunt genera, & nu. 11. & num. 12.
- 11 Valetudinarius quis dicatur, relinquitur arbitrio iudicis.
- 12 Valetudinarij quinam proprie dicuntur, ponitur ex sententia Menoch. & varia genera proponuntur.
- 13 Valetudinarij cum vitæ discrimine, quinam dicantur.
- 14 Infirmus quisnā dicatur, ponitur, & qualis esse debet in refutatione fraudulenta,

- & num. 2. & 19.
- 15 Morboſi, quinam dicantur refertur.
- 16 Refutatio facta à valetudinario dupliciter consideratur circa tempus.
- 17 Refutatio facta à valetudinario tempore, quo non imminabat periculum mortis, nō præsumitur fraudulenta.
- 18 Regula Cancell. de infirmis resignantibus, non habet locum quando resignatio fit ab infirmo, siue valetudinario, tempore, quo non minabatur mortem secundum præsentem statum.
- 19 Leuis infirmitas facta grauis facit præsumi fraudulentam refutationem factam post superuenientiam grauitatis.
- 20 Infirmitas intelligitur quando est leuis, non autem quando facta est grauis in materia resignationis beneficiorum.
- 21 Regula Cancellariae Iud. de resignand. benefic. ab infirmis, fuit intellecta generaliter de omni infirmitate.
- 22 Infirmitas in materia præsumendi refutationem factam in fraudem releuij intelligenda est de graui, & nu. 24.
- 23 Infirmitas in quacumq; materia de graui intelligenda est.
- 24 Sufficio fraudandi releuij in refutatione nouiter expenditur, & ponderatur ab authore.
- 25 Refutans constitutus in infirmitate, siue leuis, siue grauis, si moriatur intra viginti dies à die refutationis, præsumitur in fraudem refutasse.
- 26 Pro quartana non pulsatur campana.
- 27 Mors intra viginti dies superueniens, cur faciat præsumi fraudulentam refutationem factam ab infirmo.
- 28 Morbi nonnulli intra longū tempus mortem inferunt, & refutatio facta ab huiusmodi morboſis præsumitur fraudulenta.
- 29 Infirmitas an fuerit grauis tempore facta refutationis, standum est dictis medicorum.
- 30 Reconualescens quis sit, & qualiter considerandus in materia refutationis.
- 31 Reconualescens ex sententia Aristotelis dicitur sanus, non autem infirmus.
- 32 Refutatio facta à reconualescente non est

Z præ.

presumenda fraudulenta.

- 33 *Regula Cancell. de resignat. benefic. non habet locum in reconualescentibus.*
 34 *Refutatio, contemplatione matrimonij de proximo contrahendi, facta à sene, vel ab infirmo, facit cessare presumptionem fraudis, & remissiuè.*

QVÆSTIO XVIII.

INTER ceteras fraudandi releuij suspensiones circa refutationem, præcipua illa est, quâdo pater, vel alius in infirmitate con-

- stitutus refuraret, quòd si postea moriatur, tunc fraudulentam esse refutationem circa releuium dicas ex *tex. in l. filia mea emancipata egra ff. solut. matrim. quem tex. ad hoc expendit Frecc. d. author. 3. nu. 34. vers. 1. quando agnatus, & pro singulari exornat Anna singul. 533. hoc idem firmat Bammac. in addit. manuscripta ad Andr. de Ifern. in d. S. sed & res num. 10. in vers. sed quando omnia donat, posset dici, quod presumatur fraus vbi subdit Bammac. addendo, ex hoc docuit Frecc. lib. 2. author. 3. releuium deberi quando refutatio esset facta in fraudem Baronis, vel filci, fraus enim præsumitur, quando refutans fuisse grauitè corpore infirmus, vel ad mortem proximus, quia si tunc refutat, præsumitur in fraudem releuij fecisse, vt ea nõ obstâte soluatur releuium argum. *tex. in l. filia mea emancipata egra subdens prò hoc facere tex. in cap. 2. de renūciat. in 6. qui tex. est desumptus ex d. l. filia mea emancipata egra, hæc Bammac. d. loco ad Ifern.**
- 3 Hoc idem videtur firmare alibi nèpè addens ad *tex. in l. filia mea egra emancipata*, dicens, ex hoc *tex. inmpit caussam tex. in d. cap. renūciat. in 6. vbi grauis infirmitas tempore renūciationis est sufficiens, & probabilis*

- 4 fraudis coniectura, Ex ista lege multè colliguntur fraudis coniecturæ, de quibus *Bald. in cap. 1. S. porro tit. qualiter olim feud. potest alien. quem non vidi Rota decis. 361. in antiquis incipien. non præsumitur tit. de præsumpt. Anchar. conf. 430. incip. fuisse, & ex hoc Andr. de Ifern. in d. S. sed & res num. 10. vers. 5 sed etiam, quando omnia donat pater dici posset, quia fraus præsumitur, & soluetur releuium, quod intellige, vt pra in præcedentibus dictum est, & allegauit *tex. in d. l. omnes S. lucius ff. qua in fraud. credit*, Et alij scribentes dicunt, quòd quamuis releuium non debetur quando refutatio fit in proximè successurum, si tamen fieret in fraudem filci, releuiū solueretur, vel idem si in fraudem Baronis concedentis, prout supra dixit idem *Bammac. fraus enim præsumitur si fiat refutatio tempore ægotationis feudatarij, vt quia esset valdè corpore infirmatus, tunc est sufficiens coniectura fraudis, & debetur releuium argum. tex. d. l. filia mea, Marin. Frecc. d. loco, hæc Bammac. in addit. manuscripta ad tex. d. l. filia mea emancipata egra.**

- 8 Verum hæc materia latius, & distinctè est exordienda.

Primò, est videndum, de qua infirmitate sunt prædicta intelligenda.

Secundo, in quo gradu infirmitatis refutans debet esse constitutus.

Tertio quantum tempus intercedere debet à die refutationis ad diem mortis refutantis, de quo tertio dicam latè in sequenti quæst.

- Ad primum, infirmitas est habitus cuiuscūq; corporis cōtrà naturā *l. 1. S. sed sciendum ff. de adilit. adit. Menoc. lib. 6. præsumpt. 66. num. 7. & de arbitrar. iudic lib. 2. casu 60. num. 10. habet namque suas species, quidam infirmi, dicuntur valetudinarij, & quidam infirmi. Valetudinarij autem quinam dicuntur? plures adsunt Doctorum sententiæ, quas retulit *Abb. in cap. quoniam frequenter num. 19. tit. ut lite non contex.**

alij.

alijque, prout fuit *Io. Andreas* valetudinarios dixit illos esse, qui sunt infirmi, dum contrà naturam morbo aliquo laborant, quæ opinio obscura est. Alij prout fuit *Innoc.* dixit valetudinarios esse eos, qui propter corporis debilitatem infirmi sunt, sed laborant aliqua febris acuta, quam *Innoc.* sententiam tanquam obscuram, eò quod non intelligit, quid sibi vult dicere, confutat *Menoc. de arbitrar. iudic. lib. 2. cent. 1. casu 60. num. 4.*

11 Qui *Menoc.* ultimam Abbatis sententiam sequitur, & hoc totum Iudicis arbitrio reliquit, prout probavit *Bald. in auct. sed si quis ab aliquo nu. 13. C. de testibus, Luc. de Pen. in l. unica col. 2. C. de mend. valid. lib. 11. Socc. sen. conj. 244. col. 4. vol. 2.*

12 Altera fuit opinio *Menoc. d. casu 60. nu. 5. vers. 7. hic ergo Iudex, cui & ego me subscribo, valetudinarios propriè dici illos, qui aliquo longo, & frequèti morbo laborant, qui morbus licet de per se non contineat vitæ periculum, tamen ex superuenienti fluxione, & ex longa agitatione, & cruciatu solent mortem asserre, ut dicit *Menoc.* & eos esse, qui malo corporis habitu, & affectu sepe malè valent, atque ità frequenter ægrotant, & agitantur, ita *Gemin. in cap. 1. da cleric. ægrotant. in 6. Mar. Socc. in d. cap. quoniam frequenter col. 4. vers. 3. declaratur, prout sunt laborantes podagra l. podagra C. qui morbo lib. 10. Angel. in S. item propter aduersam inst. de excusat. tutor. quæ licet de per se non sit mortalis, tamen ex superflua doloris agitatione, vel cruciatu assiduo, vel noua fluxione ex dolore caussata posset mortem inferre, vel si ad partes superiores. ut pectora, & collum ascendat, cui similis est, ille, qui laborat ex febris tertiana, vel quartana, quæ licet de per se (ut dicunt medici) non sit mortalis, tamen debilitando, & ex ea continua agitatione fit quotidiana, & solet inferre mortem, & similia prout *Quintil. Mandos.***

super regul. Cancell. Iudic. regul. 19. quæst. 5. num. 9. sicut etiam aliq̄ ipes valetudinarios, qui agitantur morbo, sed absque periculo mortis, prout sunt illi, qui laborant sciatica, vel alio morbo, Item valetudinaria dicitur mulier pregnans, & quæ peperit *Menoch. d. loco num. 6.* Alij dicuntur, valetudinarij infirmi cubantes, siuè in lecto egrotantes, & sunt illi, qui iacent in lecto cum periculo vitæ, vel sine periculo, & propriè sunt illi, qui laborant ex habitu corporis contra naturam *Gomes. ad regul. Cancellar. regul. 5. quæst. 7. col. 14. vers. sed prædicti, & quæst. 9. num. 2. sub tit. de infirmis resignant. infr. viginti dies, & hi comprehendunt tanquam genus omnes valetudinarios.*

14 Vel infirmus dicitur ille, qui intrinsecus morbo aliquo laborat ex humorum excessu caussato *Ripa in tract. de peste in princ. num. 2. & 3.* quæ infirmitas solet esse, vel in toto corpore, prout est febris, vel in parte, ut est dolor in aliqua parte, vel debilitas, *Menoc. d. loco num. 17. Gomes. d. regul. quæst. 11. col. 2.* Morbofi sūt, qui sunt affecti aliquo malo corporis affectu, ut puta dolore, tumore, plagis, vel his similibus.

Si ad valetudinarios, qui affecti sūt quodam frequenti, & longo corporis affectu mortē regulariter non mināte, secus si ex superuenienti fluxione, ut podagra in collum, febre tertiana his similibus, prout dicit *Gomes. d. regul. quæst. 16 28. in fine, tunc distinguo, aut refutatio fit antequam superueniat fluxio minans mortem, aut postquam fluxio superuenit. Primo casu dico, quod refutatio à tali infirmo licitè fieri potest, tanquam, quæ nullam contineat fraudem, eaq; careat, tales enim infirmitates læues sunt, & non lætales *Gomes. d. quæst. 27. l. quæsitum ff. de re iudic. l. qui tertiana ff. de edilit. edict. istæ enim infirmitates læues sunt, quia licet absque vitæ periculo, tamen sunt longo tempore duraturæ, sed refutatio ad hoc, ut iudicetur fraudulenta,**

facta esse debet in infirmitate graui.

Mouet me autoritas Doctorum in simili, in resignatione beneficio-
 18 rum, quæ non possunt resignari ab infirmis c. 2. de renunciat. & adest reg. Cancell. sub tit. de infirmis resignantibus, quæ incipit *Item voluit* ubi latè *Ludouic. Gomes. Episcop. Sarnens. q. 27. quem sequutus est Quintilian. Mandos. in alia regul. Cancell. iudic. incip. item voluit quæst. 5. nu. 6. in fine vers. & similiter sub eod. tit. ubi dicit, quod regula, quod infirmi non possint resignare sua beneficia, non intelligitur de illis, qui sunt constituti in infirmitate læui, ex qua non moriuntur secundum præsentem statum.*

19 Quod si tales leues infirmitates ex longo tempore agitationis, uel aliqua fluxione, uel accidenti fiant graues, hoc casu dicerem, quod refutatio facta tali tempore post superueniètiã grauitatis, tunc in fraudem facta esse uidetur, dum instare uidetur periculũ mortis, hoc mihi suadeo ex *tex. in d. l. filia*, ex author. *Bammacar. supra alleg. tam ad Frecc. d. loco*, quàm ad *d. l. filia egra*, qui dixit, quod requiritur grauis infirmitas, & ut grauiter ægrotet refu-

20 tans, quod pariter suadet ex ijs, quæ dicunt *Gomes. ad dictã regul. Cancell. q. 27. dicens, quod derogatio regulæ facta tempore infirmitatis læuis, non trahitur ad tempus, quo dicta infirmitas facta est grauis, ut quia de quarta febri facta esset tertiana, & sic de graui infirmitate est intelligendum, prout dicit *tex. in d. cap. 2. de renunciat. ibi graui infirmitate detinebatur Mandos. ubi supra.**

Sed adhuc urgeo, infirmitas in hoc casu debet intelligi de omni infirmitate, siue læui siue graui, quia dum DD. in hoc casu de infirmo generaliter loquuti sunt, ergo generaliter intelligèd. l. 1. ff. de legat. præstand. & cum quis in genere loquitur, omnes spes comprehendere videtur l. si quis earum s. in-
 21 teremptum ff. de legat. 3. & ita fuisse intelligètam regulam prædictam Can-

cellariæ de quacunq; infirmitate, siue graui, siue læui testatur *Gomes. ibidem quæst. 28. & sequitur Mandos. ibidem quæst. 5. num. 6. ex quibus uidetur didicendum, quod in refutatione infirmitas debet considerari in genere de læui, & graui, ut utroq; casu refutatio non sustineatur.*

22 Ego verò aliter dicerem, quod de graui tantum infirmitate est intelligenda refutatio fraudulenta releuij, quia & si DD. nostri feudistæ supracitati, & ut refert *Frecc. d. author. 3. num. 34. de infirmo loquuti sunt, & licet nõ expresserunt de graui, tamen sunt intelligendi secundum legem, & doctrinã, quam allegant, illa enim declarant mentem, & eorum intètionem, de quo genere infirmitatis senserunt Frecc. d. num. 34. & allegauit *tex. in l. filia mea emancipata egre, & tex. in cap. 2. de renunt. in 6. quibus in iuribus infirmitas considerata fuit de graui, prout dixit *tex. in d. cap. 2. ibi graui infirmitate detinebatur, quod benè indicauit Bammacar. dum de graui infirmitate intellexit, & benè, quia alias cessaret præsum-***

23 prio fraudis, suadet etiam hoc mihi ratio, quia infirmitas semper debet intelligi de graui ita *Philipp. Franch. in d. cap. 2. de renunciat. in 6. Felin. in c. final. de exception. est *tex. in l. sed sciendum ff. de edilit. adict. Mandos. d. regul. 19. quæst. 2. nu. 10. de infirm. resignant. Tanto magis, quia sumus in materia releuij, quæ**

24 ut dixi, stricta, & contra regulas iuris feudorum est, ideo strictè debet fieri interpretatio, & sic debet intelligi de graui, tunc enim verè, & propriè fraus etiam videtur, prout ita intelligendam esse regulam prædictam Cancellariæ refert *Mandos. ibidem quæst. 5. num. 1.*

25 Sed ego aliter existimo comprehendendo omnia supra dicta, ut siuè sit infirmus læuis, siue grauis, si tamen refutans intra vigesimum diem à die refutationis moreretur; adhuc dico refutationem in fraudem considerandam esse, & releuium deberi, & sic sufficit,

ut

vt concurrat infirmitas, siuè grauis, siuè læuis, & dum de dicta infirmitate sic infirmatus moriatur refutans intra viginti dierum spatium à die refutationis, sed vide melius, & latius, quæ dicam in sequenti, nam multoties infirmitas incipit esse læuis, & sine periculo, & ita iudicatur à medicis secundum præsentem inspectionem, sed tamen postea ex superuenienti fluxione, vel accidenti fit mortalis, exemplum in quartana, quæ secundum regulas medicorum non iudicatur mortalis, nec grauis infirmitas prout habetur *ex Franc. de Pisis in suo Antidotar. & emanauit illud vulgò dictum pro quartana non pulsatur campana*, tamen contrarium contingere aliquando solet, vt ex ætate, cõplexione debili, in senes, & in iuuenes, malè compleffionato talis febris quartana, licet alias non esset mortalis, tamen ex istis accidentibus, siuè malis qualitatibus fit mortalis, hanc considerationẽ facit *Gomes. ibid. q. 28. in fine.* Quandoq; dum quis ex infirmitate alias læui moritur, signum est, quod ex læui grauis facta est, sufficit enim vt quæcumq; sit infirmitas, dumodo quis moriatur intrà viginti dies, locus suspicioni de fraudandi releuij, prout ita est interpretatus dictam regulam Cancellariæ, *Mandos. ibidem q. 5. nu. 6. circa medium col. pen. & ita facta isto modo consideratione omnia cõcurrunt, nẽpè infirmitas grauis intrà viginti dies dum ex ea mors succedit, & mors intrà legitimũ tempus, sed vide quæ dicam in sequenti.*

Et hoc tempus viginti dierum, idè est sic taxatum, quia intrà viginti dies dicunt medici, quod omnes morbi sunt acuti, & mortem afferre solẽt, *ex Hippocrat. ita dicit Gabriel. Bergomens. in tract. pestilentie par. 2. fol. 5.* Imò quod non excedunt quartumdecimum diem. Nõ tñ excludas, quia sunt aliqui morbi læthiferi, qui longius durant, & mortem tandem inferunt, quia etiam in istis vi-

get præsumptio, dummodo refutans moriatur ex eo morbo, sufficit enim vt ille moriatur ex ipsa infirmitate, quæ tenebatur tempore refutationis, dummodo tamen eo tempore læthiferam esse iudicabatur à medicis, quod si, vt dixi, tẽpore refutationis, morbus, siuè infirmitas non erat læthifer, sed læuis, & postea factus grauis, & læthifer, dicas refutationem non esse fraudulentam, quia tũc si elabuntur viginti dies cessat fraus.

In summa non nego, quod valdè in hoc casu conferrent dicta Medicorum, qui affirmare debent, si tempore factæ refutationis imminebat periculum mortis, vel infirmitas illa erat læthifer, quia si Medici, quorum dictis erat standum in similibus affirmarent, quod tempore refutationis factæ, morbus ille erat mortifer, certè dicendum est refutationem fraudulentam.

Sed quid in recoualescente, qui non dicitur infirmus, nec sanus, sed erat medius status inter infirmitatem, & sanitatem, prout ex Medicorum sententia affirmavit *Mandos. in d. reg. Cancell. in d. q. 5. num. 10. an refutatio facta tempore reconualescentiæ possit dici facta in fraudem?* Respondeo, & ex sententia *Aristol. poster. predicament. de oppo. quem sequitur, & allegat Mandos. ibi.* non datur medium, & sic reconualescens non dicitur infirmus, sed sanus, & ideo si adhuc esset dubium, cõtrà fiscum esset respondendum, *l. non puto, ff. de iure fisci*, dico, quod in hoc casu cessat præsumptio fraudis, quia cessauit infirmitas, cum & hoc idem affirmavit ibi idem *Mandos.* quòd regula Cancellariæ de infirmis non resignantibus non habet locum in reconualescentibus.

Sed quid si refutans esset senex (de quo dicam inferius) vel infirmus, adèd vt vigeret præsumptio fraudis, an si refutaret contemplatione matrimonij, vt quia magni, vel magna dos recipe-retur per filium, hoc casu cessare præ-

sumptionem fraudandi? dicas ex regula, quòd vna præsumptio tollit alterã, prout est matrimonium, hoc casu dicerem refutationem nõ præsumi fraudulentam, si verè matrimonium esset contrahendum, infirmitas enim hoc casu non est consideranda, sed consideranda causa potior, nempè matrimonium, ob quod videtur quòd refutat, nec refert si matrimonium interueniret post infirmi mortem, quia adhuc debet actendi illa causa, licet in tempore suspecto, dummodo causa illa, & sic matrimonium habeat suum effectum, ità ego prò nunc, sed inferrius latè.

ARGVMENTVM.

A die refutationis factæ ab infirmo ad eius mortem, quantum temporis spatium debet intercedere ad excludendam, vel præsumendam fraudis suspicionem in releuio soluendo consideratur. alij dixerunt propè mortem, & declaratur, alij, viginti dies debent intercedere. Author autem considerato vario morborum genere, quorum aliqui intrà modicum tempus, aliqui intrà longum læthiferi esse solent, arbitrarium esse dijudicat.

SVMMARIVM.

- 1 **T**emporis spatium quantum debet intercedere à die refutationis, vsq; ad mortem.
- 2 Franc. de Ponte sententia circa hoc tempus refertur, dicentis propè mortem, & declaratur num. 9.
- 3 Tempus à die refutationis ad mortem variè consideratur.
- 4 Tempus à die refutationis ad mortem ex vario morborum genere arbitrarium esse ex noua authoris sententia, & n. 9.
- 5 Viginti dierum superuientiã requiri in

refutatione assertur similis decisio in Gallia facta.

- 6 Senex quantum temporis viuere potest, & à lege ei est taxatum.
- 7 Senex dicitur vicinus ad mortem.
- 8 Senex præsumitur à lege quod viuere potest per quinquennium, saltem per annum.
- 9 Verba Franc. de Ponte propè mortem declarantur de quanto temporis spatio intelligenda.
- 10 Refutatio facta à febricitante, vsque ad vigesimumprimū diē præsumitur fraudulenta.
- 11 Refutatio facta à laborate ex morbo diuturno durante per annū, & mortem, inferentes ex aliquo accidēti intra dictum tempus, si facta est propè dictum accidens præsumitur fraudulenta.
- 12 Refutatio facta tempore pestilentie quādo dicatur fraudulenta.
- 13 Pestis infectus non dicitur infirmus.
- 14 Refutatio facta ab infecto pestilentia dicitur fraudulenta intra quatragesima dies.
- 15 Refutatio facta à vulnerato intra quatragesima dies præsumitur fraudulenta.

QVÆSTIO XIX.

Tempus quo superuiuere debet refutarius post cōtractum refutationis, licet nõ nulla in superioribus terigimus) adhuc distinctè non habemus. Verum dixerunt DD. si refutatio esset facta ab infirmo. Franc. de Ponte d. tit. de refut. feud. S. 4. num. 9. (prout vidi) vnicum tantum verbum emittit de temporis istius spatium, vt si refutatio fieret propè mortem quia tunc esset fraudulenta, vt modò in superiori annui quæstione, sed non expressit vocem illam propè, de quanto temporis spatio sit intelligenda, cū alij viginti dies superuiuere debere refuta-

4 futantem dixerunt, alij propè mortem, egò verò ex diuerso morborum genere arbitrarium esse iudico, licet & non nulli dixerunt spatium anni, alij quinquennium sufficere.

5 Quòd viginti dies supuiere debeat refutans à die factæ refutationis in ipsa infirmitate, hoc dixi supra, ex simili decisione in resignatione beneficij per regulam Cancellariæ iudicum *de Clericis infirmis, non resignantibus, ubi Gomes, & Mandos. in ead. reg. q. 5. num. 7.* prout ¶ ita fuisse decisum in Sacerdotio, est .n. dignitas in Gallia, & iure patronatus in Gallia, *vt habetur lib. 3. placitorum Curia tit. 2. decis. 1. auctore Magistro Aegidio.*

6 In senè autè, quando refutatio præsumitur fraudulenta, & quantum temporis spatiū intercedere debeat à die refutationis ad hoc, vt dicatur propè mortem, cum senex dicatur vicinus ad mortem, *cap. illud 13. q. 2.* non autem 7 sunt ità proximi, ut non habeant spem viuendi per quinquennium, ex iuris præsumptione, *Alex. in l. hereditarium per illum tex. ff. ad l. falcid. vel saltem senex annum viuere sibi potest polliceri, vt dicit D. Hieronym. par. 2. epistol. tit. 3. epist. 40. Cicer. de senect. Roman. conf. 363. Gomes, in S. item si quis in fraudem num. 25. inslit. de action. semper* 9 quod senes refutāt intra hoc tempus, tunc propè mortem refutasse dicuntur, si à die refutationis prædictum tempus intercedat, & ita declarantur verba illa *D. Franc. de Pont. in senè propè mortē, & nos infra distinctiùs agemus in q. seq.*

Ego verò consideratis varijs morborum generibus, quorum nonnulli mortem inferunt intra breue terminum, alij intrà longum, variè iudicandam esse cenſeo fraudulentam refutationem.

10 Sunt quidam morbi, quos Medici vocant acutos, vt est febris, quæ mortifera regulariter est intrà quartumdecimum diem, prout ex sententia

Medicorum dixit *Gomes. d. quæst. 9. col. 3.* & anceps est vsque ad vigesimum primum, & in istis morbis, refutatio facta intrà dictum tempus fraudulenta præsumitur, si postea moriatur in dicta infirmitate, quia facta est intra fraudulentum tempus, quo existit infirmitas indicans mortem.

Quidam sunt morbi, quos Medici uocant diurnos, qui durare solent 11 per annum, & plus ut sūt febres quartanæ, & tertianæ, hisque similes, & tūc si intra dictum tempus refutatio fit, certè licet prima facie uideatur, quod non sit fraudulenta iudicanda, tamen quia ex aliquo accidenti sunt mortales, ut dixi supra, tunc si refutatio fieret propè illud accidens, uel postea, dicendum refutationem esse fraudulentam, quia fieri dicitur intuitu dicti accidentis mortiferi, nulla subsistente causa ex eadem ratione superius allegata.

12 Sed quid in pestilentia, an refutatio facta tempore pestis dicatur in fraudē facta; Respondeas, quod si refutans 13 pesti correptus est, licet alias non dicatur infirmus, adeòt non comprehendatur sub regula Cancellariæ *de infirmis non resignantibus* ut dixit *Gomes. Episcop. Sarnens. d. quæst. 9. per totam,* 14 tamen quia imminet periculū mortis intra breue spatium saltem intrà quinquaginta dies, tunc facta refutatio intrà dictum tempus fraudulenta præsumitur.

15 Quid in uulneratis? idem dicendum, ut si refutatio fieret intra dies suspectos usque ad quatragesimum, de quo uide *Gomes. in d. reg. quæst. 11.* ubi distinguit si post 40. dies uulneratus moriatur ex illo uulnere, uel ex superuenientia fluxionis nouæ, uel accidentis, Quibus diuersorum morborū consideratis generibus intrà quātam temporis intercapedinem solēt inferre mortem, si intrà ipsum tempus suspectum refutatio fiat fraudulenta, etiam præsumenda est.

ARGUMENTVM.

Seneſcus an, & quando faciat præſumi refutationem fraudulentam releuij refertur, & quis dicatur ſenex remiſſiuè.

SVMMARIVM.

- 1 Infirmus, & ſenex æquiparantur.
- 2 Regula Cancellaria procedit in ſene decrepita ætatis.
- 3 Senex quis dicatur remiſſiuè ad Menoch.

QVAESTIO XX.

T tandem ex ſupra dictis in præcedentibus quæſtionibus indubitari iuris eſt patrem, vel alium in ſeneſcute, vel infirmitate refutante in fraudem releuij, hoc facere præſumendum dixi in præcedenti, Franc. de Ponte d. S. 4. nu. 9. Menoch. de arbitr. Iudic. lib. 2. cap. 6. cent. 1. de præſumpt. lib. 6. præſumpt. 46.

- 1 num. 212. dicens infirmum, & ſenem æquiparari, ſecundum ſubiectam materiam, quicquid in contrarium in caſu dictæ regulæ firmavit Gomeſ. d. loco q. 7.
- 2 & ibi Mandos. quæſt. 4. admittens regulam illam ſolum procedere in ſene decrepitæ ætatis, qui infirmo æquiperatur.

Sed in caſu refutationis non dubitarem propter authoritatem Franc. de Ponte, ſed remanet videre quis dicatur ſenex, qua de re Menoch. latè d. præſumpt. 46. lib. 6. & de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 1. caſu 59. hæc tantum volui indicare, ne quicquã in materia relinquatur, licet quodammodo ſuperflua iudicantur cum ſuperius nonnulla interlineauimus.

ARGUMENTVM.

Releuium an ſit ſoluendum à ſucceſſore ob mortem refutantis, qui refutaerit exiſtens in ſanitate tempore refutationis, ſed mortuus deinde fuit intrâ tempus alias fraudulentam, & collatis rationibus concluditur in hoc caſu, quã infirmitas eiſque ſuſpicio non aderat tempore refutationis, releuium non eſſe ſoluendum.

SVMMARIVM.

- 1 Refutarius an ſoluat releuium ob mortem refutantis, qui intrâ tempus ſuſpectum euenerit, nulla infirmitate exiſtente, Diſtinguitur nu. 3.
- 2 Mors ſemper præ oculis habenda eſt moraliter, & ideo ſi intrâ 40. dies euenerit ex accidenti non exiſtente, nec præuiſo tempore refutationis, releuium non debetur, & ſub nu. 3. & 4.
- 3 Reſignatio beneficij facta à clerico exiſtente ſano tempore reſignationis, licet mortuo deinde intrâ tempus prohibitum, non præſumitur fraudulenta.
- 4 Reſignatio facta tempore infirmitatis à clerico deinde mortuo ex alia ſuperuenienti, tunc dicitur fraudulenta.
- 5 Releuium ut debeatur debet refutans mori ex infirmitate illa, qua tenebatur tempore refutationis, non autem ex ſuperuenienti, & ſub nu. 8. & 9.
- 6 Infirmitas leuis tempore refutationis, nõ facit præſumi fraudulentam refutationem, licet refutans ex alio ſuperuenienti moriatur.
- 7 Beneficium erectum poſt gratiam de vacaturo beneficii, non comprehenditur ſub gratia, licet vacatum poſt gratiam.
- 8 Mors refutantis actum fraudulentum, debet intelligi illa, qua prouenit ex infirmitate exiſtente tempore actus.
- 9 Vendens ſeruum deinde mortuum ex infirmitate

*firmitate superuenienti non existente,
tempore venditionis non tenetur redhibitoria.*

QVÆSTIO XXI.

IA M vidimus de fraude releuij que resultat ex refutatione facta ab infirmo uel senē, uel reconualescente, qui intrā præscriptum tempus se-

cundum uariam morborum speciem moritur, dubitauit quidam Doctor an fraus præsumenda erit si refutans corpore sanus refutauerit, nulla infirmitatis existente suspitione, & deinde moriatur intrā tempus aliàs suspectū de fraude puta intrā uiginti dies, uel quattaginta, an hoc casu refutatio erit præsumenda fraudulenta releuij, & (refutatione non obstante) soluet refutatarius releuium tempore mortis refutatantis.

Et licet uideatur præsumi fraudulenta, eò quòd interuenit mors intrā prefinitum tempus, quòd fraudem indicat, tamen respondi contrariam sententiam amplectendam, uti de iure sustentabiliorem, & magis rationi accomodatam, ac proximam, pròut sequentibus medijs apparet.

Primo, & si semper quis uideatur esse proximus ad mortem, quia ex ore Dei habemus, uigilate, & orate, quia qua hora non putatis, Filius hominis ueniet, & ideo semper de morte debemus cogitare uti iam iam nos cōgressura, & facere debemus semper, tamen hoc debet fieri moraliter, quo uerò spectat ad actus indifferentes, siuè profanos distinguo, aut consideramus mortem quatenus, quis semper stat in periculo moriendi, Aut consideramus mortem, quatenus quis uerosimiliter est moriturus ex aliquo accidenti, inter quos casus magnum adest discrimen, ut probat Abbas per illum tex. in cap. de suis in fine de sententia excommunicat. si consideramus in primo casu, nēpè periculi, tūc certum est, quòd mortaliter tantum, quis de morte semper cogitare debet; In actibus autem profanis, siuè indifferentibus hoc periculum non consideratur, quia si consideraretur esset destruere uniuersum, nullus enim perpetuitati studeret, & de hoc primo casu nō uidetur loqui, nec debet intelligi communis illa siuè recepta Regnicolarum nostrorum sententia, dicentium, quòd mors refutantis intrā 40. dies à die refutationis faciat præsumi fraudulentā, meritò non potest ad hunc casum sententia Doctorum referri, quia sumus in sano nō imminente morte, siuè periculo, pròut in puncto de beneficio dixit Ludouic. Gomez. ad regul. Cancellar. quæst. i. 8. uers. sed istis non obstantibus sub tit. de infirmis resignant. ubi probat in calu fortiori, quòd si clericus esset in periculo euidenti mortis, utpotè tempestatis, uel in alio periculo, & resignaret beneficium, si deinde moreretur intrā uiginti dies, resignatio ualebit, quia sufficit, quòd sit sanus tempore resignationis, dum regula de infirmis resignantibus requirit infirmitatē tempore resignationis, quo tempore, ex statu, in quo erat clericus, non erat infirmitatis.

Estq; tantum uerissima hæc doctrina, quòd requiri debet infirmitas tempore refutationis, & ex illa infirmitate debet mori, quòd resignans si esset in vna infirmitate cōstitutus, & resignaret, sed non moreretur ex ipsa infirmitate, imò sanus fieret, sed postea moreretur ex alia superueniente infirmitate, adhuc beneficium vacabit p resignationem, nō aut per mortē, ea nimirū ratione, quia quando DD. siuè tex. loquantur de aliquo gesto in infirmitate, ex cuius morte præsumit lex fraudem, debent intelligi de causa prima immediata, & sic de causa finali, nēpè de ipsa infirmitate, qua tenebatur

6

batur tempore refutationis, siue resignationis, ad quam, & ad quod tempus regula prohibens resignationem, habuit respectum, & sic finis prohibēdi, & causa immediata fuit infirmitas, tunc tempore vigenſ, quòd si alia superuenerit, ad illam superuenientem non habuit respectum, nec considerationem, tanquam non existentē verè, nec in potentia præuidēdi, siue vt potuisset præuideri, put ita decisum fuisse in resignatione beneficij in vna Compostellana coram D. Gomezio, refert ipse Gomez. in d. regul. Cancell. q. 11. vers. & ista opinio, qui sic interpretatur regulam de infirmitate loquentem, vt debeat intelligi de infirmitate existente tempore resignationis, & vt mors inde superueniēs causam habeat immediatam à dicta infirmitate tempore refutationis, non autem vt causam habeat ab alia infirmitate superueniente, & sic correspondet doctrinæ supra allegatæ, quod dictio illa, de infirmitate, vt dicunt DD. quod refutans debet mori de illa infirmitate, & sic mors debet immediatè causari ab illa infirmitate existente tempore refutationis, quæ dum non extat in casu nostro, ideò refutatio fraudulenta non est præsumenda.

Estq. tam vera hæc doctrina, quod
 8 & si tempore refutationis adesset aliquis infirmitas, quæ non minatur mortem, tamen si postea superuenerit alia noua infirmitas, non causata ab illa prima infirmitate, adhuc refutatio non deberet præsumi fraudulēta, quia de infirmitate tunc existente videtur cogitatum, quæ mortem non minabatur, non autem de superueniente, & sic tempus acti gesti debet considerari
 ita probant tex. in Clem. fin. de rescriptis, & in cap. ad audientiam, de eccles. adific. & in cap. quod vero 3. q. 2. In cap. fin. de rescriptis, habetur, quod si Sum. Pont. facit gratiam alicui de beneficio vacaturo, si post gratiam erigatur beneficium, & vacabit, hæc gratia non com-

prehendit tale beneficium, ea ratione, quia tempore gratiæ erectum nō erat, sed superuenit, & ideo dispositio tanquam ad quid superueniens, & incogitatum non trahitur, exemplo renunciationis, siue transactionis, quæ non operatur, nisi in illis rebus, quæ existebant tempore renunciationis, vel de quibus cogitauerunt tempore renunciationis, quòd si aliæ res superuenerint, vel aliæ causæ, tunc simplex renunciatio, siue transactio nō trahitur ad superuenientes res, & ad incogitata, de quibus partes non cogitauerunt, l. qui cum tutoribus, ff. de transaction. cum concord. Sed cum in hoc casu de morte non fuit cogitatum, nec cogitari poterat verosimiliter, dū causa, & sic infirmitas non aderat, ergo doctrina illa de morte refutantis intra 40. dies non est intelligenda, nec trahenda in hoc casu in morte superueniente, quia actus refutationis tempore quo fit, est ab omni suspitione longinquus, dum non adest causa suspicandi fraudem, ergo carere debet effectu, nempe vt iudicetur fraudulenta.

Tantò magis, quia vt diximus supra in principio nostri tractatus, sumus in solutione releuij, quæ, vt dixi, abhorret à regulis iuris communis feudalis, & est odiosa, quo casu res, & questio, est intelligenda in suis proprijs terminis veris strictè, non autem præsumptiuè, vel interpretatiuè, nec trahenda, ita in simili considerat regulam Cancellariæ de infirmo, Gomez. d. regul. q. 9. vers. prædictis non obstantibus, in fine, dicens, quòd cum regula de infirmis resignantibus, loquatur de infirmo, debet intelligi de infirmo verè, & ppriè tempore refutationis, & ex dicta infirmitate resignans moriatur, alias hæc solutio posset trahi ad casus multos similes, & sic ad multas personas male se habentes, dicendo esse infirmos, & similes infirmis reluctante regula, quòd solutio releuij non est trahenda ad casum similem, prout supra ex do-

doctrina Andr. de Ifern. & aliorum. diximus in principio nostri tractatus solutionem releuij non esse trahendâ ad casum similem, sed esse intelligenda ad casu expresso, in quo loquuta est, idcò cum DD. loquuti fuere de morte, intrâ quatragesima dies causata ex infirmitate existente tempore refutationis, meritò non est trahendû ad hunc casum, quia quando ad inuolidandum actum lex vult vt concurrât duo copulatiuè, vel vnû cõsequutiue alteri, tunc non sufficit concurrere alterum, ex regula vulgata iuris cõmunis, In hac autem releuij solutione DD. considerauerunt infirmitatem, tẽpore refutationis, & itâ sunt intelligendi, & mortem ex dicta infirmitate, prout itâ intelligit ius, sed in hoc casu deficit alterum, nẽpẽ infirmitas tẽpore refutationis, meritò legis dispositio annullantis actum, vti fraudulentum locum habere non debet.

11 Simile videmus de actione redhibitoria, qua redhibens animal, vel seruum morbo aliquo infectum, tenetur ad pretium actione redhibitoria, vel quanto minoris, tamen ad finem talis actio suum habeat effectum, ac locum, inter alia concludenter probare debet em ptor, vt tẽpore contractus aderat morbus ille, ex quo animal, vel seruus mortui, vel deteriorati sunt, aliàs si mors, vel deterioratio superuenissent, non tenetur venditor, non alia ratione, nisi quia tempus contractus debet attendi, si vel ne morbus, extaret, nã siuè latenter, siuè apparet, vel inueteratè, tunc enim mortẽ superuenientem, presumit lex, causam habuisse à morbo illo existẽre tempore contractus, siuè latenter, siuè apparet, ergo idem dicendum in refutatione ad finem iudicandi illam fraudulentã releuij, vt attendamus, si vel nẽ tempore, quo celebrata fuit, vigebat aliqua infirmitas, vel morbus in refutante, vt eo casu refutatio fraudulenta releuij presumenda sit, & re-

futatarius ad soluendum releuium Fisco sit omninò admittendus, hæc sufficit indicasse, si tamen casus euenerit alia meliora preferamus.

ARGUMENTVM.

ARGVMENTVM.

Releuium an sit soluendum à refutatorio in morte refutantis, si refutatio fuerit facta tempore, quo refutãs erat sanus, sed benè registrata fuerit tempore, quo erat infirmus ipse refutans, & sic infirmitas non erat tempore refutationis, sed tempore registrationis, dubitatur, & cõiectis hinc inde rationibus concluditur infirmitatem tempore registrationis non nocere, sed sufficere illam non fuisse tempore refutationis.

SVMARIVM.

- 1 Registratio refutationis facta tempore infirmitatis, an valeat dubitatur num. 4. 5. 6. concluditur num. 7. 11. sub num. 13.
- 2 Refutatio absque registratione non obstat quin releuium non debetur.
- 3 Refutatio intrâ tempus registrationis dicitur esse in pendentis, & imperfecta, secus post registrationem.
- 5 Consensus superueniens tempore infirmitatis clerici renunciantis non validat renunciationem, sed contrarium statuitur num. 9. declaratur num. 13.
- 8 Infirmitas tempore registrationis non est trahenda ad tempus refutationis.
- 10 Qualitas ad validitatem actus requirentis plura tempora, debet concurrere omnĩ tempore.
- 12 Suspicio fraudis tempore registrationis nõ facit fraudulentam refutationem.
- 14 Matrimonium requirit consensum, & copulam, ex qua accipit perfectionem.

QVAE.

QVAESTIO XXII.

Mergens à præcedenti hæc est quæstio, vsui quidem, ac in dies facile euentura, pone q̄ pater, vel alius existens in sanitate corporis, & mētis,

adeòt nihil penitus poruisset dubitari de infirmitate, refutasset iusta præcedente causa filio suo, vel immediatè successuro feuda, vel feudū, sed postea facta refutatione intrà paucos dies pater, vel refutans efficeretur infirmus, & deinde moreretur, & tempore infirmitatis existentis, vel imminentis registrarat refutationē, an hoc casu, talis refutatio posset dici fraudulenta, adeòt sequuta morte omninò esset soluendum releuium, nulla habita ratione de refutatione, tanquam in fraudem releuij facta, stante quod mortuus sit intrà tempus, alias suspectum.

Et quidem valdè dubitationi locus est, talem refutationem fraudulentam esse iudicandam, proindeq. releuium esse soluendum tempore mortis plera, quæ prò Fisco concludenter faciunt, adeòt me torquent.

Primo, certum est, quod in refutatione debemus considerare vnum requisitum principale extrinsecū, à quo refutatio ipsa robur, ac validitatem accipit, & est registratio in quinternionibus Regiæ Cameræ, adeòq. est verum, quod hoc secundum tempus debeat actendi, quod si talis registratio minimè fuerit intrà tempus, tunc refutatio ex dispositione Regiæ Pragm. esset nulla, pròt pragmatica ipsam nullam declarauit, & ideò dicendum est quod refutatio accipit robur, ac validatur ab ipsa registratione, à qua validatur ipsa refutatio, & recipit essentiam, quæ refutatio adeòt requirit registrationem, vt tota videatur refer-

ri ad tempus registrationis, tamquam ad causam finalem, à qua finem accipit, ac perfectionem, quia finis dat esse rei *l. Iulianus, S. si quis rem, ff. ad exhib.*

In tantum, quod medio tempore ad registrandum, refutatio dicitur esse inpendenti, nam potest esse, quod non registretur, & tunc vitiabitur, & nulla erit, quod si registretur valida erit, & sic est inpendenti, sed facta registratione, amplius non dicitur pendere, sed perfectum esse, quia antea requirebat illam sollemnitatem extrinsecā, & formalem, quæ poterat fieri, & non fieri. Casus autem validitatis refutationis dependet ab hoc secundo actu, qui si fiat validè, valida erit refutatio, si autem fiat inuolidè, inuolida erit refutatio, meritò dicendum est fraudulentam esse refutationem, quia registratio, & sic perfectio refutationis est facta à persona alias inhabili ad refutandum, & sic ab infirmo, licet facta sit tempore habili, & sic sanitatis, quia idem est facere actum inuolidum tempore habili, & facere actum validum tempore habili, sed cōferre in tēpus inhabile, pròt est in casu pposito, quia facta est refutatio tempore habili, sed eius finis, & implementum iam reperitur in tempus inhabile collatum.

Secūdo, hoc idem in casu simili videtur dubitare *Ludouic. Gomez. ad reg. Cancell. de infirmis resignant. q. 12. num. 1. vers. solutio*, vbi mouet quæstionē, quid si clericus in sanitate constitutus renunciauerit beueficiū, sed postea vulneratos, & sic ad mortem proximo datus fuerit consensus tali renunciationi, an hoc casu beneficium vacabit per renunciationem, vel habebit locū regula de infirm. non resignantibus, & dubitat, quia adtento fine, idest consensu, qui dat finem, & perfectionem renunciationi, videbatur concludendum in illo casu regulam de infirmis non resignantibus locum habere, stante q̄ infirmitas iam erat in actu perfectionate refutationem, & adeo est verum,

rum quòd ita statuerunt Summi Pontifices Clemès Sept. in extrauagan. & Paulus Tertius in alia regula, statuentes, infirmitatem existentem tempore præstandi consensus, iustam esse causam annullandi, & inuvalidandi talem renunciationem, ad eòd beneficium potius dicatur vacare per obitù, quàm per renúciationem, ita videtur annuere d. Ludouic. Gomez. d. quæst. 12. in fine, & quæst. 31.

6 Itz tamen videntur maximopere me torquere, quia certum est, quòd refutans quando est in infirmitate tempore registrationis, idèo registrat, quia scit, quòd si non registraret, nulla esset refutatio, & sic in animo habet fraudem, animus enim, & intentio distinguunt maleficia.

7 Sed plura alia sunt, quæ contrariã partem suadent, vt veriore esse sequendam, vt in tali casu refutationem nullo modo fraudulentam esse iudicandum sit, & si registrata fuerit in infirmitate.

Primo, iam diximus supra, quòd in materia releuij strictè procedendum est, & verba sunt intelligenda in casu, in quo loquuntur, nec trahenda de vno ad alium, nec similem, vel de vno tempore ad aliud, sed DD. Regnicolæ nostri, nostrorumq; Tribunalium decisiones, iam statuere refutationem fraudulentam esse, quando abstracta est

8 infirmo, tempore refutationis, meritò infirmitas tempore registrationis nõ est retrahenda ad tempus refutationis, quo tempore requiritur infirmitas, ergò dicendum est, dum DD. & decisiones statuere de infirmitate tempore refutationis, non esse trahendum tempus registrationis ad tempus refutationis, ita deducit Gomez. in simili ad regul. Cancellar. de infir. non resignant quæst. 31. sol.

9 1. vers. concludo, dicens regulam de infirmis non registrantibus, quæ voluit resignationem non esse validam, quando facta est ab infirmo, vt non habeat locum in infirmo existente in

actu consentiendi, quia regula loquitur de resignatione facta est in infirmitate, & non de consensu in infirmitate, meritò dum infirmitas non fuerit tempore refutationis, nihil est cõsiderandum de infirmitate tempore registrationis, quia dum loquitur in uno tempore, non intelligenda in alio.

Secundo, probatur, quòd quando ad esse, siuè ad substantiam alicuius 10 actus, concurrunt plura tempora, & ad validitatem illius actus debet concurrere aliqua qualitas, tunc illa qualitas, debet concurrere omni tempore S. in extraneis de hered. qual. & diff. vbi capacitas hæredis nõ sufficit, quòd interueniat tempore acceptationis, & sic aditionis, in quo actu, siuè tempore reducitur ad effectum, siuè completur primus actus, & sic institutio facta à testatore, quo casu videbatur dicendum sufficere, quia concurrebat illa qualitas tempore, quo actus perficiebatur, & tamen tex. decidit contrarium, debere concurrere omni tempore, & sic tempore institutionis, mortis, aditionis, ita etiam deducunt Bald. in cap. constitutus de rescript. Gomez. d. q. 12. vers. quid tenendum, & quæst. 31. 11 col. 2. vers. & quia, Ergo si ad validitatem refutationis requiritur registratio, & sic secundum tempus dans perfectionem actui, & infirmitas annullat refutationem in illa factam, ergò dicendum est, quod deberet concurrere vtroq; tempore, nempe refutationis, & registri, sed in hoc casu concurrat solum tempore registri, non autem refutationis, meritò dicendum refutationem non esse fraudulentam, 12 suspicio enim fraudis fuit considerata tantum tempore refutationis, idèo nõ debet extèdi in tempus registri, & ita fuisse interpretatam regulam Cancellariæ requirentem infirmitatem in resignatione, & sic non sufficere, quod concurrat infirmitas tempore consensus Gomez. d. quæst. 12. & 31.

A a adco

13 adeò quod fuerunt necessariæ Pa-
pales sanctiones declarantes sufficere
vt sit locus regulæ, quòd infirmitas fuit
tempore consensus, licet antea fuisset
semper, & indistinctè decisum suffice-
re infirmitatem, non fuisse tempore
resignationis, vt affirmat *Gomes. d. q.*
11. & quest. 31.

Ex quibus, iam videntur sublata,
quæ in contrarium adducta fuere,
Primò, ad primum obiectum pro Regio
Fisco, iam responsio apparet ex primo
fundamento pro validate refutationis
14 adducto, Imò vterius dico, quòd licet
refutatio accipiat robur ab ipsa regi-
stratione, tamen negari nõ potest, quin
ipsa refutatio iam valida antea fuerit,
benè verum, quòd illa registratio est
exequutio actus, nam ideo registratur
in Regia Camera ad finem, vt fiscus
de illa habeat notitiam ad finem vidè-
di si, vel nè fraudulèta sit pro exaccio-
ne releuij, & tunc refutatio execu-
tionẽ habet, licet iam antea perfectã
erat, quo casu habemus exemplum
15 de matrimonio, quod de iure ciuili
perfectum solo consensu, tamen con-
cubitus dat executionem actui, &
non facit matrimonium, quòd an-
tea factum, & perfectum erat per
consensum *l. nuptias ff. de reg. iur. cap.*
licet de transl. Episcop. & ita censuisse
Rotam Romanam sæpè in talibus re-
gistrationibus, vt consensus det exe-
quutionem, non autem perfectionem
actui resignationis *Gomes. d. quest. 31.*
col. 2. & ita dicendum in tali regi-
stratione, vt potius sit exequutio refuta-
tionis, quia fiscus, qui poterat præte-
dere interesse super feudo refutato, si
vel ne poterat refutari, tunc data no-
titia, & registrata refutatione, tacitè
videtur fiscus consentire, vt exequa-
tur talis refutatio, & sic dum est exe-
quutio actus, infirmitas non nocet.

ARGUMENTVM.

Duabus factis refutationibus vna in in-
firmitate, & registrata intrã pragmati-
cæ tempus, sed non mortuo refutante
intra suspectum tempus, Altera facta
in sanitate, sed mortuo refutante in-
trã tempus ad registrandum, & intrã
tempus suspectum de fraude releuij,
an hoc casu refutatarius soluere de-
beat releuinm.

SVMMARIVM.

- 1 **R** Eleuium an debeatur si due essent
refutationes, vna tempore infirmi-
tatis, & registrata intrã tempus, & in-
trã 40. dies, altera in sanitate, sed non
adhuc registrata, & intrã 40. dies mo-
reretur refutans, & resoluitur *num. 2. 3.*
& seq. ad *unm. 7.*
- 2 Refutatio facta ab infirmo dicitur frau-
dulenta.
- 3 Mors refutantis sequuta intrã 40. dies
facit præsumi fraudulentam refutatio-
nem.
- 4 Infirmitas refutantis, eiusque mors ex
dicta infirmitate faciunt refutationem
fraudulentam.
- 5 Resignatio beneficij facta in infirmitate,
& morte ex ea sequuta non valet.
- 6 Sola infirmitas non facit præsumi frau-
dulenta refutationem, sed mors debet
etiam sequi, secùs in beneficijs.
- 8 Suspicio mortis durat vsque ad quatra-
ginta dies.
- 9 Infirmitas superueniens non facit frau-
dulenta refutationem.
- 10 Refutatio quid possit registrari intrã
quindecim dies post mortem refutantis
ponderatur.

QVÆSTIO XXIII.

Interrogatus quodā in cōfessu DD. in casu occurrenti, in quadā cōsultatione, Pater in infirmitate cōstitutus refutauerat feudum filio suo,

1 & infirmitate vterius protracta, adeo ut permulti dies essent effluxi, & iam registrata esset talis refutatio, patre non adhuc mortuo intrā suspectum tempus, quinimmo elapso suspecto tempore pro releuij fraudem. Verum iam in sanitate constitutus pater ter dubitans fortasse de validitate primæ refutationis, de nouo secunda vice refutauit filio feudum, sed non registrata hac secunda refutatione, nec elapso tēpore suspecto de releuij fraude, mortuus iam pater est, filio iam succedente, nec soluente releuium, Fiscus prætendebat duplicatum releuiū; Filius autem prætendebat non esse adst rictum ad soluendum vnicum releuium, idedq; nec ad duplicatum.

Pro parte Regij Fisci ponderabatur.

2 Primo, quod aut filius vellet vti prima refutatione, & dicebat vti factam in infirmitate, & sic tempore inhabili, & postea sequuta morte, quæ videbatur habuisse causam à dicta infirmitate, in qua cōstitutus erat tempore primæ refutationis, ideò fraudulenta est iudicanda, & per consequens ad releuium, non obstante dicta refutatione, hæredem filium esse adst rictum, quo non soluto ad duplicatum.

3 Si verò vellet vti secunda refutatione, & dicebatur valdè vigere præsumptionem fraudandi releuij, ob mortem sequutam, & præcedentem infirmitatem, ex qua videbatur, quòd causam habuit mors deinde sequuta, stante quòd non longum intercedebat temporis spatium, quo casu hæc refutatio

duo patiebatur vitia. Primum, quia non erat registrata intrā legitimum tempus. Secundum, quòd pater licet non erat mortuus ex præcedenti infirmitate, vt iam constabat, tamen adhuc erat mortuus intrā tempus suspectum, nempè 20. & 40. dies, intrā quòd tēpus ponderabatur pro parte Fisci de facili remansisse aliquam infirmitatis absconditam reliquiam.

Sed ego respondebam, quòd quantum spectabat ad primam refutationē, non esse dubitandum, quòd in fauorē hæredis esset consulendum, quia & si refutatio esset facta in infirmitate, tamen dicebam, vt supra probaui, quòd 4 ad finem, vt refutatio facta ab infirmo censeatur fraudulenta, duo debebant interuenire. Primo, quòd refutatio fuerit facta à patre constituto in infirmitate, & quòd pater refutans fuerit mortuus ex illa infirmitate, in qua reperiabatur tempore refutationis, vt fat superque præmonuimus alias si esset infirmitas superueniens, & non existens tempore refutationis, nullam affert suspicionem fraudandi releuium, & ideo dū pater in casu prædicto præsupponebatur non esse mortuus ex dicta infirmitate, cessat omnino releuij fraudandi suspicio, pròut in beneficio videmus, vt omninò concurrāt duo, nempè infirmitas tempore resignationis, & quòd resignans sit mortuus ex dicta infirmitate, pròut affirmat, & probat Gomez. ad regul. Cancell. de infirm. non resignantibus, q. 12. vbi affert Bullas Papales hoc decedentes.

Nec obstare dicebam, quòd aiebat 6 Gomez. d. loco, nempè ob solam infirmitatem esse inuvalidam refutationem, & per consequens ab initio inuvalidam non validari ex superexistencia sanitatis, & vitæ refutantis, quia dicebam regulam illam procedere, quando ex sola infirmitate inuvalidabatur refutatio, siuè renunciatio beneficij, sed in casu nostro requiritur, & infirmitas existens tempore refutationis; & mors

A a 2 sequu-

sequuta ex dicta infirmitate, adeò ut vnum tempus dependat ab altero, & secundum tempus potest validare illud primum tempus, quod erat in pendentibus, pariter inualidare, siue inualidum iam declarare illud, quod inualidandum dubitabatur ex hoc secundo tempore.

In beneficijs autem sufficit sola infirmitas, quia in illis strictius proceditur ob simoniæ crimen, & animæ peccatum.

7 Et sic concludebam non teneri filium ad releuium, quia refutatio non erat inualida, immò & registrata, & omni sollemnitate vallata.

Quoad secundam refutationem distinguerebam, aut mors dependebat ex infirmitate illa prima, aut superuenit post lapsum temporis legitimi, intra quod non præsumebatur refutans mortuus ex dicta infirmitate primo loco existente.

Primo casu dicebam teneri heredem ad releuium, quia aderat infirmitas, siue longo post tempore, siue intra tempus suspectum; tempus enim ad nihil aliud inductum, ac præscriptum fuit, nisi an sciendum, quanto tempore infirmitas potest esse mortalis, & secundum regulas Medicorum, infirmitas est mortalis vsque ad vigesimum primum diem, ut dixi supra q. 19. sed non per hoc, quod sint elapsi viginti & vnus dies cessat mortis suspicio, quia periculum aliquando durat vsque ad 40. dies, & durat semper, quandiu durat infirmitas mortalis, dum itaque ista mors dependet ex dicta prima infirmitate, dicendum est omnino releuium esse soluendum, ea ratione, quia militat ratio suspicionis, fraudandi releuium.

8 Secundo casu, quando infirmitas est superueniens, & tunc perquiras, quæ dixi supra de infirmitate superuenienti d. q. 19. ut non obstat heredi, quin non teneatur, nec ad simplex, nec ad duplicatum releuium.

10 Et hoc casu non obstat, quod ista refutatio non reperitur registrata, intra quindecim dies, intra quos mors

refutantis intercesserit, sed post mortem refutantis fuerit registrata intra quindecim dies Regiæ pragmaticæ, quia dicta pragmatica non innuitur alia ratione, nisi ut innotescant Fisco refutationes intra quindecim dies, ad finem euitandarum fraudum. At verò in hoc casu mors refutantis nullam in medio inducit fraudem, merito dicendum est mortem non obstat, quia posset registrari post mortem, & registratio talis, post mortem facta proderit refutatorio, quia refutarius habet illam dilationem quindecim dierum ad sui fauorem, eaque potest uti, dum Regia Pragmatica requirit tantum registrationem intra quindecim dies, non alia de causa, nisi ut innotescant Fisco tales refutationes, ergò si refutarius notas fecerit Fisco intra præfinitum tempus, res erit extra aleam, validaque erit refutatio, & registratio. Registratio enim non est actus, qui requirat superuientiam omnium personarum, nempe refutantis, & sic patris, & refutarii; sufficit enim ut fiat tempore legitimo, habili, & non suspecto de morte enim refutantis non debet curari, tanquam de casu inopinato quando non prouenit ex infirmitate existente tempore refutationis, tamen si casus acciderit melius cogitandum.

ARGUMENTVM.

Refutationem factam reseruato usufructu, vel administratione quando in fraudem releuij factam esse dicatur, & quid in donatione, ponitur quid reseruatum vsque ad tempore Frecc. & ad tempora Franc. de Ponte, & quid si refutatio esset facta reseruata facultate disponendi de aliqua quantitate, & attendendus est vltimus contractus refutationis simplicis in primo reseruatus fuisse usufructus, Et tot quando valeat refutatio.

SVM.

SVM MARIVM.

- 1 **R**efutatio referuato vsufructu, vsque ad tempora Frecc. non fuit habita fraudulenta releuij, sed post Frecc. ad tempora Franciscum de Ponte aliter seruatatur.
- 2 Decisiones referuntur tempore Frecc. per quas refutationes, referuato vsufructu, factas non fuerunt habite pro fraudulentibus.
- 3 Donans feudum, referuato vsufructu, & administratione, tempore Freccie, non soluebat releuium in morte alterius ex ipsis stante Regio assensu.
- 4 In donatione feudi referuato vsufructu Reg. Cam. referuat sibi releuium tempore mortis refutantis, suæ donatis, & n. 10.
- 5 Post tempora Frecc. soluitur releuium in in refutatione facta, referuato vsufructu.
- 6 Assensus Regis, non autem Proregis requiritur in refutatione facta referuato vsufructu secundum Franc. de Ponte sententiam.
- 7 Refutationes possunt fieri contemplatione matrimonij.
- 8 Refutatio, referuata potestate disponendi de aliqua quantitate super feudi valore, non excludit integrum releuium, sed fuit iudicatum, deberi quamdam partem.
- 9 Refutatio valet, si primò referuasset vsufructum, & deinde in alio contractu refutasset, & vsufructum, & proprietatem.
- 11 Refutatio referuato vsufructu, an valeat remissuè.

QVÆSTIO XXIV.

Non ab re hic censui obseruare dicta per Regnicolas de refutatione feudi facta, referuato vsufructu, vt quidem vsque ad tempora Freccie in donatione feudi facta

- referuato vsufructu, fuit seruatum valere, & releuium non deberi tempore mortis donantis, vt in causa D. Catherinæ dela Ratha Comitissæ Casertæ, quæ donauerat castum D. Franciscò Gambacurta, de qua decisione memicit *Ayell. de iure adoha num. 80.* qui dicit, quod Franciscus voluntariè soluit releuium, & iterum ipso Freccia patrocinate, fuit decisum in causa cuiusdem nobilis Hydruntini, qui donauerat feudum, quodam referuato vsufructu, & administratione, dummodo tamen (admittit *Frecc. d. author. nu. 17.*) quod accedat assensus domini, ex quibus licet videbatur Frecc. inclinare, quòd idem esset dicendum, in refutatione facta referuato vsufructu, tamen aliter seruari dicit, per Regiam Cameram, vt tales refutationes non admittantur, & quatenus admittuntur, semper pro Curia seruatur releuium tempore mortis refutantis soluendum.
- 5 Sed post tempora Frecc. vsq; ad tempora Io. Franc. de Ponte, qui de hac re latè *de potest. Proreg. titul. de refutat. feud. S. 3.* aliter seruari dicit, & video ex *d. Franc. de Ponte*, qui admittit talè refutationem, seruato vsufructu, in Regno non posse fieri cum assensu Proregis, sed opus est assensu immediato Regi, ea adductus ratione *ex pragm. vulgo delli noue capi*, prohibente Proregibus assensus præstare, semper quòd diuisio feudi inducitur, quam diuisionem induci autumat ipse Franc. de Ponte; in eo casu, quo dominium vile diuiditur à proprietate feudi, cum vsufructus sit pars domini, vt latè ibi fundat ad num. 7.
- 6 Declara tamen hæc dicta per *Fræc. de Ponte ibi S. 3. num. 1.* tales refutationes referuato vsufructu posse fieri contemplatione matrimonij, vel cum causa, vt ipse refert *S. 4. in fine*, & ita fuisse decisum in causa Principis Melphicæ cum Comite Sinopolis.
- 8 Declara secundo, vt valeat refutatio, & integrum releuium non debeatur,

tur, si refutans refutasset referuando sibi tantum limitatam facultatem disponendi de aliqua quantitate super feudis, tunc enim integrum releuium non soluitur, sed fit compositio cum Regia Curia, vt post *Frecc. d. auctorit.*

¶ 3. num. 18. in fine, refert fuisse decisum Reg. de Ponte d. S. 4. num. 6. in fine, in causa Ducis Magdalonis, qui donauit omnia feuda filio, referuata sibi potestate disponendi de ducatis centum mille, in beneficium D. Marię Annunciatę Neapolitanę pro redemptione suorum peccatorum.

9 Declara tertio, vt valeat refutatio, si primo loco refutans referuasset sibi vsumfructum, & deinde in alio contractu, facta prius menciónē de primo eius tenore, refutasset, adempto vsumfructu, & omnia refutasset, prout ita concludere videtur *Vinc. Anna alleg. 23. vol. 1. & alleg. 75. vol. 2. de quo meminit de Ponte d. S. 3. num. 2.*

10 Ex quibus clarè deducitur, & indubitatè patet, quòd in Regno nostro hodie tales refutationes sine causa non admittuntur, & si admittuntur prauio Regis assensu, releuium debetur, si in registratione esset esset referuatum per Regiam Curiam.

Et an valeat refutatio facta de feudo referuato vsufructu, sine vel cum assensu Regio, vide quę latè contra *Camerar.* disputat defendendo *Andrę de Ifern. Off. Bammucar. in cap. beneficium cum vassallo quest. 1. per totum, vbi plures hinc inde recenset sententias, & concludit.*

ARGVMENTVM.

Nouus successor in feudo, an teneatur soluere releuium per suos prædecessores non solutum, & quid si essent plura releuia non soluta, & quid in laudimio, vel censu præterito, affirmarunt,

& satius erit pro soluente, vt sibi à fisco, vel alio cui soluit, sibi actiones faciet cedere, Item in seruitio feudali, in collectis, & tributis remissiuè.

S V M M A R I V M.

- 1 **N**ouus successor in feudo, an teneatur soluere releuia non soluta per suos prædecessores dubitatur.
- 2 Actio personalis non sequitur possessorem feudi.
- 3 Nouus successor non teneatur soluere census præteritos, quod intellige in *Emphiteuta Reipublica*, secus priuati num. 7.
- 4 Nouus successor in feudo tenetur soluere releuia non soluta.
- 5 Nouus successor in *emphiteusim*, debet soluere laudimia præterita non soluta.
- 6 Actio pro laudimio hypothecaria est.
- 8 *Emotes feuda*, & soluentes releuia non soluta, debent sibi cedi facere actionem à fisco contra venditorem.
- 9 Nouus *emphiteuta* soluens laudimia debet sibi cedi facere actionem contra suos authores venditores.
- 10 Nouus successor in feudo, tenetur soluere seruitia præterita non præstita per suos prædecessores.
- 11 Nouus successor an teneatur soluere canonem, tributa, decimas, ceteraq; onera, non soluta, remissiuè.

QVÆSTIO XXV.

I feudum alienaretur in extraneum, vel qs succederet in illo, & releuium nõ esset solutum à suo prædecesso- re, vel ab illo, à

quo causam nouus successor habet, vel si esset plura releuia, an iste nouus successor, vel qui emit teneatur ad soluendum releuia non soluta per suos prædecessores, videtur dicendum, non esse soluenda, cum actio ad releuium

tantum personam videtur adstringere
 vt supra i. p. q. 7. annui ex Freccia, cæ-
 terisq; imò solus primogenitus vide-
 tur adstrictus ad illud soluendum, est
 namque onus personale feudatarij, &
 2 nō egreditur ipsius personam, ad eodē,
 alienata re, possessor nō teneatur arg.
 eorū, quæ dicit *gloss. in l. 3. S. opus ff. de
 alienat. iudic. mutand. causa fact. Vrsill.
 ad Afflic. decis. 95. num. 4.* facit quòd
 non ab simile notauit *Guid. Pap. decis.*
 3 9. affirmans de iure nouum successorē
 non teneri ad census præteritos, & nō
 solutos, reddens rationem, ex quo tā-
 tum est obligatus ipse primus emphi-
 teuta, cum actio personalis non sequat-
 ur fundi possessorem, facta alienatione
 l. 1. S. *heres ff. ad Trebell. Vrsill. d. de-
 cis. 95. num. 1. & 2.* dicens decisionem
Guid. Pap. procedere in emphiteuta
 Reipublicæ, in quo hoc speciale est,
 secus autem in emphiteusi priuatorū.

Conferunt huic conclusioni, quæ
 5 de laudimio scripta sunt, alias per *glos.*
 — in S. 22. glo. 1. num. 139. *vers. secundo,*
 dicentem Dominum non teneri ad fa-
 ciendam inuestituram vltimo succe-
 denti, nisi prius solutis laudimijs præ-
 6 teritis, subditque pro laudimio dari a-
 ctionem hypothecariam contra nouum
 successorem, ita ex *Amad. de Ponte q. 45.*
 ¶ *laudimial. refert fuisse decisum Franch. de-
 cis. 430. Menoc. conf. 297. & 444. Surd.
 decis. 31. qui latè de hac materia disputat,*
*Hieron. Lauren. decis. Auenion. 122. in
 fine, Gaspar. Thesaur. decis. Pedem. 75. nu-
 3. Io. Bapt. Consta. de ratione rata q. 112.
 num. 8. & 9.*

Conferunt secundo, quæ notauit
 7 *Afflic. decis. 95. & ibi Vrsill. concluden-
 tes,* q nouus successor teneatur soluere
 census, & laudimia præterita, est
 benè verum aduertendum in casu no-
 stro, quòd hæc cōclusio in Regno no-
 stro tantum substineri potest, vbi ne-
 gari non potest, quin hodie releuium
 non sit onus reale feudi, & quod actio
 pro illo sit realis, vel personalis in rem
 scripta, vt diximus d. q. 7. p. 1. licet

alias dicendum esset contrarium, cum
 actio ad releuium personalis sit, vt post
 alios ibi allegatos, aduertit *Mastrill.
 d. decis. 112. num. 56.* ex verbis Frecc.
 dicentis; quod persona feudatarij tan-
 tum grauata est ad soluendum rele-
 uium.

Aduertendum secūdo est, per illos,
 8 qui de nouo succedunt in feudo, quod
 fortasse pater emisset, & releuia non
 essent soluta per præteritum possesso-
 rem, vt quando soluunt Fisco releuia
 prædicta non soluta, faciant sibi cede-
 re actiones contra dictos feudatarios,
 9 à quibus causam habent, prout ex l. *Mo-
 destinus, ff. de solution. ex l. in creditore,
 ff. de euiction.* aduertit in solutione lau-
 dimiorum præteritorum non soluto-
 rum, *Vinc. de Franch. decis. 430. num. 1.*
 idè sint cauti tales feudatarij emen-
 tes, & soluentes releuia præterita, vt
 faciant sibi cedere actionem à Fisco,
 contra dictos creditores, & hoc ad
 omnes bonū finem, quia possunt age-
 re contra vendentes, maximè quando
 feudum liberè sinè onere fuisse ven-
 ditum.

Declarata, non solum procedere hanc
 10 conclusionem in releuiis, sed etiam in
 seruitio feudali, vt nouus successor
 teneatur soluere, & prestare seruitia,
 non præstata per suos prædecessores,
 à quibus causam habet, *secundum
 Andr. de Isern. in cap. 1. S. hac edictali,
 de prohib. feud. alien. per Lothar. Frecc.
 de subfeud. lib. 2. author. 5. num. 13.
 idem Andr. in cap. 1. S. sed nec alia iustior,
 qua sit prima causa benefic. amittend. Af-
 flic. d. decis. 95. num. 4. Lucas de Perma
 in l. 2. in fine, C. de fund. rei priuat. Ma-
 strill. d. decis. 112. num. 22.*

Et in collectis, tributis, decimis,
 11 laudimijs, canone, cæterisq; oneribus
 realibus, dicas hanc etiam procedere
 conclusionem, de quibus latè per *Afflic.
 d. decis. 95. vbi Vrsill. Vinc. de Franch.
 d. decis. 430. cæteriq; supra allegati, ad
 quos remitto lectorem.*

ARGVMENTVM.

Successor in feudo ex pacto, & prouidentia, an teneatur soluere releuium ob mortem vitimi decedentis, hesitatur. Negatiua proponitur sententia Frecc. & Bammacarij dubitantium, ex mente Andr. de Iser. Deinde incidenter multifariam differitur, quonam modo, iure, & ratione quis ad feudum ex pacto, & prouidentia succedere dicitur ex dictis per Germanos, Francigenas, & Citramontanos, latèq; verba Ifern. (in hærede tantum, releuium mos introduxit) declarantur. Tandem affirmatiua recipitur sententia, releuium esse soluendum, ex author. Frecc. & negatiuam sententiam substentabilem esse proponitur.

S V M M A R I V M.

- 1 **S**uccedens in parte altera feudi per ius ad crescendi non tenetur ad releuium ob mortem confuedatarij.
- 2 Succedens in feudo ex pacto, & prouidentia, an teneatur soluere releuium. Feudum ex pacto non dicitur venire ad successorem iure hereditario, sed ex forma pacti, dicitur primo concessionario succedere.
- 3 Successor in feudo ex pacto, dicitur se referre, ut membrum ad caput, ut riuulus ad fontem. num. 4.
- 5 Vti causatum ad causam, siue principium 6. In sinu primi acquirentis dicitur fuisse.
- 7 In pectore primi acquirentis dicitur extasse, & in eius lumbis.
- 8 Successio in feudo ex pacto, respicit semper primum acquirentem, & n. 10. etiam se per mille manus transfret, ibid.
- 9 semper ad primum acquirentem vertit oculos, & in illis fert illi.
- 10 in veneratione habet

- 11 primum acquirentem. debet habere sanguinem primi acquirentis, quinimmo purissimū eius sanguinem.
- 12 dicitur venire ad feudū, ut ex tunc, non autem ut ex nunc.
- 13 dicitur succedere ex vi concessionis, ex vi contractus, siue stipulationis.
- 14 dicitur succedere ex forma pacti, virtute prima inuestiturae.
- 15 dicitur succedere ex propria vocatione, ex contractu donationis, & ex propria persona.
- 16 dicitur venire, non alio Marte, sed proprio, & iure proprio.
- 17 Ius proprium succedētis in feudo ex pacto, est radicatum in prima inuestiturae.
- 18 Ius proprium succedētis in feudo ex pacto velatum erat, nunc per mortem vitimi succedentis discopertum, & ac si nunquā velatum fuisset.
- 19 Feudum ex pacto desertur succedenti, ut quid distinctum ab hereditate, siue a massa hereditatis.
- 20 debetur tanquam quid precipuum, & ad instar aris alieni debiti adgnatis, vel familiae.
- 21 debetur ex legali prouidentia, constituti, siue corporis singularis, & ante omnia deducitur.
- 22 Feudum ex pacto non spectat ad partes hereditarias, licet in hereditate reperiatur.
- 23 Ius succedendi in feudo ex pacto, competit non à patre, sed à primo acquirente.
- 24 Sententia Bammacar. refertur, dicentis releuium non deberi in feudo ex pacto.
- 25 Andr. de Ifern. in S. sed & res num. 9. ponderatur, & num. 27. & 30. 40. 48. 49. & seq.
- 26 Taxatiua includit casus expressos, alios autem excludit.
- 27 Releuium non debetur, ubi quis succedit ad feudum ex contractu facto inter viuos, vel radicato inter viuos.
- 28 Releuiū nō deberi à successore in feudo ex pacto, & prouidentia substinetur, ex Bammac. & Authoris sententia.

- 29 Lex odiosa intelligenda est in illo tantum casu, in quo loquitur.
- 30 Feudum ex pacto, ob delictum possidentis, vadit ad vocatum per pactum.
- 32 Feudum hereditarium ob delictum vadit ad Dominum.
- 33 Feudum ex pacto transfertur in ultimum succedentem vocatum, non ex persona ultimi morientis, sed primi acquirentis per mortem ultimi possidentis.
- 34 Frecc. sententia dicentis releuium non deberi de feudo ex pacto.
- 35 Successio feudi ex pacto à successione feudi hereditarij differunt.
- 36 Consuetudo soluendi releuium non est trahenda ad casum similem.
- 37 Gabella imposita ratione plaustris, si dixerit de plaustro vini, non est soluenda de plaustro olei.
- 38 Natura feudi dicitur alterari ex pacto, vel prouidentia, & altera ex pacto, siue prouidentia assumere.
- 39 Successio ex pacto differt à successione hereditaria, ideo releuium non includit.
- 40 Releuium cur non debeatur ab inuestito de feudo recasuro Regi, perpenditur ratio, quia venit ad feudum ex pacto, siue concessione Regis.
- 41 Succedens ex pacto, quia non succedit ut hæres non tenetur ad releuium.
- 42 Onera, ut non debeantur ex re, sed ut libera sit, debemus semper interpretationem facere.
- 43 Inuestitura petenda est in feudo ex pacto, & prouidentia, ideo releuium deberi, difficultatur, & respondetur.
- 44 Successor in feudo ex pacto dicitur hæres feudalis, ideo soluere debet releuium, contra Bammac. sed respondetur m. 46.
- 45 Roland. à Vall. declaratur.
- 46 Successor in feudo ex pacto, quatenus dicitur hæres feudalis, intelligitur respectu primi acquirentis.
- 47 Releuium non deberi in feudo ex pacto, suadetur auctoritate Frecc. & Bammacarij.
- 48 Releuium, ut debeatur sufficit, quod concurrat maior pars requisitorum.
- 49 Successio in feudo ex pacto adhuc debet

considerari in solutione releuij.

- 50 Releuium esse soluendum per successorem ex pacto concluditur, ex auctoritate Freccia sibi contrarij.
- 51 Tempus petenda inuestitura in feudo ex pacto, & prouidentia remissive.

QVAESTIO XXVI.

Dixit Marin. Frecc. lib. 2. author. 3. num. 15. quod si feudū esset cōcessū pluribus, & vno decedente, eius pars accresceret alteri,

in qua succederet, quo casu iste, q venit ad dictam partem, non tenetur ad releuium, ea nimirum ratione, quia hoc feudum, siue eius partem non habet ex successione, ut hæres, sed ex pacto, & contractu, quo casu consuetudo releuij non loquitur, quæ tantum in hærede releuiū introduxit, ut dixit Andr. de Ifern. in d. S. sed & res nu. 7.

- Ego sumpta occasione ex illis verbis Frecc. feudum ex forma concessionis non dicitur obueneri ad alterum, ex reg. iuris, sed ex pacto, & contractu; Quæro dum in feudo ex pacto, & prouidentia, quis non dicitur venire ad illud, uti hæres ultimi morientis, neq; titulo hereditario, sed ex pacto, & contractu concedentis, ad eum primo acquirenti uideatur quis succedere ex forma pacti, Andr. de Ifern. in cap. 1. S. hoc quoq; num. 6. de success. feud. Bald. & Martin. Laudens. in cap. 1. de eo, qui sibi, & heredib. suis, V dabric. Zas. in epit. feud. p. 8. num. 6. Io. Borcholtem de feud. cap. 7. num. 93. Nicol. Intrigliol. de feud. centur. 1. q. 51. num. 301. ubi alios allegat, & dicitur venire ad illud successor, & se referre dicitur, ut membrum ad caput ita Io. Consalius de feud. cap. 8. num. 17.
- Et uti tiuulus ad fontem, Bald. in cap. 1. an adgnat. Marin. Frecc. lib. 3. tit. de dissonant. inter feud. ex pacto, & hereditarium diff. 9.

- 5 *diff. 9. & uti causatum ad causam, siuè principium suum, Consalvus d. loco, & in*
- 6 *sinu primi acquirentis dicitur fuisse, ità Alex. Raudens. cons. 34. sub num. 16. vol. 1. Andr. Knichen de vestitur. paction. cap. 2. nu. 78. p. 1. siuè in eius pectore*
- 7 *extasse dicitur, ità Io. Alfoi. disput. feud. thes. 8. & in eius lumbis fuisse dicitur, ità Bernard. Greueus in practicis conclusio-*
- 8 *149. nu. 2. Eumq; solum in succedendo respicit, Bal. in cap. 1. S. fin. de success. feud. idem Bald. & Laudens. in cap. 1. de eo, qui sibi, & hered. suis, Roland. à Vall. conf. 3. num. 9. vol. 1. Ad quem semper*
- 9 *vertit oculos, Marin. Frecc. lib. 3. de differ. inter feud. ex pacto, & hereditario, diff. 9. siuè quem semper fert in oculis, ità Io. Vvagnerus disput. feudal. 6. thes. 6.*
- 16 *Et in veneratione habet, Io. Alfoius d. disput. 6. thes. 13. semperq; respectum ad illud habet, Vvagner. d. loco. Quinimmo & si per mille manus trantiret, Bald. in cap. 1. num. 6. de feud. Marchie, ubi Afflic. num. 12. & in cap. 1. num. 5. si vassall. feud. priuetur. Guliel. Hammetton. de feud. lib. 2. c. 5. Herman. Vult. lib. 1. cap. 9. num. 104. vers. in hac opinionum.*
- 11 *varietate. Et sanguinem primi acquirentis habere necesse, quis habet, ut post alios Vulteus lib. 1. cap. 8. n. 26. vers. ita igitur hoc omne. Quinimmo purissimo sanguinis riuulo, ità Bartholomeus Casentinus de caualcata, & seruit. feudal. cap. 13. nu. 20. par. 2. Et succedens di-*
- 12 *citur venire, ut ex tunc, non ut ex nunc Andr. de Ifern. in cap. 1. num. 7. in fin. de inuest. de re alien. fact. Andr. Knich. de vestitur. paction. cap. 2. num. 9. par. 1. Et*
- 13 *dicitur venire ex vi conuentionis, Frecc. lib. 3. tit. de different. inter feud. ex pacto, & heredit. diff. 9. Curt. cons. 50. vol. 4. Immo vi contractus, Nicol. Intrigliol. cent. 1. q. 51. nu. 149. siuè stipulationis, Barthol. Camerar. in cap. Imperial. S. praterea ducatus, vel pacti in inueltitura*
- 14 *appositi, Socc. cons. 19. incip. pro decisione vol. 5. Ex virtute primæ inueltituræ, Iul. Clar. in S. feudum q. 79. num. 3. vers. nam*
- 15 *& hoc casu. & ex propria vocatione, Andr. Knichen de vestitur. paction. cap. 2. nu. 9. Immo ex contractu donationis, & concessionis de per se, Frecc. d. loco diff. 1. & ex propria persona, Paris. cons. 65. num. 26. vol. 3. Philipp. Matthei inter cons. Academia Marpurgens. vol. 3. cons. 16 25. num. 25. Immo non alio marte, sed proprio; Andr. Knichen. d. cap. 2. num. 9. Et iure proprio dicitur venire ad feudum, Andr. Gayll. lib. 2. obseru. 154. Quod*
- 17 *ius proprium erat iam ante radicarum in prima inueltitura, Chacheran. decis. 1. 18 nu. 1. Quod velatum, quasi erat, nunc per mortem vassalli proximè defuncti discopertum, Frecc. d. loco diff. 26. Cuius mortis, & uelaminis sublati de causa, habetur illa ratio, ac si nunquã in mundo extitisset, Frecc. d. loco diff. 6.*
- Item feudum ex pacto defertur, ut
- 19 *quid distinctum, & separatum ab hæreditate allodiali, Decius cons. 78. num. 4. & 5. Chacheran. decis. 161. nu. 10. cateriq; passim; siuè à massa hereditaria, ità Andr. Knichen de vestitur. paction. par. 1. 20 cap. 2. num. 40. Et debetur tanquam quid præcipuum, Henrich. à Rosental. cap. 7. conclus. 13. num. 10. & debetur tanquam ad instar æris alieni debiti, & adgnatis, uel familiæ, Hartam. Pistor. lib. 2. quæst. iuris par. 2. q. 38. num. 20. Rosental. d. cap. 7. conclus. 13. nm. 10. Hubert. Giphanius de iure feud. cap. 12. nu. 6.*
- 21 *vers. quia feudum debetur, ex legali prouidentia constituti, Io. Vvagner. disput. feud. 6. thes. 7. siuè corporis cuiusdam singularis, Io Alfoius disput. feudal. 7. thes. 8. quod ante omnia deducitur Hartaman. Pistor. d. lib. 2. par. 2. q. 38. num. 2. Ludolph. Schrader. de feud. par. 7. cap. 5. n. 51. & seqq. Rosental. d. concl. 13. nu. 10.*
- 22 *Et in summa in quantum spectat ad nostram quæstionem, feudum ex pacto ad partes hæreditatis minimè spectat, Alex. Raudens. cons. 1. nu. 142. lib. 1. licet in hæreditate reperiat, Marin. Frecc. tit. de differen. feud. ex pacto, & prouidentia diff. 8. Et succedendi ius competit*
- 23 *in feudo ex pacto, & prouidentia, non*

ex patre, sed à primo acquirente, *Andr. Gayll. lib. 1. obseru. 49. ita Franc. Iacobus à Monte Regali cap. 4. de modo acquir. feud. pater. concl. 4. num. 40. hisq; similibus, & alijs attributis feudum ex pacto exornatur, de quo feudo ex pacto, & prouidentia permulta eruditè discurret Iul. Cesar. Gallupp. par. 1. sui method. feud. cap. 5.*

24 Sed ut ad rem, vndè digressus fui redeam, in hac quæstione duas reperio sententias DD. vna quæ dicit non esse soluendum releuium in feudo ex pacto, & prouidentia, altera, esse soluendum. *D. Off. Bammac. in addit. ad Frecc. d. loco, in eam inclinauit sententiam, dicèdo releuium non deberi per hæc verba, Notes ad hoc verba Ifern. in d. S. sed & res per quos fiat inuestit. ex cuius dictis colligas conclusionem, qd releuium non debetur in feudo ex pacto, quia succedens, non vt hæres, neq; titulo hæreditario habet feudum, sed ex pacto, & contractu concedentis, & sic consuetudo, quæ in hærede succedente in feudo releuium introduxit, cessat; hæc Bammac. qui in fine subdit, sed cogitabis, quasi quod hoc absolute non firmet.*

25 Prò qua sententia faciunt verba *Ifern. in d. S. sed & res num. 9. in fine* dicentis, quod solutio releuij introducta est in succedente hærede tantum, pondera mecum taxatiuam illam, tantum, ex quibus videtur, quod semper, quod quis ad feudum succedit vt hæres, soluit releuium, sed quando non succedit ad feudum vt hæres, vt in feudo ex pacto, & prouidentia, tunc ratio-
26 ne taxatiuæ, quæ alios casus, vltra expressos, excludere videtur, idèd soluere non debet, quam ponderatione bene detexit Frecc. d. loco dicens, quòd quando feudum ex forma concessionis obuenit alicui, non dicitur obuenire ex reg. iuris, sed ex pacto, vel ex contractu, quo casu consuetudo non loquitur, sed loquitur quando iure successorio regulari, quis admittitur ad

feudum, ex quibus vides, quod illa taxatiua tantum includit casum, quando succeditur vt hæres, & excludit alios casus in quibus non succeditur iure hæreditario.

Vnde idem Bammac. in *addit. ad Ifern. in d. S. sed & res num. 7. in fine*, ad illa verba, *in hærede tantum*, dicit, Notes perpetuū, hæc verba Ifern. est enim clauis totius materiæ releuij, ex qua plures terminari possunt quæstiones, & in summa in omnibus contractibus factis inter viuos, vel radicatis inter viuos, ex quorum viribus feuda vadūt ad filios, & non tamquam hæredes, titulo hæreditario, & successorio, sed particulari ex pacto, vel contractu, tunc releuium non debetur, ratio assignatur ab Ifern. hìc, quia in succedente hærede tantum solutionem releuij mos introduxit. Hæc Bammac. ibi ad Ifer.

Ego verò sententiam Bammac. se-
28 quando (licet contrariū referat Frecc. loco inferius allegando) dico, iure, & ratione sustineri posse, vt succedens in feudo ex pacto, & prouidentia releuium soluere non teneatur. Tum primo sic argumentando, releuij solutio odiosa est, contra iuris communis feudorum regulas, vt supra docuimus, sed in odiosis stricta facienda est interpretatio, adeòd in illo casu, in quo lex illa odiosa loquitur, est intelligenda, & in illo nos loqui debemus, nec aliter casum illum, ad alium casum extendere debemus, ita *Rosental. d. concl. 66. num. 6. cap. 6.* adeòd casum omissum, & nos debemus omittere, vulgatis iuribus, sed consuetudo releuij loquuta, & introducta fuit in hærede succedente tantum, vt dixit *Andr. de Ifern. d. nu. 7. & 9.* Ergo dicendum est non habere locum in illo, qui succedit, non vt hæres, sed ex pacto, & prouidentia concedentis, & concessionarij, vide quæ dicam infra q. 28. vers. non tamen erit inferendum.

Quam consequentiam probo, quia succedens ex pacto, non dicitur proprie

prîe succedere, quia non defertur feudū (vt dixi) ex regula feudi sed ex prouidentia pacti, vt ait *Frecc. d. num. 15.* & nos modò annuimus, consuetudo autem loquuta fuit in succedente hærede tantum, & sic in casu proptio, ergò non est trahenda ad casum improprium.

- Tum secundo, quia in specie hoc
 31 firmavit *Frecc. d. loco paulò inferiùs*, quod ideò feudum ex pacto, & prouidentia ob delictum feudatarii, non vadit ad Dominum, sed ad vocatum.
 32 per pactum, *Frecc. d. loco col. 1. secus in hæreditario*, quod vadit ad Dominū, de quo *Nicol. Intrigliol. cent. 1. q. 51. nu. 28. & seq. Rosental. cap. 7. conclus. 20. Vldaric. Zaf. de feud. par. x. S. nunc ad secundum, Thom. de Marin. de generib. feud. tit. 2. nu. 86. & 60. Carol. à Kircheberg. in suo discursu de feud. ex pacto, & prouidentia cap. 5. num. 95.* cæteri; quia ipse non est verus possessor, & feudum transfertur in ipsum non ex successione vltimis decedentis, *Cephal. conf. 4. nu. 43. lib. 1.* sed propter eius mortem de primo concessionario ad ipsū transfertur ex pacto, ideò infert *Frecc. ibi*
 34 quod releuium soluere non debet, eò quòd non succedit verè iure regulari feudorum, sed ex pacto, & prouidentia primi acquirentis, *Ifern. in cap. 1. S. sciendum num. 5. de feud. cognit. Frecc. de different. feud. ex pacto diff. 33. Rosental. de feud. tit. de success. ex tex. cap. 7. conclus. x. nu. 8. & Frecc. d. author. 3. post Tyracquell. Paul. de Castr. Cassaneum, Ruin. Bald. cæterosq; allegat ab Ifern.*

- Et si quis vellet dicere, quod successio ad similitudinem, vel quod successio ex pacto similis est successioni hæreditariæ, quod est falsum, vt
 35 *Afflict. in cap. 1. num. 7. de capit. Corrad.*
 36 adhuc dico, quod dicta consuetudo non est intelligenda, & trahenda ad casum similem, vt dicit *Frecc. ibidem Ifern. in cap. 1. S. in ostenditijs nu. 15. circa principium de capitul. Corrad.* subdens *Ifern.* nec esse trahendum, etiã si esset

- 37 idemptitas rationis, & dat exemplum, vt si gabella soluenda sit de plauastro vini, non est soluenda de plauastro olei, licet ratio soluendæ gabellæ esset tantum in plauastro, non autem in vino, vbi
 38 allegat iura. Insuper alia rōne potissima, quia quando feudum conceditur sub pacto, & prouidenti, adicitur natura feudi alterari, & alteram assumere ex forma pacti, quod apoonitur, & secundum illud regulari debet, quippe limitat, vel explicat successionem, ad quã, vt quis admittatur, sufficit vt habeat qualitates requisitas in pacto, quo casu vocatus, licet non veniat ad feudum post mortem vltimi possidentis, tamen quia mors est causa, vt ipse capiat feudum, non autem regularis successio (vt supra annui) quæ per pactum alterata est, sed in hoc casu releuii, actendi debet rei natura. ex qua
 39 oritur actio, nempe ipsa successio hæreditatis, sed mutata natura feudi, seu alterata per pactum, & prouidentiam concedentis, tunc dicit *Frecc. ibid. d. col. 1. circa finem fol. 318.* quod transfertur in aliam speciem successionis, quæ nõ requirit, vt quis sit hæres vltimi decedentis, ergò cū sit alia species successionis nõ potest nasci actio ad releuiū, quæ tantum nascitur in succedente hærede, vt dixit *Ifern. ibi d. S. sed & res.*

- Conferunt, quæ dixi de feudo recasuro Regi per mortē Titii, & alteri in dicto casu mortis concessio, vt inuestitus succedens per mortē Titii, non teneatur soluere releuium, ea potissima ratione, quia inuestitus venit ad feudum, non ut hæres Titii, sed ex pacto, & concessione facta à Domino, & sic ex contractu radicato inter viuos, quod idem dicendū uideretur in casu nostro, in quo quis venit ad feudum propter mortem, non ut hæres succedens ultimo decedenti, sed venit ex prouidentia, & pacto primi acquirentis vti uocatus per inuestituram, & nõ uti hæres, & proximior vltimi decedentis, sed uti habens qualitatem succedendi per legem

gem inuestituræ appositam, & sic dum
 in feudo ex pacto, & prouidentia quis
 41 non dicitur venire, vt hæres, meritò
 consuetudo releuij soluendi, non est
 intelligenda in eo, cum in hærede tan-
 tū loquuta sit, & hoc casu dicit *Frecc.*
d. loco nu. 15. propè num. 16. quòd cum
 non sit clarum illud deberi, dum in he-
 rede tantum consuetudo introduxit,
 sequitur, quòd & nos nec inducere
 42 debemus, imò quòd magis est fauere
 debemus libertati, & propitius ad ab-
 soluendum, nec noua onera imponere,
 & dum in hoc casu quid certi habere
 non possumus, tunc consuetudo à lege
 interpretatur, vt de vno casu ad alium
 sibi similem non fiat extensio, & eum
 omissum sit, non debet suppleri in dā-
 num alterius, meritò cum in feudo ex
 ex pacto, & prouidentia nihil certi ha-
 beamus per consuetudinem, sequitur,
 quòd omisit casum hunc, cum prorsus
 contraria sint feuda ex pacto, & hære-
 ditaria, vt suo diximus loco, & per
 DD *in cap. 1. an agnat Frecc. num. 15.* per
 totam illam intercapedinem, & alia, vt
 per eum, quæ in specie videntur face-
 re ad casum nostrum, ergo de contra-
 riorio ad contrarium non est trahenda.

Sed huic, quam fundauimus, sen-
 tentiæ, nimis videtur obflare vna diffi-
 43 cultas, & est, quòd succedens ex pa-
 cto, & prouidentia per mortem vltimi
 decedentis tenetur petere inuestiturā,
 sed releuium debetur propter renoua-
 tionem inuestituræ, vt supra diximus,
 quia respondetur, q̄ multi sunt casus,
 in quibus petitur inuestitura, & non
 soluitur releuium, vt in feudo empto
 vbi succeditur ex contractu, vt supra
 diximus, & in refutatione immediatè
 successuro &c. & sic non est bona dif-
 ficultas.

Sed alia est difficultas, quæ magis
 44 stringit, & obflare videtur, quia iste
 vocatus ex pacto ad feudum post mor-
 tem per inuestituram dixit *Roland. à*
Vall. conf. 40. num. 10. vol. 4. dicitur
 succedere in feudo etiam repudiata

hæreditate vniuersali, quia satis est, q̄
 sit hæres feudalis, & sic in dicto feudo
 succedat, quo casu, cum sit hæres in
 feudo verisuntur vt. *3a. Fern.* quòd
 in successore hære de tantum consue-
 tudo releuium induxit.

Cui secundæ difficultati, quæ me-
 trepidare facit ab opinione *Bammac.*
 45 adhuc respondetur vltra ea, quæ dixi-
 mus supra si debeatur releuiū de feu-
 do legato cū assensu, dicas quòd dicta
Roland. à Vall. sunt contrà omnes feu-
 dorum regulas, dictantes quòd in feu-
 do ex pacto, quis non venit vt heres,
 sed ex pacto, vt in spē apertis tibiis di-
 xit post cæteros *Laurent. Syluan. de feud.*
recognit. quæst. 79. num. 3. ex tex. in l. an.
vitium S. ex facto ff. de diuers. temp. pra-
 46 *scription.* vel si admitteremus, quòd
 esset hæres, tunc esset intelligendum,
 non vt hæres vltimi decedētis, sed pri-
 mis acquirentis, vt dicit *Horat. Mon-*
tanus loco allegando, cui succedere dicitur,
 vt supra dixi, & hoc concedendum
 puto, quo casu deficit essentia releuij,
 quæ est medietas fructuum illius anni,
 quo feudata ius moritur, & primus ac-
 quirens non est mortuus in illo anno,
 sed ante, ergo releuium non debetur.

47 Ex quibus dubia videtur huius al-
 tercationis decisio, in qua ego fateor,
 quòd nisi haberem authoritates *Frecc.*
 & *Bammacar.* non recederem in iudi-
 cando à contraria, ut succedens in feu-
 do ex pacto soluat releuium, quia sub-
 48 stentabilis erat, in ea enim concurrit
 mors feudatarij, petitio inuestituræ,
 recognitio, & successio, quæ requirun-
 tur in solutione releuij, & licet non
 concurrat illa vltima qualitas, nempe
 hæredis, sufficit ut cōcurrat maior pars
 requisitorum, licet aliquo modo talis
 succedens posset dici succedere, ut he-

49 res primi acquirentis; Et quia magis
 frequens est ista successio hæreditario
 iure, meritò cum leges adaptantur ad
 ea, quæ frequentius accidunt, idè lo-
 quuta fuit de casu isto, tāquam de fre-
 quentiori, ergo non est dicendū, quòd

casus in feudo ex pacto succedendi, nō est sub ea comprehensus, cui considerationi, & si uideantur adhuc obstare uerba illa *Iser. in hærede tantum*, qui loquitur limitare, & taxatiuè, ex rationibus, & dictis Frecc. & Bammacar. locis supra allegatis, Tamen, dum adhuc esse anceps, inter legēdo accurrat mihi Freccia locus lib. 3. de subfeud. tit. de diff. inter feud. ex pact. & prouid. diff. 29. §o qui immemor eorum, quæ dixit (contra solitum suum) in dicto loco *auth. 3.* dicit quod ubi feudum est ex pacto, & prouidentia successor infra annum, & diem petet renouationē inuestituræ, ut in *cap. 1. quo temp. miles*, Et in Regno soluet releuium ex more, pro obtinenda renouatione inuestituræ, ergo soluet releuium &c. ex quibus uidetur, quod sit sopita hæc quæstio ex autoritate Freccia hoc in ultimo loco, qui contrarium uidetur admittere, quod contrarium esset de iure tenendum in feudo ex pacto, & prouidentia, & postea gauisus sum maximè, quod ædita est repetitio aurea in *cap. Imperialem. præcitati d. Horatij Montani*, qui in *d. S. præterea num. 48.* affirmatiuam, quam ego naturali ratione, & iudicio adductus indicaui, ut ex feudo, & pacto solui debeat releuiū, ijs adductis rationibus, licet parum intricatè loquatur, sed ego eius mentem subito percepi, Primo dicit ipse exemplo prælati, donatarij, & alterius, qui venit ad feudū ex cōtractu; Prælati enim non soluit, quia ad ipsum non vadit dominium, sed administratio, nec euentes, vel donatarij, quia ipsi nō succedunt ob mortem, ergo soli succedentes (ut mos est) debent soluere releuiū, quando tamen in eis transfertur dominium ob mortem, quia etiam filij, donatarij tamen patris, nec soluunt releuium ob patris mortem, sufficit enim, dicit ipse, quod transferatur dominium post mortem, siuè ille, in quem transfertur, sit hæres, ut in feudo hæreditario, siuè successor, ut in feudo ex pacto, quia utroq; casu

debetur releuium, ea ratione, nam adhuc in feudo ex pacto ultimus successor dicitur esse hæres (altem primi acquirentis, cuius respectu dicitur habere qualitatem hæreditariam.

Et tacitè videtur respondere ad dicta Andr. & Freccia, & Bammacar. dicentium, quod successor in feudo ex pacto non venit ut hæres, sed ex contractu, & sic ex pacto primi acquirentis, dicens, quod hæc ratio extrinsecè militat in feudo hæreditario, in eo .n. versatur prouidentia acquirentis, qui prouidet suis descendentijs, & prouidentia dantis, ut dixi, non autem intrinsecè, quia aliàs contineret duas naturas contrarias.

Sed adhuc dubito, quia uerba Andr. Iser. dicentis in hærede tantum, & ubi hæreditario iure succeditur mos releuiū introduxit obstant, cogita tñ, quia habes hinc inde rationes, & authoritates, Quid autem in iudicando sentirem si casus occurrerit, Deus uidebit.

Et rationes Horatii Montani, licet sint subtiles, & argutes, non tollūt, nec diruūt uerba Andr. sic semper obseruata in hærede, ubi hæreditario iure succeditur, nisi tamè dicas sufficere, ut concurrat maior pars requisitorum, nempè mors ultimi possessoris, petitio inuestituræ, eiusq; renouatio, hæc sufficiunt pro resolutione istius quæstionis, Et quando incipiat currere tempus ad petendam inuestituram in feudo ex pacto, & prouidentia dicam infra quæst. 31. par. 5.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ARGUMENTVM.

De feudo possesso per Vniuersitatem, vel Societatem, Collegium, aliaue loca, quid statuendum circa solutionem releuij, stante quod nunquam, & perratio deficiunt, confertur, quod tenentur pete-

petere eorū administrationes inuestiturā, Et Vasalli Vniuersitatū, & Collegiorū tenentur seruire eorum administratoribus, Negatiua refertur sententia de iure, vt non soluant Vniuersitates, licet sit contrarium receptum, vt singulis quindecim annis soluant, itemque duplicatum releuium in suo casu soluet, nisi culpa non daesset.

S V M M A R I V M.

- 1 Inuestitura de feudo possessio per Ecclesiā, Vniuersitatem, vel Collegia debet peti per Rectore, Syndicū, vel Aconomū.
- 2 Vassallus Vniuersitatis, Collegij, vel Ecclesie tenetur tantum seruire Syndico, Aconomo, vel Reſtori.
- 3 Non singulorum, sed Reipublicæ libertus, dicitur esse libertus.
- 4 Vniuersitates an teneantur soluere releuiū dubitatur, negatiue concluditur num. 6.
- 5 Vniuersitas non tenetur soluere releuium, quando Syndicus deserit officium, & succedit alter in illo.
- 6 Vniuersitates hodie in Regno nostro Neapolitano soluunt releuium singulis quibusq; quindecim annis.
- 7 Feudum dum venditur, vel conceditur Vniuersitati, hodie in Regno nostro apponitur clausula de Stilo Caucellaria, quod soluant releuium singulis quindecim annis.
- 8 Vniuersitas si tempore prefinito non soluit releuium, tunc duplicati penam subibit.
- 9 Quod intellige si dolo, vel culpa non solueret.

QVÆSTIO XXVII!

Niuerſitates, Collegia, Ecclesias, hisq; similia loca, & personæ, possidere iam uidemus feuda, eorumq; inuestitura à Domino, à quo feuda tenent, Syndici, Reſtores,

- Administratores, Aconomi, hisq; similes eorum officiales inuestituram petere tenentur ita *Henrich. à Rosental. cap. 6. conclus. 63. nu. 3. tit. quibus mod.*
- 2 *feud. acquir. licet è cōtrā vassallus Vniuersitatis non tenetur seruire singulis de Vniuersitate, vel Collegio, sed tantum Syndico, vel Reſtori, vel Aconomo, vel eius principali administratori, ita Iacob. de Ardizon. in sua summ. Rub. vtrum vassallus alicuius Vniuersitatis cap. 63. Andr. de Ifern. in cap. omnes num. 6. si de feud. defunſt. ubi Præposit. num. 4. in fine, Martin. Laudens. nu. 11. Afflic. num. 29. Aluar. in cap. 1. S. præterea Ducatus de prohib. feud. alienat. per Federic. ubi Præposit. num. 6. Blanc. in Epit. feud. lib. 2. cap. 1. nu. 19. Vdalric. Zas. par. 7. num. 53. Bartol. Chassan. in consuet. Burgund. tit. dez. fiedz. Rub. 3. S. 7. num. 5. in princip. Ludolph. Scrad. p. 6. cap. 5. num. 11.* Est namque huius dicti ratio, quia nō est singulorū libertus, sed Respublica honorem habere debet à liberto *l. sed si hac lege S. qui manumittitur ff. de in ius vocand. prout etiā suo loco dicemus, illis enim seruiendum, quibus fidelitatis iuramentum præstatur.*

4 Et quia Vniuersitates, cæteraque loca supradicta, nunquam, & perrarò moriuntur, siue pereunt, videbatur, quod Dominus perpetuò releuium habere nō possit, imò illo priuaretur, dum mors nunquam interueniret, per consequens releuium non deberetur, *Frecc. d. author. 3. nu. 41.* quia (vt iam toties dixi) ab hærede tantum soluendum est releuium, & casu, quo Vniuersitas deperiret, adhuc succederet Rex in dicto feudo, tanquam dominus directus, dum nullus extat successor, & hoc casu neque releuium haberet, cum res sua nemini seruiat.

5 Nec potest dici, vt ait *Frecc. d. auth. num. 15. circa medium col. 2.* quod de feudo possessio per Vniuersitatē, aliaque supradicta loca esset soluendum releuium, quando vnus Syndicus, si-

uè Rector subrogatur, & eligitur in locum alterius, cum quia esset quodam onus de continuo singulis annis, cum quia illa dicitur subrogatio, & electio vnus in locum alterius, & non dicitur mors, sed releuij consuetudo in morte feudatarij loquuta est in hærede, ideo hunc casum videtur omissum per consuetudinem, dum de eo non fuit loquuta, & hoc ita debere procedere de iure, Rex enim concedendo, feuda dictis locis, sciens eam nunquam deperitura, & saltim raro videtur tacite releuium remisisse, dum ad manus mortuas transit concessio, Et quod Vniuersitates non teneantur ad solutionem releuij tenet *Freec. d. authorit. 3. num. 49. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 5. num. 638. Camill. Borrell: in sum. dec. tit. de releuio num. 12.*

7 Quibus, & alijs moti rationibus fiscales Regni nostri practicam in hoc introduxerunt considerando supra dicta, de quibus *Freec. d. loco*, vt singulis quindecim quibusque annis Vniuersitates, Ecclesie, siq; similia loca soluant releuium, subdit *Freec.* quod de hac practica nulla potest reddi ratio certa, Et ita ex forma Cancellariæ præstantur assensus super venditionibus factis dictis locis, siue in concessionibus, dumodo soluatür releuium singulis quibusq; quindecim annis, & hæc clausula semper debet apponi, quado transit ad manus mortuas, & sic habet stilus Regiæ Camere, quod releuium ab Ecclesia soluatür singulis quindecim annis, & dicitür quinquennium, & sic fuisse decisum, & exequutum in anno 1614. in causa Monasterij Montis Oliueti à Regio Fisco refert *Horat. Montan. in S. præserua si quis infeudatus num. 52. sub lit. E.* dicens hæc loca præstare releuia saltem ex conuentione, sub qua assensus recipiunt.

Quod si intrà præfinitum tempus in quintodecimo anno Vniuersitates, ceteraq; loca inuestituram non petie-

9 rint, pœna duplicati releuij multanda sunt, cum ex regulis ordinarijs, & vulgaris, cum quia in specie in pœna amissionis feudi ob non petitam inuestituram, cuius locum subrogatum est releuium, dixerunt *Aluaroh. in cap. 1. ubi Præposit. num. 2. de capitul. Corrad. Mar. Soccin. consil. 115. num. 26. lib. 2.*

10 quorum dicta demum ita admittit *Ludolph. Scrad. de feud. par. 2. nona par. principalis sectio 9. tit. 55.* si dicta Vniuersitas dolo, vel culpa caret, vt potest si Ciuitas, vel Vniuersitas iniunxerit Syndico, vel Rectori, vt inuestituram peteret, secus autem si dicta Vniuersitas, vel alia loca fuerint in culpa, vel in dolo in non petendo, nec mandando, prout ibi declarat *Scrad. Scrad. & Vniuersitates*, ceteraq; loca hodie soluunt releuia *Camill. Borrell. ubi supra num. 13.*

ARGUMENTVM.

Ecclesia feudum possidente, & mortuo eius Prælate, an debeat solui releuium per Prælatum successorem in Ecclesia, & per consequens in dicto feudo ob mortem Prælatis prædecessoris, & negatiuam sententiam suaderunt per multi, quorum rationes subnectuntur, Idem in tributo ratione feudi, nec munera sordida, nisi pactum adesset in inuestitura, vt debeatür, vel præscriptum esset, vel si vna vice solutum esset, vel si Curia esset in possessione exigendi, vel tempus legitimum effluxum, nec facta Prælatis in hoc præiudicant Ecclesie, & in hoc attenditur esse consuetudinem, Assurationem præstare tenetur Prælatus, & iuramentum fidelitatis.

SVMMARIVM.

1 Prælatus succedens Prælato in Ecclesia feudum possidente an teneatur solvere

re releuium ob Pralati mortem.

- 3 Prælatus non est dominus feudorum Ecclesie, sed administrator.
- 4 Consuetudo, siue statutum laicorum generaliter loquens non comprehendit Ecclesiam quando de eius damno tractatur.
- 5 Ecclesia non tenetur soluere tributa ratione feudorum imposita.
- 6 Releuium debetur ob mortem Pralati de feudo per Ecclesiam possessore, quando in inuestitura fuisse appositum pactum, quod soluatur.
- 8 Pacta in inuestitura apposta sunt seruanda, etiam si natura feudorum derogent.
- 9 Releuium ab Ecclesia debetur, si contra Ecclesiam obstaret legitima prescriptio.
- 10 Prælatus succedens in Ecclesia tenetur soluere releuium, si predecessor soluerit, & post solutionem effluxerunt 40. anni in vita soluentis.
- 11 Item Fiscus Regius dicitur eo casu esse in possessione exigendi, & si non superuixisset.
- 12 Ecclesia succumbens in possessorio soluendi releuium, debet soluere, premissa protestatione circa causam petitorij.
- 13 Solutio facta de releuio, ut præiudicet Ecclesie, debet specificè dici, quod soluitur releuiam, & fiscus in receptione debet specificare, quod recipit pro releuio.
- 14 Solutio specificata de releuio non præiudicat Ecclesie si Prælatus se protestaretur.
- 15 Ecclesia debet soluere releuium, si fiscus esset in possessione exigendi illud.
- 17 Prælatus debet soluere releuium, si fiscus probaret, quod sui antecessores soluisent. non obstante, quod suus antecessor immediatus non soluisset.
- 17 Prælato negante soluere releuium, tunc Curia existens in possessione illud exigendi esset manutenenda in possessione per iuris remedia.
- 18 Onus probandi releuij solutionem contra Ecclesiam spectat ad fiscum Regis.
- 19 Pralati factum, in solutione releuij non præiudicat Ecclesie, imò nec delictum. num. 24.
- 20 Registra probant solutionem releuij factam esse à Pralato.

11. Prælatus non debet soluere releuium, si fiscus tantum probaret, quod alij conuicini soluunt.
22. Prælatus debet soluere releuium, quando fiscus probaret consuetudinem vigere in Regno illo, Prælatos soluisse, & soluere.
23. Prælatus & si immunis à solutione releuij, non liberatur ab onere assecurationis, & iuramenti, & homagij nomine Ecclesie.
24. Prælatus possidens feuda, siue ex propria persona, siue ex Ecclesie viuit iure laicorum quoad feudum.
25. Negligentia Officialium Regis in non exigendo releuia à Prælatis, non nocet Regi.
26. Ecclesia possidentes feuda, in Regno soluunt releuium singulis quindecim annis.

QVAESTIO XXVIII.

Contrariam præcedenti sententiam declarando statuere Doctores feudistæ in Ecclesia possidente feuda, ut Prælatus nouus successor in Ecclesia, Prælato mortuo, non teneatur soluere releuium ob eius mortem, ita firmarunt Andr. de Ifern. in cap. 1. S. similiter in hostenditij num. 15. de capitul. Corrad. ubi Afflic. nu. 9. Marini. Frecc. d. author. 3. num. 39. Iacob. de Aijell. de iure ad hoc num. 75. Iacobin. de S. Georgio in inuest. feud. in verbo feudum num. 33. Luc. de Penn. in simili in l. si diuina num. 9. cum seq. C. de exactor. tributorum lib. 10. Scip. Rouit. pragmat. 2. S. item volumus num. 10. de offic. Procurat. Cesar. Camill. Medic. cons. 55. num. 20. Marcus Antonius Genuens. practicab. Ecclesiastic. tricenario p. quæst. 21. nu. 1.

2 Ratio huius conclusionis, quam DD. sequuntur, pender ex illa clavi totius materiæ releuij, nempe, quod dum solutio releuij inducta est in succedente hærede tantum, sequitur, quod dum Prælatus non sit dominus rerum Ecclesie, sed ipsa Ecclesia, & Prælatus ip-

- se Procurator, siuè administrator tantum, & licet videatur succedere, tamè succedit in administratione, & ideo nõ est trahendum ad alium casum, vel sibi similem, prout est in Prælato, hanc rationem adducit *Ifern. d. loco num. 15. circa principium, sequuntur Afflic. Frecc. & Marc. Anton. Genuens. allegatis locis,*
- 4 aliam rationem adducit *Afflic. d. loco num. 9.* dicens, quod solutio releuij inducta est ex consuetudine laicorum, & ideo si Ecclesia solueret releuium ex consuetudine laicorum, quod redundaret in sui damnum, sequeretur, quod consuetudo, siuè statutum laicorum generaliter loquens comprehenderet Ecclesias, reluctantibus iuribus apertis *cap. Ecclesia S. Mariae de constitut. ubi Canonista,* & vt consuetudines, siue statuta laicorum, maximè redundantes in damnum Ecclesie, non liget Ecclesias, siuè Ecclesiasticas personas, hæc *Afflic. ibi.*
- 5 Amplia hanc conclusionem, vt Ecclesia non teneatur soluere nec tributa fortè imposita ratione feudorum, ita *Innoc. in cap. verum etiam de foro compet. Iacob. de S. Georgio in inuest. feudal. in verbo in feudum num. 35.*
- 6 Amplia secundo, vt Ecclesia nõ teneatur subire munera sordida extraordinaria, nec superindicta, & alia, vt latè per *Luc. de Penn. in d. l. si diuina. num. 10. cum seq.* nisi tamen in concessione fuisset pactum appositum, vt solueret, ita *Luc. de Penn. & Iacobin. dictis locis, & ego inferius.*
- 7 Declaranda tamen venit hæc conclusio in multis casibus, in quibus in casu prædicto releuium posset solui, & quomodo intelligatur. Primo declara, tunc demum procedere dictam conclusionem, si nihil inuestitura fuisset dictum de releuiõ, quod si pacto cautum esset, vt releuium solueretur quando Prælatus moreretur, tunc deberetur, ita limitat *Andr. de Iser. in d. S. in hostenditij num. 15. circa finem vers. item si probaret Curia, sequitur Afflic. num. 10.*
- 8 *vers. secundo fallit,* ea ratione quia pacta in iure estitura attendenda sunt, etiã si naturæ feudorum repugnarent, tunc enim releuij solutio loco seruitij exigitur, hæc *Afflic. ibi, Marc. Ant. Genuens. ubi supra num. 3. & in tributis, & alijs oneribus Luc. de Penn. d. loco, & Iacob. de S. Georgio d. loco in verbo feudum num. 33. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 5. num. 636. & 637. Petr. de Georg. de concess. feud. par. 8. q. 16. nu. 4. Camill. Borrell. in summ. decis. tit. de releuiõ num. 11. Rouit. pragm. 2. nu. 16. de offic. Procurator. Cesar.*
- 9 Declara secundo, si Curia contra Ecclesiam hæc releuij solutionem præscripsisset longho tẽpore, illud exigendo, vel longissimo, ita *Ifern. d. loco vers. fesus si Ecclesia, sequitur Afflic. ibi num. 9. circa finem, & num. 10. vt eo casu teneatur soluere, ita DD. locis præcitatis, & in solutione tributi, & aliorum Luc. de Penn. & Iacobin. locis antecitatis Genuens. ubi supra num. 1. circa finem.*
- 10 Declara tertio, quod & si Prælatus succedens in Ecclesia pro vna vice soluisset releuiũ, & postea superuixisset per annos quatragesima, tunc præscriptum videtur releuium, ita *ex cap. cum Ecclesia Sutrina de caus. possess. & propriet. tenet Iser. d. loco vers. si semel Afflic. nu. 10.* adeo vt nouus successor Prælatus succedens illi Prælato, qui pro vna vice soluisset, teneatur & ipse etiam soluere releuium ita *Affl. d. loco num. 10. Genuen. ubi supra num. 2. & 3.* quod dictum declarat idem *Afflic. vt si dictus*
- 11 Prælatus, qui pro vna vice soluisset, superuixisset per quadraginta annos, tunc fiscus etiam obtineret in proprietate exigendi releuium, vt ita dicam, seu pleno iure esset in possessione, seu quasi exigendi ius releuii, *Lyparul. ad Andr. in d. S. similiter in hostenditij l. l. in verb. ductus aque.*
- Si autem non superuixisset per 40. annos, tunc fiscus deberet obtinere in possessoriõ exigendi releuium, *cap. querelam de elect. ita Afflic. ibi, & ita tenet*

tenet Io. Franc. de Ponte lect. feudal. 5. nu. 35. & lect. feudal. 6. num. 5. dicens Curiam non amittere ius exigendi releuium, nisi effluxi essent 40. anni à die petitionis, & denegationis releuij, allegat glo. in l. 1. vbi Bald. notat, C. de seruit. & aqua, glos. in l. qui luminibus, ff. de seruit. urban. prad. Genuens. vbi supra nu. 4.

12 subdens Afflic. ibid. quod Ecclesia si in possessorio succumberet, tunc debet soluere releuium protestatione premissa citrà preiudicium causæ petitorij, & sic libertatis, ita consuluit Affl. ibi num. 10. Iser. d. loco vers. item si probatur, Genuens. vbi supra nu. 2. & 4. cum sequent.

13 Quod intelligit Isern. d. loco, vt dictus Prælatus succedens, & soluens, dicat quod soluit pro releuio, & fiscus vtens iure suo recipiat, dictam solutionem, l. 1. S. Aristo ff. de aqua quotidian.

Declara tamen ex eod. Andr. de

14 Isern. ibid. quod si Prælatus per sententiam in possessorio condemnatus, soluisset releuium, & in solutione fuisset protestatus, quod fiscus non fouet bonam causam in petitorio, & ideo compulsus soluit, tunc nõ noceret Ecclesie, cap. Cumanana de electioni. Afflic. d. loco nu. 10. vers. & quando futurus Prælatus, quia ex vnica protestatione acquiritur quasi possessio libertatis istorum iurium, ita glos. & Innoc. in d. cap. cum Ecclesia Sutrina, Anton. de Butrio in c. fin. de caus. poss. & proprietat. Genuens. d. loco num. 2. circa medium.

Declara quarto, vt adhuc Prælatus succedens debeat soluere releuium.

15 si Curia fuisset in possessione, seu quasi exigendi à successore in Ecclesia, ita Andr. d. loco, vers. item si Curia, ex l. licitatio, S. pen. ff. de publician. Affl. ibi n. 11. vel si fiscus probaret per Registra Regiæ Cameræ, vbi releuiorum solutiones describuntur, quod talis Prælatus solitus est soluere releuium, tunc hæc probatio vrget, adeout Prælatus teneatur soluere, ita ex Andr. de Isern. in d. S. similiter in ostenditjs, tenet Afflic.

d. loco num. 10. vers. tertio fallit, Genuens. vbi supra num. 3.

Quæ dicta per Iser. ampliantur duobus modis, & declarantur procedere. Primo, vt si prædecessor non soluisset, & Curia probaret, quod alij prædecessores soluerunt, adhuc releuium esset soluendum à successore, Mar. Ant. Genuens. vbi supra nu. 2. vers. sed idem si semel.

17 Secundo, si Prælatus negasset soluere, quia licet de facto Curia diceretur spoliata, adhuc per iuris remedia esset manutenenda in possessione, seu quasi exigendi releuium, ita Andr. de Iser. d. loco vers. item si Curia cum seq. Afflic. nu. 12. 13. quia fiscus haberet interdictum, vnde vi contra Ecclesiam tamquam spoliatus, ita ex Andr. de Isern. concludit Franc. de Ponte lect. 5. feudal. nu. 35.

Declara quinto, vt onus probandi, 18 quod releuium debetur solui, vel esse solutum, spectat ad ipsam Curiam, cū semper contra eam vigeat presumpcio libertatis, l. si manifeste, C. de seruit. cum ei, qui dicit incumbit onus probandi, l. 2. ff. de probation. Andr. de Iser. d. loco num. 16. ante additionem.

Declara sexto, vt factum Prælati in 19 hoc casu non præiudicet Ecclesie, puta si Prælatus soluisset releuium Curie, ita Andr. de Iser. d. loco num. 16. in addit. quæ incipit, per registrum. Sicuti è contrario si Prælatus successor præ vna vice non soluisset releuium Ecclesie, & alij prædecessores soluisset, non per hoc Curia amittit suam quasi possessionem exigendi releuium, nisi sequuta denegatione Prælati releuium non esset solutum, quod intellige effluxis 40. annis, vt supra, ex Franc. de Ponte diximus, Genuens. d. loco nu. 4.

Quæ solutio releuii facta per Prælatum plenè erit probata si ostendantur registra, in quibus appareat talem Prælatum releuium de tali feudo Ecclesie soluisse, l. census, ff. de probat. S. coges, Auth. de mandat. Princip. Iser. d. loco num. 15. ante addit. Genuens. vbi supra num. 3. Afflic. num. 10. vers. tertio fallit.

Non

21 Non tamen erit inferendū, hunc Prælatum debere soluere releuiū, ut quia alii conuicini Prælati soluunt, ea nimirum ratione, quia releuium debet solui, vbi consuetudo introduxit, & vbi reperitur inductum, quia dum odiosa est eius solutio, debet intelligi strictè, & in eo casu, & loco in quo reperitur inductum, nec trahendum in consequentiam, & exemplum, nec de casu ad casum, nec de simili ad similem, nec de persona ad personam, nec de negotio ad negotium, *ita Andr. d. loco in addit. vers. quid si probaret Curia, Afflict. d. loco num. 10. vers. quarto fallit, & cet pro contraria argumentetur, sed deinde sequitur Andr. de Ifern. Genuens. d. loco num. 6.*

22 Vnum tamè nota, quod si in aliquo Regno probaretur, quod Prælati quando succedunt in feudis Ecclesiæ soluent releuium ex antiqua consuetudine, sed non esset expressum de quantitate, tunc statur consuetudini vicinarum Ecclesiarum ex illa ratione, quia in releuii solutione attenditur consuetudo locorum vicinorum super quantitate soluenda, *cap. super eo de censibus Ifern. d. loco num. 16. vers. si omnes Ecclesiæ, Afflict. num. 10. in fine, Genuens. d. loco.*

23 Declara septimo, vt & si alias Prælati pro re feudali concessa à Principe ipsi Ecclesiæ non teneretur releuiū soluere, actamen non liberatur per illam concessionem ab onere assurationis, & iuramento homagii, quod iuramentum non præstabitur nomine Ecclesiæ, sed nomine Prælati, *ita post Bald. in proem. feud. in vltima diuisione tenet Iacobin. de Santo Georgio in inuestit. in verb. feudum num. 36. vbi refert ita pronunciatum, quod Episcopus Neocastrensis faciendo fidelitatem Domino Imperatori, & soluendo releuium illi, vt eo casu nō præiudicasset Ecclesiæ in sua libertate, seu quasi à solutione releuii.*

Non tamen reticendum censui, q̄

24 & si Prælati in multis iure Ecclesiasticarum personarum vtantur, tamen quando possident feuda, tunc circa illorum causas vtuntur iure laicorum, *ita ex tex. in S. fin. in vers. non solummodo persona, sed Ecclesiæ, de capit. Corrad. & de hac re latissime Rosental. in sua synops. feudal. cap. 10. conclus. 3. num. 1. tit. de caus. ex quib. feud. amitt. adeò quod ratione feudi vassalli sunt, siuè recognoscant feudum nomine proprio, vel Ecclesiæ, siuè vti propria, vel vti Ecclesiæ, Rosental. loco proximè allegato, Marc. Auton. Genuens. d. loco num. 1. dicens Prælatum ratione feudi posse cōueniri coram Iudice laico Regis, à quo feuda tenet.*

25 Declara tandem, quod & si fiscus esset in quasi possessione exigendi releuia ab Ecclesia, & officialis Regius, siuè Perceptores Prouinciales (vt sunt in Regno nostro) probaretur, quod ob incuriam non exegissent releuia a prædecessoribus Prælati, siuè ab ipsa Ecclesia, tunc fisco in nihilum præiudicaretur circa releuium, *ita ex Afflict. loco toties cit. tenet Genuens. practicabilium d. loco num. 5.*

26 Est benè verum, q̄ hodie ad exemplum vniuersitatis soluunt releuium singulis quindecim annis, vt supra docui, & ita sunt concessiones, siuè assensus præstantur ex forma Cancellariæ, vt mihi relatum fuit à quibusdam Aduocatis Primariis, & apparet ex Registris Releuiorum Reg. Cam. Sum. vnde fidem habui, quinimò si non soluunt expediuntur significatoriz.

ARGVMENTVM.

Releuium an solui debeat de parte feudi, quæ per mortem confedatarii adreſcit alteri cōfedatario, per ius adreſcendi ſuccedendo in illa. Et negatiua probatur ſententia. Tantoq; magis ſi in inueſtitura ius adreſcēdi eſſet apoſi

positum, nisi fuerit dictum, ut alter alteri succedat. Et quid in iure reconsolidationis remissive, & de iure ad crescendi in feudis remissive. Et quid in iure non decrescendi, & de aliis ad materiam remissive.

S V M M A R I V M.

- 1 **R**eleuium an debeat solui quando quis ex iure ad crescendi venit ad partem feudi ob mortem feudatarij, dubitatur, & ponderantur verba Ifern,
- 2 Succedens per ius ad crescendi in parte defecta, non tenetur soluere releuium, quia dicitur succedere testatori, non autem deficiente, non iure hereditario, sed iure ad crescendi concluditur, & n. 5.
- 3 non tenetur petere inuestituram, nec iurare fidelitatem.
- 4 Pars feudi defecta in persona vnius feudatarij, dicitur ad crescere alteri parti feudi, non autem persone succedentis.
- 5 Releuium cessat ubi cessat positio inuestitura, successio ut hæres, & iuramentum fidelitatis.
- 6 Releuium non debetur quando pars defecta ad crescit ex pacto in inuestitura appposito.
- 7 Deciso refertur, releuium non esse soluendum, quando quis venit ad partem feudi ex iure ad crescendi ob mortem alterius feudatarij.
- 8 Releuium debetur, ubi ex concessione, alter alteri succedit in feudo virtute substitutionis.
- 9 Releuium non debetur, quando quis venit ad integrum feudum virtute reconsolidationis.
- 10 Ius ad crescendi, an & quando locum habet in feudis remissive.
- 11 Releuium non debetur, ubi quis venit ad feudum per ius non decrescendi.

QVÆSTIO XXIX.

Via aliquando feuda solent concedi duobus, vel pluribus, & ideo mortuo vno feudatario, siue cōbarone, eius pars alteri feudatario, siue coinuestito, solet ad crescere, siue de iure, siue ex pacto concedentis. Ideo dubitatur, an ob istam partem defectum ob mortem feudatarij, ad quam succedit superstes per ius ad crescendi, teneatur iste, ad quem accrescit, releuium soluere de parte predicta.

Et actenta clavis huius materie, q̄ est, quod ille, qui succedit ut heres tenetur soluere releuium, ut dixit Andr. de Ifern. in d. S. similiter de capit. Corrad. & nos supra p. p. q. 8. idem Andr. in d. S. sed & res, & per quos fiat inuestit. In hoc autem casu ille, qui succedit per ius ad crescendi, videtur succedere ut hæres alteri coniunctim instituto in illa re, ad tradita per DD. in l. re coniuncti, ff. de legat. 3. cum unus succedat alteri per eius mortem.

Tamen in hoc casu contrarium est statuendum, quia dato pro vero, q̄ succedat ut hæres, hoc intelligitur largo quodam modo, tamen uerè, & strictè non dicitur succedere, ut hæres illi coniuncto, sed succedere ipsi testatori dicitur, & pars illa dicitur deficere in persona coniuncti, & tãquam defecta vadit ad coniunctum, non ratione successionis, sed iure ad crescendi, sed, ut dixi, in casu nostro in materia releuij, omninò necesse est, ut quis ad finem, ut teneatur ad releuium, succedat ut hæres proprie, ideo & quia succedens per ius ad crescendi, non dicitur succedere ut hæres, sequitur, quod non debet releuium soluere.

Secundo, quia releuium debet solui

¶ ¶

3 ui ab illo, qui succedit ut heres, & ut heres tenetur petere inuestituram, cap. 1. de capitul. Corrad. sed succedens per ius adcrendi non tenetur petere inuestituram, nec fidelitatem facere pro illa parte, quæ adcreuit, Auth. de hered. & falsid. S. si quis autem, Andr. de Ifern. in cap. 1. S. sed & res n. 6. circa medium, per quos fiat inuestit. & nos supra diximus in quæst. illa, an de augmento feudi quis teneatur soluere releuium q. 9. par. 2. Aluaros. in cap. 1. S. sed & res, per quos fiat inuestitura, Iacob. in sua inuestit. feud. in verb. & cum pacto de non alienando, col. vlt. Capyc. in verbo feudorum ius adcrendi, Anell. Amat. Pres. Reg. Cam. cons. 14. num. 20. & ego alibi hic dixi.

4 Alia nimirum ratione, quia pars defecta non adcreuit personæ, sed alteri parti, Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 28. num. 2. Capyc. d. loco vers. post. Iul. Clar. in S. feudum, q. 77. vers. sed pone, Ludolph. Schrader. de feud. p. 7. cap. 8. nu. 28. ergo si adcreuit rei, non personæ, consequens est clarum, ut persona nullam teneatur petere inuestituram, nec releuium pro ea soluere.

5 Sed dum non tenetur petere inuestituram, nec fidelitatem facere, & releuium debetur ob inuestituram, ut dixi q. 4. p. p. & ob laborem, quem suscipit Dominus in illa faciendâ, & ob iuramentum, quod omnia cessant in casu præposito, sequitur quod releuium solui non debet, ita hanc consequentiam probat Loffred. cons. 15. num. 12. & 13. in puncto loquens, de qua causa meminit Frecc. d. author, 3. num. 15. & post Andr. de Ifern. Aluar. Laudens. Iacobin. Capyc. Iacob. de Ardizon. deducit in simili hanc consequentiam Anell. Amat. d. cons. 14. num. 21. qui meminit ibid. de hoc consilio Loffredi, cui accedit Frecc. d. n. 15.

6 Hanc conclusionem intelligas procedere, non solum quando iuris dispositione vna pars adcreuit alteri, sed et si in inuestitura fuisse appositum pactum, ut vno decedente, pars eius alteri superstiti adcreuit, ex fortiori ratio

ne; ipse enim diceretur succedere ex pacto appposito in inuestitura, ita post Loffred. d. num. 15. Frecc. d. num. 15. qui Frecc. hoc meminit in causa Ill. Ducis Adriæ, & Comitissæ Casertæ, quibus per Regem fuit concessus Status Casertæ, S. Agatæ, & Eboli, eorum vita durante, & quod vno decedente, pars decedentis adcreuit alteri, & alter alteri succedat, in qua causa scripsit Loffred. dicendo quod superstes succedent per ius adcrendi, ad releuium non tenetur, Horat. Montan. loco allegando.

7 Sed quid si fuerit dictum, ut alter alteri succedat, & vnus moriatur, an hoc casu superstes teneatur soluere releuium? dicas quod tenetur; quia iste talis non dicitur succedere per ius adcrendi, quod in hoc casu locum non habet, Capyc. in verbo feudorum ius adcrendi in princip. & cap. 1. de success. feud. Immo potius hoc casu dicuntur substituti, quo casu vnus admittitur post alium ad illam partem, ut heres alterius, ratio est clara, quia isti sunt duo heredes separati, quorum quilibet habet suam portionem, ad quam superstes de nouo admittitur ut heres substitutus, tangit Iacob. de Ayell. sed non soluit num. 82. ita etiam videtur tenere Horat. Montan. in S. prater ea si quis infeudatus num. 49. de probib. feud. alien. per Frider. prout sit etiam fuisse decisum in causa Regij Fiscij cum Alphonso Galeoto, refert Reg. Reuertorius in suis decisionibus manuscriptis, Reg. Fuluius Constantius in l. 1. & 2. nu. 79. C. de filijs offic. lib. 12. Sed si succederet, tunc succederet non ut heres, sed ut coniunctus per ius adcrendi, & dubitant supradicti DD. in hoc casu.

9 Amplia hanc conclusionem, ut de iure adcrendi non teneatur quis soluere releuium, procedere etiam in iure recondensationis, ut quando refutans succederet per mortem refutarij, vel proprietarij per mortem usufructuarij, ut latè diximus sup. & An. Amat. d. cons. 14. per tot. Si

- 10 Si quis autem permulta velit perpendere circa materiam illam, an & quando ius adcrendi locū habeat in feudis, perquirat *Ladolph. Schrader. de feud. par. 7. cap. 1. per totum, Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 27. per totum cum seq. Mozz. de natural. feud. nu. 73. cum seq. Capyc. in verb. ius adcrendi, Rosenthal. cap. 6. concl. 34.*
- 11 Quam conclusionem de super firmatam, dicas procedere tantò fortius in iure non decrendi, quia succedens ex illo iure, iam habet rem, ità DD. supra citati, ad quos me remitto, & releuium soluitur pro assignanda possessione feudi, ut in *const. post mortem, & nos supra q. 4. p. 1.*

- 4 *Duplicati releuij pœna locum nō habet in feudis planis, & de tabula.*
- 5 *In feudis planis, & de tabula lex antiqua de priuatione feudi ob non petitam iurisdictionem, immutata non est.*
- 6 *Const. Regni post mortem, videtur includere feuda plana, & de tabula.*
- 7 *Const. post mortem declaratur, quod licet fiat mentio de terra plana, tamen de feudo quaternato secundum quid est intelligenda, licet antea fuerit planum.*
- 8 *Feuda plana, & de tabula per quaternationem dicuntur feuda quaternata secundum quid, & de istis loquitur consilis.*

QVAESTIO XXX.

E feudo plano, & de tabula, quia permulta dicunt *Paris de Put. de reintegr. feud. cap. 3. Luc. de Pen. in l. de descriptionis n. 19.*

C. de impon. lucrat. descript. lib. 10. Afflicti. decif. 243. Petr. de Gregor. de concess. feud. q. 2. nu. 12. & nouissimè D. Fuluius Lanarius in supremis nostri Tribunalib. Aduocatus spectatissimus, ob Familia, doctrinaeq; praecellentiam, in sua perillustri, ac perutili additione ad Regentem Lanarium ad cap. 1. de his, qui feud. dar. poss. à num. 135. ad finem, qui optimè ducit, multaq; ab alijs praetermissa, & non excogitata adducit, & post eum Iul. Cesar Gallup. in method. feud. p. p. cap. 5. nu. 77. & est communis conclusio, quod in eo vivitur iure communi feudorum, Ego dubito an solutio releuii, tam simplicis, quam duplicati locum habeat in feudo praedicto.

Quod verò spectat ad releuium simplex, dico quod succedens in eo, non debet solvere releuium. Primo, quia releuij solutio inducta hic est de consuetudine, & ex lege particulari huius Regni, sed dum in feudis planis, & de tabula vivitur iure communi feudorū,

de

ARGUMENTVM.

Succedens in feudo plano, & de tabula, an teneatur de illo solvere releuium, & quid de duplicato, in dubium reuocatur. De feudo praedicto multa remissuè, & negatiua opinio suadet, etiā in duplicato releuium. Expenduntur verba cōstitutionis post mortem, quomodo debent intelligi verba illa, siue sit castrum, siue terra plana, declarando negatiuam sententiam non procedere in feudo plano, & de tabula, secundum quid.

SVMARIVM.

- 1 **D**E feudo plano, & de tabula remissuè, & in ijs vivitur iure communi feudorum.
- 2 Succedens in feudo plano, & de tabula non tenetur solvere releuium.
- 3 Solutio releuij locum habet in feudis quaternatis tantum, non autem in planis, & de tabula.

de quo iure incognita est releuij solutio, vt diximus supra q. 4. p. p. ergo de eo releuium non est soluendum.

Secundo, vrget magis autoritas *Andr. de Ifern. in const. post mortem circa finem num. 6. vers. in quaternatis tantum loquitur.* vbi Andr. prosequendo materiam releuij, ex quo feudo sit soluendum, & in quibus feudis locū habeat constit. de releuio loquens, dicit quod dicta constitutio loquitur tantum in quaternatis, ergo in planis, & de tabula locum non habet solutio releuij, cum feuda huiusmodi minimè sint quaternata, & hoc idem firmavit *Marin. Frecc. lib. 3. de subfeud. tit. de differenti. feud. plan. & de tabul. differ. 13.* dicens quod in feudis planis, & de tabula circa releuij solutionem lex noua Regni non loquitur, *idem Ifern. in d. constit. col. 2. vers. sed Baroni, & dicam infra quest. 33.*

Idemq; videtur dicendum in duplicato releuio, vt in eis locum non habeat, tum quia simplex releuium non soluitur, ergo nec duplicatum, dum non adsit illud, quod duplicari petitur, tum quia, vt dixi, quod in istis feudis viuunt iure communi feudorum, sicut quod, ob non petitam inuestiturā feudum amittitur, sed poena duplicati releuij (vt toties dixi, & dicam infra q. 1. p. 5.) procedit ex munificentia, & gratia nostrorum Regum in hoc Regno, qui hanc compositionem cum vassallis admiserunt, ergo & in isto feudo debet habere locum ius commune, non autem consuetudo duplicati releuij, quod probatur ex dictis, *per Ifern. in d. constit. post mortem mibi col. 2. num. 60.* supra allegatus, quod in quaternatis tantum loquitur constit.

Tertio, his accedat autoritas *Frecc. d. diff. 13.* dicentis, quod circa lapsum temporis, & poenę non petitę inuestiturę in feudis planis, & de tabula, lex antiqua remanet incorrēta (adeo ut ipse dicit) est priuandus feudo vassallus, ob non petitam inuestituram, non au-

tem poenā duplicati releuij multandus est.

Sed contra *Frecc.* doctrinam videtur apertè contradicere constitutio post mortem in verbis illis. Et quod id, quod tenet ab eo, siuè sit castrum, siuè sit terra plana, ei cui nos cōcesserimus, debeat assignare, &c. ex quibus videtur, quod constit. loquitur tam in castro, & feudo quaternato, quam in terra plana.

Sed respondetur, quod si benè constitutio consideretur, non obstat, prout mihi obstauit multo tempore, quia licet in dicta constitutione fiat mētio de terra plana, tamen tempore solutionis releuij, & inuestiturę, nō est amplius terra plana, sed quaternatū feudum ad concessionem Regis, nam Rex mādāt siuè sit castrum, siuè terra plana expediri inuestiturā, ei cui nos cōcesserimus, pondera mecum verbum illud, concesserimus, quod est præteriti temporis, ergo præsupponitur cōcessio Regis, quę facit feudum quaternatum, quę concessio est referenda tã ad castrum, quam ad feudum planum, tamquam ad proximiora. Ex quibus constitutio nō videtur loqui de feudo plano simplici, quod tenetur à Barone, sed de feudo plano ad concessionem Regis, quod dicitur quaternatum secundum quid, merito dixit *Andr. de Ifern.* quod in quaternatis tantum loquitur, & sic non videtur obstare constitutio prædicta dictis *Frecc.* facta cōsideratione prædicta, videas quę dicā infra q. 33.

Et quod subfeuda, siuè feuda plana, & de tabula concessa à Barone, postea per concessionem Regis, siue eius assensum fiant feuda quaternata secundum quid, declarat post *Andr. de Ifern. Camerar. in l. imperialem fol. 69. colum. 1. vers. alio de prohib. feud. alienat. per Feder. Franck. decis. 154. num. 2. & 3.* ex quibus apparet, quod constitutio post mortem loquitur de feudis quaternatis secundum quid.

ARGUMENTVM.

Feudo vendito cum pacto de retrouendendo, & intra annum mortis reempto, an debeat solui releuium à retrouenditore, vel reemete, distinguitur, si hæres redemerit in vita venditoris, vel post mortem, & concluditur releuium non esse soluendum ab ipso reemete, ratione, & autoritate, & tandem noua Regiæ Cameræ affertur decisio, vt retrouendens soluar pro rata temporis, quo possedit, & pro alia rata reemens vti tertius possessor.

SVMMARIVM.

- 1 **R**eemptio feudi in casu solutionis releuij, duobus in casibus consideratur.
- 2 Hæres reemens feudum intra annum petendæ inuestituræ, videtur quod debet soluere releuium ob mortem venditoris, & hoc ex præsumpta fraude.
- 3 Feudum reemptum virtute pacti de retrouendendo in persona hæredis reemētis, dicitur antiquum, non autem nouum, & non debet diuerso iure censeri, n. 4.
- 5 Hæres reemens feudum, non tenetur soluere releuium, & probatur.
- 6 Reemens feudum, dicitur ad illud venire ex contractu, non autem vt hæres.
- 7 Decisiones pro hærede reemete referuntur.
- 8 Feudum reemptum non dicitur fuisse in bonis defuncti, nec hæredis, bene verum ius illud luendi dicitur fuisse in bonis, sed dum sine fructibus, merito releuium non debetur.
- 9 Fraudatio releuij in casu reemendi, in hærede, & retrouenditore consideratur pro parte Regij Fiscij.
- 10 Hæres retrouendens soluit pro rata temporis, quo possedit, & hæres retrouendens pro alia rata, ex decisione Reg. Cam.
- 11 Ratio decisionis Reg. Cam. affertur.

- 12 Filius potest redimere feudum alienatum in vita patris alienantis.
- 13 Hæres redimens feudum, sed in faciem alienantis, tenetur ad releuium, & ratio perpenditur.
- 14 Filius, vel agnatus redimens feudum in vita alienantis tenetur soluere releuium ob eius mortem.
- 15 Pendente tempore ad re mendum, an currat tempus petendæ inuestituræ, remissiuè.
Filius, vel agnatus, quando possit feudum alienatum redimere, sub num. 15. remissiuè.

QVÆSTIO XXXI.

Inscriptis ijs, quæ dixi supra q. 6. in 5. declaratione, & q. 7. aliam dubitationem latius hic exordiar, quem excitauit Marinus Frecc. autor. 3. nu.

14. nempe an feudo alienato, & intra annum mortis feudatarij, quo releuium esset soluendum, fuisset illud reemptum, an sit soluendum releuium à retrouenditore, vel reemete; quæ dubitatio, meo quidem iudicio, duobus modis potest considerari.

Primo, si feudum alienatum cum pacto de retrouendendo, hæres redemerit post mortem venditoris, siuè de pecunia sua, siuè ipsius hæredis.

Secundo casu, si hæres reemerit illud in vita alienantis.

- 2 Primo casu, videtur dicendum releuium esse soluendum, quia isto modo possent committi fraudes circa releuium, vt quis alienaret feudum, & postea moreretur, vel quia erat ad mortem proximus, deinde hæres non redimat intra tempus petendæ inuestituræ, sed pateretur illud labi, quo lapsio redimeret, & sic releuium Curia fraudaretur, hæc videtur excogitare Frecc. d. loco circa medium numeri.

- Secundo, quia eadem res non debet diuerso iure censeri, *l. eum qui ades ff. de usu capion.* sed feudum reemptum virtute pacti de retrouendendo, in persona hæredis reementis, non erit nouum, sed antiquum, *Alex. conf. 28. Frä. ch. decis. 39. & 450. Molfes. par. 2. tit. de bonis q. 2. num. 1. Frecc. d. loco circa princip. numeri.*
- 3 Sed si admitteremus solutionem releuii non esse faciendam de hoc feudo reempto, sequeretur quod hoc casu istud feudum iudicaretur vt nouum, quo casu quis de feudo nouo non teneretur soluere releuium, vt aduertit Freccia ibi, & sic diuerso iure eadem res censeretur, vt scilicet, quoad successionem iudicaretur antiquum, & quoad solutionem releuii, nouum, quod fieri non debet.
- 4 His tamen non obstantibus, puto contrarium esse verum, vt de hoc feudo in tali casu releuium non sit soluendum à reemente, ex ratione, & auctoritate.
- 5 Ratione, quia iste talis redimens non dicitur venire ad feudum, vt hæres, prout requiritur in solutione releuii, quæ tantum ex more introducta est in hærede succedente, vt alias diximus ex *Andr. de Ifern. in d. Si. sed & res num. 15.* Vnde & si posset dici, quod talis redimens similis videatur succedenti, tantum magis quod feudum ad ipsum peruenit, vt antiquum, non autem vt nouum, adhuc non soluitur releuium; tunc quia in hærede tantum inducitur solutio releuii, quæ cum sit irrationabilis, & odiosa, in suo tantum casu est intelligenda, nec ad alium, vel sibi similem casum trahenda est, vt supra diximus ex *Andr. de Ifern. d. num. 14. sequitur hanc sententiam Liparul. ad Ifern. d. n. 14. vers. & cum in vno casu,* dicens esse sequendam opinionem Freccie in hoc casu, dicentis releuium non esse soluendum à reemente, & ita fuisse decisum in causa Principis Salerni, refert
- 6 *Ayell. de iure adobe num. 86.* ea nimirum

ratione, quia, hoc casu, redimens habet feuda ex contractu, non autem ex successione, licet illud ius reemendi habeat ex successione, ita etiam fuisse decisum per Regiam Cameram in anno 1575. die x. Ianuarij refert *Reg. Males decis. 9. manuscripta sub tit. de iure releuiorum*, ea nimirum ratione, quia

7 feudum non erat in bonis defuncti, nec hæredis, & sic sine fructibus, licet ius illud luendi feudum fuisset in bonis hæredis, tamen erat sine fructibus, merito releuium non debetur, quia ex illo iure luendi fructus non percipiuntur, & pecunia exbursata pro redimendo feudo est allodialis.

Sed quia hoc casu, vt dixi, Fiscus fraudaretur releuium, quia hæres retrouendens non esset in possessione, merito non teneretur, & hæres redimens diceret, quod ipse venit ad feudum virtute pacti de reemendo, non autem successionis; unde dubia videbatur adhuc quæstio, & dicebam, quod iste hæres redimens feudum, si releuium non esset solutum à suo prædecessore retrouendente, teneretur ipse vti tertius possessor ad releuium, & retrouendens nec esset absoluendus, quia solutio illa debet fieri, saluis iuribus contra retrouendentem, qui vendidisse intelligitur liberè, & ita intelligitur, quod reemens reemerit, vt alias diximus.

Sed Regia Camera, ad has dubitationes tollendas, mediam inter extremas sequuta est sententiam, vt hoc casu releuium soluatur, sed hoc modo, nempe quod hæres retrouendes solueret pro rata temporis, quod possedit, & hæres reemens pro rata temporis, quod reemir, & ita iudicauit Regia Camera in anno 1564. die 14. Maij in causa releuii q. Hieronymi Albertini Regentis Regiam Cancellariam, & idem in anno 1572. die 14. Decembris in releuium Marchionis Burgentia.

Et hoc cum maxima ratione, quia retrouendens posset dicere, ego non sum in possessione; reemēs diceret, ego venio

venio virtute pacti, & sic contractu, & inter istos anfractus Fiscus non haberet releuium, meritò diuisa differentia fuit; vt soluat̃ur modo prædicto, quia non est conueniens, vt hæres redimēs, qui prò rata percepit fructus, non solueret, sicut etiam inconueniens esset soluere prò rata illa, prò qua fructus, ipse non percepit, dum reemēs ipse percepit, & sic concordatis his discordantibus, concordantur etiam decisiones supra relatæ contrariantes, & hùc conferas, quæ dixi supra d.q.6.

Secundo casu principali, & hoc videtur fortior, si hæres redemerit in vita alienantis, prout potest hoc facere filius, Nicol. Intrigliol. cent. 2. art. 32. num. 48. cum seqq. quid dicendum?

casus, aut ista reemptio facta fuit ab ipso hærede, sed in faciem alienantis, & tunc quia feudum reuertitur ad ipsum alienantem, cui succedere dicitur filius, qui verè reemit de sua pecunia, sequitur, quòd releuium est soluendū, quia tempore mortis alienantis, feudū, est in capite ipsius alienantis. Et hæres dicitur succedere in eius locum, & hic casus, credo, quòd non habeat difficultatem in fauorem Fisci.

Aut reemptio facta est ab ipso hærede, vt adgnato, vel vti filio, & tunc adhuc dico releuium non esse soluendum, quia dicitur de nouo succedere, & potius feudum ex contractu ad ipsū peruenire, non autem iure successionis, & ita ego dicerem, in istis duobus casibus, tamē me subscribo iudicio reuerentius intuentis, cum rationabilia videntur esse, quæ dixi, vide Ayell. d. loco num. 86. quia dicitur etiam habere ex causa onerosa.

Et an pendente tempore ad reuocandum, currat tempus emptori ad petendam inuestituram, & an & quando filius, vel adgnatus possint feudum alienatum reuocare, & reemere, vide quæ latè, & copiosè ponit, Intrigliol. d. cent. 2. artic. 32. per totum, Haribam. Pistor. lib. 2. q. iuris p. 2. q. 13. Herm.

Vult. de feud. lib. 1. cap. 11. num. 88. Carol. à Kbirckberg de feud. hereditario ex pacto, & prouidentia cap. 5. num. 61. cum seq. tamen ad supradicta cogita, quia non sunt spernenda.

ARGUMENTVM.

Vassallus succedens in feudo, cuius possessio, tempore successionis reperitur penes tertium, an teneatur soluere simplex releuium, & quid seruetur in Regno nostro. Et negatiua suaderetur conclusio. Et in duplicato. Idemque si possessio Dominica in vassallum, esset penes tertium, nec tempus petendæ inuestituræ currit lite mota super feudo, tam super iure vassallagij, quam Dominico, nisi de iure Saxonico, vel negligentia, vel culpa vassalli, vel interpellatus. Et an si esset impeditus petere inuestituram, vel lite finita, sed releuium, dicas exigendum à successore, sed condemnandum esse possessorem ad soluendum successoris quantitatem solutam, & ita seruari refertur in Regno nostro, ex obseruatione Regiæ Camere.

SVMMARIVM.

- 1 **R**eleuium non est soluendum de feudo, cuius possessio reperitur penes tertium, non autem penes heredem, vsque ad num. 6.
- 2 Hæres non tenetur petere inuestituram de feudo, cuius possessio reperitur penes tertium.
- 3 Possessio dum est penes tertium, non potest assignari heredi.
- 4 Releuium vt debeatur debet hæres succedere in feudo, non autem in ius ad feudum.
- 5 Releuium non debetur, quando vassallus non percipit fructus feudi ex facto alterius, qui illos perciperet.

Ca. 2 6 Ratio

- 6 Ratio Vinc. de Anna, & D. Scip. Rouit. remis siue.
- 7 Releuium debet exigi ab illo tertio possessore super fructibus feudi, ex sententia D. Scip. Rouiti.
- 8 Duplicatum releuium non habet locum quando possessio feudi est penes tertium.
- 9 Inuestitus de feudo verbaliter, non potest petere inuestituram in praiudicium inuestiti realiter.
- 10 Vassallus non tenetur petere inuestituram, quando Dominus impediretur iura Dominica exercere.
- 11 excusatur à petitione inuestitura, quando Dominus non esset certus, ut quia contenderet cum alio.
- 12 lite pendente super feudo non tenetur petere inuestituram intra annu.
- 13 de iure Saxonico tenetur petere inuestituram, quando possessio esset penes alterum. & in Alemania.
- 14 non excusatur à petitione inuestitura, quando culpa sua possessionem amisisset, vel esset penes alterum.
- 15 non excusatur à petitione inuestitura, quando Dominus offerret possessionem feudi vassallo.
- 16 impeditus inuestituram petere excusatur.
- 17 non excusatur si ipse procurasset ut possessio feudi esset penes tertium.
- 18 non excusatur si posset recuperare possessionem penes tertium existentem, & neglexerit illam recuperare.
- 19 Pendente lite inter successores super feudo, inuestitura non est petenda, nec releuiu soluendum, dummodo lis non fuisset affectata.
- 20 Lite finita, successor declaratus tenetur soluere releuium.
- 21 Possessione feudi adhuc penes tertium existente, releuium est soluendum à vero successore, sed postea condemnandum ipsum possessorem ad restituendam quantitatem, casu quo feudum penes ipsum possessorem remanserit, & decisio referatur.

QVAESTIO XXXII!

Anc, quam indi-
caui quaestio-
nem, vsui saepe
numero euen-
tura est, vt ha-
res tempore, quo
succedit in feu-
do ob mortem

sui praedecessoris, reperiat eius possessionem esse penes alterum, licet ipse succedat in ipso feudo, quoad dominium, siue in iure ad feudum, quod de facili videmus, vt si feudum pignortum, vel datum ad gaudimentum reperiretur, vel sequestratum ordine superioris. Quibus casibus quaero an soluere teneatur successor releuium in anno mortis sui praedecessoris, vel expectare, quod feudum deueniat in posse ipsius successoris. Pro cuius resolutione dicas, quod non tenetur soluere releuium, duplici ratione.

- 2 Primo, vulgatum est, quod releuiu, vt toties dixi p. 1. q. 4. debetur ob inuestituram, sed in hoc casu, quando feudum tempore petendae inuestiturae reperitur penes tertiu, & sic eius possessio, adeo ut succedens non possit apprehendere possessionem illius, tunc inuestituram petere excusatur, nec vllum tempus ei currere ad petendam illam, firmarunt ex Feudistis Aluarot. in cap. 1. num. 11. quae fuit prima causa benefic. amict. Franc. Zabarell. in cap. 2. extra de feud. Curt. iun. de feud. par. 4. nu. 53. Iul. Clar. in S. feudum q. 49. vers. item quid, Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 95. num. 100. vbi ait hanc esse communem, Vult. de feud. lib. 1. cap. 7. num. 81. Pistor. lib. 2. quaest. feudal. part. posteriori q. 21. num. 1. & seq. & q. 47. num. 8. vbi hanc esse communem sententiam dicit, & post alios Frecc. d. auth. num. 8. Gotfred. Ant. disput. feudal. 8. thes. 4. lit. E. & thes. 5. lit. H. ergo si non tenetur petere inuestituram, immo nec ei tempus currit

currit, quo nam modo releuij solutio in hoc casu considerata est.

1 Insuper releuium debetur pro assignanda possessione feudi ipsi successori, si ergo possessio feudi reperitur penes tertium, & ideo non potest succedenti assignari, merito releuium non debetur dum cessat causa. Eius enim solutio dum odiosa, est strictè intelligenda, merito non est trahenda ad huc casum *Andr. de Ifern. in d. S. similiter in addit. cum licet iste talis succedens videatur succedere ad ius ad feudum, & aliquo modo sic considerari potest, & succedat, dicit Aluarot. d. loco in fine,* quod minus est succedere in actione ad feudum, & sic ad rem, quam ad rem ipsam, ideo adhuc casum releuij solutio non est trahenda, & sic respondetur ad vnam tacitam obiectionem, quæ fieri posset, vt non sufficiat succedere ad ius ad feudum, sed ad feudum, eiusque possessionem.

2 Alia ratione; hæc solutio releuij considerari non potest, vt fiat ab hoc vassallo non existente in possessione, & illa procedit ex euidencia rei, quippè si releuium est medietas fructuum illius anni, quo feudatarius moritur, si vassallus non est in possessione, sed tertius qui percipit fructus, & ipse vassallus nihil, merito si non percipit fructus, & sic commodum non sentit, nec onus sentire debet, & ideo releuium solvere non tenetur, nec etiam adest diuisibile illud, nempe fructus, qui dum non percipiuntur, merito nec diuidi possunt, cum non entis, nullæ sunt partes, ideoque nec in dolo esse videtur, hanc rationem desumo ex ijs, quæ dicit *Frecc. d. loco num. 8. circa medium, Aluarot. d. loco, prout ita videtur tenere Frecc. d. n. 8.*

3 Aliam rationem posuit *Vincent. Anna alleg. 95. per totam,* qui hanc tuetur sententiam latè, & doctè more suo, prout ita tenet *Scip. Rouit. Reg. Conf. in prag. 2. S. item volumus num. 11. de offic. procur. Cesar.*

Subdens *Rouit. ibi,* quod non per

7 hoc Dominus prohibetur exigere releuium ex fructibus à possessore illius, & ideo dicit, quod Perceptores, & Thesaurarij non excusantur per hoc exigere releuium à quocumque possessore, siue detentore, & facere executionem super fructibus, si aliundè sibi non potest satisfieri, & nos supra diximus in illa quæstione, si actio pro releuiio detur contra tertium possessorem p. 1. q. 7.

8 Amplia hanc conclusionem, vt hoc casu nec teneatur ad duplicatum releuium si inuestituram non petierit, vt dicam infra q. 24. p. 5. *Arma d. allegat, 95.*

9 Amplia secundo, vt si Rex primò concederet Titio feudum, eique traderet, & deindè de dicto feudo alterum inuestiret verbaliter, tunc iste secundus inuestitus verbaliter, nõ debet postea realem inuestituram petere, dum dicta possessio feudi est penes Titium inuestitum, ita *Andr. de Ifern. in cap. 1. de capit. Corrad. Aluarot. in cap. 1. quæ fuit prima causa benef. amict. Curt. iun. de feud. p. 4. num. 23. Franc. Sonsbec. p. 11. nu. 22. vers. septimo.*

10 Amplia tertio, etiã si possessio Dominica in ipsum vassallum, esset penes tertium, vt quia ipse Dominus, à quo succedens feudum tenet, non esset in possessione vassalli, sed alius, qui impediret verum Dominum iura domini exercere, tunc ab isto Domino sic impedito, & non possidente, vassallum inuestituram petere non tenetur, *Alex. conf. 92. lib. 1. Ias. in l. 2. num. 64. C. de iure emphit. argum. tex. in l. pecunia, S. fin. ff. de usur. l. 1. ff. de diuers. temp. prescription. ea potissima ratione, quia vassallus nõ habet certum Dominum, à quo inuestituram petere potest, ideo ei tẽpus currere non debet ad petendam inuestituram, ita *Iacob. de Ardizon. in summ. tit. quib. mod. feud. amict. S. quid si vassallus.**

11 Amplia quarto, hanc conclusionem, vt si duo Domini de feudo contende-

rent ad quem feudum, eiusque dominium pertineret, quia mortuo vassallo intrà hoc tempus non tenetur hæres petere inuestituram, & excusatur a releuio, quod intelligas, dumodò vassallus protestetur, per se non stare, quominus inuestituram petat à vero Domino, *Præposit. in cap. 1. num. 14. quo temp. miles. Zas. de feud. p. 7. num. 7. Odrad. conf. 22. argum. tex. in l. si pro lusorio, S. fin. ff. de appellat.*

Amplia quinto, vt si intrà annum, & diem, vel mensem, heredi fuisset mortalis super feudo ab alio, tunc licet pendente non currit tempus petendæ inuestituræ, ita *Iacob. de Ardizon. tit. quib. mod. feud. amict. S. quid si vassallus ita Matth. de Afflict. in cap. 1. num. 6. in princip. quæ fuit prima causa benef. amict. Schrader. de feud. par. 6. cap. 2. num. 23. vnde nec etiam releuium soluere tenetur, sed intelligas, vt infra dicam.*

Limita tamen hanc conclusionem. Primo de iure Saxonico, vt si possessio feudi reperiatur penes alterum, adhuc inuestituræ renouatio petenda est, & concedenda, nam ibi magis simultanea inuestitura, quam ius adgnationis in feudorum successione cõsideratur, ita de hac consuetudine testatur *Hieron. Schurff. conf. 16. vers. quia in hoc, cent. 1. Henrig. Goden conf. 22. num. 2. & ante istos Hostien. in sum. de feud. S. qualiter feudum constituatur, Hartam. Pistor. lib. 2. par. poster. q. 27. num. 9. & 10. & q. 31. num. 3. & ita seruari in tota etiam Germania testatur idem Pistor. d. q. 27. num. 13. & 14. post Hostien. d. loco.*

Limita secundo, vt possessio existens penes alium non suffragetur succedenti, quando ipse succedens, culpa sua, vel negligentia perdidit, vel desierit possessionem habere, tunc enim excusandum non esse, ea ratione, quia negligentia, vel culpa nemini prodesse debet, dixit *Zas. de feud. p. 7. n. 5. Hart. de feud. obser. 12. vers. vnde quando vassallus, Io. Borchol. de feud. cap. 8. nu. 22. Io. Schmeiduin. de feud. par. 5. num. 26.*

Afflict. in cap. 1. num. 10. quo temp. miles, Frecc. d. auctor. 3. num. 8. Anna alleg. 95. num. 7. Paris. conf. 23. num. 227. vol. 1. Roland. à Valle conf. 18. in fine vol. 1.

Limita tertio, vt inuestituram petere tenetur succedens in casu prædicto, quando Dominus interpellauerit ipsum vassallum, vt possessionem recuperet, quia hoc casu tempus currit, quo elapso vassallus esset in pœna, ita respondit *Bald. conf. 425. vol. 3. quod tamen intellige, quando talis possessio esset penes Dominum, & Dominus illam vassallo offerret, eumque intepellauerit, vt accipiat, hoc enim casu vassallus non excusatur, prout dixit *Andr. in d. cap. 1. S. sed nec alia, & ibi Martin. Laudens. quæ fuit prima causa benef. amict. Syluan. de feud. recognit. q. 6. nu. 5.**

Limita quarto, esse excusandum vassallum si esset impeditus feudi possessionem habere, illudque possidere, ob carcèrationem, vt quia esset carcèratus, hoc enim casu ob solum impedimentum esse excusandum, opinati sunt *Zas. de feud. p. 6. num. 4. Syluan. de feud. recognit. q. 76. num. 21. & hanc ego veriore existimo.*

Limita quinto, non procedere quando vassallus ipse procurasset, vt possessio feudi tempore successione esset penes tertium, hoc enim casu, tunc quia videtur hoc facere in fraudem releuij, tum quia impedimentum affectatum, & procuratum esse videtur, ideo ei prodesse non debet, & sic dicendum est non excusari, iuxta ea, quæ dixerunt *Alex. & Ias. in l. si seruus plurium, S. 2. ff. de legat. argum. tex. in l. 2. S. fin. ubi Ias. ff. si quis caution.*

Limita sexto, vt si vassallus intra tempus petendæ inuestituræ potuisset possessionem, penes tertium existentem recuperare, vel aliter impedimentum remouere, & hoc facere neglexerit, hoc enim casu excusationem non meretur, *argum. tex. in l. quibus diebus in princip. ubi Bart. & Bald. ff. de condit. & demonstr. arg. tex. in l. qui potest, ubi De-*

cius ff. de regul. iur. Felin. in cap. venerabilis num. 7. extra de re iudi. & in cap. ex transmissa nu. 1. de prescript.

Limita septimo, vt si post mortem
 19 Baronis, lis esset inter successores, quorum alter prætenderet succedere, quia tunc pendente lite inter eos, quis non potest petere inuestituram, nec
 20 releuium soluere, & ideo si anno elapso ad petendam inuestituram, lis determinaretur, tunc successor teneretur soluere releuium simplex, & etiam excusatur à pœna duplicati releuij, dummodo lis non fuerit affectata, ratio erat, quia incertus erat quisnam esset successurus, ita *Iacob. de Ardizon. in tit. quib. mod. feud. amitt. S. quid si vassallus, Afflic. in cap. 1. in princ. num. 6. quæ fuit prima causa benef. amitt. Tiraquell. de retract. p. p. S. 1. glos. x. nu. 38.*

Declarata tamen omnia supradicta,
 21 vt si super dicta possessione feudi esset quæstio tempore solutionis releuij, & anni ad petendum, adeout possessio ipsa non esset penes ipsum succedentem, sed penes tertium litigantem, vt non per hoc fiscus impediatur releuium exigere ab ipso vero successore, sed postea breui manu, ipsum tertium possessorem, in eo casu, quo feudum remaneret penes ipsum, condemnandum esse ad restituendum ipsi vero successori quantitatem solutam pro releuiò à uero successore, prout ita decisum in causa Spectab. Comiti Policastri, cum Mag. Fabritio Carrafa, refert *Arma d. alleg. 95. num. 9. referente D. Didaco de Scobar Præs. Reg. Camera Sum. & fuit decisio facta relatione in Regia Camera.*

ARGUMENTVM.

Releuium de subfeudo an debeat Domino immediato, uel Regi, hæsitatur. Et admissa duplici subfeudi, & releuij nouiter declarata diuisione, conclu-

ditur Baroni soluendum esse, à cuius hærede in eius morte Regi postea soluitur. Quid in laudimio, a sensu, seruitio, adoha refertur, In subfeudo quaternato contraria Affl. & Iser. sententia ponitur. Et quid si Baro haberet ex priuilegio, ut sibi soluatur adoha, & releuium. Et quid si inuestitura esset de tota Baronia tam de feudis subcõcessis, quam retentis, amplissimè declaratur. Et quid de duplicato releuiò.

S V M M A R I V M.

- I**N Regno Neapolitano sunt Barones Magnates, qui Reguli dicuntur.
- 2 Subfeudatarius an teneatur soluere releuium Regi. uel Baroni distinguitur de subfeudo simplici, uel de quaternato, num. 5. & 7.
  - 2 Releuium debetur illi Domino, à quo subuassallus petere tenetur inuestituram. Subfeudatarius petere tenetur de subfeudo simplici inuestituram à Barone sub n. 3.
  - 4 Releuium debetur à subfeudatario illi Domino, cui iuramentum fidelitatis præstat, & sic Baroni.
  - 6 Releuium exigitur à subfeudatario per Baronem, & ab hærede Baronis, postea exigitur per Regem, & clarius num. 16. ubi Regi concluditur solui.
  - 8 Subfeudatarius de subfeudo quaternato soluit releuium Baroni, quod declaratur ibidem & num. 12. & 14.
  - 9 Subfeudatarius de subfeudo quaternato soluit Releuium Regi secundum opinionem aliorum.
  - 10 Discordantium sententia super solutione releuij de subfeudo quaternato concordatur ex noua distinctione.
  - 11 Releuium respectu subfeudi quaternati dupliciter consideratur.
  - 12 Releuium ex feudo quaternato secundum quid, præstat aliquando ex actu inter uiuos vigore constitut. post mortem.
  - 13 Releuium inductum ex consuetudine in hærede ob mortem, debetur aliquando ex actu inter uiuos, vigore const. post mortem.

- 16 Releuium de subfeudo quaternato, in eo, quod excedit decem uncias, debetur Regi
- 17 Rex assentiens subinfeudationi, non intelligitur sibi præiudicare in releuio.
- 18 Adoba de subfeudo quaternato exigitur à Barone, à quo soluitur postea Domino Regi.
- 19 Iuramentum assecurationis præstatur à subuassallo ipsi Domino immediato, & sic subinfeudanti.
- 20 Laudimium de alienatione feudi debet solui Domino immediato.
- 22 Assensus Regis, non autem Baronis requiritur in alienatione subfeudi, ex veriori sententia, & num. 20.
- 22 Assensus Regis, non autem Baronis requiritur in alienatione subfeudi, secundum aliorum sententiam.
- 23 Assensus Regis, & Baronis requiritur secundum Schrader, & aliorum sententiam.
- 24 Feudum quaternatum secundum quid, alienari debet cum consensu Regis, & Baronis.
- 25 Feudum quaternatum secundum quid, quale sit remissiuè.
- 26 Subuassallus tenetur seruire Domino subinfeudanti, non autem Regi, & nu. 25. 26. & seq.
- 27 Subuassallus aliquando in subsidium tenetur seruire Regi, non autem principaliter.
- 28 Subuassallus tenetur seruire Baroni, stante quòd necessitas seruitij urgeret tam Dominum, quam Baronem.
- 29 Subuassallus non tenetur seruire Baroni subinfeudanti respectu alterius feudi, quod tenet ab altero Domino, sed respectu feudi, quod fluxit ab ipso Domino.
- 30 Subuassallus de feudo quaternato secundum quid tenetur prestare seruitium Baroni ex vna sententia Doctorum.
- 31 Regi secundum sententiam aliorum Doctorum, & vltima verior est ex Andr. de Iser.
- 32 Baroni, quando ex privilegio id habet.
- 33 Subuassallus suspectu feudi, siuè terra plane, siue attenasia prestare tenetur ser-

- uitium Baroni ex recepta obseruantia.
- 34 Baro inuestitus de sua Baronia, & recipiens adhoam, & releuium tam feudorum retentorum penes se, quam subinfeudatorum, tenetur ad totum releuium, tam de retentis, quam de subconcessis.
- 35 Deciso refertur.
- 36 Subuassallus an teneatur ad duplicatum releuium ob non petitam inuestituram, à Barone, & ponderatur constitutio post mortem.

QVÆSTIO XXXIV!

Ixi in principio huius tractatus p. I. q. I. nu. II. inferèdo ex Oct. Bāmac. quòd de feudo quaternato secundum quid debetur releuium,

- deinde ead. par. q. 20. num. 5. dixi, & debetur Domino Regi, quibus in locis perfunctoriè scripsi, reseruando alibi latius de subfeudo tractare, qnam materiam latius exordiendo, præcipuè in Regno nostro, vbi adsunt magni Barones, adeo vt Reguli quodammodo dici possint, vt Princeps Bisiniani, & Princeps Salerni de familia Sanseuerinorū, de quibus meminit Frecc. & post eum Nicol. Intrigl. de feud. cent. 2. art. 5. nu. 468. qui exigunt seruitia, & adhoam etiam respectu feudorum quaternatorum, & sic in partibus Germaniæ, Fræciæ, & Lombardiæ, ideo indicatam ijs in locis materiā, hic latius tractare, & distinctius intendo; ne erroris labe veniam notandus.
- 2 Igitur dubitabilis est quæstio, de releuio debendo ex subfeudo quaternato, quod alio vocabulo dicitur feudum quaternatum secundum quid, cui solui debeat Regi, vel Baroni subfeudanti, in qua quæstione nonnulli sparsim, ac perfunctoriè tradidere diuersa, & releuiorum genera confundendo.
- Ego verò vt ordinatè, quoad possem

sem pro more procedam eam diuido in duo capita distinguendo subfeudū simplex à quaternato, & in quaternato distinguēs duo releuiorum genera.

Primū, quid iuris de subfeudo simplici, quod tenetur ad simplicem concessionem Baronis subconcedentis.

Secundum de subfeudo, quod est quaternatum, vt quia tenetur ad concessionem Baronis, & Regis, in cuius quinternionibus est descriptum.

Ad primum videndum est à quonam Domino subfeudatarius petere tenetur inuestituram, qui illi, à quo petunt inuestituram soluunt releuia, sed subinfeudatus, & sic subuassallus tenetur petere inuestituram à domino immediato, & sic à Barone subinfeudante, non autē à domino directo, & sic à Rege, *ex tex. in cap. Imperialem S. si quis infeudatus de prohib. feud. alienat. per Federic. ex illis verbis, quod feudi inuestituram à proprio domino non petierit, & proprium dominum intelligunt ibi DD. de domino immediato, ita Bald. in l. 1. num. 9. C. comm. de succession. & in specie Iacobin. de S. Georgio in verbo qui quidem inuestiti num. 55. Io: Raynald. in d. S. prætereà si quis infeudatus Marin. Frecc. lib. 2. de author. Baron. author. 3. in princ. ad num. 4. Nicol. Intrigl. de feud. cent. 2. art. 5. nu. 641. Ludolph. Scrad. de feud. p. 6. cap. 3. num. 28. Iacob. Menoc. præsumpt. lib. 2. præsumpt. 102. num. 6. Bald. in cap. illud num. 2. de prohib. feud. alienat. per Federic.*

Secundo ex ijs, quæ dixi supra p. 1. q. 5. quod releuium soluendum est ob nouam præstationem iuramenti fidelitatis, vt *ex gloss.* — cæterisq; ibi allegatis, sed in casu nostro hoc iuramentū fidelitatis subfeudatarius præstare tenetur Baroni subinfeudanti, nō autē Regi, & sic domino immediato *Bald. in cap. cæterum col. 1. de re iudic. Iacobin. de S. Georgio in d. verbo qui quidem inuestiti num. 14. Intrigliol. d. loco num. 642. Menoc. num. 9. Ias. in l. 2. S. ex contrario nu. 76. ff. de acquir. poss. & consil. 8. col.*

ult. inter cons. feudal. Brun. Cagnol. in l. consilij S. socij ff. de regul. iur. cæteris, quos inferius allegabo.

Ergo clara probatur consequentia, & pariter firmatur conclusio, quod releuium soluendum est ipsi Baroni, & sic domino immediato, non autem Regi, ita *Andr. de Isern. in hac constit. post mortem col. 3. nu. 40. in fine vers. sed Comiti de morte Baron. nunc. Imp. & in cap. 1. num. 14. vers. debetur etiam releuium de capitul. Corrad. vbi in specie Nard. Zyparul. in verbo debetur allegans Mattheum de Afflic. in d. S. sed & res nu. 27. & 28. per quos fiat inuestitura Anton. Cypic. in cap. Imperialem S. prætereà si quis infeudatus col. 2. versic. Et ne dum feudatarij Regis, Iacob. de Ayell. de iure ad hoc & releuij num. 85. dicens, quod Baro subinfeudans cum assensu exigit releuium à subfeudatarijs, sed postea Rex exigit à subinfeudate respectu totius Baronie, vt inferius dicam, Marin. Freccia de subfeud. lib. 1. S. 2. incip. fuit dubitatum uum. 25. & lib. 2. auth. 3. nu. 1. 2. & seq. ad quartum Ludolph. Scrad. de feud. par. 6. cap. 3. num. 28. Henrich. à Rosental. cap. 6. conclus. 66. num. 11. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 5. num. 622. Affirmantes releuium de subfeudo soluendam esse Baroni, non autem Regi.*

Ad secundum caput de subfeudo quaternato, quod tenetur à Barone, & à Rege, vel cum concessione Regis, & sic quaternato, quod alio vocabulo dicitur feudum quaternatum secundum quid, & ita hoc concludenter ex supradictis respondeas, quod releuium debet solui Baroni subinfeudanti, non autem Regi, quam conclusionem intelligas cum declarationibus infradicendis.

Et quod debeat solui Baroni, non autem Regi docuerunt *Andr. de Isern. in const. post mortem col. 3. num. 30. vers. suscepto de morte Baron. nunc. Imper. & ibi gloss. in verbo recepto dicens ita tenuisse Curiam Imperialem, & clariu sin verbo aliquo, Bartol. Camerar. in cap. Imperia-*

perialem fol. 73. lit. E. loquens in terminis constitutionis post mortem in feudo quaternato secundum quid, dicit quod seruitia, & releuia sūt Baronis, & idem viderur annuere *fol. 69. lit. S. T. V.* dicens, quod litera constitutionis dicit, quod præter illas decem vnitas pro illa intratura, releuia futura sunt Baronis, sed releuia futura, an sint Regis hoc non dicit, ergò remanet sub dispositione iuris communis, sed ius commune dicit, quod debetur domino immediato seruitium, ergo, & c. idē *Andr. in d. S. similiter num. 14. de capitul. Corrad. ante additionem*, dicēs releuium, siue seruitium deberi Baroni, quoniam vassallus eius est immediatus, sicut ē contra si vassallus immediatus esset Regis, deberet Regi soluere *Reg. Const. in l. 1. numer. 34. C. de iure fisci. Horat. Mont. in cap. Imperialem num. 74. de prohib. feud. alien. por Frideric. & nouissime D. Fuluius Lanarius s̄hemmat̄is nobilitate, ac scientia legali adprime decoratus Iuriconsultus, & solidioris doctrinae. ac cōsultationis Aduocatus, ad maiora euehdus in sua illustri, & aurea additione nu. 133. ad Reg. Lanar. in c. 1. de his, qui feud. dar. poss. quorum opera sub prælo, quasi furtim vidi, ac admiratus sum.*

9 Alij videntur contrariū asserere, vt de feudo quaternato releuiū debeatur Regi, & sic domino mediato, prout annuere videtur *Andr. de Ifern. in d. S. similiter nu. 14. ante additionem*, dicens solui debere Domino Regi, ea ratione, quia per quaternationem videtur ab ipso Rege immediatē teneri, prout ita videtur tenere etiam *gloss. in d. const. post. mortem in verbo recepto vers. sed aliquando*, dicens, quod aliquando super tali dubio fuerunt interrogati Iudices Magnę Curie, & non Baroni, & responderunt Domino Imperatori in tali casu releuium esse soluendum Curie, & non Baroni, dicendo, quod eorum responsio potuit iuari *per tex. in l. si quis cum hoc pacto ff. de contraben. emp. et ex tex. in l. Titius ff. de seruis exportand.*

& per alias rationes videtur ibi concludere, & ita videor ego annuere p. 1. q. 1. nu. 11. hoc eod. tract. & clarins q. 20. num. 5. dicens solui debere Regi, quod ibi non firmo, sed aliō me remitto.

Sed pro concordia harum opinio-
10 num, & ne mea opinio non videatur sustentabilis, & rationibus destituta, & vt veritas elucescat, præmitto, quod releuium in genere sumptum dupliciter potest considerari, quod aliud est releuium, quod præstatur inter viuos, & in actu inter viuos. Aliud, quod præ-
11 statur in morte, ob mortem, vel ob casū inter viuos, sed collatum in morte.

Releuium, quod præstatur in res vi-
12 uos ex actu inter viuos, est illud, quod præstatur, & inductum est ex hac constitutione post mortem de subfeudo quaternato ob mortem Baronis, vel Comit̄is, qui ab alio feuda tenet, & p Regem de nouo concessum alteri, qui est inuestiendus per alium Baronem ad mandatum Regis, & tale releuium debetur ipsi Baroni, qui dat inuestituram, siue possessionem ad mandatum Regis, & pro illo debentur decem vniciæ, vt in *d. const. post mortem*, & in hoc cōcordant omnes, & ita intelligit *gloss. in d. const. in verbo recepto*, & hunc esse casum nouum dicit *Horat. Montan. d. loco*, & antē ipsum *Camerar. locis allegatis*.

Aliud est releuium, quod debetur
13 in morte, & consuetudine Regni, quæ introduxit illud, in hærede successore ob mortem prædecessoris, & deinde ex vsu iudicandi fuit extensū ad contractus, per quos immediatē successuri absque causa feuda præueniebāt propter fraudādum releuium, quod soluitur nulla habita ratione dicti contractus, vt de refutationibus fraudulentis docui supra hac ead. p. q. 15. & seq. & p illo debetur medietas fructuū, & in hoc est difficultas, an debeatur Domino immediato, & sic Baroni, vel Domino mediato, & sic Regi.

14 In qua difficultate dico, quod si ad releuium decem vnciarum respicias, tunc dicas absque scrupulo, quod illæ decem vnciæ soluuntur Baroni subinfeudanti, qui uti mandatarius Regis immittit nouum concessionarium in possessionem subfeudi nouiter cõcessi, & ab illo recipit decem vncias pro releuio aliquo.

15 Et si forsan tale releuium excederet decem vncias, tunc illud, in quo exceduntur decem vnciæ, vsque ad medietatem soluitur Domino Regi, ut asserit *Matth. de Afflict. in hac const. post mortē num. 10.* referens sic fuisse decisum per Iudices Magnæ Curix, quem sequitur *D. Lanar. d. loco.*

16 Sed si respicias ad releuium, quod est medietas fructuum debitum in morte, tunc dico quod manualiter, & immediatè soluitur Baroni, sed verè in effectû, & in sine soluitur Domino Regi, & sic Baro est quidam exactor, siuè detentor vsq; ad mortem suam, in qua morte eius hæres soluit Domino Regi.

Quæ sic intelligas, nam Baro subconcedens in morte subfeudatarij exigit releuium de subfeudo ipso ab eius hærede, sed postea Dominus Rex ob mortem Baronis subconcedentis exigit releuium respectu introituum totius Baronix, tam castrorum penes se, quam subinfeudatorum, ut asserit *Iacob. Ayell. d. loco num. 85. & Freccia lib. 2. autb. 3. num. 35.* dicentes ita fuisse

17 decisum in causa Principis Salerni, & sic si bene ex medulla hæc consideratur, tale releuium effectualiter per intermediam personam Baronis soluitur Regi, & ita sunt intelligenda, quæ dixi supra p. 1. q. 20. num. 5.

18 Ea nimirum ratione, quia dicunt *Ayell. & Freccia ubi supra,* & si Rex assentiret tali subinfeudationi, intelligitur non præiudicasse iuribus suis, & sic releuio.

18 Inferentes idem procedere respectu ad hæz, ut soluatur per Baronem tam

respectu totius Baronix, tam feudi subinfeudati, quam feudorum penes se existentium, & sic ut soluat Baro, & feudatarij contribuant, ut declarant *Ayell. Freccia, & alij supra allegati.*

19 Amplia primo supra firmatam sententiam, procedere etiam in iuramento assecurationis, quod ipsi Baroni, & sic Domino immediato præstandum esse dixerunt, *Capyc. in inuest. feud. rub. feudorum assecurationes, vers. assecurantur, Frecc. lib. 2. de subfeud. autb. 4. nu. 1. ex Andr. in cap. 1. qualiter vassalli iurar. deb. fidel. Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 5. num. 643. 648.*

20 Amplia secundo, etiam in laudimio soluendo in casu alienationis, ut illud solui debeat in casu alienationis, Domino immediato, & sic Baroni, non aut Domino, & sic Regi, ubi secundum consuetudinem loci debetur, *ita glo. & Bald. in cap. 1. S. illud de probib. feud. alienat. per Feder. Iaf. in l. fin. num. 4. C. de iure emphiteut. Ludolpb. Schrader. de feud. p. 8. cap. 2. num. 29.*

Amplia tertio, in declarationibus 21 seq. ut subfeudatarius quando subfeudum vult alienare non teneatur assensum habere ab ipso Domino mediato, sed consensum immediati, & sic Baronis subinfeudantis habere debet, *ita Bernard. Capreol. in cap. Imperialem, S. illud de probib. feud. alienat. per Frideric. ubi etiam Io. Raynald. Iacob. de S. Georg. in sua inuest. feudal. in verb. & cum pacto de non alienando nu. 21. vers. contrariam opinionem, licet ab hac sententia discedat Vldaric. Zaf. in epit. feud. p. 9. n. 33. Curt. iun. de feud. p. 4. principal. num. 89. in fin. & Ludolpb. Schrader. de feud. p. 8. cap. 2. num. 26. vers. quimimmo, & nu. 28. in fine, hanc veriore sententiam existimat, ex rationibus ibi allegatis, negans Bald. & glos. sententiam verã esse, Menoch. lib. 3. præsumpt. 102. n. x.*

Contrariam tamen sententiam voluit glos. in cap. 1. S. illud, de probib. feud. alienat. per Fedric. ut in alienatione subfeudi requiratur assensus primi Domini,

mini, & non immediati, quam gloſe ſententiam ſequuti ſunt, *ibi Iacob. de Beluiſ. Bald. Aluarot. Præpoſit. & Io. Blanc. in epit. feud. tit. quibus mod. amiſſ. fol. 1. verſ. item ſi vaſſallus; & fol. 10. verſic. Domini verbum intelligas, Iacob. de Ardiſon. in ſum. tit. quibus mod. feud. amiſſ. rub. an ſufficiat conſenſus maioris Domini, Azo. in ſumm. tit. de iure emphiteutic. Iacob. de S. Georg. d. loco, in verbo & cum pacto de retrouendendo il ſecundo num. 2. I. Iacob. Aluarot. in cap. 1. in princ. numer. 14. & ibi Præpoſit. num. 4. de prob. feud. alienat. per Feder. Iul. Clarus in S. feudū, q. 32. in ſn. cateriq; paſſim Menoch. lib. 3. præſumpt. 102. num. 10. hanc referens, & reſellens ſententiam Schrader. de feud. p. 8. cap. 2. uum. 26. eam referens, non autem contrariam ſequens ſententiam.*

Sed mediam ius extremas refert
23 ſententiam Schrader. d. loco, vt requiratur nō ſolum aſſenſus primi Domini mediati, ſed etiā Dñi immediati, & ſic ſubinfeudantis ex rationibus, quas aſfert ibi num. 27. & nouiſſimè idem D. Fuluius Lanar. loco ſupra allegato n. 111.

Quam Schrader. ſententiā intellige
24 ſi ſubfeudum eſſet quaternatum, & ſic feudum quaternatum ſecundum quid, quia tali caſu requiritur vtriuſque cōſenſus, tam Baronis ſubinfeudantis, quàm Domini mediati, & ſic Regis, ita Camer. in l. Imperial. fol. 73. col. 1. lit. C. verſ. quarta conſuſ. ex tex. in l. ſn. C. de aũthor. præſtand. quem tex. allegat ibi Schrader. de quo feudo ſecūdū quid, an poſſit alienari ſine aſſenſu Regis, vel Baroni vide nouiſſimè Io. Andr. de Geor.

25 d. repet. feudat. cap. 8. per totum. Et feudum quaternatum ſecūdū quid, quale ſit vide Camer. ibi col. 2. Franch. deciſ. 154. num. 3. & 2. vbi de conſenſu vtri-

26 uſque meminit, ſed prima ſententia in ſimplici ſubfeudo non quaternato verior eſt vt requiratur aſſenſus Domini immediati, & ſic Domini ſubfeudantis, de qua re lātius vide DD. in d. cap. 1. S. illud.

27 Amplia quarto, vt ſubfeudatarus

nec teneatur ſeruire primo Dño, ſed tantum ipſi ſubinfeudanti, & ſic adoham præſtare, vt notant Iacobin. præcitato loco num. 6. verſ. item quero de pulchra quæſtione Curt. de feud. d. p. 4. num. 89. Menoc. d. loco num. 4. Afflic. in conſtitut. poſt mortem num. 7. & ibi Bartol. de Capua, ſed hoc intelligas, vt totum ſeruitium exigat fiſcus à Barone, ſed Baro poſtea exigat à ſubfeudatarijs, vt dixi ſupra ex Ayello num. 85. & Frecc. aũthor. 3. num. 35.

28 Quòd ſi ſubfeudatarius aliquando cogeretur ſeruire primo Domino, hoc intelligas, vt in ſubſidium præſtare teneatur, non autem principaliter, cum principaliter Domino immediato ſeruire teneatur, ita Bald. in cap. 1. S. rufus num. 9. de controuer. inueſt. Menoc. d. 29 loco num. 8: vnde ſi neceſſitas ſeruitij exhibēdi à ſubfeudatario, vrgeret tam primum Dominum, & ſic mediatum, quàm etiam Dominum immediatum, adeo vt vterq; indigeret ſeruitio, tunc ſubuaſſallus ſubinfeudatus teneatur tantum ſeruire Domino immediato ita ex cap. 1. de noua forma fidelit. & cap. ad hoc hic ſinitur lex, ex tex. in cap. licet ſi de feud. deſucti tenet Andr. Khol. de ſeruit. feudat. parte altera tit. cui ſeruiendum num. 6. concordat Roſental. in cap. 8. conſuſ. 19. num.

30 9. ſed dicas, quod non eſt perpetuum, vt ſubinfeudatus teneatur ſeruire Domino immediato, vt quando ille Dominus immediatus ſeruiret alteri Domino ſuperiori, reſpectu alterius feudi; quod ab illo tenet, quia tantum teneatur ſeruire, quando præſtat ſeruitia, à quo ſubfeudum ipſum proceſſit, & deſluxit, & conferunt hūc, quæ diximus de releuio, & de adoha exigendo per fiſcum à Barone, ſed Baro poſtea exigit à ſubfeudatarijs.

Quæ autem de ſeruitio diximus exigendo à ſubfeudatario per Baronem, non autem per Regem, intelligas cum hac declaratione, quòd aut ſubfeudū eſt quaternatum, aut terra plana, ſiue athenaſia.

Primo

Primo casu, quando subfeudum est quaternatum, tunc reperio duas Do-
 21 torum sententias in hoc casu, alij di-
 xerunt, quod seruitium debetur Baro-
 ni subinfeudanti, non autem Regi, prout
 fuit *Afflit. in const. post mortem notab.*
 3. num. 6. sequens autoritatē *Barolom.*
de Capua in d. const. post mortem in sua
apostilla, quæ Affl. obiter sequutus est,
 & meminit *Camerar. in l. Imper. fol. 73.*
 22 6. *supra allegati.* Alij dixerunt deberi
 Regi, quia tunc per quaternationem
 dicitur quis immediatè à Rege teneri,
ita Andr. de Isern. in d. S. similiter num.
 14. *ante additionem,* ubi dicit, quod re-
 leuium, siue seruitium debetur Baro-
 ni, quoniam uassallus eius, postea sub-
 dit, debetur soluere Regi, si Regis vas-
 fallus immediatus esset, hæc reperi a-
 pud Andr. ibi, qui intricatè legitur, &
 loqui videtur; sed hoc vult dicere,
 nempe, quod de subfeudo quaternato,
 quod alio vocabulo dicitur feudum
 quaternatum secundum quid debetur
 seruitium Regi, quasi quod ab ipso Re-
 ge immediatè teneatur, & dicitur feu-
 dum de perse *Franch. decis. 154. num. 2.*
 quem post *Frecc.* ibi allegatum, & in-
 uenire non potui, refert *Nicol. Intrigliol.*
de feud. tent. 2. art. 5. num. 646. asserens
 in Regno Siciliae ita seruari per capi-
 tul. Regis *Caroli Ioseph. Cumia in cap. si*
aliquem fol. 70. in verbo seruitij consueti
 num. 21. & hanc ego veriore existi-
 mo, vt dixi supra ead. q. num. 8. vers.
 sed contra hanc sententiam, qui fisci
 partes tueretur ex autoritate *Ayell. &*
Frecc. vt Rex exigat adoham respectu
 omnium feudorum, tam eorum, quæ
 tenet Baro, quam quæ tenet subfeu-
 datarius, & sic in effectu seruitium to-
 tum soluitur Regi, licet per interme-
 dias manus Baronis.

33 Limita hoc vltimum dictū, nisi Ba-
 ro ex privilegio haberet, vt posset exi-
 gere seruitium à subfeudatarijs, quia
 tunc ipsi, & non Regi debetur, prout
 habebat in Regno nostro Princeps

Bisintani, & Salerni, de quorum priui-
legio post Frecc. meminit Nicol. Intrig-
liol. d. loco num. 648.

Aut est terra plana, siue adensia,
 24 & tunc receptum est in obseruantia, vt
 seruitium debeat Baroni, nõ autem
 Regi, ita *Andr. de Isern. in const. post mor-*
tem col. 2. vers. sed Baroni, & versic. in
quaternatis tantum, Frecc. autor. 3. num.
1. de autor. Baron. Intrigliol. d. loco nu.
 645. *Campan. in c. apud Fogiam n. 37. &*
 an debeat releuium de feudo plano,
 & de tabula, require supra hac ead. p.
 quæst. 25. ubi latè ponderauimus ver-
 ba constitutionis post mortem, & *Frecc.*
 sibi inuicem aduersantia.

35 Declara tamen omnia supradicta,
 vt si Baro accepisset inuestituram de
 tota Baronia, tam de feudis per ipsum
 retentis, quam de subconcessis tenetur
 ad totum releuium, & adoha tam pro
 36 se, quam pro subfeudatarijs, prout ex
 hac ratione decisum fuit in causa Illu-
 stris. Principis Salerni, ita meminit *Lo-*
eb. de Ayell. de iure adobæ num. 85. ibi,
 quia accepit inuestituram totius Baro-
 niæ, & iuris, quod habet cõtra subfeu-
 datarios, tam de adoha, quam de re-
 leuio &c. quæ omnia potest ipse po-
 stea exigere à subfeudatarijs, vt supra
 dixi?

37 Quid autem respectu duplicati re-
 leuii, an subfeudatarius petens inue-
 stituram nec denuncians mortem in-
 trà tempus legitimum, teneatur soluere
 duplicatum releuium?

Et licet prima fronte, videatur di-
 cendum, quod cum duplicati releuii
 solutio sit pœna, quæ in vassallo, & Re-
 ge est introducta, & ideo nõ est exten-
 denda ad feudatarium, & subfeudata-
 rium *cap. odia de reg. iur. in 6. tum secũ-*
 do, quia const. post mortem, quæ pro-
 priè loquitur in subfeudatario, dicit
Defuncti mortem per Comitum, vel Baro-
num, à quo predicta tenuerit, excellentia
nostra volumus nunciari, ergo onus est
 Baronis denunciare mortem, non au-
 tem subuassalli.

Qd Sed

Sed concludas, quòd duplicati pœna debet habere locum in subuassallo, tum quia, & retorquedo argumētum, si pœnam duplicati non admicteremus, sequeretur quod haberet locum pœna iuris communis, & sic amissio feudi, sed hoc esset contra expressam mentem, & mandatum nostrorum Regum, qui non intendunt, nec ipsi, nec per alios angustiare vassallos ad talem pœnam, & sic ut euitetur maior pœna, potest induci, & permitti minor, quæ si rectè intuemur, est potius gratia, quæ minorauit pœnam, quæ gratia, dum sumus in casu simili, debet, & potest ampliari, licet simus in alijs personis, tamen eodem respectiue videntur ratione iuramenti, assurationis, inuestituræ, seruitij, & aliorum.

Nec obstant verba constitutionis, loquitur enim de feudo quaternato sū quid, in quo forsan linea possidentis finiretur, quia tunc Rex specialiter prouidit, ut in tali casu Baro, vel Comes, à quo dictus subfeudatarius mortuus feudum ipsum tenebat, debeat denunciare ipsi Domino Regi mortem ad finem prouidēdi, & sic est casus specialis, dixi p. 1. q. 20. nu. 6. nos autem loquimur regulariter, quando moritur subuassallus relicto successore, & hæc sūt noua, à nullo quoad viderim, tacta.

ARGUMENTVM.

An Dominus possit exigere duplicatum releuium ab Vniuersitate, vel alio loco possidente feudum, si intra annum petendę inuestituræ non fuit petita. Et quid eorum administratore mortuo, nec petita inuestitura à legitima persona succedente in administratione, tēpore debito, nec soluto releuio declaratur, & ponderatur.

S V M M A R I V M.

- 1 **E**cclesia possidenti feuda in Regno nostro, soluunt releuium, & laudimium.
- 2 Ecclesia an teneatur pœna duplicati releuij distinguitur.
- 3 Cessans à petitione inuestituræ, & solutione releuij subire debet pœnam duplicati releuij.
- 4 Non tenetur pœna duplicati releuij, si intra legitimam tempus petisset inuestituram, & offerenda obtulisset, si secus teneatur.
- 5 Exigit duplicatum releuium à vassallo ob non petitam inuestituram.
- 6 Fiscus habet intencionem fundatam pro releuio contra omnes feudatarios, feuda possidentes.
- 7 Inuestitura debet peti intra tempus conuentum.
- 8 Prelato mortuo intra annum petendę inuestituræ, & releuij soluendi ob feudum ab Ecclesia possesso, & inuestitura non petita, nec releuio soluto, tunc Ecclesia excusatur à duplicato, & numeris sequētibz num. 12. sed contrarium recipitur num. 15.
- 9 Vassallus, & Dominus ad imparia non debent iudicari.
- 10 Excusatur à petitione inuestituræ, & solutione releuij pendente electione Domini.
- 12 Inuestitura non est petenda, quando Dominus non esset certus, vel legitimus eius heres.
- 12 Prescriptio non currit, Imperio vel Ecclesia vacante, declaratur num. 19.
- 13 Vassallus non excusatur à petitione inuestituræ, & solutione releuij, quando certum adesset destinatum Tribunal, licet Dominus esset incertus.
- 14 Releuium non debetur, nec inuestitura petenda est ubi heres, vel Dominus non esset certus successor, nisi lite finita.
- 15 Ecclesia, ob non petitam inuestituram, & solutum releuium in tempore, punitur pœna duplicati releuij, ex noua ratione.
- 16 Capitulum succedit in administratione Ecclesie vacantis, ideo illud tenetur petere

tere inuestituram, non autem prælatus successor.

17 Feudo vacanti si fuerit datus administrator, vel illi successerit in eius administratione, currit tempus petendæ inuestituræ, tam actiua, quàm passiuæ.

18 Capitulum est in possessione Sede vacante, ideo tenetur soluere releuium.

19 Sententia Bartol. Aff. & aliorum quod vacante Sede, nulla currit prescriptio, non procedit, quando adest administrator.

Vniuersitas iusta de causa restituitur aduersus solutionem duplicati releuij.

QVÆSTIO XXXIV.

Olent, vt dixi, Ecclesiæ, Vniuersitates, aliaq. loca, de quibus supra q. 24. in hoc Regno feuda possidere, & ideo singulis quindecim

annis releuium soluere, vt ex Frecc. & alijs, supra docuimus seruari in hoc Regno, vt ex registris Regiæ Cameræ apparet, & in laudimio etiam, quod, & quindenum appellatur, soluitur enim singulis quindecim annis ab Ecclesia, vel Vniuersitate feudum, vel emphiteoticam rem possidente, ideo hic dubito, si releuium simplex non soluit, an teneatur ad duplicatum.

Quæstio hæc duplex caput habet, vnum, si in illo quintodecimo anno, in quo soluere debet simplex releuium illud non soluerit, & tempus labi passus fuerit Prælatus, Rector, vel administrator loci possidentis feuda, an releuium duplicatum soluere debet.

Secundum, si in eodem anno petendæ inuestituræ, & soluendi releuium reperiatur mortuus Syndicus, Rector, vel administrator, vel Prælatus, ideoq. inuestituræ renouatio, & releuij solutio dilatata fuerit, an releuium duplicatum debetur.

Circa primum sunt clari termini,

3 quod vassallus cessans à solutione releuij, & renouatione inuestituræ, teneatur ad duplicatum, in quo nomine venit Vniuersitas, locūque illud possidens feuda, quæ dum in hoc non reperiuntur priuilegiato, imo contraria, in inuestituris solet apponi clausula, dumodo soluatur releuium singulis quindecim annis. sequitur quod duplicatum releuium habeat solui.

Nisi tamen, vt alias dixi, petijset renouationem inuestituræ intra legitima tempora, quia tunc excusatur, vt alias dicam in hoc tractatu par. 5. q. 23. dū sola petitio sufficiat, vt ibi ponderabo, Si vero, nec petierit renouationem, & offerenda obtulisset, non video, quæ ratione dicendum sit nõ teneri ad duplicatum, cum cõcurrant extrema duplicati releuij, nempe contemptus Domini in non petendo, lapsus temporis, & simplicis releuij non solutio, quæ omnia reddunt vassallum ipsum, & sic Vniuersitatem, aliaque loca possidentia feudum inexcusabilem, quod si vassallus à dictis locis concessum feudum teneret, certè eorum administratores in casu prædicto duplicatum releuium exigerent, ergo idem in casu contrario dicendum, cum vassallus, & Dominus non debeant iudicari ad imparia,

5 stat ergo semper pro Fisco Regio ius inconcussum, donec non proberur, illa loca esse priuilegiata in hoc, quia inuestitura peti debet intra tempus conuentum, prout in hoc casu, ita Anton. Gorbosfred. disput. feud. 8. thesi 2. sub tit. de renouat. inuestituræ, quia tempus est conuentionale, (& est cõmunis conclusio) prout est tempus, elargitum istis locis, & Prælatus ratione feudi in hoc casu habetur vti laicus, quia potest conueniri coram Iudice laico, & coram Domino temporali, à quo feuda tenet

6 cap. verum de foro competen. cap. ceterum de iudicijs, adeo ut Ecclesiastici, & seculares in his, quæ ad feuda spectant, equiparantur, ita Marc. Ant. Genuens. practicabil. Ecclesiastic. cap. 1. quæst. 2. num. 1.

D d 2 Quo

8 Quò verò ad secundum, quæstio facile viui euentura est, pro cuius resolutionem dicendum est, quòd vassallus, & Dominus, vt dixi non debent ad imparia iudicari, imò paritas inter eos seruanda, iuxta communem Doctorum
9 sententiam, de qua nos alibi latè, & ideo sicuti in casu contrario, quando vassallus tenet feudum ab Vniuersitate, aliouè loco, vel ab alio Domino, qui electione, nò autem per successionem fit Dominus, & pendente electione, euenit casus petendæ inuestituræ, item, & soluendi releuium, tunc vassallus excusatur à petitione inuestituræ. Probatum primo ex autoritate
10 *Afflicti. in cap. 1. num. 5. quæ fuit prima causa benefic. amittend. vbi ait, quòd si moritur Rex, Prælatas, vel alius, qui electione fit Dominus, tunc Sede vacante, non habet locum* *tex. in cap. 1. de capitul. Corrad. Tum 2. quia quando vassallus nò potest inuenire Dominum, à quo petere debet inuestituram excusatur, vel si adhuc non extaret certus hæres Domini, ex* *tex. in l. pecunia ff. de usur. ex text. in l. 4. §. toties ff. de damno infect. tenet Iacob. Ardzon. in summ. tit. quib. mod. feud. amitt. cap. 72. in fine per quam Ardzon. rationem*
11 firmavit *Afflicti.* sententiam illam, et nimirum ratione, quia Imperio vacante, licet in administratione succedat Ecclesia, silent tamen omnes præscriptiones *Bartol. in l. naturaliter num. 25. ff. de usucapionib.* ergo idem dicendum in casu nostro, quia Dominus, siue administrator certus non est, & sedes vacua, ideo contra Sedem vacantè præscriptio currere non debet, *Franc. de Pauin. de potest. Capituli sed. vacans. par. 1. quæst. 9. num. 6.* ita in hoc casu, quia non adest persona, quæ debet petere inuestituram, ideo duplicati releuij solutio locum non habet, nisi vt dixi Vniuersitas, vel Collegium succederet in administratione, Sede vacante.

Tamen limitarem, quod dixi de Domino incerto, vel non dū electo, quan-

do certum destinatum Tribunal, vel Officialis adesset, à quo semper inuestitura petenda esset, prout est in Regno nostro, Reg. Cam. Sum. quia adhuc mortuo Domino tempus curret, &c.

Item facit arguendo ab illa ratione,
14 quia sedes vacat, & certus nò est vassallus feudi possessor, cū per possessionem feudi sit soluendum, quis si vassalli duo de feudi successione contenderet, quis nā esset successurus, & neuter esset in possessione feudi, tunc petendæ inuestituræ tēpus non currit, nisi à tempore litis finitæ, ita ex *Iacob. de Ardzon. tenet Afflicti. in d. cap. 1. num. 6. & alij, quos allegat Tiraquell. de retract. lignag. gloss. 10. §. 1. num. 38. arg. tex. in l. si vero ff. de iure patronat. Franc. Sombec. de feud. par. 11. num. 22. vers. fallit quinto, Ferrar. Montanar. de feud. lib. 3. cap. 7. in fine, & post ipsum Io. Schneid. de feud. par. 5. numer. 28. dicens tutius esse si vassallus coram Iudice protestetur Oldrad. cons. 22. Vldaric. Zas. de feud. par. 7. num. 7. Vurmserus obseruat. feudat. 25. ergo dum sedes vacat, non est qui petat inuestituram, cum non habeat certum Dominum, ergò idem quando vassallus non esset certus.*

Sed adhuc licet ista vrgere videantur,
15 tur, ideo quod fiscus, si inuestitura petita nunc fuerit intra legitimum tempus, possit exigere duplicatum releuiū ab istis locis in casu prædicto, ratio, quæ me mouet, quia locorum istorum administratores non sunt Domini rerū ipsorum locorum, sed duntantū procuratores, siue administratores, vt alias dixi de Prælato succedente, vt nò teneatur soluere releuiū ob mortem sui prædecessoris, ea ratione, quia Prælatas est administrator, sed quia in anno administrationis Rectoris, vel Syndici, vel alterius legitimæ personæ, tunc (sede istorum vacante) in administratione succedit Capitulum, Vniuersitas, vel alia legitima persona, vel certus loci, merito ipsi tenentur petere inuestitura.

Rituram, & releuium soluere, quia succedunt in possessione feudi, ut infra.

17 Probatum etiam, quia si feudo certum Dominum adhuc non habenti, fuerit datus Administrator, tunc currit tempus petendæ inuestituræ, argumento eorum, quæ habentur in *l. fin. C. de petit. heredit. & l. ait prator. ff. de damno inf.* hæc est sententia Rosenthalis cuius locum, ut ab oculis au fugit, ita amplius in eius glossis inuenire nequi, sed in hoc casu Capitulum, uel Vniuersitas, uel cæterus, aliaue persona legitima succedit in administratione rerum istorum locorum, mortuo Rectore, Prælato, AEconomorum, uel Administratore, uel Sindico, & sede uacante, merito ut administrator, & possessor feudi tenetur petere inuestituram, & tempus currere dicendum est, ex quibus cum diuersa militet ratio, sequitur, quod necessitas pariter iudicaturæ cessat, quia primo casu, & si certus sit Dominus, tamen incertus est Vassallus (licet fiscus de facto exequatur contra feudum, ut supra dixi,) sed secundo casu, feudi possessor est certus, licet ducem non habeat, & releuium debetur à possessore feudi, ut modo dicam. Licet negare non possum, quod si Administratores ipsi fuerint in desidia, ignorantia, uel alia iusta causa, tunc aduersus lapsum temporis, debeat concedi restitutio istis locis, tamquam non peccantibus.

18 Item facit, quod releuium exigitur à possessore feudi, licet uerus Dominus, siue successor non sit in possessione illius, ut alias diximus, sed cum in hoc casu Capitulum, siue alia persona legitima est in possessione feudi Sede uacante, ergo & releuium soluere, & inuestituram petere tenetur, saltem tamquam possessor feudi.

19 Nec obstant, quæ diximus supra ex *Afflict. Bariol. Ardiizon.* & alijs, quod si sede istorum locorum uacante, uel uacante feudo de successore, non currit tempus petendæ inuestituræ, quia non

procedunt quando adest, & succedit administrator, prout est ipsa Vniuersitas, Capitulum, uel alia legitima persona, ut supra annui.

Intelligas omnia supradicta, quod aut feudum est commune tam Ecclesie, uel Vniuersitati locorum istorum, & Rectoribus, quia spectat tam ad ipsam Vniuersitatem, uel locum ipsum, quam etiam ad eius Syndicum, Rectorem, uel AEconomorum, uel aliam personam, eius ducem, & caput. Secundo uel spectat ad ipsam solam Vniuersitatem, uel locum. Tertio, uel spectat tantum ad ipsum Ducem, Syndicum, Rectorem, & c. uti Ducem, Syndicum, & Rectorem tantum, sub nomine dignitatis ipsius.

Primo casu, qui non petit inuestituram, nec soluit, ipse puniendus pro sua parte, quia ex duobus fratribus succedentibus, altero non petente inuestituram, tunc non petens punitur, ut est indubitatum, & alias dixi.

Secundo casu, tunc quia Vniuersitas, uel locum, sunt Domini, & eius Syndicus, Rector, uel Dux, est tantum Administrator, si non petierit, soluet duplicatum releuium, quia ipse locus peccauit in non petendo.

Tertio casu, mortuo Sindico, Rectore, uel Duce, tunc si loca illa succedant in administratione, & non petunt, competit restitutio, ut quia non culpa eorum fuit omissa.

Sed bene fiscus debet habere duplicatum releuium, saluis iuribus, pro quantitate soluta, contra ipsos Administratores non petentes. Mitius tamen, & æquius mihi uidetur, ut tantum debeatur unicum releuium, ea nimirum ratione, quia odia restringenda, & poena debet imponi & exigi, ubi delictum, si ergo Vniuersitas, Ecclesia, uel cætera loca non delinquerant in non petendo, sed eorum Administratores, quæ ratione ex facto alterius, quis puniri debet? cum poena suos debeat tenere auctores, & ubi non adest contempus

Domini. Hęc, quę ad praxim in trina distinctione reduxi, sunt vera, & indubitata. Tu verò si dubites de eis, si vel nē iure sustineantur, perquiras, quę dicit post multos ibi allegatos Henric. à Rosental. de feud. cap. 10. concl. 3. nu. 1. vers. posteriore casu, tit. de caus. ex quib. feud. amitt.

20 Declara, quod diximus de Vniuersitate, quod si intrā annum, & diem inuestituram non petierit, tunc restitutionem petere potest, ita Maria. socc. cons. 115. num. 23. lib. 2. Ludolph. Schrad. de feud. p. 6. cap. 2. nu. 29. & 30.

Quam declarationem non admittō simpliciter, nisi iusta causa adesset, ob quam non potuisset petere inuestiturā, cum hodie singulis quindecim annis teneatur soluere releuium. Immo melius procederent hęc quando Vniuersitas teneretur petere inuestituram ob mortem Domini, à quo feudum tener.

ARGVMENTVM.

Infamia an sit iustum impedimentum, quin inuestiturę tempus non labatur, eoq; lapso, quin duplicatum releuium non debeatur, distinguitur. Nobilitas dominantis i vassallos, vnde oriatur. De infamia ex parte Domini, & ex parte vassalli. In Domino an consideratur de maiori, siuē magna infamia, contrarię referuntur Doctorum sententię & concordantur. Ex parte vassalli, ex suo delicto non prodest. Item super infamia debet esse pronunciatum, & poena ordinaria, non autem extraordinaria irrogata. Et quid appellatione pendente à sententiā irrogante infamiam.

SVMMARIVM.

- 1 Inuestiturę petitio continet honorem Domini, & vassalli.
- 2 Nobilitas Baronis causatur, quia domi-

natur hominibus, qui sunt nobilissima creatura.

- 3 Infamis an teneatur petere inuestituram
- 4 Infamibus clausę sunt porta dignitatum.
- 5 Infames priuantur dignitate assequuta.
- 6 Infamia in petitione inuestiturę, consideratur ex parte Domini, & vassalli.
- 7 Infamia Domini, debet inteligi de maiori.
- 8 Seruitium est prestandum Domino infami, secundum sententiam quorundam Doctorum.
- 9 Inuestitura petenda est de emphiteusi a Domino excommunicato.
- 10 Inuestitura non est petenda à Domino laboranti infamia maiori, ideoq; vassalli excusari, ex crebriori Doctorum sententiā.
- 11 Ultramontani Feudista hanc etiam suadent sententiam.
- 12 Inuestitura petenda non est, si Dominus heresis labe esset condemnatus.
- 13 Infamia ex parte vassalli, consideratur ob delictum, nec ipsum excusat à petitione inuestiturę.
- 14 Infamia Domini, vt excuset vassallum, debet esse declarata per sententiam, specialitor priuantem Dominum de feudali dignitate, & prerogatiua.
- 15 Notorius infamis, non potest dici infamis ante sententiam, ad hoc, vt in specie priuetur de feudali dignitate.
- 16 Sententiā, ad hoc, vt priuet Dominum feudali dignitate, vel vassallum, debet irrogare poenam ordinariam, non autem extraordinariam, & debet specificare de priuatione feudalis dignitatis, & refertur decisio.
- 17 Appellatione pendente à sententiā, etiam in specie priuatiua feudali dignitate, Dominus, vel vassallus non sunt infames, ideo tempus petende inuestitura currit.

Quę

QVÆSTIO XXXV.

IT quia feudalis investituræ petitio, eiusque concessio dignitatem conferre videtur, tum ex parte Principis investientis, tex-

tus est, secundum unam lectionem in cap. 1. ubi DD. quo temp. miles, tum ratione concessæ rei, nempe dignitatis feudatario, qui miles dicitur, tum ratione vassallorum, qui cum sint nobilissimæ creaturæ, & ijs dominando, videtur quod qui dominatur magis dignus sit, ita Parid. de Put. in suo tract. de reintgr. feud. in princip. cap. 3. Quæto ideo, si vassallus existens in infamia, & ob eam rem non petens investiturâ, & tēpus labi patiens an teneatur solvere duplicatum releuium, stante quod ipse putabat non posse accedere ad investituram.

Quodque cum investituræ petitio, eiusque concessio dignitatem continere videantur, & infamibus non solum est accessus prohibitus ad dignitates, earumque portæ infamibus clausæ sunt, c. infamibus, de reg. iur. in 6. l. iudices, C. de dignitatibus lib. 12. l. cum vir, C. de adult. glo. in l. 1. S. remouet, ff. de postuland. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 3. casu 286. num. 8. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 9. n. 271. Immo ijs dignitatibus assequutis, infames priuantur, l. & si seuerior, l. si possidentium, C. ex quib. caus. infam. irrogat, merito vassallus noscens se indignum, ob contractâ infamiam, quæ de iure impedit dignitates petere, prout est ipsa investitura, excusandus est.

Sed adhuc dico, vt magis distinctè procedamus, q̄ infamia in hoc casu dupliciter pot̄ considerari ex parte Dñi, & ex parte vassalli, & vtroque casu infamia est intelligēda, sequuta sentētia decla-

ratoria, & priuatoria feudorum, vt inferius dicam in hac quæstione.

Ex parte Domini consideratur infamia, & illa est intelligenda, non de omni infamia, sed tantum de maiori, siuè magna, nimirum si excommunicatus esset maiori excommunicatione, vel diffidatus, vel bānitus esset ab Imperatore, siuè à Rege, prout ita intelligunt infamiam ex parte Domini, Ludolph. Schrader. de feud. par. 6. cap. 2. nu. 53. & dilucidius Rosental. de feud. cap. 6. concl. 51. num. 3. Herma. Vult. de feud. cap. 7. num. 73. lib. 1. Syluan. de feud. recognit. q. 69. & 70. Et hoc casu quando Dominus laborat infamia maiori, tunc reperio contrarias Doct̄orum sententias; nam alij affirmant, quod Domino infamia laboranti seruitium est præstandum à vassallo, prout ita veterem sentētiā autumant nonnulli, prout fuit Andr. Khol. de seruitijs feudal. par. 2. nu. 40. tit. cui seruiendum, ea adductus ratione, quia licet infamis, tamen retinet feudi proprietatem.

Quimmò magis accedendo ad casū nostrum, in individuo affirmavit hanc sententiam Corbul. de iure emphiteutic. cap. 5. nu. 24. dicens, quod Domini excommunicatio nō excusat Vassallum, quin non sit adstrictus ad petendâ investituram.

Sed contrariam sentētiā crebriori Doct̄orum calculo reperio sequutâ ut Domino infamia maiori laborante ut supra, vassallum excusatum esse à petitione investituræ, durante dicta infamia, ita glos. in cap. 1. in verbo infamia secundum unam lectionem, quo temp. miles, ubi Andr. de Ifern. num. 5. Afflic. n. 27. Bald. num. 3. vers. nisi iusta, Aluarot. & Præpositus num. 6. Capyc. in inuest. feud. cap. feudorum investituræ col. 3. S. item, si Dominus esset infamis, Thom. de Marin. de generibus, & qual. feud. p. 2. tit. 2. n. 52 vers. quinta causa, Nicol. Mozz. de substantial. feud. num. 45. Iacob. de Beluis. in d. cap. 1. ubi Laudens. num. 20. Syluan. de feud. recognit. q. 69.

Ex

11 Ex Ultramontanis hanc sequuti sententiam, *Federic. Schench nu. 5. & 6. Iacob. de S. Georgio in verb. qui quidem inuestiti num. 50. Io. Schneid. par. 5. nu. 47. Ludolph. Schrader. de feud. part. 6. cap. 2. num. 53. Vulterus de feud. lib. 1. cap. 7. nu. 73. Cassan. in consuet. Burgund. rub. 3. S. 1. in verb. ou ale personne num. 6. vers. secunda est, Rosental. de feud. cap. 6. concl. 51. num. 3. & 4. & cap. 8. conclus. 9. num. 3. Canonista, & Zabarell. in cap. 2. extra de feud. dicentes, & hoc casu vassallum à fidelitatis iuramentum esse liberantur.*

Quam sententiam dicas procedere
12 etiam si Dominus hæresis labe esset condemnatus, ita *Nicol. Mozz. de substantial. feud. num. 45. vers. quarto exponit, vers. item si esset hæreticus, ut in auth. de priuileg. dotis collat. 8. S. 1. Vulte. d. loco, Rosental. ibidem in glosel. A. circa finem.*

Ex parte Vassalli etiam considera-
13 tur infamia, sed diuersa sententia statuenda est, quam in Domino, quippe infamiã ex parte Vassalli ab ipso causatam ob delictum, vel alia de causa, ipsi prodesse non debet, nec illum excusare tradiderunt, *Andr. de Ifern. in d. cap. 1. quo temp. miles, ubi Aluarot. Rauenas, cateriq; Iacob. d. loco, Laurent. Sylvan. de recognit. feud. q. 21. Io. Schneid. loco supra allegato, Herman. Vult. d. n. 73. vers. dico de infamia, Ludolph. Schrader. d. num. 53. vers. namq; infamia vassalli, Rosental. d. loco num. 4. & 5. Capyc. d. loco num. 25. Mozz. ibidem num. 45. vers. 4. argum. tex. in l. siue hereditaria, ff. de negot. gestis, l. relegatorum. S. fin. ff. de interdicit. & relegat. l. verum, S. apud, ff. pro socio, non enim quis ex suo delicto veniã, reportare debet, naturali æquitate reluctant, l. 1. ff. de dol. mal. & metus exceptionem.*

14 Sed prior illa sententia, vt Domini infamia excuset vassallum à petitione inuestituræ, durante infamia, est intelligenda cum hac declaratione, vt non simpliciter durate infamia, sed necesse est, vt super infamia fuerit pronuncia-

tum, adeout specialis sententia fuerit prolata, quæ Dominum infamem declarauerit, & in specie priuauerit illum dignitate feudali, alias generalis sententia non præiudicaret, vt post *Imoc. in cap. qualiter, & quando de accusat. tenet Bald. in l. quid ergo, S. poena grauior, ff. de bis, qui notant. infamia, Abb. in cap. & si clerici num. 29. de iudicijs, Specul. in tit. de instrumentorum edition. S. restat num. 35. Felin. in cap. 5. de rescript. Tiber. Decian. conf. 54. num. 83. vol. 3. Bald. in l. Cassius num. 1. & 3. ff. de senator. Ancharan. 189. num. 3. & 4. Hyppol. de Marsil. in praxi criminal. S. aggrediar. nu. 109. Gramatic. conf. criminal. 3. num. 36. Ioan. de Sylua de benefic. par. 3. q. 2. num. 5. & 20.*

15 Huius declarationis, ratio est euidens quia & si delictum, vel infamia esset notoria, semper tamen non deficiunt aliqua exceptiones, quæ reum defenderent. Et in relapso, vt non possit nominari infamis ad hunc effectum, vt priuatur feudali dignitate, nisi in sententia fuerit expressum, quod priuamus feudilibus dignitatibus, tenet *Fræc. Bursat. conf. 43. per totum, & num. 27. & 28. lib. 1. Tiber. Decian. in tract. criminal. lib. 5. tit. de poenis infamiae, & amiss. dignit. cap. 43. num. 8. in fin. probatur in cap. cum secundum in fine, ubi DD. de hæresi in 6. Anania, Io. Andr. Felin. Anchar. Butrius, Imol. Cardinal. cateriq; communiter in c. qualiter, & quando, de accusationibus.*

16 Declara tamen secundo, vt condennatio, siue sententia super infamia irroget poenam ordinariam, nam si inquisitus de tali delicto irrogante infamiam, fuerit condennatus poena extraordinaria, adhuc necessarium est, quod exprimat priuatio dignitatis feudalis, & ultra supradictos citatos auctoritates adest decisio *Rotæ Romane in vltimis 29. sub rub. de sent. & reiud. incip. accusatus coram ordinario, ubi clericus accusatus, & condennatus extraordinariè ob delictum, ad perpetuos carceres, non fuit priuatus beneficio, & eius dignitate.*

De

Declarata tertio, quod & si hæc omnia intercessissent, nempe expressa privatio feudalis dignitatis, tamen si condemnatus Dominus, vel Vassallus prouocasset, vel appellasset ad superiores, tunc pendente appellatione non est infamis, sed integer eius status remanet, ac si numquam esset condemnatus, l. furti, ff. de his, qui notantur infam. l. si quis filio, S. qui autem, ff. de iniust. rupt. & irrito facto testam. Bald. in l. & si feuerior, nu. 3. C. ex quib. caus. infam. irrogetur.

Ex quibus patet, quod dum vassallus ob infamiam Domini est excusatus petere investituram, sequitur quod tempus illi non labitur, & per consequens elapso anno, duplicati releuij poena cessat, quod nequaquam in vassallo infame statuendū, ste dum ex suo delicto vtilitatem, quis reportare non debet. Et hæc quæstio melius situata fuisset sub Parte quinta, sed hic apposui continuatiuam ad præcedentem.

ARGUMENTVM.

Ex venatione Aucupio, vel Piscatione, an debeat releuium de eo, quod ab illis percipitur, & distinguitur an Baro habeat ius prohibendi, & ex illis certum annum introitum percipiat ex fida, siue diffida, vt tunc debeat releuiū, vel quid si in demanio retinetur, an possint per Barones in totū prohiberi.

SVMMARIVM.

- 1 **F**euda in Regno nostro conceduntur cum piscarijs, venationibus, & aucupijs.
- 2 Venationes Baronales, aut retinentur in demanio à Barone, aut afficiantur, siue etiam, & ius fide, & diffide.
- 3 Ex venatione retenta in demanio, non debetur releuium de pœnis, siue prouentibus exactis à contraueniens, & c.

- 4 Prouentus, siue pœna venationum dicuntur fructus medie iurisdictionis.
- 5 Prouentus, siue pœna venationum, quando afficiantur, debetur releuium ex eis.
- 7 Ex fida, & diffida venandi &c. debetur releuium de illa summa, que percipitur, idem si afficeretur.
- 8 Venationis fida, & diffida dicitur esse in fructu.
- 9 Decima est soluenda de venationis fida, & diffida, prout de piscatione.
- 10 Releuium tanto magis debetur ex venatione, si concessio facta fuerit cum iure fidandi, & diffidandi.
- 11 De fida, & diffida circa soluendum releuium remissiuè.
- 12 Ius prohibendi venationem, non censetur concessum, concessa venatione, nisi in specie fuerit concessum, vel nisi præscriptione fuerit quesitum.
- 13 Barones possunt prohibere vsus armorum in venando, licet non possit prohibere venationem ipsam, & ita decisum.
- 14 Barones possunt prohibere vsus armorum, vel aliorum instrumentorum, ex quibus animalium genus consumeretur.
- 15 Barones possunt prohibere venationem ad tempus, quo animalia parturiunt, vel sunt prægnantia.

QVÆSTIO XXXVI.

Reges nostri magnificentissimi, & inuictissimi in hoc Regno soliti sunt cōcedere Baronibus feuda, etiam cum venationibus, & pischerijs, vt ex tenore mularum investiturarum inspexi, & meminit Cap. in sua invest. feudal. in verb. & cum venationibus fol. 105. & in verb. Pischerijs fol. 107. Quæro an de istis debeat releuium, dum ex illis, certū est, quod fructus haberi possunt, nempe animalia, vt capri, cerui, vrsi, hirci, similia, quæ vendi possunt, sic etiam de piscatione.

tionibus in fluminibus, quæ affictantur, vel in mari, prout habet Archiepiscopus Tarentinus.

Prò cuius resolutione sciendum est, quod Baro concessionarius solet has venationes, siuè piscationes in duplici statu habere, nam aut illas retinet in demanio, cum iure prohibendi, vt nullus accedat Secundo statu, quando fidat personas ad uenandum, siue piscandum, easq; diffidat mediante pecunia.

Primo casu, quando retinet in demanio, & prohibet, vt nullus accedat ad uenandum sub aliqua pæna corporali, vel pecuniaria, quæ in casu contrauenientiæ exigitur per Barones, vt in cap. Regni Magistri Forestarum, vbi Reg. Carol. Tapia, Capiblanc. de offic. Baron. prag. 14. num. 38. & hoc casu isti pro-

uuentus, siuè pæna venationis, qui dicuntur fructus venationis, referuntur ad fructus mediæ iurisdictionis, quam habet vassallus in dicto loco venationis sic concessio, ita Rosental. de feud. cap. 5. quest. 94. num. 8. & tunc eo casu, tum quia isti prouentus sunt incerti, tum quia sunt prouentus iurisdictionis, dicendum videtur releuium non deberi, vt diximus de fructibus iurisdictionis.

In vno tamen casu dicerem, quòd debeat releuium, quando istæ pænae siue prouentus affictarentur in annua summa monetarum, tunc quia esset introitus ex feudo certi, quo casu dum cessaret ratio incertitudinis, releuium deberetur, vt modò dicam.

Secundo casu, quando Baro non retinet in demanio, sed apposuisset fidam & diffidam, & quamlibet personam, quæ venari vellent, fidaret pro decem in anno, adeo vt ex hac fida haberet quid certum, vel si tale ius fidandi, siue diffidandi affictaret, adeo vt certum introitum haberet ex dicto feudo, cum venatione concessio, & tunc talis venatio, siue eius fida, vel affictus dicitur esse in fructu, prout ex tex. in cap. non est de decimis, vnde cum sit in fructu deci-

ma deberetur Capyc. decis. 30. Gamma decis. 150. dixi supra par. 1. quest. 13. num. 29. prout sic ait Franc. Marc. q. 53 r. dicens maximè procedere, quando talis venatio esset in annuo reddito, ideo que releuium deberi autumo, & idem dicendum de piscatione Marc. ibidem.

Quæ tanto magis dicas procedere si appareret concessionem factam esse cum iure prohibendi in venatione, vel piscatione, & cæteris, vt ex prag. 14. de Baronibus in fine, Anna. singul. 586.

Et quod de similibus tidis, siuè diffidis sit solitum solui releuium, uide quæ dicit Anna d. singul. 586. Franch. decis. 103. num. 2. Franc. Capiblanc. d. prag. 14. nu. 23. & 24. de Offic. Baron.

Declarata supradicta, ut & si concessum fuerit feudum cum venationibus, & piscationibus, tamen adhuc non censetur concessum ius prohibendi, nisi in specie fuerit dictum, vel nisi præscriptione fuerit tutus Baro concessionarius, Bossius tit. de aquis, Capyc. d. inuest. in verb. & cum pischerijs, Capoll. tit. de pischerijs, Franc. Capiblanc. d. prag. 14. num. 42.

Sed adhuc non extrante titulo, vel præscriptione, licet Baro non posset prohibere in totum venationem, quia de iure gentium, tunc potest limitare modum venandi, vt non venentur cum scoppietis, vel balistris in locis practicabilibus, ob periculum personarum, Franch. decis. 158. Capiblanc. d. prag. 14. num. 40. vbi aiunt sic fuisse pluries

decisum in fauorem Baronum, vel në uenationes fiant cum talibus armis, uel alijs instrumentis, ex quibus species animalium, siuè eorum genus, uel ratia deuastetur, siuè consumetur, & diminueretur, Rebuff. in l. fin. C. de venat. ferarum lib. 11.

Vel ratione temporis, ut quando lepores sunt prægnantes, uel quando fasiani aues oua calefaciunt, prout nidi prohiberi per Ducem Matalunsum, & per Comitem Acerrarum, & Principem Casertæ in suis Territorijs, quia

quia tunc uenatio, siue aucupium potest prohiberi ad tempus, *Capiblan. d. loco num. 40.* tunc si istæ poenæ afficerentur, ad eum certum redditum constituerent, dicas, ex supradictis, releuium esse soluendum, quia est introitus feudalis, & certum.

Vidi etiam prohiberi, ut merentes non metant frumentum circiter loca, ubi fasiani calefaciunt oua, ne illi auferant, eo quod non habent unde & quomodo se abscondant, ne ab omnibus uideantur; quod de facto dicas procedere, non autem de iure in territorijs particularibus.

ARGUMENTVM.

Donatarius feudi ex contractu donationis inter uiuos, an teneatur soluere releuium ob mortem donantis. Distinguitur de donatione facta immediatè successuro, uel extraneo. Et quâdo extraneo facta est distinguitur. De tempore ante gratiam anni 1558. ut releuium non deberetur. Post autè tempus gratiæ illud deberi à donatario immediato successore. Ab altero nequaquam. Decisiones in utroque casu referuntur. Et quando assensus excludit fraudem releuij. Et quid si haberet assensum defectiuum ex causa extrinseca.

SVMMARIVM.

- 1 **C**ontractus donationis feudorum, contemplatione matrimonij, frequens est in Regno nostro.
- 2 **O**mnis contractus super feudo celebratus cum immediatè successuro, resoluitur in refutationem, quæ si fraudulenta, facit releuium deberi.
- 3 **D**onatio inter uiuos quoad effectum solutionis releuij habet duo tempora, ante gratiam, & post gratiam, & quid sint, uel cum assensu.

- 4 **R**eleuium non debebatur de feudo donato ob mortem donantis, ante tempus gratiæ, & num. 9.
- 5 **D**ecisiones referuntur.
- 6 **R**eleuium non debebatur de feudo donato causa mortis, ante tempus gratiæ, ex sententia Frecc. & Minadoi, nulla facta reservatione releuij in assensu.
- 7 **D**ecisiones referuntur in casu donationis feudi.
- 8 **R**eleuium debetur hodie de feudo donato filijs, ob mortem donantis inter uiuos uirtute clausule appositæ in gratia de anno 1558. & num. 10.
- 11 **R**eleuium non debetur ob mortem donantis, nisi reseruatam non fuerit in assensu, quando donatarius esset extraneus, & decisum refertur.
- 12 **R**eleuium debetur ob morte donantis, si assensus esset inualidus ex solemnitate extrinseca, etiam quod antea feudi possessionem habuerit, & decisio refertur.
- 13 **D**onatio facta inter uiuos, licet habeat effectum in morte, adhuc dicitur inter uiuos.

QVÆSTIO XXXVII.

Solent in Regno nostro, uel patres, uel alij donare titulo donationis inter uiuos irreuocabiliter, feuda filijs, uel nepotibus.

Ideo quæro, an ob mortem donantis tenetur donatarius soluere releuium? Distinguo plures casus; Aut donatio facta est filio, uel immediatè successuro; Aut facta est extraneo, & non immediatè successuro.

- 1 **P**rimo casu, ex magistrali regula illa in Regno nostro recepta, quod omnis contractus celebratus super feudo cū immediatè successuro, resoluitur in refutationem, meritò quando non est fraudulenta, releuium non debetur, ut declarauimus supra quæst. 14. ubi latè.

Se-

Secundo casu, & hic adest dubitandi locus, quando donatio feudi facta fuit inter viuos irrevocabiliter alicui, qui non est immediatè successurus, bene verùm habet assensum Regium super dicta donatione, & tunc sunt consideranda duo tempora.

Alterum, ante tempus gratiæ concessæ in anno 1558. Alterum post tempus dictæ gratiæ.

Circa primum tempus ante gratiæ, fuit dubitatum in hoc casu, & dixerunt Regnicolæ nostri releuium non deberi ob mortem donantis, quando donatio fuit radicata inter viuos, quia eo casu dicitur venisse ad feudum, non iure successionis, ut hæres, prout requiritur in releuiis; sed dicitur venire ad feudum ex contractu donationis, etiã ante mortem donantis, prout Regnicolæ omnes concludebant, ante tempus gratiæ, prout notavit *Bammac. allegatus supra q. 14. hac ead. parte, & nobis ibi diximus*. Et secundum hanc communem Regnicolarum sententiam, fuisse decisum in Regia Camera Summaria, refert *Reg. Reuertorius decis. manuscripta 13. par. 5.* vbi Marchio Vasti donatarius Principatus Francauille, & si non esset immediatè successurus, tamen eò quòd habebat assensum, fuit absolutus ab impetitione fisci, petentis releuium ob mortem Principis donantis.

Idemque, si donatio esset causa mortis, adhuc releuium non debetur, prout adnotavit *Frecc. Auth. 3. num. 18.* dicens releuium non deberi, & vide supra hac ead. par. q. 17. Et isto tempore releuium non debebatur ob mortem donantis, etiam si adesset Regius assensus; & donatio facta esset immediatè successuro, nulla facta reservatione releuij in Regio assensu, prout annuebat *Thom. Minad. relatus supra hac ead. par. q. 17.* vbi nonnulla tetigimus. Et idem *Reuert. d. decis.* dicit, quod in dicta causa difficultavit Bartholom. Camerat. tunc Locumtenens, & Mag. Villanus, quia dicebatur ad illud veni-

7 re ex præcedente contractu, prout decisum refert in fauorem Mag. Anibalis de Ianuario, cui Mag. de Ianuario donauit Ciuitatem cum assensu, idemque refert fuisse dictum in fauore D. Pauli de Tuso, cui mater denauerat omnia feuda cum assensu Proregis, referente D. Antonio Villano, ut refert *d. Reuertorius decis. 14. par. 5. manuscripta*, & ante tempus gratiæ non erat dubium de hoc, tam si donatarius fuisset immediatè successurus, quam nõ immediatè successurus, & hoc ex verbis Andreæ dicentis releuium deberi ab hærede, & successore tantum, ideò non debebatur ex contractu.

8 Circa secundum tempus, post annum 1558. in quo fuit facta gratia Regno nostro, petenti ut feuda donata filijs, contemplatione matrimonii, censeantur in persona filij donatarij, ut feuda antiqua, ad finem ut pater, uel frater succederent, qui, aliàs dubium erat, & excludebantur. Sed videntes fiscales, quod tales donationes in dies fiebant, & fiscus sæpè sæpius releuiis fraudabatur; addita fuit clausula dictæ gratiæ, dummodò soluatür releuium tempore mortis donantis, de qua clausula *Bammacar. in d. cap. beneficium à vassallo, quest. 1. num. 43.* & ita seruatur hodie in assensibus, qui præstantur super talibus donationibus factis filijs, ex qua reservatione releuij, clarè deducitur, quod ad antea non debebatur, dum fuit opus reservatione.

9 Et sic hodie dubitari non debet, quod releuium debetur, quando donatio esset facta immediatè successuro, nulla causa apposita motiua, quia eo casu præsumeretur fraudulenta releuij, cum omnis contractus super feudo celebratus cum immediatè successuro, resoluitur hodie in reservatione, quæ ad finem ut releuium euitet, debet sinceritatè, & iusam fouere causam, alias releuium soluitur.

Sed circa feuda donata alijs perso-

nis, non immediatè successuris, etiam præiudicium Regio assensu, si non fuerit re-feruatam releuium tempore mortis donantis, non debetur, prout decifum refert ibi Reg. Reuerterius, quia circa hunc casum gratia nihil innouauit, meritò remanet sub illa pristina conclusione, prout etiam annuebat *Minadous allegatus d. q. 14.*

Sed quid, si donatio feudi non haberet assensum, vel si haberet esset defectiuus ex extrinseca sollemnitate, an debet solui releuium? dicas, quòd quando donatio tempore mortis donantis caret assensu, tunc donatarius licet sit in possessione feudi, non dicitur venire ad feudum ex contractu, quia inualidus, sed sublato contractus nomine, dicitur venire uti successor hæres, (quod intelligo de immediatè successuro) meritò releuium soluere debet, prout in fauorem Fisci fuisse decifum, refert Reg. Reuerterius *d. decis.*

14. par. 5. vbi fuit condemnatus Illust. Princeps Melicti, cui mater donauerat inter viuos contemplatione matrimonij eius statum, mediante Regis assensu, qui assensus ex quo non erat exequutoriatus in Regia Cancellaria, vigore pragmaticæ, intrà annum, fuit declaratum dictam donationem care- re assensu, ideoq; inualidam, & Prin- cipem venire ad feuda uti successorem hæredem matris donantis, non autem ex contractu donationis, meritò con- demnauerunt ad solutionem releuij.

Etsi donatio esset facta irreuocabi- liter inter viuos, verum eius effectus esset collatus post mortem, adhuc di- citur donatio inter viuos, *l. ita, vbi Bartol. ff. de donat. causa mortis, idem Bartol. in l. secus, eod. tit. Alex. in l. qua dotis, ff. solut. matr. Iaf. in l. non omnes, ff. si cert. pet. Dec. conf. 305. Aretin. conf. 41.* ideoque, quia dicitur contractus inter viuos nec releuium debebatur.

Finis Quartæ Partis !

ANDREAS CAPANVS

DE IVRE RELEVII

P A R S Q V I N T A .

ARGVMENTVM.

Solutionem duplicati releuij ex gratia, & munificentia nostrorum Regum in hoc Regno fluxisse, non autem odiosam esse deducitur, quæ munificentia exemplo fuit Regibus Galliarum. Et non valere argumentum de simplici releuio ad duplicatum, nec de poena duplicati ad poenam amissionis feudi probatur.

SVMMARIVM.

- 1 **S**olutio duplicati releuij *stricta, & contra feudi naturam est.*
- 2 *Leges, quæ circumscriptione temporis vtiuntur, rigorose sunt.*
- 3 *Solutio duplicati releuij, quia subrogata in locum amissionis, odiosa esse contenditur.*
- 4 *Solutio duplicati releuij in Regno nostro gratiosa est ex munificentia nostrorum Regum.*
- 5 *Reges nostri non angustiant vassallos ad feudi amissionem, ex angustia temporis.*
- 6 *Reges munificentes non debent attendere angustiam temporis in vassallos.*
- 7 *Benignè, non autem ut cum infestis agendum est cum vassallis.*
- 8 *Reges Francorum imitati sunt munificentiam nostrorum Regum, in non angustiendo vassallos ad feudi amissionem, ob non petitam inuestituram,*
- 9 *In Francia, elapso anno Reges capiunt possessionem feudi, illamque retinet, suosque fructus faciunt quousque vassallus mortuam purgauerit.*
- 10 *Vltramontani DD. extollunt munificentiam nostrorum Regum.*
- 11 *Duplicati releuij poena, quia ex gratia, & poena amissionis feudi, quæ ex odio, &*

rigore, idea non continentur sub regula subrogatorum ex rationis diuersitate.

- 12 *Releuium simplex odiosum, releuium duplicatum gratiosum est.*

QVÆSTIO L.

Solutioem simplici releuij strictam esse, & contra feudi naturam, ex Frecc. in principio nostri tractatus deduximus, videbatur querendum, an hoc idem dicendum esset de releuio duplicato, quippe cum illud successisset in locum amissionis feudi ob non petitam inuestituram, & non solum releuium in tempore præfinito, ut fundauimus ex *And. de Ifern. & Frecc. supra latissimè*, & ideo

- 1 *dum sunt leges, quæ temporis circumscriptione vtiuntur, semper rigoris plenæ esse videntur, & ab æquitate remotiores, Ias. conf. 64. num. 2. vol. 3. Menoch. conf. 468. num. 12. vol. 5. Herm. Vult. de feud. lib. 1. cap. 11. num. 23. ita ex tex. de his, qui ingrediunt. appellation. S. voluntas, Andr. de Ifern. Martin. Laudens. & Præposit. num. 3. in d. cap. 1. quo temp. miles, Ludolph. Scraeder. de feud. p. 6. cap. 2. num. 58. vbi alios allegat, tantò fortius, quia hæc solutio duplicati releuij successit in locum caducitatis ob non petitam (ut dixi) inuestituram, cæteraque in tempore facta, & ideo dixit, Ias. d. conf. 64. odiosam esse, quia & ipsa caducitas odiosa, & iniqua est, propterea quantum potest restringi, & cuitari asserunt Roland. à Vall. conf. 100. num.*

num. 166. & seq. Menoch. d. cons. 468. nu. 12. Mar. Soccin. cons. 115. num. 56. vol. 2.

4 In Regno autem nostro, hæc solutio duplicati releuij non odiosa, sed gratiosa, ex gratia, & munificentia nostrorum Regum processit, qui noluerunt vassallos ex lapsu, & circumscriptione temporis angustiare ad feudi amissionem, vt apparet ex capitulis Regis Roberti, de quibus meminit *Iacob. de Ayello tract. de iure adobe num. 78. cum seqq. de quo testatur etiam Afflicti. in d. c. 1. num. 2. & 4. quo temp. mil.* & nos alibi diximus, & de hac consuetudine duplicati releuij, testatur idem *Andr. de Ifern. ibid. nu. 2. vbi Nard. Lyparul. lit. D. & Sigismund. Loffred. in paraphres. ad cap. Imperialem, S. firmiter, vers. prædictis tamen non obstantibus, col. 10. de prohib. feud. alienat. per Feder. quæ apud nos sunt expedita, Marin. Frecc. lib. 2. de subfeud. auctor. 3. num. 46. Afflicti. in cap. 1. in princip. quæ fuit prima causa benefic. amict. Capyc. in inuestitur. feud. in verb. feudorum inuestitura. Reges enim nostri optimi (dicunt præfati DD.) nõ curant de temporis circumscriptione, eiusque angustia, cum arctare aliquẽ temporis lapsu, angustiare dicitur, *Andr. de Ifern. in d. cap. 1. num. 2. quo temp. miles, & ideo Reges munifici (prout sunt nostri) ille actendere non debent, Mar. Socc. cons. 115. nu. 16. vol. 2. Roland. à vall. cons. 64. in fine, & cons. vlt. num. 158. vol. 4. Menoch. d. cons. 468. num. 13. cum vassallis enim (& hoc generale esse debet) non tamquam cum infectis, sed benignè est agendum, inquit Bald. cons. 429. vol. 1. origo enim feudorum est quædam benignitas, seu gratia, glos. — tit. 1. S. 1. glos. 7. nu. 3. ita Freccia, Andr. de Ifern. cateriq. supra allegati.**

8 Regum autem nostrorum munificentiam in hoc imitati sunt Christianissimi Reges Francorum, ij autem ad eorum exemplum ob non petitam inuestituram à vassallo, feudorum cadu-

9 citatem non admittunt, sed lapsõ tempore capiunt possessionẽ feudi, eamq; detinent, suosq; fructus faciunt, quoad vassallus moram purgauerit in petendo releuium, iuxta illius Regni consuetudinem, de qua diximus in principio huius nostri tractatus, & de hac consuetudine, vltra allegatos in 1. quæst. meminit *Nard. Lyparul. in Andr. in c. 1. lit. D. quo temp. miles.*

10 Sicuti è contra de consuetudine Regni nostri, & munificentia Regum nostrorum testantur, eamq; extollunt, & meritò DD. Ultramontani, vt post *Vulicem. Ludolph. Schrader. Rosental. de feud. cap. 6. concl. 62. num. x. & seq.*

11 Non obstant, quæ supra diximus de subrogatione, eius enim regula procedit, quando est par ratio, non autem diuersa, & subrogatio fieret in totum, per modum regulæ, cum iisdem qualitatibus, quod non est in casu nostro, vbi caducitas procedit ex rigore, sed releuium duplicatum procedit ex gratia, & munificentia, siuè benignitate, noluerunt .n. Reges nostri rigorem admittere, sed ex gratia, (& hæc est diuersa ratio) admiserunt vassallos ad compositionem, soluendo duplicatum releuium, & sic qualitas rigoris, quæ militabat in caducitate, non militat in duplicato releuio, imò prorsus contraria benignitatis, & gratiæ.

12 Nec obstat illatio de simplici releuio ad duplicatum, quippè simplex releuium, ideo odiosum, quia onus est feudi, & ex consuetudine fuit feudo iniunctum, & ideò dũ est onus contra feudi naturam, quia ob inuestituram nihil solui debebat, sed gratis concedenda, ideò cum fuerit introductum contra naturam feudi, odiosum est existimandum, sed hoc non est trahendũ ad duplex releuium, cum illud processerit ex benignitate, & gratia, quatenus minorauit pœnam amissionis, sed quatenus duplicatum releuium consideremus, vt i pœnam, adhuc potest dici quodãmodo odiosum, sed adhuc con-

siderato uti poena, nō potest dici odiosa, quia est poena mitior, remissa, & commutata ex gratia, quia subtrahit illam odiosam, nempe amissionē totius feudi.

ARGUMENTVM.

An Vassallus cessans à solutione releuij, (altero prò eo solvente) duplicati releuij poenam euitet, & proposita Alberici sententia, tres distinguuntur casus, ut Primo, quando soluerit ut procurator, & liberatur vassallus. Secundo, quando soluit ut negotior gestor, & tūc itidemq; prodest hæc solutio. Tertio, quando non expresso quō nomine, & tunc admissa distinctione, si vel nē soluens in possessione fuerit, utroque casu, & iure, & ratione concluditur, duplicati poenam euitandam esse, prò ut in emphiteuta dispositum esse refertur. Quòd tunc demum admittendum si Domino nō inuito fiat solutio.

SVMMARIVM.

- 1 **A**Mici hodie non sunt tam larghi, ut prò alio soluant de suo.
- 2 Solutio releuij facta à tertio, an prodest vassallo non petenti, nec soluenti, dubitatur & num. 3.
- 3 Solutio canonis facta ab alio an prodest emphiteuta, dubitatur, & num. 8.
- 4 Contractum non seruans frustra actionē ad illum impetrat.
- 5 Solutio releuij facta à procuratore prodest vassallo non petenti, nec soluenti.
- 6 Solutio releuij facta à negotiorum gestore nomine feudatarij, prodest illi.
- 7 Solutio facta à negotiorum gestore tenet, quando tractatur de conseruatione iuris alieni.
- 8 Solutio facta à negotiorum gestore nomine emphiteuta, tenet.
- 9 Solutio non refert, à quo fiat quando con-

seruatur ius alienum.

- 10 Solutio releuij facta à tertio non existente in possessione feudi, non expresso cuius nomine, prodest vassallo.
- 11 Solutio canonis facta à non habente ius, prodest habenti ius, ad illius conseruationem, nempe censualis, & num. 17.
- 12 Releuium sufficit ut soluatur ad finem, ut poena euitetur, nec refert à quo, & ponderatur consuetudo releuij, & num. 19. ubi auctoritates adducuntur.
- 13 Contractus poena, ut euitetur, sufficit ut adimpleatur, nec queritur à quo.
- 14 Datium solutum ab alio facit euitare poenam illi, qui pro catastro non soluit.
- 15 Solutio releuij facta à tertio existente in possessione feudi, prodest vassallo non existenti in possessione feudi, nec soluenti, reijcitur contraria Specul. sententia, & num. 20.
- 16 Argumentum de vassallo ad emphiteutā, nec è contra in normullis valet.
- 17 Inuestitura petita ab alio, sed nomine vassalli prodest vassallo ad euitandam poenam elapso tempore.
- 18 Tex. in l. cum seruus, ff. de verb. obligat; ponderatur.
- 19 Solutio releuij à tertio facta, non inuat vassallum, si fiat inuito Domino.
- 20 Inuestitura petita à procuratore habente mandatum generale, prodest vassallo non petenti intra tempus.
- 21 Solutio releuij facta procuratori Domini, tenet, & prodest vassallo.
- 22 Solutio releuij facta procuratori simulanti, & non habenti mandatum, prodest vassallo, si Dominus ratificauerit.

QVAESTIO II.

Indicatam in præcedenti de duplicato releuio tractationē exordiendo, illam propono quæstionem, quā difficiliter vsui eueturam autumo, cum non reperiarur amicus, nec con-

san-

sanguineus tam largus (& præcipue hisce temporibus) qui pro alio pecunie quantitatem vix minimam soluat, sed quia, & ratio hoc pato euenire, ideo dubitandum hic existimo, an vassallus cessans à solutione releuij intra legitima tempora, verum (altero pro eo solvente) duplicati releuij poenam euitet, & an hæc solutio à prædicto tertio facta, illæsum reddat vassallum cessantem, & non soluentem à poenam duplicati releuij.

3 Albericus in l. arboribus, S. usufructuarius, num. 4. in fine, ex autoritate Andr. de Pisis, videtur tenere solutionem in casu prædicto factam ab alio non prodesse emphiteutæ, adeò quod ipse solvens postea repetere per conditionem indebiti, l. si pœna causa, S. fin. ff. de indeb. cum alijs ibi allegatis, Ludouic. Roman. cons. infra allegando. Item solutio releuij est onus personale ipsius feudatarij, vt supra dixi p. 1. q. 7. & onera personalia non transgrediuntur personam ipsam, à qua omninò sunt adimplenda. Item qui non seruat contractum, frustra petit sibi actionem ad illud competere, arg. tex. in l. filio, S. 1. ff. de ritu nupt. cap. quia frustra, extr. de usuris, Speculat. tit. de emphiteusi num. 83. lib. 4. particul. 3.

Ego autem distinguo tres casus. Primo, aut quis soluit vt procurator. Secundus, aut vt negotiorum gestor. Tertio, aut vt extraneus nomine proprio.

5 Primo casu non est difficultas, cum & releuium per procuratorem solui potest, & Dominum suum liberare, Roman. cons. 103. in princp. & hic casus est extra aleam.

6 Secundo casu, quando solutio facta est ab isto vt negotiorum gestore, vt quia vt gestor negotiorum feudatarij soluit, vel nomine feudatarij, tunc hæc solutio prodest feudatario, per eam, quæ dicit tex. in l. soluendo, & in l. qua utiliter ad finem, ff. de negot. gestis, semper enim
7 quod tractatur de consuetudine iuris

realis, tunc solutio facta à negotiorum gestore prodest principali, ad illius iuris conseruationem, siue retentionem, l. arboribus, S. quid tamen, ff. de usufruct. & ita in terminis emphiteutæ non soluentis, sed alio pro eo solvente, tenet Angel. in l. lex vectigal. ff. de pignoribus, Ludouic. Roman. cons. 03. viso proposito. Item ampliatur Alberic. in d. l. arboribus, S. usufructuarius, quod ad conseruationem prædictam faciendam, non refert à quo fiat solutio, ex d. l. arboribus, & l. qui fundum, ff. quemadm. seruit. amict. Tiraquell. cateriq; locis infra allegandis, sed oportet quod facta sit.

Tertio casu, & hic maius videtur 10 continere dubium, quod si tertius soluit non expresso, quo nomine soluit sed simpliciter soluit, & tunc distinguas, aut iste tertius non est in possessione feudi, aut reperitur in possessione

Primo casu, si soluit simpliciter, eò quod semper videtur inesse causa, ob quam soluit, nempe vt gerat negotium sui principalis feudatarij, dicendum, est quod teneat solutio facta ab ipso, vt prosit feudatario, cum tractatur, vt dixi, de conseruatione feudi, & sic iuris realis, & tunc non refert cuius nomine facta fuerit solutio, & à quo facta fuerit, & sufficit vt facta sit, d. l. arboribus, S. quid tamen, & est textus magis expressus in l. qui fundum, ff. quemadm. seruit. amict. Tiraquell. loco inferius allegando,

11 & pro hoc primo capite videtur aperte loqui tex. in l. forma, S. si cum ego, ff. de censib. vbi solutio census, aut canonis facta suo proprio nomine, pro non habentem ius soluendi, prodest habenti ius, quoad conseruatione iuris censualis, quem tex. in materia iuris emphiteutici, & canonis apolicar, sicque per illum tenet Roman. d. cons. 103. nu. 2. Ias. in d. l. 2. nam. 69. C. de iure emphis. Hanc sententiam in casu prædicto sequuti sunt Andr. de Pisis, Guliel. de Cuneo, & Bald. qui refert prædictos in d. l. arboribus, S. qui tamen, & in d. l. solemnitatibus, Ias. & Rom. dictis locis, Tiraquell.

loco infra allegando.

His accedat euident ratio, per quā
 12 ultra supradicta, comprobatur solutionem releuij ab alio factam, prodesse vassallo non soluenti, ad pœnæ euitationem, quippè statutum mandauit solui releuium intrā annum, ad pœnā duplicati euitādā, ergò statutum requirit omninò solutionem pro releuiō faciendam esse, quod si facta fuerit ab alio, iam satisfactum est statuto, eiusq; menti, sufficit enim solutionem esse factā, nec curare debemus, & videre à quo soluatur, itā *Ludouic. Roman. conf. 491. num. 3.* circa medium adducens pro simili *tex. in l. cum seruus, ff. de verb. obligat.* vbi sufficit, quod contractus adimpleatur, licet ab alio, quam à cōtrahente.

Accedant etiā, quæ consuluit *idem*
 14 *Roman. d. conf. 491.* casus erat ibi, ad erat enim statutum, quòd quilibet res suas describeret in catastro Vniuersitatis, & solueret quid annuum, alias in pœnam ibi contentam inciderent, euenit quòd quidam tertius soluerit pro alio datum prædictum, tunc consuluit *Roman.* non obstante, quod bona non fuerint descripta, & non obstante, quod datum ab alio fuerit solutum, cōsuluit inquam, *Roman.* non posse procedi ad pœnæ exactionem, cum sufficiat datū esse solutum, & sic satisfactum menti statuentium, non obstante, quod ab alio fuerit facta solutio, *prout etiam annuit Tiraquell. loco allegando.*

Tertio casu, aut verus vassallus non
 15 est in possessione feudi, sed alius tertius reperiretur in eius possessione, & iste tertius simpliciter soluerit releuiū pro vassallo non solvente, imò cessante à solutione, & tunc licet, *Speculat.* videatur tenere contrarium, *vbi supra tit. de emphiteusi num. 82. & seq. part. 3. lib. 4. cateriq; DD. quos alleg. Iason. in d. l. 2. num. 69. in fin.* Tamen veritas est, quod iste vassallus debet euitare pœnam, quia dum non est in possessione feudi, nō tenetur petere inuestituram,

& per consequens releuiū nō soluere.

Et licet tam ipse *Speculat.* quam
 16 *Ias.* loquantur in emphiteuta, de quo ad vassallum in nonnullis validum est argumentum, vt ex *Rosental. Intrigiol. & alijs dixi, & dicam.* Tamen in em-
 17 phiteuta non soluentē canonem, nec possidente, sed alio tertio possidente, & solvente, *tenet Ias. in d. l. 2. num. 83. vers. sed dubium est,* quod sufficit, quod fuerit solutus canon, licet à tertio, & simpliciter, non expresso, quo nomine, vel dato, quòd fuisset solutum nomine tertij, quia pœna euitatur, *prout ante Ias. tenuit idem Speculat. d. loco, Abbas conf. 67. n. 4. in fin.* dicens, quod sufficit vt euitetur pœna caducitatis, quòd à quocumq; canon soluatur, *ex d. tex. in l. forma, S. si ego, ff. de censibus.*

Et apertius in puncto, in feudatario
 18 *idem Abb. paulò inferius,* dicit de vassallo succedente patri ob mortem, & non possidente, sed alio tertio existente in possessione, & petente inuestiturā feudi, quod licet ipse vassallus non petierit intrā tempus inuestiturā feudi, nec fidelitatis iuramentum præstiterit, tamen ipse feudatarius amittere non debet feudum, firmat hoc ex autoritate *Bald. & Guliel. de Cuneo in d. l. forma, S. cum ego,* & ex iuribus supra allegatis.

Sequuntur primam conclusionem *Andr. Cassis de Pisis, Guliel. de Cuneo, & Bald. in d. l. arboribus, S. qui tamen, Roman. conf. 103. nu. 2. & conf. 491. n. 4. & seq. & singul. 556. Decius conf. 58. Gramat. conf. ciuil. 107. num. 6. Mar. Socc. conf. 70. nu. 2. lib. 1. Ancharan. conf. 44. col. ult. vers. ex quibus, Alex. conf. 71. in fin. lib. 1.*

Et hanc sententiam tenet, & sequitur *Andr. Tiraquell. loco iam indicato de retract. lignag. S. 1. glos. 9. num. 256.* & hanc esse crebriorem sententiam, affirmavit *Horat. Madof. in addit. ad Roman. d. conf. 103. vers. veritas,* qui omnes, vt vidi, in vtroq; casu eandem proferunt sententiam, siuè tertius soluens possideat, siuè non.

Ex

19 Ex quibus applicatio terminos em-
phiteutæ ad feudatariatum, cum in ijs
validum sit argumentum, dum eadem,
& similis videtur militare ratio, ut di-
xerunt post alios Rosental. *latè in princip.
sui operis conclus. x. tit. de feud. definit. nu.
5. & 6. Intrigliol. de feud. centur. 1. q. 12.
num. 1. & seq.* tanto magis, quando ex
prædicto argumenti genere nulla in-
ducitur feudi priuatio, alias esset diffi-
cultas si valeret argumentum, de quo
vide Rosental. & Intrigliol. *latè ijs in locis
differentes.*

20 Idem uidetur affirmare Ant. *Sola in
const. Sabaud. tit. de iure emphit. super de-
cret. licet glo. 1. nu. 13. glo. 38.* ubi scrip-
tum reliquit, quod solutio a quouis fa-
cta excusat emphiteutam à pœna ca-
ducitatis, ergò idem in releuio, qua
consequentia retenta, feudi priuatio,
& sic duplicati pœna non inducitur.

Et demùm p huius articuli decisio-
ne affero *tex. in l. cum seruus 104. ff. de
verb. obligat.* ubi habetur, quod con-
tractus rectè dicitur impletus, si à cõ-
trahente, uel ab alio fuerit impletus,
habetur enim ibi, quod seruus pecu-
niam, pro libertate obtinenda accepit,
& pro ea causa, alium cum ipso obli-
gavit illi, qui pecuniam mutuatus est,
deinde seruus libertatem habuit, non
à Domino, sed ab alio, dicit *tex.* quod
obligatio illa correi ualida est, licet
cõtractus fuerit ab alio impletus, quia
non queritur (dicit *tex.*) à quo manu-
mictatur, sed ut manumictatur, ità de
releuio non debet queri à quo solua-
tur, sed an si soluatur, & sic sufficit so-
lutum esse ab extraneo.

21 Declara tamen primò hanc senten-
tiam, ut illa procedat, quod solutio à
quouis facta profit uassallo, dummodo
solutio prædicta nõ fiat inuito Domi-
no, de quo uide *Borghin. Cauale. decis.
29. num. 40. par. 2.*

22 Declara secundo, ut inuestituræ pe-
titio à procuratore facta, adiuuet uas-
fallum, licet ipse non petierit, & man-
datum habeat generale, non autem

speciale ad hoc, ut ex *cap. 1. S. sed ve-
rum per quos fiat inuest. tenet Afflic. in
rub. quo tempore miles, col. fin. Præposit. in
d. S. sed utrum, Ludolph. Schradet. de
feud. par. 6. cap. 3. num. 11.*

23 Quid autem in casu contrario, si
vassillus nõ soluerit Domino, sed cui-
dam tertio, an hæc solutio valida sit?
distinguas, aut hic tertius procuratio-
nis mandatum habebat, & valida erit
solutio, *d. S. sed utrum, ut ibi DD.* qui
in terminis inuestituræ loquuntur, cū
inuestitura facta per procuratorem
valida sit, ità *Iacob. de S. Georg. in verb.
qui quidem inuestiti, n. 54. Petr. Iacob. Au-
relian. in præf. Papiens. in forma libelli ad
recusat. feud. num. 3. in verb. inuestiuit,
Afflic. in cap. 1. in princip. num. 6. de
noua form. fidelit. Ludolph. Schradet. de
feud. p. 6. c. 3. n. 19. vers. neq; tamen.*

Aut mandatum non habebat, sed
simulauit illud habere, & Dominus
ratum habuerit, quod fecerit iste simu-
latus procurator, & tunc etiam vale-
bit talis solutio, *arg. tex. in l. semper, qui
non prohibet, ff. de regul. iur. Schradet.
d. loco.*

ARGUMENTVM.

Duplicati releuij pœna ut exigatur à vas-
fallo, ob non petitam intra legitimum
tempus inuestituram, an requiratur
sententia, vel sufficiat solum temporis
lapsum. Dubitatur, & affirmatiuè cõ-
cluditur cum declaratione. De em-
phiteuta ut cadat in commissum ob
non solutionem in tempore, nulla præ-
cedente sententia, sed tantum suffice-
re, quòd Dominus voluntatem suam
declaret, rem ad se deuolntam. Sed
an hoc idem in feudatario statuendum,
per multa adducuntur media. Hinc in-
cidentally discutitur, quando pœna ipso
iure, vel per sententiã quis esset mul-
tandus. Et an pœna imposita sit per
verba præsentis, vel futuri temporis, &
quan-

quando ex pacto, compositione, vel lege.

S V M M A R I V M.

- 1 **D**uplicatum releuium debetur in locū amissionis feudi ob non petitam inuestituram intra tempus, & simplex releuium solutum, & num. 18.
- 2 Duplicatum releuium ut debeatur, an requiratur sententia, dubitatur.
- 3 Sententia non requiritur in deuolutione emphiteusis, sed tantum declaratio voluntatis directi Domini.
- 4 Amissio feudi inducitur ob seruitia non prestita si Dominus declarauerit suam voluntatem ad se feudum deuolui.
- 5 Vassallus vocatus ad publicam expeditionem à Domino, & reuens, statim feudo priuatur ipso iure ex sententia nonnullorum DD. & num. 6.
- 6 Vassallus ut feudo priuetur, requiritur sententia, & ut conuincatur de contumacia, & ponderantur quadam iura.
- 7 Pœna amissionis feudi imposta per verbum presentis temporis, imponitur ipso iure, non autem per sententiam, & n. 9.
- 8 Opinio DD. quod requiratur sententia in amissione feudi, magis est attendenda.
- 9 Pœna imposta per verbum futuri subiunctiui temporis, non semper importat ipso iure, adeo ut sententiam excludat.
- 10 Verba presentis temporis, cum aliqua dictione, nempè, perdit statim, mox, eo ipso, vel liberè vadit ad Dominum, tunc important ipso iure.
- 11 Verba certa in imponenda pœna duplicati releuij, considerari non possunt.
- 12 Vassalli fuerunt admissi in Regno nostro ad compositionem ob inuestituram non petitam, per verbum futuri subiunctiui temporis.
- 13 Verba futuri temporis imponentia pœnâ, requirunt sententiam, non autem ipso iure.
- 14 In duplicati releuij pœna imponenda, interpretandum est pro vassallo, ut requiratur sententia.
- 15 Sententia requiritur, ut vassallus soluat duplicatum releuium.
- 16 Resolutio contractus non fit ipso iure, sed per sententiam.
- 17 Vassallus ob non petitam inuestituram intra tempus, de iure communi priuandus est feuda per sententiam.
- 18 Pœna duplicati releuij vti subrogata in locum amissionis feudi per sententiam inferenda, debet & ipsa per sententiam solui.
- 19 Sententia requiritur, quando pœna imposta fuit per verba futuri temporis, ex communi Ciuilitatum, Canonistarum, & Feudistarum sententia.
- 20 Pœna imponenda in dubio debet imponi per sententiam.
- 21 Amissio feudi consideratur primariè, & successiue, primariè a iure, & successiue ab homine, ob sententiam.
- 22 Clericus non statim ipso iure, sed per sententiam priuandus est beneficio.
- 23 Delicta circa feuda variè considerantur.
- 24 Maius est delictum vassalli in comitendo, quam in omittendo, idèo seuerius punitur, & mitius.
- 25 Vassallus non soluens releuium, quia deliquit omittendo, idèo mitius cum eo agendum est, & sic per sententiam.
- 26 Mitior sententia eligenda est in pœnis infligendis.
- 27 Releuij duplicati solutio, quia gratiam continet, idèo odium parere non potest.
- 28 Releuium duplicatum, quia ex compositione inter Reges, & vassallos, debetur idèo sententiam requirit.
- 29 Vassallus ob seruitia non prestita priuandus est feudo per sententiam declaratoriam, vassallum commisisse causam dignam amissione feudi, non autem ipso iure, ex Feudistarum magis recepta sententia.
- 30 Vassallus per sententiam condemnandus est ad pœnam duplicati releuij.
- 31 Pœnam duplicati releuij regulariter non incurrit vassallus, nisi ubi a legibus fuerit expressum.
- 32 Pœna omnis regulariter requirit sententiâ.
- 33 Lex, vel constitutio irrogans pœnam debet interpretari per sententiam ferendâ, non autem latam.

- 35 *Duplicatum releuium debetur ipso iure, quando in inuestitura ita cautum est.*
 36 *Sententia requiritur in duplicati releuij pœna irroganda, etiam si vassallus fuerit interpellatus à Domino.*

QVÆSTIO III

Duplicatum releuium debetur à vassallo, vbi non est facta solutio de simplici releuio, intrâ statuta tempora, & non petita

inuestitura, indubitatum est in Regno nostro, cum consuetudo in fauorem vassalli, eiusq; gratiam in locum amissionis feudi, ex Regum nostrorum munificentia, introduxerit, prout dixerunt *Andr. de Ifern. in cap. 1. S. sanamus per quos fiat inuest. vbi Liparul. & in cap. similiter de capit. Corrad. Campan. in cap. apud Fogiam num. 26. tit. quid fiet mortuo Barroue, Afflic. cateriq; Regnicole in d. S. similiter, Franch. decis. 425. num. 1. & decis. 121. n. 15. Vrsill. decis. 129. D. Scipio Rouit. Pragm. 2. de offic. procurator. Cesar. Paschal. de virib. patr. potest. par. 4. cap. 1. num. 12. Capiblan. de offic. Baron. pragm. 1. num. 58. Ayell. de iure adoba, & releuij num. 71. Freccia auctor. 3. nu. 7. lib. 2.*

- Sed vt Dominus, hoc duplicatum releuium à vassallo exigere possit, an sufficiat Domino, vt annus, & dies, vel mensis sint elapsi, vel necesse habeat supet hoc proferre sententiã, per quã declaret vassallum incidisse in pœnã, illumq; condemnet ad releuij duplicati solutionem, quod licet superuacaneum videatur quærere, cum in dies hoc practicetur, tamen quia hæc quæstio cadit in materia, ideò relinquenda non est, sed eam in quidditate iuris placuit discutere, videtur namque quòd si de emphiteuta non soluente laudimium, vel canonem dispiciamus, vt cadat à re emphiteutica ipso iure,

nulla opus sententia priuante, & declaratoria rem in commissum cecidisse. verũ Dño suã voluntate declarate rem ad se deuolui, eo enim casu ipso iure ab emphiteusi cecidisse, dicit *Ias. in l. 2. nu. 10. & 11. post Bart. Speculat. caterosq; ibi allegatos C. de iure emphit. vbi hanc esse communem opinionem testantur DD. præsertim Imol. & Ant. de Butrio in cap. potuit ext. de locato, eademq; sententiã sequuti sunt inter consulendo *Alex. cons. 6. col. penult. vers. item si non potuerint, vol. 3. Decius cons. 146. vers. non obstant allegata in contrarium, qui communem fatentur Raphael Fulgos. cons. 243. col. vlt. Angel. cons. 310. in tertio dubio, Paul. de Castr. cons. 135. Corneus cons. 115. col. 2. vol. 1. cateriq; passim.**

- 4 Quod idem in feudo, vt vassallus ob non præstita seruitia feudalia, ipso iure priuatus intelligatur, dummodo Dominus suam esse voluntatem declarauerit, vt vassallus feudo priuetur, hanc sententiam tenet *Raynald. in cap. Imperialem, S. firmiter, nu. 57. de prohib. feud. alienat. per Federic. dicens patrem suum sic consuluisse, Iacobin. de S. Georg. in sua inuest. feudal. in verb. & promiserunt eidem Domino num. 32. & 35. Rosental. de feud. cap. 10. conclus. 41. num. 21. tit. ex quib. caus. feud. amitt. & nouissime Andr. Kbol. de seruitijs feudal. tit. de amiss. feud. ob seruitium non præstitum n. 89. Ludolph. Schradet. loco infra allegando, hi omnes tenent, & suadent sententiam hanc, ijs ex fundamentis.*

- 5 Primo ex *tex. in d. S. firmiter, & ex c. 1. S. vt autem in fine de allodijs, vrgent Andr. Kbol. d. num. 89. & Rosental. n. 22. dicentes, quod Dominus, vocato vassallo ad publicam expeditionem, eũq; non venientem, feudo priuet, & in suos conuertit vsus.*

Verba autem dictorum iurium, dũ dicunt, *in vsus suos, & modis omnibus, tantundem operari dicit Rosental. & plus, ac si dixisset, liberè omnibus modis, quasi quod ipso iure feudum perdat,*

atur, 'ut ibi annuit glos. cæterisq; ibi allegati à Rosental. lit. T.

Responder huic motiui Schrader. de feud. par. 9. sectio 8. nu. 36. & 37. & post eum Andr. Khol. d. num. 89. dicentes in casu prædicto adhuc requiri sententiã declaratoriam, probantes primò quòd tex. illi allegati per Rosental. Iacobin. & Andr. Khol. superiori loco, loquuntur in casu speciali. Secundo, quòd requiritur, vt vassallus conuincatur de non obtemperacione ad legitimam Domini vocationem, in qua inobedientia conuincenda, requiritur causæ cognitio, cum de amittendo feudo, eoque vassallum priuado agatur, merito sententia deinde requiritur, quod desuper dicta causæ cognitione proferatur.

7 Secundo loco principaliter ex Rosental. ex S. sed non alia iustior, qui tex. ait, quòd nulla est iustior causa beneficij amittendi, quam si vassallus seruitium facere recusauerit, propter quod feudum datum est, verum etiam, quando loquitur de amissione feudi, loquitur per verba præsentis temporis, quæ verba denotant ipso iure, dum dicit, amittit; prout dicit idem Andr. Khol. loco allegato.

Cæterum huic argumento Rosentalis, responder idem Andr. Khol. quod in eodem S. firmiter, legislator vsurpat verbum auferendi, sub verbo futuri temporis, quod tempus requirit sententiã priuationis, quæ pars magis est attendenda, dicit Andr. Khol. cum suffragetur illi, qui alias veniret feudo priuandus, & nos infra.

9 Quinimmo idem Rosental. responder etiam huic motiui, dicens, quòd verbum præsentis temporis, licet importet ipso iure, tamè ista simplex loquutio, siuè loquendi modus per verbum præsentis temporis, vt amittit, perdit, &c. non semper solet importare priuationem ipso iure, & sententiam excludere, vt tenet Bart. Bal. Salicet. & Paul. de Castr. post glo. in l. si quis maior, C. de transactio. cæteri; DD. quos allegat, &

sequitur Ludolph. Schrader. de feud. p. 9. princip. par. 2. sectio. 8. n. 29. circa princ. vbi innumeros allegat. Tiracq. in l. si unquam, C. de reuocand. donation. num. 21. cum seq. sed ita demum si addatur aliqua dictio, vt statim, mox, eo ipso perdat, amittat, vel liberè ad Dominum vadat, vt tenet Bart. in l. 1. num. 1. ff. de priuat. delictis, Bald. in l. si qua la secunda, num. 1. C. de secund. nupt. Roman. singul. 2. Ancharan. cons. 102. cæteri; quos allegat Rosental. d. num. 9. in glosell. 1. Tiracquell. d. l. si unquam num. 24. supra allegato loco, quicquid alij dicant, quos allegat tantipse Rosental. ibid. quam Tiracquell. d. nu. 20. vsq; ad 36. qui contrariam regulam statuit etiam in verbis præsentis temporis.

Vndè inferendo ad materiam nostram de releuiõ, vt non soluens releuium intrà tempus statutum ad petendam inuestituram, cum in hoc non habeamus iura, quæ de hoc loquatur, sed tantum consuetudinem, siuè morè per DD. relatum, qui diuersimodè loquuntur, vt alij per verbum præsentis temporis, alij per verbum futuri, idè nihil certi super hac controuersia statui posse dicendum est.

Tandem adest capitulum Regis Roberti, de quo meminit Iacob. de Ayell. de iure adoba num. 72. Item & quædam decretatio, prævia supplicatione Regi porrecta, quibus in locis Rex admittendo vassallos non petentes inuestiturã, & non soluentes releuium, & obseruitia non præstita, cæteri; de causis, mandat suis officialibus, vt cõponant cum vassallis, dicendo, componatis, & sic loquitur per verba futuri temporis. Itè in supplicatione loquitur per verba priuentur, quæ verba cum sint futuri temporis, sententiam requirere videntur, vt mox subiiciam ex Rosental. Andr. Khol. Schrader. cæteri; à Iafone allegatis in d. l. 2. num. 11. & seq. C. de iure embpiti.

13
14 Quinimmo supra citati DD. qui de duplicato releuiõ loquuntur, dicunt, quod

quod hæc solutio processit ex more
sive ex consuetudine in Regno, quæ
dam processit ex gratia Principis, ut in
dīto cap. Regis Roberti, idē semper
benignior faciendā est interpretatio,
& sic quantō magis potest, odiosa ex-
cludendā sunt, quod esset priuare vas-
fallum de facto, & eo non audito in
iuribus suis, cum posset vassallus alle-
gare ignorantiam mortis, iustum im-
pedimentum, aliasq; excusationes le-
gitimas, ob quas releuium non solue-
rit in tempore, quo casu vassallus de-
bet conseruari illæsus, ex æquitate
consuetudinum feudorum, & ipso iu-
re, etiam ope restitutionis, ut dixit Ia-
cob. de Ardizon. in summa feudal. cap. 451
rub. quando currat annus vassallo ad petē-
dam inuestituram, Aluarot. in cap. 1. quæ
sūt prima causa benefic. amitt. glo. — tit.
1. glo. 7. de Ponte decis. 1. collateral. nu. 6.
& 7.

Vndē concludas, quōd ad finem ut
15 quis duplicati releuij pœna mulctetur,
requiritur sententia declaratoria, quæ
declaret illum cessauisse à solutione
releuij simplicis intra legitima tempo-
ra, & proindē in pœnam duplicati re-
leuij incidisse, prout hanc sententiam
in proprijs terminis sequutus est Frac.
de Ponte d. decis. 1. nu. 14. cum commu-
ni Doctorum sententia, dicens, quod
cum simus in resolutione contractus,
& in reuersione iuris ad Dominum, &
quando adest dies, & pœna legalis, prō
ut est in solutione releuij, tunc resolu-
16 tio non fit ipso iure, sed per sententiā,
iuxta communem Doctorum opinio-
nem, & idē ibi in casu inuestituræ Re-
gni nostri, dum tempus ab homine
faciō appositum, nec adest pœna, tunc
admittitur moræ purgatio, ut idem de
Ponte ibidem num. 15. hanc eandem
sententiam sequuti sunt permulti DD.
in materijs non petite inuestituræ, lo-
quentes intrā annum, quos infra alle-
gabimus.

Sed priusquam ad conclusionis de-
17 ueniam fundamenta, vnū statuo prin-

cipium pœna duplicati releuij succes-
sisse ex gratia Principū in hoc Regno,
in locum amissionis feudi, ob non peti-
tam inuestituram, & non solum releuium,
quod apud nos indubitatum manet.

Et in materia prædicta, de iure com-
18 muni loquendo, in casu amissionis feu-
di, ut ob non petitam inuestituram, &
per consequens, non solum releuiū
intrā legitimum tempus, vassallus non
ipso iure, sed per sententiā feudo pri-
uandus sit, docuerunt Andr. de Isern. in
cap. 1. in princip. num. 10. ubi Nard. Ly-
parul. in verb. damnetur quo temp. miles,
Iacob. Aluarot. ibid. num. 1. in verb. dam-
netur, Math. de Afflict. in cap. S. 1. notab.
3. de cap. Corrad. ubi Andr. de Isern. n. 3.
in fin. ibi, intellige per sententiam, &
in cap. 1. nu. 4. ibi lapso tempore dam-
nabitur, quæ fuit prima causa benef. ami-
tend. & latē prō hac sententia pugnat
Io. Raynald. in d. l. Imperialem, S. præte-
rea si quis infeudatus n. 30. de probib. feud.
alienat. per Federic. Thom. de Marin. de
generib. & qualit. feud. tit. 2. sectio 2. nu.
62. Ant. Capyc. in inuest. feuda. in verbo
feuda amittuntur, causa quinquagesima-
quinta, vers. sententia an requiratur, in
verbo feudorum inuestitura col. 5. S. sed
& vide, & quod, & S. seq. & hanc esse
communem sententiam, permultis al-
legatis Doctoribus, qui hanc consu-
lendo defendunt sententiam, affirmant
Ex Ultramontanis, Ludolph. Schrader.
2. par. 9. par. principalis sectio 8. num. 28.
vers. in hoc tamen, Guliel. Hannelton. de
feud. tit. feud. feud. amitt. lib. 3. cap. 13.
num. 2. & post Herm. Vultuum, Schoner.
Glos. — Andr. Tiraquell. & alios penē
innumeros, hanc sententiam affirmat
Henrich. à Rosental. de feud. d. cap. 10.
concl. 41. num. 5. in glosell. E. & post hos
addo Andr. Kbol. de seruit. feudal. tit. de
amitt. feud. ob seruit. non præstit. num. 91.
qui hanc sententiam veriore exilti-
mat.

Insuper pœna duplicati releuij suc-
cessit in locum pœnæ amissionis feudi,
ob

ob non petitam in tempore inuestituram, prout disponebat *tex. in cap. 1. quo temp. miles*, ubi ait *tex.* quod vassallus non petens inuestituram intra tēpus, damnetur feudi amissione, & sic loquitur per verbum futuri temporis, quod est ponderandum, vt infra, sed dum pēna, in cuius locum successit duplicatum releuium, imponitur per verbum futuri tēporis, quod verbum omninò sententiam requirit, vt infra probabo, ergò & ad duplicatum releuium per sententiam vassallus damnari debet, ex regula, quod subrogatum sapit naturam illius, in cuius locum subrogatur; vt dixi in principio huius tract. *ex Carolo de Kirchberg. & alijs*. Semper enim, quod leges in pœnis infligendis loquuti sunt per verba futuri temporis, nempè amittat, perdat, auferatur, hisque similia, intellexerunt omninò requiri sententiam Iudicis, ita docuerunt *glos. in l. iubemus nulli, S. economus, in verb. priuetur, & ibi Bartol. num. 11. & ibi addit. ad Bart. in verb. ut priuatus sit, & ibi Bal. in S. sanè si hac vers. 2. Paul. de Cast. num. 6. Salic. num. 1. vers. economus, C. de sacrosanct. Eccles. glos. in l. criminali, in verb. habeatur, C. de iurisdic. omn. indic. quem ibi sequitur Bart. num. 5. Angel. num. 6. Castrenj. num. 6. Salic. num. 5. pluresq. allegat. & sequitur Iaf. in l. 2. num. 13. C. de iure emphit. innumeros allegat, & sequitur Tiraquell. in l. si vnquam, in verb. reuertatur num. 39. C. de reuoc. donat.*

Ex Canonitis hanc sententiam vti communem, sequutus est Alberic. in *cap. in quibusdam num. 7. ext. de pœnis, Felin. in cap. Rodulphus num. 24. cum seq. de rescript. ceteriq. passim.*

Ex Feuditis, Afflic. in *cap. Imperial. nu. 30. in fine, notab. 31. vers. verba autem, de probib. feud. alienat. per Feder. Anton. Cappc. in inuest. feudal. in verb. feuda amittuntur, col. 28. in verb. deuoluantur hoc casu fol. 16. Laurent. Syluan. de recogn. feud. q. 23. num. 27. & seq.*

Ex Ultramontanis, Cassan. in *consuet. Burgund. rub. 2. S. 1. in verb. il confisquo*

les biens, num. 2. Ludolph. Schrader. de feud. par. 2. par. 9. princip. sect. 8. nu. 29. Rosental. de feud. cap. 10. tit. quibus modis feud. amitt. concl. 41. nu. 5. & in gloss. G. ubi innumeros allegat, nouissime And. Kbol. de seruit. feudal. tit. de amiss. feud. ob seruitia non prestit. num. 92. communem refert Rosental. ubi supra. Ergò dum pœna amissionis feudi, in cuius locum successit releuium duplicatum, irrogatur per verbum futuri temporis, sequitur, quod & duplicati releuij pēna vt subrogata, in eius locum debeat non ipso iure, sed per sententiam irrogari.

Imò fortius, dum certam legem non habemus disponentem de solutione releuij duplicati, an per sententiam, vel ipso iure pœna ipsa duplicati releuij sit soluenda, sed tantum habemus varios DD. qui diuersimodè loquuntur in modo pœnæ exigendæ, sequitur quod dum est dispositio pœnalis, in dubio semper est dicendum, non ipso iure pœnam esse imponendam, sed per sententiam Iudicis, l. 2. S. quod si actor, iuncta aut. principales, in verb. per sententiam Iudicis, C. de iureiur. propter calumm. prestit. Ant. Butr. in *cap. si diligenti de foro compet. Bald. in l. 2. num. 3. C. de secund. nupt. vers. item ubicumq; l. cum ancillis, & ibi Bald. C. de incest. nupt. glos. in cap. quicumq; in verb. inmodetur, extra de heretic. Petr. Iacob. in pract. libell. rub. 57. de condic. ex lege non scripta num. 3. & 4. & dicam infra in calce huius questionis.*

Et circa hanc materiam, vt pēna ob priuationem feudi imponenda, siue exigenda, ob non petitam inuestituram, siue non præstitum seruitium, an per sententiam, vel ipso iure debeat exigi, considerauerunt hanc pōderationem ex Feuditis Laurent. Syluan. de feud. recognit. q. 22. num. 24. q. 23. n. 21. & seq. Rebuff. in *declarat. feudal. post vigesimam declarationem, siue diuisionem, Schonert. in disput. feudal. thes. 137. disput. 10. Franc. Curt. de feud. p. 4. mi. 15. vers. in primis, Andr. Kbol. de seruit. feudal. tit. de amiss. feud.*

feudi. nu. 90. & ante eum Henrich. à Rosental. d. conclus. 41. num. 3. hæc autem consideratio consideranda est in hoc casu, quia valde confert.

Idè, & si superius adducta vera
22 sint, prout verissima ego affirmo, addo
aliam conclusionem, nempe feudum
amicti ipso iure, dupliciter conside-
rari potest, primariè, & successivè, vt
commissa causa privationis, potest dici,
quòd ipso iure vassallus privatus sit,
& amictat feudum, cum statim com-
missa causa, militet ius priuans contra
vassallum, qui ab ipso iure privatus di-
citur, cum ita dicet ius, non autem
auocabiliter à dicto vassallo, adeò ut
statim, & verè vassallus amictat, & ab
eo Dominus statim possit auocare, illū
despoliando, sed commissa iam pœ-
næ causa, debet succedere iuridica
privatio, & legitima, mediãte processu,
auocando feudum à vassallo, illumque
priuando corporaliter, ad quam spo-
liationem, siuè privationem Dominus
non potest procedere, donec feratur
sententia privationis, cum pendente
privationis iudicio, res verè nõ potest
dici in commissum cecidisse, ita *Aymon
Crauet. conf. 212. & post eum Amad. de
Ponte laudimial. q. 20. num. 8.*

In simili videmus de clerico com-
23 mictente causam, ob quam beneficio
debet priuari, vt commissa causa, non
ipso iure statim intelligatur de benefi-
cio priuatus, sed omninò per sententiã
debet priuari, vt post *Ias. in d. l. 2. tenet
Socc. conf. 111. num. 4. vol. 2.*

Quòd si admittimus contrariam
24 sententiam, ob delictum feuda amicti
ipso iure. In hoc considera, quod de-
lictã in feudis multipliciter possunt in
esse deduci, comictendo, vel omicten-
do, quorum alterū altero maius, quip-
25 pè magis quis delinquit commictèdo,
quam omictendo, & omictendo quis
minùs delinquit, *glo. in l. si mora, & ibi
Bald. Imol. Paul. de Castr. Alex. Aretin.
& alij, ff. sol. matr. Tiraquel. de pœnis caus.
24. num. 24. cum seq. Bald. in l. legis vir-*

*rus, ff. de legibus, & idè seueriùs puni-
tur, & agi debet contra illum, qui de-
liquit commictèdo, quia magis delin-
quere dicitur, mitiùs autem agendum
est cum eo, qui omisit, tamquam cum
eo, qui minus delinquit, & idè contra-
26 riam sententiam dicas non militare
in hoc vassallo, nõ soluente releuium,
vel non petente inuestituram intrã
tempus, nempe vt priuetur ipso iure,
seu, vt melius dicam, vt damnetur, sed
mitiùs, vt per sententiam, in qua se de-
fendere potest, ante quam ad illam de-
ueniat, ita ex *Andr. de Isern. in cap. 1. n. 6.
& ibi Matth. de Afflict. num. 3. & 7. de
feud. sine culp. non amict. & in cap. 1. S.
item si fidelis, n. 73. quib. mod. feud. amict.
Ludolph. Schrader. de feud. d. loco sectio. 8.
num. 48. cum in pœnis infligendis sem-
per mitior interpretatio accipienda, &
sequenda est, maximè quando sumus
in delictis commissis in omictendo, vbi
non læditur aliquis, nisi Dominus, cum
quo semper mitiùs agèdum est, ex *reg.
cap. in pœnis de regul. iur. in 6. vbi Dyn.
Io. Andr. Ant. Butr. & Imol. in c. si diligen-
ti, ext. de foro competent.***

Item dubitari non potest, quòd du-
plicatum releuium debetur ex gratia,
& pacto, nempe ex compositione, ad
quam Reges huius Regni ex benigni-
tate admiserunt vassallos non soluen-
tes, & non petentes, & vassalli accep-
tauerunt hanc gratiam ex pacto, & in
hoc considera duo. Primū, quòd prin-
28 cipium, & radix duplicati releuij, est
gratia, ergò nullo modo dicendum est
parere odium. Secundum, quia ex pa-
29 cto, sequitur, quod dum feudatarius
non soluerit canonem, ex pacto debi-
tum ratione feudi, vt tunc non ipso iure,
sed p sententiã priuandus sit, *secun-
dum Innoc. in cap. ad Apostolica, extra de
sentent. & reiudicat. Praposit. in cap. 1. n. 2.
quib. mod. feud. amict. & ita consuluerunt
Raphael Cuman. conf. 164. Alber. Brun. cõf.
4. nu. 44. cum seq. Cardinal. conf. 92. Ruin.
conf. 35. nu. 29. lib. 1.*

Ex Feudistis, Praposit. vbi supra, Al-
uarot,

uarot. in cap. 1. §. sed nec alia iustior, quæ sit prima causa benefic. amittit. Innoc. in cap. ex parte col. 10. extra de feud. Speculat. tit. de locat. §. nunc aliqua, vers. 85. Ludolph. Schrader. d. sectio 8. nu. 34.

Denique, nè diutiùs immorer, circa rem tam claram, de qua latè Ludolph. Schrader. d. loco differit, & ibidem Rosenthal. generalem illam adduco regulam, quòd vassallus ob seruitia debita Domino, & non præstita, priuandus est feudo per sententiam declaratoriam vassallum incidisse in penam prædictã, & ideò feudum amittat, non autem ipso iure priuandus, hanc sententiam docuere Andr. de Ifern. in cap. 1. num. 8. vbi Matth. de Afflic. num. 7. de feud. sine culp. non amittend. & in cap. 1. §. fin. de pace iuram. firmand. & in d. §. firmiter, de prohib. feud. alienat. & in cap. 1. §. item si fidelis, num. 73. quib. mod. feud. amittit. vbi Andr. de Ifern. num. 20. Iacob. Aluarot. in d. cap. 1. §. firmiter, & in d. §. sed nec alia iustior, in verbo amittit, quæ fuit prima causa benefic. amittend. ex tex. in c. 1. de feud. sine culp. non amittit. vbi Bald. in princip. & Iacob. Aluarot. num. 1. Praposit. num. 1. Matth. de Afflic. nu. 1. glo. in cap. 1. §. item si fidelis, in verbo amittere censetur, quibus mod. feud. amittit.

Ex nostris vltra Afflic. & Andr. de Ifern. locis allegatis, hanc sententiam docuerunt Franc. de Ponte d. decis. 1. Petr. Paul. Balzaran. in d. cap. 1. de feud. sine culp. non amittit. & in c. 1. §. callidis, n. 22. Capyc. in verb. feuda amittuntur, in verb. sententia priuatiua fol. 45. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 97. nu. 104. & seq. Petr. de Gregorio de concess. feud. p. 8. q. 5. vers. istam conclusionem, vbi communem hæc esse conclusionem dicit.

Et ante istos Curt. iun. de feud. par. 4. num. 155. fol. 487. Petr. Nicol. Mozz. de feud. tit. de amiss. feud. nu. 40. & n. 105. vers. ego autem ita crederem, Iul. Clar. in §. feudum, q. 62. lib. 3. sentent. Iacob. de Beluis. in d. §. item si fidelis, vbi Laudens. num. 3. & Petr. de Rauenn. num. 13. Laurent. Syluan. de feud. recognit. q. 22. nu. 4. & seq.

Ex Ultramontanis tã antiquis, quã recentioribus, hanc sententiam docendo, sequuri sunt, Friderich. Schenck. in cap. 1. §. callidis num. 1. de feud. sine culp. non amittit. Io. Blanc. in epit. feud. lib. 2. cap. 2. num. 10. Iacobin. de S. Georgio in verbo dictiq; vassalli nu. 9. vers. sed quæro vterius, Io. Franc. Montanarius lib. 4. c. 3. Vldaric. Zasius de feud. par. 10. num. 72. Franc. Sonsbec. p. 10. nu. 47. Gudiel. Hanetton. lib. 3. cap. 13. vers. siquidem generaliter, Andr. Gaill. lib. 2. obser. 51. nu. 1. Bartol. Cassan. in consuet. Burgund. rub. 3. tit. dez. siedz, §. octauo, in verb. commisse n' à point. de lieus, nu. 23. Petr. Iacob. in pract. libellorum rub. 7. de actio. in rem pro actione feudali, num. 13. & de condic. ex lege num. 3.

Ex recentioribus Ultramontanis, Rebuff. in declarat. feud. in fine, Matth. Vuesembec. de feud. cap. 15. num. 19. Io. Borcholien cap. 8. nu. 156. glo. — tit. 1. §. 1. glo. 1. num. 44. & §. 30. num. 23. Io. Scheneid. de feud. p. 8. cap. 2. n. 20. Ludolph. Schrader. de feud. p. 2. par. 9. principali sectio 8. nu. 14. cum seq. q. 25. Herman. Vulteus de feud. lib. 1. cap. 11. num. 59. Hart. lib. 2. quest. pract. tit. 54. obs. 23. Henrich. à Rosental. de feud. cap. 10. conclus. 41. num. 2. in glosell. A. & num. 19. in glosell. B. Andr. Khol. de seruit. feudal. tit. de amiss. feud. ob seruit. non præstit. num. 91. & per illam questionem de hoc discurrit.

Hinc inferas, quod cum releuium sit seruitium, quod licet non fuerit præstitum, adhuc ex hac cõmuni Doctorum sententia, si deberetur poena priuationis, vel solutionis duplicati, debet imponi mediante sententia.

Concludendo itaq; dicendum est, ob non solum releuium intrã legitimum tempus, vassallum non posse ipso iure multari, & condemnari ad solutionem duplicati releuij, sed opus est sententia, quam opinionem in casu non petitz inuestituræ intrã tempus, vt non priuetur seu Jo ipso iure, sed per sententiam, docuit Ludolph. Schrader. d. loco num. 29. vers. ego tamen verisimam, & num.

& num. 28. vers. in contrarium, cæteri; quos supra allegauimus in hac materia vers. & in materia, tum quia
 32 pœnâ duplicati releuij, seu priuationis feudi, quis non incurrit, nisi hoc legibus fuerit expressum, Innoc. in cap. bonæ el segundo, col. fin. de election. Io. de Imol. Abb. Felin. & c. in cap. quarelam de iureiurand. idem Felin. & Barbat. cæteri; DD. in cap. 2. de rescript. Præposit. in cap. 1. col. 1. S. item si fidelis, quib. mod. feud. amitt. Pappal. repet. l. si quis maior. notab. 17. q. 3. & ibi Hieron. Cagnolus nu. 121. C. de transaction. Tum quia omnis pœna
 33 regulariter requirit sententiã iudicis, Bald. in l. cum ancillis num. 1. C. de incest. nupt. & in auth. qui semel, C. quomod. & quand. Iudex, Ias. in l. 3. S. quod autem, num. 6. ff. quod quisq; iur. Alex. cons. 124. vol. 1. Barbat. cons. 51. num. 17. volum. 1.
 34 Tum & tertio, quia lex, vel constitutio irrogans pœnam, loquendo simpliciter, semper debet interpretari, quod sit canon non latæ sententiæ, sed ferendæ, glos. in cap. in pœnis, & ibi Philip. Francus de reg. iuris in 6. Petr. de Bellapertic. Cyrus, & Bal. in l. quæ ex relationibus, C. de legibus, Bart. in l. Mauius, S. daobus col. fin. ff. de legat. 2. Ancharan. in cap. 1. col. 1. extra de rescript. in 6. Ias. in l. rem quæ nobis col. 15. ff. de acquir. poss.
 Declara tamen hanc conclusionẽ,
 35 quod si in inuestitura esset appositum pactum, quod pœna duplicati releuij ipso iure intelligatur commissa, elapso tempore, atq; quod possit exigi, nullo seruato ordine, tunc non esset necessaria sententia, ut concludunt ex Bald. in cap. 1. S. insuper col. 2. de probib. feud. alienan. per Federic. Vldaricus Zas. de feud. par. 10. num. 72. glos. — tit. 1. S. 30. nu. 105. Ludolph. Schrader. d. sectio. 8. nu. 31. 32. & seq. & num. 43.

Declara secundo, ut procedat ista
 36 conclusio, etiam si Dominus interpelauerit, ut releuium præstaret, tunc. n. nec ipso iure pœnâ priuationis incurret, ut concludit Andr. de Isern. in cap. 1. in princip. num. 8. ubi Afflic. num. 7. de

feud. sine culp. amitt. idem Afflic. in cap. 1. S. fin. de pace iur. firmand. & in cap. 1. S. firmiter, de probib. feud. alienat. & in cap. 1. S. item si fidelis num. 73. quib. mod. feud. amitt. & post Aluarot. & glos. — (reiecta Reynald. & Iacobini sententia) hoc idem affirmat, melioremq; esse sententiam contra Reynald. & Iacobin. putat Ludolph. Schrader. d. sectio. 8. num. 95. vers. in contrarium.

ARGUMENTVM.

Sētētia sup duplicati releuij solutione, an debeat esse declaratoria, vel condemnatoria? decisiuè respōdetur, & prius quid sit sentētia declaratoria, & quid priuatiua, ut in releuio duplicato, quia requiritur sententia, debet esse declaratoria, secus autem quando ipso iure priuatur.

S V M M A R I V M.

- 1 Sententia in pœna duplicati releuij tantum priuatiua, vel declaratoria esse debet, & priuatiuam esse concluditur nu. 4.
- 2 Sententia declaratoria in amissione feudi dicitur, quando pœna esset imposita ipso iure, & debet declarare tantum delictũ, vel causam priuationis feudi esse admissam.
- 3 Sētētia priuatiua dicitur quando quis nõ est priuatus de feudo ipso iure, sed per sententiam.
- 4 Sententia declaratoria requiritur ad priuationem feudi, ipso iure illatam.

QVÆSTIO IV.

Ræcedenti quæstioni proxima hæc est, in qua quæro, dum in illa dixi, quòd ad hoc, ut pœna duplicati releuij à vassallo exigatur, requiritur sententia, consequens illud erat perquirere de qua sententia

intelligendum esset, an de sententia declaratoria, vel de priuatiua, siuè condemnatoria, cum duæ in hac materia reperiantur sententiarum species, nempè de declaratoria, & priuatiua, siuè condemnatoria.

2 Declaratoria, siuè declaratiua, illa dicitur, quando quis feudo est priuatus à iure ipso sic dictante, statim commissio delicti; tunc opus est, ut tunc declaratur delictum esse admissum, propter quod poena priuationis dignus est, quæ sententia non requiritur, ut poena in esse deducatur, sed tantum ut poena executioni demandetur.

3 Priuatiua, siuè condemnatoria dicitur illa, quando quis propter delictum non est priuatus ipso iure, sed tantum priuandus est, ad quam priuationem non potest deueniri nisi feratur sententia, quæ sententia omnino requiritur, ut poena infligatur, non sic ut in sententia declaratoria, poena executioni demandetur, ita declarant, easque ponunt, *Andr. de Ifern. Bald. Aluarot. Præposit. Afflic. in cap. 1. in princ. de feud. sine culp. non amitt.* *Aluarot. in cap. 1. S. item si fidelis num. 8. ubi etiam Præposit. num. 4. quib. mod. feud. amitt.* *Felin. in cap. Rodolphus num. 35. extra de rescriptis, Aym. Crauet. conf. 212. n. 2.*

4 Undè istis sic positis, quia in casu nostro vassallus non venit priuandus ipso iure, sed per sententiam, ut in precedenti questione annuimus, sequitur quòd sententia debet esse priuatiua, & sic condemnatoria, nempè cõdemnare vassallum ad solutionem duplicati releuij, ob lapsum temporis.

Quod secus aut esset, quoniam vassallus priuaretur ipso iure, tunc ad finem ut vassallus possit feudo priuari, & sic poena duplicati releuij muldari omnino requiritur sententia, quæ declarat delictum esse admissum & esse tale, propter quòd feudo debet priuari, & sic antè requiri sententiam declaratoriam, prout hanc opinionem ex Feudistis docuerunt *Andr. de Iser. Præposit. Aluarot. Afflic. & reliqui in cap. 1.*

in princip. de feud. sine culpa non amittend. idem Andr. de Ifern. in cap. 1. in principio, & S. fin. quo temp. miles, ubi idem Afflic. notab. 13. de prohib. feud. alienat. per Federic. Iacob. de Sancto Georgio in inuestit. feudal. in verbo & promiserunt num. 32. Franc. Curt. de feud. p. 2. nona par. princ. jectio. 8. nu. 47. vers. hoc itaq; posito.

Eandemque sententiam inter consulendo sequuti sunt *Alex. conf. 103. et cõf. 124. vol. 1. Paris conf. 1. & conf. 101. vol. 1. Barbat. conf. 51. n. 17. vol. 1. Aym. Crauet. conf. 212. nu. 1. Decius conf. 185. nu. 8. & conf. 144. col. fin. cateriq; passim Felin. in cap. Rodolphus n. 35. de rescriptis, & in cap. cum ab homine de iudicijs, Bald. in cap. que in Ecclesiarum de consuet. & in auth. qui semel, C. quomod. & quando Index, Ias. in l. 3. S. quod autem num. 5. ff. quod quisq; iur. Trauell. in l. si unquam in verbo reuertatur, num. 400. C. de reuoc. donat. Hier. Gabriell. Roman. comm. concl. lib. 1. tit. de criminibus concl. 12. Philipp. Portius lib. 1. reg. 2. Peregrin. de iure fisci lib. 5. num. 2. 4. & seq.*

ARGUMENTVM.

Pœna duplicati releuij an censetur remissa ob indultum generale, remittens omnes, & quascumque pœnas pecuniarias, declaratur. Et quid quando fisco esset incorporata, vel alteri ab eo assignata, vel delegata, vel per ea fideiussores dati, vel à fisco, vel parte acceptata. Et an Prorex Regni possit facere gratiam de pœna, ante & post incorporationem remissiuè.

SVMMARIVM.

- 1 Pœna duplicati releuij intelligitur remissa ob indultum generale remittens omnes, & quascumque pœnas pecuniarias
- 2 Pœna duplicati releuij intelligitur de pœna pecuniaria.

- 3 Princeps non solum facit gratiam de poenis corporalibus, sed etiam de pecuniarijs.
- 5 Poena contumaciæ & accusationum, & liquidationum continentur sub indulto remittente poenas pecuniarias.
- 5 Poenam duplicati releuij comprehendit sub indulto generali, refertur decisio Sac. Consil.
- 6 Poena duplicati releuij incorporata fisco non comprehenditur sub indulto generali
- 7 Indultus operatur, re integra, non autem facta executione.
- 8 Poena duplicati releuij incorporata fisco continetur sub indulto, si id fuerit expressum.
- 9 assignata à fisco alteri, vel alio modo cautum fisco, non comprehenditur sub dicto indulto generali.
- 10 delegata à fisco alteri, non comprehenditur sub indulto generali.
- 11 Idem si essent dati fideiussores de soluendo duplicatum releuium.
- 12 Prorex an & quando potuit facere gratiã de poenis incorporatis fisco remissuè.

QVÆSTIO V.

NON ab re hic putari de indicata quæstione querendum, cum euenire poterit, vt commissa poena duplicati releuij, indulgentia aliqua generalis à

Rege fuisset emanata, & tunc forsan dubitari posset, an sub hoc generali indulto, remittente omnes, & quascumq; poenas pecuniarias, hæc duplicati releuij contineatur? & affirmatiuã conclusionem statuo, poenam duplicati releuij contineri sub indulto generali, remittente omnes, & quascumq; poenas pecuniarias, quod facillè suadetur, & ratione, & autoritate rei iudicatæ.

Quippè vnum statuo principium, poenam duplicati releuij esse poenam pecuniariam, cum sit duplicata quan-

titas fructuum, qui soluebantur pro releuio, cuius executio, vt iam meminimus, semper fit in pecuniã, quo posito, succedit quod Princeps facit indultum, siuè gratiam, non solum de poenis corporalibus, sed etiam de pecuniarijs, per ea quæ adducunt Doct. in l. Imperium, ff. de iurisd. omn. iudic. & ibi Iacobin: num. 21. Roman. num. 20. Afflic. in cap. 1. quæ sint regal. nu. 4. cum seq. Paris de Puteo de fndic. in verbo compositio num. 11. cap. 7. Marc. Ant. Surgens de Neapol. Illustr. cap. 15. nu. 31. fol. 138. Peregrin. de iure fisci lib. 4. tit. 8. de poenis Camill. Borrell. de præst. Reg. Cathol. c. 28. num. 28. de Ponte de potest. Proreg. tit. 12. num. 56. & post multos Garf. Mastrill. de Magistrat. lib. 3. tit. de gratijs cap. 7. par. 1. Mar. Muta in cap. Regni Sicilia 7. ampliat. 3. Farinac. tit. de inquisitioni q. 6. col. 1. nu. 1. tom. 1. Iul. Clar. in S. fin. q. 59. in princip. vbi communem testatur Marsill. cons. 55. & cons. 97.

Et ideò sub indulto generali remittente omnes, & quascumque poenas pecuniarias, intelliguntur istæ poenæ prouenientes ex prouentibus ciuilibus, prout ex contumacia, obligationibus accusatis, & liquidationibus instrumentorum, prout asserit sic fuisse decisum Thom. Grammatic. decis. 4. in materia contingenti de indulto, Marc. Anton. Peregrin. de iure fisci lib. 1. tit. 3. num. 31. Mastrill. tit. de indulto cap. 19. num. 3. & cap. 4.

Sed dum hæc poena duplicati releuij prouenit ex contumacia vassalli in nõ petendo inuestituram, cæteraq; facièdo intrà legitima tempora, ergo sub indulto debet includi, prout ita fuisse decisum in Sacro Regio Consil. in causa Baronis Synagiæ in anno 1600. vt tradit Io. Bapt. Thor. in suo compend. decis. Regni in verbo pecuniaria fol. 394. col. 2. vbi allegat D. Io. Aloys. Ricc. patritium Neap. eminentissimum quidem, & peritissimum Doctorem collect. decis. 2023. nunc dignissimum Ciuitatis Vici Antistitem.

Hanc conclusionem limita nõ pro-

6 cedere quando talis pœna esset incorporata fisco, & realiter exacta, & acceptata, vel de ea esset fisco cautum, tum etiam de iuris communis dispositione, vt latè hanc limitationem fundat *Io. Aloys. Catalan.* qui fuit mericissimus Iudex in civilibus, & in criminalibus M. C. V. in suo amplissimo tract. de indultu, siuè commentario quem edidit super indultu Reg. Philippi Secundi cap. 18. per totum ubi latè.

7 Ratio autem huius limitationis est, quia gratia Principis suum operatur effectum, re integra; secus autem quando res ad executionem deuenit, & de alijs rationibus idem *Catalan. ibidem num. 20. cum seq.*

8 Hanc limitationem, tum ex Catalano, tum ex iuris dispositione fundatâ, sublimita, quâdo in indultu esset facta mêtio specialis, etiam de pœna soluta & incorporata, vel alias fisco soluta, vt supra idem *Catalan.* ponit, tunc enim & si pœna releuij esset exacta, includeretur sub indultu, *Bald. in l. nec damnosa, C. de precibus Imper. offerend. vers. & hoc facit.*

9 Secundo, prædictam conclusionem limita non procedere, vt sub indultu nec comprehendatur pœna duplicati releuij, quâdo pœna prædicta, licet nõ esset realiter exacta per fiscum, sed esset alicui assignata, composita, siuè alio modo fisco esset de ea cautum, & ita esse etiam de stilo Cancellarię, vt in indultu apponatur hæc clausulæ, refert, & ponit idem *Catalan. ibidem num. 66. cum seq.*

10 Tertio, limita si fiscus hanc pœnam alteri delegasset, tunc non comprehenditur sub indultu, remittente pœnas pecuniarias, ratio est, quia delegare, soluere est, *l. quamuis, S. interdum, ff. ad Velleian. l. si probatum, ff. de tutor, & curator. dat. ab his,* ubi quis delegat liberatus est, cum alijs concordantibus adductis per eundem *Catalan. d. loco num. 83. cum seq.*

Quarto declara, si dati essent fide-

11 iussores, vel aliter cautum esset de soluendo dictam pœnam duplicati releuij, quia adhuc indultus non extenditur, vt aduertit idem *Catalan. nu. 79. cum seq.*

12 Declara quinto, quod & si talis pœna non fuerit realiter soluta, sed per fiscum fuerit acceptata, siuè per partem tunc enim, quia non potest dici res integra, hoc casu indultus non extenditur, idem *Catalan. ibid. nu. 103. cum seq.*

13 Declara sexto, an si Prorex possit facere gratiam de dicta pœna, tam ante, quam post incorporationem fisco factam, vide quæ latè ponit *Marius Murta decif. Sicil. 44. per totum.*

ARGVMENTVM.

Pœna duplicati releuij an censeatur remissa, si post illam commissam, & adhuc non solutam, Vassallus Domino seruitia feudalia præstiterit? disputatur, & proponitur sententia illorum, qui dicunt præsumi non esse remissam. Deinde contraria recipitur, pœnam præsumit remissam. Quid in emphiteuta, & demum varijs declaratur modis, ac in casibus, & quid si statim inuestituram petierit.

SVMMARIVM.

- 1 Pœnam duplicati releuij in dubio non intelligi remissam, si ante eius solutionem Dominus vassallum receperit ad seruitia, vel de nouo inuestiuit.
- 2 Remissio caducitatis feudi requirit factum Principis.
- 3 Reconciliatio inimicorum non est præsumenda, nisi probetur.
- 4 Pacientia, scientia, siuè taciturnitas Domini, non inducunt remissionem pœna duplicati releuij.
- 5 Renunciatio iuris proprij non præsumitur, nisi

nisi in factio probetur.

- 6 Dominus recipiendo canonem non videtur renunciare iuri expellendi, & caducitatis.
- 7 Renouatio inuestitura in dubio non est præsumenda.
- 8 Pœnam duplicati releuij censeri remissam ob seruitia feudalia recepta post pœnam commissam ex veriori sententia.
- 9 Pœna amissionis feudi censetur remissa si post caducitatem Dominus à vassallo seruitia feudalia receperit ex sententia Feudistarum Citramontanorum, & Vltimontanorum.
- 10 Vassallus denegans seruitia Domino, non est feudo priuandus, si deinde illa præstiterit.
- 11 Caducitas à feudo ob non petitam inuestituram censetur remissa si post caducitatem Dominus à Vassallo seruitia feudalia receperit.
- 12 Pœna caducitatis ab emphiteusi intelligitur remissa, si post pœnam commissam Dominus exegerit canonem ab emphiteusi.
- 13 Receptio canonis post commissam caducitatem, arguit renunciationem iuris Dominici contra vassallum.
- 14 Regia Camera Summ. condemnauit vassallum ad duplicatum releuium, non obstante, quod post pœnam commissam adobam præstitisset.
- 15 Pœna caducitatis, vt intelligatur remissa debet vassallus statim post præstationem seruitij, inuestituram petere.
- 16 Remissio duplicati releuij inducitur ex quolibet actu, ex quo apparet voluntas Domini remittere volentis.
- 17 Receptio seruitij in parte arguit remissionem caducitatis.
- 18 Interpellatio sola Domini pro seruitio feudali post pœnam commissam, arguit pœna remissionem.

QVÆSTIO VI.

Atio exoptular, vt in præsentia agitemus illam quæstionem vsui facilè euenturam, vt si Dominus post cõmissam pœnam duplicati releuij, sed nõ

exactam, vel Vassallum de nouo inuestiuerit, vel ab eo seruitia feudalia receperit, vel ignoranter, vel bona fide, vel cum protestatione, vel sine protestatione, vel si non habeat in animo illam remittere, an hoc casu remissam esse, præsumendum sit.

Et in dubio non esse præsumendum, quod Dominus pœnam caducitatis à feudo remittere voluerit, docuerunt Laurent. Syluan. de feud. recognit. q. 29. limit. 2. ad quod Syluan. dictum adnotanda sunt, quæ tradit Menoch. de recuperand. possess. remed. 9. nu. 143. Ludolph. Schrad, de feud. tomo 1. p. 2. nonæ partis princ. sect. 14. num. 23.

- Rationes assignat Ludolph. Schrader.
- 2 d. loco, huius negatiuæ sententiæ, tum quia remissio felonix requirit factum Principis, qui remittat, & facta non sunt præsumenda, Alciat. de præsumpt. par. 8. Hieron. Cagnol. in l. quatenus, nu. 7. ff. de regul. iuris, Menoch. lib. 6. præf. 18. num. 1. ex tex. in l. in bello, S. facta, ff. de capt. & posslim. reuers. tum quia reconciliatio inimicorum non præsumitur, nisi facta probetur, Bald. in auth. si dicatur, C. de testibus, Felin. in cap. quoties num. 4. de testibus.

- 4 Adaugent hanc Schrader. & aliorum doctrinam, quæ tradit Alex. cons. 30. nu. 5. lib. 6. dicens, vt nec patientia Domini, scientia, siuè taciturnitas inducat remissionem, eamq, præsumi faciat, nec etiam si interueniret longi temporis lapsus, Ruin. cons. 153. num. 4. lib. 1. ex doctrina Doctorum in l. 2. C. de iure emphiteutico, Schrader. d. loco, vers. secundo concludo. Item

¶ ¶

Item renunciatio iuris sui in dubio
 5 non debet præsumi, *cap. super hoc, de renunciat. & cap. non est verisimile, extra de præsumpt. arg. tex. in l. cum de indebito, ff. de probation. Menoch. lib. 3. præsumpt. 112. num. 18. Tiraquell. in l. si unquam, in verbo donatione nu. 172. C. de reuocand. donation. quorum rationes in indiuiduo emphiteutz cessantis à solutione canonis per triennium, vt Dominus ab eo recipiendo pensionem in dubio non videatur renunciassè iuri expellendi, & caducitatis, expendit, *Ias. in l. 2. num. 24. vers. pro hac opinione, C. de iure emphit.**

Quam sententiam clarè indicare
 7 videtur *Bald. in l. unica, col. penultim. C. quando non. petent. part. num. 32. col. penul. vers. sed numquid emphiteusis*, dicendo, quòd Dominus recipiendo canonem ab emphiteuta, qui cessauit à solutione, & cecidit à iure suo, siuè argè, siuè post expulsionem, numquam sibi præiudicat in iure expellendi, quia in renouatione emphiteusis requiritur scriptura, nec renouatio præsumitur, nisi fiat per scripturam, vt ibi ex mente Baldi, quam Baldi doctrinam allegat *Ias. in d. l. 2. num. 126. vers. prædicta doctrina*, & secundum hanc sententiam
 ¶ fuisse obseruatum in Regia Camera, refert *Cas. Vrsill. decis. 129. num. 11. in causa Mag. Iulij de Loffredo.*

Sed in puncto iuris contrariam sententiam puto in hoc casu esse tenendam, vt pœna duplicati releuij remissa censeatur, si Dominus post commissam pœnam prædictam, à vassallo seruitia feudalia receperit, hanc conclusionem fundo ex ijs, quæ dicunt in vassallo committente causam priuationis feudi, quem si Dominus post commissam causam, admittit ad seruitia feudalia, quæ ab eo exegit, tunc præsumitur Dominus remisisse pœnam caducitatis, hanc sententiam in primis sequutus est *Accurs. in cap. 1. in principio, quo temp. miles*, cumq; ibi sequuti sunt *Andr. de Isern. ibid. num. 10 in fine, Bald. sibi*

contrarius, Aluarot. num. 7. Præposit. ibi, & Afflic. Campan. in cap. apud Fogiam, num. 40. quid fiet mortuo Barone, Par. de Puteo de reintegrat. feud. loco ibi allegato, Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 95. nu. 98. idem Bald. in cap. 1. que fuit prima causa benefic. amict. ubi Aluarot. num. 10. & Curt. iun. de feud. p. 4. num. 52. Laurent. Sylvan. de recognit. feud. q. 8. T. bon. de Marin. de generibus feud. tit. 2. num. 8. Iul. Clar. in S. feudum q. 49. nu. 10. Ant. Capyc. in inuest. feud. cap. feuda amictuntur, casu 33. S. limitatur quarto, col. 30. fol. 57. Nicol. Mozz. de feud. tit. de amiss. feud. causa nona num. 111. Laudens. in cap. 1. num. 9. que fuit prima causa benefic. amict. & ultra supra citatos Authores sequuti sunt Ultramontani Io. Raynald. in repet. cap. 1. S. præterea si quis num. 29. de prohib. feud. alienat. per Frideric. Iacob. in verbo quiquidem inuestiti n. 38. Blanc. in epit. feudal. lib. 2. cap. 1. nu. 111. Ludolph. Schrader. de feud. par. 2. nome partis princip. sectio. 14. num. 23. vers. octauo concludo, Schoner. thes. feud. 145. disput. 10. lib. 1. cap. 6. Rosental. cap. 10. tit. de caus. ex quibus feud. amict. roncl. 38. num. 4.

Horum autem omnium doctrinæ fluxerunt, ex fonte *Andr. de Isern. in cap. 1. num. 60. de prohib. feud. alienat. per Frideric.*
 10 dicentis, quòd vassallus priuandus feudo ob seruitia denegata, si post denegationem, & commissam pœnam, seruitia Domino præstitisset, non est priuandus feudo.

Hanc eandem sententiam inter cõsulendo sequuti sunt *Alex. conf. 14. nu. 10. lib. 2. Ruiu. conf. 33. nu. 25. lib. 1. Menoch. conf. 304. nu. 56. & seq. vol. 4. Decius conf. 185. num. 10. & 12. Brun. conf. 328. Scherff conf. 74. nu. 2. centur. 2. Grat. conf. 2. num. 75. vol. 1. Maria. Socc. conf. 115. nu. vol. 2. Fichard. conf. 128. vers. postremo n. 18. cum seq. vol. 2.*

Et in puncto non petitæ inuestituræ, elapso tempore, commissaq; pœna, & Domino seruitia recipiente à Vassallo, pœnam remissam esse, *post glos. in d. cap. 1. in verbo damnatur, quo temp. mil. docue-*

docuere Andr. de Ifern. ibidem nu. 10. super glo. in verbo damnetur, in fine numeri, quens sequuti sunt Aluarot. nu. 7. Bald. n. 5. post Nicol. de Neapoli, & Petr. de Ceruotis, Martin. Laudens. nu. 14. Præposi. n. 4. & seq. Afflic. num. 31. Petr. de Rauen. & Paul. Picus num. 28. Rosental. cap. 6. concl. 41. num. 1. tit. quib. mod. feud. acquir. Sylvan. de feud. recognit. q. 80. vbi omnes Scribentes ita tenet, ait in d. cap. 1. quo temp. miles, Iacob. de S. Georgio in verbo qui quidem inuestiti n. 38. Herman. Vult. de feud. lib. 1. cap. 11. num. 63. Raynald. in cap. 1. S. præterea si quis m. 29. de prohib. feud. alienat. per Frider. Blanc. in epit. feudal. car. 2. cap. 1. n. 111. Curt. iun. de feud. par. 4. num. 52. Iul. Clar. in S. feudum q. 49. num. x. Imol. in cap. 2. extra de feud. Specul. tit. de locato, S. nunc aliqua, vers. 23. Alex. cons. 14. num. 15. vol. 2. & cons. 79. col. fin. vol. 1. cæteri; DD. quos allegat Rosental. d. loco lit. A. & ex Bald. tenet Ias. in d. l. 2. C. de iure emphit. n. 124. vers. hoc idem, Menoch. lib. 3. præsump. 12. num. 13.

Conferunt huc, quæ de Domino recipiente canonem ab emphiteuta, post commissum, vt non possit amplius Dominus illum expellere, dixerunt DD. in d. l. 2. præsertim Ias. d. num. 24. ad 26. latè cæteri DD. quos supra al-
13 legauit. Rationem assignant præfati DD. iam firmatæ conclusionis, quod Dominus post commissam causâ amissionis feudi, recipiendo vassallum ad seruitia, vel inuestituram faciendo videtur renunciare iuri, quod habebat contra vassallum, ex quibus firmanda venit conclusio, vassallum nõ multandum esse poena duplicati releuij.

Sed adhuc reperio, quod contraria
14 sententia amplexa fuit per Reg. Cam. Sum. in anno 1450. de qua meminit Vrsill. decis. 129. num. 11. dicens quod in casu proposito, non obstantibus seruitijs receptis, post commissam pænâ, adhuc condemnauit vassallum ad duplicatum releuium soluendum, quæ decisio videtur, contra tot Doct. dicta,

sed eam intelligas, prout dicam in quæst. sequenti.

Declara primo, hanc conclusionem procedere, vt statim post recepta ser-
15 uitia per Dominum ab ipso vassallo petat inuestituram, secus verò si hoc facere neglexerit, quia receptio seruitij nihil ei patrocinauit, ita Præpos. in d. c. 1. num. 5. quo temp. miles, Ludolph. Schradler. p. 6. c. 2. n. 29. vers. tertio eo casu.

Declara secundo, remissionem du-
16 plicati releuij induci per quemcumq; actum, ex quo colligi poterit voluntas Domini remittentis poenam cuducitatis, argum. tex. in l. 2. in princip. ff. si quis caution. l. Celsus, ff. de arbitris, l. centum. Capua col. fin. ff. de eo, quod certo loco, Ludolph. Schradlerus de feud. par. 2. nona partis princip. sectio 14. num. 28. vers. decimosexto concludo.

Declara etiam si receperit partem
17 seruitij, vt dixi latè p. 3. q. 11. per totam.

Declara quarto, vt poena duplicati
18 releuij adhuc remissa censeatur, si Dominus solum interpellauerit vassallum, vt seruitia præstaret post commissam pænâ, & ipso renitente, denuò secunda vicè interpellasset, & iam vassallus præstitisset, ita ex Bald. Aluarot. & alijs in c. 1. quo temp. miles, docet Nicol. Mozz. de feud. tit. ex quib. caus. feud. amitt. nu. 121. & seq. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 83. num. 122.

ARGUMENTVM.

An poena duplicati releuij censeatur remissa, si prò parte fisci probetur, seruitia præstita post commissam pænâ, fuisse recepta ex errore, vel ignorantia, vt quia fiscus ignorabat pænâ esse commissam, affirmatiua recipitur sententia, autoritate reindicatæ suffulta. Distinguitur de ignorantia supina, & crassa, & de errore, de emphiteuta

teuta recipiente canonem post commissam caducitatem, Et in dubio Domini ignorantia præsumēda est. Idem in Domino dubitante. Quæ omnia, celsant, si geminatas fecerit inuestituras post penam commissam.

S V M M A R I V M.

- 1 **S**eruitia post penam commissam recepta ex errore, vel ignorantia Domini ignorantis penam commissam esse, non inducunt remissionem duplicati releuij.
- 2 Decisio refertur, Regiæ Camerae condemnantis vassallum ad duplicatum releuium, non obstante, quod soluerit adobā.
- 3 Ignorantia Domini debet esse crassa, vel supina, vt inducat penæ remissionem, ex communi Doctorum sententia.
- 4 Error Domini debet esse probabilis, & iustus.
- 5 Dño dubitante, an si vel nē fuerit cōmissa penā, & recipiente seruitia, non induci remissionem duplicati releuij, probatur & num. 10.
- 6 Dubitatio Domini non debet esse crassa, vel supina.
- 7 Dñs recipiēdo, vel canonē pensionem post penam commissam, censetur remittere caducitatem, dummodo sciuerit inuestituram non petitam in tempore.
- 8 Seruitia recepta per Dominum post penā commissam, præsumuntur ex ignorantia, & errore recepta esse.
- 9 Domini ignorantis, deficit consensus remittendæ penæ.
- 10 Præsumptio ignorantie cessat ex geminatis inuestituris.

QVÆSTIO VII.

Seruitia nonnullæ erunt quæstiones ad præcedentem, declarantes eam, quarum prima illa præcæteris est, si recepta seruitia, probentur fuisse recepta ex errore, vel igno-

rantia, nempè, quod fiscus ignorabat penam duplicati releuij esse commissam ob releuium non solutum, & inuestituram nō petitam in tempore, adeo vt Dominus ignorauerit, vel errauerit penam esse commissam, tunc queritur, an post seruitia sic præstita, censetur remissa penā duplicati releuij, & non esse remissa penam supradictam, suadetur, quia ignorantia, siue dubitatio Domini non patrocinetur ipsi, quominus per seruitij receptionē remissio inducatur, vt tradit Bald. in cap. 1. num. 4. in princip. quo temp. miles, Ludolph. Schrader. de feud. par. 2. nona partis principalis sectio 14. num. 30. vers. si tamen, Alex. cons. 13. col. fin. vol. 6. Hier. Grat. cons. 2. num. 76. vol. 1.

Quinimò, vt omnis dubitationi locus tollatur, ita fuisse decisum in casu contingenti per Regiam Cameraam in anno 1550. de qua decisione meminit Casar. Vrsill. decis. 129. nu. 11. vbi decisum refert tunc temporis, & seruatum, quod Lucius de Loffredo solueret duplicatum releuium, non obstante, quod seruitia præstiterit.

Quæ dicta, meo quidem iudicio, intelligenda sunt. Primo, de ignorantia crassa, & supina, quæ non excusat Dominum, argum. tex. in l. nec supina, l. regula, §. sed facti, ff. de iur. & facti ignorant. Ludolph. Schrader. de feud. part. 6. cap. 2. num. 79. vers. hæc tamen conclusio, & ita intelligendam dijudico prædictam conclusionem, alias contradiceret cōmuni Doctorum scholæ, qui concludunt, vt ob receptionem seruitiorum facta à Domino ignorate tempus esse elapsum, vel inuestiturā esse petitam post tempus, penam non intelligi remissam, prout docuere Bald. in cap. 1. n. 4. quo temp. miles, vbi Aluarot. num. 7. Præposit. num. 5. Martin. Laudens. num. 16. Afflic. nu. 42. ceteriq; vt sunt Picus, Raucemas, Iacob. Ardizon. Iacobin. de Sancto Georgio, Curt. iun. Thom. de Marin. quos allegat, & sequitur Rosental. d. loco concl. 61. num. 5. in glosell. D. cap. 6. Ludolph. Schra-

Schrader. de feud. par. 2. nota partis princ. sectio 14. q. ult. num. 30. Herm. Vult. de feud. lib. 2. cap. 11. nu. 46. fol. 175. Iacob. de S. Georgio in verbo qui quidem inuestiti num. 38. Tiraquell. de utroque retract. par. 2. S. 1. glos. 2. num. 59. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 95. num. 98. Iul. Clar. in S. feudum quæst. 49. Grat. conf. 2. num. 75. vol. 1.

4 **Intellige secundo, hanc conclusionem non solum in ignorantia, sed etiã in errore Domini probabili, itã intelligit Bald. in d. cap. 1. quo temp. miles, ubi Aluarot. Præposit. Afflic. Raynaud. Curt. iun. Iacobin. cateriq; quos supra allegavi, in d. cap. 1. quo temp. miles, & Intrigliol. Henrich. à Rosental. d. loco conclus. 61. nu. 5. & lit. D. Schrader. d. par. 6. cap. 2. nu. 79. Gratus d. conf. 2. num. 75. lib. 1. Dummodo, vt dixi, talis ignorantia, vel error fuerit probabilis, & iustus, siue iusta ignorantia, & causa, non autem crassa, vel supina, vt annuunt supra citati DD.**

5 **Intellige tertio, etiam si Dominus dubitauerit si, vel nè pœna fuerit cõmissa, tunc enim remissio non inducitur, ita Iacobin. de S. Georgio in verbo qui quidem inuestiti num. 38. Ludolph. Schrad. d. loco num. 30. vers. idem quoq; iuris, Rosental. ibidem num. 5. Bal. in d. cap. 1. quo temp. miles num. 4. Aluarot. d. loco nu. 7. Martin. Laudens. nu. 6. Rauenn. Raynald. Iacobin. cateriq; supra allegati, Io. Borcholtten, & post alios allegatos in præcedenti quæstione, itã tener, & firmat Rosental. d. cap. 6. nu. 5. dummodo hæc dubitatio non fuerit crassa, vel supina, prout ita intelligunt præfati DD. maximè Ludolph. Schrader. d. loco, vers. si tamen. & par. 6. cap. 2. num. 73. vers. hoc tamen, & supra dixi in hac ead. quæst. Grat. d. conf. 2. num. 7. vol. 1.**

7 **Et in emphyteuta, ita tener Iaf. in d. l. 2. n. 126. C. de iure emphyt. & n. 130 in fin. quibus in locis concludit Dominum recipiẽtem canõnem, seũ pensionem ab emphyteuta, præsumi remittere pœnam, dummodo sciuerit inuesti-**

turam non esse peticam tempore debito, ex doctrina Cyni, Bald. & Imol. in l. Mauius, S. duobus, ff. de legat. . Speculat. tit. de locato S. nunc aliqua, vers. vigesimotertio, Bald. in d. cap. 1. supra allegato, Alex. d. conf. 14. vol. 5. Ant. de Butr. conf. 20. incip. visis pactis.

8 **Subintellige prædicta in tertio casu in dubio, an si Dñus ignorauerit, vel non, vt sit præsumendum Dominum ignorasse, & ignoranter recepisse seruitia, ita Alex. conf. 105. lib. 3. & conf. 13. num. 17. lib. 6. Ruin. conf. 79. num. 14. & 15. vol. 5. Ludolph. Schrader. dicto loco, Vult. d. cap. 11. num. 46. post Frecciam lib. 2. de author. Baron. q. 28. Berous conf. 116. num. 14. vol. 1.**

9 **Huius autem sententiæ, adducunt rationes, quia Dominus ignorando, siuè iustè, siuè iniustè, semper eius consensus deficit, l. nihil consensui, ff. de reg. iuris, Gratus d. conf. 8. num. 76. vol. 1. cum iuri suo ignorans non videatur renunciasse, l. mater decedens, ff. de inoff. test. Rosental. d. cap. 6. concl. 61. lit. D.**

10 **Intellige quarto, vt si Dominus dubitet an pœna sit commissa, & sic tempus lapsum, adhuc non intelligatur pœnam remisisse, siuè culpam, ita concludit Martin. Laudens. in d. cap. 1. n. 16. quo temp. miles, Iacob. de S. Georgio in d. verbo qui quidem inuestiti nu. 38. Io. Borcholtten de feud. cap. 8. num. 15. Vult. d. lib. 1. cap. 12. num. 46. Rosental. d. concl. 61: num. 5. in lit. E, ubi alios allegat Aluarot. Bald. Præposit. & alios.**

11 **Intellige quinto, errorem, ignorantiam, vel dubitationem non procedere, nec Domino patrocinari, & si iustũ, si postea inuestierit, & post vnam inuestituram, fecerit aliam, & sic duas, tũc enim ex geminatis actibus cessant præsumptiones prædictæ, ita ex Decio conf. 185. num. 13. Rosental. d. loco lit. E, in fine.**

ARGVMENTVM.

Seruitia, canonem, vel aliud recipiente Domino à Vassallo, post commissam poenam duplicati releuij, protestatione præmissa, vt per receptionem nullū Domini inferatur præiudicium iuribus, an hoc casu pœna censeatur remissa & declaratur, de protestatione generali, & de particulari expressa differitur, latèquè Ultramontanorū, & Citramontanorum inuicem dissidentium sententiæ, ex lasone concordantur. Et quid in emphiteuta, & quid data præscriptione, distinguitur de seruitio recepto, si præteritum fuerit, vel futurum. Et quid Vassallo non acquiescente tali protestationi. Et quid de seruitio, vel pœsione recepta per thesaurarium generalem, vel ministrum Domini, ac etiam si seruitium fuerit paruum.

SVMMARIVM.

- 1 **P**rotestatio Domini in receptione seruitij circa sua iura, an impediatur remissionem poena.
- 2 Protestatio Domini in receptione seruitij, dupliciter potest fieri.
- 3 Protestatio Domini generaliter facta in receptione seruitij, vel renouatione inuestiturae, &c. non inducit pœna remissionem.
- 4 Protestatio Domini specialiter facta in receptione seruitij, vel renouatione inuestiturae, &c. non inducit pœna remissionem, & num. 5.
- 6 Protestatio generalis à Domino facta, non impedit remissionem, ex sententia aliorum, & num. 10.
- 7 Protestatio specialis à Domino facta, nec impedit pœna remissionem, probatur ex ratione, & num. 10.
- 8 Protestatio facta à Domino in receptione seruitij post poenam, dicitur contraria facta, & declaratur.
- 9 Protestatio facta à Domino recipiente canonem ab emphiteuta, dicitur contraria facta.
- 10 Clausula, saluis iuribus nostris, apposta à Domino in receptione seruitij, vel aliorum post poenam commissam, intelligitur præter expressa, & cogitata.
- 11 Clausula, saluo iure nostro, in renouatione inuestiturae, non comprehendit ius prescriptionis interruptæ, sed alia iura incogitata.
- 12 Felonia commissa intelligitur remissa à Domino per receptionem seruitiorum à vassallo, & remissionem induci, non obstante clausula, saluo iure nostro.
- 13 Protestatio in receptione seruitij, continet contrarietatem, nèpè volo te habere vassallum ob seruitia recepta, & nolo te habere vassallum per priuationem.
- 14 Distinctio Lasone. sequenda est in hac controuersia.
- 15 Dominus recipiens simplex releuium, post poenam duplicati releuij commissam, videtur morà vassalli purgare, secus si de releuio duplicato fuerit protestatus.
- 16 cum protestatione generali, non videtur poenam remittere, & ratio assertur.
- 17 seruitium à vassallo post poenam duplicati releuij, vel caducitatis, siue debitum, siue debendum, semper sibi præiudicat, nisi ex ignorantia receperit.
- 18 Protestatio Domini, tunc nocet vassallo soluenti, quando vassallus acquiescerit tali protestationi.
- 19 Vassallus dissentiens à protestatione facta à Domino, debet audiri.
- 20 Receptio seruitij, vel pensionis facta per Generalem Thesaurarium, vel alium Regis Ministrum, in casu prædicto præiudicat Domino circa duplicati releuij poenam.
- 22 Receptio partis seruitij, adhuc inducit pœna remissionem.

QVAESTIO VIII.

Secundo principaliter ad illam supra excitatam quæstionem, declaratiuè sequentem accommodes, si vel nè protestatio Domini in receptione seruitij, &c. nè iuribus suis vllum inferatur præiudicium, impediatur quin intelligatur remissa poena duplicati releuij, & sic feudi amissionis.

Et in hoc casu distinctiùs procedendo, vt magis veritati accedamus, dicas quod in tali casu protestatio dupliciter potest considerari, & fieri, nempe generaliter, siuè tacitè, & specialiter, siuè expressè, prout distinguit *Herm. Vult. de feud. d. lib. 1. cap. 10. n. 62.*

Generaliter est, quando Dominus recipit seruitia, & inuestit, vel alia facit in vassalli fauorem, post poenam commissam, dicendo, saluis iuribus nostris, tunc enim licet Dominus sciat poenā esse commissam ob lapsum temporis, videtur Dominus per eam clausulam, saluis iuribus, protestari, quod non intendit remittere poenam duplicati releuij, ita ex *Rainald. in d. cap. Imperialern, S. insuper, col. ult. de probib. feud. alienat. per Federic. & post Iacobin. in d. verbo qui quidem inuestiti col. x. tenet in puncto Capyc. in inuestit. feudal. in verbo iuribus nostris, Vult. de feud. lib. 2. cap. 11. num. 65. Syluan. de feud. recognit. quæst. 81. in principio, Ludolph. Schrader. de feudis par. 2. nonæ partis principalis sectio 14. num. 31. & hanc sententiam docuit Ifern. in cap. 1. num. 60. de probib. feud. alienat. per Frideric. Thom. de Marin. de generib. feud. tit. 2. num. 60. glo. — tit. 1. S. 3. num. 119. & 130. Iaf. in d. l. 2. num. 131. C. de iure emphit. Decius cons. 185. n. 14.*

Specialiter, siuè expressè fit protestatio, quando Dominus exprimit per

verba expressa, dicendo, vt nullum sibi inferatur præiudicium per receptionē seruitij, canonis, vel alterius rei, iuri illi, quod habet contra vassallum pro caducitate, siuè poena duplicati releuij, de qua protestatione loquuti sunt DD. infra allegandi, & hoc casu dixerunt, quod poena per talem protestationem non intelligatur remissa, prout fuit *Bald. in d. cap. 1. quo temp. miles num. 4. & 6. Aluarot num. 7. Matth. de Afflict. num. 41. & seq. Martin. Laudens. sub num. 15. Petr. de Rauen. & Picus sub num. 28. Præposit. num. 4. prout aduertit, & refert Rosental. d. concl. 41. num. 6. in glosel. F. cap. 6.*

Sed ab hac sententia discedit ibi *Rosental.* & modificatè illam intelligit *Schrader. d. loco p. 2. nonæ par. principalis sectio 14. num. 31. vers. vigesimo primo concludo, Vult. d. loco,* etiam modificatè intelligit, & ab ea discedit *glo. — tit. 1. S. 14. num. 1. & S. 30. nu. 130. Menoch. de recuperand. possess. remed. 9. n. 158 & de præsumpt. lib. 3. cap. 112. Decius cons. 460. nu. 4. Ruin. cons. 151. nu. 12. lib. 2.*

Contrariam sequuti sunt sententiā nonnulli, vt facta protestatione per Dominum, adhuc poena remissa intelligatur, siuè protestatus fuerit per verba, saluo iure, prout fuerunt *Hartam. Pistor. lib. 2. par. 2. q. 48. num. 32. de feud. Schrader. de feud. par. 6. cap. 3. n. 26. & in puncto nu. 37. vbi rationes adducit, Henrich. à Rosental. d. loco concl. 61 nu. 8. lit. F. dicens, quod ipse vix crederit contrariam sententiam, Herm. Vult. lib. 2. cap. 11. num. 65. vbi hanc contrariam veriorè existimat Laurent. Syluan. de feud. recognit. q. 81. vbi hanc contrariam veram autumat, etiam in emphiteuta *Iaf. in d. l. 2. nu. 127. C. de iure emphit. Decius cons. 185. nu. 14.**

In protestatione expressa, vt per eā factam in receptione seruitij, nullum inferatur præiudicium vassallo, adeo ut caducitas, siuè poena adhuc remissa intelligatur, docuerunt *Aluarot. in d. cap. 1. num. 7. quo temp. miles, vbi Præ-*

possi. *Affl. Petr. de Rauenn. Martn. Laudens. Picus, Ardizoni. Blanc. Iacobin. Decius, Vulteus, ceteriq; supra allegati per me, & per Rosental. d. lit. F, qui nu. 8. hanc docendo sententiam, rationem assignauit, vt iam dixi.*

8 Rationes autem illorum, qui tenent in protestatione expressa, adhuc intelligi penam remissam; illæ potissimæ sunt, quia hæc protestatio est contraria facta, cum factum Domini in recipiendo seruitium, declaret velle vassallum habere, vt vassallum, & postea eodem tempore per protestationem dicere, nolo te habere vassallum, hæc duo eodem tempore concurrere non possunt, nempe præstare seruitia, vt vassallus, & non haberi, vt vassallus, prout declarant, & rationem assignant. *Sylvan. de feud. recognit. d. q. 91. quem sequitur Rosental. ibidem num. 7. Vult. d. num. 65. Borcholten. cap. 8. num. 23. Iaf. in d. l. 2. supra alleg. num. Hartam. Pistor. lib. 2. p. 2. q. 32.*

9 Hanc eandem sententiam in emphiteusi docuere Rosetal. reprobata Bartoli sententia *ibidem num. 8. Iaf. in d. l. 2. num. 128. C. de iure emphit. Gigas de pensionibus q. 73. Iul. Clar. in S. emphiteusis q. 10. num. 21. ubi communem appellat, Aurel. Corbul. de iure emph. causa 15. amittend. & hanc communem existimat Rosental. ibidem lit. H,*

10 Rationes illorum, qui dicunt in protestatione tacita, siue generali per verbum, saluo iure nostro, intelligi remissam penam, illa non obstante, adducunt, quia clausula illa, saluo iure nostro, intelligitur expressa in contractu facta per Dominum, vt comprehendat omnia alia iura, non expressa in contractu facta per Dominum cum vassallo, non autem comprehendat ea, de quibus agitur, vt declarat *Andr. de Isern. in cap. 1. col. 4. qui success. tenent. Capyc. in verbo saluo iure nostro, & post Thom. de Marin. per eum allegatū; hanc rationem adducit Hart. Pistor. d. q. 48. num. 37. eumq; sequitur Alciat. in*

tract. de presumption. regul. 2. presumpt. 28. num. 4. glos. — loco supra allegato num. 119. dixitq; quod clausula generalis, saluo iure suo, solum ea de quibus Dominus, & vassallus non cogitarunt comprehendit, & ideo cum Dominus solum de pena remittenda, vel non, cogitet dicendum est ad eam non referri, prout affirmat Decius d. conf. 185. num. 4. vers. & ideo ista necessaria reseruatō, — d. S. 44. nu. 27. Grammatic. decis. 66. nu. 54. Vrsill. dec. 112. nu. 9. & dec. 355. Georgius Natta conf. 403. num. 7. vol. 2.

Hæc rationem approbavit *Ludolph. Schrader. de feud. p. 6. cap. 3. num. 36.* dum loquendo de præscriptione in feudo, quod vassallo concessit, & non tradidit, vel tradidit, & illud receperit & deinde per spatium aliquod possederit, adeòt præscriptio locum haberet, quòd si Dominus de nouo inuestiret dictum vassallum, & in inuestitura dixerit, saluo iure nostro, quod hæc clausula non refertur ad ius præscriptionis interruptæ, sed ad alia iura incogitata, dum principaliter de hoc, nempe de præscriptione fuerit cogitatum, cum, ea non obstante, fuerit vassallus inuestitus, vt ex multis ibi allegatis, comprobatur *Ludolph. Schrader ibi in fine numeri, & præsertim ex autoritate Baldi: in cap. quæ in Ecclesiarum num. 33. extra de constitution. quem sequitur Iafon in d. l. 2. num. 131. C. de iure emphit. dicentes in casu contingenti, quod si Dominus post feloniam commissam, restituat vassallum, & ad seruitia illum recipiat, cum clausula prædicta, saluo iure nostro, tunc ipsa feloniam videtur remissa, ita Schrader d. loco num. 37. & etiam ex autoritate Signorol. de Homod. conf. 75. vers. venio ad decimum principale, Barbat. conf. 21. n. 16. lib. 2. Boer. decis. 143. num. 11. quibus post Schrader. addo Rosental. d. loco in glosell. F. 13 in fine. Rationem assignat Pistor. d. loco num. 32. quia si aliter hanc clausulam intelligeremus, sequeretur contrarietas*

tas quædam, nempe habere vassallum
 vt vassallum, & dicere, nolo te habere,
 vt vassallum, *argum. tex. in l. si debitor,*
S. 1. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. contrah.
 & per alia iura ibi allegata.

14 Quid dicendum in hac controuer-
 sia? ego verò dicam esse sequendam
 distinctionem *Ias. in d. l. 2. num. 126. C.*
de iure emphit. quam & si in emphiteu-
 ta *Ias.* distinxit, nos accommodabimus
 quæstioni nostræ, tum quia *Ias.* vtitur
 terminis feudorum, tum quia distin-
 ctionem prædictâ in vassallo accomo-
 dauit *Paris de Puteo de reintegr. feud. cap.*
60. per totum, quam distinctionem est
 etiam sequutus in vassallo, *Rosental. d.*
concl. 61. num. 8. & propriè in glosel. H.
 vbi alios allegat, qui hanc *Ias.* senten-
 tiam, (reiecta Bartoli opinione) sequi-
 tur, prout fuit *Iul. Clar. in S. emphiteusis*
q. 10. num. 21. Corbul. Ruin. & alij, Me-
noch. præsumpt. lib. 3. præsumpt. 112. per
totam.

15 Est namq; distinctio *Ias.* multa com-
 prehensens membra, ego autem re-
 ducaam in quantum facit ad materiam
 nostram.

15 Distingue, aut Dominus post lapsû
 tempus, & sic facto casu pœnæ dupli-
 cati releuij, receperit à vassallo sim-
 plex releuium, tunc si recepit simplici-
 ter, videtur vassallum moram purgare,
 & amplius duplicatum non posse peti,
 nisi ignoranter accepisset. Si verò fuit
 protestatus expressè, saluo iure petè-
 di duplicatum releuium, tunc sumus in
 claris, vt duplicatum releuium debeat-
 ur, *Rosental. d. loco lit. H. in fine, & nu.*

16 8. Si verò receperit cum protestatio-
 ne generali, per verba, saluis iuribus
 nostris, & quia hæc clausula non po-
 test verificari, nisi in solutione dupli-
 cati releuij, tunc habetur præ expressa,
 & Domino sic protestanti talis recep-
 tio non præiudicat, ita *Paris de Puteo*
dicto loco num. 4. ibi, & si cum prote-
statione sui iuris, & huc applicantur
 termini de seruitio præterito, ac cesso
 ante tempus commissæ pœnæ, de quo
 DD. prædicti.

Aut loquimur de seruitio futuro,
 exacto per Dominum à Vassallo post
 17 tempus commissæ pœnæ, & tunc siue
 sit seruitium celsum, sed post tempus
 pœnæ, siue sit seruitium debendum,
 sèper enim quod Dominus in tali casu
 receperit, semper sibi præiudicat circa
 solutionem duplicati releuij, siue pro-
 testatus expressè, siue tacitè, ex ratio-
 nibus antea adductis, nisi vel ignoran-
 ter recipiat, vel alias, vt supra, & ita
 est veritas, dicit *Ias. d. num. 126. vers.*
tertio casu, Paris de Puteo dicto loco num.
4. & 8.

18 Declara illud caput distinctionis, in
 quo dicitur, quod protestatio Domini
 nocet Vassallo, tunc demùm procede-
 re, si vassallus acquiesceret tali prote-
 stationi per Dominum factæ, ita *glos. in*
l. si fideiussor, in princip. in verb. recusare,
ff. qui satisfac. cogant. Præposit. in cap. so-
licitudinem col. 21. vers. sexto fallit, extra
de appellat. Laurent. Syluan. de feud. reco-
gnit. q. 81. nu. 1. vers. superiorem tamen
limitationem, Rosental. d. loco, in glosell. G.
Menoch. lib. 2. præsumpt. 46. num. 5. &
præsumpt. 112. num. 20. lib. 3. num. 22.
 19 quia si dissentiret, esset audiendus ad-
 uersus talem protestationem, ita *Ias. in*
d. l. 2. num. 127.

20 Declara secundo, hanc conclusio-
 nem, vt non solum procedat in recep-
 tione seruitij feudalis, sed etiam si re-
 ceperit pensionem ex feudo, ita *Decius*
conf. 138. num. 6. Menoch. præsumpt. lib.
3. num. 13. præsumpt. 112. Rosental. d.
conclus. 61. num. 4. post Corbul. ibi allega-
tum.

21 Declara tertio, hanc quæstionem,
 & alias supradictas procedere non so-
 lum in ipso Domino, sed etiam in suo
 Thesaurario, vel alio Domini Mini-
 stro, cui esset commissæ libera admini-
 stratio, quia in ipso procedunt ea, quæ
 diximus in Domino, ita *Menoch. d. loco*
num. 16. & seq. vt in hoc Regno ha-
bemus Viceregem, & Regiam Camerã
 Summariz.

Declara tamen etiam si Dominus
 G g 2 rece-

2 receperit partem seruitij, vt remissa censetur poena, id ex Ludolph. Schrader. tunc ego supra q. 1. p. 2. & q. 9. p. 3.

ARGUMENTVM.

Per nouam inuestituram à Domino factam Vassallo, post diem pene commissam censetur poenam duplicati releuij remissam à Domino inuestiente proponitur. Et affirmatiua suadetur sententia, eaque ampliatur, etiam in Domino vocante vassallum ad inuestituram suscipiendam, vel petendam, nisi ex errore, vel ignorantia hoc fecisset Dominus, vel nisi bis, atque iterum inuestiret, & vassallo protestationem non obesse, si fuerit inuestitus, etiam in inuestitura praesumpta, nisi ex hac noua inuestitura tercio inferretur praedictum aliquod.

SVMMARIVM.

- 1 **I**nuestitura non solet expediri in persona heredis, nisi soluto releuio.
- 2 Successor antequam sibi intestetur terra, quae est camera reseruata, soluere solet medietatem releuij etiam intra annum, & adhuc non expedita inuestitura.
- 3 Inuestitura facta post poenam duplicati releuij commissam, an praedictet Domino, & profit vassallo.
- 4 Dominus inuestiendo de nouo vassallum, post poenam commissam, videtur poenam remittere, ex communi Feudistarum sententia.
- 5 Vassallus per nouam inuestituram, recipitur in obedientiam, & gratiam Domini.
- 6 De alijs rationibus remissis.
- 7 Poena duplicati releuij, & sic caducitatis, intelligitur remissa, etiam si Dominus demansauerit vassallo, ut veniat ad petendam inuestituram.
- 8 Inuestitura facta ex ignorantia, vel errore, non praedictet Domino.

9 Dominus dubitans si vel ne poena commissae fuerit, & adhuc inuestiens, videtur poenam remittere.

10 Inuestitura geminata inducit remissionem poene.

11 Ex geminatis actibus, cessat ignorantia, vel dubitas.

12 Protestatio Domini non officit vassallo, habenti inuestituram geminatam.

13 Inuestitura praesumpta post poenam, adhuc facit remittere poenam duplicati releuij.

14 Inuestitura, sine seruitij receptio post poenam, si praedictet Domino, non intelligitur praedictare tercio, cui forsan inuestitum esset post poenam commissam.

QUESTIO IX.

Icet haec questio non tam facile euentura est in hoc Regno, cum filii patronus, & Regalis Patrimonij Praesides in hoc Re-

gno solliciti sint, vt numquam noua successori expediat inuestitura, nisi soluto prius releuio, prout sonant verba constitutionis, vel saltem medietatis releuij, quando intra annum vellet haeres poni facere terram in sui caput ad finem, vt illam nominare possit pro Camera reseruata, vt mihi retulerunt esse praedictum in intestatione Terre Pisticij ob mortem D. Berardini de Cardenas in personam D. Ioannis de Cardenas eius filij, quae Terra Pisticij erat Camera reseruata. Tamen quia, & aliquando hoc euenire potest ex errore, vel ignorantia, vel ex voluntate Principis. Quare quid in quidditate iuris de hoc sentiendum, si vassallus non soluto releuio in tempore, nec petita inuestitura intra legitima tempora, fuerit à Domino inuestitus, an inuestitura praedicta de nouo facta post poenam commissam, vassallo patrocinetur, quin poena duplicati releuij exigi non possit, vt iam commissa. Haec

Hanc quæstionem excitauit *glo. in cap. 1. in verbo & mentem, in fine, vers. 4* & pone, quo temp. miles, quod si Dominus inuestiat vassallum post annum, & diem, videtur remisisse ingraturitudinē, *ex l. post diem, ff. de leg. commiss. & l. fin. ff. de eo, quod cert. loco, quibus addo tex. in l. Celsus, ff. de recept. arbit. & ex glos. autoritate, firmarunt hanc conclusionem in puncto infra allegandi DD. vt Dominus inuestiando de nouo Vassallum post pœnam commissam, & sic post annum, & diem, vel mensē, si miles, &c. vt omnino intelligatur remisisse pœnam, in quam cucurrit ob non petitionem inuestituræ, & releuij solutionem, vt fuerunt DD. in cap. 1. quo temp. miles, vbi Laudens. num. 9. Aluarot. num. 7. in fine, inuens, quod ita omnes ibi sentiunt, prout sunt DD. quos allego infra q. 32. hac ead. par. & post Ctramonatorum sententiam, vt fuit Nicol. de Neap. Andr. de Isern. Afflict. num. 113. Præposit. num. 4. in d. cap. 1. quo temp. miles, Thom. de Marin. de generibus feud. tit. 2. par. 2. de feud. ex pacto num. 80. Iul. Clar. Frecciam, caterosque loquentes, tam in seruitio recepto, quam in renouatione inuestituræ, docuerunt Ultramôtani in puncto huius quæstionis, prout fuit Ioannes Raynald. in cap. 1. S. præterea si quis num. 29. de probib. feud. alienat. per Federic. Iacobin. in verbo qui quidem inuestiti num. 38. Io. Blanc. in epitom. feud. par. 2. num. 111. Laurent. Syluan. de feud. recognit. q. 80. & 81. Ludolph. Schrader. de feud. par. 6. cap. 2. nu. 78. nonæ par. princip. sect. 14. nu. 23. vers. septimo concludo, ante ipsum Vldaric. Zasius de feud. par. 10. num. 73. vbi permultos allegat, hanc sequentes sententiam, & post eum, Herm. Vult. de feud. lib. 2. cap. 12. num. 65. vers. verior, & horum omnium nouissimè hanc sententiam ex multis allegatis in glosell. A, tenet, & fundat Henrich. à Rosental. de feud. cap. 6. tit. quib. mod. feud. acquir. conclus. 61. num. 1. & 8. qui in puncto non petita inuestituræ loquitur.*

5 Ex rationibus autem per DD. ipsos adductis, illa mihi potissima videtur; nam per inuestituram de nouo factam post pœnam commissam, vassallus recipitur ad obediētiā, & gratiā suā, idcō videtur remittere omnem pœnam, p. ò ut considerauit Decius *conf. 460. viso puncto, & Tiber. Decian. conf. 76. uu. 10 Rosental. d. loco in glosell. A, in fine.*

6 Alias rationes, si quis velit percunctari, videat DD. supra allegatos, ex quibus aliam, deducunt, *ex d. l. post diem, & alijs iuribus, supra allegatis, ad confirmationem conclusionis, & glosē.*

7 Declara primo hanc conclusionē, non solum si Dominus in effectu inuestisset, sed quod potius esset, sufficere si Dominus tantum denunciasset vassallo, vt peteret, vel ad petendum veniret inuestituram, *ita Alexan. conf. 96. num. 11. & 12. lib. 1. ex Raynald. & Aluarot. tenet Vult. d. loco nu. 45. vers. item si denunciauerit, hanc eandem declarationem, tenet expressè Henrib. à Rosental. d. cap. 6. concl. 61. num. 2. & glosell. B. Ludolph. Schrader. d. par. 9. 2. par. principalis sectio 14. num. 23. vers. decimo concludo, & par. 6. cap. 2. num. 79. & supra dixi.*

8 Declara secundo, hanc conclusionem non procedere si Dominus inuestisset Vassallum iusto ductus errore, vel ignorantia, dummodo non fuerit ignorantia crassa, vel supinus error, *ex l. nec supina, & l. regula, ff. de iur. & fact. ignorant. cum concordant. ita supradictam conclusionē declarando limitat Schrader. d. par. 6. cap. 2. num. 79. vers. hæc tamen conclusio, vt si dominus ignorauerit pœnam esse commissam, vel crediderit releuium esse solutum, non sibi præiudicat, vt tenet, & fundat Rosental. d. loco num. 5. vbi lit. D, innumeros allegat Doctores hanc tenentes sententiam; qui ampliat etiam si Dominus dubitauerit, si vel nè pœna fuerit commissa, vt tunc non procedat supradicta conclusio, ita ex Aluarot. Præposit. Rauenn. Martin. Laudens. Borchol. caterisq;*

allegatis, in glosell. E, tenet idem Rosental. ibidem, & post eum Vult. d. loco nu. 46.

Hanc eandem secundam declarationem, limita non procedere, si dominus post primam inuestituram factam, de nouo fecisset; ex errore, dubitatione, vel ignorantia, alteram; tunc enim, ut dixi superiori quaestione, ex geminata uoluntate, nec error, nec ignorantia, nec dubitatio praesumenda est, & ideo poenam remississe dicendum est, ita Decius *consf. 185. num. 13. Rosental. d. loco in glosell. E, in fine, ex geminatis. actibus cessat error, & ignorantia, Ruin. consf. 128. num. 13. lib. 2. Menoch. lib. 6. praesump. num. 14. & glo. in cap. ex literis, in verbo admonita de diuortijs, Ludolph. Schrader. d. par. 2. nona par. princip. sectio 14. num. 30.*

Declara tertio, ut Vassallo de nouo inuestito nec noceat protestatio facta à domino in ipsa inuestitura, ut si protestetur tam expressè, quam tacitè (ut supra dixi) quòd sibi nullum inferatur praesudicium per eam iuri petendi duplicatum releuium, & sic poenam, ita ultra supracitatos auctores, & in d. q. praecedenti, tenet in puncto inuestiturae non petite, & renouata *Vulteus lib. 1, cap. 11. num. 65. vers. verior tamen, Laurent. Sylvan. de feud. recognit. d. q. 81. Io. Borcholten de feud. cap. 8. nu. 27. Rosental. d. loco conclus. 61. num. 7. (reiecta Scaraderi, & aliorum sententia, de qua quaestione nos supra egimus) Capyc. in inuest. feud. in verbo iuribus saluis.*

Declara quarto, ut non solum poena duplicati releuij censeatur remissa ob ueram, & realem inuestituram, sed etiam per praesumptam, ut si domino praesente, & recipiente à uassallo seruitium, & per annum, uassallus post diem poenae commissae, feudum renouerit, quia tunc uassallus praesumitur inuestitus, ex *Andr. de Ifern. in cap. 1. de controuers. inter mascul. & femin. Paris de Puteo de reintegrat. feud. cap. 49. nu. 19. Tiber. Decian. consf. 23. num. 51. &*

seq. vol. 1. Herm. Vulteus d. loco num. 45 in fine, vers. item si Dominus, Ludolphus Schrader. d. loco par. 2. nona partis principalis sectio 12. num. 23. vers. sexto concludo.

Declara quinto, ex abundantia, quòd 14. forsan, & in Regno, & extra deseruire possit, quòd si ob non petitam inuestituram, ius tertio esset quaesitum super dicto feudo, cuius inuestiturae, vel releuij solemnia non fuerunt intra legitima tempora explicata, adhuc per nouam inuestituram factam post poenam, non intelligitur Dominus praesudicasse iuri, quòd forsan tertio esset acquisitum ob inuestituram non petitam, & releuium non solum in tempore, *Andr. de Ifern. in cap. 1. quod temp. miles, ubi Anaxrot. Praeposit. Afflict. ceteriq; & ex Curtio, Iacobin. tenet Ludolphus Schrader. d. loco par. 6. cap. 2. num. 80.*

ARGUMENTVM.

Quid dicendum erit si à Vassallo Dominus post commissam poenam duplicati releuij acceperit canonem feudalem, vel aliquid ex feudo, tamquam ex feudo, si vel ne poenae remissio inducatur, quidnè ex alijs coniecturis. Affirmatiua suadet sententia, & quid de canone praeterito, & quid si receperit cum protestatione. Et quid de canone futuro recepto per Dominum distinguitur. Et in debito etiam feudali recepto, & beneficio à uassallo negatur quando ex necessitate Dominus reciperet, & idem si per alias coniecturas apparet Domini uoluntas, non remississe poenam caducitatis, vel releuij duplicati.

SUMMARIUM.

R Exceptio canonis feudalis à Domino facta post poenam commissam, an faciat

- videtur illam remitti, dabiturque distinguitur.
- 2 Dominus recipiens canonem feudalem à vassallo post pœnam commissam, videtur illam remittere.
  - 3 Domino recipiente canonem feudalem præteritum simpliciter, post pœnam commissam, affirmatur nonnulli pœnam esse remissam.
  - 2 Domino recipiente canonem feudalem post pœnam commissam, negant nonnulli pœnam esse remissam.
  - 5 Affirmatiua sententia recipitur, reiecta Menoch. opinione.
  - 5 Pœna caducitatis præsumitur remissa per receptionem canonis feudalis præteriti, ex Menoch. opinione.
  - 7 Domino recipiente canonem feudalem præteritum cum protestatione, negant nonnulli pœnam remissam esse.
  - 8 Contraria sententia, ut pœna intelligatur remissa per canonis receptionem, refertur, & recipitur.
  - 9 Dominus recipiens canonem futurum à vassallo post pœnam commissam, absq; protestatione, videtur remittere.
  - 10 Dominus, recipiens canonem futurum post pœnam commissam, videtur illam remittere, non obstante Domini protestatione, sed distinguitur.
  - 11 Vassallo non discrepante à protestatione Domini, facta in receptione canonis, pœna non intelligitur remissa.
  - 12 Vassallo discrepante à dicta protestatione Domini, videtur pœnam esse remissam, dum Dominus canonem feudalem receperit.
  - 13 Dominus recipiens canonem feudalem futurum cum protestatione, nec discrepante, nec consentiente vassallo, videtur pœnam remittere.
  - 14 Dominus recipiens aliquid à vassallo uti vassallo, post pœnam commissam, intelligitur pœnam remississe.
  - 15 Dominus recipiens partem aliquam debiti feudalis post pœnam commissam, adhuc intelligitur pœnam remississe.
  - 17 Dominus recipiens à vassallo beneficia, vel beneficentia post commissam pœnam, in-

telligitur illam remississe.

- 17 Dominus ex necessitate coactus, recipiens canonem, vel aliud à vassallo post commissam pœnam, non intelligitur illam remississe.
- 18 Pœnam remissam, vel non remissam esse ex coniecturis elicitur.

QVÆSTIO X

Elaratu hucusq; extitit, si velnè pœna duplicati releuij per receptionem, præstationemq; seruitioru, item renouationem inuestitura,

& alijs ex causis intelligatur remissa, & suo cuiq; casui, ad commodum germanam resolutionem. Quærum insuper DD. quid si Dominus non receperit seruitia feudalia, nec inuestituram fecerit, sed tantum canonem feudale, quem debet vassallus, vel aliquid ex dicto feudo receperit, ut ex re feudali, an hoc casu pœna remissa intelligatur.

Videbatur namque dubitandum ex omnibus rationibus adductis in superioribus quæstionibus, quas supra retulimus ad tollendam præsumptionem, nè Dominus pœnam videatur remississe.

Tamen si rectè intueor indicem quæstionis, ille habet duplex caput. Alterum de canone. Alteru, si quid aliud ex feudo, ut ex feudo recepit. Est itaq; conclusio, antequam ad specialem indicationem, quod Dominus recipiendo canonem à vassallo respectu feudi debitum post pœnam caducitatis commissam, ut sic duplicatum releuium remississe intelligitur, hæc est communis conclusio, quam tenuere glos. Bart. Bald. cateriq; passim in l. 2. C. de iure emphit. estq; recepta opinio Canonistarum, ut glos. Zabarell. Imol. caterorumq; in cap. potius extra de locato. Menoch. de

recu-

recuperand. possess. remed. 9. nu. 152. *Ias. in d. l. 2. num. 128. Ludolph. Schrader de feud. p. 6. 9. par. princ. sectio 14. nu. 23. vers. nota concludo.*

Circa autem primum caput de canone, distinguo plures casus.

Primo, si tractamus de canone præterito, & tunc si recepit Dominus illud, nulla adhibita protestatione, adhuc circa hoc, duæ sunt Doctorum sententiae.

Affirmarunt nonnulli penam caducitatis, & sic duplicati releuij præsumi remissam, prout docuerunt *DD. in l. 2. C. de iure emphit. & Canonistę post glossam Zabarell. & Imol. in d. cap. potuit extra de locato, Iul. Clarus in S. emphiteusis q. x. vers. aut vero sumus; Menoch. præsumpt. 112. num. 1. lib. 3. ubi huius sententiae fundamenta adducit, eamque sequuti sunt inter consulendo Alex. cõf. 113. num. 3. lib. 4. Ruin. cõf. 110. nu. 4. & cõf. 151. num. 12. lib. 1. Curtius Sen. cõf. 82. col. 1. vers. tertio princip. Socc. senior cõf. 66. col. ult. lib. 3. Decius cõf. 138. col. 43 & cõf. 329. nu. 3. Paris. cõf. 108. num. 44. Menoch. cõf. 355. num. 12. lib. 4.*

4 Negarunt nonnulli, in casu prædicto quando Dominus recepit canonem præteritum, nulla protestatione præmissa, penam caducitatis non esse remissam, hanc sententiam post *Bartol. d. loco cit. 8. C. de iure emphiteutico, ubi Iacob. Batrigar. Alberic. ceterosq; allegatos à Iason. in d. l. 2. num. 24. probauit, eumq; sequutus est Menoch. d. præsumpt. 112. num. 6. cum seq. eamq; de iure defendi posse, dicit ibi Menoch. num. 11.*

5 Cæterum ego non discedo ab illis, quæ ex Doctoribus Feudistis in superioribus quæstionibus dixi, ut recipiendo Dominus canonem præteritum, more purgatio inducatur, & per consequens penam esse remissam, & sic intelligendum, ut in distinctione allata in quæstione præcedenti, diximus, quam permulti sequuntur, referunt, & iure probant, quicquid dicat *Menoch. d. præ-*

*sumpt. 112. num. 6. & seq. à cuius sententia ego discedo, cum contraria opinio, autoritate tantorum virorum sit sustulsa, nihil tamen detrahendo auctoritati Menoch. quæ maxima apud me est, & hæc Bartol. sententiam in d. l. 2. num. 8. improbant *Ias. ibi n. 128. Gigas de pensio. q. 73. in fine, Iul. Clar. in d. S. emphiteusis q. 10. num. 10. lib. 3. sentent. Aurel. Corbul. de iure emph. caus. amiss. 15. limit. 21. num. 2. & 3. Rosental. d. c. 6. concl. 6. lit. H.**

6 Qui Menoch. ibidem paulò post inferius num. 12. & 13. & seq. in puncto nostro in materia non petit inuestiturę, & post tempus elapsum, Domino recipiente canonem præteritum, ut poena caducitatis, & sic duplicati releuij remissa præsumatur ex auctoritate *Decij cõf. 138. num. 6. quem sequutus est idem Menoch. cõf. 355. nu. 12. lib. 4. Curt. senior cõf. 82. col. 1. Aut*

7 Dominus recipit canonem præteritum, admissa protestatione de poena caducitatis, ut nullum ei inferatur præiudicium circa caducitatem, vel poenam, & in hoc casu, alij dixerunt poenam non esse remissam, & sic duplicati releuij, ita ex *Bald. in l. 2. ff. si quis cautione, ubi Ias. num. 3. & 4. & in l. ult. num. 4. ff. de eo, quod certo loco, & ex Curtio Ripa, Boer. Iul. Clar. Guid. Pap. & alijs tenet*

8 *Menoch. d. præsumpt. 112. num. 18. Cõtrariam sententiam sequutus est Guid. Pap. decis. 172. cui addo ceteros DD. quos allegavi supra hac p. q. 8. à quibus non discedo, ut per talem protestationem, siue expressam, siue tacitam semper intelligatur remissa poena, per iura, & rationes, de quibus supra in d. q. præcedenti, & vide distinctionem *Ias. in d. l. 2. & Parid. de Puteo, quos allegavi ibi.**

9 Secundus casus, quando Dominus post poenam commissam recepit canonem futurum, & tunc aut nulla adhibita protestatione, & res est extraleam, nempe ut caducitas, & sic poena intelligatur remissa *Iul. Clar. in d. S. emphite-*

emphiteusis q. 10. Menoch. d. præsumpt. 112. num. 19. dixi supra in quæst. præcedenti.

Aut post penam commissa, recepit canonem futurum, adhibita præstatione, saluo iure duplicati releuij, vel caducitatis, & tunc in genere sumptum hoc caput non habet difficultatem, quod poena intelligitur remissa, quia protestatio dicitur contraria facto, ut diximus supra in d. q. præcedenti, sed distingue melius, aut vassallus non discrepauit ab ipsa protestatione, aut discrepauit.

Primo casu, si non discrepauit, sed potius consensisse fuit visus, & tunc poena duplicati releuij, vel caducitatis non intelligitur remissa, ita ex Ripa, Ruin. ceterisque tenet Menoch. d. præsumpt. 112. num. 20.

Aut discrepauit vassallus, & tunc credendum est, quod poena & sic duplicatum releuium sit remissum, quia per expressam contrariam protestationem vassalli, diluitur protestatio domini, ita Menoch. d. loco num. 21.

Tertio casu in dubio, quando vassallus à dicta protestatione nec discrepauit expressè, nec consensit, sed tantum tacuit, ad eodè ut simus in dubio, & hoc casu adhuc penam remittendam esse docuerunt per multi, quos congerit, Ias. in d. l. 2. num. 4. C. de iure emphyt. Ripa in cap. cum Marcus Ferrariensis num. 130. vers. tertius casus de constitution. Gigas de pensionibus q. 73. in fine, Iul. Clar. in d. S. emphyteusis q. 10. vers. hoc tamen intellige, vbi ita iudicatum refert, & post Boer. quæst. 309. refert Menoch. hanc esse communem d. præsumpt. 112. num. 22. Aretin. conf. 35. in fine, Alex. conf. 14. vers. confirmatur col. pen. lib. 2. qui Menoch. valde pro hac sententia pugnat, variisque illam munit argumentis.

Ad secundum caput principale quæstionis, si Dominus non seruitum non inuestituram, non canonem, sed aliquid aliud à vassallo ex feudo, ut ex feudo recepit, & à vassallo recipit uti

ex vassallo, ad quod ipse vassallus forsitan esset obligatus, vel non, & hoc casu poena remissa esse intelligitur, argum. tex. in l. si quis maior C. de transaction. vbi ita docuerunt Repet. Parpall. num. 108. Alex. conf. 140. col. fin. lib. 2. Ludolph. Scradet. d. p. 2. nona par. principalis sectio 14. num. 23. vers. nono concludo circa medium, ex quibus remanet conclusum, quod etiam Dominus recipiendo aliquam rem ex feudo, ut ex feudo à vassallo, ut ex vassallo, censetur remissa poena caducitatis, & sic releuij duplicati.

15 Declara hanc conclusionem, & illas alias, quas suas supra docuimus, ut adhuc censetur remissa poena, si partem aliquam debiti feudalis dominus accepit, ita ex Bald. tenet Tyraquell. de retract. conuen. S. 1. glos. 2. nu. 50. vers. idemque, Carol. Ruin. in simili casu conf. 151. col. 4. nu. 5. & 6. & ad propriam materiam tenet Ludolph. Scradet. de feud. d. par. 2. 9. par. principalis sectio 14. vers. idem quoque iuris, conferunt similia, quæ dixi q. 12. par. 3. vbi de solutione partis releuij docui, an & quando euitetur duplicatum per solutionem partis.

16 Declara secundo, ut intelligatur remissa poena caducitatis, & sic duplicati releuij, si post tempus petendæ inuestituræ elapsum, & sic post commissam penam, Dominus receperit beneficia, vel benemerita à vassallo, ita docuerunt Tyraquell. in l. si unquam in verbo donatione largitus C. de reuoc. donat. & in puncto Ludolph. Scradet. d. sectio 14. num. 25. vers. decimequarto.

17 Declara tertio hanc, & omnes supradictas conclusiones de seruitio, canone, de inuestitura, seu parte, &c. non procedere quando Dominus necessitate coactus recepit seruitium, canonem, uel alia huiusmodi, quia tunc cum in necessitatibus nemo liberalis existat, penam non esse remissam dicendum est, ut per Rodul. Scradet. d. loco sectio 14. nu. 31. vers. vigesima concludo.

Iolu-

18. Insuper declara(ut dixi) supra dictas quattuor, & conclusiones procedere si non apparet per alias coniecturas remissionem non esse inductam, uel non factam, secus si per alias coniecturas apparet, quod Dominus uoluit, uel non uoluit remittere, quia apparente coniectura in contrarium pena non intelligatur remissa, ita ex Tyraquell. in d. l. si unquam in uerbo donatione largitus tenet Scrauer. d. sectio. 1. 4. num. 31. uers. uigesimaltertio.

ARGUMENTVM.

An duobus cum Baronibus cessantibus à petitione inuestituræ, & solutione releuij intra præfixum tempus, & Dominus ab altero tantum recipiat seruitia, canonem, uel inuestiat alterum, an censeatur remissa pena, quoad alterum, quando quoad unum remissa docebitur, In feudo Longobardorum iure non soluitur releuium, bene tamen dubitatur in pena ob non petitam inuestituram, Et quid de duobus combaronibus simul inuestitis, uel separatim, Et an minor ætas unius combaronis iuuet alterum.

SVMMARIVM.

1. **O**ppidum Tori antiqui dominatus Galluciorum, in quo omnes filij succedunt.
2. Oppidum Aquauelia antiqui dominatus Capanorū, in quo omnes filij succedunt.
3. Combaronibus cessantibus à petitione inuestitura, & Dominus recipiendo seruitia ab uno, uel unum inuestiendo, an præsumatur penam remisisse quoad omnes.
4. Releuium non soluitur de feudo Longobardo in Regno nostro.
5. In feudo Longobardo omnes sunt Bargia in solidum.

6. Pena commissæ ab uno ex correis in solidum obligatis intelligitur remissa quoad omnes.
7. Remissio pena uni ex in solidum correis facta prodest omnibus.
8. Duobus fratribus de beneficio inuestitis, & cessantibus à solutione releuij, tunc remissio in persona unius inducta, non prodest alteri, & num. 12. secus in feudo iure Francorum.
9. Gratia facta uni, nec prodest alteri, quando ambo deliquerunt.
10. Dominus potest auferre feudum ab uno ex in simul inuestitis, seruitia non prestante, licet alter illa præstiterit.
11. Feudum concessum duobus, diuiditur à lege essentialiter, & corporaliter.
12. Inseparatorum inseparata est ratio.
13. Minor ætas uassalli an iuuet maiorem conuassallum contra præscriptionem communis feudi.

QUESTIO XL.

IN Regno nostro dubito quod nõ possit practicari supra indicata questio, bene tamẽ potest practicari circa non petitæ inuestituræ penam in

feudis illis, in quibus ius Francorum non est receptum, idẽ (retentis terminis superiorum quæstionum, ut per canonis, uel seruitij præstationem, &c. uel per inuestituram de nouo factam, post penam commissam, intelligatur remissum releuium) quæro, an hæc possint adaptari in themate proposito, ponẽ quod esset feudum, in quo omnes succederent, prout in Regno nostro ego uidi oppidum Tori Dominorum de Galluciis, & Aquaueliæ antiqui dominatus familiæ meæ, ut dixi supra par. 1. q. 17. & combarones, uel alter eorū cassauerunt à petitione inuestituræ, adeout tẽpus labi passu sint, quod

quod si postea dominus ab altero ipso-
 rum seruitia recipiat, uel alterum
 inuestiat, an hæc, quæ in alterum col-
 lata sunt, eique beneficium attulere,
 adeout pæna remissa intelligatur, di-
 cendum sit ea procedere etiam respec-
 tu alterius, ut illi quoque hæc pro-
 desse fatendum sit.

4 Dixi ideo, quod in Regno nostro
 non potest euenire hæc quæstio, cum
 in feudo, in quo uiuitur iure Longo-
 bardorum releuium non soluitur, pro
 ut testatur *Off. Bambacar. in cap. si mi-
 nori quæst. 5. nu. 25. si de feudo defuncti*,
 Et hoc procedit in Regno nostro, ut ta-
 men uideas, quæ dico supra d. q. 17.

5 Quod si esset feudum Longobar-
 dorum, & daremus releuium solui, tunc
 quia omnes sunt Barones insolidum
Afflicti. in cap. 1. quo temp. miles num.
 22. licet exercitium aliquando inter
 se diuidere soleat, prout ego in adolo-
 scentia mea audiui seruari in dicta
 Terra Aquauelic, dominatus mei aui
 Francisci Capani, qui relictis filiis, in
 iurisdictionem alternis annis diuise-

6 runt, & tunc absolutum est, quod dum
 pæna, & delicta ab altero commissa,
 alteri noceant, quia insolidum obli-
 gati uulg. iuribus, ita è contrarium, quã-
 do deficientibus omnibus, uni remi-
 ditur pæna, tunc hæc remissio omni-
 bus debet prodesse, quia socii insolidum
 esse dicuntur *arg. tex. in l. si is, qui duos*
ff. de liber. legat. est tex. in l. si communè
ff. quemad. seruit. amict. l. 1. C. si in com-
mun. eamd. caus. restit. postul. Afflicti. post
Bald. in cap. 1. num. 49. quibus ex caus.
feud. amict. Bursat. cons. 393. mem. 6. &
seq. & dicam infra, quæ procederent,
 si releuium solueretur de feudo Lon-
 gobardorum, prout sunt in Regno
 nostro nonnulla & permulta.

8 Si uerò sumus in duobus fratribus
 de beneficio inuestitis, & ideo si am-
 bo peccauerunt in cessatione solutio-
 nis releuii, tunc inuestitura, canon, uel
 seruitium in persona alterius per Do-
 minum explicatum, alteri non prodest,

ita firmo ex authoritate *Bald. cons. 301.*
num. 8. vol. 1. ubi dat rationem, cum
 quia ambo peccauerunt in Dominum
 & cessauerunt, & quilibet se alienum
 9 fecit à feudo, ideo gratia facta uni, non
 prodest alteri *cap. 1. quæ sit prima cau-*
sa benefic. amict. Bald. cons. 31. num. 8.
lib. 1. sequitur Scradar. d. sectio. 14. nu.
23. in fine. Item inquit *Bald. d. cons. 301.*

11 *num. 11.* quod quando dominus rece-
 pit seruitium ab uno, & ab altero, non
 tunc dominus potest auferre feudum
 ab illo, qui seruitia non prestiterit, &
 hoc fundat, ex per multis iuribus ibi
 11 allegatis, Rationem assignat, quia li-
 cèt Rex concedat feudum duobus, ta-
 men lex facit partes, cum essentiali-
 ter, & corporaliter partes diuise intel-
 ligantur, ita *Bald. d. loco nu. 11.* & tunc
 separatorum separata est ratio *l. si ma-*
ritus C. de donat. inter vir. & uxor. cum
 concordantibus à *Bald.* ibi alleg. deo
 hec quæstio, meo iudicio, in Regno
 cadere non potest.

12 Vnde merito, quia in feudo Lon-
 gobardo omnes uocantur Barones
 insolidum, & sunt consocii obligati in
 solidum, tunc inseparatorum insepa-
 rata est ratio, ex iis, que dicunt ciuili-
 ste in *d. S. Cato de uerborum obligat.* & mi-
 litant iura, que loquuntur in duobus
 sociis, insolidum obligatis, ita annuit
Bald. d. cons. 301. num. 8. arg. tex. in d.
l. si is, qui duos ff. de liberat. legata.

Ad secundum principale caput, aut
 isti duo fratres sunt insolidum inuesti-
 ti, & tunc idem iudicium est, aut u-
 nus tantum insolidum inuestitus est,
 prout in feudo iure Francorum, dici-
 mus de primogenito, tunc, eò quod se-
 cundogenitus non tenetur petere in-
 uestituram, cessat commissio pænæ *ex*
c. duo filij si de feud. defunct. Bald. d. cons.
301. num. 15.

13 His omnibus accedat, quod dixit
Afflicti. in cap. 1. num. 87. vers. sed pone
quo temp. miles ubi quærit, quid si essent
 duo fratres succedentes in feudo Lon-
 gobardo, & alter minor esset, alter ue-

ro esset maior, an si minor ætas vnus iuaret alterum, contra præscriptionem, & in ratione dubitandi, quæ facit ad casum nostrum, dicit, eòquod præscriptio est indiuidua, ita ætas vnus prodest alteri, & ideo affirmat, licet postea contrarium sentiat ex alio capite, nempe quod talis inuestitura potest fieri absque dano pupilli, & sic petere tenebatur confirmationem, & denunciare ille maior, ergo delictum maioris nocet minori, & ideo in casu nostro respectu ipsorum succedentium in feudo longobardo, petitio inuestituræ est indiuidua, cum quilibet succedat, & quilibet tenetur in solidum.

ARGVMENTVM.

Pluribus existentibus in feudo combaronibus, & vno releuium solvente, altero nequaquam, an per cessationem alterius, dicatur pœnam esse commissam integram quoad omnes. Declaratur, & distinguitur quando soluens, vel soluerit integram, vel partem. Et quid in feudo hæreditario. De Ciuitate committente feloniam contra Dominum, tota vel pars delinquendo, an feudum amittat. Et quid de emphiteuta.

SVMMARIVM.

- 1 **A**ltero ex hæredibus succedentibus in feudo hæreditario solvente releuium, pœna non committitur quoad omnes, sed non soluens tenetur pro rata ad satisfaciendum soluenti, & nu. 4. & nu. 9.
- 2 Ciuitas feudataria delinquens in Dominum, & conuocato concilio amittit feudum.
- 3 Parte Ciuitatis delinquente in Dominum, altera vero non delinquente, feudum non est amittendum.
- 5 Combaro soluens partem releuij, an faciat euitare pœnam quoad omnes, declaratur & num. 6.

- 6 Altero ex Combaronibus solvente partem releuij, pœna committitur quoad omnes.
- 7 In feudo Longobardo, an cessante vno a petitione inuestituræ, pœna committatur quoad omnes.
- 8 Releuium solutum ab vno ex Combaronibus diuisim de feudo inuestitis, prodest omnibus.
- 10 Alter emphiteuta soluens partem canonis, an faciat remitti pœnam quoad omnes.

QVÆSTIO XII.

Ppendix ad præcedentem, præsens hæc est quæstio, quæ plura etiam habet capita.

Primo aut sunt plures Barones in solidum, & hoc caput subdividitur,

aut vnus soluit totum releuium, aut partem, quatenus de se spectat.

Secundo, aut sunt omnes inuestiti à Domino diuidualiter, & tunc subdividitur, aut totum releuium vnus soluit, aut partem.

- 1 Circa primum, aut sumus in feudo hæreditario, & tunc succedentes, vt hæredes, licet sint in solidum obligati, & vno solvente totum releuium, & alio non satisfaciens, pœna non committitur, sed contrafaciens tenetur soluenti pro rata hæreditaria satisfacere, & ita fiet exequutio contra non solventem, extraditis per DD. in l. 4. S. Cato ff. de verb. oblig. tum quia iam est satisfactum constitutioni post mortem, & consuetudini, quæ tantum vult releuij solutionem, ergo cum solutum sit releuium, amplius Dominus non debet quærere de pœna, & soluens habet recursum pro rata soluta contra fratrem non solventem.

- 2 Quæ omnia probantur ex alio medio in iure feudali, in simili si Ciuitas possideret feudum, & conuocato concilio delinqueret in Dominum, tunc
sine

3 sine dubio amitteret feudum, de qua re latè post alios *Ludolph. Schrader. de feud. p. 2. nonæ partis princip. sectio 9. per totum.* Si verò ipsa Ciuitas inter se se diuideretur in partes duas, & vna pars etiam cōgregato concilio delinqueret in Dominū, & altera non delinqueret, adhuc feudum ob non delictum partis, non esset amittendum, ita ex *Bal. Aluarot. Præposit. & Afflicti. in cap. 1. in princip. quib. mod. feud. amitt. Jacob. de s. Georgio in inuest. feud. in verbo & promiserunt num. 20. & in verbo dictique Vassalli num. 54. Vldaric. Zafus in epit. feud. par. 10. num. 71. Ludolph. Schrader. loco supra allegato num. 53.*

4 Quod si admittimus in extraneo soluente releuium pro Barone succedente, vt profit ad poenam euitandam, vt supra diximus, tanto magis in casu isto, in quo Combaro, quod ad se spectat soluit ex propria psona, & quoad alium vti negotiorum gestor, vel vti correus in solidum obligatus, & ideo actionem contra alios pro consequendis eorum ratis, habet.

5 Aut soluit partem, & tunc requiras, quæ diximus supra in quæstione illa, an per solutionem partis releuij dicatur cessatum ab integra solutione, & diximus, quod non, nec contrafactum constitutioni, eiusque menti, & est supra q. 12. par. 3.

6 Sed aduertendum puto, quod dictæ quæstionis decisio, huic nostræ adaptari non potest, cum in ea præsupponimus vnum Baronem, hic autem plures in solidum, & ideo succedunt vulgares illi termini, quibus vtuntur *DD. in d. S. Cato*, quod dum sunt in solidum obligati plures, vnus solutio particularis, quoad partem suam non sufficit, & altero cessante, contra omnes committitur stipulatio, annuit *Bald. d. conf. 301. num. 8. & 11.* quia partes essentialiter sunt separatae, & per consequens locus est pænæ duplicati releuij.

7 Quod idem procedit, si essemus in feudo Longobardo, in quo omnes suc-

cedunt in solidum, & sunt Barones, quæ tantum circa petitionem inuestituræ possent dubitari, de quo *Bursat. conf. 393.* cum de releuio non posset dubitari in feudo Longobardo, dum soluitur, vt dixit *Bammacar.*

8 Aut sunt isti Combarones inuestiti omnes de feudo, sed ex inuestitura apparet, quod diuisio est facta, & tunc si soluit vnus integrum releuium, res est extra aleam, vt quoad alterum non soluentem, non dicatur pænâ commissa, cum iam satisfactum esse dicatur consuetudini, & menti constitutionis de releuio disponenti, licet soluenti remaneat actio negotiorum gestorum contra non soluentem.

9 Aut soluit partem, & tunc idem, quod dixi ex *Bald. d. num. 11.* eò quod partes separatae sunt, & ideo separata est ratio, & separatū iudiciū, & meritò pænâ committitur contra non soluentem.

10 Denique videantur, quæ in emphiteuta sunt disposita, vt per solutionem partis census ob vno factam censeatur remissa pænâ respectu totius rei, *Guid. Papa decis. 174. Magon. dec. Lucens. 34.*

ARGVMENTVM.

Mora in solutione releuij commissa, an & quando purgari possit, latè discutitur ad finem euitandi duplicatum releuium. Et negatiua reiecta sententia collatis medijs, concluditur affirmatiuè, Receptaq; in Regno nostro proponitur obseruatiã de purgatione moræ. Quid de vassallo actinto à Regia Curia, vt non admittatur ad moræ purgationem, nisi ante litem contestatam. Et admittitur tacitè, & expressè, nisi casus euentus repugnaret, vel nisi bis fuisset vassallus interpellatus à Domino, & de consuetudine Galliarū quid seruetur. Et quid si releuium cum

H h iura

iuramento, vel finè, fuerit promissum, & quid de celeri satisfactione post commissam moram, & de purgatione moræ tempore necessitatis Domini non admittenda tempore vbertatis. Et iustà causa purgandi moram iudicis arbitrio relinquenda. Et quid ante liquidationem releuij, an possit committi poena, siuè mora.

S V M M A R I V M.

- 1 **M**ora purgatio aduersus omissam solutionem releuij, & petitionem inuestiturae, an admittatur.
- 2 Mora non purgatur, quando lex apponit diem, & poenam, sed elapso tempore fit executio.
- 3 Mora non petita inuestiturae, nec soluti releuij, non debet purgari quādo post tēpus apposta est poena.
- 4 Mora non purgatur, etiam si esset apposta dies tacita, sed certa, siuè in contractibus, siuè in ultimis voluntatibus.
- 5 Emphiteuta priuati non purgat moram, non soluti canonis.
- 6 Argumentum aliquando validum est de emphiteuta ad feudatarium.
- 7 Morae purgatio non inducta à consuetudinibus feudorū, nec à nobis debet induci.
- 8 Contractus feudalis, quia habet temporalitatem à lege, non admittit morae purgationem.
- 9 Mora purgatio aduersus duplicati releuij poenam datur, ex magis veriori sententia.
- 10 Emphiteuta priuati purgat moram non soluti canonis.
- 11 Purgatio morae fundatur super equitate, ex qua iudicatur in causis feudalibus.
- 11 Princeps ex hono, & equo debet admittere vassallum non contumacem, & se obedientiae submittentem.
- 13 Principes debent esse clementes erga vassallos, non angustiando eos ad feudi amissionem, vel poenam.
- 14 Princeps cum vassallis benignè, non tamquam cum infestis agere debet.
- 15 Rex munificus, non debet coangustare vassallos ex angustia temporis.
- 16 Regum Neapolitanorum proprium esse munificos, & benignos, prout etiā extolunt Vtramontani.
- 17 Tribunalia Regni nostri semper solent admittere emphiteutam ad purgationem morae.
- 18 Moram in non petendo inuestituram, purgatam fuisse etiam post triennium.
- 19 Mora duplicati releuij purgari debet ex equitate, dummodo releuium non fuerit solutum ex contumacia, vel contemptu.
- 20 Morae purgatio inmitur equitati, & benignitati.
- 21 Mora purgatio admittitur, quando poena imponitur per sententiam, non autem ipso iure.
- 22 Mora duplicati releuij purgatio, tunc demum admittitur, si Curia non praenisset vassallum, secus autem si spontè ipse venisset ad soluendum.
- 23 Regentes Regiam Cancellariam admittunt vassallum morosum ad soluendum releuium, dummodo per Curiam non fuisset actinctus, ex communi stilo Cancellariae num. 25. & 26.
- 24 Afflict. consuluit vassallo moroso non soluenti releuium, ad euitandum duplicatum, ut petat inuestituram, & faciat depositum de releuio.
- 25 Mora purgatio admittitur, antequam Dominus declarasset poenam esse commissam, & num. 22.
- 27 Mora purgatio alias non admittenda, admittitur de voluntate Domini.
- 28 Mora purgatio, tunc demum debet admitti, si casus id requireret.
- 29 Mora non debet purgari, ubi Curia bis, vel ter interpellasset.
- 30 Mora purgatur in partibus Galliarum, circa poenam non petita inuestiturae.
- 31 Diuersum tempus petendae inuestiturae statutum est in Galliarum partibus.
- 32 Mora debet purgari in petitione inuestiturae, quando non adest poena legalis, sed tantum solus terminus esset appositus.
- 33 Mora releuij non soluti, non purgatur quā releuium permissum est cum iuramento, secus autem sine iuramento, num. 34.

- 35 Doctores non debent structura verborum studere, sed materna deberent vti lingua.
- 36 Duplicatum releuium non debet solui, si vassallus celeri satisfactione moram purgauerit.
- 37 Vassallus à Domino ob necessitatem admissus ad moram purgationem, & non curans purgare, tunc transacta necessitate, amplius non est audiendus.
- 38 Tarda promptitudo non admittit vassallum ad purgationem.
- 39 Mora purgatio admittitur ex iusta causa Iudicis arbitrio.
- 40 Mora non committitur, quando releuium non esset liquidatum.

QVÆSTIO XIII

RO resolutione huius quæstionis, si admittitur purgatio moræ aduersus omissam releuij solutionem in tempore, vel inuestituram nõ

petitam, ad finem euitandi duplicati releuij poenam. fundabimus, & de iure communi feudorum, & de iure Regni nostri moræ purgationem admittendam esse, vnà cum declarationibus infra ponendis.

- Et moram in casu prædicto purgari non posse, suadent iura, nempè *tex. in l. magnam, C. de contrahend. & committ. stipulat. l. trayectitie, S. de illo, cum concordantibus, ff. de action. & obligation. notatur per DD. in l. si in insulam, ff. si quis cautionibus*, ex quibus elicitur vulgata illa regula, quod vbi à lege solutioni est appositus dies, & poena, non datur moræ purgatio post diem, sed poenæ executio, vt est in casu nostro releuij; nam iura feudalia præfixerunt terminum ad petendam inuestituram, quo elapso vassallus feudi priuatione damnatur, in cuius locum successit du-

plicatum releuium, ergò cū habemus diem, & poenam, amplius non est querendum de purgatione moræ, sed de executione, *Sylvan. de feud. recognit. q. 27. num. 1.* tanto magis, quod iura feudalia nil disposuerunt de purgatione moræ, sed potius contrarium, ergò nec nos dicere debemus, prout dicit *Ias. in l. 2. num. 23. latè de hac materia differens, C. de iure emphyt.*

- Quoniam, & fortius in die tacita, adhuc cautum reperitur, vt die tacita appositæ, & elapsæ, adhuc mora purgari non possit, dummodò certa sit dies *Bart. in l. si insulam in quinta oppositione, & l. qui Roma, & l. Flavius, ff. de verb. obligat.* siuè simus in contractibus, prout est feudum, siuè in vltimis voluntatibus, vt ex iuribus ibi allegatis ducit, *Ias. in d. l. 2. num. 73.* ita per has, & alias rationes fundando, quod moræ purgatio non admittitur in emphyteuta priuati, elapso triennio, & de emphyteuta ad feudatarium valida est argumentatio, vt toties supra diximus, & per iura loquentia in vno deciduntur, aliquando alterius quæstiones vt in casibus suis, de quibus Rosental. in princip. sui oper. & Nicol. Intigliol. cæteri; estq; vulgatum, & toties diximus.

- Et in puncto nostræ quæstionis, hanc sententiam videtur tenere *Bald. in cap. 1. quæ sit prima causa benefic. amitt. quæ refert, sed non sequitur Afflic. ibi num. 10.* dicens, quod dum leges feudorum more purgationem non induxere, nec nos inducere debemus, cum & legibus elementiores esse non debemus. Hæc Bald.

- Item contractus iste feudalibus habet temporalitatem legis, scilicet quousq; vassallus obtemperauerit statutis per legem, & ideò non prorogatur, *l. quero, S. inter, ff. locati, & hanc sententiam videtur referre Andreas de Ifern. in cap. 1. vers. quando dies ponitur à lege, quo temp. miles, vbi Præposit. col. 2. & 3. Aluarot. col. 10. vers. quero, cum glos. final.*

Iacob. de S. Georgio in verbo qui quidem inuestiti, col. 9. vers. nunc est videndum, eamq; fundat sententiam, licet ab ea discedat Laurent. Sylvan. de feud. recogn. q. 27. num. 2. & 3. vtens inter alia, & argumento, qd vassallus ob inuestiturā non petitam dominum contemnere, eiq; iniuriam facere videtur, quo calu deducit aduersus delictum purgationē non dari, & Bald. refert Franc. de Ponte decis. 1. num. 13.

Hęc tamen, & alia non obstant, ijs enim respondet *Iason d. loco, tum etiam Andr. Khol. de seruitijs feud. tit. de amiss. feud. num. 60. cum pluribus seq. idemq; Sylvan. d. q. 27. dum contrariam, quam sequitur fundat sententiam, tum etiam Franc. de Ponte d. decis. 1. nu. 14. & seq. vbi maximè respondet ad Bald.*

Contrariam itaque sententiam sequendam esse de iure arbitror, vt aduersus duplicati releuij pœnam, detur purgatio moræ, quam tenuerunt ex Citramontanis, & nostratibus, *Iacob. de Ardizon. q. 43. tit. quibus ex causis excusat. vassall. si intra temp. inuest. non petier. Iul. Clar. in d. feudum q. 49. vers. sed numquid vassallus, Martin. Laudens. in cap. 1. num. 8. quæ fuit prima causa benefic. amict. Afflict. in cap. 1. num. 10. quo temp. miles, & in cap. 1. quæ sit prima causa benefic. amict. Franc. Curt. de feud. par. 4. sub num. 50. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 95. num. 96. Præposit. in cap. 1. nu. 2. quæ fuit prima caus. benefic. amict. Nicol. Mozz. de feud. tit. de substantial. feud. num. 47. Frecc. d. autb. 3. num. 8. Bald. sibi contrarius in cap. Imper. num. 3. de probib. feud. alienat. per Federic. Franc. de Ponte decis. 1. nu. 13. vbi alios allegat Ias. in d. l. 2.*

Ex Ultramontanis hanc sententiam docuere, *Sylvan. de feud. recognit. q. 27. Ludolph. Schrader. de feud. par. 2. nona part. princip. sectio 14. nu. 64. vbi Tirag. & alios allegat, Herman. Vult. de feud. lib. 1. cap. 11. num. 23. Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 59. nu. 1. Io. Sebenciduin. p. 8. de feud. cap. 1. nu. 123. & horum nouissi-*

mè Andr. Khol. de amiss. feud. num. 60. cum seq. & ita iudicatum refert in Senatu Grationopolitano Guid. Pap. decis. 166. & huius sententiæ potiora fundamenta hæc sunt.

Primo, ad hanc suadendam sententiam applicant, quæ tradit *Ias. in emphiteuta in d. l. 2. num. 74. cum seq. fundando, & sequendo sententiam illam, vt emphiteuta priuati elapso triennio adhuc possit moram purgare, sequutus Angel. in l. & si post tres, ff. si quis caution. Bald. sibi contrarius in l. si pacto, quo pœnam, C. de pactis.*

Ex quibus *Iason. fundamentis, illud ad præsentem materiam mihi maximè confert, quod num. 75. dixit, nempè, quòd purgatio moræ fundatur super equitate, l. si seruum, S. sequitur, ff. de verb. obligat. sed in causis feudalibus semper ex equo, & bono iudicatur, ita post alios Rosental. de feud. cap. 1. concl. 5. nu. 10. quid enim magis est equitati consonum, & Principis bonitati cõfert, atque conuenit, quam vassallum fidelem, non contumacem, sese obedientiæ submittentem, atque ad moræ purgationem admicti petentem, recipere, quod propriè in emphiteuta Ecclesiæ, considerauit post *Imol. Ias. in d. l. 2. num. 75.**

Vnde in hac parte suadet *Rosental. d. c. 6. concl. 59. in glosell. E. in fine, dicens, suadeo tamè Dominis, vt clemētia vtantur, neque in hac parte nimis sint rigorosi, nec facilè iudicium ingradientur, propter controuersas has sententias, & ipsam benignitatem, qua altera opinio (pròut hęc, quam sequimur) nitatur sequendo; suadet quod *Bald. dixit conf. 429. vol. 1. quod cum vassallis benignè, & non tamquam cū iustis est agendū, cum, & origo feudorum sit quædam benignitas, & gratia Principis, pròut dicunt DD. Feudistę, qui originem feudorum tractant, pròut latè Nicol. Intrigliol. in princip. suę centurię, Rosental. in principio sui operis in q. illa, vbi de definitione feudi**

di agit, & de origine feud. post alios
glof. — tit. 1. glof. 7. num. 3. hinc Freco.
d. autb. 3. num. 7. de author. Baron. post.
Andr. de Ifern. in d. cap. sancimus, quo
 15 *temp. miles, ait, quòd Rex munificus*
non debet coangustare vassallos ex
circumscriptione temporis, vt refert
Iacob. de Ayell. in d. suo tract. de iure ado-
 16 *ha, quod proprium est Regum, maxi-*
mè Neapolitanorum, quæ benignitas
nostrorum Regum, etiam apud Ultra-
montanos celebratur, ac extollitur,
pròut est videre apud eùdem Rosental.
cap. 6. concl. 6. in glof. F. vbi nostros
Reges optimos exclamat, eòquod per
has poenas, ex lapsu temporis commis-
sas, vassallos non coangustiant.

Et in emphiteusi moræ purgatione
 17 *semper admittunt Suprema nostra*
Tribunalia huius Regni, cum etiam
post latam sententiam devolutionis
rei emphiteutice, ob non solum cano-
nem, ex equitate Sac. Conf. pluries
iudicatum exiit, more purgationem
esse admittendam, ita Vrill. decis. 174.
nu. 3. Redoan. de reb. eccles. non alienan d.
q. 174. Marcell. Calà de modo articuland.
glof. 4. num. 81. Zerul. in prax. Episcop. in
verbo locatio par. 1.

Et in feudis in casu contingenti, ob
 18 *inuestituram non peritam, moræ pur-*
gationem etiam post triennium, iusta
intercedente causa, pluribus vicibus
 ¶ *moram fuisse purgatam, & poenam*
non solutam, refert Freccia d. author. 3.
 19 *num. 7. Quam equitatem, ex qua mo-*
ræ purgatio admitti debet in casu non
soluti releuij, deducit Io. Franc. de
Ponte d. decis. 1. num. 13. & 17. & ex
iure communi seruandam esse, quidè
fundat ex eo, quòd hic casus non est
prouisus à iure feudali, ergo remanet
sub dispositione iuris còmunis admi-
ttentis purgationem moræ, dummodò
non fiat ex còtèptu, & nec ex perfidia,
& hanc esse communem practicam, &
còsuetudinem in Regno nostro testa-
tur idem de Ponte d. decis. 1. nu. 17.

Quam moræ purgationem, eòquod

20 *innitur equitati, & benignitati, omni-*
nò esse admittendam, dicit Herm. Vult.
d. cap. 11. num. 23. lib. 1. ex Afflic. in
d. cap. 1. qua fuit prima causa benefic. ami-
ttend. vbi Martin. Laud. num. 8. & ex
Nicol. Mozz. Rosental. Socc. Syluan. ce-
terisque hanc communem appellat Bursat.
 ¶ *conf. 91. num. 17. & ita fuisse decisum,*
in Senatu Gracionopolitano, refert Guid.
Papa decis. 166. supra alleg.

Secundum huius sententiæ funda-
 mentum, & hoc Syluano placet d. q. 81.
 21 *num. 4. illud est, quod ex regula illa*
deducit, semper enim quòd poena cò-
mittitur ipso iure, purgatio moræ non
admittitur, quando autem non ipso iu-
re, sed per sententiam còmittitur, mo-
re purgatio admittitur, nos autem su-
pra fundauimus, ad finem, vt huic so-
lutioni duplicati releuij locus sit, re-
quiri sententiam, ergo & contra eam
admittitur purgatio moræ, Andr. Khol.
de seruit. feudal. tit. de amiff. feud. ob non
præstit. seruitia num. 62. cætera huius
sententiæ fundamenta require per Af-
flie. Ias. Syluan. ceterosq; supra allegatos.

Si vis autem respondere ad funda-
 menta contrariæ sententiæ, perquiras
 Syluan. d. q. 81. & Ias. loco allegato, vbi
 ad ea vterque latè respondet.

Hanc autem còclusionem affirma-
 tiuam, vt admittatur purgatio more
 aduersus lapsum temporis, ad poenam
 euitandā esse intelligendā, cum infra-
 scriptis declarationibus dicas.

Declaro primo, vt tunc demum vas-
 22 *allus moram in casu prædicto possit*
purgare, si ipse spontè venit moram
purgare nec lógo post tempore, quod
quantum sit, infra videbimus, sicque
obtulisset, secùs autem si Curia præ-
uenisset in petendo, & sic cum attingisset,
tunc enim equitas non est ser-
uanda, sed rigor iuris, vt non admitta-
tur ad moræ purgationem, quia tunc
videtur Regem contendisse, ita Freccia
d. author. 3. num. 8. vbi de hac practica
 23 *post Pernum testatur, & ideo inoleuit*
practica in hoc Regno, quod quando

feudatarius post lapsum tēpus offert Curiaē purgare moram, solet per Dños Regentes fieri decretatio, quod admittatur, dummodò non fuerit actinctus, idest, dummodò Curia non præuenerit.

Hæc practica non solum ex Freccia inoleuit, sed eam tradidere Rosental. de feud. cap. 6. num. 66. glosell. F. Afflic. in cap. 1. nu. 10. quæ sit prima causa benefic. 24 amict. qui dedit aliam practicam, cum alijs cautelis, nempè, vt ante litem contextatam, & vt antequam attingatur vassallus, ipse petendo inuestituram, offerat fidelitatem, & faciat depositum de releuio, ita Afflic. in cap. 1. in princip. quo tempore miles, & hoc esse rationale, dicit Afflic. ibi.

Quòd tantò fortius procederet, si Dominus non adhuc declarasset pœnam esse commissam, Afflic. in cap. 1. num. 15. quo temp. miles, Herman. Vult. d. loco num. 23. vers. caterum, in fine, ¶ Guid. Papa decis. 166. vbi ita decisum refert Grat. conf. 49. num. 23. vol. 1.

Item hæc practica fundatur ex ijs, 26 quæ ponunt post Afflic. d. nu. 10. Sylvanus de feud. recognit. d. q. 81. num. 26. Grat. conf. 49. num. 23. & seq. lib. 1. Rosental. qui alios alleg. conclus. 59. num. 2. in glos. B. dicentes, purgationem more admitti, antequam vassallus vocatus fuerit in iudicium à Domino pro releuio soluendo, quæ omnia intelligas, prout in sequenti declaratione.

Declara secundo, vt morę purgatio 27 in casu, quo non debet admitti, vt adhuc sit admittenda, si constat de voluntate Domini, volentis eam admittendam esse, siuè tacitè per protestationē seruitij, vel aliàs, vt supra diximus, siuè expressè, ita Andr. Khol. de seruit. feud. tit. de amiss. feud. num. 60. & seq.

Declara tertio, & tunc demum ad 28 mittatur purgatio morę, si casus, vel causa euenerit, vt in eo releuij solutio non admittet moram, nec eius purgationem, de qua re vide plenè Rodulph. Schrader. de feud. part. 2. nona par.

princip. sect. 14. nu. 64. vbi alios alleg.

Declara quarto, tunc demum admi- 29 tti purgationem morę, si semel illa commissam fuerit, si verò bis, & sic duabus vicibus Curia interpellauerit, adhuc non admittitur morę purgatio, ita Ias. in d. l. 2. num. 79. Andr. Khol. d. loco num. 79. Angel. in l. traiectione, S. de illo, ff. de actio. & obligat. est tex. in l. si insulam, ff. de verb. obligat. vbi ita intelligit Alex. col. 17. DD. in cap. potuit extra de locato.

Declara quinto, sententiam illorū, 30 qui dicunt non admitti morę purgationem aduersus non petitam inuestituram, & sic pœnæ commissionem, nō procedere in partibus Galliarum, ibi .n. ad similitudinē Regni nostri feuda ob non petitam inuestituram, non caducantur Regi, sed in quantum volet vassallus, quippè Rex ob non peritam inuestituram, statim capit possessionē feudi, & illud tandiū retinet, & fructus suos facit, quandiū vassallus moram purgauerit, qua purgata per vassallū, Rex de nouo illum inuestit, & relaxat feudum vassallo purganti moram, prout de hac consuetudine testatur glo. — ad consuet. Paris. S. 1. & 4. Cassan. in consuet. Burgund. rub. 3. tit. des fiedz, S. 1. vers. quarto quæro, nu. 12. in verbo de dans l'an ou iour, Rosental. d. c. 6. concl. 62. num. 8. 9. & 10. tit. quib. mod. feud.

31 acquiratur, licet in tempore petendæ inuestituræ in Gallia, in diuersis Regnis diuersa vigeat consuetudo, cum in aliquibus, minus anni, & diei, de quo Chassan. d. loco rubr. 3. S. 1. in verbo idem est in comitatu Burgund.

Declara sexto, tanto magis proce- 32 dere morę purgationem in materia caducitatis feudi, quando non adesset pœna legalis, sed tantum esset appositus solus terminus petendæ inuestituræ, tunc purgatio morę semper admittitur, vt in casu inuestituræ Regni Neapolitani consuluit Franc. de Ponte decis. 1. & inuestitura concessa fuit.

Declara septimo, & distingue gratia

33 tia evidentioris declarationis, quod aut releuiū est promissum nominatim in inuestitura, cū iuramento illud præstādi intrā tempus, à lege præfinitum, prout cætera seruitia exprimi solent, cap. 1. de noua forma fidelit. & tunc purgatio morę non admittitur, ratio est, quia iuramento promisit, l. si quis maior, & ibi notant DD.C. de transactio. itā Andr. Khol. exercitat. legal. lib. 1. cap. 1 §.

34 Aut si releuium est promissum cū iuramento nō specialiter, sed generaliter, nempè sub promissione seruitij, secundum formam cap. 1. qual. vassall. iur. deb. & tunc purgatio morę est etiam admittenda, itā Andr. Khol. de amiss. feud. num. 63. qui intricatè loquitur, quia dum orationis structuræ studet, rem ipsam verbis fucatis adhibitis intricat, debent I. C. loqui, si possent, materna lingua, vt res de qua loquuntur, intelligatur, prout obseruatur in Regno nostro, vbi nē pragmaticæ variè interpretentur, à Proregibus vulgari idiomatè eduntur, & sic in Hispaniis.

Declara octauo, non esse locum solutioni duplicati releuij, & sic poenæ, quando vassallus celeri satisfactione

36 moram purgauerit post tempus commissi, itā Iacob. de Ardizon. in sum. rubr. ex iusta causa vassall. excusatur, quem refert Francischin. Curt. de feud. p. 4. nu. 50. Iul. Clar. in S. feudum q. 49. vers. sed numquid, Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 95. num. 46. ex cap. ult. ibi, nisi celeri satisfactione, extra de locato.

37 Declara nono, quòd si Dominus necessitatem habens, vel ob aliud negotium requisierit vassallum, vt moram purgaret, & vassallus illam purgare non curauit, tunc (transacta necessitate, vel finito negotio) si vassallus velit moram purgare soluendo releuium, non est audiendus, quia in tantum Dominus admisisset, in quantum succurrisset necessitati tunc instanti, vel negotio tunc vrgenti, ex rationibus;

38 tum quia sera promptitudo, & tarda non coadiuuat, tum etiam, re adhuc

non integra, cum finitum sit negotiū, itā ex multis iurisibus, nempè ex l. si in lege, S. colonus, ff. locati, l. & si post tres, ff. si quis caution. cum alijs, fundat idem Andreas Khol. d. tit. de amiss. feud. num. 64. 65. & in lib. 1. exercitat. legal. exercitat. 1 §. limit. 2.

Declara decimo, vt admittatur moræ purgatio ex quauis iusta causa, legibus circumscripta, vel iudicis arbitrio, itā Franc. de Ponte d. decis. 1. Iacob. de Ardizon. tit. quib. mod. feud. amitt. rubr. vtrum vassall. vel heres, Rosental. d. cap. 6. concl. 69. in glosell. A.

Declara vndecimo, vt mora non remittatur, quoad releuij quantitas non fuerit liquidata; nam ante liquidationem debiti, non potest dici committi moram, Afflic. decis. 205. Monter. decis. Aragon. 6. num. 5. Bellon. decis. Cen. 12 118. Verall. decis. 298. par. 1. Marescot. var. resolut. lib. 1. cap. 57. num. 12.

ARGVMENTVM.

Moræ purgandæ tempus quantū vassallo concedendum esse aduersus duplicati releuij poenam refertur, & quod celeriter vassallus purgare debet, opinatur Iacob. de Ardizone, qui reiecta contraria Bald. opinione approbatur. Declaratur vocula illa, celeriter, quomodo sit intelligenda in contingenti materia. Refertur opinio dicentium intra modicum tempus moram debere purgari. Et quando modicum tempus hic sit intelligendum, alij iudicis arbitrio reliquerunt. Et quid in Regno nostro seruetur, & quid in emphiteuta.

SVMMARIVM.

- 1 **T**empus purgandæ moræ quantum esse debeat, variant DD.
- 2 Mora debet purgari ex magis equa non.

- nullorum sententia, ob celerem satisfactionem, & num. 5.
- 3 Bald. tenens, quod mora non potest purgari, sed reijcitur, vti rigoris plena sententia, & num. 5.
- 3 Mora debet purgari intrā breue tempus, ex sententia Iulij Clari.
- 6 Celeriter vox, variè apud Latine lingue auctores interpretatur, sed frequentius nullo dato intermedio.
- 7 Celeriter vox, apud Feudistas circa morā purgationem fuit interpretata, idest antequam Curia interpellasset.
- 8 Celeriter vox, apud alios Feudistas, circa morā purgatiouem fuit interpretata, i. spatio tridui, vel bidui.
- 9 Mora potest purgari, ex aliorum sententia, intrā modicum tempus.
- 10 Modicum tempus purgandæ moræ, extenditur vsque ad litis contextationem.
- 11 Mora potest purgari, ex aliorum sententia, vsq; ad sententiam.
- 12 ab emphiteuta, etiam post latā sententiam, & num. 16,
- 13 vsq; ad triennium, ex sententia Syluani.
- 14 Tempus purgandæ moræ ex causis, arbitrarium esse, ex multorum sententia iuadetur.
- 15 Tempus purgandæ moræ arbitrarium, non debet excedere duos menses.
- 17 Tempus purgandæ moræ in Regno nostro arbitrarium esse, & competere ex clausula generali, ex causis, & personis.

QVÆSTIO XIV.

Moram purgati aduersus pœnam duplicati releuij, ob non petitam inuestituram, & solutionē simplicis releuij commissam, tum tacitè, tum

expressè, iam satis superq; in superioribus deduximus. Congruum hic est quærere, an hoc tempus circumscribatur spatio, & meta, an verò illimi-

tatum, & arbitrarium Domino, & Iudici remaneat.

Et quòd spatio circumscribatur, affirmarunt nonnulli, sed variè.

Alij dixerunt, q̄ mora debet purgari celeriter, & sic temporis celeritatē requirit, ut post commissam pœnam Vassallus ueniat ad purgandum morā, soluendo releuium, & petendo inuestituram, qua sententia fundatur in cap. 1. extra locati, ibi, celeri satisfactione sibi consulere Statuisset. hanc sententiam docuerunt Iacob. de Ardizon. in summ. tit. quib. mod. feud. amict. rubr. utrum vassallus, vel haeres, Afflict. in cap. 1. num. 10. qua fit prima causa benefic. amictend. sequens Ardizon. Martin. Laudens. in d. cap. 1. n. 8. Præposit. num. 2. Petr. Nicol. Moz. de substantial. feud. num. 47. sequens Ardizonem, & Syluan. de feud. recognit. q. 27. num. 6. ita tenet Rosental. cap. 6. concl. 59. num. 2. tit. quib. mod. feud. acquir. Canonista in cap. potuit de locato, de Ponte d. decis. 1.

Contra hanc Ardizonis sententiā, tenet Bald. in d. cap. 1. quo temp. miles, dicēs, quod licet dicta Ardizonis opinio sit equa, tñ non probatur aliquo iure, & Bald. sequitur Aluaros. in cap. 1. qua fit prima causa benefic. amictend. Curt. latissimè tit. de amiss. feud. causa vigesimatertia, Anania cons. 2. qui Bald. sequitur, & hanc sententiam tenere videtur Iulius Clarus in S. feudum q. 49. num. 9. sed hanc Baldi sententiam vti rigoris plenam, non videtur fuisse approbatam ab ipso Claro, cum & ipse Ardizonis primam sententiam magis equam fateatur, sic etiam Rosental. d. loco, equissimā fateatur, & Bursat. equiorem appellat cons. 91. num. 17. vol. 1. Aurel. Corbul. de iure emphiteutico cap. 15. limit. 41. per totam, Iason. in d. l. 2. nu. 73. cum seq.

Iulius autem Clar. videns sententiam Baldi, quam ipse sequitur non posse procedere, addit quamdam declarationem, dicendo, quod affirmatiua Ardizonis potest procedere, modò intrā

intra breue tēpus vassallus purget moram, & proponat aliquam iustam causam excusandi.

5 *Henrichus autem à Rosental. d. loco in glossella A, circa medium*, licet ipse in contextu sequatur Ardizonem, & velit discedere ab ipso Ardizone, tamen adhuc cogitur fateri opinionem Ardizonis esse veriorē, & ideo sequendam esse, sed solum addit declarationem, quod ipse in iudicando non discederet ab opinione Ardizonis, dummodò adfit excusatio, etiam si esset colorata, quia ipse accederet Ardizoni, vti equiori, licet contrariam Bald. de iure veriorē arbitretur, & contra *Bald. tenet Franc. de Ponte d. decis. 1. num. 13. & seq.*

6 Quibus post is, succedit declarare vocem illam, celeriter, quomodo sit intelligenda, & quanto temporis spatium circumscribatur, Latinæ autem linguæ authores interpretantur, celeriter, id est, velociter, *Cæsar. lib. 5. Gallic. dixit, Impetrata celeriter, id est, velociter, Cicer. lib. 2. de Fin. celerimeq; multa simul agitantē, quasi nullo dato intermedio tēporis, & Virgil. Aeneid. 1. Tum celerare fugam, patriaq; excedere suadet, Cicer. ad Octavianum, O miseram, & in breui tam celerem Reipublicæ commutationem, quæ celeritas contraria est sedationi, & Horat. odeunt tristes hilarem, tristemq; iocosi, sedatum veloces, ex quibus apparet, quod secūdum Latinæ linguæ authores, hæc vox, celeriter, interpretari debet, nullo dato intermedio temporis.*

7 Sed aliter in hoc passu DD. hanc vocem sunt interpretati, quam supra dicti Latinæ linguæ authores, quippè dixerunt celeriter, id est, antequam vassallus à Domino interpelletur, & sic semper quod mora purgatur à die commissæ poenæ, vsque ad interpellationē Domini, siue ad vocationem in iudicium, semper dicitur fieri celeriter, & locus erit prædictæ sententiæ, ita docuerunt *Afflic. in d. cap. 1. num. 10. quæ sit prima causa benefic. amiet. Syluan. de*

feud. recognit. d. q. 27. nu. 26. Guald. Pap. decis. 164. 166. ubi ita decisum refert, no- uissimè Andr. Khol. de seriat. feudal. tit. de amiss. feud. num. 66. in fine, Grat. conf. 49. num. 23. vol. 1.

8 Alij vocem illam, celeriter, declarauerunt esse intelligendam, & circumscribendam spatio bidui, vel tridui, vt à poena commissa biduum, vel triduum supersit vassallo, vt moram possit purgare, intra quod tempus celeriter, & incontinenti purgata dicitur, ita *glos. in d. cap. potuit, Menoch. de arbitr. iud. cent. 1. casu 7. nu. 8. Rosental. d. loco n. 2. Bald. conf. 157.*

9 Altera est in hac quæstione Doctorum sententia, quod mora possit purgari intra modicum tempus, ita *Iul. Clar. d. q. 49. Michael. Crass. comm. opin. diuers. lib. 2. cap. 1. q. 26. Mar. Socc. conf. 115. vol. 2. num. 21.* & ita esse intelligendam sententiam eorum, qui dicunt vassallos posse admitti ad moræ purgationem, prout refert *Rosental. d. cap. 6. conclus. 59. in glosell. B. & sic quoad vassallus interpelletur, vel vocetur ad iudicium.*

10 Quam interpellationem, extendunt nonnulli vsq; ad litis contextationē, vt vassallus purgando moram, adhuc dicatur celeriter satisfacere, ita *Bald. in cap. potuit, post glos. ibi de locato, Menoch. de arbitr. iud. cent. 1. lib. 2. casu 2. nu. 10. Rosental. cap. x. concl. 34. n. 41.*

11 Alia fuit opinio dicentium, quod vsque ad sententiam exclusiue posset mora purgari, de qua sententia *Menoch. d. loco num. 11. & 12.*

12 Alia fuit opinio practicata in Regno nostro, vt etiam post latam sententiam, super deuolutione rei emphiteuticæ, admittatur more purgatio in emphiteuta, refert pluries decisum *Vrsill. decis. 24. num. 3. Marcell. Calà de modo articuland. glos. 4. num. 81.* alijq; allegati in præcedenti quæstione, & hoc ex equitate nostri Sacri Cōsiliij Neapolitani.

Alij tenuerunt sufficere triennium, alij

alij statim elapso anno, prout refert Syluan. de recognit. feud. q. 100. nu. 2. vers. quanto autem tempore.

14 Alij demum in eam iuere sententiã, vt nihil super hoc tempore sit statuẽdum, sed relinquatur arbitrio iudicis, qui ex causis, locis, personis, qualitate rei, temporis, & aliorum arbitretur, si vel nẽ tempus debet vassallo patrocinari ad purgationem obtinendam, si vel ne fuerit iusta causa, iustumque impedimentum, ita glos. in d. cap. potuit vbi Augustin. Berous num. 142. extra de locato, est tex. in l. si quis, S. seia, in fine ff. de verb. obligation. Menoch. latè d. loco num. 13. Iason in d. l. 2. num. 84. C. de iure emphit. Rosental. d. loco num. 2. in glosell. D. Bursat. conf. 91. nu. 2. vol. 1. Tiracquell. in l. si vnquam, in verbo omnia, vel parum num. 31. C. de reuoc. donat est tex. punctualis in cap. S. ad hoc hic finitur lex, vbi tempus post interpellationem seruitij ad finem poenæ euitadæ relinquatur arbitrio iudicis.

Et licet Aurel. Corbul. de iure emphit. 15 cap. 15. limit. 41. in fine, in materia emphiteusis coarctet arbitrium iudicis, vt hoc tempus non arbitretur vltra duos menses, prout refert Rosental. d. glosell. D.

16 Tamen in contrarium, etiam in materia emphiteusis est practicum in hoc Regno, vt admittatur moræ purgatio, etiam post sententiã, vt supra retulimus, quæ sententiã potest ferri, etiam vltra duos menses, prout respondit Bald. conf. 157. vol. 2.

17 Ex quibus in Regno nostro hæc quæstio est expedita, cum Tribunalia nostra semper iudicant ex equitate in materia purgationis moræ, habita circumspetione vocati, Menoch. d. loco num. 13. Anna singul. 349. & seq. vbi dicit, quod purgatio moræ fit ex clausula generali, si qua mihi iusta causa, l. si quis Titio, ff. de verb. oblig. & etiam in alijs partibus semper fuit admissa equitas, maximè in Sen. Grationopol. Guid. Pap. d. dec. 166. sup. alleg. vide in seq.

ARGVMENTVM.

An Vassallus interpellatus pro releuij solutione, possit moram purgare, non obstante, quod non soluerit statim, & diu post interpellationem steterit? dubitatur, & hoc arbitrium, ex cap. 1. S. ad hoc hic finitur lex, dummodo legitima aliqua subsit causa excusatione digna, hinc omnes sub Menoch. concordare probatur, tantò magis si Dominus tacitè admiserit Vassallum. & declaratur doctrina Andr. Khol.

SVMMARIVM.

- 1 **M**ora purgatio an admittenda post interpellationem à Domino pro releuij factam, distinguitur, & nu. 7.
- 2 Mora regulariter post interpellationem non purgatur, etiam de Regni nostri consuetudine.
- 3 Mora purgatio ex iusta causa iudicis arbitrio admittitur, etiam post interpellationem, dum ex equitate proceditur in poena feudi.
- 4 Tex. in cap. 1. ad hoc hic finitur, ponderatur.
- 5 Vassallus potest contumaciam purgare, si de legitima causa doceat, & excusabili.
- 6 Mora purgatio admittitur etiam vsq; ad liti contextationem, & vsq; ad sententiã exclusiue.
- 8 Mora purgatio debet admitti, quousque non fuerit facta realis executio.
- 9 Tempus purgandæ moræ, post interpellationem annuum currere, ex sententiã Cuiacij.
- 10 Sententiã Cuiacij de anno decurrendo post interpellationem, reycitur ab Andr. Khol.
- 11 Andr. Khol. sentit hoc tempus post interpellationem etiam arbitrium esse.
- 12 Domino volente expressè, vel tacitè, mora semper purgari potest.

QVÆSTIO XV.

Anta in æquitate reperio vim in iudicâdo, iustis tñ ex causis elargiendam, ut hic quære nō sum veritus, an & quando post

interpellationem à Domino factam. Vassallo, ut releuium solueret, & ipso non solvente, moræ purgatio sit admittenda, quippè fundauimus in superioribus qq. tempus ad eam purgdââ, spatium circumscribi, vsque ad interpellationem, qua nãq; facta, Vassallus inobediens, & in perfidia persistens, uti contumax sit iudicandus, & ideo omnino prorsus æquitate destituendus, & ut quasi actinctus à Curia, prout dixi supra in prima declaratione q. 13.

In hac autem quæstione, circa duo est insistendum, pro eius resolutione.

Primo, est discutiendus articulus in genere, an post interpellationem in materia seruitij feudalis detur purgatio moræ.

Secundo, si detur, & intra quod tempus.

Ad primum, licet in superiori quæstione iam satis, superq; extitit fundamentum, moram purgari non posse post interpellationem à Domino factam, ideoq; inoleuisse practicam illam in Regno nostro, quod Princeps, siue eius Collaterale Cõsiliium semper admittere solet ad purgationem, dummodo non fuerit interpellatus, siue alio modo actinctus, vel per Curiam puenctus, ut ex Frecc. & alijs supra diximus.

Tamen, posito illo communi, ac firmo principio, quod in purgatione moræ in casibus amissionis feudi, eiusque poenæ, semper ex æquitate proceditur, limitem illam cõclusionem, ut Vassallus etiam post interpellationem possit moram purgare, ex causa tamen iusta,

4 Iudicis arbitrio consideranda, pro qua sententia facit *tex. expressus in cap. 1. S. ad hoc hic finitur lex.* ubi Vassallus interpellatus à Domino, ut seruitiũ præstaret, & ille, quia non potuerit, diu steterit, & post interpellationem seruitium præstiterit, dicit ibi *tex.* q. bonus Iudex ex causis debet inquirere, si Vassallus in remotis partibus degat, vel si propinquus, vel si sit paratus, uel non, & sic variè ex personis, causisque definiet, & aduertit ibi *tex.* quod proprior Iudex debet esse ad absoluendum, quam ad condemnandum, *Sylvan. de recognit. feud. q. 100. num. 2. vers. quapropter,* hinc colligas, quod etiam post interpellationem datur purgatio moræ, ex iusta causa, arbitrio Iudicis determinanda, ad quem *tex.* vide, quæ discurreit *Friderich Ssbench, & Sonsbecc.* & hunc *tex.* ad hoc propositum, adducit *Andr. Khol. de seruit. feudal. tit. de amiss. feud. ob non seruitia præstita n. 62. vers. nec poenam suffragatur, & nu. 57. 58. & seq.* Hinc *Rosental. cap. x. concl. 34. nu. 41. ex doctrina Ripæ in l. final. q. 31. & seq. C. de reuocand. donat. & l. si in insulam num. 108. & seq. ff. de verb. obligat.* confirmauit hæc, quæ modo dixi, ut Vassallus possit ueram contumaciam purgare, si legitimum impedimentum probare se offert, ob quod excusatione dignus sit, dum ob excusabilem moram, quis debet audiri, secus autem si esset inexcusabilis, licet in contumacia uera, & perfecta esset constitutus post interpellationem, quæ omnia cadunt sub *d. cap. ad hoc,* ut Iudex, etiam post moram ueram, & sic per interpellationem, adhuc debet admittere uassalli excusationem iustè propositam.

6 Hinc nonnulli DD. dixerunt, quod purgatio moræ admittitur, usque ad litis contextationem, ita *Rosental. d. cap. x. concl. 34. num. 41. Menoch. d. locc num. x. & Bald. supra allegati in precedenti q. num. x.* Nonnulli autem, usque ac sententiam exclusiue, ut per *Menoch. d. locc n. 11. in precedenti quæst. & n. 12.*

& in

& in emphiteuta etiam post sententiam, ut dixi supra in precedenti quest.

- 7 Hęc omnia, nempè contextatio, & sententia, fiunt post interpellationem, cum super ea procedatur, & pronuncietur, ergò clare apparet, quod etiā circumscripto arbitrio iudicis, ut supra, adhuc post interpellationem DD. dixerunt admitti purgationem moræ,
- 8 licet ego semper opinarer, ut quoad non fuisset facta realis executio contra Vassallum, semper admittendam esse moræ purgationem, dummodo nō interuenisset cōtemptus, & contumacia uassalli, & aliqua iusta causa intercederet, quæ Vassallum dignum excusatione redderet.

- 9 Ex quibus apparet etiam declaratum tempus, quod indicauimus in secundo capite, prò quo etiam post interpellationem à Domino factam, Vassallo anni spatium superesse, ex sententia Cuiacij existimat Andr. Khol. d. tit. de amiss. feud. ob seruitia non præstita n. 55.
- 10 sed huic sententiæ Cuiacij, non assentit idem Andr. Khol. num. 56. cum seq. tum quia (dicit ipse) lege, tum ratione uidetur destituta, quia si annalis cessatio post interpellationē requiretur, secundum Cuiacij sententiam, quorsum in d. S. ad hoc, Compilatores usi sunt uocula illa, diū, debebant namq; dicere, per annū, & sic quod erat certum, non debuerunt relinquere sub incerto, & obscuro, quæ compilatio feudorum fuit facta post constitutionē Henrich. ut aduertit idem Khol.

- Vnde idem Andr. khol. reincidit in
- 11 Menoch. & aliorum sententiam, ut hoc spatium temporis, quo cessatur, sit relinquendum, ut definiatur à Iudice, quando Vassallus offert purgare moram; nam tempore dictæ purgationis oblatæ, Iudex consideret ex causis, & personis, si sit tempus conueniens, uel causa iusta, ut disponitur in d. cap. ad hoc, & dixi in superioribus.

- 12 Declara hanc sententiam, tantò magis procedere, uolente Domino,

siuè tacitè, siuè expressè moram purgari à Vassallo, etiam post interpellationem, ita Syluan. de recognit. feud. q. 27. num. 22. & 23. Khol. d. loco n. 60.

Et æquitatem in iudicando, maxime quando tractatur de priuatione iuris alterius, semper esse sequendam, ultra apta iura, mihi animaduertit D. Hieronymus Capanus Genitor meus semper reuerendę memoriæ, ob morū candorem, & uitę bonitatem, cuius anima requiescit in cęlis, is enim mihi permultos Iudices rigorosos narrauit, qui eorumq; domus pessimū finem habuerunt.

ARGUMENTVM.

Post moram commissam, fiscus an possit petere interesse releuij non soluti in tempore, dubitatur. Quid de interesse simplicis, uel duplicati releuij. Et quid de interesse seruitij non præstiti in tempore, & non deberi interesse concluditur. Demum contrarijs respondetur. Et quid de emphiteuta cessante à solutione canonis, declaratur.

SVMARIVM.

- 1 Fiscus pro releuio creditor est super feudo, & habet actionem personalem, & hodie realem super feudo. num. 3.
- 2 Vsuræ releuij non soluti, an debeantur, distinguitur, & negatur num. 9.
- 4 Vassallus pro releuio debitor est fisci, qui actionem habet bonæ fidei, & requiritur interpellatio pro soluendo releuio.
- 5 Vsuræ regulariter debentur ex morâ.
- 6 Fiscus est priuilegiatus in casibus, in quibus reperitur priuilegiatus.
- 7 Fiscus potest petere usuras non soluti releuij, si est creditor, secus autem si esset debitor, & num. 11.
- 8 Dominus potest petere interesse, & damna passa, ob seruitia petita, & non præstita.

- ta, quod intellige, & num. 12.
- 9 Interesse releuij cessare debet, quia succedit pena duplicati releuij, & num. seqq.
- 10 Poena non sunt multiplicanda feudatario.
- 11 Tex. in S. fiscus, procedit in contractibus simplicibus, non autem in quibus est apposta poena.
- 14 Emphiteuta cadens, debet restituere rem, una cum fructibus.
- 15 Argumentum de emphiteuta, ad vassallū non valet, quando dispar ratio militat, prout in casu contingenti.
- 16 Vassallo renuente soluere duplicatum releuium, proceditur ad priuationem feudi, remissiuè.

QVÆSTIO XVI

LT quia creditor iure petit interesse à debitore, non soluete post interpellationem ex mora, ideò cū in superioribus circa principium huius tractatus nostri fundauimus, fiscum esse creditorem vassalli prò releuio, & pro illo habere, nè dum actionem personalem verum, & realem, vt latè supra fundauimus.

1 Quæro hic propterea, si post moram commissam, siuè per lapsum temporis, siuè per interpellationem possit petere vsuras releuij non soluti?

2 Distinguo duo capita, aut in simplici, aut in duplicato releuio.

3 Circa primum, si fiscus possit petere vsuras releuij non soluti in tempore, post tñ interpellationem, & videtur posse petere, prò quo recolenda sunt memoria, quæ supra diximus de fisco, & vassallo, circa solutionem releuij, vt fiscus sit creditor vassalli pro releuio, adeòt actionem contra illum habeat super re feudali, & etiam contra tertiū possessorem, vt ex Freccia, cæterisque supra diximus, q. 7. p. 1.

Et è contra vassallus sit debitor prò

4 releuio ipsi fisco, adeòt omninò illud soluere teneatur. Insuper recolendum est, quod actio prò releuio fisco competens contra vassallum potius est tribuenda, naturæ stricti iuris, quam bonæ fidei, vt supra censuimus q. 4. p. 3. Immo interpellationem requiri, secundum vnam sententiam diximus supra q. 14. p. 5.

Quibus positis, succedunt, quæ ordinariè à legum conditoribus, & DD. sunt dicta de vsuris, vt post interpellationem debeantur ex mora contracta.

6 Et licet fiscus in ijs casibus priuilegiatus esse debet, in quibus expressè à iure priuilegio munitur, *Guid. Papa. decis. 536. Decius conf. 581. Franc. Marc. quæst. 78.* & in materia vsurarum, dum est creditor, vel debitor est recurrendum ad ea, quæ statuerunt iura in hac materia, si vel nè, priuilegia fisco dederint?

7 Et in hoc casu vsuras petere posse, suadet tex. & communis ab eodè desumpta conclusio, quod fiscus quando ex contractu remanet debitor, non tenetur ad vsuras, verum si remanet creditor, benè ei vsure soluantur, hæc est particularis decisio *tex. & DD. conclusio in l. cum quidam, S. fiscus, ff. de vsur.* vbi ita concludunt DD. præsertim *Odosfred. Angel. de Aretio, Bald. cateriq; & nouissime D. Io. Franc. de Ponte de potest. Proreg. tit. de regal. imposition. S. 3. nu. 9. cum seq.*

8 Vtteriùs, prò hac parte satis videtur facere ratio, quòd vassallo nõ præstante seruitia debita, & à Don in petita, tunc Dominus potest petere damna, & interesse, quæ passus est, ob illa non præstita, tempore debito, & quando Dominus petijt, ita pro absoluto pertransit *Rosental. tit. de iudicijs, siue controuers. feudilib. cap. 12. conclus. 12. num. 94. & num. 28. & post eum Andr. Khol. de seruitijs feudal. tit. de amiss. feud. n. 59. & 67. firmat hoc idem Iacob. Cuiacius lib. 5. feudorum ad const. Henrich. incip. Imperator, sub tit. de causis amission. feud. in commentar. incip. extraordinariè,*

li qui

qui *Andr. Khol. & Iacob. Cuiacius* expressè loquuntur, vt Vassallus teneatur Domino ad damna, ob non præstitum seruitium, ita *Sylvan. de feud. recognit. q. 100. num. 1.*

9 His tamen non obstantibus, puto euidenti ratione concludendum esse, quod in casu prædicto non debentur vsuræ, ratio est concludens, atq; euidens, quia si ob cessationem solutionis simplicis releuij in tempore, succedit poena duplicati releuij, & sic ex mora in hoc casu datur hæc pœna, si ergò ob moram habet poenam vassallus, & quodammodo interesse soluit, imò & plus, quod trascenderet interesse, quomodo ergò interesse soluendum, & sic duplici onere gravare vassallum, vel duplici poena affligere, cõtra regulam dictantem poenas non esse multiplicandas, *c. odia de reg. iur. in 6.* quod si hoc admitteremus, sequeretur multiplicatio onerum, & poenarum.

11 Contraria non obstant, quia *d. S. f. scus*, procedit in contractibus simplicibus, non aut in quibus poena appositæ est in casu cessationis, alias enim impli-
12 caret, sic etiam nec obstant dicta *Rosental. Andr. Khol. Cuiacij, & aliorum*, quia eorum dicta sunt intelligenda, quando Dominus perijt interesse, vel damna non præstitorum seruitiorum, non autem poenam amissionis, & sic vnicam tantum poenam vult exigere, vel dâna, vel amissionem, sed in hoc casu dominus declarauit voluntatem suam, ob releuium non solutum exigere poenâ amissionis, in cuius locum duplicatum releuium, ergo si vult poenam, quomodo vult interesse, & in casu contrario, petendo interesse, poenam amissionis videtur remittere, at verò cum nos habeamus poenam stabilitam, nempe duplicatum releuium, ideò non procedunt eorum dicta, prout dixi, & reuideatur queso *Rosental. d. loco num. 128.* vbi ait, sed quid si agat Dominus contra vassallum ob seruitia non præstita, &c. ideò dum ob cessationem impossi-

ta est pœna, frustra de interesse querendum est.

13 Ad secundum caput, de releuiio duplicato, hic casus videtur magis dubitabilis, cum à cessatione duplicati releuij, non datur alia pœna, & ideò videbatur dicendû posse peti vsuras per fiscum à vassallo.

Sed in contrarium est veritas, quod vsuræ non debentur, quia solutio duplicati releuij debetur vti pœna, dum in eius locum successit, ob non solutû simplex releuium, vt toties diximus, sed ex mora contracta in non soluendo summam poenæ, ad quam quis est condemnatus, non debentur vsuræ, p quo est clartus *tex. in l. 1. incip. eius summa, C. de fiscal. usur. lib. 10. vbi Luc. de Penna* apertè hoc statuit, & ibi *Bartol. num. 1.*

14 Nec obstat argumentum, quod fieri posset contra hæc, quæ dixi, & est illud; nempe si admittimus validum esse argumentum de emphiteuta ad vassallum, & tunc ob canonem nõ solutum, vel inuestituram non petitam, facto casu caducitatis, tenetur restituere ré, vnâ cum fructibus, ita *Petr. Benintend. decis. 37.* vbi alios allegat; ergo idem in casu nostro dicendum est, vt vassallus teneatur dare rem caducitam, & in eius locum duplicatum releuium, vnâ cum fructibus.

15 Responderetur, quod validum est argumentum de emphiteuta ad vassallum, quando eadem militat ratio, non sic in casu nostro, vbi diuersa ratio militat in emphiteuta, & vassallo, quippè in emphiteuta, eius poena ob cessationem est ipsa caducitas rei, & tunc qui tenetur restituere rem alienam ob interpellationem, vel moram, tenetur restituere, vnâ cum fructibus, prout eò casu esset, emphiteuta restituente rem caducitam vti alienam. In Vassallo autem in casu nostro non cadit restitutio rei, sed tantum poena, cui, vt iam dixi, vsura non accedit. Quid autem,
16 vassallo renuente soluere duplicatum rele-

releuium, sit faciendum, dicam in sequenti, ubi quæro, quod vassallo renuente, soluere duplicatum releuium, quid statuendum contra eum.

ARGVMENTVM.

An ex solo temporis lapsu, an verò requiratur interpellatio, ad hoc, vt Baro teneatur ad duplicatum releuium, non soluto simplici intrà legitima tempora, vel ad interesse fiscus agere possit quæritur, & distinguitur si fiscus teneatur interpellare, vel elapso anno, vel interpellatione facta, agat ad priuationem feudi, & concluditur requiri interpellationem, ad finem interesse petendi, quod intelligendum, est si inuestitura fuerit petita, alias duplicatum releuium debetur, & vassallus renuens soluere duplicatum releuium, tunc priuatur feudo, & moram purgare posse, nisi Curia præuenisset in petendo, & quid de vassallo ignorante mortem, & concordantur dicta hic, & in præced. quæst.

S V M M A R I V M.

- 1 Interpellatione, præ releuio facta, vel tempore elapso, & vassallo renuente soluere, quid faciendum contra illum.
- 2 Interpellationem requiri pro duplicato releuio exigendo probatur, sed negatur n. 5 & nu. 7.
- 3 Vassallus ignorans Dominum seruitio indigere excusatur, si illud non præstiterit, & debet esse interpellatus.
- 4 Interpellatio pro seruitio feudali, non est præsumenda.
- 5 Interpellatio præ seruitio duplicati releuij non requiritur, sed sufficit lapsus temporis, & num. 7.
- 6 Interpellatio præ seruitio feudali non est facienda, quando tempus est statutum,

- quo elapso constituitur in mora vassallus.
- 8 Actio ad interesse quæritur fisco ob releuium non solutum in tempore, contra vassallum, & proprie à die, quo fuerunt expeditæ literæ significatoriales.
  - 9 Interesse releuij nõ soluti, vt debeatur, sufficit, quod sit petita inuestitura in tempore.
  - 10 Loffredi verba remittuntur declaranda.
  - 11 Actio ad interesse ob releuium non solutum in tempore, cur nascatur, non autem ad duplicatum releuium, adducantur rationes.
  - 12 Duplicatum releuium non debetur si petita est inuestitura intrà annum, licet releuio non soluto, bene tamen actio ad illius interesse nascitur.
  - 13 Duplicatum releuium, non autem interesse debetur, si vassallus intrà legitimum tempus, nec petijt inuestituram, nec soluerit releuium.
  - 14 Vassallus adhuc interpellatus præ solutione releuij, non debet soluere interesse, sed feudo priuandus est.
  - 25 Interesse releuij non soluti debentur à vassallo, sciente tempus esse elapsum, secus autem ab ignorante.
  - 17 Vassallus non actinctus à Curia, adhuc purgando moram, euitat interesse releuij.

QVAESTIO XVII

NE materiae aliquid deficiat, hanc pono quæstionem, & si iã satis vulgatam, an si Baro intrà annum, & diem, vel per mensem, non petierit inuestituram, & fidelitatem non obtulerit, verum passus sit labi annum, & releuium non esse solutum. Ideò quæro de duobus, an fiscus teneatur interpellare præ releuio, ad eòt vassallus constituat in mora.

Secundo, quæro facta interpellatione, vel lapso anno, quatenus alteri sufficiat, an fiscus agat ad feudi priuationem.

tionem, & sic ad duplicatum releuiū, vel ad interesse releuij simplicis non soluti, & vide, quæ dico in sequenti quæstione.

- Et quod requiratur interpellatio, suaderetur, nam releuium est seruitium pro illo anno, quo Dominus inuestituram facit, vt alias diximus, quo casu & si vassallus sciuerit Dominum seruitio indigere, excusatur, si nō præstiterit illud, ita *Andr. de Ifern. & Jacob. Aluarot. in cap. 1. S. ad hoc hic finitur lex*, & si teneretur, adhuc nō teneretur præstare, nisi interpellatus, vel requisitus, hoc enim casu seruitia cogitur exhibere, *cap. 1. in princip. in verbo & si sciuerit, de noua forma fidel. vbi Andr. de Ifern. nu. 5. Afflic. num. 26. Bald. Aluarot. Præposit. num. 2. Iacobin. de S. Georgio in verbo & cum pacto il primo num. 6. latè post alios Ludolph. Schrader. de feud. par. 6. cap. 6. nu. 38.* quæ interpellatio ad eò est necessaria, vt ea non sit præsumenda, sed si Dominus illam alleget esse factā, debet in specie probare, *cap. 1. S. vt autem equitas de allodijs, vbi Bald. num. 19. Aluarot. num. 3. Præposit. nu. 2. Afflic. nu. 34. Schrader. d. loco num. 39.*

- His tamen non obstantibus, dico quod in solutione releuij non requiritur interpellatio, sed sufficit lapsus anni, non ad finem exigendi duplicatum releuiū, sed vt currat fisco interesse de releuiō non soluto, quod intelligas, morte denunciata, fidelitate oblata, & inuestitura petita, vt inferiùs aduertam, nè contrarietatis vitio noter, hanc conclusionem probo ratione, & auctoritate.

- Ratione, verū est. n. quod in seruitiorū præstatione interpellatio requiritur, & hoc procedit, quādo non esset statutū tempus ad illud præstandum, vt loquuntur præfari DD. sed quando tempus esset statutum à lege, vel consuetudine, vel pacto, tunc elapso tempore, Vassallus absq; alia interpellatione constituitur in mora, ita *Aluarot. & Præposit. in d. cap. 1. S. ad hoc hic finitur*

lex, vbi Bald. & Afflic. And. de Ifer. in d. S. sed nec alia iustior. num. 44. vbi Aluarot. num. 6. Afflic. num. 4. Schrader. d. loco num. 38. circa medium, quod pro- priè est in releuiō, quod solui debet intrā annum, in quo Vassallus inuestituram accipit, à die mortis feudatarij quo tempore factæ inuestituræ (vt iam ponderavi supra p. 1. q. 12.) releuium debet iam reperiri solutum fisco, dum constitutio loquitur, recepto verumtamen releuiō, quod tempus, consuetudine, & lege statutum est in releuiō soluendo, ideò eo elapso, videtur succedere actio ad interesse, *argum. tex. in l. magnam, C. de contrabend. et committ. stipulation. vel ad resolutionem contractus, vt alias dixi.*

- Authority hoc suadeo ex d. l. magnam, in quo *tex.* post moram commissam, non datur resolutio contractus, & sic priuatio feudi, ita in releuiō deducit consequentiam, *Laurent. Sylvan. de feud. recognit. q. 110. col. mibi 3. vers. quanto autem tempore, in tractat. mibi tom. 10. vbi ait, quod hoc casu, non proceditur ex mora ad resolutionem contractus, & sic ad feudi priuationem, & per consequens in eius locum ad duplicatum releuium, sed oritur actio ad interesse pro fisco contra Vassallum, Afflic. in c. p. nu. 24. circa medium, quo tempore miles, vbi apertè hoc dicit.*

- Probatum ex alia ratione, vt actio ad interesse detur, nō autem ad duplicatum releuium, quia ad illud evitandū sufficit intrā annum petere inuestituram, & fidelitatem polliceri, vt supra dixi q. 12. p. 1. & licet releuij solutio debet fieri intrā annum, tamen si non fiat, non per hoc perditur feudum, cū iam satisfactum sit menti legis feudalis, mandatis, vt ob inuestituram non petitam intrā tempus, amittatur feudum, releuium autem est quædam quantitas, siue ius debitum pro dicta inuestitura, quod si non solvatur, tunc non debet oriri actio ad priuationem feudi, siue ad pœnam in eius locum, cum iam

iam per illa sit satisfactum, sed actio ad interesse non impleti contractus, uel non solutæ quantitatis post moram.

Vide *Loffred. in parasraf. feud. in d. S. 10 firmiter, col. 3. vers. prædictis tamen non obstantibus*, qui & si videatur istis obstare, tamen uide, quæ dicam in sequenti quæstione, ubi eiusdem Loffredi uerba declarabimus, quomodo in simplici, & duplicato releuio sine intelligenda.

Sed hæc ex diametro contraria esse uidentur ijs, quæ diximus supra q. 15. dum negauimus ob celsationem solutionis releuii agi ad interesse.

Sed illa, & hæc intelligas, cum hac declaratione, quod aut uasallus petit inuestituram intra annum, sed non soluit releuiū, aut nõ petit, nec soluit.

Primo casu, dico, quod dum de iure communi feudorum ob non petitam inuestituram intra annum, erat poena amissionis feudi, in cuius locum successit duplicatum releuium, non autem successit ob nõ solutionem releuii, sed tantum, prout dicit *Loffred. in d. c. Imperialem, S. firmiter d. vers. prædictis non obstantibus*, duplicatur releuiū, ex quibus cum sit satisfactum legi, non potest de eius pena quæri, merito cum de pena agi non possit, cum iam uasallus adimpleuerit petendo, ad interessendum est, quia & si inuestituram petit, tamen tenebatur soluere releuiū in tempore, merito tempore elapso, & sic in mora soluendi debitū, debet currere interesse, dum uasallus pro releuio liquidus fisci debitor existat, & ita sunt intelligenda, quæ dico in præsentis quæstione.

Secundo casu, quædo uasallus nec 13 petit, nec soluit, tunc quia non satisfecit legi communi, nempe petendo inuestituram, debet soluere releuiū, nempe penam legis communis, & in eius locum duplicatū releuium, non autem ad interessendum releuii simplicis, quia dū simplex releuium debetur pro inuestituræ renouatione, quæ dū non fuit petita, nec est fuit concessa, merito dum sim-

plex releuium debitum esse nõ potest dici, merito, & uisum currere non possunt, cum debitum non extet, & ita sunt intelligenda, quæ dixi d. q. 15. de Vassallo non petente, nec soluente, alias inuicem inter se hæc dicta pugnant, conferunt quæ sup. dixi hac ead. q.

Declara tñ primo, hæc quæst. eiusq; 14 conclusionem nõ procedere in releuio duplicato, quò casu si fuerit uasallus requisitus ad illud soluendū, & fuerit contumax, uel renitens, nõ oritur actio ad interesse, cū nõ adsit certū præfinitū solutioni tempus, sed agendum puto ad priuationem feudi, put dicam infra hac par. q. seq. ubi uidebimus quomodo sint intelligenda uerba *Loffred. in d. S. similiter, vers. prædictis non obstantibus*.

Declara 2. ut uasallus tunc teneatur 15 ad interessendum nõ solui releuii simplicis, si sciuerit annū fuisse elapsū, alias Vassallo ignorante, & per consequens lapsum anni, excusatur, ita *Bal. & Affl. in c. 1. S. licet, si de feud. defuncti, Schrad. d. 1000 n. 42. in fin. vers. præterea, Freec. d. auth. 3. n. 7. & nos sup. diximus*.

Declara 3. ut adhuc Vassallus possit moram purgare, nisi Curia præuenisset, in petendo, uel exigendo, cum semper de consuetudine sit admittendus ad moræ purgationem, nisi Curia præuenisset, & sic nisi fuerit actinctus à Curia in petendo interesse, ita colligo ex ijs, quæ dixit *Freccia d. auth. 3. n. 7.* & dixi ego sup. q. 15. ubi de purgatione moræ tractaui, quem articulum discurre ego cum D. Io. Arcamone Milite, ac Patrio Neap. Plateæ Portus, ex Ill. Familia Arcamone Aduocato nostri S. C. Primario, & I. C. solidæ, & claræ doctrinæ veridico, mihi sæper obseruando, nec nõ cū D. Parthenio Pitagna similiter eiusdem S. C. Aduoc. nemini secundo, negotiorum dexteritate, vitæ bonitate, iurisq; doctrina pedito, & interrogauit D. Donatum de Lellis S. C. Aduoc. ac I. C. verè consultū speculatiuæ, & practicæ iuris scientiæ, à quo fateor per multa didicisse.

A R G V M E N T V M.

Vassallo renuente soluere duplicatum releuium, quid sit agendum contra eum, An feudo sit priuandus, vel pro interesse excutiendus ex autoritate Loffredi, cuius dicta declarantur; ne nos contrarietatis vitio redarguamur, quæ conclusio intelligitur, vt si vassallus legitimè fuit contumax effectus, vel nisi Curia illum præuenisset in exigendo.

S V M M A R I V M.

- 1 **V**assallus contumax in soluendo duplicatum releuium, priuari debet
- 2 Vassallus contumax debet carere gratia, & priuilegio Regis, & sic debet perdere gratiam duplicati releuij, & nu. 9.
- 3 Contumax videtur dicere, quod non vult vti gratia Principis, & frustra illam inuocare potest.
- 4 Vassallus recusans contumaciter soluere pensionem debitam ex feudo, debet illo priuari.
- 5 Duplicatum releuiū fuit elargitum à Regibus vassallo, volenti morā purgare, & admittenti ad compositionem, secus autem in nolente, quia non receditur cum illo, à pœna iuris communis.
- 6 Vassallus contumax præstare seruitia, regulariter priuatur feudo.
- 7 Vassallus contumax in soluendo simplex releuium, multatur pœna duplicati, sed renuens soluere duplicatum, multatur pœna iuris communis.
- 8 Interesse pœnarum non debetur.
- 10 Citatio trina, vel vna pro trina requiritur, vt vassallus feudo priuetur ob duplicatum releuium non solutum.
- 11 Vassallus adhuc legitimè citatus, nisi fuerit actinctus à Curia, potest moram purgare.

Q V Æ S T I O X V I I I.

Onsequens, hæc præcedenti est quæstio, quid si vassallus ob non petitam inuestituram intra annum, nec solum releuium, fuerit à Domino requisitus, vt solueret duplicatum releuium, ille autem magis inualefcens contra Dominum, & contumax, & renitens fuerit in non soluendo duplicatum, quid ergo erit de hoc vassallo, an ad interesse ex mora, vel ad feudi priuationem ex contumacia sit Domino parata actio.

Et retentis nonnullis terminis, iam præcedentis quæstionis, dico conclusiue, quod non ad interesse, sed ad feudi priuationem sit agendum, quia actio ad interesse tunc datur, quando mora est commissa post tempus à lege, vel consuetudine, vel facto hominis statutum, vt supra nomui in præcedenti quæstione, sed in duplicato releuii soluendo, nullum tempus est statutum, intra quod est soluendum, cum tantum habemus ex consuetudine, vt post annum releuium duplicetur, sed hoc duplicum, quando sit soluendum, non est expressum, sed tantum habemus, quod Curia agere potest ad duplicatum post annum, non autem quod vassallus teneatur ipse soluere, sed cum sit pœna, Curia debet agere ad illam extorquendam, & idè dum seruitij tempus non est præfinitum, sequitur quod non ad interesse, sed ad feudi priuationem sit agendum, quando illud præstare fuerit renitens, vel contumax vassallus, ita ratiocinatur *Andr. Kol. de seruitijs feudal. tit. de amiss. feud. ob seruitia non præstita num. 42.*

- 2 Secundo probo, & solidiori ratione, nam dum hoc releuium duplicatum, eiusq; solutio fuit inducta ex gratia, & mu-

& munificentia Regum nostrorum in locum amissionis feudi, dispositæ de iure communi feudorum, adeo ut Reges nostri munificentissimi, hoc particulari privilegio nos Regnicolas voluerit decorare, ut supra diximus, succedit regula, quòd contumax amittit privilegia, & beneficia, de qua materia *Angel. in l. eum, qui la prima ff. de privilegi. creditor. Afflic. decis. 133. Anna pater singul. 120. incip. contumax Franchis decis. 417. Innoc. in cap. ad petitionem de excusat. Io. Aloyf. Catalan. de indultu cap. 12. ampliatur. 7. num. 18. cum seq.* ergo dum vassallus per contumaciam reddit se indignum hoc beneficio, quid ergo impedimenti erit, quin Dominus ad poenam de iure communi dispositam agere non possit? cum idem sit esse contumacem, & dicere nolo uti hac gratia, abutentes enim Principis gratia, siue beneficio, indigni haberi debent, & committendo vassallus, ob contumaciam, in hanc Principis gratiam, frustra eius auxilium vassallo tribuendum est.

3
Tertio hanc eandem conclusionem
4 *ex Syluan. de feud. recognit. q. 110. firmavit Andr. Khol. de amiss. feud. nu. 42. ut vassallus contumaciter recusans solvere pensionem debitam; priuatur feudo, est tex. in d. S. sed nec alia iustior, que fit prima caus. benefic. amitt. d. S. similiter de probib. feud. alienat. per Federicum.*

Denique facit ad hoc, autoritas *Sygmundi de Loffredo in parasraf. ad tex. in cap. Imperialem S. firmiter vers. predictis tamē non obstantibus de probib. feud. alienat. per Federic. vbi dicit, quòd tunc Regia Camera introduxit soluere releuium duplicatum, si vassallus poenitentia ductus moram purgauerit, sed si vassallus recusauerit, tunc non receditur à iure, nempe à poena amissionis feudi, sed dum hic vassallus renuit soluere, & simplex, & duplicatum releuium, quid standum est, ut feudo non priuatur; prout ius commune disponit*

& hoc voluit dicere Loffred. ut non recedatur à iure communi, itaque dum renuit soluere, priuandus est, semper enim, quòd vassallus renuit præstare Domino debitum seruitium, feudo priuandus est *d. S. firmiter cap. 1. S. ad hoc hic finitur lex*, ex quibus dictis, tum in hac quæstione, tum in præcedenti, apparet, quòd dicta Loffredi sint intelligenda in releuio duplicato tantum, non autem in simplici, cum vassallus renuens soluere releuium simplex, muldatur sua poena particulari, nempe duplicati releuij, sed renuens soluere duplicatum, nullam habet impositam poenam particularem, merito dixit Loffred. ut non recedatur à iure communi.

Item ex alia ratione, quia si admitteremus simpliciter esse intelligendum Loffred. de utroque releuio, sequeretur absurdus intellectus, & est, nam si vassallus contumax in soluendo simplex releuium, deberet muldari poena de iure communi, adhuc esset muldandus duplicato releuio, quia & si poena de iure communi sit amissio feudi, tamen in eius locum successit duplicatum releuium, & ideo bene ob primam contumaciam remanet muldatus vassallus in duplicato.

At vero in secunda contumacia duplicati releuij, quia nulla, ut dixi, de consuetudine est assignata poena, merito recurrendum ad ius commune dictans, ut vassallus contumax in præstando seruitium Domino priuandus sit feudo.

8 Quòd si admittimus hoc duplicatum releuium esse poenam, quoniam ergo iure dicendum est deberi interesse poenarum, merito dum interesse non debetur, iuri communi standum est, & sic debet, meo quidem iudicio, intelligi Loffred. alias contradiceret ijs, quæ diximus hic, & in superiori quæstione.

9 Quarto, principaliter probo, quæ diximus, circa principalem quæstionem, quod in tantum hæc solutio duplicati rele-

releuij debet habere locum, quatenus vellet vassallus, in cuius beneficium est inducta, illa enim nititur ex gratia, & monificentia Regis, sed si ille, in cuius gratiam, & fauorem fuit inducta, hęc consuetudo duplicatè releuij, fuerit contumax huic gratiæ parere, tunc per contumaciam videtur tacitè illi renunciaſſe, cum contumaces omni prorsus legis auxilio sint destituendi vulg. Iuribus.

10 Intelligas tamen hęc, quæ supra diximus, vt adhuc possit moram purgare, & non priuari feudo, nisi fuerit tribus vicibus legitimè citatus, vel vna pro tribus, competenti termino dato ad soluendum, *gloss. in cap. 1. S. vt autem equitas in verbo legitima de alodij vbi Bald. num. 23. Aluarot. num. 3. Afflicti. in cap. 1. S. licet num. 13. si de feud. defuncti Ludolph. Scrador. de feud. par. 6. cap. 6. num. 42.*

11 Intelligas secundo, ut etiam si fuisset ter legitimè citatus, adhuc possit moram purgare, nisi à Curia fuisset actinſus, vt quia præuenisset in petendo, vel exigendo, vel alias contra vassallum contumacem exequedo, ut dixi supra in præcedenti quæst. in tertia declaratione, & de vassallo renuente præstare seruitium Domino, ut sit cõdemnandus, uides sequentes allegationes eximij I. C. Io: Angeli Pisanelli, quæ mihi ad manus peruenere, sua manu propria firmatæ.

Summarium Allegationũ Io: Angeli Pisanelli.

- 1 **V**assallus contumax in præstando seruitia debita, & necessaria Domino, debet condemnari feudi priuatione.
- 2 Vassallus conuentus pro seruitio, debet dicere, quòd est paratus ad euitandam caducitatem.
- 3 Feudum tunc amittitur ob non præstationem census, quando non fuerit promissus, secus autem si promissus.
- 4 Præstatio sonaliorum faciendæ Comiti, vt Domino feudi dicitur feudalitatis.

- 5 Fidelitas inest feudo.
- 6 Vassallus negas feudi qualitatem, & persistens in negatione, priuandus feudo est, quia ex dolo videtur facere num. 7.
- 8 Contemptus Domini dicitur, si res feudalitatis venditur pro franca, & libera.

IN hac causa, dico omnino conuentos esse condemnandos, duplici ex capite primo, quod dum uiderunt seruitium debitum pro bonis feudalibus, de quibus agitur, ex præsentatione priuilegij, non obrulerunt illud, nec quæsierunt moram purgare, imo in negatione persistenterunt, quo casu constituti fuerunt in mora, & omnis rectus Iudex debet inclinare ad eos condemnandum, *S. ad hac inc. 1. hic finitur lex*, debuerunt enim dicere se paratos esse, postquam in iudicio conuenti sunt, ut euitare possent caducitatẽ, prout eos admonet Rex Robertus *in cap. Regni nolimus sub rub. qui Barones, vel feuda tenentes*, recusant enim facere seruitiũ pro quo feudum datum est; est una de iustioribus causis amittendi feudũ, *tex. in cap. 1. S. sed nec alia iustior, qua fuit prima causa benefic. amict. & ita in spe per illum tex. tenet Bald. in cap. qua in Ecclesiarum col. 3. vers. & nota*, quod si feudum de constituto, & licet uideatur tenere, quòd per non præstationem census non perdatur feudum, hoc tamen non habet locum, quando feudum fuit principaliter concessum per illam præstationem, ut casus iste, tantum soluebat pro feudo par unum sonaliorum, & sic propter istam præstationem, & recognitionem directi dominij fuit facta concessio, & hoc est principaliter, & idè ea sic non soluendo, perdatur feudum, ut latè distinguit *Ias. in pralud. feud. char. 7. ibi aut feudum est tale*. Nec nos sumus in difficultate contractus censualis, quod iam apparet, quòd res erat de feudo Comitatus Murchoni, & feudum nũcupatur, & ut res feudalitatis concessa fuit, præstatioq; sonaliorum erat Comiti

ARGVMENTVM.

5 miti, vt Domino Murchoni faciendâ,
& sic non opus est intrare difficultatē,
si redditus præsumantur feudales, de
qua per *Afflicti. dec. 129.* Imò expressè
est reseruata fidelitas, quæ est de pro-
pria natura feudi, *cap. 1. §. fin. per quos
fiat inuest.* per quod ita concludit *Guid.
Papa decif. 551. col. 4. ibi, licet enim,* &
per conlequens, post quam constat cō-
cessionem esse secundum naturā feu-
di, debet feudalis iudicari, *vt declarat
idem Mazeus in-constit. constitutionem di-
uæ memoriæ col. 9. vers. item Baronia.*

6 Secundo capite debent condemna-
ri, quod venditores scienter subtacue-
runt esse feudalia, immò vendiderunt
prò francis, & liberis, & in eadem per-
fidia perstiterunt etiam post litem mo-
tam, quo casu succedit, quod qui ne-
gat rem esse feudalem, si conuincatur,
perdit feudum, ita *Imoc. in cap. ceterum
in fine de iudicijs, quem sequitur Angel. in
l. fin. ibi, habet locum in emphiteuta, ff. de
reiuendicat. sequitur Iacobin. in sua inue-
stitura in verbo dictiq; vassalli promiserūt
recognoscere dictum feudum, col. 7. vers.*

7 *aduertat tamen vassallus,* & in casu no-
stro dolosa fuit negatio, quòd ille per-
sonæ nominatæ in priuilegio feudi sūt,
quæ in alienatione, & iam nunc facta
intimatione priuilegij, & cōtestata lite
perstunt in negatione, quo casu nul-
la datur excusatio, *per tex. in c. vassalli
lo primo, & in cap. vassalli lo secondo, ff. de
feud. defuncti, vbi cōmuniter DD. & cum
his concordat Alex. in l. si domus, §. si
fundus, col. 3. ibi, & tene menti, de leg. 1.*

8 Quis enim maior contemptus consi-
derari possit, quam tenere rem feudi
obligatam ad fidelitatem, & ad præ-
stationem, & vendere eam prò franca,
& libera scienter, & persistere in ne-
gatione vsque ad sententiam, & sic,
qui velit rem tenere, vt ex toto suam,
vt declarat *Alex. vbi supra,* quare his
breuibus contentus, concludo omni-
no possessores esse condemnandos.

10. Angelus Pisanellus.

Restitutio concessa Combaroni pupillo
minori aduersus lapsum temporis ad
pœnam duplicati releuij, si quæ solu-
enda esset, vel aliam pœnam secun-
dum diuersitatem locorum, vel pœnā
ipsam caducitatis, an prosit maiori
Combaroni, disputantur, & an in Re-
gno nostro hæc possint practicari re-
fertur decretum Regiæ Camerae Sum-
maria, vt pupilli soluant modo, & for-
ma, prout maiores. Distinguitur de
feudo diuisim, vel indiuisim per pupil-
lum, & maiorem possessore. Conferunt
quæ de canonis emphiteutici solutio-
ne dicuntur, & Afflicti autoritate af-
firmatiua recipitur sententia. Decla-
ratur Rosental. sententia contra Af-
flicti. Et quando delictum vnus Com-
baronis alteri noceat, vel è contra,
non delictum vnus, vel seruitium al-
teri proficiat.

SVMMARIVM.

- 1 **R**estitutio concessa minori ad pœnam
inuestitura non petita, an prosit ma-
iori combaroni, & tunc consideratur in
hac materia feudum Longobardum, &
simultanea inuestitura in personis duo-
rum.
- 2 Releuium non debetur de feudo, vbi viget
ius cōmune feudorum, & sic Longobar-
dorum.
- 3 Pupilli hodie in Regno nostro soluant rele-
uium, prout maiores, ex generali decre-
to, & num. 5.
- 4 Restitutio respectu releuij duplicati solu-
tionem, non potest considerari in Regno
nostro, sed bene circa caducitatem, &
non petitam inuestituram, & nu. 6. 19.
- 5 Minor atas feudatarij, hodie in Regno
non excusat à solutione releuij.
- 6 Restitutio aduersus non petitam inuesti-
turam,

- turam, concedendam esse probatur.
- 7 *Quæstio de restitutione à Bammacario in decisa, deciditur ab Authore.*
- 8 *Restitutio concessa minori possidenti feudum indiuisum, cum maiore prodest maiori, & decisiones referuntur.*
- 9 *Restitutio concessa minori possidenti feudum diuisum cum maiore, non prodest maiori.*
- 10 *aduersus indiuiduam canonis solutionem, prodest maiori coempteute.*
- 11 *Diuisio feudi ubi facta est gratia commo- ditatis à Combaronibus, licet feudum ipsum remaneret indiuisum in substan- tia, restitutio concessa vni, adhuc prodest alteri.*
- 12 *Minore, & maiore succedentibus in feu- do, restitutio concessa minori prodest maiori.*
- 13 *Restitutionem concessam minori non opi- tulari debere maiori, proponitur ex Ro- sental.*
- 14 *In indiuiduis, delictum vnius nocet alte- ri, non autem ut non delictum vnius, profit alteri detinquenti.*
- 15 *Rosentalis doctrina procedit in feudo di- uiduo, non autem indiuiduo.*
- 16 *Feudo existente indiuiduo, tunc seruitium vnius Combaronis prodest alteri Com- baroni non seruienti.*
- 17 *In indiuiduis, quod prodest vni, prodest alteri.*
- 18 *Priuelegium concessum minori, prodest maiori existenti in communi, & indiui- so cum ipso minore.*
- 19 *Prescriptio centenaria opus est contra pri- uatum, quando ipse, & Ecclesia posside- ret prò indiuiso.*

QVÆSTIO XIX!

HÆC quæstio, vt bre- uibus agam, dupliciter potest intelligi, & du- plici via potest locum habere, aut in feudo Longobardo, in quo viget ius commu- ne feudorum, vt omnes succedant, cap.

omnes filij, si de feud. defuncti. Afflicti in cap. 1. nu. 27. quo temp. miles, Aut con- sideremus eam, si essent duo de bene- ficio inuestiti, & tenerentur soluere releuium, vel aliud facere, & quando manus Domini feudum mutaret, pro- ut est in Francia, vt diximus supra in prima par. q. 1. & in princip. presentis partis quæst. 1. & 5.

In Regno autem nostro Neapolis, & Sicilia ultra pharum, ut dixi supra hac ead. par. q. 11. praticari non po- test, cum in eo, in illis feudis, in qui- bus ius commune feudorum viget, seu Longobardorum nõ soluitur releuiũ, prout testatur preceptor meus *Ostau. Bammacar. in cap. si minori q. 5. num. 25. si de feud. defuncti. dixi supra p. 1. q. 17.* Tum si quod releuium esse soluendum, adhuc in Regno nostro esset expedi- tum, cum minor non obstante pupilla- ri etate teneatur soluere releuiũ, mo- do, & forma, prout maiores soluunt, prout testatum reliquit *Io. Aloyf. Mormil. in const. post mortem n. 8. Rouit. in pragm. 2. de offic. procur. Cesar. S. item volumus num. 4. & nos infra q. 21.*

Et sic quæstio hæc in Regno nostro non potest praticari in feudo Longo- bardo, nec in minori etate, ut per eã concedatur restitutio aduersus non- factam solutionem releuij, dum solu- tio ipsa cessat, aduersus quam solutio- nem non potest praticari, cum fiscus (ut modo dicam) exigat releuium a minoribus, sed benè potest praticari, respectu caducitatis, ita *D. de Ponte in lect. feudal. lectio. 2. nu. 51.*

Benè uerum dico, quod potest pra- ticari ex clausula generali, nempè iu- sta causa, ut isferius dicam, & dicit *Bammacar. in d. cap. si minori, quæst. 4. num. 21. cum sequentibus*, cum ob sim- plicem minoris etatis causam, restituo- tio non sit concedenda, cum ea non excuset in Regno, cum per decretum generale Reg. Cam. Sum. in Collate- rali Consilio, adhibito voto Sac. Regij Consilij Capuanæ fuit per uiam legis deter-

deternatum, quod pupilli soluant relevationem, modo, & forma, prout maiores solvant, prout refert Io. Aloys. Mormili in hac const. post mortem, & nos aliàs de eo diximus, & dicemus, ergo uides, quòd in hac solutione releuij, nulla est faciendâ ætatis differentia, cum pupilli æquati sint in hoc maioribus, consequens est, ut ex clausula generali, si qua iusta mihi causa, restitutio concedenda sit minori, non aut ob ipsâ minorem ætatem, ut dixi, sed ex causa illa, ex qua etiam esset concedenda maioribus, ut infra dicam, cum aliàs de iure communi esset concedenda restitutio minori, aduersus non petitam inuestituram ob solam minorem ætatem censuerunt, glos. in d. cap. si minori, ubi Aluarot. & Feudistæ omnes, & hanc esse communem docet Curtius de feud. p. 4. num. 46. Iul. Clar. in S. feudum, q. 49. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 95. nu. 93. & ita in pupillo, ut sit restituendus aduersus lapsum temporis, vide quòs allegat Intrigliol. d. loco quæst. 94. num. 91. Resental. de feud. cap. 6. conclus. 41. nu. 2. in glosell. A. & B. & sic in Regno nostro respectu ætatis, hæc quæstio practari non potest, sed bene respectu, & quatenus cõpetat restitutio aduersus lapsum temporis ex iusta causa, prout dicit idem Bammacar. d. q. 4. & nos infra q. 21. hac ead. par.

Hanc quæstionem in materia inuestituræ, & poenæ ob eam non petitam, post Odofred. in summ. & ibi additionem incip. facta inuestitura sollènter, quid vassallus Domino teneatur fol. 29. nu. 3. Bammacar. in d. cap. si minori q. 5. num. 25. excitauit, eamque indecisam reliquit, indicando tantum duo iura.

Ego verò distingo, aut feudum possidetur pro indiuiso à minore, & maiore. Aut possidetur pro diuiso, & quilibet solueret suum releuium.

Primò casu dico, concessam restitutionem minori, prodesse maiori, ratio est, quia sumus in indiuisis, quorum natura est, ut indiuiduum sit iudicij,

ex tex. in l. si communem, ff. quemadmod. seruit. amitt. aut enim poena committi debet quoad vtrumq; aut quoad neutrum, glos. in d. l. si communem, & in l. vnica, C. si in comm. eademq; causa restit. postulet. Afflic. in constit. obscuritatem nu. 22. ubi ita decisum refert, & decis. 213. ubi etiam ita decisum refert ex autoritate Bald. in l. 2. S. sed vtrum in fine, ff. de minoribus, Sfort. Odd. de restit. in integr. q. 46. art. 4. num. 10. Muscatell. par. 6. glo. in integrum num 8. Imbrian. de 1. & 2. benefic. cons. 3. num. 65. Reg. Tapia in const. minorum iura num. 4. & seq. Seraph. decis. 957. in fine, Carocc. in suis decision. casu 65. nu. vlt. Anna singul. 73. Pelliccia ad consuet. Auerfan. num. 356. Bursat. cons. 393. num. 4. vol. 3.

Secundo casu, si causa extet diuidua, ut quia feudum possideretur pro diuiso, tunc restitutio concessa minori non iuuaret maiorem, est decisio particularis in l. vnica, C. si in comm. ead. causa rest. postul. notat Afflic. d. decis. 213. cæteri; DD. supra allegati, hoc idem distinguendo firmant.

His accedat decisio ferè punctua listro in solutione canonis, quæ pariter indiuidua reputatur, nisi aliud Dominus voluerit, & nos alibi, & tunc refert decisum Petr. Benintend. decis. 4. cõquod hæc solutio indiuidua est restitutione concessam minori in casu prædicto, prodesse maiori, & sic maiorem non teneri ad poenam, ex d. l. communem.

Ex quibus, idem dijudico, quòd si feudum indiuisum esset, sed ipsi Cõbarones, propter eorum commoditatem inter se diuisum amicabiliter, & fraternè haberent, vel in focalibus, vel in introitibus, ut adhuc indiuidua sit releuij solutio, & restitutio cõcessa minori, nõ prodest maiori, quia hæc diuisio non præiudicat Domino, Caualecan. decis. 30. n. 121 circa principium, Afflic. decis. 153.

Et propriùs accedendo ad materiã feudi, quòd indiuiduum est, & pro indiuiso, ut plurimum possideri debet, & ad

ad illud succedens minor, & maior, ut restitutio concessa minori ob non petitam inuestituram optulerur maiori succedenti cum eo, probauit *Afflicti* in cap. *sancimus* num. 64. quo temp. miles; vbi ex autoritate Bartol. & aliorum concludit, quod succedentibus minore, & maiore in feudo, iisque non petentibus inuestituram, tunc restitutio concessa minori, prodest maiori sequitur *Sylvan. de feud. recognit. q. 58.* & in hoc ferè casu consuluit *Afflicti* sequendo *Bursat. conf. 293. num. 4. & 5. cum seq. vol. 3. Caualecan. d. decis. 30. num. 231. circa medium, Rosental. de feud. cap. 6. concl. 41. num. 2. qui in glosell. C. circa finem* discedit ab hac sententia, vt maiori non profit restitutio concessa minori, ea adductus ratione, dicens, quid enim impedit minorè vt i, & plene frui parte sua feudi, vbi focij pars aperitur, quod si aliud diceret, sequeretur, vnum absurdum, dicit *Rosental.* quod tunc portio Combaronis minoris amitteretur ob feloniam à maiore commissam, vel è contra, vt ob feloniam ipsam à Combarone commissam feudi pars amisit, non verè amittenda realiter ob non delictum alterius, quæ duo omnia absurdiora forent, de quo secundo inferius.

Sed hæc doctrina *Rosental.* benè procedit, quia in indiuiduis delictum vnus nocet alteri, vel implementum vnus iuuat alterum, sed non conuertitur, vt non delictum vnus, iuuat delictum alterius.

Secundo, doctrina *Rosental.* procedere debet in feudo diuiduo, dum admittitur diuisionem feudi, reluctante iure feudorum, & sic in feudo diuiduo intelligenda est doctrina *Rosental.*

Hinc per coniunctionem, & connexitatem, quam Combarones habent ratione personarum, & feudi, dixit *Bal. in d. cap. 1. quib. mod. feud. amitt.* quod si ex Combaronibus vnus delinquat contra Dominum in non præstando seruitia, vel aliter, & alius non delin-

queret, sed seruiret Domino defendendo illum; tunc seruitium istius Combaronis seruiens, prodest alteri deficienti, per *tax. in l. si is, qui duos, ff. de liberal. causa, & ex l. si ita, ff. de manumiss. test. dicit idem Bald. conf. 301. vol. 3. quem sequuntur Afflicti. in d. cap. 1. nu. 49. eius dicti afferens rationem, quia in indiuiduis; quod prodest vni, alteri quoq; prodesse dicitur *l. Aristot. ff. que res pignor. obligat. poss. simile dixit Bart. ex eadem ratione indiuidui, & connexitatis in l. 1. C. si in comm. caus.* quod priuilegium fratris, qui minor est, vt contra maiorem non currat, eiq; competat, dummodo stent in indiuiduo, & in communi, vbi alia allegat iura idem *Bald. in cap. 8. S. & si clientulus, de alienat. feud. l. 1. notab. 1. C. de transaction. vbi comendat hanc Baldi sententiam, & in l. si emancipati col. 3. C. de collation. Felin. in cap. 1. col. 3. de prescription. Alexand. conf. 122. col. 6. vol. 4. Ad quod facit dictum *Abbat. in cap. ad audientiam de prescription.* vbi per supra dictas rationes concludit, quod si Ecclesia, & priuatus possiderent rem in communi, & indiuiduo, tunc ratione indiuiduitatis, & connexitatis prescriptio centenaria esset opus, vt prescriberetur etiam contra priuatum, ita *Felin. in cap. 2. extra de Iudeis.***

Ex quibus, & alijs rationibus concludit *Bursat. d. conf. 393. sub num. 7.* in casu simili, de non petita inuestitura, vbi erat frater minor, & maior, vt restitutio concessa minori, adhuc iuuaret maiorem,

Hæc questio potest etiam praticari in Regno nostro in feudo Longobardo non ad euitandam releuij solutionem, cum de eo, vt dixit *Bammacar.* non soluatur, sed ad euitandam graducitatis poenam, quæ est poena de iure communi feudorum, cap. 1. quo temp. miles, cum concordantibus, de quo vide quæ dixi p. 1. q. 17.

to fortius seruitium ipsum, prout est releuium.

ARGVMENTVM.

Restitutio concessa minori aduersus solutionem duplicati releuij (si quæ cõcedenda esset) vt non prosit maiori, quando releuij solutio diuidua facta esset voluntate Domini, declaratur.

SVMMARIVM.

- 1 **R**estitutio concessa vni, non prodest alteri, quando solutio diuisa fuit a Domino, vt ab vnoquoq; exigat partem.
- 2 Decisio in solutione canonis facti diuidui, refertur.
- 3 Releuij solutio potest diuidi per Regem.

QVAESTIO XX.

X secundo capite distinctionis in precedenti questione examinata, inferas, quod quando voluntate Domini releuij solutio diuidua fit, vt quia Dominus iam fuit cõtentatus exigere ab vnoquoq; Combarone suam medietatem, tunc restitutio concessa minori, non prodest maiori, ita Sfort. Odd. de restit. in integr. par. 1. q. 48. art. 5. ex tex. in cap. ad audientiam de prescription. quem vti notabilem commendat eandem sequendo sententiam Rosental. d. cap. 6. conclus. 41. num. 2. & in glosell. C. DD. in d. c. ad audientiam, & in canonis solutione diuisa à Domino, ita censuit Rota Romana, seu vt melius dicam, Bononiens. teste Benintend. decis. 4. num. 2. Aurel. Corbul. de iure embp. cap. 5. num. 34.

- 1 Et quod releuij solutio diuidi possit, est clarum, nam si voluntate Domini, diuiditur feudum ipsum, ergo tã-

ARGVMENTVM.

Minor ætas feudatarij, an faciat illum restitui aduersus pœnam duplicati releuij ob inuestituram in tempore non petitam, nec releuium solutum, quaeritur, & de vario in Regno nostro ætatis statu differitur circa feudalia, & minorem. 14. annis, ex solo minoris ætatis capite restituendum esse concluditur, quod in fœmina minore duodecim annis extenditur, limitatur in minore ex dolo versante, limitatur, & in Regno nostro, ex generali decreto, vt minores teneantur petere inuestituram, fidelitatem iurare, & releuium soluere, prout maiores. Et quid in Gallia seruetur ponitur, & quid in Saxonia.

SVMMARIVM.

- 1 **M**inor an sit restituendus aduersus lapsum temporis petenda inuestitura, vel soluendi releuium de iure communi feudorum, & de iure Regni.
- 2 Minor ætas multas habet gradus.
- 3 Ætas quatuordecim annorum perfecta est in Regno quoad feuda.
- 4 Minor ætas consideratur in feudis, vsque ad 14. annos, & non ultra.
- 5 Minor ætas de iure Saxonico consideratur vsque ad 13. annum cum dimidio in masculo, sed in fœmina vsque ad duodecimum completum.
- 6 Restitutio ex capite minoris ætatis concessa est minori 14. annis aduersus pœnam caducitatis, ob non petitam inuestituram, ex sententia feudistarum Vltromontanorum, & Citramontanorum.
- 7 Tex. in cap. 1. quo temp. miles, in verbo infamia, legitur secundum nonnallos, infamia.

- 8 *Pupillus excusatur si non petijt inuestituram.*
- 9 *Fœmina, licet aliàs dicatur maior, quando est duodecim annorum, tamen quod spectat ad feuda dicitur minor vsque ad 14. annū, sicut masculus, & restituitur ob non petitam inuestituram in tempore.*
- 10 *Restitutio non est concedenda aduersus nō petitam inuestituram, quando pupillus dolosè versatus est in non petendo ituram.*
- 11 *Proximus pubertati non est restituendus aduersus non petitam inuestituram, contra Andr. de Ifern. concluditur.*
- 12 *Proximo pubertati, & doli capaci, petenti inuestituram à Domino, annus ad soluendum releuium currit.*
- 13 *Andr. de Ifern. doctrina de proximo pubertati, declaratur.*
- 14 *Minor habens tutorem, non excusatur à petitione inuestiturae.*
- 15 *Minores in Regno nostro Neapolitano nō obstante minori etate, debent soluere releuium, ex generali decreto Supremorum nostrorum Tribunalium, in Collaterali Consil. & soluent modo, & forma, pro ut maiores.*
- 16 *Maiores, & minores equiparati sunt circa solutionem releuij.*
- 17 *Restitutio non est petenda ex solo capite minoris atatis, sed ex alia iusta causa.*
- 18 *Deciso in causa Principis Bismiani concedens restitutionem aduersus omissam denuntiationem ob minorem etatem, hodie remanet correctā.*
- 19 *Sententia, dicentium concedendam esse restitutionem aduersus non petitam inuestituram, & ob minorem etatem, corrigitur in Regno nostro.*
- 20 *Sententia illorum, qui dicunt restitutionē esse concedendam aduersus fidelitatem non iuratam, corrigitur in Regno nostro.*
- 21 *In Gallia Dominus dat tutoribus pupillorum dilationem soluendi releuium vsq; ad tempus legitimum.*

QUESTIO XXI.

Inorem etatem iustam esse causam concedendi restitutionem in integrum, id satis superq; patet in poenis, contractibus, cete-

1 rilq; sed an hoc sit perpetuum in nostra materia, ut ob simplicem minorem etatem feudatarij ipse sit omnino restituendus aduersus duplicati releuij poenam, quæ quidem quæstio per plures habet articulos, super quibus distinctè insistam, quid de iure communi feudorum, quid autem de iure Regni nostri.

Prò quo ponendudium dico, quòd
2 minor etas multifariam consideratur, vsque ad vigesimumquintum annum de iure communi, vsque ad decimumoctauum de iure Regni nostri, ut in constit. Regni minorum iura. Item & vsq; ad decimumoctauum annum suos etiā habet gradus, ut vsque ad septennium dicatur infantia, à septennio ad decimumquattum, pupillaris etas, à decimumquattum ad decimumoctauum dicitur etiam minor etas, circa alia,
3 sed in feudalibus dicitur maior etas, & prò maiore habetur, & dicitur etas perfecta in Regno nostro, ut in pragm. ult. sub tit. de minor. de qua Franck. decis. 650. num. 13. Andr. de Georgio alleg. 16. & passim Regnicole nostri.

Quæ minor etas in feudalibus extenditur vsq; ad 14. anni, & non ultra, ex
4 tex. in cap. si minori, Si quis decefferit, si de feud. defunct. Friderich. Schenck. de feud. cap. 1. num. 7. vers. sexto, quæ fuit prima causa benefic. amittend. Gothofred. Antonius disput. feud. 8. thes. 8. sub lit. E, tit. de renouation. inuest. dicens, quod iure Saxonico ad tertiumdecimum annum cum dimidio extenditur, ita Herm. Vult. de feud. cap. 7. num. 64. & in

in pupilla ad duodecimum annum complerum, *Curt. iun. de feud. par. 4. num. 46. Io. Borcholtien de feud. c. 8. n. 17. Ludol. Schrader. par. 6. cap. 2. num. 25. Rosental. cap. 6. concl. 41. num. 25. Gothofred. d. loco, quidquid in contrarium differit Laur. Syluan. de feud. recognit. q. 61. ut inferius dicam.*

Minorem autem quatuordecim annorum ex capite minoris ætatis esse restituendum, & excusari à pœna caducitatis feudi, ob lapsum temporis, non petitæ inuestituræ, cæteraq; non facta, de iure communi feudorum, concludunt ex Ultramontanis, & Citramontanis, *Iacob. de Beluis. & Martin. Laudens. in cap. 1. num. 14. quo temp. miles, Petr. de Rauens. & Friderich. Schench. num. 4. Ardizon. rub. 72. in summa, Iacob. de S. Georgio in verbo quiquidem inuestiti, num. 50. Vldar. Zasius de feud. par. 8. num. 7. Laurent. Syluan. de recognit. feud. q. 93. Ioannes Scheneiduuin. par. 3. num. 101. & par. 5. num. 29. 46. & 73. Franc. Sonsbecc. de feud. p. 7. num. 15. Mattheus Vuesembec. de feud. cap. 8. num. 7. Ioan. Borcholtien cap. 8. num. 16. Herm. Vult. de feud. lib. 1. cap. 7. num. 64. Ludolph. Schrader. par. 6. cap. 2. num. 25. & cap. 4. num. 19. Hartm. in pract. obseruat. tit. de feud. 54. obser. 31. Rosental. cap. 6. conclus. 41. nu. 1. Gothofred. Ant. d. loco, Aluarot. in d. cap. 1. quo temp. miles, super verbo infamiam, secundum vnâ lecturam, Afflic. ibidem num. 76. & ibi Prapost. Andr. de Ifern. ibidem num. 1. & in cap. si minori, si de feud. defunct. ubi Bald. nu. 14. Aluarot. nu. 1. cæteri; sic concludunt, tam in d. cap. 1. quo temp. miles, quam in cap. si minori, si de feud. defunct. prout testatur Rosental. d. loco supra allegato in glof. A. Capyc. in verbo feudorum inuestitura col. 3. S. item si vassallus est infans, Bammacar. in cap. si minori, q. 4. nu. 23. si de feud. defunct. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 49. num. 91. Mozz. de substantial. feud. num. 43. Iul. Clar. in S. feudum q. 49. vers. item scias Mormilis in const. post mortem num. 8.*

Fundant hanc sententiam. Primo **7** ex cap. 1. quo temp. miles, ex verbo illo infantia, secundum vnâ lecturam, glof. quæ dicit ibi, quod infantia, seu minor ætas excusat, & ita ibi omnes DD. intelligunt, non solum in infante, sed etiam in pupillo, prout annuit Rosental. d. loco allegato.

Secundo, suadent hanc sententiam **8** ex cap. si quis deceaserit, si de feud. defunct. ubi mortuo patre, filius impubes excusatur, propter minorem ætatem, petere inuestituram.

Tertio, suadent ex cap. 1. S. præterea si quis maior quatuordecim annis de prohib. feud. alienat. ubi Raynald. sub nu. 1. & 2. Mozz. loco alleg. & hunc esse meliorem tex. ad probandam hanc sententiam, dicit Rosental. & Intrigliol. locis iam allegatis.

Quam sententiam etiam in foemina **9** admittunt nonnulli, vt quemadmodum in foemina sufficit ætas duodecim annorum, ad hoc vt dicatur maior, & viri potens, tamen in hoc casu petendæ inuestituræ, ad pœnam euitandam, extendunt minorem ætatem foeminae, sicut in masculo, etiam ad quatuordecimum annum, vt intrâ illud tempus foemina sit excusanda sicut minor, prout masculus, ex rationibus quas adducunt Bald. in d. S. præterea num. 2. Aluarot. nu. 3. Afflic. num. 5. Curt. iun. de feud. p. 4. num. 47. Capyc. d. loco in verbo feudorum inuestitura col. 9. S. item non minori quatuordecim annis, Iul. Clar. d. q. 49. nu. 4. ubi comunem Nic. Intrigl. de feud. cent. 1. q. 94. num. 92. id clarè asserens, Martin. Laudens. in d. cap. præterea si quis maior, num. 4. ubi Petrus Rauennas.

Ex Ultramontanis hanc ampliatiorem docuere *Franc. Sonsbecc. de feud. p. 12. num. 28. Petr. de Bellapertic. de feud. tit. 9. vers. qualiter feudum negligent. de perd. num. 3. quem allegat Nicol. Intrigl. d. loco, Iacobin. in verbo qui quidem inuestiti num. 43. Herm. Vult. cap. 6. num. 65. lib. 1. Ludolph. Schrader. p. 6. cap. 2. n. 25. Ioan. Borcholtien de feud. p. 8. num. 17.*

Rosental. d. concl. 41. num. 3. Gothofred. Ant. d. loco, id verum arbitrans.

Declarant secundo, supradictam
10 sententiam, vt si pupillus dolosè ver-
serur in tali lapsu temporis, tunc non
excusatur, ità docuerunt *Decius conf. 144.
num. 6. Socc. sen. conf. 66. num. 17. lib. 3.
Mozz. de substantial. feud. num. 43.* sicq;
vides, quod minor ætas pupilli est ex-
cusabilis in hac materia, excusatio-
nemq; præbet à pœna, ad eònt restituē-
dus sit, tamquam excusatione dignus,
ità *Andr. de Ifern. in d. S. similiter sub nu.
3. Camill. Borrell. in summ. decis. tit. de
releuio num. 9. & 10.* & ità censent præ-
fati DD. supra allegati, & clarè *Rosen-
tal. d. cap. 6. concl. 41. num. 8. & nouissi-
mè Horat. Montan. in S. præterea si quis
infeudatus num. 51.*

Declara tertio, q̄ & si pupillus fue-
11 rit proximus pubertati, vt adhuc te-
neatur de iure communi petere inue-
stituram, nō obstante quod decimum-
quartum annum adhuc non excefferit
*ex d. S. præterea si quis, de prohib. feud.
alienat. per Federic. tenent nonnulli cō-
tra Andr. de Ifern. prout fuit Ioan. Ray-
nald. in d. S. præterea num. 12. Aluarot.
num. 2. & 3. Præposit. in cap. si minori,
num. 1. si de feud. defunct. Nicol. Mozz.
de substantial. feud. nu. 45. vers. tertio ex-
ponit, Ant. Capyc. in verbo feudorum inue-
situræ col. 3. vers. & si pupillus.*

Ex Ultramontanis *Laurent. Syluan.
de recognit. feud. q. 56. Franc. Sonsbec. de
feud. sol. 1. & 11. nu. 22. Iacobin. in verbo
qui quidem inuestiti num. 25 Io. Scheneid.
par. 5. num. 73. Schrader. par. 6. cap. 2.
num. 25. Vult. de feud. lib. 1. cap. 7. n. 64.*

Sed *Andr. de Ifern.* videtur contrariū
tenere *in cap. si minori num. 1.* quem se-
quitur *Laudens. nu. 1. si de feud. defunct.*
sed intellige, prout in sequenti quarta
deklaratione.

Declara quarto, vt pupillus puber-
12 tati proximus, vel doli capax, si inue-
stituram petierit, & Dominus admise-
rit illum, tunc inuestituræ petitio te-
net, & currere debet annus ad soluen-

dum, ita tenent *Aluarot. in cap. 1. S. per-
sonam, post Bald. & Rauennam, per quos
fiat inuestitur. & in S. si minori, si de feud.
num. 2. 3. & 4. vbi Præposit. num. 2. &
in hac sententiā iure Ultramontani
Schrader. p. 6. cap. 4. num. 2. Vult. cap. 7.
num. 64. in fine lib. 1. & Rosental. d. cap.
6. concl. 41. num. 6. & in glos. H. vbi alios
13 allegat, & ità est intelligenda doctrina
Ifern. in d. cap. si minori, vt non procedat
in pupillo volente, & petente, prout di-
cit *Aluarot. ibi & Rosental.**

Declara quinto, in tutoribus, vt pos-
14 sint petere inuestiturā, & ideò pupil-
lus non excusetur, dummodo volentes
*Bald. conf. 376. num. 2. vol. 5. Faber in l.
sancimus, C. de exaction. tutor. glos. —
S. 1. glos. 1. nu. 56. & passim DD. supra
citati.*

Limitatur tamen hæc cōmunis con-
15 clusio in Regno nostro, vt pupilli ob
simplicem minorem ætatem excusa-
tionem minimè mereantur à solutio-
ne releuij, quippè, & si antea erant al-
tercationes inter Regium Fiscum, &
pupillos, qui nolebant soluere releuia
durante minori ætate, ea nimirum ad-
ducti ratione, quia & ipsi iurare non
tenebantur, nec petere inuestituram,
durante minori ætate, prout dixit *Nicol.
Ant. Gizzarell. Reg. Conf. decis. 8. num. 6.
ex Afflicti. & Andr. de Ifern.* vt supra di-
ximus, & ideò suspendebatur petitio
inuestituræ, & solutio releuij, & per
consequens annus, & dies iam erat
elapsus, dicebant, quod fiscus non erat
in tempore petendi amplius releuium,
prout annuit *Io. Aloys. Mormil. in hac const.
post mortem n. 8.* & hæc erat verior opi-
nio in puncto iuris, prout dicit idem
Montan. d. num. 51. quapropter vaitis
Tribunalibus huius Regni, Sac. Regij
Conf. Capuani, & Regiæ Cam. Summ.
in Collat. Conf. coram Domino Pro-
rege, adductis per fiscum permultis so-
lutionibus releuiorum, factis per alios
pupillos in pupillari ætate, accedente
etiam voto Regentium Regiam Can-
cellariam, fuit communi voto conclu-
sum,

¶ **fum;** quod pupilli soluerent releuia, non obstante minori ætate. Imò addiderunt, quod solutio fiat à pupillis eodem modo, & forma, prout soluent maiores, quòd decretum corroboratur ex ijs, quæ tradit *Rosental. cap. 8. num. 7.* & fuit latū hoc decretum, referente Domino Reg. Reuerterio in anno 1544. die 16. Iunii, & fuit latum per viam legis generalis, de quo decreto meminit *D. Scipio Rouit. sub tit. de offic. procurat. Cesar. pragm. 2. c. 5. item volumus nu. 4.* adedut circa hanc solutionem releuij hodie in Regno sunt exequuti maiores, & minores, & sic fuisse decisum per Regiam Cameram in releuio Io. Antonij Gagliardi sub die 15. Maij 1521. *vt refert idem Horat. Montan. d. loco num. 51.*

Ex quibus vltimis verbis dum clarè patet, vt dixi, quod maior, & pupillus teneantur soluere releuiū, consequens est, quod non excusantur, ideoque sequitur, quod minor ætas hodie in Regno, circa hoc nõ excusat, nec est iusta causa concedendi restitutionem, & sic communis illa Feudistarum conclusio limitatur de iure Regni nostri, sed adhuc distinguit *Montan. d. loco*, duo genera bonorū feudaliū, quod quædā sunt bona feudalia, quorum possessionem pupillus potest de per se, absq; alio extrinseco, & sic absque alio ordine superioris apprehendere, & tunc præcedere dicit opinionē illam, vt pupillus non possit cogi ad soluendum releuium in pupillari ætate, ea ratione, quia nec potest cogi ad petendam inuestituram. Quædam sunt alia bona feudalia, quorum possessionē pupillus non potest apprehendere absque alio extrinseco, puta sine literis Regijs, vel prouisionibus Reg. Cam. vt sunt functiones fiscales, introitus dohanę mēnepecudum, iura tractarū, passuum, & similia, & tunc quia istarum possessionem pupillus non potest apprehendere sine dictis literis, & tunc non expediuntur literę predictæ, nisi soluto re-

¶ **leuio,** prout sic decisum refert in anno 1506. in causa Baronis Palenæ die 21. Ianuarij, & sic distinxisse Dom. Loffred. & conclusum refert idem *Montan. d. loco num. 51. lit. E.* dicens sic reperisse postillatum in suo codice. Sed hæc postillatio credo, quod fuit facta antequā fuit promulgata supradicta decisio generalis, volui tamen illam apponere, quia & subtilis erat ante dictā decisionem, propter quam hodie indifferenter pupilli soluere tenentur.

Vndè sint cauti illi, qui pupillos tuentur, & restitutionem vellent petere, vt non solum minori ætati inniantur, sed etiā aliquam ex iustis causis addant, quæ etiam maiorem restituit, dum vident, quòd minor ætas in Regno nostro non excuset, imò indifferenter soluere faciat.

Ex quibus apparet, quod correctæ videtur *decif. Viuij 428. sub num. 19. & Bammacar. d. loco*, in causa Principis Biniiani, qui referunt fuisse decisū concedendam esse restitutionem aduersus non factam denunciationē mortis feudatarij, & ob non petitam inuestiturā intrā annum, & diem, cum decretum relatum à DD. Mormili, & Rouito sit longè postea promulgatum.

Corrigitur etiam in hoc Regno non per hoc decretum sententia, dicentiū esse concedendam restitutionem aduersus restitutionem non petitam, de qua *Mozz. d. loco num. 43. Intrigliol. d. loco num. 91. cateriq; qui supra.*

Item corrigitur sententia, dicentiū esse restituendum minorem aduersus denunciationem non factam, de qua *Bammacar. d. loco num. 23.*

Item corrigitur sententia eorum, qui dixerunt restitutionem esse concedendam aduersus fidalitatem non iuratam, cum & hodie magis curent fiscales, vt soluatür releuium, & postea iuret, quando vult pupillus, vsque ad ætatem maiorem, idest decimum quartum annum, verum ex regula illa antecedentis, & consequentis necessarij,

deberet omnino iurare, & postea soluere.

In Gallia autem, Dominus dat tutoribus papillorum dilationem vsque ad tempus legitimum, ut dicit Eguinar. Baro in d. S. si quis decesserit, si de feud. defunct. Rosental. cap. 6. concl. 41. in glos. B. circa medium.

ARGUMENTVM.

Minor decem, & octo annis, maior tamen quatuordecim an sic restituendus aduersus duplicati releuij solutionem, & sic non peritæ inuestituræ poenam, circumscripto iure Regni nostri, declaratur, nisi contumax fuerit, & nisi habeat curatorem, vel legitimam personam in feudis.

SVMMARIVM.

- 1 **F** feudatario egresso datam 14. annorum, currit tempus petenda inuestitura, ex magis recepta DD. sententia.
- 2 Restitutio concedenda est ob non petitam inuestituram.
- 3 Minor citatus à Domino, & contumax ad petendam inuestituram non iuuatur restitutione.
- 4 habens curatorem non est restituendus.
- 5 agit contra tutorem, vel curatorem, vel restituitur ex clausula generali reiecta aliorum sententia.

QVÆSTIO XXII.

Vid in feudatario egresso quatuordecim annorum circa hanc restitutionem aduersus non petitam inuestituram intra legitimum tempus (circumscripto Regni nostri

generali decreto, de quo in precedentiibus) ut & illa, ipse iuuetur, sic statuendum, hic quaero, de quo articulo videtur, quod Bartol. in l. fin. C. in quibus causis. ut integr. restitutio non est necessaria, videtur tenere minorem istum esse restituendum, & licet Afflict. in cap. Imperialem, S. praeterea si quis num. 2. & 3. inconstanter, & obscure de hoc videatur loqui, adeo ut potius videatur inclinare pro minore ipso, dicendo esse tutum ipso iure. Tamen, ommissa disputatione, concludo, huic minori currere tempus petendae inuestiturae, quatuordecimo anno completo, ex tex. in S. si quis maior, ubi glos. hoc idem firmat post Iacob. de Beluis. Petr. de Ceruot. Andr. de Ifern. Bald. nu. 1. Aluarot. num. 1. & 2. ceterique DD. ibi passim, Ardiizon. in sum. rubr. 44. Syluan. de feud. recognit. q. 53. Iul. Clar. in S. feudum q. 49. num. 5. Vult. de feud. lib. 1. cap. 7. num. 66. Schrader. par. 6. n. 28.

Sed bene verum, hic minor, esset iuuandus ope restitutionis in integrum, ut ait ibidem glos. in dicto S. praeterea, in verbo quatuordecim annis, ubi post Petrum de Ceruotis, ceterosque modò allegatos, hoc ipsum firmiter, ibi Andr. de Ifern. num. 27. Bald. num. 1. Aluarot. nu. 2. Afflict. nu. 2. & Praeposit.

Declaro tamen hęc procedere, si nihil intermedij fuit in hoc tempore, quod si Dominus citauerit minorem, ut veniret ad petendam inuestituram, & iurandum, & ipse minor neglecto mandato Domini, fuerit contumax, adhuc non est restituendus ob contumaciam, prout ita voluit Bald. in d. S. praeterea nu. 1. in fine, Aluarot. num. 2. Praeposit. nu. 1. Capyc. in verbo feudorum inuestitura col. 9. vers. & de minore, & vers. decimotertio licet minor, Vult. d. cap. 7. num. 66. in fine. lib. 1. quidquid in contrarium dicat Martin. Laudens. ibidem num. 2.

Declaro secundo, ut non procedat restitutio, ad eum ei deneganda sit, ut potest si haberet minor iste curatorem, vel aliam personam legitimam, prout diuersitas locorum uariè prouidet mi-

noribus circa feuda, tunc enim non
 5 restituitur, sed bene contra curatorē,
 vel aliam personam; pro damno potest
 agere, vel restitutionē petere ex clau-
 sula generali, quando tempus esset
 elapsū, ex negligentia curatoris, vel
 alterius personę legitimę, ita Roland.
in Kall. cons. 40. num. 13. vol. 3. Afflicti.
inconstit. Regni minorum iura num. 19.
quicquid in contrarium videtur dicere
Fedoris. Schenck. in d. S. præterea num. 1.
Franc. Sombec. par. 11. nu. ubi citat. Bar-
tol. Cbassen.

ARGUMENTVM.

Duplicati releuij pœna: vt euitetur quid-
 nam debet intra annum facere vassal-
 lus, petere inuestituram, obtinere, &
 releuium soluere, vel petere tantum
 licet non obtineat, & non soluat di-
 uersę referuntur DD. sententię, ac
 discutiuntur, concluditur tandem de
 iure communi feudorum sufficere, vt
 petat inuestituram. De iure Regni no-
 stri petere inuestituram, & offerre li-
 stam introituum. Et quid si post annū
 petiisset, Et quid de iure Saxonico,
 cautius tamen erit, vt petatur inuesti-
 tura, & offeratur releuium, & omnia
 offerenda.

SVMMARIVM.

- 1 Vassallus intra annum, & diem, an-
 teneatur omnia perficere, nempe pe-
 tere inuestituram offerre fidelitatem, &
 inuestituram obtinere, & num. 5. &
 distinguitur num. 9.
- 2 Emphiteuta debet offerre laudimium, &
 depositum facere, alias cadit à iure
 suo.
- 3 Petere inuestituram ille dicitur, qui super
 petitione insistit.
- 4 Pœna eadem mulctatur, qui non iuit ad

- judicem pro negotio, vel si iuit recessit
 antequam negotium finiatur.
- 5 Verba cap. 1. quo temp. miles, de tempore
 petendę inuestiturę intelligenda sunt cum
 effectu.
- 6 Vassallus non potest abire à Domino, nisi
 recepto responso.
- 7 Vassallus intra tempus præfinitum debet
 esse sollicitus ad soluendum releuium, &
 ad alia faciendā; alias soluitur duplica-
 tum releuium.
- 8 Obedire quis non dicitur, quando superest
 agendum.
- 10 Vassallus si potest obtinere inuestituram
 cateraque facere, & non fecit, punitur
 pœna duplicati releuij.
- 11 Vassallus si omnia non perficit intra legi-
 timum tempus, si stat per Dominum, est
 excusandus à pœna.
- 12 Vassallus excusatur si Dominus malitiosè
 differt concedere, & Dominus priuatur
 feudis proprietate.
- 13 Vassallus excusatur si petijt, & non potuit
 obtinere, quia Dominus erat impeditus
 multitudine causarum, vel negotiorum.
- 14 Vassallus excusatur si Dominus distulit
 concedere, nulla ex causa.
- 15 Vassallus, elapso tempore, debet aspectare
 Dominum per quindecim dies.
- 16 Afflicti à morsu Henrici Rosentalis de-
 fenditur.
 Afflicti cautela pro vassallo ponitur, sub
 num. 16.
- 17 Vassallus, sufficit petere inuestiturā intra
 annum, vt pœnam euitet tam de iure
 communi feudorum, quam Regni ad
 num. 19.
- 18 Tex. in cap. 1. quo temp. miles, & in cap. 1.
 de capitul. Corrad. ponderantur pro vas-
 fallo circa petitionem inuestiturę, vt vā-
 tum petere cogatur, non autem obtinere.
- 20 Petita inuestitura, intelliguntur esse petita,
 & oblata omnia, ad quę de iure vassal-
 lus tenetur.
- 21 Vassallus de iure Regni nostri debet pete-
 re inuestituram intra annum, & fideli-
 tatem offerre, & listam præsentare non
 defectiuam, sed veram introituum.
- 22 Const. post mortem, verba expenduntur
 pro vassallo.

- 23 Releuij exigendi onus esse fisci, probatur ex verbis constitutionis.
- 24 Decisiones pro vassallo petente, & non obtinente intra annum referuntur, per quas fuit absolutus vassallus à duplicato releuij, dummodo petierit, licet non obtinuerit.
- 25 Vassallus in Regno nostro etiam post annum potest petere, & soluere releuium, nisi curia illum peruenisset.
- 26 Vassallus de iure Saxornico, non tenetur ad aliud, quam petere tantum inuestituram.
- 27 Inuestitura debet peti tempore congruo, & cum honore, & reuerentia.
- 28 Inuestitura petenda modus ponitur.
- 29 Inuestitura petenda modus debet fieri secundum consuetudinem locorum.
- 30 Inuestitura petitio debet contineri, et offeratur in genere omnia, ad qua vassallus tenetur ratione inuestiturae petita.
- 31 Releuij oblatio sufficit in Regno nostro, & licet non exprimat ad huc debetur.
- 33 De petitione inuestiturae per multa remissive apud Scradorum.

QVÆSTIO XXIII.

Intra annum, & diem præfinitum, quid faciendum ad finem euitandæ pœnæ duplicati releuij? an sufficiat tantum petere inuestituram, & fidelitatem polliceri licet non obrineatur inuestitura, vel necesse habeat denunciare mortem, iurare fidelitatem, & inuestituram petere, illamq, obtinere, quod facile suadetur, ut nõ sufficiat petere tantum, sed opus esse, ut omnia perficiat, nempe denunciet mortem, inuestituram obrineat, & iuret, prout in pœna caducitatis ab emphiteusi, ad quam euitandam non sufficit oblatio canonis, sed opus est ut fiat oblatio, depositio, & obligatio, prout vt communiter concludunt DD. in l. 2.

C. de iure empbit. quos allegat, & sequitur Ias. ibi num. 182. vbi hoc, & firmat Bald. Alberic. Iacob. de Aren. Angel. Speculat. ceterique, quos allegat idem Ias. ibidem item licet aliqui dicant, quod sufficit petere, tamen non dicitur quis petisse, nisi super petitione instet, arg. te. in l. 2. C. de libell. dimiss. & si quis tenetur ire ad iudicem, & non iuit, vel si iuit, & recessit, antequam negotium finatur, eadem pœna punitur, quia debet stare l. si quis decurio C. de decurion. Aff. infra allegando loco num. 39. item dum tex. in cap. 1. quo temp. miles, dicit quod intra annum, tunc hæc verba sunt intelligenda cum effectu, & non verbo tenus, adeo vt cū effectu impleat omnia vassallus ex parte sua, ad quæ tenetur intra annum, & non vltra l. 1. S. hæc verba ff. quod quisque iur. vt dicit Andr. de Ifern. in d. cap. 1. num. 10. quo temp. miles licet ab alijs discedat, vassallo. n. non licet abire, nisi recepto Dñi responso, vt ex Andr. de Ifern. refert post Afflic. num. 39. idem Aluarot. & Preposit. Ludolph. Scrador. de feud. par. 6. capit. 3. num. 8. & seqq. Laurent. Syluan. de recognit. feud. q. 32. num. 20. & seqq. vult. cap. 7. num. 102. lib. 1. Rosental. cap. 6. conclus. 60. num. 4. 5. & clarius hanc sententiam probauit, & declauit Andreas in d. cap. 1. num. 39. vers. iuxta banc glossam cum seqq. dicens in casu prædicto, quod Dominus bene potest agere ad pœnam amissionis feudi, & sic ad duplicatum releuium, cum intra annu, & diem, non solum debeat petere inuestituram, sed esse in sollicitudine, adeo vt cum effectu obtineat, prout dixit Andr. quod verba cum effectu sunt intelligenda, nec quis dicitur obedisse, quando aliquid superest agendum, l. fin. C. ad Syllan. Iacobin. in verbo, qui quidem inuestiti col. 10. Capyc. in verbo feudorum inuestitura col. pen. vers. & Dominus, ita Henrich. Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 60. num. 4. Afflic. vbi supra, qui tandem huic adherendo distinguit, quod aut vassallas petijt, & stat per ipsum,

sum, quo minus inuestiturâ obtineat, aut stetit per Dominum, & non per Vassallum.

Primo autem casu, si potuisset obtinere, & non obtinuit, tunc poenam subibit, dicit *Afflicti*. ex rationibus supra adductis, & ita tenet *glos. in d. cap. 1. in fine, in verbo fidelitate, per quos fiat inuest.* *Aluarot. in cap. 1. num. 11. quæ fuit prima causa benefic. amittend. ubi Præpositi. & Rauem. post Afflicti. in d. cap. 1. quo temp. miles, ubi Aluarot. num. 14. Laudenum 32. cateriq; prout fuit Petr. de Rauem. ibi, Io. Sebeneiduin. de feud. par. 5. num. 127. Iacobin. de S. Georgio in verbo qui quidem inuestiti nu. 40. Syluan. d. q. 30. de feud. recognit. Eguimar. Baro de benefic. lib. 3. cap. 5. Vldaric. Zas. par. 10. num. 81. Io. Borcholten de feud. cap. 8. num. 135.*

Secundo casu *Afflicti*, quando stat per Dominum, quin inuestitura non concedatur, & hoc casu subdistingue, aut Dominus recusat iustè, aut differt ex causa, aut nulla existente causa.

Primo casu, Vassallus liberatur, & Dominus non tenetur, ut quia inuestitura non esset concedenda, & tunc res extra aleam esset, sed quando Dominus maliciosè differt, & recusat inuestituram concedere, tunc dicit *Afflicti*. quod sicut Vassallus maliciosè differens petere, priuari potest feudo, ita etiam Dominus debet priuari proprietate, *glo. in cap. 1. in verbo fidelitate, per quos fiat inuest.* & tunc Vassallus excusatur, *Rosental. d. concl. 60. nu. 5. cap. 6.*

Si autem Dominus impeditus ex causa, differt inuestituram concedere, ut quia esset impeditus multitudine causarum, vel alio iusto impedimento, & tunc Vassallus excusatur, quia sufficit petiisse, ita *Afflicti. d. loco num. 40. Laurent. Syluan. d. q. 30.* & hoc casu Vassallus impunè discedere potest, et non impetrata inuestitura intrâ annû, licet ipse petierit tantum, quia petitio prædicta sufficere debet, nec vlla mora ei imputari debet, ita *concludunt cõ-*

muniter DD. in d. cap. 1. per quos fiat inuestit, prout Andr. num. 10. Nicol. de Neapol. & Iacob. de Beluis. Aluarot. nu. 4. Præpositi. num. 1. Martin. Laudens. num. 10. Petr. de Rauem. Ardizon. in sum. rub. 73. Io. Blanc. in epit. feud. cap. 1. nu. 48. vers. sed pone, quod infra annum, Capyc. in inuest. feudal. d. loco col. pen. Mozz. de substantial. feud. num. 62. Iacob. de Sancto Georgio d. loco num. 40. Jul. Clar. in S. feudum q. 491. num. 71. Subdit enim Andreas de Isern. d. loco num. 10. quod instanter petat Vassallus.

Aut Dominus nulla causa impeditus, sed tantum ipse distulit inuestituram concedere, hoc etiam casu, si Vassallus petijt intrâ annum, adhuc excusatur, ut concludunt præcitati DD. sufficit enim, ut Dominus nimium differat, siuè ex causa, siuè non, quia Vassallus excusatur, ita *post DD. modo allegatos, Rosental. d. cap. 6. concl. 65. num. 5. & ibi in glosell. E. & concl. 60. num. 2. in glosell. E.*

Subdit tamen *Afflicti. in d. cap. 1. nu. 40. quo temp. miles, vers. sed quid, dicès quod Vassallus post annum, & diè, adduc debet expectare Dominû per quindecim dies postea, ita ex Luca de Penna in l. si quis decurio, C. de decur. lib. 10. & ex auctoritate Andrea de Isern. in cap. 1. de controuers. inuestit. vel faciat instrumenta tria, ut ibi.*

Cui *Afflicto* contradicit *Rosental. d. concl. 60. in glosell. E.* tam in dicto tempore, quam in dictis instrumentis, ut ad nulla ex istis teneatur, sed sufficiat petiisse, subdens *Afflicti* ineptè fuisse loquutum.

Sed parcat mihi *Rosental*, loquitur enim nimis licentiosè contrâ tantum Authorem, à quo post *Andr. de Isern.* ipse *Rosental*, & recentiores omnia didicisse fatendum est, *Afflicti* enim voluit tutius prò Vassallo consulere, & loquitur exuberantiùs, cautelas addendo, non autem quod requirat ipse *Afflicti*. ut hoc fiat principaliter, quasi quod hoc sit necessarium, sed supponit suffi-

sufficere vassallum petiisse, verum si os Domini claudere velit, conficiat dicta instrumenta, quasi quod sicut vassallus requisitus à Domino, si negligens puniatur, ita è contra Dominus requisitus, & negligens puniendus, vel saltem non poterit dicere vassallo, quòd dignus est pœna ob non obtentam inuestituram, quia vassallus poterit se tueri, quod bis, & ter, ante tēpus elapsum requisit, & post tempus expectauit per quindecim dies, quasi quòd cū his cautelis adhibitis, os Domini clausum uideretur, & sic de consilio procedit *Afflicti*. prout dicit idem *Rosental. d. loco conclus. 65. num. 5.*

Sed & ego circumscripta *Afflicti*, & **17** aliorum sententia, dicam, vt tam actēto iure communi feudorum, quàm iure Regni nostri, & consuetudine, sufficiat vassallo, si intra legitima tempora inuestituram petierit, licet non obtinuerit.

Prò qua sententia fundanda, quoad ius commune feudorum, vt ad priuationem feudi procedere non possit Dominus, pondero, primo *tex. in cap. 1. quo temp. miles, & in cap. 1. de capitul. Corrad.* vtraq; enim lex, adstringit tantum vassallum ad petendam inuestituram, *In cap. 1. quo temp. miles*, dicitur sancimus, vt nemo miles ultra annum, & mensem vadat, vt inuestituram beneficii sui à filio, vel successore Dominifui petat, ergo vides, quod petendi tantum necessitatem fecit vassallo, de reliquo autem de obtinenda inuestitura verbum nullum, *In cap. 1. de capitul. Corrad.* dicitur in hæc uerba, constituit enim, ut post mortem Domini vassallus, vel post mortem vassalli, hæredes eius si post annum, & diem steterit, & Dominum, vel heredem eius non adierit, fidelitatem pollicendo, & inuestituram petendo, & sic imponit tantum onus, vt petat; de obtinenda autem inuestitura, verbum nullum, & sic cum lex iubeat tantum fidelitatem per vassallum polliceri, & inuestituram petē-

dā, hoc ei sufficit, nec ad pœnam tenetur, cum mandatis steterit, hanc sententiã approbavit *Andr. de Ifern. in cap. 1. quo temp. miles num. 10. vers. alij dicunt ex glos. in cap. 1. S. fin. per quos fiat inuest.* & *Andream sequutus est, Rosental. d. conclus. 65. nu. 6. idem Andr. de Ifern. in constitut. Regni adictorum col. 2. quem allegat, & sequitur Capyc. in inuest. feud. in verbo feudorum inuest. vers. successor col. vlt. & hanc esse communem sententiam post multos ibi allegatos docet Vult. de feud. cap. 7. num. 102. & nouissimè Ludolph. Scrad. de feud. par. 6. cap. 3. num. 5. cateriq; DD. tam in d. cap. quo temp. miles, quàm in d. cap. 1. de capitul. Corrad. & latissimè præter omnes fundat *Rosental. d. conclus. 65. num. 1. in glosell. A. vbi innumeros allegat.**

20 Sufficit enim vt petat inuestituram, quia intelliguntur petita, & oblata omnia, quæ veniunt in consequentiam, & antecedentiam inuestituræ, vt aduertunt DD. supra citati, & *Vult. d. loco, Scrad. par. 6. cap. 3. num. 5. 6.*

21 De iure Regni nostri, vt sufficiat petiisse tantum inuestituram, & præsentasse listam introituum non defectiuã, sed veram, & realem intrà annum, & diem, vel mensem. Primo suadetur ex recepta Regnicolarum sententia. Secundo ex lege Regni nostri; Tertio ex recepta consuetudine iudicandi.

Receperunt hanc sententiam Regnicolæ, prout *Andr. d. loco, Capyc. in d. verbo feudorum inuestitura col. fin. Afflicti. in d. cap. 1. S. fin. per quos fiat inuest. & in d. cap. 1. quo temp. miles nu. 39. & 40. Franch. decis. 425. Io. Bapt. Thor. in suo compend. decis. Neap. in verbo feudatarius 22 f. 209. col. 1. p. 1.* Secundo hanc sententiam in Regno expediuit *const. post mortem*, vbi Rex Fridericus imponit tantum necessitatem vassallo denunciandi, de cætero autem, vt de inuestitura dicit, quòd eius cura erit, ideoq; expendo verba constitutionis, dum dicit, post mortem Baronis, seu militis, qui à Comite, vel Barone alio baroniam aliquã,

vel

vel feudum tenuerit, quæ in quintationibus Dohanæ nostræ inueniantur inscriptis, defuncti mortē per Comitē, vel Baronē, à quo prædicta tenuerit, excellentiæ nostræ volumus nunciari & sic ex his verbis habetur, quod Dominus præcipit tantū denunciari mortem, non autem dicit, quod impetretur
 23. inuestitura. Imò contrarium, quia quando ad inuestituram transitum, facit, dicit, q̄ ipse Rex curabit, quod probatur ponderando verba illa, quæ post illa, Rex dicit, quod multæ diligentie fiant, & peractis verbis, per quæ diligentias fieri mandat, subdit in hæc verba, videlicet si quando à nobis cōtingerit, (vt est moris) literas nostras ad eum, à quò feudum tenetur, curabimus destinare, & quòd id tenet ab eo, siuè Castrum, siuè Terra plana sit, ei cui nos concessimus debeat assignare, suscepto verumtamen mādaro, nulla mora protrāta, Comes, vel Baro illud exequi procurabit, recepto tamen releuio, &c. sicque videas, quòd quando Rex transitū facit ad impetrationē inuestituræ, non dicit, ut ipse uassallus petat, & impetret, sed sibi hoc onus assumit, dum dicit curabimus destinare literas Comiti, vel Baroni, ut adsignet possessionem; Imò amplius ut ipse Baro debeat expectare mandatum Regis, ergo uideas, quòd onus uassalli est tantum denunciare mortem, & petere inuestituram, sed illam concedere, & facere, onus est ipsius Regis, quia dicit curabimus, ergo si Rex non facit inuestituram sibi imputare debet.

Tertio suadetur ex consuetudine iudicandi, prout ita fuisse iudicatum refert *Vinc. de Franch. d. decis. 40 s. de qua meminit præfatus Ia. Bapt. de Thero ibidem in verbo feudatarius in causa Tiberij de Arnone, cum Illustris. Duce Seminariæ super feudo Caraconisæ, prætendebat Dux Seminariæ duplicatum releuium, ex quo inuestituram licet petierit, tamen non impetrauerit, & fuit decisum dictum Tiberium,*

non teneri ad duplicatum releuium, quia inuestitura petita, & denunciatio facta fuerunt intra annum, & diem, licet inuestitura facta nō fuisset, ex quo in Regno credo, quod amplius in dubium reuocari non possit, prout nec etiam de iure communi feudorū, & sic sufficere debeat tantū petiisse inuestituram intra annum, & diem, licet obtemperata non fuerit.

25. Declara tamen primo, hanc sententiam, etiam si post annum petiisset inuestituram, quia adhuc excusatur, si petiisset postea, & obtulisset soluere releuium, & fidelitatem facere, nisi verò Curia præuenisset in petendo duplicatum releuium post annum *Frecc. d. auctor. 3. num. 7. & nos supradiximus quæst. 17. & 18. hac ead. par. dum disputauimus, an admittatur purgatio moræ aduersus duplicati releuij penā.*

26. Declara secundo, etiam procedere de iure Saxonico, secundum cuius dispositionem petitio inuestituræ, non aliter rata est, nisi uassallus petendo inuestituram, offerat se ad præstandum iuramentum fidelitatis, vt in *articul. 22. & articul. 50. Gebenrechts Ludolph. Scrad. d. par. 6. cap. 3. num. 7.*

27. Declara tertio, vt petitio inuestituræ fiat tempore congruo, & debito, & petatur cum reuerētia, & honoris præfatione, vt ait *Vldaric. Zas. de feud. p. 5. num. 14. Scheneid. de feud. p. 5. nu. 57. & seq. Ludolph. Scrad. de feud. d. par. 6. c. 1. num. 19. Rosental. d. conclus. 65. num. 1. Vult. d. loco num. 102. Mezz. de substantial. feud. num. 62.*

28. Qui tamen, post aliorum sententias dicit, quòd primo debet uassallus mortem prædecessoris denunciare, postea fidelitatem polliceri, & postea inuestituræ renouationē petere, vt ex *gloss. Scrad. & alijs supra allegatis dicit Vult. d. loco num. 102. in fine, Rosental. ibidem ita in glossell. A. dicunt sufficere, vt quis denunciandū mortem, petat inuestituram, quia sub illa petitione intelliguntur omnia, ad quæ de iure uassallus,*

tus,

tus ob renouationem inuestituræ tenetur ita *Vult. d. loco, & Rosental. ibi in glosell. B. & sic declaratur tex. in d. cap. 1. quo temp. miles.*

Vltimo dicunt præfati DD. ut *Rosental. Vult. Moz. cæterique*, quòd in 29 petitione inuestituræ circa modum, & formam, & verba petitionis debet seruari consuetudo loci, ita *Iacob. de Beluis. in d. cap. 1. S. fin. per quos fiat inuest. ubi Preposit. num. 1. Aluarot. num. 4. Rauen. & alij.*

Est bene verum, quòd vassallus in 30 petitione inuestituræ debet offerre omnia, ad quæ ob renouationem inuestituræ tenetur ex consuetudine locorū, prout in effectu oblata adimplebit *Ludol. Schrader. de feud. d. cap. 3. num. 24. Rosental. num. 8.*

Ideoque cum in Regno nostro debeat soluere releuium, debet illud 31 offerri in petitione, & postea soluere, ita *Rosental. d. conclus. 63. num. 7. cap. 6.* sed non per hoc, si non offeratur, peccat vassallus, quia ad illud ex conditione legis tenetur, etiam quod non exprimitur, & continetur sub illa generali clausula, offert offerenda.

Ex quibus videtur iam satis, suggerq; 32 satisfactum sententiæ Afflicti, & aliorum, tum quod eorū dicta sunt contra Andream, & communem, tum quia non fulciuntur decisionis, & legis auctoritatem, & rationem, prout supra nos deduximus, & videas per multa de hac materia apud *Ludolph. Schrader. d. par. 6. cap. 3.* per multos ferè numeros.

ARGVMENTVM.

Duplicatum releuium an teneatur soluere vassallus, qui intra legitimum tempus inuestituram non petierit, stante quòd possessio feudi pœnas alium erat tempore mortis, expenditur super hoc authoritas, decisio, & ratio pro negatiua sententiâ, nisi culpa, vel negligē-

tia adesset uassalli, uel recuperare posset, & quid in anno ad registrandum assensum lite motâ super feudo.

S V M M A R I V M.

- 1 **V**assallus successor excusatur, si non petijt inuestituram, dum feudi possessio est pœnes tertium.
- 2 Decisio pro vassallo refertur, ut vassallus condemnatur ad soluendum releuium, feudo existente in posse emptoris, verum vassallo volente resinere terram, ut contribuat, & soluat heredi quantitatem solutam pro releuio.
- 3 Releuium simplex ubi non debetur, nec duplicatum locum habet.
- 4 Annus, lite pendente, non currit ad petendam inuestituram, intellige super feudo.
- 5 Vassallus excusatur si possessio feudi est pœnes Dominum, & Dominus non interpellaret vassallum, ut feudum recuperaret.
- 7 Vassallus non excusatur, si possessionem feudi pœnes tertium existentem, posset recuperare, & non recuperat.
- 8 Releuium simplex ubi debetur, locum habet duplicatum.
- 9 Annus ad registrandum assensum, non impeditur, si post expeditum assensum, lis esset mota super feudo.

QVÆSTIO XXIV.

- 1 **I**acet de hac questione nonnulla diximus supra par. 4. quæst. 23. in simplici releuio, tamen hic resolutiuè respondeas, vassallum succedentem in feudo, cuius possessio erat pœnes tertium tempore petendæ inuestituræ, ut si tempus ad petendam inuestituram esset elapsum, minimè inuestitura petita, nec releuio soluto, non esse cõdemnandum ad pœnam

nam duplicati releuij, hanc sententiã suadeo, Primo, quia ita censerunt infra scripti DD. qui dixerunt uassallum non existentem in possessione feudi, & non petentem inuestituram intra legitimum tempus, non esse priuandum feudo ob non petitionẽ inuestituræ, & per cõsequens in eius locũ nõ tenetur ad duplicatũ releuium, itã censuerunt *Aluarot. in cap. 1. num. 11. quæ fuit primæ caus. benefic. amittend. Martin. Laudens. in cap. 1. num. 27. quib. mod. feud. amitt. Curt. de feud. par. 4. num. 35. Iacobin. de Sancto Georgio in verbo quidem inuestiti num. 31. Vult. de feud. cap. 7. nu. 81. lib. 1. Syluan. de feud. recognit q. 76. num. 4. Vldaric. Zas. de feud. p. 7. num. 5. & 6. Io: Scheneiduin de feud. par. 5. nu. 31. vers. quinto Hartman Pistor. lib. 2. quæst. 27. num. 9. & quæst. 31. num. 1. glos. — S. 32. Gothofred. Anton. disput. feudal. thes. 4. lit. E.*

Ex nostratibus Iul. Clar. in S. feudum quæst. 49. Paris de Puteo de reintegr. feud. cap. 42. num. 3. Frecc. de subfeud. lib. 2. author. 3. num. 8. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. quæst. 26. num. 110. & in puncto allegauit, & ita fuisse decisum refert Anna allegat. 95. per totam, & propriè num. 9. ubi est decisio inter Comitem Policastræ, & Magnificum Fabritium Carrasæ, fuit enim in casu prædicto condemnatus Comes ad soluendum releuium, licet feudum possidebatur à Fabritio Carrasæ, lite pendente, uerũ fuit condemnatus ipse Fabritius ad soluendum dicto Comiti, quicquid præ releuiõ soluit ipse Comes, casu, quo ipse Fabritius uellet terram prædictam retinere, ex quibus patet, quod teneretur in casu prædicto, tantum uassallus ad unicum releuium, etiã ponderauimus, & hanc decisionẽ supra d. q. 32. & hic etiam facit, quod licet condemnatur Comes, tamen reuera soluit ipse Fabritius, & sic possessor, in cuius onus redundare uideretur dicta solutio, casu quo uellet terram prædictam retinere, si uerò terra ua-

deret ad Comitem, tunc ad ipsum uassallum, & sic Comitem onus soluendi spectaret, uideas de hac re *Laurët. Kbirchouium in thesaur. comm. opin. in verbo uassallus lit. V. Afflict. in S. similiter de probib. fend. alienat. per Feder. in fine, D. Scip. Rouit. prag. 2. S. item uolumus de offic. Procur. Casar.*

Ratio rationis, quia si excusatur à petitione inuestituræ, & sic à simplo releuiõ, uel si iuxta prædictam decisionem condemnaretur ad simplex releuium, quo nam modo, quaq; uia, duplicati releuij poena locum habere potest, quo casu nec poenæ sunt multiplicandæ, nec inducendæ, maximè in materia releuii, quæ stricta, & odiosa est, & quia duplicatum releuium præsupponit simplex, sed dum non est simplicium (si attendimus communem illorũ DD. sententiam) uel si adesset, & solueretur secundam decisionem, duplicati locus esse non potest, cum uassallus excusetur à petitione inuestituræ, ita ex *Anna d. alleg. 95. & alias rationes Frecc. d. author. 3. num. 8. ponit.*

Declarã hanc decisionem, quòd de iure communi feudorum, lite pendente super feudo, non currat annus ad petendam inuestituram, ut post DD. supra allegatos, *Iacob. de Ardizon. titul. quibus mod. feud. amitt. S. quid si uassallus Afflict. in cap. 1. num. 6. in princip. quæ fuit primæ caus. benefic. amitt. Tyracquell. de retract. par. 1. lignag. glos. 10. num. 38.*

Declarã etiam si possessio esset pones Dominum, & Dominus non interpellaret uassallum, ut possessionem recipiat, & recognoscat, quia adhuc excusatur, itã *Laurent. Syluan. d. loco q. 6. num. 5. & q. 67. num. 4. & seqq. Vult. de feud. cap. 7. nu. 81. vers. uerum enim uero Rosental. cap. 6. conclus. 44. num. 3. & conclus. 49. in gloss. B. Gothofred. Ant. d. loco sub lit. F.*

Declarã tamen hanc sententiam procedere quando possessio reperiretur pones tertium, non culpa uassalli, sed

alia ex causa, quia si culpa vassalli dicta possessio esset penes tertium, tunc si passus esset labi tempus, non esset excusandus à pœna duplicati releuij, ita arguor ex ratione *Vinc. Anna dicta alleg. 95 nu. 7. ita Iacobin. d. loco, & post eum Angel. conf. 331. in princip. incip. Ill. Paul. de Castr. conf. 158. vol. 2. Alex. conf. 11. in fine vol. 5. Felin. in cap. ex transfmissa col. 2. de prescription. Syluan. de feud. recognit. q. 32. conferas huc, quæ dixi d. q. 32. Gothofred. Ant. d. loco.*

7 Declara, vt si vassallus possessionem penes tertium existentem possit recuperare, & non recuperet culpa sua, tunc hoc casu non excusatur vassallus, si tempus labi passus esset. ita post *Barthol. Cepoll. conf. 25. col. 3. tenet Frecc. d. author. 3. num. 8. circa finem, dixi d. q. 32.*

8 Et denique in omnibus illis casibus, in quibus possessione feudi apud tertium existente nō excusatur successor à releuio simplo, prout diximus d. q. 32, nec etiam excusatur à duplicato, ea ratione, quia si tenetur ad simplum, & illud non soluit, nec sollempnia egit intrā legitimū tempus, simplum duplicatur, & sic ad duplicatum releuium, tenetur.

6 Vnum tamen, nec prætermittam, quod facit ad hanc materiam, vt per litem motam super feudo, in qua fuit expeditus assensus Regius, non impediatur annus ad registrandū, quo elapso assensus erit nullus, licet perdeniū litis alleget *Franc. de Ponte conf. 34. n. 6. & seq. vol. 2.*

ARGVMENTVM.

Si intra tempus petendæ inuestituræ moritur pater, & succedat filius, & deinde mortuo filio succedat nepos, vel alter ex lege feudorum, vel inuestitura vocatus, an teneatur succedens soluere duo releuia, dubitatur. Vnicum tamen releuium esse soluendum resolu-

etur. Quid in laudimio pro inuestitura, & si contrariæ adessent decisiones. Idem si releuium esset solutum anno adhuc non completo. Et quid si post annum parua temporis intercapedine occurrente, alter feudatarius moreretur, distinguitur.

S V M M A R I V M.

- 1 **S**tipulationes tot sunt, quot sunt res in contractū deductæ.
- 2 Patre, & filio morientibus intra annum petendæ inuestituræ, & succedente nepote an duo releuia soluenda sunt n. 5.
- 3 Mortes Vassallorum quot sunt, tot anni currere debent ex DD. sententia, non reiecta contraria.
- 4 Anni decem currere debent, si decem essent successores heredes.
- 5 Releuia duo non debentur, si due mortes interuenirent, & decisiones referuntur.
- 6 Dua causa lucratiua circa eandem rem concurrere non possunt.
- 7 Tertius successor tenetur suam tantum petere inuestituram, non autem suorum prædecessorum non petentium, & n. 10. idē unicū releuium debet.
- 8 Laudimium unicū debetur, & si plures casus inuestituræ euenissent.
- 9 Adoha, & releuium eodem anno debita non debetur vtrumq; sed alterum, & ita decisum refertur.
- 10 Pluralitas debet euitari quando tractatur de lucro captando.
- 11 Consuetudo loci inspicienda est in Regno, siuè regione.
- 12 Releuium unicū debetur etiam si essent de mortui plures Barones, vel condomini & si dubium esset in Regno illo, si duo, vel tantum unicū debeatur.
- 13 Successor nouus non tenetur ad aliud releuium, si ante annum elapsū fuisset solutum alterum releuium.
- 14 Duplex onus feudatario imponi non debet ne feudum illi inutile sit.
- 16 Subuentio vna debetur, & si duo casus detur-

- petenda subventionis eodem anno euenissent.*
- 17 Releuia duo deberi irrationabile est, & ad rationem debet reduci.
- 18 Releuium integrum debetur non deductis oneribus, quando duo releuia deberi accidisset eodem anno.
- 19 Releuia duo debentur si post legitimum temporis spatium, moreretur alter feudatarius, non adhuc soluto releuio à suo prædecessore.
- 20 Duo releuia non debentur quando primū releuium non fuit solutum, ex non contentu, vel non malitia.

QVÆSTIO XXV.

Releuium à succedente ob mortem soluitur, & quot sunt res in contractu deductæ, tot sunt stipulationes, dicunt civiliter, &

- 1 singula singulis referenda sunt, idè quæro si intrà annum petendæ iuueſtituræ à Titio ob mortem patris, moriatur ipse Titius, & succedat nepos, vel alter proximior vocatus à lege feudorum, vel ex inueſtitura, an iste tertius ſucceſſor teneatur ad duo releuia ſoluenda, vnum ob mortem patris Titij, & alterum ob mortem aui, cum duæ mortes interceſſerint feudatariorum, & ſingula ſingulis referendo, videbatur dicendum duo releuia eſſe ſoluenda.
- 2 Tum ſecundo, quia quot ſunt mortes Vaſſallorum, tot anni debent currere ad petendam inueſtituram ſucceſſori, ſecundum vnā DD. ſententiam magis veriore, prout dixerunt poſt Andr. in cap. 1. num. 2. verſ. *veluti ſi mors, & propriè ibi debet petere inueſtiturā ſicut ſucceſſor ſucceſſoris, tit. quo temp. miles, &*
- 3 *ibi apertioribus verbis hoc dicit, etiā ſi decem eſſent hæredes, decem anni currere debent, dixit Chaffan. in conſuet. Burgund. tit. de ſiedz, rubr. 3. S. 1. ibi,*

*de dans l'an, el iour, verſ. quæro num. 3. in fine, & poſt eum Franc. Somsbeck de feud. par. 11. num. 12. Iacob. de Beluiſ. in cap. 1. verſ. quæritur quid ſi miles, quo temp. miles, & verſ. tu dic, ubi Afflic. nu. 15. verſ. & primo, circa medium. Iacob. de Ardizon. tit. quibus mod. feud. acquir. Petr. Nicol. Moz. de ſubſtantial. feud. nu. 45. & num. 49. Zaſ. de feud. p. 7. num. 7. Io. Borcholten de feud. cap. 8. nu. 8. diceſs Andreæ ſententiam, contra gloſſam eſſe veram in d. c. 1. quo temp. miles, in verb. *veluti mortis, & gloſ. ſententiā reprobataſſe eſſe affirmat Io. Scheneid. de feud. par. 1. nu. 31. & poſt iſtos Hartm. obſeruat. feudal. 12. verſ. item ſi vaſſallus moriatur ergò ſi duo anni currere debent, videtur quod ſolui debent duo releuia, ad finem vt vna determinatio reſpiciens plura determinabilia, cenſeatur æqualiter terminatæ, & ſingula ſingulis referendo, prout ita videtur tenere Nicol. Intriglot. de feud. cent. 2. art. 5. num. 628.**

- Verū enim uero licet hæc vera ſint, vt duo, vel tot anni, quot mortes euenierint, debeant currere ad petendam inueſtituram (licet aliter videatur ſentire gloſ. prædicta, & alij,) tamen non per hoc ſequitur conſequentia, ergo duo releuia ſolui debent, quod negatur; nam feudum non debet duplici onere releuij grauari, & nihil remanere penes ſucceſſorem, prout dixit Affl. in cap. 1. nu. 15. quo temp. miles, ex doctrina Iſern. & Frecc. d. author. 3. num. 6. Iacobus de Ayell. de iure adoba num. 78. vt vnicum tantum releuium debeatur; prout ita deciſum reſert Anna allegat. 95. num. 13. non obſtante, quod mortes duorum Baronū interueniſſent, Num. Pellic. in conſuet. Auerſ. in addit. ad cap. x. addit. iucip. adde, quod ſi mulier, & poſt Iacobum de Ayell. itidem fuiſſe deciſum, vt vnicum releuium deberetur, reſert in caſu prædicto Reg. Moles deciſ. 3. ſub tit. de iure releuiorum, manuſcripta, ea nimirum ratione, quia eſſent duæ cauſæ lucretiue circa eandem rem, quæ

concurrere non possunt, *ut per Bartol. in l. Mæuius, S. duobus, ff. de legat. 2. num. 13.*

Sequuntur, & hanc sententiam Vitramonrari, prout fuit *glos. — tit. 1. S. 22. num. 113. Ludolph. Schrader. de feud. p. 6. cap. 3. num. 26. Rosental. cap. 6. conclus. 66. num. 10. Henrig. Goeden. conf. 25. cent. 1.* Huius autem sententię rationes sunt, quia dum releuium soluitur prò inuestitura, & hoc casu iste
 7 tereius successor tenetur suam tantum petere inuestituram, nec sui prædecessoris, qui iam defunctus est, & debebat in feudo succedere, *ut notat Andr. de Isern. in d. cap. 1. S. sed & res, per quos fiat inuest. & in cap. 1. S. similiter col. 2. de capitul. Corrad. Vnde deducit Frecc. d. num. 6.* quod cum vna inuestitura petenda sit, vnicum tantum releuium solui debet.

Quod maximè admittit *Schrader. d. loco num. 26. circa medium*, dicens semper enim, quod pacto, vel statuto, (prout est in Regno nostro) releuium, laudimium, vel pecunię aliquid solui debet prò inuestitura, & plures casus petendę inuestiturę enerent, tam ex parte Vassalli, quam ex parte Domini, vnicum tantum laudimium prò vna inuestitura soluendum est. *argum. tex. in l. quod constitutum, ff. de milit. test. ex tex. in l. 1. S. is qui, ff. de exercit. action.* Item facit simile, quod aliás diximus,

9 vt si vno, eodemque anno duo onera essent feudatario imposita, vt solueret, vt potè releuium, & adoha, tunc vnicū tātum à Curia exigitur, vel releuium, ¶ vel adoha, *ut decisum refert Afflic. in d. cap. 1. quo temp. miles, num. 15. in fine*, ex ratione supra allegata, nè feudum prò illo anno, sit inutile vassallo, cum apud eum remanere debet medietas fructuum, vt viuere possit, quod non esset, si duo releuia in casu nostro soluenda essent.

Insuper facit ad hanc decisionem
 10 ratio illa, quod semper, & quis certat de lucro captando, debet euitari plu-

ralitas, *l. si cum dotem, S. si pater, ff. solut. matrim.* ideo dum vassallus certat lucrari vnā partem fructuum prò suis alimentis, meritò est euitanda pluralitas onerum, ita deduco ex *Afflic. d. loco num. 16.* quia quanto minus potest, debet Vassallus grauari.

De qua conclusione, siue decisione dicas, quod hodie amplius non est dubitandum, nec ambigendum, quia duplex releuium non esse soluendum, iam est decisum, tum quia, si adhuc non est
 11 set clarum, vtrum nè debeatur, inspicendum est, quod est conuentum in illa regione, siue Regno, in quo est feudum *Bald. in cap. 1. S. si qua, de pace Constant. Iacob. de Sancto Georgio in verbo qui quidem inuestiti num. 65. argum. tex. in l. semper in stipulationibus, & ibi Decius ff. de regul. iuris*, sed in hoc Regno nostro vsitatur tempus, ne duo releuia, vel duo onera debeantur eodem anno super feudo, *ut dicit Afflic. d. loco num. 15. in fine*, & ego alibi in hoc tract. dixi q. 20. p. 2. ergo & hoc casu etiam ex consuetudine Regni nostri duo releuia solui non possunt.

12 Amplia, vt non solum si moreretur pater, vel filius, sed etiam si moreretur nepos, & alij condomini, quorum alter alteri succederet ex ead. ratione, prout dicit *Reg. Moles ubi supra.*

13 Quintimo, etiam si esset dubium in loco illo, in quo feudum situm est, & variè esset vsitatum, vt aliquando duo releuia essent soluta, aliquando vnicū tātum, nam adhuc semper est iudicandum, vnicum tantum releuium deberi, ita ex *Afflic. d. loco num. 15. & Henrig. Goeden. conf. 25. decidit Ludolph. Schrader. d. loco num. 26. circa finem*, semper. n. in releuio pro vassallo benignior facienda est interpretatio *Afflic. d. loco num. 16.*

Ex quibus etiam videretur amphibanda hæc conclusio, vt nouus successor
 14 non teneatur soluere aliud releuium, si eod. anno, quo moritur feudatarius, fuisset solutum releuim antequam
 annus

annus esset elapsus, & in eod. anno postea alter feudatarius moreretur, quia non obstante, quod releuium reperitur solutum, & inuestitura facta, nõ debet iste nouus successor alterum releuium soluere, quia hoc casu militant omnes rationes supradictæ, & præcipuè duplici oneris eodem anno grauari feudum.

15 Quod si alias iudicaretur, dixi *Frecc. d. author. 3. num. 26.* quod esset durum eodem anno dari duplex onus feudatario, eique feudum inutile esse.

Nec obstat, quod posset dici, quod dum inuestitura facta fuit, & perfecta in persona primi defuncti, ergo & de nouo iste nouus successor tenetur petere, & perficere, hoc enim contrarium

16 tollit *Freccia* ex alio simili, nempe ex subuentionis materia, quod si eodem anno euenirent duo casus petendæ subuentionis per baronem à vassallis, & si habuerit vnã subuentionem, & postea eueniret casus petendi alteram, tunc adhuc istam secundam petere non potest, licet prima fuisset perfecta.

Tum etiam, quia hic casus videtur 17 satis irrationabilis, dicit *Frecc.* & non consideratus à consuetudine; ideo ad rationem debet deduci, quæ ratio dicitur ne feudatarius duplici onere grauetur eodẽ anno, licet *Frecc.* de rigore admittat, vt vtrumque releuium debeat, tamen persona succedens dicit, quod adstringitur pro medietate fructuum, & sic pro vnico releuio.

Et benè verũ in casu predicto, pro 18 vt dicit *Frecc. d. loco num. 6.* quod & si alias ex releuio deducenda sunt onera, maximè quæ debentur Curie, vt diximus supra par. 1. q. 13. tamen quia de rigore deberetur duplex releuium, fiscales non admittunt deductionem predictam, sed exigunt totum releuiũ, & sic deductionem compensat cum altero releuio debito, & in summa semper fieri debet interpretatio, vt vnicum tantum releuium debeat.

19 Quam conclusionem declara etiã,

vt si post annum, & diem, immediatè, pauco interlapso tempore, moriatur alter feudatarius, non petita inuestitura, vel si petita, non adhuc soluto releuio, tunc si inuestitura non esset petita, & annus esset elapsus, certè iste nouus successor petendo intra suum annum, videtur vt successor teneri ad duplicatum releuium ob non petitam inuestituram per defunctum, dum executio releuij fit contra quẽlibet successorem, & feudi possessorem, si verò inuestitura esset petita, adeo vt cessaret pœna duplicati releuij tunc diceret, quod duo releuia deberentur ab isto nouo successore, vnum ex persona defuncti, alterum ex persona sua, ratio me mouet, quia mors euenit, elapso anno, & sic diuersa est ratio à præcedenti casu, & tempus fuit perfectum in persona defuncti, & per cõsequens vnũ releuium soluet ex persona defuncti, vt dixi, alterum ex persona sua, ita videtur concludere *Bammacar.* in quadam additione manuscripta ad *Andr. de Ifern. in cap. 1. num. 2. quo temp. miles, super illis verbis, debet petere inuestituram, sicut successor successoris, sed postea dicit Bammacar.* Cogitandum.

20 Ego verò dicerem, quod si paruum tẽpus post annũ esset elapsum, & moreretur alter successor, solui non debet duplex, nec duplicatum releuium, quia paruula mora non debet esse in consideratione, & consideratur idem tẽpus, nisi fuerit ex contemptu, vel malitia, quia semper cum vassallis benignè egendum, non tanquã cum infestis, nec eos angustiare ex temporis lapsu, vt diximus.

De qua quæstione, memini me quõdam disseruisse cum erudito viro D. Io: Baptista Filingerio Milite Neapolitano ex Illustris. Platea Nidi, Aduocato Sacri nostri Consilij, humanitate omnibus charo, diuersarum scientiarum genere ornato, amico, & Domino meo semper obseruando, Sed ne discedas à priori sententia decisa, quia rationabilis. L 3 AR-

ARGVMENTVM.

Vassallo intra annum, & diem, vel mensem inuestituram nõ petente, eò quod impeditus fuit, an contra eum fiscus duplicati releuij poenam exigere possit, variæ referuntur DD. sententiæ, Alij dixerunt impedito ob iustum impedimentum non currere tempus, Alij currere, sed restitutione succurrendũ esse, Alij vt non currat, quæ vt magis æquitati, & veritati consona retinetur, satius autẽ erit, vt impeditus protestetur, Et quid si impedimentũ causetur ex parte Domini, vel parte vassalli, Et si impedimentum elset notorium, an protestatio elset necessaria.

S V M M A R I V M.

- 1 **T**empus petenda inuestitura, an currat legitime impedito referuntur discordantium sententiæ.
- 2 Impedito ad petendam inuestituram annus currit, sed restitutio postea datur.
- 3 Tempus omne in dubio præsumitur continuum.
- 4 Impedimenta facti sunt, & tempus minime impediunt.
- 5 Impedito ex iusto impedimento, tempus nõ labitur, imo excusatio concedenda ipso iure, & num. 14.
- 6 Anni spacium vassallo effluxum ad petendum inuestituram, utile est.
- 7 Terminus legalis nunquam fit peremptorius.
- 8 Sententia DD. dicentium, tempus non esse elapsum vassallo in dubio sequenda est.
- 9 Impedito non currit tempus, si de impedimento ipse protestetur.
- 10 Impeditus ex facto Domini nõ habet opus protestatione.
- 11 ex suo facto, debet se protestari.
- 12 Protestatio opus non est, quando impedi-

mentum esset notorium.

- 13 non est necessaria, suo impedimentum proueniat ex parte Domini, seu ex parte vassalli.

QVAESTIO XXVI.

Diximus supra p. p. q. 23. Vassallum non petentem inuestituram, fidelitatemq; non pollicendo intra annum, & diem, præfixumq; iam tem-

pus labi patientem, poena duplicati releuij esse mulctandum, quæro an hæc regula sit perpetua, ad eum impeditos, & non impeditos comprehendat.

In qua quæstione DD. diuersi, diuersas sequuti sunt sententias. Alij dixerunt tempus currere non obstante impedimento, sed postea impedito succurrendum aduersus lapsum temporis remedio restitutionis in integrum, Alij dixerunt impedito impedimento iusto, tempus non currere.

- 1 Dixerunt nonnulli hoc tempus anni currere impedito, nullamq; merere excusationem ob impedimentum, quin annus non labatur, sed elapso anno ad poenam euitandam, ei succurrendum esse per viam restitutionis in integrum aduersus effluxum tempus, vt valeat postea deinde petere inuestituram, omniaq; facere, vt post alios latè fundat Laurent. Syluan. de feud. recognit. q. 75. & quod dixit q. 49. idem Syluan. vbi alios allegat, quasi quod huius sententiæ fundamenta sint, tum quia omne tempus in dubio continuum esse præsumitur, & regulariter iudicatur, vt supra diximus p. p. q. 23. tum quia impedimenta facti sunt, ideoq; cursum temporis minime impedire, dixit Bartol. in l. vnus ex socijs, S. fin. ff. de seruit. rustic. prædiorum, quem ad hoc allegat Syluan. d. q. 25.

Reliqui contrariam docuere sententiam,

5 tiam, & veriore[m], vt impedito iusto de impedimento, annus in eius præiudicium non labatur, imo excusandus, nec aliqua opus esse restitutione integrum, sed ipso iure tutum remanere à pœna priuationis feudi, & sic duplicati releuij, hanc sententiam docuere infra citandi DD. ex ratione, tum quia hoc expressè suadet *tex. in cap. 1. quo temp. miles, ibi in vers. nisi iusta causa interuenit*, quem *tex.* prò basi, & fundamento tenent DD. ibi. Tum quia hoc anni spatium utile est, & ideo impedito non currit, vt docuimus supra q. 23. p. p. Tum quia terminus legalis numquam fit peremptorius, si de legitimo impedimento constet, prout dixerunt Bald. in *cap. 1. S. fin. nu. 2. vbi Iacob. Aluarot. num. 2. Matth. de Afflict. num. 7. vbi Præposit. num. 1. de prohib. feud. alienat. per Lotbar.* quibus rationibus, & alijs actentis in eam iuere sententiam, *glos. in d. cap. 1. quo temp. miles, quam ibi sequitur Iacob. de Beluis. Nicol. de Neap. Bald. num. 1. & post Andr. de Isern. Iacob. Aluarot. ibidem num. 12. Martin. Laudens. num. 10. & 11. Præposit. num. 4. latè Afflict. per illam columnam in d. cap. 1. quo temp. miles, vbi cæteri hanc eandem sententiam docuere Petr. Nicol. Mozz. de feud. substantial. num. 45. Iacob. de Ardiz. rubrica 45. Ludolph. Schrader. de feud. par. 6. cap. 2. nu. 50. & 64. vbi nam, 50. in specie contrariam sententiam reijcit, & hanc sequitur Rosental. d. cap. 6. concl. 46. n. 3.*

6 Quæ sententia vti magis iuri, & æquitati consona, sequenda in dubio est, tum etiam, quia longè maiorum Doctorum numero, & autoritate fulcitur, & contrariam esse reijciendâ, prout reijciunt præfati DD.

7 Sentiant tamen nonnulli, declarantes hanc sententiam, tempus non currere impedito, dummodo de impedimento protestetur, *ex cap. fin. vers. protestatione facta, de appellat. l. fin. C. de his qui per metum iudic. non appellant, Misinger. obser. 59. nu. 1. cept. 3. Laurent. Syl-*

uan. d. q. 75. refert alios Rosental. d. loco lit. F, à lit. G, quorum sententiam de consilio, non autem de iure esse sequendam, suadet idem Rosental. d. n. 4. & seq. vbi alios allegat.

Distinguit tamen Ludolph. Schrader. d. loco n. 43. impedimenti causam, quod aut impedimentum causatur ex parte Domini, aut ex parte Vassalli, quod si 10 causatur ex parte Domini, vt quia absens, vel locum tutum non præbet Vassallo, tunc dicit, quod protestatione opus est, *argum. tex. in l. 2. C. de his qui per met. iudic. non appell. cap. fin. vbi Bal. & Decius extra de appellat. Quod*

11 si ex parte Vassalli impedimentum proficiscatur, tunc protestatio non est necessaria, quia sinè protestatione tutus est, vt post alios Alex. Ias. Imol. Dec. in *d. cap. fin. de appellat. Felin. in cap. venerabilis num. 7. extra de iudicij, Schrader. d. loco num. 43.*

12 Declara tamã has sententias, quod si impedimentum esse notorium, & procederet, tam ex parte Domini, quã ex parte Vassalli, tunc in hoc casu sufficit, quod sit notorium ad finem vt protestatio non sit necessaria, *Præposit. in d. cap. 1. num. 7. quo temp. miles, Felin. in d. cap. ex transmissa nu. 7. de præscript. Ludolph. Schrader. d. loco nu. 43. & 44.*

13 Quam Schraderi sententiã in distinctione prædicta emanatam, reijcit Rosental. d. loco nu. 6. vt siuè impedimentum proueniat ex facto Domini, vt nec protestatione opus sit, ex autoritate *Præposit. in d. cap. 1. Sylvan. d. q. 89. num. 13. Vult. de feud. cap. 7. num. 87. lib. 1.* hoc idem affirmare viderur *Afflict. in d. cap. 1. num. 38. quo temp. miles, Marc. Ant. Bardus de temp. utili, & continuo cap. 9. num. 2.* Siuè impedimentum interuenit ex parte Vassalli, vt dicunt iam citati DD. cæteriq; quos refert, & sequitur *Henrich. à Rosental. d. loco in glos. H. prout ex illis affirmant Ioachim Misinger. obser. 59. vers. tertius cõsus cent. 3. Herm. Vult. d. loco num. 87.* cæterique passim ibi allegat.

Quibus

Quibus sic relatis, non discedas ab illa communi DD. sententia, communi-
14 niori calculo Doctorum sequuta, ut impedito anni tempus non currat, etiã nulla urgente necessitate protestandi, durante impedimento, ex rationibus de quibus supra.

ARGUMENTVM.

Tempus ad petendam inuestituram elargitum, an possit minui, vel prorogari, & an de cõuentione partium, & posthabita nonnullorum sentẽtia, affirmatur prorogari posse. Diminui autem an possit distinguitur de volũtate Domini, & vassalli, accedente causa. Duplicatum autem releuium in tempore abbreviato an possit exigi, distinguitur. Et quid si ex consuetudine Dominus abbreviaret anni spatium. Et an minui, vel prorogari in præiudicium Vassalli possit.

SVMMARIVM.

- 1 **P**EONA duplicati releuij an debeat elapso tempore, quod fuit diminutum, vel prorogatum à Rege n. 17.
- 2 Tempus petende inuestitura, quia à lege inductum, prorogari non potest, ex una sententia DD.
- 3 potest prorogari à Domino sine consensu vassalli, & num. 6.
- 4 potest prorogari à Domino accedente consensu vassalli, & Domini, & de ratione num. 5.
- 7 Petitiõ inuestitura continet honorem vassalli, ideo tempus ad illam prorogari non debet sine consensu vassalli, sicut nec vassallus in præiudicium Domini.
- 8 Tempus petende inuestitura non prorogatur, secus autem soluendi releuium.
- 9 regulariter non potest diminui.
- 10 diminui non potest inuit

- vassallo, nisi ex iusta causa, & n. 11.
- 12 Tempus concessum ad fauorem alicuius ex iusta causa, ab illo non debet auferri.
- 13 ad soluendam releuium non potest diminui à Domino.
- 14 Creditor ante diem excui non potest.
- 15 Tempus ad petendam inuestituram potest minui si adesset lex in contrarium.
- 16 de voluntate vassalli, sic etiam in duplicato releuio.
- 17 Duplicatum releuium debetur elapso tempore conuentionali, si ita esset conuentum & num. 18.
- 19 non debetur elapso tempore conuentionali, si nil de duplicato releuio esset conuentum.
- 20 Inuestitura Regni Neapolitani concessa fuit, non obstante, quod tempus conuentionale fuit elapsum.
- 21 Tempus petende inuestitura, & soluendi releuium potest minui, ex consuetudine loci.
- 22 Dominus diminuens, vel prorogans tempus petende inuestitura, vel soluendi releuium in præiudicium vassalli, debet priuari proprietate feudi.
- 23 Dominus abbrevians tempus petende inuestitura in præiudicium vassalli, amittit ius suum erga vassallum.
- 24 Vassallus potest abbreviare tempus soluendi releuium Domino.

QVÆSTIO XXVII.

Regulariter tempus ad petendam inuestituram ob mortẽ exc. 1. de cap. Corrad. & cap. 1. S. fin. de prohib. feud. alienat. per Frideric. est annus, & dies si paganus ellet petens, si miles annus, & mensis, ut firmauimus supra p. p. in quæstione illa de tempore, ad inuestituram petendam, præfinito, quo elapso tempore, non adimpleris ijs, quæ requiruntur intra annum fieri, ut supra docui-

1 docuimus, releuij duplicati poenam esse vassallo infligendam, quæro itaq; ac hæc poena duplicati procedat etiã in casu, quo Rex diminueret, vel extenderet tempus prædictum, & post diminitū, vel extensum annū, vassallus sollemnina inuestituræ non adimpleuerit, & releuium simplex non soluerit intra dictum tempus, pro quâ resoluenda quæstione distingo.

2 Primo videndum est, an hoc tempus minui possit, vel extendi per Regē, Bald. in cap. sancimus, quo temp. miles ex tex. in l. epistola S. fm. ff. de pactis ex l. quæro S. inter locatorē ff. locati dicit, quod hoc tempus cum sit à lege inductum, prorogari non potest, quam Bald. sententiam sequuti sunt, Thom. de Marin. de generibus, & qual. feud. tit. 2. nu. 52. vbi communem hanc refert, & allegat Andr. de Isern. in cap. sancimus, quo temp. miles, Georg. Nat. in repet. clement. sepe col. 3. de verborum significat. idem Bald. in l. fin. S. hæc quidem, C. de iure delibe-
rand.

3 Ex Ultramontanis Ferrar. Montanar. lib. 3. de feud. versic. sexto, sed & tempus Io: Borcholten de feud. cap. 7. nu. 36. Io: Scheneiduin. de feud. par. 5. num. 56. & approbatam esse sententiã dicit Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 57. n. 1. alienens sine consensu vassalli posse Dominum prorogare terminum ad petendam inuestituram, ita etiam dixit Schrader. de feud. par. 6. cap. 2. ad nu. 7. hi omnes tractant, quando hoc tempus minui, vel prorogari potest, ideo distingo.

Primo, videndum est, an hoc tempus possit prorogari, & quando.

Secundo videndū est, an hoc tempus possit minui, vel coartari, & quando.

4 Et priusquam ad horum capitum descēdam examen præmisso, quod accedente, & volūate Domini, & vassalli, potest hoc tempus, & minui, & prorogari, prout communiter tenent Andr. de Isern. in cap. 1. nu. 12. quo temp.

miles, vbi Aluar. num. 14. Afflict. num. 12. Præposit. num. 13. Thom. de Marin. de generibus feud. tit. 2. num. 53. & seq. 54. Petrus de Rauē. in d. cap. 1.

5 Ex Ultramontanis hanc docuere sententiam Iacob. de S. Georgio in verbo quibus quidem inuestiti præstiterunt num. 44. Chassan. in consuet. Burgund. rub. 3. S. 1. in verbo de dans l'an, & iour n. 6. Io: Borcholten de feud. par. 1. cap. 7. numer. 36. Schrader. par. 1. cap. 2. numer. 7. & 81. Vult. de feud. lib. 1. cap. 7. num. 67. Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 67. nu. 1. tit. quibus mod. feud. acquir. ea ratione, quia fuit inductum, & fauore Domini, & vassalli. Fauore Domini, tum quia annus tantum est elargitus, tum quia illo elapso, duplicatur releuium. Fauore vassalli, quia molestari non potest intra dictum tempus, & sic alter in alterius præiudicium minuere, vel extendere non potest, quod fallit de vtriusque voluntate, vt infra nu. 7. & seqq.

6 Et ad primum caput redeundo, dico, hoc tempus ad petendum inuestiturã, & soluendum releuium, posse per Dominum prorogari, tum quia cum hoc tempus sui comodum respiciat, meritò ipsi renunciare potest, tum quia, & si poenam totam, duplicati releuij remittere potest, quod maius est, ergo tanto fortius potest facere, quod est minus, nempe dilationem vassallo dare, cum ead. subsit ratio, ergo idem ius, ita Affl. in d. cap. 1. nu. 9. sequitur Thom. de Marin. d. loco num. 54. vers. an autem dictum tempus quicquid id contrarium dixerit Bald. d. loco supra allegato, nec in hac prorogatione requiritur consensus vassalli, cum consentire dicatur, dū in sui fauorem vertitur negotium.

7 Verum quoad petitionem inuestituræ, quæ fit cum honore vassalli, agnosco vnã difficultatem, quia vassallus venit honoratus, dum de feudo inuestitur, quia feudum nobilitat feudatariū, & si videtur, quodammodo præiudicium vassalli in dicta prorogatione, ideo hac moti ratione nonnulli dixerunt,

zerunt, sicut vassallus non potest prorogare inuito Domino, ita nec Dominus inuito vassallo, ita dixerunt post *Aluarot. Præposit. Afflicti. in cap. 1. S. nulla, per quos fiat inuest. & in cap. 1. in princ. quo tem. miles, Iacob. in d. verbo qui quidem inuestiti num. 40. Ludolpb. Schrader. d. par. 6. cap. 2. num. 7. Herm. Vult. d. loco num. 63. & alia ratione, quia sicut nec vassallus potest prorogare inuito Domino, ita nec Dominus inuito vassallo Vult. d. loco num. 63.*

8 Sed considerarem, quod hoc tēpus duplici via consideratur, altera ad petendam inuestituram, altera ad soluendum releuium, primo, eò quod honor vassalli videtur dilatatus, tunc esset dicendum, quod non posset prorogari, sed hoc non firmo, quia adhuc dicitur successor in feudo, & gaudet prærogatiuis feudatarij, quæ retrotrahuntur per inuestituram, cuius diē si vassallus vult differre, hæc dilatio Domino nocere non debet; Secunda via, quæ dicit ad releuium soluendum, tūc hoc casu dico, quia vassallo imputandum, si nollet hac dilatione gaudere, & in hoc penes me nulla extat difficultas.

9 Quoad secundum, si hoc tempus posset diminui, dico regulariter diminui non posse sine voluntate vassalli, quia cum hoc sit tempus concessum favore vassalli, idē abbreviari nō potest, sed distingo, aut diminuitur voluntate Domini tantum; Aut si voluntate utriusque.

10 Primo casu de voluntate Domini tantum, vassallo non consentiente, certum est, quod hoc tempus nequam minui potest, sinē iusta causa, *Andr. de Ifern. in d. cap. sancimus nu. 72. ubi Aluarot. num. 14. vers. quero, Afflicti. num. 12. & Præposit. nu. 9. & Io. Franc. de Ponte decis. 1. nu. 8. Ifern. d. S. est & alia num. 4. ubi Afflicti. num. 6. Aluarot. num. 14. Thom. de Marin. d. tit. n. 2. u. 54.*

Quibus addo permultos Feuditas, qui eandem *Andr. de Ifern.* sequuti do-

cuere sententiam, prout fuit *Petr. de Rauen. in d. cap. sancimus, Iacob. de Beluis. in S. est & alia versic. interim ego, Iacob. Ardizon. in sum. tit. quibus mod. feud. amict. rub. ex quo temp. annus currit Iacob. in verbo qui quidem inuestiti præstiterunt num. 33. Sousbeck. de feud. part. 11. num. 10. Io. Sebeneid. de feud. p. 5. num. 56. Laurent. Syluan. de recognit. feud. q. 15. Ioan. Borchol. de feud. p. 1. cap. 7. num. 36. Schrader. de feud. d. par. 6. cap. 2. num. 2. & seq. Ferrar. Montanar. lib. 3. de feud. cap. 6. vers. sed & tempus, Herm. Vult. de feud. d. cap. 7. num. 62. cateriq; passim.*

Limita primo, nisi iusta suaderet
11 causa, quia tunc ex causa potest Dominus hoc anni spatium abbreviare, ita *Andr. de Ifern. d. cap. sancimus nu. 4. Aluarot. num. 14. Afflicti. num. 6.* ea ratione, quia tempus concessum ad fauorem alicuius ex lege, & sic legale, ei non debet sine causa auferri, *cap. indultum, & ibi Dynus de reg. iur. in 6. Bart. Alex. Iaf. cateriq; in l. 2. ff. reiudic. Thom. de Marin. d. loco num. 54. in princip. tum*
12 quia, si consideramus circa solutionē releuij, dico, quod dum est dilatio concessa favore creditoris, & sic Vassalli, ergo eo inuito tolli non potest, vulg. iuribus, quinimmo hoc debitum non
13 est purum, sed in diem, quo casu, inuito creditore, ante diei euentum, exigi non potest, *S. omnis, in st. de verborum obligat. l. qui hoc anno, l. cum qui, S. quoties, ff. de verb. obligat.*

Secundo limitat *Afflicti. nu. 10. vers. fallit primo,* si adesset aliqua lex dictans quod non obstante tempore legali in contrarium, iudex posset statutum tēpus propria autoritate minuere, firmant hoc ex iuribus ibi allegatis.

Aut de voluntate vassalli, & dico
16 ex ratione illa, quod cum sit in eius fauorem indutum, meritō illi renuntiare potest, ex iuribus ibi allegatis, tenet *Afflicti. in d. cap. sancimus. nu. 10. & 11. Iacob. de S. Georgio in d. verb. qui quidem inuestiti num. 23. Io. Sebeneid. d. loco nu. 56. & tunc statim post hoc tempus abbre-*

abbreviatum, releuium soluet, *Iacob. de Ayell. in d. tract. de iure adoben. 76.*

17 Declara tamē, quid si tempus esset prorogatum, vel diminutum, vel ex iusta causa, vel magis ex conuentione Domini, & Vassalli, vel Vassalli tantū, quid faciendum circa duplicatum releuium elapso dicto tempore sic abbreviato, vel prorogato, cum eo casu videatur iam discessum à pœna statuta, ex lege communi, dum ex eius temporis rigore discessum est.

Ego tamē distinguo, quod aut post dictum tempus abbreviatum, vel prorogatum fuit contentum de pœna, vt soluatur, ac si non esset facta dicta prorogatio, vel diminutio. Aut nulla facta mentio est de pœna.

18 Primo casu, quando pœna est apposita post dictum tempus sic abbreviatum, uel prorogatum, & sic post dictū tempus conuentionale, dicas, q̄ standū est regulæ, dicēris else locum amissioni feudi, vel duplicati releuij, secundū ea, quæ tradit *Andr. de Ifern. in d. cap. sancimus in princip. sequitur ibi Afflic. num. 11. & 12. Laurent. Syluan. de feud. recognit. q. 17. Schrader. d. loco nu. 5. Rosental. num. 4. Roland. à Valle conf. 18. num. 13. & 14.*

19 Aut nulla est apposita pœna, sed tantum conuenerunt Dominus, & Vassallus de tempore petendæ inuestituræ, & soluendi releuium, tunc quia post dictum tempus elapsum, caducitas non habet locum, ideò nec solutio duplicati releuij, ita ex *Andr. de Ifern. Affl. num. 26. quo temp. miles, cæterisq; longo apparatu allegatis, tenet Io. Franc. de Ponte d. decis. 11. in casu inuestituræ Regni Neapolitani à summo Pontifice petendæ, & secundum ibi allegata* 20 per eum inuestitura concessa fuit, lapsu temporis conuentionalis, non obstante *Schrader. d. loco num. 5. sequitur Philipp. Pascal. de patr. potest. p. 4. cap. 1. nu. 12. qui postea effectus est Regius Consiliarius, & die 18. Februarij 1625 adeptus est possessionem officij in S. C.*

Intellige tamen supradictam conclusionem, vt non possit Dominus inuito vassallo, hoc tempus minuere, non procedere, si ex consuetudine loci, vel Prouinciæ permisteretur Domino talem abbreviationem facere prout est in Saxonia, quia tunc, nulla adiecta pœna, post lapsum temporis statuti erit locus dispositioni temporis legalis, nempè caducitatis feudi, prout de tali consuetudine, & ita de iure cautum, testatur *Herring. Goeden. conf. 25. lib. 1. Herm. Vult. d. loco nu. 62. Schrader. ibidem nu. 6. de Ponte d. decis. 1.*

22 Quod si Dominus absque iusta, & probabili causa hoc tempus petendæ inuestituræ dilatauerit, vel arctauerit in præiudicium Vassalli, tunc ex regula dictante, Dominum, & Vassallum ad imparia iudicandos non esse, de qua *Afflic. dec. 129. eo casu Dominum feudi proprietate priuandum esse censuerunt Iacobus Aluarot. Præposit. Afflic. in cap. 1. S. nulla, per quos fiat inuestitura, & in d. cap. 1. in princip. quo tempore miles, Iacobin. in verbo qui quidem inuestiti nu. 40. glos. in d. S. nulla, quo temp. miles, Iacob, Aluarot. in d. cap. sancimus, num. 14. vers. quero quid si miles, prout est statutum in partibus Saxoniz, prout dicitur eius statutum articulo 22. Ludolph. Schrader. d. loco num. 6. Vult. d. loco num. 62. de quo meminit Herring. Goeden. d. conf. iam allegato, dicens, quod Dominus abbrevians dictum terminū in præiudicium Vassalli, ius suum amittere debet erga vassallum.*

24 Quod si Vassallus ante annum elapsu petet inuestituram, & soluet releuium, potest hoc facere, & non præiudicabit Domino, qui semper de hac anticipatione certè erit contentus, prout supra dixi ex *Iacob. de Ayell. d. n. 76.*

Ex quibus remanet firma de iure conclusio, quod terminus anni, & diei nec extendi, nec minui potest regulariter in præiudicium Vassalli, vel Domini.

ARGVMENTVM.

Successor in feudo, ignorans mortem sui prædecessoris, ideoq; temporis inuestituræ petendæ, releuijque soluendi elapso, an duplicati releuij pœna multandus, proponitur, An ignorantia mortis excuset, & quando à petitione inuestituræ, Et quid si post tempus legale est appositæ pœna, ut non detur purgatio moræ, Contrarium tamè statuitur ex frequentiori DD. calculo, Nisi uassallus ignorasset in iure, Et qd in facto, Et quid ratione rei, uel si ignorasset se esse in gradu successibili, uel si esset dubium inter DD. Et quid si ignorantia esset crassa, uel supina, Et quid in dubitante, Et quid in emphiteura disseritur.

SVMMARIVM.

- 1 Ignorantia mortis feudatarij prædecessoris, quando excuset successorem, & num. 8. 9. & 15.
- 2 Prouincia Regni Neap. quasi Regna sunt magna, & distantes.
- 3 Barones Regni Neap. quasi omnes seruiunt Regi in bello, impendendo propria bona, & contra hereticos fidei.
- 4 Rex noster Philippus expulit Mauros à suis Regnis ob Fidei Catholica conseruationem inuiolatam, quinimo eos persequitur.
- 5 Tempus ad petendam inuestituram, ut euitetur duplicatum releuium, an à die mortis, uel scientia mortis currere debet.
- 6 Tempus continens pœnam, post eius lapsum purgari non debet ob ignorantiam.
- 7 Purgatio moræ non admittitur quando post mortem inducta est resolutio contractus, nisi ex consensu partis.
- 8 Ignorantia crassa, & supina non impedit cursum temporis.
- 10 Tempus petendæ inuestituræ ad euitandū

duplicatum releuium, currit à die scientia mortis, & num. 13.

- 11 Ignorantia facti excusat omnes.
- 12 Ignorantia non ascribitur delicto, uel delicta.
- 14 Mors uassalli, scientia mortis, & lapsum temporis à die scientia requiritur, ut duplicatum releuium debeat.
- 15 Ignorantia uassallo debet esse probabilis in facto, non autem in iure, quia iuris ignorantia non excusaret, num. 17.
- 16 Ignorantia uassalli tripliciter consideratur, de iure, de facto, & ex qualitate rei, & num. 18.
- 18 Uassallus ignorans feudalem qualitatem, excusatur si non petierit intra tempus.
- 19 Decisio Camere Imperialis refertur absoluens uassallum ignorantem qualitatem feudi.
- 20 Uassallus ignorans gradus proximitatem excusatur, si non petijt inuestituram à duplicato releuio.
- 21 Uassallus sciens gradum, sed ignorans illū esse successibilem, non excusatur à duplicato releuio.
- 22 Gradus successio quando est controuersa excusat uassallum.
- 23 Ignorantia mortis feudatarij præsumitur.
- 24 Ignorantia ut excuset uassallum debet esse non affectata, nec crassa, nec supina.
- 25 Uassallus dubitans de morte prædecessoris excusatur.
- 26 Emphiteuta ignorans excusatur à caducitate, si inuestituram non petisset.

QVÆSTIO XXVIII.

- 1 I præsentis quæstionis indubitata assignetur resolutio, de duobus gradatim, è uidentum. Primo, an ignorantia mortis feudatarij impediatur, quin currat annus ad petendam inuestituram, à quo capite discusso deuertitur ad resolutionem alterius, nempe si debeat duplicatū rele-

releuium, vel simplex. Quam quæstionem vsui facilè puto euenturam, maxime in Regno nostro, in quo adsunt longinquæ Prouinciæ, & magnæ, quasi vnaqueq; alterum Regnum, inter se adeò distantes, vt non tam citò, tamq; breuiter res, quæ succedunt, in vna veniant statim significata alteri, quinimo permulti ex nostratibus Baronibus bona sua impendendo, vitamque discrimini committendo, in nostri inuidissimi Regis seruitio, fideliter etiam seruièdo, prout mos fuit, & est nostratum, tum in Belgio, in Alemania contra hæreticos, & Lombardia, & nouiter in Hyspænijs, in Mari Oceano ad Colinas Herculeas, in lictoribus Gihaltaris bellando contra Mauros expulsos à Regno Castellæ, & Portugaliæ à Rege nostro Inuidissimo ob fidè immaculatam seruandam, ne vè in eius Regnis Christi infideles, & ab eo separati habitent, & etiam in Indijs in Regno Brassilis, tum etiam permulti assistunt in Curia Regis, vnde eorum mors si euenerit, tam citò sciri non potest, nec ad successoris notitiam venit, ideo non ab re, de hoc quærendum putavi, nam si legem ipsam attendamus simpliciter loquitur, vt annus, & dies incipiat currere à die mortis feudatarij, à quo die mortis si fiet computus, annus est elapsus, sed si actèdamus æquitatem iuris, nempe vt cõputemus à die, quo innotuit successori mors sui prædecessoris, reperietur annus non esse elapsus à die scientiæ, licet à die mortis reperiat elapsus, de qua quæstione discurre cum D. Franc. de Petris I. C. & verè Consulto Aduocato nostri Sac. Conf. nemini secundo, generis nobilitate claro, vniuersæ, atq; totius doctrinæ, & eruditionis corona clariori, morum candore clarissimo, cui fateor me multis nominibus deuinctum, cuius legales, poetiæ, & historiarum lucubrationes, iam in toto orbe sunt longe clarissimæ,
Et ideo dum lex anuum, & diem

- 6 tribuens feudatario à die mortis, simpliciter loquatur, ideo nec nulla declaratio, nec distinctio adhibenda est, ex quo per annum, & diem apposita est pæna, nempe resolutionis, & sic feudi amissio, *cap. 1. de capitul. Corrad.* De iure autem Regni, solutio duplicati releuij, vt supra diximus, videbatur omnino dicendum, elapso termino, non esse locum moræ purgationi ob iustam ignorantiam allegatam, secundum ea, quæ tradiderunt *Dyn. Oldrad. Bartol. Ripa in l. si in insulam num. 37. & 38. ff. de verborum obligat. per tex. in l. traiectionis S. de i. lo. ff. eod. & propriè idem Ripa num. 37. & 38.* loquitur de caducitate census ob non solutionem canonis intra legitimum tempus, & propriè in vassallo non petente inuestituram intra annum, & diem, loquitur *Ripa ibidem numer. 40. Bald. in cap. sancimus num. 3. quo temp. miles*, idem affirmans non dari purgationem moræ, & suæ opinionis per multas affert rationes, quarum præcipua ea est, quia quotiens per moram inducitur resolutio contractus, tunc non est tractandum de purgatione moræ, nisi altera pars consentiat, allegat *tex. in l. traiectionis C. de pactis inter empt. & vendit.* Præcipuè, ignorare, an sit mortuus pater, vel ille, cui quis debet succedere, vt proximior, videtur quedam crassa, & supina ignorantia, quæ cursum temporis non impedit, adeò vt moræ purgatio non detur, *l. nec supina l. regula in princip. ff. de iur. & fact. ignorant. gloss. in d. cap. sancimus in verbo ultra annum quo temp. miles, vbi Iacob. de Beluis. post Bald. & omnes latè Tiraquell. de retract. lignag. gloss. 4. nu. 52. sequitur Io. Franc. de Ponte decis. Coll. 1. num. 17.*
- 7 Et hanc sententiam, quod non admittatur moræ purgatio, autoritate Baldi nitentem, permulti sequuti sunt, quos allegat idem *de Ponte d. decis. 1. num. 13.*
- 8 Sed salua pace Bald. & eorum, qui Baldum sequuti sunt, dicam, quod con-

traria opinio est magis veritati consona, æquitati proxima, & frequentiori DD. calculo recepta, ut hoc petendæ inuestituræ tempus, licet, adiecta pœna, & die, non currat, nisi à die, quo vassallus successor sciuerit mortē sui prædecessoris, ita gloss. in d. cap. sancimus in verbo ultra annum, ubi Afflict. num. 6. post Beluis. & Præposit. & Aluarot ibi num. 12. cæteri; DD. passim in d. cap. sancimus super gloss. in verbo ultra annum.

11 Est veritati proxima, nam cum sumus in ignorantia facti, quæ est mors, omnes excusantur, l. 1. l. error ff. de iur. & fact. ignorant.

Est æquitati consona, ut ignorans non puniatur, dummodo delictio, vel desidiæ nõ contempsit, & de æquitate g'ossæ sententiam seruari debere, affirmavit idem Franc. de Ponte d. decis. 1. num. 13.

Frequentiori DD. calculo receptæ esse restantur post gloss. Affl. Bald. Beluis. & Aluarot. cæterosque DD. in d. cap. sancimus, eamque sequuti sunt idem Bald. in cap. 1. de capitul. Corrad. num. 4. Aluarot. in d. cap. 1. in princ. & ibi Præposit. num. 1. limit. 6. nu. 4. quæ fuit prima caus. benefic. amic. & hanc sententiam communiter esse approbatam respondit Roland. à Vall. conf. 40. num. 5. vol. 3. & omnes eã sequutos, ut gloss. — § 1. gloss. 2. num. 4. & gloss. 7. tit. 1. num. 2. quem allegat Iul. Clar. in S. feudum, quæst. 49. num. 3. Vdalric. Zas. par. 7. num. 2. Franc. Sonsbecc. de feud. par. 11. num. 10. Petr. Nicol. Mozz. de substantial. feud. num. 40. Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 43. Matth. Vuesenbec. de feud. cap. 8. num. 3. & 6. Ioann. Scheneid. de feud. par. 5. num. 27. Ferrar. Montanar. de feud. lib. 3. vers. sed & tempus, cæterique, quos allegat Tyraquell. de retract. lignag. gloss. 4. num. 12. Andreas Gayll. obser. 48. num. 8. cent. 2. Herman. Vult. de feud. cap. 2. num. 58. Gothofred. Ant. disput. feudal. 8. thes. 5. lit. D. sub tit. de renouatione inuestituræ Mynsiger. obser.

9. cent. 5. cæterosq; DD. quos allegat, & sequitur idem Franc. de Ponte d. decis. 1. nu. 13. ubi respondet ad opinionem Baldi, & aliorū ijs adductus potissimis rationibus, tūm quia hoc tempus utile est, ut supra docuimus, tūm quia ad finem, ut hæres non petens inuestituram intra tempus puniatur, duo requiruntur, nempe mors vassalli, & scientia mortis prout dicunt DD. in d. cap. 1. quo temp. miles, & ita post alios videtur tenere, Rosental. de feud. cap. 6. conclus. 48. num. 3. & 4. subdens alterum non sufficere, sed vtrumq; coputiue concurrere, ut per Doctores allegatos ibi in glosella E. Item scientia rei feudalis Bald. in cap. 1. de capitul. Corrad. in fine, & nos supra diximus, quam sententiam, licet sicco pede, firmarunt supra citati Doctores, tamen eam declarando intelligas.

15 Primo, intellige, ut ignorantia sit in facto probabilis, non autem in iure, puta si vassallus ignorasset ob mortem prædecessoris feudatarij, non posse succedere, ut dixit Martin. Laudens. in cap. 1. num. 11. quo temp. miles, Rosental. cap. 6. conclus. 69. Hartam. Hartm. de feud. obser. 12. versic. habet enim hæres. & obser. 8. in princip. Herman. Vult. de feud. lib. 1. cap. 7. num. 69. Mynsiger. cent. 5. obseruat. 8. num. 9 10: Scheneid. de feud. par. 5. num. 28. Gothofred. Anton. dicto loco.

16 Intelligas secundo, ut hæc ignorantia iuris possit dupliciter considerari, primo, ut dixi, quod si ipse ignorasset posse succedere, secundo ratione facti successi, nempe mortis, siue euentus alterius, in quo facienda esset denunciatio, & ipse purans non teneri ad denunciationem, non fecit; Tertio potest considerari ex qualitate rei, utpote si hæres ignorabat rem esse feudalem, ut quia homo simplex, & nunquam se immiscuerit administrationi bonorū, tempore quo vivebat ille, cui ob morte

17 tem succedit; Et primo casu dicas, quod non excusatur, quia errat in iure, ut dixi,

xi, sed intellige ut infra, secundo casu, ratione euentus, dicas, vt dixi, non currere annum, nisi à die scientiæ, dum ignorabat, vel dubitabat, vt infra.

18 Secundo casu, ex qualitate rei, vt quia successor hæres putabat rem esse feudalem, & eo casu etiam dicitur iusta causa, & ex capite ignorantie, tempus non currit, si non petijt inuestituram, ita post Iacobin. in verbo quiquidem inuestiti numer. 41. Io. Raynaud. in cap. Imperialem num. 15, de probib. feud alienat. per Federic. Aluarot. in cap. 1. col. ult. qua fuit prima caus. benefic. amitt. Franc. Sonsbec. de feud. par. 11. numer. 2. Curt. Iun. de feud. par. 4. quest. 23. Petr. Nicol. Moz. de substantial. feud. num. 51. 52. hanc enim ignorantiam in facto, non in iure consistere dixit Herm. Vult. de feud. lib. 1. cap. 7. num. 69. cæteri quæ sunt allegati, & ita fuisse decisum in

19 Camera Imperiali, in magna, & ardua causa testatur Io. Andr. Gayll. obser. pract. lib. 2. obser. 48. nu. 11. Vult. d. loco.

Sed adhuc aduertendum est ad primum casum ignorantie, vt possit succedere duplici ex capite, Primo, vt si ignorabat esse in gradu successibili, secundo si sciebat quoto gradu erat proximus defuncto, sed ignorabat illum gradum esse successibilem, & tunc quia primo capite versamur in facto, nempe quia ignorabat descendentiæ, & quoto gradu distabat, cum debeat fieri probatio descendentiæ, quæ probatio cum consistat in facto, merito excusandus, vt dixi supra in præcedenti declaratione.

21 Secundo capite, vt si sciisset gradum, eiusque distantiam, sed ignorabat illud esse successibile, hoc casu errat in iure vassallus, & ideo non excusandus, & merito, tempus currere illi debet, eoque elapso duplicatum releuium soluet in poenam, argum. tex. in l. emancipata, & l. iuris ignorantiam C. qui admittit, est tex. in l. fin. C. de repud. heredit. Afflict. in d. cap. 1. num. 10. quo temp. miles.

Quod secundum caput, quando scie-

22 bat gradum, sed ignorabat esse successibilem, subdeclara, vt sit intelligendum, nulla existente dubitatione Doctorum, quod si DD. valde dubitassent, si existens in tali gradu deberet succedere, tunc quia iste successor videtur ductus probabili errore, putans veram esse sententiam illorum, qui dicebant non debere succedere, tunc dum ex probabili errore inuestituram non petierit, excusatur, ita Abb. in cap. cum dilectus de consuetud.

Secundo est aduertendum ad secundum caput, vt quando successor ignorabat casum petendi inuestituræ euenisse ob mortem, & hoc casu, cum simus in facto alieno, ignorantia præsumitur, & excusat Alex. conf. 79. num. 11. lib. 1. Ludolph. Schrader. d. loco num. 16. par. 6. cap. 2. quia est ignorantia facti, Herm. Vult. d. loco num. 70.

24 Secundo principaliter declara supradictam sententiam, vt ignorantia crassa, vel supina, vel affectata non impediatur, quin currat tempus ad petendam inuestituram, cum non affectata, vel supina, nec crassa, sed probabilis esse debeat, Vult. d. loco num. 69. Schrader. num. 16. & ego supra hac eadem quæstione monui.

25 Declara tertio principaliter, quam firmavimus conclusionem, procedere non solum in ignorante, vt supra diximus, sed etiam in dubitante, ita Aluarot. in d. cap. 1. num. 11. quo temp. miles, Sylvan. de feud. recognit. quest. 65. num. 12. vbi plures allegat Vult. d. cap. 11. num. 21. talis enim dubitans ignorantia equiparatur, Rosental. d. cap. 6. conclus. 48. num. 1. Mattheus Vuesembec. conf. 41. num. 57. & 62. par. 1. Ias. conf. 64. num. 2. vers. imo adhuc fortius.

26 Declara quarto principaliter, hanc conclusionem procedere, non solum in vassallo hærede, non petente inuestituram, sed etiam in emphiteuta hærede, qui ignorans rem esse emphiteuticam non soluerit laudimium, vel canonem intra legitima tempora, vt adhuc sit

excusandus ob iustam ignorantiam, Bartol. l. cum filius familias S. in hac stipulatione nu. 4. ff. de verb. obligat. vbi hanc esse communem DD. sententiam refert, & ibi Ias. nu. 7. DD. in l. 2. C. de iure emphit. Specul. de emphiteusi S. nūc aliqua num. 31. latè Andreas Gayll. lib. 2. pract. obser. 48. num. 4.

ARGVMENTVM.

Successor in feudo hæreditario, si non petijt inuestituram intra annum à die mortis defuncti, sed à die aditæ hæreditatis, quo tempore considerato, annus à die mortis elapsus est, an teneatur ad duplicatum releuium, & quid in feudo mixto, dubitatur, ex obseruatione Regiæ Cameræ, vt à die mortis, & distinguitur in feudo hæreditario simpliciter, vel mixto, In primo feudi genere à die aditæ hæreditatis, suadetur currere tempus, Item ex die inmixtionis, Nisi hæres malitiosè differat adire, In feudo mixto, alij à die adeptæ possessionis, sed verius à die scientiæ mortis, Et quid, & quale sit feudum mixtum remissiuè.

SVMMARIVM.

- 1 **I**nuestitura feudorum in Regno nostro quasi omnes sunt hæreditariæ.
- 2 Tempus petendæ inuestituræ currit à die mortis ex obseruantia Reg. Cam. & hoc in feudis indistinctè.
- 3 Vassallo succedenti, an debeat currere tempus legis Romanorum ad adeundū, & tempus consuetudinis feudorum ad petendam inuestituram, & negatur.
- 4 Tempus petendæ inuestituræ, an à die mortis, vel aditæ hæreditatis vassallo debet currere, distinguitur.
- 5 Feudum hæreditarium dupliciter consideratur, vt res hæreditaria, & vt feudum hæreditarium habens mixtum ex pacto, & prouidentia.

- 6 Tempus petendæ inuestituræ de feudo hæreditario, currere debet à die aditæ hæreditatis, & de ratione num. 7.
- 8 vel à die inmixtionis in hæreditate.
- 9 Inmixtio in feudo hæreditario, siue ficta, siue vera, facit currere tempus à die factæ inmixtionis.
- 10 Vassallo malitiosè differenti hæreditatem adire, tempus currit à die mortis.
- 11 Successor existens in possessione feudi debet soluere releuium à die mortis, licet hæreditatem non adierit.
- 12 Vassallus succedens in feudo hæreditario, & ex pacto, ex prouidentia quod mixtū dicitur, debet petere inuestituram à die adeptæ possessionis feudi prædicti, & num. 13.
- 13 Feudum mixtum nihil habet cōmune cum hæreditate.
- 14 Feudum mixtum quale sit remissiuè.
- 15 Feudum ex pacto habens vim hæreditarij quale sit remissiuè, & num. 12.
- 16 Tempus petendæ inuestituræ in feudo ex pacto, habente vim hæreditarij, vel in feudo mixto, debet currere non solum à die adeptæ possessionis, sed scientiæ mortis.

QVÆSTIO XXIX!

Via vt plurimum, & quasi omnia feuda in Regno nostro sunt hæreditaria ex cōmuni, & magis vñtata formula inuestiturarū, & diuerso modo, vt iam patet, iudicantur feuda hæreditaria, & feuda ex pacto, & prouidentia, & feuda mixta, & DD. in cap. 1. quo temp. miles, & de capitul. Corrad. indistinctè, vt plurimum loquuti sunt, firmantes sententiam, vt succedentes in feudo habeant annum, & diem, à die mortis, vel saltim à die scientiæ, vt supra fundauimus, prout etiam indistinctè loquutus fuit, Iacob. de Ayell.

de

2 de iure nobis num. 26. dicens tempus currere à die mortis, & ita seruari in Regia Camera, nullam faciens feudorum distinctionem, tum etiam quia hæres de iure communi habet legale tempus ad deliberandum, si uel nò hæres esse uult l. fin. C. de iure deliberand. & sic dum feudum hæreditarium iudicatur quasi res hæreditaria, uidetur dicendum duo tempora currere ipsi successor, primum, quod habet uirtute d. l. fin. C. de iure deliberand. Alterum nempe tempus ad petendam inuestituram, quod ualde repugnare uidetur in materia releuij, in qua quia tractatur de Regis interesse, non debent duo tempora concedi hæredi ad soluendum, sed unum, quia sicuti, si duo casus soluendi releuium eodem anno euenierint, unum releuium debet solui, ita è contra duo tempora currere non debent, ut pluries supra firmauimus.

4 Sed quicquid sit, ut distinctè procedamus, circa duo gradatim est insistendum, quorum altero elucidato, alterius patebit resolutio, primum est, an annus debeat currere à die mortis, uel à die aditæ hæreditatis, quo elucidato, patebit, ut dixi resolutio alterius, si teneatur ad duplicatum releuium.

5 Pro quo, sciendum est, quod feudum hæreditarium dupliciter potest considerari, primo, ut res hæreditaria, inseparabilis ab ipsa hæreditate, secundo, quando est feudum hæreditarium, sed ex pacto, & prouidentia, adeo ut possit ab hæreditate separari, licet retineat etiam naturam hæreditarij, quod alio uocabulo dicitur feudum mixtum, de quo latè Thom. de Marin. de generibus, & qual. feud. tit. de feudo mixto, & de illo latè remitto lectorem ad Carol. à Khircheberg. Doctorem Germanum à Passauia in suo discursu de feudo ex pacto, & prouidentia nouiter impresso.

6 Primo casu, quando feudum est hæreditarium, adeo ut non possit succedere, quis nisi cum qualitate hæreditaria, tanquam hæres, & hoc casu ad-

mittunt DD. tempus ad impetrandam inuestituram non currere antequam hæreditatem adeat, sed à die aditæ hæreditatis currere, ita existimarunt post Bald. num. 4. in d. cap. 1. de capitul. Corrad. Afflict. num. 7. circa medium, & in c. 1. quo temp. miles, Iacob. Alarot. in cap. 1. num. 13. qua fuit prima caus. benefic. amittend. Curt. Jun. de feud. par. 4. num. 57. Thom. de Marin. de generibus feud. lib. 1. tit. 2. nu. 64. Freccia de subfeud. lib. 2. auctor. 3. nu. 8. 9. & 10. & lib. 3. tit. de different. feud. hæreditar. & ex pacto diff. 29. Ant. Casyc. in inuest. feud. in uerbo feudorum inuestitura col. 8. S. item non currit tempus, & soluat releuium Frecc. d. differ. 29. Martin. Laud. in d. cap. 1. de capitul. Corrad. num. 5. ubi Petr. Rauen. Iacob. de Sancto Georgio in uerbo quicquidem inuestiti præstiterunt iuramentum nu. 35. gloss. — tit. 1. S. 1. gloss. 7. nu. 2. quam allegat, & sequitur Ludolph. Schrader. de feud. par. 6. cap. 2. nu. 17. Hartm. Hartm. de feud. obser. feudal. lib. 2. obser. 11. in fine, & hanc sententiam fuisse cõmuniter sequutum refert Henrich. à Rosental. de feud. cap. 6. concl. 48. num. 6. Herman. Vult. de feud. lib. 2. cap. 7. num. 79. Gotthofred. Ant. disput. feudal. 8. thesi 4. lit. C. tit. de renouat. inuestitura. Rationes huius sententiæ ponit F. ecc. d. loco, cæterique supra citati, & Syluan. de feud. recognit. quæst. 79. num. 1. quicquid in contrarium uideretur dicere Iul. Clar. in S. feudum q. 49. nu. 3. quem allegat, sed non sequitur Vult. d. loco. 79.

7 Quam sententiam de primo capite, quando consideratur feudum hæreditarium, ut res hæreditaria, ut non possit ab hæreditate separari.

8 Intellige primo, etiam procedere, ut si hæres se se immisceret hæreditati, tunc enim à die immixtionis currat annus, & sic à die aditionis fiet, ut concludit precitati DD. & in specie Frecc. d. loco num. 8. vers. & tunc incipit currere quando feudum, & propriè ibi, & ipse nouus successor possideret feudum Herm. Vult. d. loco num. 79. in princip. Præpos. in

cap. 1. nu. 4. qua fuit prima caus. benefic. amittend. quæ immixtio, siuè facta hæreditatis aditio in dubio non est præsumenda, sed Dominus illam probare debet, argumento eorum, quæ traduc Bartol. et Alex. in l. necessarijs ff. de acquir. hæredit. Schrader. d. loco num. 20. Gothofred. d. loco. quicquid in contrarium dixerit Sylvan. de feud. recognit. quest. 79. num. 12. cum seqq.

Declaro secundo, hanc sententiam non procedere, ut nec à die aditæ hæreditatis annus currat, sed à die mortis, ut quando uassallus succedens, malitiosè differat hæreditatem adire, ità uidetur annuere Frecc. d. loco num. 8. dū de dolo uerba facit, & clarius post Bald. in d. i. 1. in princip. de capitul. Conrad. Vult. d. loco nu. 79. Schrader. ibidem num. 18. vers. nisi forsitan uassallus, Rosental. d. loco num. 6. Gothofred. d. loco, & hoc etiam sentire uidentur DD. citati pro prima sententia.

Declaro tertio, principaliter limitando hanc sententiam, ut si hæres non adeat hæreditatem, sed reperiatur possidere, tunc tanquam hæreditatis possessor tenetur inuestituram petere, ita ex Jacob. de Ardizon. tenet Frecc. d. author. 3. num. 10. & lib. 3. differ. 29. Proposit. in d. cap. 1. num. 4. qua fuit prima caus. benefic. amittend. & per consequens releuium soluere de feudo hæreditario.

Secundo capite principali, quando feudum hæreditarium habet etiam naturam feudi ex pacto, quod alio uocabulo mixtum dicitur, adeo ut ab hæreditate separetur, & uassallus feudum haberet uti hæres primi acquirentis, & hæreditatem ultimi decedentis spernere possit, tunc hoc casu dicendū est, quod siuè uassallus post mortem predecessoris adeat hæreditatem, siuè non adeat, sufficit tamen feudum possidere, quia tunc à die adeptæ possessionis annum currere existimauit Rosental. d. loco num. 7. ea nimirum ratione, quia hoc feudum nihil commune habet cum hæreditate, eiusq; adi-

one, ut dicit Rosental. ibidem, quæ doctrina Rosental. nõ retrahitur ad feudum ex pacto, & providencia simplex, sed dicit in alijs autem feudis, quæ citra hæreditatem cõsequi, & rectè possidere potest uassallus, per dictam communem doctrinam, ut dicamus à tempore adeptæ possessionis, cursum huius temporis currere, siuè hæreditatē adiuerit, siuè non, &c. hæc Rosental. ergo cum feudum mixtum, & sic ex pacto, & providencia, & hæreditarium possit hæres habere, & hæreditatem sp. rone, sequitur, quod hæc doctrina Rosental. in hoc locum habeat.

Quod secundum caput considerari potest, dicitur in feudo mixto, nempe hæreditario, & ex pacto, & providencia, quod quale sit, Thom. de Marin. d. loco tit. de feudo mixto, vel considerari potest etiam in feudo ex pacto, sed habente vim hereditarij, quod quale sit, Thom. de Marin. d. tractatu tit. de feud. habente vim feud. hereditarij. in quo heres ad finem, ut in eo succedat, potest hæreditatem defuncti repudiare, sed teneatur esse heres primi acquirentis, & eius disposita adimplere, & hoc casu uidetur habere vim hereditarij.

Ego uerò dicerem, quod in hoc feudo mixto, vel habente uim hereditarij, annus curreret nõ solum à die adeptæ possessionis, sed etiam à die scientiæ mortis ultimi decedētis, quod probò, nam ad finem, ut quis succedat in hoc feudo, debet habere qualitatem impositā in prima concessione, ut quia sit primogenitus: uel agnatus, uel de sanguine, uel de familia, uel heres, uel masculus primi acquirentis, de quo feudo mixto Andr. de Isern. in cap. 1. quod successor. teneant, & in cap. 1. §. quid ergo de inuest. de re alien. fact. ceteriq; DD. quos allegat Moz. de diuis. feud. num. 4. 5. & 65. & tunc, quia uassallus scit mortem ultimi morientis, & sibi competere lus ad succedendum, meritò à die mortis, eiusq; scientiæ currere debet tempus ad petendam inuestiturā, tunc

tunc enim concurrunt scientia mortis, & qualitatis rei feudalis, quæ suffiunt in feudo, quod non est hæreditarium simplex, & hinc confertur quæ dicemus de feudo ex pacto; hanc sententiam tenere videtur Sylvan. de feud. recognis. q. 79. num. 30. & ego in sequenti dicam latius.

De quo feudo mixto latè differunt
 17 Gurin. Pison. Soaccius in prælud. feud. cap. 46. num. 7. Herman. Vult. lib. 1. cap. 8. num. 30. Ioan. Borcholten de feud. cap. 4. Carol. à Kirschberg. in præallegato discursu de feudo ex pacto, & providentia cap. 3. num. 73. & seq. Pistor. lib. 1. quæst. 1. nu. 96. Ioan. Iacob. Plebsi disput. feud. 1. thes. 62. & alio vocabulo dicitur feudum qualificatum, Nicol. Euerardus cons. 50. num. 3. vol. 2. & alij appellant hæreditarium secundum quid, Euerard. d. loco num. 33. Henric. Canisius in disput. de uniuersa feud. materia thes. 4. in glosell. num. 2. excus. Ingoestadij de anno 1607. & alij vocant feudum improprie hæreditarium, Io. Iacob. Plebsi disput. feud. 1. thes. 62.

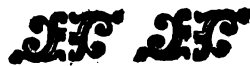
ARGUMENTVM.

Successori in feudo ex pacto, & providentia, à quo die tempus petendæ inuestituræ labi debeat, mortis, vel die additionis, dubitatur, & à die mortis, nonnulli admiserunt, quæ intellige, & à die scientiæ mortis, cæterorumq; concurrentium. Et quid hæreditate iacente. Alij à die, quo successor gerit se pro hærede. Alij à die adeptæ possessionis feudi. Comprobantur, & concordantur discordantiũ sententiæ, concluditur currere tempus à die scientiæ mortis, & adeptæ possessionis, nisi ex ignorantia, vel malitia.

- 2 Successori in feudo ex pacto, & providentia à quo die currit tempus ad petendam inuestituram, intellige de feudo ex pacto simplici.
- 3 Successor in feudo ex pacto, & providentia simplici currit tempus à die mortis, & de ratione ibidem.
- 4 Tempus petendæ inuestitura in feudo ex pacto, & providentia currit succedenti à die scientiæ mortis vassalli, & scientiæ habilitatis ad succedendum in illo, & num. 7. & 8.
- 5 Tempus aditæ hereditatis non est expectandus in feudo ex pacto, & providentia ad finem ut currat succedenti.
- 6 Succedens in feudo ex pacto debet hæres esse primi acquirentis.
- 8 Tempus petendæ inuestitura currit etiam hæreditate iacente, quando successor potest habere feudum, citra nomen hæredis.
- 9 Tempus petendæ inuestitura currit succedenti in feudo ex pacto à die, quo successor gerit se pro hærede (secundum aliorum sententiam) respectu illius feudi.
- 10 Tempus petendæ inuestitura in feudo ex pacto, secundum aliorum sententiam, currit successorit à die, quo illius possessionem adeptus est, nulla habita ratione de hereditate, & num. 11.
- 11 Opinio Rosental. cadit sub opinione Præpositi, Frecc. & aliorum.
- 12 Opinio Ludolph. Scrad. Herman. Vult. & aliorum, cadit sub opinione Freccie.
- 13 Vassallo differenti malitiosè in feudo ex pacto succedere, currit tempus a die mortis, vel se fingat mortem nescire.
- 14 Vassallus ignorans qualitatem sibi competere ad succedendum in feudo ex pacto, & providentia, excusatur à lapsu temporis.
- 15 Ignorantia facti, non autem iuris excusatur vassallum in feudo ex pacto, ob lapsum temporis.

SVMMARIVM.

Successor in feudo ex pacto, & providentia debet solvere relevium.

QVAE

QVÆSTIO XXX.

Atè (vt credo) supra p. 4. q. 21. egi, an successor in feudo ex pacto, & prouidentia simplici, teneatur soluere releuium ob

mortem ultimi possessoris, ibique per multas assignauimus rationes pro negatiua sententia, licet postea pro affirmatiua conclusum extiterit, ex auctoritate Frecc. de subfeud. Baron. lib. 3. tit. de different. feud. ex pacto, & prouidentia, & hereditario differ. 29. testabat tantum videre, à quo die annus ad petendam inuestituram currebat, ad euitandum duplicati releuij solutionem, prout in dicta questione annui, an à die mortis feudatarij, vel à die aditæ hereditatis, prout in feudo hereditario diximus.

Et licet in præcedenti questione plura de feudo ex pacto, & prouidentia, hereditario, quod mixtum dicitur, & in feudo ex pacto, & prouidentia, quod vim hereditarij habet diximus, tamen hic quero de feudo ipso ex pacto, & prouidentia simplici, in qua questione diuersas reperio DD. sententias.

Alia est opinio eorum, qui sentierunt, vt successor in feudo ex pacto, & prouidentia, teneatur petere inuestituram à die mortis, quam sic simpliciter tenuit Frecc. lib. 3. de different. feud. hereditar. & ex pacto, & prouidentia d. diff. 29. allegat ad hoc tex. in cap. 1. quo temp. miles, quasi quod eius sententiæ ratio sit, quia ab eo die incipit currere, & competere ius ad succedendum in dicto feudo, dum eo tempore succedens dicitur habere qualitates habilitantes succedentem ad feudum ex pacto, vt dixi in præcedenti questione, & hic inferius dicam.

Sed hæc Frecc. doctrina non est intelligenda sic simpliciter, quia repu-

gnat terminis supra relatis, nempe, quod ad finem vt currat tempus ad petendam inuestituram, requirantur illa tria copulatiua, nempe scientia mortis feudalis qualitatibus, & feudum ad se pertinere, idèq; est intelligenda, vt tempus currat à die scientiæ mortis vassalli, reique feudalis nature, idèst vt sciat se habere qualitatem, & habilitatem ad succedendum ob mortem, prout vltra quæ supra dixi, videtur tenere etiam Laurent. Syluan. de feud. recognit. q. 79. num. 3. in princip. dicens non esse expectandum tempus aditæ hereditatis, cum hoc casu in feudo ex pacto, & prouidentia, quis non cogatur esse heres ultimi decedentis, vt possit habere feudum spreta hereditate, sed sufficere, vt sit heres feudalis, & sic vt habeat qualitatem habilitantem ad succedendum, quam in prima concessione Vassallus, & Dominus imposuerunt, hanc sententiam tenere videtur Bald. licet sibi parum constans, conf. 361. nu. 3. vol. 3. dicens, quod quando adgnatus succedit in feudo, repudiata hereditate, quod est in feudo ex pacto, & prouidentia, tunc quia sufficit vt sit heres feudalis, & sic primi acquirentis, idèst tempus ad petendam inuestituram currit à die scientiæ, & potentie, quod verbum potentie intelligitur, idèst quando vassallus potest succedere ad feudum, quod proprie est, post mortem, quia tunc ei incipit competere ius ad succedendum, & sic potentiam, quam opinionem lequitur Roland. à Vall. conf. 40. num. 11. lib. 3. dicens, vt à die scientiæ, & potentie currat, quam sententiam etiam videtur tenere Afflic. in d. cap. 1. num. 7. circa medium, vers. solutio, de capitul. Corrad. dicens, quod quando successor potest habere feudum citra nomen heredis, vt puta adgnatus, (vt est in feudo ex pacto, & prouidentia) & non vt heres, tunc sibi currit tempus ad petendam inuestituram, etiam hereditate iacente, quia hereditas iacens nullum

lum dat impedimentum, quin investituræ tempus non labatur, ex quo est feudum extra hereditatem, & sic ex pacto, ergo dum non est necesse, quod expectetur hereditatis aditio, sequitur quod à die mortis, eiusque scientiæ currere debet, *iuxta tex. in cap. 1. quo temp. miles, & de capit. Corrad.* quæ iura allegata sunt tam à *Frecc.* quàm à *Sylvan.* & ab *Afflic.* quorum dicta si secundum iura, quæ allegant, volumus intelligere, explorati iuris est tempus currere à die mortis ultimi possidentis.

9 Alia fuit opinio eorum, qui dixerunt quatenus feudum transiret in successorem, non ut heredem, tunc annus petendæ investituræ currere à die, quo successor gerit se pro vassallo respectu huius feudi, hanc sententiã post *Bald.* tenuit *Præposit.* in d. cap. 1. num. 4. quæ fuit prima causa benefic. amictend. vers. solutio, & eã sequutus est *Ludolph. Schrader.* de feud. par. 6. cap. 2. nu. 18. quam *Ludolph. Schrader.* sententiã approbat *Herman. Vult.* de feud. lib. 1. nu. 79.

10 Tertiam denique sententiã protulit, mediam inter extremas *Henrich à Rosental.* de feud. cap. 6. conclus. 48. nu. 7. dicens in feudo, quod vassallus habere potest citra hereditatem, illudq; possidere, prædictam communem doctrinam de feudo hæreditario, nempe ut à die hereditatis aditæ currat tempus, non procedere in illo, sed tempus currere à die adeptæ possessionis, siuè vassallus hereditatem adierit, siuè non, & dat rationem, quia tale feudum nihil commune habet, cum feudo hæreditario, ita *Gothofred. Ant. disput. feud. 8. thes. 4. sub lit. C. & H. tit. de renouation. investitura.*

11 Sed hæc sententia, prima fronte videtur non esse recipiendam, cum sit autoritate destituta, quicquid dixerit *Rosental.* ibi sub *glof. lit. F.* tum etiã quia videtur illa, potiùs hæreditario feudo tribuenda, nisi fortè probabimus hanc etiam cadere sub opinione *Præposit.* *Frecc.* & aliorum, supra allegato-

rum, quod probò, quia quando vassallus capit, & adipiscitur possessionem huiusmodi feudi, necesse est ut sciat mortem predecessoris, & ut sciat qualitatē feudi esse eiusmodi, ut ad illud obtinendum idonea sit eius persona, alias non posset feudi possessionem obtinere, nisi prius de qualitatibus ad succedendum habilibus in illo doceat.

Quod idem videretur dicendum de
12 opinione *Præpositi, Schraderi, & Vultei,* dicentium tempus currere à die, quo successor gerit se pro Vassallo in tali feudo, tunc enim quando se pro Vassallo gerit in dicto feudo, præsupponendum est, Vassallum scire feudi qualitatem, & habilitatem suæ personæ ad illud obtinendum, sed qualitas, & habilitas ad succedendum in feudo prædicto, siuè ad ius ad tale feudum habendum, non incipit competere successori, nisi post mortem ultimi decedentis, qui feudum prædictum possedit, ita post *Bald. & Martin. Laudens.* tenet *Iacob. Aluarot.* in d. cap. 1. de capitul. *Corrad.* & in cap. 1. quæ fuit prima causa benefic. amictend. *Curt.* de feud. par. 4. num. 56. 57. idem *Martin. Laudens.* in d. cap. 1. quo temp. miles, *Mench.* conf. 54. n. 46.

13 Sed horum omnium sententias intellige, Primo non procedere, quando Vassallus malitiosè differat, vel fingat nescire mortem, tunc enim ab eo tempore annus currit, ut docuerunt præcitati DD. præsertim *Præposit.* *Bald.* *Curt.* *Schrader.* d. loco num. 17. *Rosental.* ibi sub lit. F.

14 Declara secundo hanc sententiam, ut à die mortis currat tempus, non procedere, quando vassallus, vel alias adgnatus vocatus per tenorem investituræ, fuerit in iusta ignorantia, ut quia ignorabat sibi competere qualitatem habilitantem ad succedendum in feudo prædicto ex pacto, ut quia ignorabat se esse adgnatum, vel in gradu successibili, hoc enim casu non currit, nisi à die, quo sciuerit sibi tale ius competere, *iuxta glof. in cap. 1. in verbo annum*

annum. quo temp. miles, & sic respondit
dit Roland. à V all. d. conf. 40. nu. 9 vol.
3. Iul. Clar. in S. feudum q. 49. num. 3.
Vldaric. Zaf. de feud. par. 7. nu. 2. Franc.
Sonsbecc de feud. par. 11. num. 10. Ferrar.
Montanar. de feud. lib. 3. vers. 6. Matth.
Vuesembec de feud. cap. 8. num. 3. & 6.
glo. — S. 1. glos. 2. num. 4. quam refert
Iul. Clar. d. loco, Mozz. de substantial.
feud. num. 40.

Declara tertio, vt currat à die, quo
sciuerit mortem sui prædecessoris, &
sic vltimi possessoris, vtputa si esset
mortuus in longinquis partibus, cum
tunc ignorantia, maximè presumenda
ob longinquitatē, vt supra diximus ex
Afflic. decis. 265. quæ omnia procedere
dicas, quando sumus in ignorantia
facti, secus si essemus in ignorantia
iuris, vt quia Vassallus ignoraret rem
esse feudalem, vel esse feudum tale, ad
quod ipse vocatus esset, adeòt igno-
tabat posse succedere, vel non esse in
gradu, vel gradum non esse successibilem,
tunc enim, quia ignorantia est iuris,
& crassa, siuè supina non excusat,
quæ intelligas, vt supra diximus.

ARGVMENTVM.

An inuestitura petita per procuratorem
prosit Vassallo, quin elapso anno, non
teneatur ad releuium duplicatum,
stante, quòd ipse non petierit de per-
sona; considerantur contrarię senten-
tię glossę. An impeditus possit petere
inuestituram per procuratorem. Et
quid in magno Vassallo; Mandatum
speciale requiri ad petendam inuesti-
turam, declaratur; & de procuratore
idoneo. Et an, & quando inuestitura
possit peti à procuratore Domini ge-
nerali, vel Vicario. Et quid si esset
impeditus Dominus, & Vassallus, vel
Dominus vellet, vt de persona vassal-
lus peteret. Quid in minore, & in
absentia necessaria. Et quid si impe-

dimentum esset paruo tempore dura-
turum.

SVMMARIVM.

- 1 **F** Eudatarij in Regno nostro sunt per-
multi Principes externa nationis.
- 2 Regnicole nostri in magno numero mili-
tant pro Rege nostro, in Belgio, apud In-
subres, apud Imperium, & contra
Mauros.
- 3 Inuestitura an possit peti per procuratorē,
affirmatur à legitimè impedito num. 5.
6. & 7.
- 4 Accurs. sibi contrarius videtur circa va-
liditatem inuestiturae petita per procura-
torem.
- 5 Inuestitura negotium potest per procura-
torem expediri, & num. 6.
- 7 Petens inuestituram dicitur actor.
- 8 Procurator micti potest, vbi de annali
prescriptione agitur.
- 9 Inuestitura per magnum Principem pe-
tenda, debet peti per eius procuratorem.
- 10 Cōsultatio inuestiturae Regni Neapolitani,
petita per procuratorem refertur.
- 11 Procurator debet habere mandatum spe-
ciale ad petendam inuestituram, non
autem generale.
- 12 Mandatum in petenda inuestitura debet
esse specificè prolatum, non autem præ-
sumitur ex diuturnitate temporis, secu-
dum vnā sententiam DD.
- 13 Mandatum presumitur, & omnia gesta
presumuntur, ex patientia aduersarij, et
longa possessione inuestiti.
- 14 Procurator ad petendam inuestituram
debet esse idoneus, & si non esset idoneus
adhuc vassallus excusatur.
- 15 Inuestitura debet peti à procuratore Do-
mini, vel Vicario à Domino relicto, &
sic à Regia Camera in Regno nostro.
- 16 Procuratorem ad petendam inuestituram
non cogitur mictere vassallus, si impe-
dimentum equè impediatur Dominum, ac
Vassallum.
- 17 Inuestitura non potest peti à procuratore,
quando Dominus vellet, vt de persona
vassallus peteret, nisi iuste impeditus.

- 18 *Balius datur à Rege in Regno nostro pupillis feudatarijs circa feudorum administrationem.*
- 19 *Inuestitura debet peti per Baliuum nomine pupilli.*
- 20 *Prodigus debet petere inuestituram per eius curatorem.*
- 21 *Vassallus legitimè impeditus, mittere procuratorem adhue excusatur à lapsu temporis.*
- 22 *Impeditus paruo tempore, non debet mittere procuratorem.*
- 23 *Impedimenta iusta, quæ sint remissiuè.*

QVÆSTIO XXXI.

F iam intra annum, & diem, vel mensè, dicit tex. quod vassallus si non petierit fidelitatem, omniaque necessaria pollicitus non fuerit, priuetur feudo

de iure communi, & de iure Regni nostri soluet duplicatum releuium, vt supra diximus, quæro an indistinctè vassallus hæc omnia facere de persona teneatur, ad finem euitandè duplicati releuij pœnam, vel si iusto impedimento, vt quia absens, prout sunt multi feudatarij in hoc Regno, qui sunt externæ nationis, immò magni Domini, vel ex nostris Baronibus, qui in bello assistendo de persona in Regali seruitio, quorum infinitus est numerus nostrorum Regnicolarum, tum feudatariorum, tum paganorum, qui Regi nostro Inuictissimo seruiunt, in Belgio, Mediolani, apud Imperium, & contra Mauros in Hispanijs, & in Brassili, vt dixi, vel assistunt in Curia Regis, vel alijs iustis de causis præpediti, mittitur procuratorem ad petendam inuestituram, vel saltem relicto in Regno procuratore, ab illo petitur inuestitura in Regno, an hoc casu inuestitura petita, & fidelitas excuset principalem

vassallum, quin releuium duplicatum soluere non cogatur, elapso anni spatio.

- Et supposito, impedimentum esse legitimum in hoc articulo, contraria sibi videtur glos. in cap. 1. quo temp. miles, in verbo absentia, quæ glos. in prima eius parte videtur dicere, quòd potest per procuratorem petere inuestiturâ, si principalis vassallus iustè fuerit impeditus; Deindè paulò inferius subdit in hæc ferè verba, *vel forte iusta causa impeditus, nec tenetur mittere procuratorè,* & sic secùdum Afflic. videtur sic contrariari, quam glos. contrarietatem videtur concordare Afflic. in d. cap. 1. num. 21. de qua glos. sententia consultò omicto disputare, sed veritas est, vt legitimè impeditus possit per procuratorem inuestiturâ petere, vel per aliù, vt post Andr. de Ifern. in d. cap. sancimus, ibi tenet Aluarot. Præp. sit. Afflic. & Raynald. in cap. imperialem, S. præterea ducatus, num. 21. de prohib. feud. alienat. per Frideric. Petr. Nicol. Mozz. de Substantial. feud. num. 60.
- 6 Quorum sententiæ fundamenta sūt, Primo tex. in d. cap. 1. S. sed certum, per quos fiat inuestit. dum in illa verba tex. prærupat, nam & potest, & hoc negociũ per alium, vt per procuratorem expediri.
  - 7 Secundo, quia petens inuestituram, actor est Afflic. in d. cap. 1. num. 21. & ibi Andr. de Ifern. arg. tex. in l. licet de probation. & actor impeditus tenetur mittere procuratorem, præsertim quãdo sumus in causis non tam arduis, prò ut petitio inuestituræ, Bartol. Alex. & Ias. in l. 1. S. 1. ff. quis caution. Abb. in cap. 1. & 2. de procurator. Decius in cap.
  - 8 ex parte il primo, de appellat. Tertio demum, quia petitio inuestituræ annali spatio præscribitur, cap. 1. quo temp. miles, cap. 1. S. fn. de prohib. feud. alienat. per Frideric. & semper, quod de præscriptione tollenda, vel inducenda tractatur, potest procuratorem quis mittere, l. 1. & ibi Bartol. ff. de diuers. temp. præscript. l. sed & si per pratorem

S. 1. ex quib. caus. maiores, ex quibus iā deductum vides, quod procurator potest petere inuestituram regulariter, & petita ab eo, legitima dicitur, indeq; est, quod à poena excuset suum principalem.

Quam conclusionem declarā tantò
9 fortius procedere, vt si inuestitura esset petenda per aliquem magnum Principem, qui ob regimen populorū, quibus præst, non potest discedere ab illis, & de persona venire ad petendum inuestituram, quia potest petere per procuratorem, illumq; mittere ad petendum, prout videmus in inuestitura Regni Neapolitani petenda a Summo Pontifice, ob inuestituram Regni Neapolitani, in cuius dominij recognitionem quolibet anno soluit Inuicissimus Rex noster tributū Sum. Pont. prout de illo meminit D. Franc. de Paz Balboa meritissimus in M. C. V. criminum Iudex, & in Hispanijs Consultor Sanctæ Inquisitionis, in suo perillustri tract. de Monarch. Regum par. 3. q. 2. num. 115. & 116. quem ad penam vidi iam iam imprimendum, ad quam petendam Rex noster Inuicissimus semper mitterit procuratorem ad Sedem Apostolicam, quinimmo etiam post tempus petita excusat, vt consultum, & obtentum refert Io. Franc. de Ponte decis. 1. Collateralis conf. Neap. per totam.

Declarā secundo, vt non sufficiat
11 mandatum generale ad petendam inuestituram, sed debet constare de mandato speciali ad illam petendam, ita ex cap. 1. S. vtrum, tenet Iacobin. in verbo qui quidem inuestiti, num. 10. glos. tit. 1. S. 49. Petr. Nicol. Mozz. de feud. substantial. nu. 6. late Menoch. conf. 1. num. 78. vol. 1. Petrus Gudelinus ex Hannonia de iure feudorum cap. 8. n. 5.

Declarā tertio, adeo requiri specia-
12 le mandatum specificè, & verè prolatum, vt nec ex temporis diuturnitate, illud præsumatur, prout secundum verriorem sententiam affirmat Menoch. d.

conf. 1. num. 79. longum ad hoc scribens DD. Catalogum, hanc firmitatem sententiam, & ibi cōtrariā, eiusq; sequaces refert sententiam.

Limitat autem hanc tertiam declarā-
13 tionem, idem Menoch. d. loco nu. 81. vt præsumantur omnia sollempniter gesta, & sic mandatum intercessisse, quando patientia aduersarij, & longa quasi possessio inuestiti intercedit, ita Georgius Natta conf. 562. num. 13. vol. 3.

Declarā quarto, tunc procedere vt
14 valeat procurator petere inuestiturā, si talis procurator idoneus fuerit pro petenda inuestitura, adeo q; si idoneus non esset, utiq; nō excusatur ipse Vassallus principalis constituens, ex traditis per Bartol. in l. idemq; ff. pro socio, Felin. in cap. cum R. Canonicus de offic. delegati.

Declarā quinto, vt licet Dominus
15 sit absens, tamen si reliquerit procuratorem, vel Vicarium, quia tunc vassallus necesse habet adire dictum procuratorem, vel vicarium, ab eoq; inuestituram petere, prout in Regno nostro Vicerex, siuè Regia Camera Sum. quæ gerit officium procuratoris Cæsaris, de quo Frecc. de subfeud. in princip. hoc enim casu sufficit petere inuestituram ab ipso procuratore, ita Anton. Capyc. in inuest. feud. in verbo feudorū inuestitura col. 2. S. si verò reliquisset, Nicol. Mozz. de substantial. feud. num. 45. vers. quinto exprimit, Laurentius Sylvan. de feud. recognit. q. 73.

Ex Ultramonranis hanc sequuti sunt sententiam, Io. Raynald. in c. 1. S. præterea si quis, de prohib. feud. alienat. per Frideric. Iacobin. in verbo qui quidem inuestiti num. 54. Franc. Sonsbecc. de feud. par. 11. num. 8. Matth. Vuesembec de feud. cap. 8. num. 3. vers. nec hoc casu, Io. Sebeneid. de feud. par. 5. nu. 39. Chassen. in consuet. Bnrgund. rub. 3. S. 1. in verbo ou ale personne, Ludolph Schrader. de feud. par. 6. cap. 2. num. 40. vers. secundo hoc est accipiendum, Herm. Vult. de feud. cap. 7. num. 74. vers. quod si tamen, Rosental. de

de feud. cap. 6. conclus. 50. tit. quib. mod. feud. acquir. num. 7.

Declaro sexto, ut procurator non possit mitti ad petendam inuestituram, quando impedimentum æquè impediret Vassallum, & æquè Dominum, ut alter ad alterum non valeat accedere, & ad Dominum non sit tutus accessus ex aliqua causa, ut per Bald. in cap. 1. S. sententia quoque de pace Constant. Alex. in l. recusare, S. fin. ff. ad Trebell.

Declaro septimo, ut non possit peti inuestitura per procuratorem, quando Dominus vellet ut peteretur de persona, adeo ut Vassallum, eiusque personam elegerit, & requisierit ad petendam inuestituram, ita Iacobin. de Sancto Georgio in verbo qui quidem inuestiti num. 22. Andr. de Ifern. in cap. 1. in princip. & ibi Afflicti. nu. 23. & 24. quo temp. miles, Petr. Gudelin. loco allegando num. 5. vbi affirmat de persona debere venire ad petendum, nisi iustum impedimentum, impedierit illum accedere.

Declaro octavo, in Regno nostro, in quo licet alias minor ætas impediret, quin inuestitura petatur, ut alias diximus, tamen in hoc Regno, quia Rex noster prouidet minori de Balio circa fenda, tunc ipse Balio inuestituram, nomine pupilli tenetur petere, adeo ut si non petatur, tunc non excusatur à poena duplicati releuij, Io. Aloys. Mornil. in constit. post mortem, & nos supra diximus hac ead. p. q. 21. vbi allegauimus etiam pereruditum Cons. Rouitum. Sic etiam in prodigo, ut ab eius procuratore petenda sit inuestitura, ut ex Bammacar. supra diximus, & etiam de iure communi feudorum, per tutorem, vel curatorem, ut post alios ita Petr. Gudelin. d. loco, quicquid in contrarium dixerit Bald. in l. 1. ff. de rerum diuis.

Declaro nono, ut stante absentia vassalli necessaria, nec vassallus cogatur mittere procuratorem, & si ad hoc celiquerit, & ipse inuestituram non

petierit, adhuc elapso tempore, non est molestandus poena duplicati releuij, ita ex glos. in d. cap. 1. in verbo absentia tenet ibi Andr. de Ifern. num. 10. vers. ista absentia, Aluarot. num. 1. & 13. Afflicti. num. 38. Preposit. nu. 8. Petr. Rauenn. n. 15. Rosental. d. loco num. 5.

Declaro tandem, ut si impedimentum esset, paruo tempore, duraturum, tunc per procuratorem inuestitura peti non debet, Afflicti. in cap. 1. nu. 22. quo temp. miles. Et denique ad hanc questionem veniret discutiendum, quænam esset iusta impedimenta, ob quæ vassallus inuestituram petere non cogeretur, de quibus impedimentorum generibus latè per DD. & per Innoc. in cap. querelam extra de procuratoribus, Abb. in c. dilecti de dolo, & contumac. vbi ceteri DD. Bald. ceterique in l. 2. S. si quis in iudicio, ff. si quis caution. Specul. tit. de procurator. S. 2. in fine.

ARGUMENTVM.

Vassallus succedens in feudo, & presentans listam introituum feudaliu defectiuam, tacitis, siue subtractis aliquibus corporibus, quæ si detegantur deinde, an vassallus sit puniendus, & in quo poenæ genere, proponitur. De modo presentandi listam, duæ proponuntur DD. Citramontanorum, & Ultramontanorum sententiæ, dicentium nonnulli toto feudo priuandum Vassallum, alij priuandum parte negata, & quomodo in Regno seruatum est, ex Freccia ponitur, si ex fraude, vel dolo hoc faciat vassallus, vel quid si in lista Baro presentans vsus fuerit taxatiua tantum expenditur.

SVMMARIVM.

Preceptores Prouinciarum antea acce-
debant ad loca vbi Barones moriebantur
intra mensem, & capiebant infor-

ma.

- mationem de fructibus, ad finem taxandi releuium.
- 2 Perceptores Prouinciarum hodie non accedunt ad terras Baronum mortuorum, sed denunciant mortem Reg. Cam. ad finem prouidendi.
  - 3 Morte Baronis denunciata, si vassallus non presentat listam, tunc Regia Cam. committit informationem capiendam de fructibus feudi, secus si presentat listam.
  - 4 Regia Camera secundum listam presentatam, solet taxare releuium, sed sibi sepe referuare debet ius informationis capiende quatenus &c.
  - 5 Vassallus presentans listam defectiuam, vel falsam, an debeat puniri.
  - 6 Vassallus negans partem feudi, an toto feudo, vel parte feudi multandus.
  - 7 Vassallus negans partem feudi, debet toto feudo priuari, secundum aliorum sententiam, & num. 14.
  - 8 Vassallus alienans feudi partem sine consensu Dñi, debet totum feudum amittere.
  - 9 Emphiteuta alienans partem rei emphiteutica, nõ soluto laudimio, cadit à tota re.
  - 10 Parte feudi negata, in Regno Sicilia, vassallus amittit totum feudum.
  - 11 Baro presentans listam defectiuam introituum, per Regiam Cam. fuit inclinatum, ut puniretur, licet postea nihil actum fuisset.
  - 12 Vassallus negans partem feudi, videtur totam fidelitatem ledere.
  - 13 Vassallus negans partem feudi, debet priuari parte negata tantum, ex sententia nonnullorum, magis equitati consona.
  - 14 Sigismundi, & Freccie sententia referuntur contra Baronem presentantem listam introituum defectiuam.
  - 15 Vassallus presentans listam introituum defectiuam, ratione periurij, debet amittere totum feudum.
  - 16 Pœna presentantis listam defectiuam, & sic caducitas, in Regno nostro remissa est.
  - 17 Vassallus presentans listam defectiuam, & pertinax in illa, si detegatur defectus, punitur pœna iuris communis, secus au- si vult emendare,
  - 18 Vassallus presentans listam cum clausula

tantum, si erit defectiua. adhuc punitur.

19 Taxatiua tantum non debet poni in listis introituum presentatis Reg. Cam. sed alia clausula, saluis &c.

QVÆSTIO XXXII

Lentur hodie feudatarij succedentes in feudo ob mortem patris, vel alterius cui succedunt, petere (vt dixi) inuentionem, & releuium soluere, &

- pro eo medietatem fructuum, verum
- 1 quia, fiscus primò accedere faciebat Perceptores Prouinciarum ad loca, vbi feudatarius erat mortuus infra mensē, vel antea, prout Regia Camera eis imponebat, & informationem capiebant de fructibus, ad finem vt in solutione releuij vera fructuum notitia haberetur, & hoc mediante salario, vt in prag. 2. cap. 5. sub tit. de offic. procurat. Cesar.
  - 2 quæ deinde fuit correctæ per aliam prag. sub eod. tit. 54. in ordine incip. necessarium etiam duximus, per quam fuit statutum, vt Perceptores non accedat ad capiendam informationem prædictam, ne distrahatur ab eorum officijs, sed quòd mortem Baronis denuncient Regiæ Camere, ad finem prouidendi de informatione capienda, & hoc quando vassallus non presentat listam, & denunciat mortem, sed quando presentat listam, prout stat etiam ordinatum ad finem releuandi fiscum ab onere probandi, debet illam presentare omnium introituum veram, & realem, cū iuramento, prout dicit Freccia author.
  3. nu. 36. secundum quam Regia Camera solet taxare releuij quantitatem, verum semper sibi referuare solet ius capiendi informationem, si vel nè omnes introitus sunt in lista prædicta enumerati. Quæro quid si capiatur informatio, & reperiantur aliquos introitus esse subtractos in dicta lista, & non

ex:

expressos, ad eam illam reddant non veram, nec realem, an vassallus sit puniendus, & quonam poenæ genere.

Et quidem vides, quod in hoc casu 6 feudum non negatur in toto, sed in parte, ut quia partem tacuit, vel non omnia membra feudalia expresserit. Et in hoc casu an vassallus negas partem feudi sit puniendus, & quomodo, reperio duas DD. sententias. Alij dixerunt esse priuandum toto feudo. Alij tantum parte negata esse priuandum affirmarunt.

Dixerunt nonnulli feudatarium negantem partem feudi, toto feudo esse 7 priuandum, prout fuit Petr. de Ceruotis in cap. vassallus si feudum, si de feud. defunct. & toto feudo priuandum esse illum, qui feudi partem, vel totum inficiauerit, dixerunt Curt. de feud. par. 4. nu. 41. ex tex. in d. cap. si vassallus, Iul. Clar. in S. feudum q. 50. vers. undecimo, Vldaric. Zaf. de feud. par. 10. n. 51. Franc. Sonsbecc. de feud. par. 12. nu. 63. Ferrar. Montanar. in vsus feud. p. 4. c. 1. col. 3. tradit Bammacar. licet ab ea discedat in d. c. vassallus si feudum num. 5. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 91. nu. 82. Iacob. Monoch. lib. 3. presumpt. 91. num. 83.

Et in alienante feudi partem sine 8 assensu Regis, ut totum amittat, post Petr. de Ceruot. d. loco sequitur Bald. in c. 1. S. 1. in princip. qualiter olim feud. poter. alien. & Martin. Laudens. in d. cap. 1. in princip. S. 1. num. 11. Iul. Clar. d. S. feudum q. 31. nu. 7. lib. 3. sentent. qui de rigore iuris hanc sententiam subitineri posse putat.

Et in emphiteusi ut alienata parte, & non soluto laudatio, emphiteusis, tota cadat in commissum, consuluerunt Io. Cephal. d. conf. 139. vol. 1. Roland. à Vall. conf. 17. vol. 2. & latè de veritate huius sententiæ Henrich. à Rosental. de feud. cap. 9. concl. 1. num. 1. & 2. & propriè distinguit in glosell. F. Et in Regno Siciliae dicit Ioan. Blanc. in epit. feud. tit. quib. mod. feud. amitt. fol. 18. ratione partis negatæ totum feudum amitti,

refert Frecc. d. author. 13. nu. 36. circa medium.

Et in casu proposito de porrigente 11 listam non integram ac defectiuam, tradit Loffred. in parafras. ad c. sancimus, vers. puta Dominus, tit. quid sit inuestitura, & dicit, quod contra Baronem fuit ponderatum, & inclinatum in Regia Camera, licet postea non fuisset discussum, quia fiscus non insteterit, prout etiam refert Frecc. d. num. 36. Loffred. d. loco. 12 Et hanc sententiam illa potissimum fundat ratione, quia negans feudi partem, videtur debet ledere totam fidelitatem in solidum, Rosental. de feud. cap. 10. concl. 32. num. 8.

Alij existimarunt, negata feudi parte, 14 priuari vassallum eadem parte negata, non autem toto feudo, poenam enim existimarunt esse correspondentem delicto, prout fuerunt ex Cirramontanis, Accurs. in d. cap. vassallus si feudum, in verbo scientia, ubi Bald. nu. 3. Preposit. num. 1. in fine, Aluarot. num. 2. Mozz. de feud. tit. de amissio. feudi n. 74. vers. intellige, & declara, Iul. Clar. in S. feudum q. 59. articulo sed quid, Iacob. de Beluis. in c. vassallus si feudum, ubi Martin. Laudens. nu. 9. & Petrus de Rauenna. Ex Regnicolis nostris Nicol. de Neap. in d. cap. vassallus si feudum, ubi Andreas de Ifern. num. 1. Afflic. num. 11. Ant. Cappyc. in inuict. feud. in verbo feuda amittuntur col. 40. casu 40. limit. 2. Paris de Puteo de reintegr. feud. cap. 52. num. 5. 6. 7. & 8. Nicol. Intrigliol. de feud. cent. 1. q. 92. nu. 83. Bammacar. in d. cap. vassallus n. 4. Frecc. d. author. 3. nu. 36.

Ex Ultramontanis eandem sequuti sunt sententiam Friderich. Schench in d. cap. vassallus si feudum num. 8. & 9. Iacob. Cuiacius de feud. lib. 4. tit. 5. Ioannes Ferrar. Montanar. lib. 4. de feud. cap. 1. vers. undecimo quancumque vassallus, glos. — tit. 1. S. 30. num. 6. Ludolph. Schrader. de feud. par. 9. cap. 6. num. 51. vers. nono si vassallus, Ioannes Scheneid de feud. par. 8. cap. 1. num. 46. Rosental. de feud. cap. x. concl. 32. num. 8. sub tit. de

caus. ex quib. feud. amitt. poena enim crimini debet esse proportionabilis, *l. sancimus, C. de poenis*, & ideo dum in parte deliquit, partem amittere debet, & hac ratione concludunt *Ifern. Bald. Aluarot. Praposit. etiam Bammacar. locis antecitatis*, nec poena delictum debet excedere, *l. rescriptum, & l. haeres, qui tacitam, ff. de his quib. ut indign. Rosental. de feud. cap. 9. concl. 1. num. 2. tit. de fine effect. seruitij feudalis*. Et hanc esse sequendam sententiam testantur omnes praefati DD. tamquam, quae sit aequitatis magis consona, & communis. Ex quibus cum hic feudatarius tantum partem introituum negauerit, siue occultauerit, ergo idem videtur dicendum partem tantum introituum debere amittere.

14 *Sigismund. Loffred. in sua parafr. feud. tit. quid sit inuestitura cap. 1. in vers. testibus, ibi, puta Dominum*, dicit, quod hic casus euenit in Regia Camera; nam Baro in lista praesentata pro releuio non expressit omnia membra feudalia, & dicit, quod doctrina *Ifern.* fuit ponderata contra Baronem, quem *Ifern. in d. cap. 1. inuestit. testib. quid sit inuestitura*, inuenire non potuit, de hac etiam quaestione dicit *Marin. Frecc.* nec quid concludit. Tamen in eam videtur inclinare sententiam, ut ratione peritij, quia lista praesentatur cum iuramento, ut ibi dicit *Frecc.* & ratione contemptus Domini, licet sit in parte feudi, tunc totum vacare dicitur, *ex doctrina Iacobini, Guid. Pap. & aliorum ibi allegatorum*. Et quidem valde dubitare mihi videtur *Frecc.* nisi quod ipse num. 37. dicit quod istae poenae circa caducitatem feudi, ob seruitium non praestitum, vel diminutem praestitum, & ob inuestituram minus sollempnem petitam, remissae sunt, ut alias diximus hac ead. par. q. 1.

17 Verum subdit *Frecc.* quod cautius Iudex inquirere debet si vassallus hoc fecit ex fraude, vel dolo, & si dolo, vel fraude detecta vassallus non sit promptus emendari, nempe soluere integrum

releuium, imò si persistisset in suo dolo, & fraude, tunc certè puniendus esset de iure communi, quia in tantum Reges nostris has poenas remiserunt, in quantum vassallus acceptare vult, sed si contumax, & renitens fuerit in acceptando talem gratiam, & remissionem factam à Regibus, tunc, ut supra dixi q. 18. hac par. punitur poena de iure communi, nempe amissionis illorum introituum, non expressorum in lista.

Quod si Vassallus admitti vellet ad emendationem, certè non potest puniri, quia cessat ratio supradicta, persistentiæ, & perfidiae, nisi tamen Vassallus in lista fuisset usus taxatiua tantum, quis per hanc taxatiuam excluditur ab omni emendatione, iuxta doctrinam *Ifern. in d. cap. 1. num. 14. quid sit inuestit. ubi ait Ifern.* quòd quando Vassallus in instrumento enumerauit conditiones, & pacta, & usus fuit taxatiua tantum, tunc non admittitur ad probandum alia, quae doctrina *Ifern.* credo, quod fuit ponderata in casu *Loffredi* contra quemdam Baronem praesentantem listam defectiuam. Vnde sint cauti, qui conficiunt has listas, easque praesentant, ut nunquam ad enumeratos introitus se restringant, sed semper apponant clausulas praeseruatias, saluo iure emendandi, salua meliori, &c. uel saluo iure addendi, si qui alij sunt, uel diminuendi, & alij &c.

Et quando vassallus confitens rem feudalem, praedicit sibi, & successoribus singularibus habentibus causam ab ipso, post *Bald. Ruin. Roland. Nat. Antonium Sola*, ceterosque, unde quae eruditè ponit *D. Ioannes Antonius Bellonus Patricius Taurinensis*, uir quidem stemmate Illustris, doctrina Illustrior, & Magistratu Illustrissimus, olim vespertinis horis in Parmensi Gymnasio iuris Ciuilis Interpres, Serenissimi Ducis Sabaudiae extraordinariorum introituum Praeses, & nunc eiusdem in Piedemontano Senatu primus Praeses conf. 44. num. 53. & 54. quae consilia nunc deue-

deuenere ad manus, quòd si prius ha-
buissem, fateor me plurima ex eis po-
tuisse, velut ex Oceano Iuris, haurire.

ARGUMENTVM.

Pestis an sit legitima causa, quin Vassal-
lus nõ soluat duplicatũ releuiũ, si intrã
tẽpus non ualuit accedere, nec procu-
ratorem mittere ad Dominũ, uel eius
Tribunal propter pestem crassantem,
uel in loco ubi Rex, eiusuẽ Tribunal,
uel loco ubi Vassallos degit, excitatur
in dubium. Memoratur pestis in Regno
Siciliæ, & legitimam præbere Vassallo
excusationem, ex Regnicolarum, &
Ultramontanorum sententia traditur.
Et quid si literẽ intromitterentur, &
tanto magis si pestis esset magna, uel
quid de parua. Et an sit necessaria p-
testatio declaratur. Et quid si pestis iã
cessauerit, quando tempus currere in-
cipiat.

SVMMARIVM.

- 1 **P**estis in Regno Sicilia de anno 1624
1625. crassatur.
- 2 Patritij, & plebei apponuntur custodes in
passibus, & portis Ciuitatis Neap. ad
pestem propulsandam.
- 3 Author uti Patritius Neapolitanus è ses-
sione Nidi multorum passum custos pro
peste fuit.
- 4 Author ob exactã custodiã laborem, &
vigiliã, febris infectus iacuit cum uite
discrimine.
- 5 Custodes pro peste appositi in hac Ciuitate
fere omnes occubuerunt.
- 6 Ducis Alua Proregis vigilantia, pro peste
propulsanda.
- 7 Pestis an excuset Vassallum à lapsu tem-
poris non petita inuestitura, num. 9. af-
firmatur.
- 8 Ciuitas Neapolis permittit alios Sanctos
suscipit in Patronos, & Protectores.

- 10 Pestis in loco Vassalli ipsum impediens, ac-
cedere ad locum Domini, excusat illum
à lapsu temporis.
- 11 Procurator ad petendam inuestiturã
ex loco infecto, mittere non potest.
- 12 Mandatum debet mittere Vassallus, si
charta, & litera intromitterentur, si
haberet idoneam personam in loco non
suspecto de pesti.
- 13 Pestis ut excuset, sufficit ut commercium
sit impeditum, reiecta Ioannis Scheneid.
sententia, de uehementi, uel parua pesti.
- 14 Pestis in loco Domini excusat Vassallum
non ualentem accedere.
- 15 Protestatio pestis non est necessaria, siue
magna, siue parua pestis fuerit, & num.
21 & 23.
- 16 Vassallus timens pestem, debet in loco tuto
offerre petitionem inuestiturae, & alia
secundum Schrader. sententiam.
- 17 Dictum Schraderi de oblatione à Vassallo
facienda in loco tuto, est potius de consilio.
- 18 Dominus debet assignare locum non suspe-
ctum de pesti, ad finem tollendi excusa-
tiones Vassallorum.
- 19 Assignatio loci non suspecti non nocet Vaf-
sallo existenti in loco non suspecto.
- 22 Pestis impedimentum semper militat, siue
sit in loco Vassalli, siue Domini.
- 23 Vassallus adhibens omnẽ diligentiam, ut
impedimentum tolleret, excusatur.
- 24 Vassallus, cessante peste, non excusatur à
tempore cessationis in antea.

QVAESTIO XXXIII.

Hæc quæstio po-
test hodie pra-
cticari in Regno
Siciliæ, ubi in
anno 1624. &
partim de anno
1625. pestis
crassata est, &
irrepsit, adeout Regnum illud ualdẽ
sit infestatum, quamobrem & Regnũ
nostrum magno fuit in timore, intantũ
ut Ciuitas nostra Neapolis custodes
ad portas apposuit, & ad passus Nea-
polim

3 polim ducentibus, qui erant Patritij,
 & plebeij, & ego ordine quinque opti-
 matum Sedilis Nidi vti patritius ex
 sessione illa accessi de die, & de nocte
 ad custodiendos nonnullos passus in
 vicis Antignani, Arenellæ, & Vomeri,
 necnon passum Castrum S. Erami, ob quâ
 custodiam, noctis vigiliam, & laborem
 quem suscepi in eundo, & redeundo de
 nocte, videndo si homines mihi subdi-
 ti excubias faciebant, erant enim plus-
 quâ quatragesima custodes armati om-
 nes cum armis offensiuus, & defensiuus
 etiam prohibitis per Regiam pragma-
 ticâ, & isti erant distributi per quatuor
 passus, alter ab altero longinquos, ego
 4 febris infectus per viginti sex dies in
 lecto iacui, magno cum discrimine vi-
 tæ, prout permulti, & quasi omnes,
 5 qui excubias prædictas fecerunt, maxi-
 mè ad passus ad portâ Capuanam, ad
 Nolanam, & S. Mariæ de Carmelo fe-
 bri pestifera infecti diem clausurunt
 extremum.

Quem ob timorem, vt rigorosè om-
 nia seruantur ab Excellentiss. Duce
 Aluæ nunc Prorege nostro dignissimo
 creatus fuit Commissarius Generalis
 D. Franciscus de Campo Reg. Conf.
 ad Prouincias Calabriae pro peste pro-
 pulsanda, & in toto Regno, ideo que-
 ro, dum Regnum Siciliae spaciosum est,
 sed spaciosius est Regnum nostrum, &
 vt magnas, & longinquas continet Pro-
 uincias, permulti que sunt feudatarij,
 qui possint feuda tam in Regno Sici-
 7 liae, quam in Regno nostro, an si casus
 euenerit petendæ inuestituræ, & Vas-
 fallus timore pestis nõ accedit ad Re-
 giam Cameram, nec procuratorem
 mittit ad inuestituram petendam, &
 quia impeditus etiam fuisset accede-
 re, an hoc casu elapso anno sit excu-
 satus à poena duplicati releuij.

Pestis autem, à qua Deus Opt. Max.
 licet ob scelera nostra digni simus,
 nos liberet maximè ob intercessionem
 8 S. Ianuarij Patroni, & Protectoris no-
 stri, & aliorum Sanctorum Compatro-

9 norum, veterum, & modernorum, pro
 ut sunt nouiter recepti in Patronos
 huius Ciuitatis B. Andreas Auellinus
 Clericus Regularis, B. Iacobus de
 Marchia Anconitana, quorum cor-
 pora hic Neap. quiescunt, S. Frâciscus
 de Paula, & S. Patricia, qui omnes fue-
 runt nemine discrepante recepti in Pa-
 tronos de Mense Nouembris in anno
 1625. Pestis autem, vt dixi, iustam
 præbet causam vassallo, vt se excusari
 possit, si non accesserit, vel miserit ad
 petendam inuestituram, eiusque timorè
 iustum esse impedimentum, quin inue-
 stitura non petatur, adeo ut elapso an-
 no, vassallus in hoc casu poena amissio-
 nis feudi, & per consequens duplicati
 releuij solutione non esset multandus,
 tradiderunt ex nostratibus Capyc. in
 inuestit. cap. feudorum inuestitura, vers.
 quâdo Dominus esset in loco pestifero, Fre-
 cia d. author. 3. num. 2. in fine lib. 2. de
 author. Baron. Ex Citramontanis tam
 feudistis, quam Civilistis hanc docue-
 re sententiam, Preposit. in cap. 1. nu. 12.
 col. 1. in princip. Laurentius Syluan. de
 recognit. feud. q. 62. Bartol. & Alex. in
 l. de atate, ff. ad S. C. Trebell. Ias. in l. 2.
 S. fin. num. 12. ff. si quis cautionib. Felin.
 in cap. accedens num. 11. de prescription.
 cateriq; passim, Ripa de peste priuilegio 7.
 Martin. Laud. in d. cap. 1. num. 6. quo
 temp. miles.

Ex Ultramontanis hæc docuere sen-
 tentiam Iacob. de S. Georg. in verbo qui
 quidem inuestiti præstiterunt num. 51. Vl-
 daric. Zas. de feud. par. 7. num. 5. Franc.
 Sonsbeck de feud. par. 11. nu. 20. Herman.
 Vult. de feud. cap. 7. num. 83. Ludolph.
 Schrader. de feud. par. 6. cap. 2. num. 38.
 & 42. probat Henrich. à Rosental. de feud.
 c. 6. concl. 66. n. 6. hi omnes admittunt
 simpliciter quando locus petendæ in-
 uestituræ, pestis esset infectus, vassallus
 excusari, & ultra istos Gothofred. Ant. di-
 sput. feudal. 8. thes. 6. sub tit. de renouatione
 inuestitura, ubi adducit tex. in l. 2. S. si quis
 ff. si quis caution. & tex. in c. negotiatorè
 distinct. 88. l. Celsus, S. 1. ff. de arbitris.

Ego

Ego verò idem puto dicendum ex
 10 idempnitate rationis, vt si locus, vbi
 vassallus degit, esset peste infectus, &
 locus, vbi inuestitura petenda est, non
 esset infectus, eò quod vassallus ipse
 non posset accedere de loco infecto, ad
 locum non infectum, tamquam suspec-
 tus de peste, imò si accederet repelle-
 11 retur, nec procuratorẽ mittere posset,
 ex ead. ratione, nec mittere instrumẽ-
 tum procurationis, cum tempore pes-
 tis, literæ. ex loco suspecto missæ, non
 intromittuntur, imò comburuntur, &
 hoc puto quando vassallus de persona
 petere debet, vel quando de speciali
 mandato, prout in inuestitura constare
 debet, & sic dum impedimentum
 æquè impediatur vassallum de persona
 accedere, quam procuratorem mittere,
 sequitur quòd vassallus excusandus
 est, ita Bald. in cap. 1. §. sententia quoq;
 de pace Constanti. Schrader. d. loco n. 47.

Sed quod dixi de mandato procu-
 12 rationis, tunc puto verum, quando
 chartæ non intromittuntur, sed quan-
 do intromitterentur, & vassallus in lo-
 co suspecto haberet idoneam perso-
 nam, tunc posset mittere speciale mán-
 datum, & cessaret ratio prohibitionis,
 & impedimenti, & petere posset.

Declara tamen Io. Scheneiduu. p. 5.
 13 n. 49. de feud. supradictorum sententiã,
 procedere, si pestis, vel aeris corruptio
 esset vhemens, quòd si non esset ve-
 hemens, ipse non admittet, ex sen-
 tentia Abbatis, quam Scheneid. senten-
 tiam ego non admittò, quia sufficit vt
 sit pestis, eiusq; suspitio, adeout com-
 mercium sit impeditum, & custodes
 appositi, adeout non omnes intromi-
 ttantur, & maximè suspecti venientes
 de loco suspecto, vel si locus vbi degit
 14 Dominus, eiusq; Tribunal esset indi-
 ctus uti peste infectus; tunc enim mili-
 tat ratio, quin vassallus non valeat ac-
 cedere, ergo & dispositum debet mili-
 tare, dum eadem impedimenti ratio
 militat, super qua dispositio fundata
 est.

15 Putat autem Corbul. de iure emphit.
 c. 5. n. 16. nec esse necessariam prote-
 stationem de tali impedimento, dum-
 modò pestis non fuerit parua. Quod
 dictum nec etiam admittendum est,
 cum siuè sit parua, siuè magna pestis,
 sufficit quod militet impedimentum
 accedendi de loco ad locum.

16 Ludolph. tamen Schrader. d. loco n. 38.
 vers. his tamen casibus, dicit, quod vas-
 fallus consultò faceret, si ratione loci
 de peste infecti non posset accedere
 ad Dominum pro inuestitura, nec pro-
 curatorem mittere, vt ipse in loco tuto
 offerat, probans hoc suum dictum ex
 autoritate Vldaric. Zas. de feud. par. 7.
 n. 5. Martin. Laudens. in d. cap. 1. n. 29. quo
 temp. miles, quem sequitur Rosental. d. loco
 nu. 7. Vult. d. c. 7. n. 103.

17 Sed hoc dictum potiùs de consilio,
 quam de præcepto esse existimo, cum
 semper eadem ratio impedimenti mi-
 litet in loco necessario ad accedendũ,
 quam in loco oblato per vassallum.

Putarem tamen, & ita Domino cõ-
 sulerem, vt si locus, vbi ipse degit, esset
 18 tantum suspectus, vel pesti infectus,
 quod Dominus assignaret locum tutũ,
 & non suspectum, nec infectum ad pe-
 tendam inuestituram, hoc enim casu
 vassallus non excusaretur, quin, elapso
 anno, non teneatur ad solutionem du-
 plicati releuij, quia dum cessat impe-
 dimentum ratio, merito & cessare de-
 bet dispositio excusã, alioquin si Do-
 minus nõ assignaret locum tutum, vbi
 pestis non grassatur, vtique vassallus
 nec excusaretur, ita tradit, & cum ra-
 tione Rosental. d. loco nu. 8.

Sed hoc dictum adhuc patitur hanc
 19 declarationem, quod si locus, vbi vas-
 fallus degit, esset peste infectus, vel su-
 spectus, tunc siuè Dominus esset in
 loco tuto, & non infecto, siuè assigna-
 ret locum tutũ, & nõ infectum, vtroq;
 casu militat impedimentum, quia ad
 neutrum ex istis locis vassallo ueniẽti
 ex loco suspecto, vel infecto pateret
 aditus; ergò dum vassallus ex sui par-
 te

te prohiberetur accedere, debet nigere dispositio, ut excusetur à petitione inuestituræ.

Et sic vndique considerato pestis
 20 impedimento, siuè ex parte loci, ubi Dominus degit, siuè ex parte loci, ubi uassallus degit, semper militat eadem ratio impeditiua, ut non accedat, merito uassallus excusatur. Vnde quia pestis impedimentum est notorium, quod utinam non esset, dum omnibus
 21 patet, tunc dico quod protestatio non est necessaria, imò semper & indistinctè excusat à quocūq; capite oriatur, ita *Præposit. in d. c. 1. n. 7. quo temp. miles, Bald. in cap. ex transmissa de præscription. Scrad. d. loco num. 45. vers. item secus, & num. 44.*

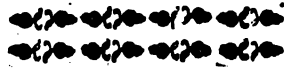
Notoriū est qd etiā si uassallus omnē
 22 diligentiam adhibuisset, adhuc non posset pestem remouere, quo casu uassallus debet excusari, *cap. cum dilectus, vers. dicitur, extra de purgat. Canonic. cap. que situm in fine, extra de cohabit. cleric. & mulier. Gothofred. Ant. d. loco sub lit. D. Scrad. d. loco nu. 42. & seq. Andr. Gaill. d. loco num. 4. cum alias impedimento non existente notorio, protestatione fir opus, etiam si fuerit pestis, belli, vel inundationis, vel similis, Alex. conf. 164. lib. 2. & conf. 14. n. 4. & 5. lib. 5. Signorol.*

de Homod. conf. 24. Scrad. d. loco n. 43.
 24 Declara tamen omnia supradicta, quòd si uassallus ita se arctauerit, ut etiam cessante peste, adhuc inuestituram non peteret, quia non excusatur, ita *ex l. 2. S. si quis tamen supra allegata, docuerunt Sytuani. de recognit. feud. q. 62. Io. Schneid. de feud. par. 5. n. 49. Borcholten de feud. cap. 8. nu. 31. Ludolph. Scrad. d. loco nu. 3. Rosenthal. d. c. 6. concl. 56. n. 6. Gothofred. Ant. disput. feudal. thesi 6. sub lit. A. tit. de renouat. inuestit.*

Et ex his sit impositus finis huic Tractatui, ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, B. Mariæ Virginis, & S. Andreae Apostoli mei Aduocati, quæ omnia, quæ dixi, subijcio castigationi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, Regiæ authoritatis, ac rectitudinis iudicij tui, benignè Lector, ut tamquam apes ex flore, capias ex illo, quæ prò te faciunt, quæ autem non faciunt, nec vituperes, quia Domine non sum plus, nec omnia possumus omnes, sat mihi erit balbutiisse (pròut balbutire fateor) in hac tam graui materia in prima mea adolescentia, sed si hæc grato excipias animo, ac uti soles, & humanitas tua exposcit, comendabis, me ad maiora impelles, quæ ad manus habeo, & expecta propediem.

F I N I S.

I N D E X E O R V M Q V A E I N H O C O P E R E C O N T I N E N T V R

A

Absurdum est prestari seruitium, pro illa parte feudi, pro qua vassallus non percipit fructus, siue quam vassallus non possidet par. 2. quest. 11. num. 4. fol. 106.

Actio pro releuio, & obligatio ad illud, regulariter nascuntur sequuta morte feudatarij p. 1. q. 6. num. 8. fol. 17. & q. 7. nu. 7. fol. 20. & p. 2. q. 2. num. 4. & seq. fol. 133. ubi late discurretur, vide infra. Et an sit realis, vel personalis in quidditate iuris, dubitatur, p. 1. q. 7. nu. 1. fol. 19. Et realem esse conteditur in allegat. fol. 40. S. 2. Est realis, sicut actio pro laudimio, ibidem q. 7. nu. 14. fol. 21. Et sicut actio realis datur pro adoba, ita pro releuio realis datur, ibid. q. 7. nu. 20. fol. 22. Et personalis proponitur, ex sententia nonnullorum, ibid. nu. 2. fol. 20. Sed verius, ut incipiat esse personalis, sed ex post facto transfundatur in realem, ibid. nu. 12. fol. 21. Datur pro releuio conditione in rem contra feudum, eiusque possessorem, ibid. n. 13. fol. 21. Ex quo fonte nascatur, an ex contractu, vel quasi, delicto, vel quasi, p. 3. q. 1. nu. 1. & seq. fol. 131. Et ex quasi contractu descendit, ibid. nu. 3. & 5. Licet ex contractu possit aliqua modo considerari, ibid. n. 4. Nascitur sequuta morte feudatarij, ut supra, sed opus est, quod adsit successor, siue heres in feudo p. 3. q. 2. n. 3. & 9. fol. 133. & nu. 17. ibidem, ubi declaratur, & intelligitur sic doctrina Io. Franc. de Ponte. Et datur post mortem facta reali inuestitura, ex sententia Matth. de Afflictis. p. 2. q. 3. nu. 10. fol. 133. Et concordantur super hac questione Afflictus, & de Ponte,

ibid. nu. 16. & 19. fol. 134. Eius exercitium pro releuio consequendo deducitur in esse, facta inuestitura, & ita debet intelligi doctrina Io. Franc. de Ponte, p. 3. q. 2. nu. 18. fol. 134. Ad laudimiu nascitur perfecto contractu, sed exercetur facta inuestitura, p. 3. q. 2. nu. 19. fol. 134. Actionis licet nata ad releuium, differtur exercitium aliquando, p. 3. q. 2. nu. 20. fol. 137.

Actio realis, personalis, & mixta, varios producant effectus, p. 3. q. 3. n. 1. & 2. fol. 135. Et actio competens fisco pro releuio an sit mixta, ibidem. Et personalem eam esse probatur ex sententia Marin. Freccie, ibid. num. 4. Sed realem esse contenditur, ex sententia Franc. de Ponte, ibidem num. 6. Sententia Marini, & de Ponte super hoc concordantur, ibid. num. 15. & 20. Eam realem esse concluditur, ibidem nu. 16. & ita decisum, ibid. nu. 17. fol. 137. Actio pro releuio ideo est realis, quia est debitum fiscale. ibid. num. 18. fol. 137. Habet personam feudatarij obligatam, & in consequentiam feudum, ibidem nu. 20. fol. 137. Pro adobo est realis, & datur contra tertios possessores pro non soluto, ibid. n. 7. fol. 136. Hypothecaria datur pro tributo, quando a iure est expressum, ibid. num. 11. fol. 136. Item pro laudimio, decimis, & collectis, ibid. num. 14. fol. 137. & p. 4. q. 2. 5. nu. 6. Ad duplicatum releuium est realis, par. 3. quest. 3. num. 19. fol. 137.

Actio alia bonafidei, alia stricti iuris, p. 3. q. 4. nu. 1. fol. 138. & qualiter cognoscatur, ibid. nu. 2. Ad releuium an sit bonafidei, vel stricti iuris, ibid. nu. 3. fol. 138. Et stricti iuris esse illam ostenditur, ibid. nu. 4. & 6. fol. 139. Descendit ex contractu feudali, ibid. num. 9. fol. 139. Ratione originis

ginis dicitur stricti iuris, & alijs de causis, ibid. num. 5. & 16. fol. 139. ubi alijs de causis probatur esse bonafidei. Pro canone an sit bonafidei, vel stricti iuris remissive, ibid. q. 4. num. 17. fol. 140. Actio ad releuium an prescribatur, distinguitur de tempore, p. 3. q. 7. nu. 1. fol. 146. Prescribitur etiam per tertium possessorem, ibid. nu. 15. fol. 148. Actio fiscalis pro releuio tollitur spatio triginta annorum, ibid. num. 7. fol. 148. Ad duplicatum releuium tollitur spatio triginta annorum, ibid. nu. 9. 10. 11. 12. & 14. fol. 148. & q. 8. nu. 2. & 9. fol. 149. Descendens ex consuetudinibus feudorum prescribitur spatio triginta annorum, p. 3. q. 7. num. 5. fol. 146. Feudalis tollitur spatio longissimi temporis, ibidem nu. 6. fol. 147. Et est ciuilibus, non autem pratoria, ibid. num. 8. fol. 147. Actio ad releuium est ciuilibus, ibid. q. 8. nu. 3. fol. 149. Differt a iure petendi releuium, & inter alterius prescriptionem est differentia, ibidem q. 8. nu. 4. fol. 149. Actio competens Domino ad feudi priuationem, tollitur spatio triginta annorum, p. 3. q. 7. nu. 14. fol. 148. Pœna condemnatoria prescribitur spatio triginta annorum, p. 2. q. 7. nu. 10. fol. 141. Personalis non sequitur possessorem p. 4. q. 25. num. 2. fol. 283. Actio non nascitur, licet tempus aduenerit, & causa non esset sequuta, quando causa, & tempus in ea considerantur, p. 3. q. 2. nu. 11. fol. 134. Ad interesse releuij ob illud non solutum, queritur fisco contra vassallum a die, quo fuerunt expeditæ literæ significatoriales, p. 5. q. 17. num. 8. fol. 376.

Acceptum, siue acquisitum ex propria industria non venit sub restitutione fructuum, p. 2. q. 2. nu. 13. fol. 73.

Accurtius eius opinio dicentis, dominium rei dotalis esse translatum in maritum, non ab omnibus recipitur, par. 4. q. 13. num. 6. fol. 135.

Adoha, siue adobum, est medietas fructuum unius anni, p. 1. q. 18. nu. 3. fol. 53. An sit soluenda de augmento feudi ex industria vassalli, explicatur, p. 2. q. 9. nu. 2. 7. 16. 17. & 18. fol. 162. Adobo imposito in anno debiti releuij, tunc alterum debetur,

p. 2. q. 15. nu. 3. fol. 117. & distinguitur ibidem num. 4. & q. 16. nu. 6. ubi refertur decisio fol. 125. Adobum est seruitium debitum ex feudo, p. 2. q. 16. nu. 1. fol. 125. Et est onus feudi, ibidem nu. 2. Ordinarium minuit releuium, & ex illo deducitur ibidem q. 15. nu. 3. fol. 116. Impositum in vno anno, sed soluendum in pluribus annis, minuit releuium pro rata illius anni, quo releuium debetur, p. 2. q. 16. num. 20. fol. 126. Eius onus non minuit vitam militiam, ibidem nu. 21. fol. 127. Adoha non soluta a venditore feudi, qui vendidit illud francum ab illa, non est deducenda a releuio soluenda per heredem emptoris, non obstante, quod eodem anno utrumque debeatur, p. 2. q. 16. nu. 24. fol. 127. Non debetur de introitibus concessis per verbum inuestio, & decisiones referuntur, p. 4. q. 3. num. 15. fol. 194. Eius solutio seruata respectu fructuum ab illorum venditore, arguit venditionem in feudum, p. 4. q. 6. in prima allegat. nu. 28. fol. 207. Est onus reale feudi. ibidem in allegat. 3. num. 19. fol. 217. Non debetur de castro sine vassallis, ut de castro habitato, sed ut de castro inhabitato, & decisio refertur, p. 4. q. 14. num. 7. fol. 249. De subfeudo quaternato exigitur a Barone, a quo postea soluitur Domino, p. 4. q. 34. num. 18. fol. 131. Eodem anno debitum adobum, & releuium non soluitur utrumque, sed alterum tantum, & decisio refertur, p. 5. q. 25. nu. 9. fol. 400. Vide in verbo paragium, seruitium, vita militia, Releuium, Augmentum.

Aditio hereditatis est necessaria, ut quis dicatur heres, p. 1. q. 22. nu. 14. fol. 63.

Adgnatus quando possit feudum alienatum reuocare, siue redimere, p. 4. q. 31. sub nu. 15. fol. 303. Reuocans feudum tenetur restituere laudimium solutum emptori, a quo reuocat, p. 3. q. 5. num. 12. fol. 142. Succedit in augmentis, & industrijs feudis, p. 2. q. 9. num. 23. fol. 103.

Afflictus sibi contrarius circa solutionem releuij faciendam intra annum, notatur, p. 1. q. 12. num. 5. fol. 32. sed concordatur ibid. nu. 11. fol. 33. Dicit releuium duplicatum non deberi ex feudo Longobardo p. 1. q. 17.

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

- q. 17. n. 3. & declaratur ibidem n. 7. f. 51. Dicens aucto feudo, concesso cum ipso incremento non augeri seruitium, reijcitur ab Henrich. à Rosental. p. 2. q. 10. num. 6. fol. 104. Eius doctrina in cap. I. S. similiter n. 17. de cap. Corrad. declaratur ibid. q. 11. n. 21. f. 108. Afflict. & Frecciae opiniones super releuio soluendo à refutante ob mortem refutatarij ponuntur, & discutiuntur, p. 4. q. 16. nu. 1. & seq. fol. 257. Afflict. consilium pro vassallo moroso non soluenti releuium ad euitandum duplicatum, ut petat inuestituram, & faciat depositum de releuio, par. 5. q. 13. num. 24. fol. 366. Afflictus à morsu Henrich. à Rosental. defenditur, par. 5. q. 23. num. 16. fol. 393. Eiusque cautela pro vassallo ponitur, ibid. num. 17 fol. 394.
- A**gnitio partis arguit agnitionem totius, p. 3. q. 12. num. 2. fol. 164.
- A**luarotus. eius sententia dicentis praescribi spatio triginta annorum contra inuestituram non petitam in termino, refertur, p. 3. q. 8. num. 18. fol. 150.
- A**llegans priuilegium, & existens in quasi possessione libertatis, non potest molestari, p. 3. q. 8. nu. 7. fol. 150. Idem in releuio, ut non possit molestari, ut soluat vassallus litc pendente, ibidem nu. 8. Nec etiam appellatione pendente, ibid. nu. 9.
- A**lexander. eius doctrina cons. 18. ponderatur pro vassallo par. 4. q. 6. in prima allegat. nu. 2. fol. 203. Et ponderatur pro fisco, ibid. allegat. sequenti num. 2. fol. 208. & nu. 22. fol. 212. an de fructibus venditis super feudo debeatur releuium.
- A**lienatio fructuum feudi recte fit, si vassallus se obligat personaliter, non autem si constituat ius aliquod super feudo, p. 4. q. 6. in prima allegat. nu. 20. fol. 206. Ad longum tempus est species alienationis, secus ad modicum, ibid. in allegat. seq. num. 6. & 7. fol. 209.
- A**micus hodie non reperitur tam liberalis, ut pro alio amico soluat releuium, par. 5. q. 2. nu. 1. fol. 328.
- A**missio feudi, amittitur ob seruitia non praestita, si Dominus declarauerit voluntatem suam, ut feudum ad se deuoluatur, p. 5. q. 3. n. 4. fol. 333. Amissionis feudi pena imposita per verbum presentis temporis, imponitur ipso iure, non autem per sententiam, ibidem num. 7. fol. 334. Consideratur primarie, & successiue, primarie à iure, successiue ab homine per sententiam, ibid. nu. 22. fol. 337.
- A**nellus Amatus laudatur, eiusque encomia, p. 1. q. 4. nu. 8. fol. 11. & eius filius Carolus commendatur. Recolligebat decisiones Regiae Camerae p. 2. q. 17. sub nu. 6. fol. 128. Eiusque aureum consilium super dubio, An releuium debeatur ex resolutione iuris alieni, par. 4. q. 13. nu. 9. fol. 246.
- A**ndreas de Ifernia. dicens, quod releuium est onus personale, & praestatio extrinseca à feudo declaratur, p. 1. q. 6. nu. 18. fol. 18. & in allegat. S. 2. fol. 40. Dicens releuium esse medietatem fructuum illius anni, quo feudatarius moritur, & an sit legendus illius anni, vel unius anni, p. 1. q. 18. nu. 1. & 2. fol. 53. Eius mens in hoc demonstratur p. 2. q. 5. nu. 23. 26. & 27. fol. 81. Dicens quod releuium est medietas fructuum unius anni retinetur per Regium fiscum, etiam nullis perceptis fructibus, quod intellige par. 1. q. 18. num. 8. & 9. fol. 54. Eumque dicentem, solutionem releuij introductam in heredem, verificari in legatario, probatur, par. 4. q. 10. num. 17. & 19. fol. 232. Eiusque opinio de soluendo releuio à refutante ob mortem refutatarij vera est, par. 4. q. 16. nu. 28. fol. 260. Dicens feudum reuerti ad patrem ob mortem filij, intelligitur de iure, & de facto, ibid. num. 37. fol. 261. Dicens, quod pater refutans succedit filio refutatario, intelligi debet de quolibet adgnato, qui refutat inmediate successuro, ibid. nu. 39. fol. 261. Eius doctrina in S. sed & res nu. 9. ponderatur in taxatiua tantum, ut non habeat locum solutio releuij in feudo ex pacto, & prouidentia, ibid. q. 26. nu. 25. ad 49. fol. 287. Loquens de proximo pubertati, quando ei currat tempus petendae inuestiturae ponitur, p. 5. q. 21. num. 13. fol. 388.
- A**ndreas Kohl dixit tempus ad purgandam moram post interpellationem fuisse arbitrium p. 5. q. 13. nu. 11. fol. 372.
- A**nimus soluentis partem releuij perpenditur

quod non sit cessare à solutione totius, par. 3. q. 11. nu. 32. fol. 164.

Annus, & Annuus, ut currat in solutione releuij, successor debet superuivere p illius spatii, alias alter annus currit alteri successoris, p. 1. q. 12. nu. 5. fol. 32. Distinguitur, aut est naturalis, & legalis, aut industrialis, sive communis, ibid. q. 21. num. 1. fol. 59. Naturalis dicitur ille, qui est approbatus per leges, & a Sancta Ecclesia Romana, constans ex diebus 366. & horis sex, ibidem nu. 20. fol. 59. & potest esse emergens, ibid. nu. 9. Industrialis incipit à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi, vel à mense Martij, Septembris, Maij, vel alterius mēsis ex usu regionum, ibidem num. 3. fol. 59. Naturalis consideratur in taxatione releuij ibidem nu. 4. fol. 59. Ad petendam inuestituram computatur à die adita hereditatis, ibidem num. 7. fol. 59. Ad registrandum assensus in hoc Regno, expeditus a Rege, currit à die, quo fuit exequutoriatum priuilegium, & decisio refertur, ibid. nu. 8. fol. 60. Eius spatium varium est apud varias nationes, ibid. nu. x. fol. 60. Ad petendam inuestituram currit à die, quo accidit casus petendi illam, ibid. nu. 1. fol. 59. Eius cursus in materia releuij considerari debet quoad fructus, & quoad petitionem inuestiturae, p. 1. q. 22. nu. 2. fol. 61. Et currit regulariter à die mortis vassalli, sive Domini, ibid. num. 3. Sed ex communi Doctorum sententia currit a die scientiæ mortis, vel casus petendi illa, p. 1. q. 22. n. 4. 5. 9. & 13. f. 63. Et currit si heres malitiose protrahat aditionem hereditatis, ibidem nu. 16. fol. 63. Et an sit utilis, vel continuus, diuersæ ponuntur sententiæ, ut alij vtilem, p. 1. q. 23. num. 4. fol. 64. Alij continuam ibid. num. 6. Alij quod à principio est utilis, sed deinde fit continuus, ibid. nu. 5. Quæ sententia rejicitur, ibidem nu. 9. Deinde concordatur, ibid. nu. 7. 8. & 9. fol. 65. Et circa mortem presumptam, quando, & quomodo fit computandus annus, p. 1. q. 24. nu. 14. & seq. fol. 67. & 68. Vbi ex Autharis sententia concordantur discordantes super hoc DD. Sterilitas compensatur est cum alijs vberioribus, in

materia releuij, p. 2. q. 5. num. 35. fol. 86. Iste pendente non currit ad petendam inuestituram super feudo, p. 1. q. 24. num. 4. fol. 397. Ad registrandum assensum, non impeditur, si post expeditum assensum esset lis mota super feudo, ibidem nu. 9. fol. 398. Eius spatium vassallo effluxum ad petendam inuestituram vtile est, ibid. q. 26. n. 6. fol. 403. Anni decem debet currere, si decem successores, vnus post alium succederent, p. 1. q. 25. nu. 4. fol. 399. Anni introitus venditi super fructibus feudi, absq; feudali qualitate, sunt burgensatici, p. 4. q. 6. in allegat. 3. num. 22. fol. 217. & nu. 43. fol. 222. vbi decisio. Anni introitus constitutus super fructibus feudi, dicitur constitutus respectu fructuum, non autem feudi, par. 4. in alleg. 2. num. 4. Anni redditus incerti, nec perpetuo donati inter immobilia connumerantur, p. 2. q. 2. nu. 18. fol. 74. Annua præstationes personales continentur appellatione mobilium, ibid. nu. 19. fol. 74. Nec assensus impetratus super annua quantitate donata Baroni, s. cis illum redditum feudalem perpetuum, ibid. nu. 25. fol. 175. Annua quantitas ex feudo percipienda, relicta secundogenitis, vltra vitam militiam non minuitur ob releuium, ibid. q. 14. nu. 23. fol. 117. Et debita filiabus feminis pro paragio non minuitur ob releuium, ibid. q. 15. nu. 39. fol. 123. Anni redditus donati Baroni à vassallis pro Camera reseruata, non sunt feudales, nec releuium debetur, p. 2. q. 2. per totum fol. 72.

Antiquitas temporis quando faciat presumi releuium esse solutum, par. 3. q. 6. num. 16. fol. 145.

Antephatum non debetur uxori ob forindicationem viri, sed ob mortem naturalem, p. 1. q. 16. nu. 13. fol. 51.

Antonius Caracciolus præceptor Authoris laudatur, p. 2. q. 17. nu. 6. fol. 129.

Appellatione pendente super libertate exemptionis, non debet quis molestari, par. 3. q. 9. nu. 9. fol. 155. Et non obstante, quod sententia priuasset feudali dignitate, Dominus, vel vassallus non sunt infames, ideo tempus petenda inuestitura currit, par. 4. q. 35. num. 17. fol. 321.

Aqui-

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

Aquitaniae gentes soluiūt releuium sub nomine obsequij, p. 1. q. 5. nu. 9. fol. 14.

Aquaueia oppidum est antiqui dominatus Familiae Capanae in Cilicia, p. 1. q. 17. nu. 1. fol. 51.

Argumentum de adoba ad releuium formatur à Iacob de Ayello, p. 2. q. 14. num. 16. fol. 115. **In equiparatis circa omnia validum est,** ibid. q. 15. n. 21. & 24. fol. 115. **De vita militia ad paragium validum est,** ibid. nu. 22. fol. 121. & limitatur nu. 32. fol. 122. **De vassallo ad emphyteutam, quando validum sit,** p. 3. q. 2. n. 14. fol. 134 & in nonnullis valet, p. 5. q. 2. num. 16. fol. 330. **Et de emphyteuta ad feudatarium,** p. 5. q. 13. nu. 6. fol. 363. **Negatur quando dispar ratio militat,** p. 5. q. 16. num. 15. fol. 374.

Affecrationis literae non debent expediri, nisi soluto releuio, p. 3. q. 6. nu. 6. fol. 144. **vide in verbo iuramentum.**

Affertio remuneratoria in donatione feudi, siue refutatione habet assensum, p. 4. q. 15. nu. 27. fol. 253.

Assensus impetrandus super legato feudi debet continere clausulam, Dumodo soluaturreleuium tempore mortis legantis, & legatarij, p. 1. q. 19. nu. 13. fol. 57. **Impetratus super donatione annuae quantitatis facta Baroni, à vassallis non facit perpetuum redditum,** p. 2. q. 2. num. 25. fol. 75. **Et tunc quaternat, quando hoc expressum est,** p. 2. q. 5. nu. 17. fol. 84. **Proregis non sufficit in hoc Regno, quia feudum diuiditur in partes quotatiuas, & super hoc expenditur interesse fisci pro seruitio,** p. 4. q. 6. in alleg. 3. nu. 35. fol. 220. **Vt praestetur, & ut operetur, debent omnia exprimi palam,** p. 4. q. 6. in allegat. 3. nu. 37. fol. 220. **Super diuisione feudi debet peti in forma dispensationis, nec sufficit in forma gratiae,** ibidem in allegat. 3. nu. 39. fol. 221. **Succedit in locum inuestiturae in Regno,** p. 4. q. x. nu. 13. fol. 231. **Praestitus super refutatione, siue donatione feudi, alias fraudulenta releuij, facit cessare fraudem,** p. 4. q. 16. nu. 13. fol. 264. **Regis non autem Proregis requiritur in refutatione reseruato vsufructu,** p. 4. q. 24. n. 6. fol. 281. **Regis, non autem**

Baronis requiritur in alienatione subfeudi ex vna DD. sententia, p. 4. q. 34. nu. 20. & 21. fol. 311. **Secus ex sententia aliorum ibidem nu. 22. Et demum vtriusque tam Regis, quam Baronis requiri assensum probatur ex veriori sententia,** ibid. num. 23. fol. 312.

Assignatio loci non suspecti non nocet vassallo existenti in loco suspecto de peste, p. 5. q. 33. nu. 19. fol. 427.

Attestatio vassalli de feudali qualitate facit rem attestatam praesumi feudalem, p. 1. q. x. nu. 9. fol. 28. **Quod intellige in sui prauidicium, non autem tertij,** ibidem num. 15. fol. 29.

Auaritia Principum generat auaritiam Baronum, p. 1. q. 1. nu. 13. fol. 3.

Augmentum, Augmenta feudalia, & Augmentum feudum, &c.

Augto feudo non augetur adoba in Regno nostro, p. 2. q. 6. nu. 4. fol. 89. **Et declaratur quomodo procedat,** ibidem num. 12. **Nec etiam augto feudo, augetur seruitium semel taxatum,** ibid. q. 7. num. 1. fol. 95. **Et refertur obseruantia Regni nostri, & ponitur decisio. Licet contrarium sit verius in puncto iuris. Et demum concordatur cum ipsa decisione obseruantia praedicta,** p. 2. q. 7. nu. 1. 2. & 3. fol. 95. **vide in verbo seruitium. Et augto feudo in magna parte, augetur seruitium determinatum, & taxatum,** p. 2. q. 7. num. 5. & 8. fol. 95. & 96. **Augto feudo ex cursu temporis augetur releuium, & seruitium de iure communi feudorum,** p. 2. q. 8. n. 1. f. 98. & q. 6. num. 7. fol. 90. **Augto Comitatu, augetur gabella Comitatus antea vendita, vendita,** ibidem q. 8. num. 5. & 6. fol. 98. **Augto feudo ex decursu aquarum, augetur laudimium,** ibid. q. 8. num. 7. fol. 98. **Ex prouidentia Dei, vel tempore, siue in magna, siue in parua quantitate augetur seruitium, & releuium pro rata,** ibid. num. 8. fol. 98. **Ex industria vassalli, non augetur seruitium, nec releuium, sed declaratur nouis declarationibus, quatenus industria aequiualet augmento, ut non augeatur, Quatenus autem excedit, tunc in eo, quod augmentum excedit impensas, & industriam vassalli auge-**

I N D E X E O R V M,

- augetur, p. 2. q. 9. nu. 15. & 16. fol. 102. & numeris seq. ubi concordantur diuersorum sententia num. 18. fol. 102 ibidem. Auctum & augmentum ad idem iudicantur, quando & ubi eadem militat ratio, p. 2. q. 9. nu. x. fol. 101.*
- Augmentum feudi ex tempore proueniens considerari debet in solutione releuij remissiuè, p. 2. q. 6. nu. 7. fol. 90. & q. 8. num. 4. & seqq. ubi declaratur fol. 98. Assumit naturam feudi aucti, ibid. nu. 19. fol. 91. Spectat ad Dominum feudi directè, sed utiliter ad vassallum, p. 2. q. 6. num. 21. fol. 92. Recognoscitur à Domino, & ideo releuium debetur de illo, ibid. nu. 22. fol. 92. Feudo antiquo factum iudicatur iure antiqui, non autem noui, ibid. num. 24. fol. 93. Intelligitur præscriptum si feudum principale fuerit præscriptum, p. 2. q. 6. num. 25. fol. 92. Equiualens feudo, vel excedens facit augeri seruitium, p. 2. q. 7. nu. 4. fol. 95. Paruum non facit augeri seruitium, ibidem nu. 6. fol. 95. Estimatio augmenti parui, vel magni, qualiter facienda sit remissiuè, ibidem nu. 7. fol. 96. Quomodo considerandum ex parte Domini in releuio, ibidem nu. 13. fol. 96. Factum à Domino (non expresso sub feudali seruitio) non augere releuium, & ratio refertur, p. 2. q. 7. nu. 14. & 15. fol. 97. Contrarium ponitur ibid. nu. 17. Simpliciter feudo à Domino concessum, intelligitur concessum sub feudali seruitio, ex veriori sententia, p. 2. q. 7. nu. 17. fol. 97. Temporis an consideretur in solutione releuij, p. 2. q. 8. num. 1. fol. 98. & q. 6. nu. 7. fol. 90. Ex industria vassalli &c. sup. in verbo aucto, & p. 2. q. 9. nu. 1. fol. 100. Ex industria vassalli feudo factum non subiacet oneribus feudi, ibidem nu. 4. fol. 100. Ex industria contrahentium cedit oneri contractus principalis, ibidem nu. 8. fol. 101. Augmentum feudi an habeat diuersam rationem cum feudo aucto, par. 2. quest. 9. num. 11. fol. 101. Ex tempore, & prouisione Dei an habeant diuersam rationem, ibid. nu. 13. fol. 102. Quando Domino soli cedit, non augetur seruitium, p. 2. q. 9. nu. 17. fol. 102. Augmenta inseparabilia, & vnita feudo subid-**
- cent releuio, par. 2. q. 9. num. 19. fol. 201. Et dicuntur pars feudi, & eius naturam sequuntur, ibid. num. 20. fol. 102. Augmenta feudi iam deuoluti spectant ad Dominum, non autem ad vassallum, ibidem nu. 21. fol. 102. & latius num. 25. ubi remissiuè fol. 103. Non vnita feudo, sed separata, non subiacent releuio, nec seruitio feudali, p. 2. q. 9. nu. 22. fol. 102. Separabilia à feudo sunt allodialia, & in eis succedit adgnatus nu. 23. fol. 103. vide supra in verbo adgnatus. Augmentum ex transactione subiacet releuio, ibid. nu. 24. f. 103. Concessum cum feudo ipso venit in solutione releuij, p. 2. q. x. nu. 1. fol. 104. & de eo seruitium, & releuium augetur, ibid. num. 2. Sed contrarium suadetur, ibid. nu. 3. & 8. & seq. ubi declaratur. Augmento in constitutione feudi concessio, non augetur seruitium iam taxatum, ibid. nu. 4. & 8. f. 104. Et concessa cum feudo non augetur seruitium, siue indeterminatum, siue determinatum, par. 2. quest. 10. num. 5. fol. 104. Et reijcitur Afflicti. ab Henrich. à Rosental. ibidem num. 5. Augmentum facit augeri seruitium proportionabiliter, ibidem nu. 7. fol. 104.*
- Augustinus Amendola laudatur, p. 2. q. 13. n. 14. fol. 112. p. 4. q. 10. n. 18. fol. 232.**
- Author pro Inuictissimo Rege Philippo IV. & Baronibus scribere intendit, par. 1. q. 1. nu. 1. fol. 2. Vti Patritius Napolitanus è Sessione Nidi fuit custos multorum passum Neapolim ducentium pro peste propulsanda, p. 5. q. 33. nu. 3. fol. 426. Et ob exactam diligentiam, laborem, & vigiliam febre infectus iacuit cum magno vitæ discrimine, ibid. nu. 4.**
- Aurelianenses soluunt releuium sub nomine releuationum, quæ arbitrariae sunt, p. 1. q. 5. nu. x. fol. 14.**
- Authoritates Regnicolarum dicentium releuium non deberi, quando nulli sunt percepti fructus, referuntur, p. 2. q. 5. nu. 17. fol. 84. Dicentium releuium non mimi propter vitam militiam, nec è contra. p. 2. q. 14. n. 11. fol. 115. in verbo vita militia.**
- Abocantes feudum soluunt releuium illis, qui primo loco soluerunt, fisci iure semper in-**

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR:

concuſſo manente, p. 3. q. 5. nu. 11. fol. 142.
Auus ſuccedens nepoti reſutatorio in feudo tenetur ad releuium, p. 4. q. 16. n. 48. f. 262.
Aſcendens, quando dicatur ſuccedere deſcendentis remiſſiue, ibidem num. 33. fol. 261.

B

Baldi dictum, quod pendente iudicio ſuper libertatis exemptione, ſeruus non tenetur ſeruire, procedit fauore libertatis, p. 3. q. 9. num. 11. fol. 155. Non obſtare in iudicio exemptionis à releuio ex diuerſitate rationis: ibidem n. 12. fol. 155. Opinio dicentis clauſulam, ſaluo iure Domini appoſitam in alienatione feudi, non liberare vaſſallum ab impetratione aſſenſus, & a poena aſſenſus non petiti, reſellitur, par. 3. q. 10. num. 22. fol. 158. Bald. ſententia tenentis, quod mora non poſſet purgari, reijcitur, uti rigoris plena, p. 5. q. 14. nu. 3. fol. 268.

Balius datur feudatarijs pupillis in Regno noſtro circa feudorum adminiſtrationem, p. 5. q. 31. nu. 18. fol. 421.

Bartholomeus, & Bartolus, Bartoli doctrina dicentis, quod allegans negatiuam tenetur probare, reſellitur, par. 3. q. 13. num. x. fol. 169. Bartholomei Camerarij doctrina circa venditionem fructuum ſuper feudo expenditur, par. 4. q. 6. in alleg. 2. nu. 21. fol. 212.

Benignitas eſt exercenda cum vaſſallis, & non tamquam cum infeſtis agendum, p. 5. q. 1. nu. 7. fol. 327.

Baro, & Barones, Baro per liſtam preſentatam, ubi enumeratur feudales introitus, ſuper quibus contēditur, debet obtinere in poſſeſſorio illorum, p. 1. q. 10. nu. 18. fol. 29. Poſſunt nominare cameram reſeruatam omnes terras titulo decoratas, p. 2. q. 2. n. 2. fol. 71. Exigens adiutoria extra caſus expreſſos punitur, p. 3. q. 14. nu. x. fol. 175. Poſſunt habere in feudo fructus multifariam, p. 4. q. 1. num. 1. & 2. fol. 185. Dicitur ille, proprie, qui habet iuriſdictionem ciuilem, non autem criminalem, p. 4. q. 2. nu. 20. fol. 191. Preſentans liſtam deſectiuam, introituū per Reg. Cam. fuit inclinatum, ut

puniretur, licet poſtea nihil actum fuiſſet, p. 5. q. 32. nu. 11. fol. 423. Baronis morte denunciata, ſi ſucceſſor non preſentat liſtam, tunc Regia Camera committit informationem capiendam de fructibus feudi, ſecus ſi preſentat liſtam, p. 5. q. 32. num. 3. fol. 422. Barones Regni Neapolitani quaſi omnes ſeruiunt Regi in Bello, impendendo propria bona, & contra hereticos, p. 5. 28. nu. 3. fol. 409. Sunt omnes filij in feudo Longobardo, p. 5. q. 11. num. 5. fol. 359. Habent cameram reſeruatam ab hoſpitijs militum in vna ex eorum terris, par. 2. q. 2. num. 2. fol. 71. Eis donatum pro iucundo aduentu non continetur ſub locatione fructuum, ibidem nu. 14. fol. 74. Poſſunt ex cauſa prohibere uſus armorum in venando, non autem venationem ipſam, & ita decifum reſertur, p. 4. q. 36. nu. 13. fol. 322. Poſſunt prohibere uſus armorum, vel aliorum instrumentorum, ex quibus consumeretur genus, vel ratia animalium, par. 4. q. 36. num. 14. fol. 322. Et poſſunt prohibere reuocationem ad tempus ex cauſa, quanda aues oua calefaciunt, &c. ibid. nu. 15. fol. 322. ubi cauſa enumerantur aliquot.

Bona fides vaſſalli credentis ſe non eſſe vaſſallum, requiritur in preſcriptione iuris releuij, par. 3. q. 8. num. 150. Et qualiter conſiderari debet in preſcriptione releuij, ibid. num. 20. fol. 151. Non requiritur in preſcriptione rei feudalis, ex veriori ſententia, ibid. nu. 21.

Bona allodialia in feudo habita, an conſiderentur in ſolutione releuij, p. 4. q. 1. num. 20. fol. 186. Stabilia vnita feudo in perpetuum, & fructus afferentia conſiderantur in ſolutione releuij, ibidem nu. 21. fol. 186. Fideiſcommiſſata poſſunt in ſubſidium alienari pro dote, non autem quando adſunt alia bona, p. 4. q. 12. nu. 15. fol. 241. & ſeq. Immobilia vnita feudo preſumuntur feudalia, & releuium debetur de eis, p. 4. q. 1. nu. 24. fol. 187. Non vnita feudo, nec illi deſtinata non ſunt feudalia, & ideo releuium ex eis non debetur, ibidem nu. 25. fol. 187.

Cadu-

C

- C**Aducitas à feudo ob non petita inuestituram censetur remissa, si post penam commissam Dominus exegerit canonem ab emphiteuta, p. 5. q. 6. num. 11. fol. 334.
- C**amerarius. eius doctrina, quando venditio annuorum introituum super fructibus feudi, sit in feudum, vel allodium, explicatur, p. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix num. 21. fol. 212. Eius sententia, & sequacium, dicentium paragium successisse loco legitima, intelligi debet de paragio ex allodialibus, p. 2. q. 14. nu. 13. fol. 120.
- C**amillus de Curtis, & Reg. Reuerterius dicentes, releuium deberi ab herede ementis fructus feudi notantur. p. 4. q. 7. num. 19. fol. 226. Camilli de Medicis ratio, ut releuium soluatur ab usufructuario, expenditur contra usufructuarium, p. 4. q. 13. nu. 10. fol. 245.
- C**anon. eius solutio indiuidua est, secus autē voluntate Domini, p. 3. q. 11. num. 4. fol. 160. Eius constitutio debet habere relationem ad rem, alias esset usuraria, par. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix nu. 12. fol. 205. Debet habere relationem ad bona, eorumq; periculum, nec ad solam securitatem, ibidem num. 14. fol. 205. Non solutus à subfeudatario, compensatur cum seruitijs præstitis ab ipso in vinea feudali, p. 2. q. 4. num. 9. fol. 79. Eius solutio non est remittenda emphiteuta ob sterilitatem fructuum, p. 2. q. 5. nu. 14. fol. 83. Modica quantitas præstatur pro recognitione domini, ibidem num. 15. fol. 83.
- C**annæ mellis, ex quibus conficitur Zaccarū veniunt in solutione releuij, p. 2. q. 17. num. 15. fol. 130.
- C**apiculum Regis Roberti ad pennam scriptū penes Frecciam, dicit quod medietas fructuum pro releuiio, legitur medietas vnius anni, p. 1. q. 18. nu. 6. fol. 54. Ecclesia succedens in administratione Ecclesie vacantis, tenetur petere inuestituram, non autem prælatus successor, p. 4. q. 34. nu. 16. fol. 317. Est in possessione sede vacante, & ideo tenetur petere inuestiturā, ibid. n. 18.
- C**apycius dixit, quod releuium continetur sub clausula, iuribus curiæ, p. 3. q. 10. nu. 7. fol. 157.
- C**arolus Amatus laudatur, p. 2. q. 17. sub num. 5. fol. 192.
- C**astrum habens solum cum hominibus, dicitur illud habere in feudum, p. 4. q. 2. num. 24. fol. 189. Castri expensæ pro ipsius custodia non fuerunt deductæ de releuiio, p. 1. q. 13. nu. 13. fol. 38.
- C**ausa duplicati releuij quando probetur, & quæ sint, par. 3. q. 13. num. 27. fol. 172. Potius quam titulus in refutatione est attendenda, p. 4. q. 17. nu. 3. fol. 263. Matrimonij, vel alia iusta, facit cessare præsumptionem fraudis releuij, adeo ut non debeat, & decisiones referuntur, ibidem n. 4. & 5. fol. 264. Amissionis feudi qualiter probetur, & quæ sint remissiuæ, p. 3. q. 13. n. 27. fol. 172.
- C**autela pro vassallo apponenda in memoriali, pro gratia releuij refertur, ibid. n. 21.
- C**eleriter vox variè apud latine lingue auctores interpretatur, sed frequētius, ut nullo dato intermedio, p. 5. q. 14. nu. 6. fol. 369. Apud Feudistas circa morè purgationem, fuit interpretata, id est antequam Curia interpellasset, ibid. n. 7. fol. 369. Apud alios, id est spacio tridui, vel bidui, ibid. num. 8. fol. 369.
- C**ensus perimi debet percepta re censuali, p. 4. q. 6. in allegat. incip. In anno, num. 11. fol. 210. Non potest imponi super fructibus feudi, p. 4. q. 6. in alleg. incip. Felix nu. 14. fol. 203. Eius constitutio debet habere relationem ad rem, alias esset usuraria, p. 4. q. 6. in dicta allegat. num. 12. fol. 205. Debet habere relationem ad bona, eorumq; periculum, & commoditatem, non autem ad solam securitatem, ibidem num. 14. fol. 205.
- C**ertum seruitium feudale non præstitum à vassallo, præscribitur contra Dominum, p. 3. q. 8. nu. 7. fol. 150.
- C**haritativum subsidium debetur absque deductione pensionis, p. 1. q. 13. n. 13. fol. 38.
- C**itatio trina, vel una pro trina, requiritur ad hoc ut vassallus feudo priuetur ob duplicatum releuium non solutum, par. 5. q. 18. num.

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

num. 11. fol. 380. & in allegat. seq. nu. 1. fol. 380.

Ciuitas feudataria delinquens conuocato cōsilio in Dominum amittit feudum, par. 5. q. 12. num. 2. fol. 358. Eius parte delinquente in Dominum, altera verò non delinquente, non priuatur feudo, ibid. num. 3. fol. 361. Neapolitana recepit permultos Sanctos in Patronos, & Protectores, p. 5. q. 33. nu. 8. fol. 426. Recomendata non praescribit libertatem, dum casus non euenit, p. 3. q. 8. nu. 23. fol. 151.

Clausula, Saluis iuribus Curiae, &c. in inuestitura comprehendit releuium, p. 3. q. 10. num. 1. & num. 7. 10. & 25. fol. 156. & 157. Dummodo soluatur releuium de feudo legato ob mortem legantis, etiam non apposta in assensu super legato, subintelligitur, p. 1. q. 19. num. 13. fol. 57. Iuribus Curiae semper saluis, & sub feudali seruitio comprehendit augmentum feudo factu, p. 2. q. 6. nu. 26. fol. 92. Iuribus Curiae semper saluis, non operatur ultra expressa, p. 3. q. 10. nu. 9. fol. 156. Comprahendit tantum iura praesentia, non autem futura, ibidem nu. 17. fol. 158. Saluo iure seruitij continet releuium in ijs locis, in quibus soluitur, par. 4. q. 3. num. 23. fol. 195. Quod liceat Regio Fisco exigere releuium à quo voluerit, in venditione annuorum introituum super fructibus feudi, apponitur in talibus venditionibus, p. 4. q. 6. num. 5. fol. 201. & in allegat. seq. nu. 1. fol. 203. ubi apponitur, & seruitium, etiam ad vendendum, alienandum, hypothecandum, in dotem dandum, cum obligatione honorum, & Regio assensu, arguunt dominij translationem, p. 4. q. 6. in allegat. Felix, num. 10. fol. 204. Apposta in contractu feudali rescipit illa tantum iura, quae concernunt feudum ipsum, non autem alia, p. 3. q. 10. nu. 10. fol. 158. Comprahendit ius praelationis competens Domino super feudo, ibidem num. 19. Comprahendit etiam leuem culpam, ibidem num. 20. Saluo iure Domini, comprahendit poenam vassalli alienantis sine consensu Domini, ibidem num. 21. Quod ob mortem refutantis, & refutarij, vel donantis, & donarij,

soluatur releuium, & ob delictum alterutrius feudum amittatur, solet hodie apponi in donationibus, & refutationibus. Et quod assensus habeatur pro praestito, p. 3. q. 16. nu. 2. fol. 181. Pro te, & filijs ex corpore facit praesumi concessionem feudalem, p. 4. q. 3. num. 19. fol. 195. Pro te, & heredibus quibuscumq; facit praesumi rem concessam esse feudalem, ibid. nu. 20. fol. 195. Quod liceat Fisco exigere releuium, à quo voluerit, solet apponi in venditione annuorum introituum super fructibus feudi, & in venditione fructuum feudi, par. 4. q. 6. nu. 5. fol. 201. Quod dominium annuorum introituum super fructibus feudi transferatur in emptorem pro rata dominij nihil operatur, ibid. q. 6. in allegat. incip. In causa Isabella, & cetera. numero 4. fol. 214. Quod annui introitus transeant in utili dominio ementis, &c. cum potestate alienandi. Et feudi natura in aliquo non mutata, &c. Non constituunt concessionem feudalem, nisi expressè dictum fuerit in feudum, ibid. nu. 24. fol. 218. Quoad expressa tantum, &c. apposta in assensu, modificat illum, & si generalem, ibidem nu. 40. fol. 221. Relatiua apposta in assensu non operatur in Regno nostro, ibid. num. 41. Quod assensus registretur, &c. non constituit venditionem feudalem, & deciso refertur, ibidem num. 44. fol. 222. Quod liceat Regiae Curiae exigere releuium à quo voluerit, debet apponi in contractibus, puta pignoratione feudi, datione ad gaudium, & similibus, par. 4. q. 8. num. 7. fol. 227. Quod soluatur releuium ob mortem legantis, & legatarij, debet apponi in assensu super legato feudi impetrando, p. 6. q. 10. n. 21. fol. 252. p. 1. q. 19. n. 12. fol. 57. Iuribus Curiae semper saluis, apposta in assensu super legato feudi, continet ius releuij, p. 4. q. 10. num. 22. fol. 232. Quod liceat Regiae Curiae exigere releuium à quo voluerit siue à refutante, siue à refutatorio solet apponi per Regiam Cameram in registratione refutationis, p. 4. q. 15. num. 19. fol. 253. Quod ob mortem refutantis, vel refutarij exigatur releuium, hodie in refutationibus apponitur, & quod ob deli-

I N D E X E O R V M

- Etum unius, feudum deuoluatur, ibidem n. 21. fol. 253. Saluis iuribus nostris, &c. apposta per Dominum in receptione seruitij, vel aliorum post pœnam commissam intelligitur præter expressa, & cogitata, p. 5. q. 8. nu. 10. fol. 350. Saluo iuro nostro, &c. apposta in renouatione inuestitura non comprehendit ius præscriptionis interrupta, sed alia iura, ibid. n. 11. fol. 350. Dumodo soluatur releuium tempore mortis dotantis, debet apponi in assensu super contractu feudi dati in dotem, p. 4. q. 12. n. 19. fol. 242.*
- Clausulæ apponi solite in concessionibus feudorum arguunt concessionem feudalem, p. 4. q. 3. nu. 18. fol. 194. In venditionibus fructuum feudorum apponuntur, quod liceat Regi Curie exigere releuium à quo voluerit, p. 4. q. 6. in allegat. Felix nu. 1. fol. 203. Ad vendendum, alienandum, & alia &c. cum obligatione bonorum, Regio assensu &c. arguunt dominij translationem, ibid. nu. 10. fol. 204.**
- Clericus. non statim ipso iure, sed per sententiam priuandus est beneficio, par. 5. q. 3. num. 23. fol. 337.**
- Collecta super fructibus imposta, soluitur habito respectu ad fructus, qui percipiuntur in illo anno, par. 2. q. 5. num. 6. fol. 82. Vnica tantum debetur ex duobus eodem anno impositis, p. 2. q. 16. nu. 23. fol. 127.**
- Combaro. Combaronum altero soluente partem releuij, pœna committitur quoad omnes, p. 5. q. 12. nu. 6. fol. 361. & ibidem num. 1. 4. & 9. Combaronibus cessantibus à petitione inuestiturae, & Dominus recipiendo seruitia ab uno, vel unum inuestiendo, an præsumatur pœnam remisisse quoad omnes, p. 5. q. 11. nu. 3. fol. 358. Combaro soluens partem releuij, an faciat euitare pœnam quoad omnes, declaratur ibid. q. 12. nu. 5. & 6. fol. 361. Et committitur quoad omnes ibid. q. 12. nu. 6. fol. 461. Seruitium Combaronis præstitum, prodest alteri non solueati, quando feudum est indiuiduum, p. 5. q. 19. n. 16. fol. 384.**
- Compensatio non impedit fisco quin releuium exigat, si altiore indagine requirat, p. 2. q. 4. nu. 14. fol. 80. Admittitur quando quando quantitates mutud eodem tempore debentur, p. 2. q. 4. nu. 5. fol. 79. & nu. 10. & 11. fol. 80. Potest opponi per vassallum contra fiscum, & datur retentio, ibidem nu. 6. & 7. fol. 79. Admittitur si vassalli creditum incontinenti liquidari potest, p. 2. q. 4. nu. 13. fol. 80. Illa opposita, & elapso anno, non habet locum duplicati releuium, ibid. nu. 12. fol. 80.**
- Communis obseruantia in taxatione releuij ponitur, p. 2. q. 5. nu. 25. fol. 84.**
- Concessio introituum super feudo variè consideratur, p. 4. q. 3. nu. 2. fol. 193. Potius in allodium, quam in feudum præsumitur, ibid. num. 5. fol. 193. Quando præsumatur facta in allodium, & quando in feudum, ibidem nu. 17. fol. 195. Præsumitur feudalis, ex clausulis apponi solitis in concessione feudorum, p. 4. q. 3. num. 18. fol. 195. Sub feudali seruitio accipit determinationem à lege, par. 2. q. 10. num. 8. fol. 104. Functionum fiscalium non tradit plenum dominium, sed tantum ius luendi, ibid. nu. 23. fol. 195. Feudi debet interpretari, ut filius succedat patri, nō autem è contra p. 4. q. 16. nu. 5. fol. 257. De feudo aperiendo, an & quando fieri possit, p. 4. q. 9. nu. 8. fol. 229. An fieri possit à Barone concedente subfeuda deuoluenda, ibid. sub eod. n. fol. 229. Feudis sub feudali, & solito seruitio accipit determinationem à lege, p. 2. q. 10. nu. 8. fol. 104. & 105. Facta cum omni incremento, an sit soluendum releuium de tali incremento, p. 2. q. 10. nu. 1. fol. 104. & negatur ibid. nu. 3. 5. & 8. Feudi facta tertio, non præiudicat Regi circa releuium, par. 1. q. 7. nu. 20. fol. 19. Introituum pro excambio feudi ablatis tempore guerra, non subiacet releuijo, p. 4. q. 3. sub nu. 24. fol. 195.**
- Conclusio Doctorum, quod vassallus non teneatur petere inuestituram lite pendente, intelligitur de lite super feudo inter collitigantes super illo, p. 3. q. 9. nu. 14. fol. 155.**
- Concordia. Concordatur Afflicti contrarietas super petitione inuestiturae, & solutione releuij, p. 1. q. 12. nu. 11. fol. 33. Concordantur sententiæ Doctorum dicentium tempus ad petendam inuestituram, alij utile, alij**

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

- alij continuum, duplici adiecta consideratione, p. 1. q. 23. nu. 7. fol. 65. *Matth. Afflict.* & *Francisci de Amicis discordantes si propter sterilitatem fructuum, debeatur releuium, concordantur, p. 2. q. 6. nu. 26. fol. 92. Contraria opinio nonnullorum dicentium releuium deberi non deductis expensis, refertur, p. 1. q. 13. nu. 12. fol. 37. De feudo augendo ex industria vassalli refertur, p. 2. q. 7. nu. 2. fol. 95. Quod releuium debetur deductis oneribus, refertur, & ponitur deciso, p. 1. q. 13. nu. 12. fol. 37. Andr. Kohl. dicentis, quod auctis fructibus augeatur seruitia, descenditur, p. 2. q. 7. n. 2. fol. 95. & concordatur ibidem n. 3. & seq.*
- Conductor fructuum feudi per decennium soluere tenetur seruitium militare, p. 4. q. 7. num. 14. fol. 225.**
- Consideratio, non praescribitur, nisi euenit casus confederationis, & requisitio à Ciuitate considerata, par. 3. q. 8. num. 17. fol. 151.**
- Congressus, pugnam crudelem, & amplius non visus praesumitur mortuus, p. 1. q. 24. num. 4. fol. 65.**
- Confessus non dicitur vassallus si se subscripserit beneplacito Domini, p. 3. q. 10. nu. 49. fol. 166.**
- Coniectura, & praesumptiones, ex quibus praesumitur fisco esse satisfactum de releuio, ponuntur, p. 3. q. 6. nu. 22. fol. 145.**
- Contentus masculorum requiritur quando feudum datur in dotem filiae femina, p. 4. q. 12. num. 7. fol. 239. Facit feminam successibilem in feudo, ibid. num. 8. fol. 239. Superueniens tempore infirmitatis Clerici renunciantis, non validat renunciationem, sed contrarium statuitur, & declaratur, p. 4. q. 22. num. 5. fol. 276. Inducitur ex taciturnitate, & diuturnitate temporis, par. 3. q. 6. nu. 19. fol. 145.**
- Consequens. Dato consequenti necessario ad antecedens, praesumitur, & illud, p. 3. q. 6. nu. 9. fol. 144.**
- Consuetudo soluendi releuium videtur sua primeuam originem ducere ex pacto, siue conuentione inter Dominum, & vassallum, p. 3. q. 13. nu. 14. & 15. fol. 171. Descendit ex pacto, ibid. nu. 15. Non habet locum in feudo refutato ob mortem refutantis, p. 4. q. 6. nu. 13. fol. 258. Non est trabenda ad casum similem, par. 4. q. 26. nu. 46. fol. 288. Loci est inspicienda in Regno, siue Regione, ubi releuium soluitur, p. 5. q. 25. nu. 11. fol. 400. Siue statutum laicorum generaliter loquens non comprehendit Ecclesiam, quando de eius damno tractatur, p. 4. q. 28. num. 4. fol. 254. Soluendi releuium redacta est ad necessitatem in Regno Neapolitano. p. 1. q. 6. nu. 1. fol. 16. & q. 7. nu. 25. fol. 23. Consuetudine, non autem de iure substatimetur, quod actio pro releuio detur contra tertium possessorem, p. 1. q. 7. nu. 5. fol. 19. Consuetudines feudorum non cognouerunt releuium, par. 1. q. 1. num. 2. fol. 1. Consuetudo est stricti iuris, p. 3. q. 4. nu. 6. & contrarium nu. 13. fol. 139. Inducens releuium sic etiam & pactum sunt strictè interpretanda, obseruanda, nec extendenda, prout in laudimio, par. 3. q. 4. num. 10. fol. 139. Soluendi releuium in herede inducta, an habeat locum in herede particulari, par. 1. q. 19. nu. 1. fol. 55. Est stricti iuris, p. 3. q. 4. nu. 6. fol. 139.**
- Consultatio Inuestitura Regni Neapolitani petita per procuratorem post tempus obtenta refertur, p. 5. q. 31. nu. 10. fol. 420.**
- Constitutio Regni post mortem includere videtur feuda plana, & de tabula, par. 4. q. 30. nu. 6. fol. 300. Licet loquatur de terra plana, & de tabula, tamen de feudo quaternato secundum quid, licet antea fuerit planum, est intelligenda, ibidem num. 7. Vel iex irrogans penam debet interpretari per sententiam ferendam, non autem latam, p. 5. q. 3. num. 34. fol. 339. Constit. post mortem est intelligenda, etiam quod pars releuij soluta sit, non autem integrum, ad finem euitandi duplicatum releuium, ex equitate, par. 3. q. 11. num. 55. fol. 166. Eius verba expenduntur pro vassallo, ut tantum denunciare teneatur mortem, non autem quod impetretur inuestitura, par. 5. q. 23. num. 22. fol. 394.**
- Constitutum si adesset in refutatione non praesumitur fraudulenta refutatio, si vassallus refutans, reperiretur in possessione feudi**

I N D E X . E O R U M

- refutati, p. 4. q. 17. nu. 11. fol. 264.*
- Contemptus Dominus videtur, si res feudalis vendatur pro franca, & libera, par. 5. q. 18. in allegat. incip. In hac causa num. 8. fol. 381.**
- Contractus refutationis feudorum contemplatione matrimonij in Regno nostro frequens est, p. 4. q. 15. nu. 1. fol. 250.** Omnis celebratus super feudo cum immediate successuro, resoluitur in refutationem, p. 4. q. 37. nu. 2. fol. 323. Illum non seruans frustra actionem ad illum impetrat, p. 5. q. 2. n. 4. fol. 329. Eius poena ut euitetur sufficit ut adimpleatur, nec queritur a quo, ibidem num. 13. fol. 330. Eius resolutio non fit ipso iure, sed per sententiam, ibid. num. 16. fol. 335. Feudalis, quia habet temporalitatem à lege non admittit morae purgationem, p. 5. q. 13. nu. 8. fol. 363. Qui celebratur cum Principe bonafidei est, par. 3. q. 4. num. 14. fol. 140. Feudalis contra concedentem interpretandus est, ibidem num. 15. fol. 140.
- Contumax videtur dicere, quod non vult uti gratia Principis, & frustra illam inuocare potest, p. 5. q. 18. nu. 3. fol. 379. & ibid. num. 2. & 4. vide in verbo Minor.**
- Creditor ante diem excuti non potest, par. 5. q. 27. nu. 14. fol. 400.** Creditore reuente accipere solutionem partis, non liberatur debitor a poena, p. 3. q. 11. nu. 58. fol. 166.
- Curia non debet esse onerosa vassallis, par. 2. q. 16. nu. 10. fol. 125.**
- Cursus anni in materia releuij consideratur, quoad fructus, & quoad petitionem inuestituræ, p. 1. q. 22. nu. 2. fol. 61.** Aqua augens fundum, facit augere laudimium, p. 2. q. 8. nu. 7. fol. 98. Temporis legitimi tollit actionem realem, & personalem, p. 3. q. 6. nu. 18. fol. 145.
- D**
- Datum solutum ab alio facit euitare poenam illi, à quo debebatur pro catastro, p. 5. q. 2. nu. 14. fol. 33.**
- Debitori iuranti se amisisse instrumentum solutionis, maxime si coniecturas, praesumptiones, vel iustam causam adduceret, p. 1. quest. 15. num. 2. fol. 47.**
- Debitum fiscale debetur deducto ere alieno, p. 1. q. 13. nu. 7. fol. 37.** Ratione rei, vel feudi non compensatur, p. 2. q. 4. n. 4. fol. 78.
- Decima debetur non deductis oneribus, p. 1. q. 13. nu. 14. fol. 38.** Debetur de frugibus, absq; deductione seminis, expensarum, & onerum, ibid. nu. 28. fol. 40. Debetur de piscatione non deductis expensis, ibidem nu. 29. Debita non soluitur de fructibus feudi separatis a solo, p. 4. q. 1. n. 6. fol. 185. Debetur de fructibus animalium, ibidem nu. 31. fol. 188. Soluitur de fida, & fida venationis, siue piscationis, p. 4. q. 36. nu. 9. fol. 322. & nu. 11. ibidem.
- Decima vide suis materijs.**
- Decretum generale Regiae Camerae, quod releuia exigantur à possessaribus feudorum in casu venditionis feudi refertur, p. 4. q. 6. in allegat. Felix nu. 31. fol. 208.**
- Deductio non est facienda, quando fructus debentur ex dispositione hominis, p. 1. q. 13. nu. 17. fol. 38.** Vitae militiae nunquam consuevit fieri de releuio, p. 2. q. 14. nu. 19. fol. 116.
- Delictum consideratur variè in feudo, committendo, & omittendo, p. 5. q. 3. num. 24. & 25. fol. 334.** Vnius nocet alteri, non autem non delictum vnius prodest alteri, quod procedit in indiuiduis, p. 5. q. 19. nu. 14. & 17. fol. 284.
- Detrimentum ob paruum, nec releuium, nec seruitium diminuitur, p. 2. q. 11. num. 10. fol. 107. & nu. 16. fol. 108.** Magnum, vel maioris partis in feudo facit diminui seruitium, & releuium pro rata detrimenti p. 2. q. 11. nu. 11. fol. 107.
- Dictio, super, constituit hipothecam, non autem transfert dominium, p. 4. q. 6. in alleg. in causa nu. 11. & 15. fol. 215. & 216.** Dictum Schraderi de oblatione facienda per vassallum in loco tuto à pesti, est potius de concilio, p. 5. q. 33. nu. 12. fol. 427.
- Differentiae inter laudimium, & releuium ponuntur, par. 1. q. 11. per totum fol. 29.** Inter vitam militiam, & paragium, p. 2. q. 15. nu. 24. fol. 120.
- Diminutio feudi. Diminuto feudo non diminuitur seruitium taxatum tempore concess-**

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

- cessionis, p. 2. q. 6. num. 9. fol. 90. Aliquando ex ordinatione Regis diminuitur pro rata diminutionis, p. 2. q. 11. nu. 3. & 8. fol. 106. & nu. 7. ibid. Diminutum feudum ob factum Domini siue in magna, siue in parua parte, tunc pro rata diminuitur seruitium, & releuium, ibidem nu. 19. fol. 108. Ob factum vassalli, nec seruitium, nec releuium diminuitur, ibidem nu. 20. & 22. fol. 108. Diminutio feudi cedit damno diminuentis, ibidem nu. 23. fol. 103. & nu. 27. fol. 109. Ex cursu temporis, & voluntate Dei, feudo diminuto, diminuitur seruitium, & releuium, ibidem nu. 29. fol. 109. vide in verbo Dominus.
- Distinctio illa, quando factum actoris dependet ex lege, vel conuentione, cuius incumbat onus probandi negatiuam, rejicitur in materia releuij, p. 3. q. 13. n. 13. fol. 171.
- Distinctiones in materia releuij duplicati prescribendi referuntur, p. 3. q. 8. nu. 13. fol. 151. Iasonis de poena duplicati releuij quando remissa intelligatur, par. 5. q. 8. nu. 14. fol. 351.
- Discordantium lecturæ, an Andreas de Isernia debeat legi illius anni, vel unius anni in taxatione releuij, concordantur, p. 1. q. 18. nu. 7. fol. 54. & p. 2. q. 5. num. 4. fol. 82.
- Distributiones quotidiana, siue obuentiones non veniunt appellatione fructuum, par. 2. q. 2. nu. 10. & 11. fol. 73.
- Diuersum, & diuersitas. Diuersitas casuum succedendi in Regno Siciliae ultrapharum, constituunt diuersam quantitatem releuij soluendi, p. 1. q. 5. n. 14. & 15. f. 14. & 15. Ratio diuersitatis inter augmentum feudi, & feudum auctum, an constitui possit declaratur, p. 2. q. 9. nu. 11. fol. 100. Diuersitas rationis constituitur in augmento ex industria equiualente cum expensis, in ea parte, quæ excedit impensas, par. 2. q. 9. nu. 14. fol. 102. Diuersum tempus petende inuestiturae in pagano, & milite, cur sit constitutum, par. 1. q. 22. num. 8. fol. 66. Diuersus taxandi modus, aucto feudo in medietate fructuum, & diminuto respectu valoris, declaratur, & naturali equitati consonum redditur, p. 2. q. 6. nu. 39. fol. 94.
- Diuersum tempus petende inuestiturae statutum est in partibus Galliarum, p. 5. q. 13. num. 31. fol. 366.
- Diuisio feudi ubi facta est à Combaronibus gratia commoditatis, licet ipsum feudum remaneat indiuisum in substantia, tamen restitutio concessa uni prodest alteri, par. 5. q. 19. nu. 11. fol. 383.
- Diuturnitas temporis facit quem presumi mortuum, p. 1. q. 24. nu. 5. fol. 70.
- Directum feudi dominium numquam presumitur Dominus à se abdicare, par. 3. q. 3. num. 10. fol. 136.
- Doctrina Alex. conf. 18. lib. 5. dicentis facta venditione annuorum introituum super fructibus feudi, non competere hypothecariam, sed tantum actione personali teneri venditorem, eiusq; heredes, ponderatur, p. 4. q. 6. in allegat. Felix nu. 2. fol. 203. & respondetur, ibid. nu. 29. fol. 207. & in allegat. In anno nu. 2. fol. 208. & nu. 22. fol. 212. Iacobi de Ayello de iure adoba num. 76. dicentis tempus petende inuestiturae currere à die mortis, ut intelligatur, & scientia, p. 1. q. 22. nu. 7. fol. 62. Baldi, & aliorum super augmento fructuum concordatur, p. 2. q. 6. nu. 14. fol. 91. Bald. in cap. que in Ecclesiarum nu. 20. vers. quero numquid feudatarius, dicentis, quod annui introitus super fructibus feudi possunt vendi ad modicum tempus, non autem ad longum. Et ne utile dominium transeat, &c. perpenditur, p. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix nu. 6. & 8. fol. 204. Franc. de Amicis sequentis doctrinam Alex. in d. conf. 18. quam supra retulimus in hoc capite, ibidem nu. 2. respondetur ibid. nu. 30. fol. 207. Et ponderatur pro Regio fisco ibid. in alleg. incip. in anno nu. 3. fol. 208.
- Doctores non debent structure verborum studere, sed materna deberent uti lingua, ut clariores sint, p. 5. q. 13. nu. 36. fol. 367. Doctorum dicentium, venditionem annuorum introituum super fructibus feudi, quando in allodium, & quando in feudum venditio facta dicatur diuersæ sententiæ ponuntur, p. 4. q. 6. in allegat. In anno num. 19. fol. 211.
- Dominium, nec directum, nec utile pro venditio-

I N D E X E O R V M

ditionem annuorum introituum super fructibus feudi transfertur, nec in toto, nec pro rata corporis, nec fructuum, p. 4. q. 6. in allegat. In causa nu. 6. fol. 214. & ibidem num. 10. & 17. fol. 216. Feudi, super cuius fructibus fuit facta venditio annua quantitatis, non potest transferri in ementem ex defectu voluntatis, assensus, & potestatis assentiendi, ibid. nu. 34. fol. 220. Feudi dotalis, praeuio assensu, & appretio, transit in maritum, p. 4. q. 11. num. 10. fol. 236. Translatum in maritum intelligitur de reuocabili, ibidem nu. 10. fol. 236. Vtile feudi dotalis, residet penes uxorem, non autem penes maritum, ibidem num. 13. fol. 236. Feudi dicitur translatum per reutationem in refutatorium, p. 4. q. 16. nu. 30. fol. 260.

Dominus pro releuio est iudicandus creditor anterior super feudo, p. 1. q. 13. nu. 19. fol. 38. Admittitur ad iurandum se amisisse instrumentum in fauorem vassalli, par. 1. q. 15. nu. 9. fol. 48. Praesumitur ignorare factum procuratoris, p. 2. q. 1. n. 5. fol. 70. An teneatur acceptare solutionem releuij factam, siue oblatam ab alio, quam a succedente, p. 2. q. 3. nu. 1. fol. 77. Est creditor realis, & personalis super feudo pro releuio, p. 2. q. 3. nu. 10. fol. 78. Debet recognosci in dominum directum de augmento feudi, p. 2. q. 6. nu. 22. fol. 92. Concedendo augmentum feudo, si non exprimit sub feudali seruitio, non potest illud exigere, p. 2. q. 7. nu. 15. fol. 97. Sed contrarium est verius ibidem nu. 17. Concedendo rem in augmentum feudi, censetur illam donasse, & seruitium remisisse, ibidem num. 16. Sicuti potest vassallum demanij contra eius voluntatem vendere, ita & vassallus, urgente necessitate, potest feudum demanij sine Domini consensu alienare, p. 3. q. 7. num. 4. fol. 146. Non petendo releuium sibi imputare debet, p. 3. q. 8. n. 8. fol. 150. Non videtur remittere seruitium, ubi necessitas non exigit, p. 3. q. 8. nu. 29. fol. 152. Pro releuio, & iuribus dominicalibus habet intentionem fundatam, p. 3. q. 9. n. 2. fol. 154. Renuens, & non acceptans solutionem partis releuij, videtur velle duplicatum, par. 3.

q. 11. nu. 51. fol. 166. Pro laudimdo, & canone super re emphiteutica iudicatur ceteris anterior, p. 3. q. 15. num. 7. fol. 179. Consentiens super legato feudi, dicitur consentire in sui fauorem, non autem in sui iacturam, p. 4. q. 10. num. 30. fol. 233. Inuestiundo de nouo vassallum post poenam commissam videtur poenam remittere ex communi Feudistarum sententia, p. 5. q. 9. nu. 4. fol. 353. Dubitans si vel ne poena commissa fuerit, & adhuc inuestiens videtur poenam remittere, ibid. num. 9. Recipiens canonem feudalem a vassallo post poenam commissam, videtur illam remittere, par. 5. quest. 10. num. 2. fol. 355. Recipiens canonem futurum a vassallo post poenam commissam, absq; protestatione, videtur poena remittere, ibid. nu. 9. fol. 356. Non obstante protestatione, in quo distinguitur, ibid. n. 10. f. 357. Recipiens canonem feudalem futurum cum protestatione, nec discrepante, nec consentiente vassallo, videtur poenam remittere, ibid. nu. 13. fol. 357. Recipiens aliquid a vassallo uti vassallo post poenam commissam, intelligitur poenam remisisse, ibidem num. 14. fol. 357. Recipiens partem aliquam debiti feudalis, post poenam commissam, adhuc intelligitur poenam remisisse, ibid. n. 15. fol. 357. vide infra in verbo Domino. Recipiens beneficia, vel benemerita post commissam poenam intelligitur illam remisisse, ibidem num. 16. Sed recipiens necessitate coactus canonem, vel aliud a vassallo post commissam poenam non intelligitur illam remittere, ibid. n. 17. fol. 357. Potest auferre feudum ab uno ex insimul inuestitis, seruitia non praestante, licet alter inuestitus illa praestiterit, par. 5. q. 11. nu. 10, fol. 359. Potest petere interesse, & damna passa ob seruitia petita, & non praestita, p. 5. q. 16. nu. 8. fol. 373. Quod procedit quando Dominus interesse, non autem poenam petisset, quia unicum tantum potest petere, ibidem n. 12. fol. 374. Diminuens, vel prorogans tempus petendae inuestiturae, vel soluendi releuium in praedictum vassalli, debet priuari proprietate Feudi, p. 5. q. 27. n. 22. fol. 407. Abbreuians tempus petendae inuestiturae in praedictum

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

- cium vassalli, amittit ius suum erga vassallum, *ibid.* n. 13. Debet assignare locum nõ suspectum de pesti, ad finem tollendi excusationem vassallorum, p. 5. q. 33. n. 18. fol. 427. Inuestiõs de nouo vassallu post pœnam commissam, videtur illam remittere, p. 5. q. 9. n. 4. fol. 353.
- Dominus**, idest Baro Castri tantum sine vassallis, vel sine fructibus feudalibus, an soluat releuium pro noua inuestitura, p. 4. q. 14. num. 1. fol. 248. Iurisdictionis criminalis non tenetur soluere releuiam, *ibid.* num. 4. fol. 248. Solius Castri tenetur soluere releuium de præstationibus, quas forè haberet ex hominibus dicti Castri si certa essent, secus si incerta, p. 4. q. 2. nu. 23. & 25. fol. 191.
- Domino** recipiente simplex releuium post commissam pœnam duplicati releuij, videtur mora vassalli purgata, secus si Dominus fuerit protestatus, p. 5. q. 8. nu. 15. fol. 351. Recipiente canonem, vel pensionem post commissam pœnam, ob non petitam inuestituram, dummodo sciuerit petitam non fuisse inuestituram in tempore, p. 5. q. 7. num. 7. fol. 347. Dubitante autem an si fuerit petita inuestitura in tempore, pœna non dicitur remissa, *ibid.* nu. 5. fol. 247. & nu. 10. *ibid.* Recipiente simpliciter canonem feudalem, post pœnam commissam, nonnulli affirmant ut pœna intelligatur remissa, p. 5. q. 10. nu. 2. fol. 255. Alij negant, *ibidem* num. 3. & 4. Sed postea affirmatiua recipitur, *ibid.* num. 5. fol. 356. Recipiente autem canonem feudalem præteritum post pœnam commissam cum protestatione, an pœna intelligatur remissa, negant nonnulli, *ibid.* nu. 7. fol. 356. Affirmant nonnulli, ut non obstante protestatione intelligatur remissa, *ibidem* nu. 8. Recipiente post commissam pœnam, canonem futurum, absque protestatione intelligitur pœnam remissam esse, *ibid.* nu. 9. fol. 356. Idem si fuisset Dominus protestatus, *ibid.* num. 10. Sed distinguas de vassallo discrepante, vel non discrepante à dicta protestatione, *ibidem* nu. 10. & 11. Vide in verbo vassallo, seruitium. Domino volente pœnam remitti, siue tacite, siue expresse semper pœna purgari potest, par. 5. q. 15. num. 12. fol. 372.
- Domino** iurisdictionis criminalis non debetur subuentio, p. 4. q. 2. nu. 11. fol. 189.
- Domini** dubitatio an pœna sit commissam, vel non, non debet esse crassa, vel supina, p. 5. q. 7. nu. 7. fol. 347. Ignorantis pœnam esse commissam, deficit consensus pœnae remittende, *ibid.* nu. 9. fol. 347.
- Donans**, tenetur soluere de feudo donato releuium ob mortem donatarij, & decisio refertur, p. 4. q. 11. nu. 3. fol. 235. Dicitur succedere in feudo donato ob mortem donatarij, qui erat immediate successurus, p. 4. q. 16. nu. 40. fol. 262. Donans feudum, reseruato vsufructu, & administratione, stante Regis assensu, non soluit releuium tempore Frescae, p. 4. q. 24. num. 3. fol. 281. Donans videtur succedere in feudo, donatario præmortuo, cui erat immediate successurus, p. 4. q. 16. n. 40. fol. 262.
- Donatarius** non tenetur soluere releuium, nec laudimium ob donationem, p. 4. q. 10. nu. 5. fol. 230. Soluet releuium, & si filius de feudo donato ob mortem patris, & hoc vigore gratiæ concessæ Regno nostro, p. 4. q. 15. nu. 28. fol. 254. Non tenetur soluere releuium ob mortem donantis cum assensu, & decisiones referuntur ante tempus gratiæ, par. 4. q. 37. num. 5. & 7. fol. 324.
- Donatio** facta à vassallis annua quantitatis pro nominatione Camera reseruata non continetur appellatione fructuum, p. 2. q. 2. n. 8. fol. 72. Vide in verbo annuus, &c. Annui redditus facta à vassallis pro camera reseruata est ad libitum, *ibid.* nu. 11. fol. 73. & nu. 17. fol. 74. & nu. 24. fol. 75. Donatum Baroni pro iucundo eius aduõtu, non continetur sub locatione fructuum, & ideo Baroni, non autem afflictatori debetur, *ibidem* nu. 14. fol. 74. & decisio refertur p. 4. q. 6. nu. 8. fol. 202. Facta à vassallis pro camera reseruata Baroni, est antidotalis, non autem necessario obligatoria, *ibidem* nu. 23. fol. 75. Contemplatione matrimonij facta filie femine, differt ab ipsa datione in materia releuij, & diuersa consideratur ratio, p. 4. q. 12. num. 25. fol. 254.
- Inter viuos**, quoad effectum solutionis releuij

I N D E X E O R V M

leuij habet duo tempora ante gratiam, & post gratiam, vel cum assensu, vel sine, p. 4. q. 37. nu. 3. fol. 324. Donato feudo, reseruat usufructu, Regia Camera sibi reseruat releuium tempore mortis refutantis siue donantis, p. 4. q. 24. n. 4. f. 281. Donationis feudorum contractus contemplatione matrimonij frequens in Regno nostro, p. 4. q. 37. nu. 1. fol. 323. Donatio facta inter viuos, licet habeat effectum in morte, adhuc inter viuos dicitur, p. 4. q. 37. n. 13. fol. 325. vide in verbo Refutans, & in verbo Releuium.

Duo. Duo cautele lucratiue circa eandem rem concurrere non possunt, p. 5. q. 25. n. 6. fol. 399. Duo releuia numquam deberi eodem anno pro regula traditur, p. 2. q. 15. nu. 17. fol. 120. Etiam si accidissent dua mortes, & decisiones referuntur, p. 5. q. 25. num. 5. fol. 399. Etiam si primum non fuerit solutum, dummodo non ex contemptu Domini, vel malitia, ibid. n. 20. fol. 401. Nec feudatario imponi debent, ibid. nu. 15. Duobus fratribus de beneficio inuestitis, & cessantibus a solutione releuij, tunc remissio in persona vnus inducta non prodest alteri p. 5. q. 11. num. 8. fol. 359. & num. 12. ibid. Seruus aut in feudo iure Francorum ibidem.

Ducis Albæ Proregis in Regno Neapolitano vigilantia pro peste propulsanda, p. 5. q. 33. num. 6. fol. 426.

Duplex onus imponi non debet, p. 5. q. 25. nu. 20. fol. 401.

Duplicatum releuium soluitur in Regno Neapolitano ob non petitam inuestituram in locum pena amissionis feudi de iure communi, & hoc ex gratia, & munificencia Regum nostrorum, p. 1. q. 1. num. 14. fol. 5. Soluitur in Regno Sicilia ultra pbarum, ibid. nam. 16. fol. 6. Non debetur quando vassallus est contumax in soluendo simplex releuium, ea ratione, quia in tali casu non est data pena amissionis, ibidem nu. 17. fol. 6. Eius pena solo Doctorum dicto substatinetur, p. 1. q. 12. n. 18. fol. 24. Non repetitur quando est solutam in penam contempti Domini p. 1. q. 24. num. 2. fol. 68. Prescribitur legitimo iuris spatio triginta

annoru, p. 3. q. 8. n. 11. 12. fol. 150. Eius pena vt debeatur pbiatur per violentissimas probationes, non autem laues, par. 3. q. 13. nu. 23. fol. 172. Non debetur in feudis planis, & de tabula, p. 4. q. 30. n. 4. fol. 300. Nec quando possessio feudi est penes tertium p. 4. q. 32. nu. 9. fol. 306. Eius pena, & si subrogata in locu amissionis feudi, adhuc non continetur sub regula subrogatorum, & hoc ob diuersitatis rationem, p. 5. q. 1. n. 11. fol. 327. Debetur in locum amissionis feudi, ob non petitam inuestituram intra tempus, & simplex releuium non solutum, p. 5. q. 3. num. 1. fol. 333. Et vt exigatur a Domino an requiratur sententia, dubitatur, ibid. num. 2. Et resoluitur per totam illam questionem, & vide in verbo vassallus, & in verbo sententia. Debetur ipso iure quando inuestitura, ita cautum esset, ibid. num. 35. fol. 339. Debetur non obstante quod post penam commissam vassallus soluerit adobam, & decisio refertur, p. 5. q. 7. nu. 2. fol. 346. Non debetur si vassallus seleri satisfactioe moram purgauerit, p. 5. q. 13. num. 36. fol. 367. Non debetur si petita est inuestitura intra annum, licet simplici releuium non soluto, bene tamen actio ad illius interesse nascitur, p. 5. q. 17. num. 12. fol. 377. Debetur non autem interesse, si vassallus intra legitimum tempus, nec petijt inuestituram, nec soluerit releuium, ibidem num. 13. Fuit elargitum a Regibus nostris vassallo volenti moram purgare, & admitti ad compositionem, secus autem in nolente, quia non receditur cum illo a pena iuris communis, p. 5. q. 18. nu. 5. fol. 379. Debetur elapso tempore conuentionali, si ita cautum esset, p. 5. q. 27. n. 17. fol. 407. Reliqua vide in verbo vassallus Succedens, Inuestitura, Releuium, &c. & in verbo solutio duplicati releuij, vbi multa edisseruntur, ibi videas omnino, & in verbo Pena.

Dotans, an teneatur soluere releuium de feudo ad se reuerso ob mortem dotatae distinguatur, p. 4. q. 12. num. 20. vide in verbo Extraneus.

E

Ecclēsia non tenetur soluere tributa ratione feudorum imposta, par. 4. q. 28. nu. 5. fol. 294. Succumbens in possessorio soluendi releuium, debet soluere, praemissa protestatione circa causam petitorij, ibidem num. 12. fol. 295. Debet soluere releuium si fiscus esset in possessione exigendi illud, ibidem num. 15. fol. 295. An teneatur pœna duplicati releuij, remissiue, ubi distinguitur, p. 4. q. 34. nu. 2. fol. 315. & ibid. distinguitur num. 3. & seq. Non tenetur pœna duplicati releuij, si intra legitimum tempus petijisset inuestituram, & offerenda obtulisset, sin autem secus, tenetur, ibidem num. 4. fol. 315. Exigit duplicatum releuium à vassallo ob non petitam inuestituram, ibid. nu. 5. fol. 315. Ob non petitam inuestituram, & non solutum releuium in tempore soluit duplicatum, ibidem nu. 15. fol. 218. Excusatur à pœna duplicati releuij, licet nec releuium solutum, nec inuestitura petita fuerint, ibid. num. 8. fol. 318. Sed contrarium suadetur ibidem num. 15. Ecclesie in Regno Neapolitano possident feuda, & soluunt releuia singulis quindecim annis, par. 4. q. 28. nu. 26. fol. 296. & q. 34. num. 1. fol. 315.

Aequitas est sequenda in causis amissionis feudi, p. 3. q. 11. num. 24. fol. 163.

Elapse anno mortis praesumptae, tunc vassallus contemnens Dominum soluet duplicatum releuium, si non petierit inuestituram, p. 1. q. 24. nu. 19. fol. 68.

Emphiteuta, ob ignorantiam iustam euitat penam caducitatis, p. 1. q. 12. nu. 13. fol. 38. Potest expelli, si Dominus in receptione canonis non soluti fuerit protestatus, p. 3. q. 6. nu. 14. fol. 144. Altero emphiteuta soluente partem canonis an pœna committatur quoad omnes, p. 5. q. 12. num. 10. fol. 361. Illi incumbit onus probandi fuisse solutum canonem, Domino negante, p. 3. q. 13. nu. 5. fol. 169. Priuati non purgat enormam non soluti canonis, p. 5. q. 13. n. 5. fol. 363. Contrarium suadetur, quod purget, ibidem nu. 10. fol. 364. & q. 16. nu. 17. fol. 369. Cadens ab emphiteuts debet restituere rem una cum fructibus, p. 5.

q. 16. nu. 14. fol. 374. Debet offerre laudimium, & depositum facere, alias cadit à iure suo. p. 5. q. 23. nu. 2. fol. 292. Ignorans rem esse emphiteuticam excusatur à caducitate, si inuestituram non petijisset, p. 5. q. 28. num. 26. fol. 411. Alienans partem rei emphiteutica, nō soluto laudimio, cadit à tota re, p. 5. q. 32. num. 9. fol. 423. Emens feudum, & soluens releuium non solutum per vendentem, eiusq; praedeceffores debet sibi cedi facere à fisco actionem contra vendentem, eiusq; praedeceffores, p. 4. q. 25. num. 8. fol. 283.

Emptor nouus conuenitur pro seruitio feudali non soluto per suos praedeceffores, p. 3. q. 10. nu. 5. fol. 157. Feudi tenetur soluere releuium non solutum, quando emit intra annum petenda inuestitura, & conuenitur uti tertius possessor, p. 4. q. 5. num. 3. fol. 198. Annuorum introituum super fructibus feudi nullum ius formatum acquirit super feudo, sed tantum hypothecam feudi subiugati, & contra vendentem, eiusq; personam, p. 4. q. 6. in allegat. incip. In causa, num. 1. fol. 214 & ibid. num. 43. fol. 222. Imo ius percipiendi introitus super fructibus feudi, p. 4. q. 7. num. 11. fol. 224. Fructuum, non autem venditor soluit collectam, siue bonatentiam, p. 4. q. 7. num. 17. fol. 225. Qui de nouo venit ad Feudum non tenetur soluere releuium ob contractum emptionis, p. 4. q. 10. nu. 3. fol. 230.

Error Domini debet esse probabilis, & iustus, p. 5. q. 7. nu. 4. fol. 347.

Exactio adobe, vel releuij debendi eod. anno, differtur altera in vno anno, & altera in sequenti, p. 2. q. 16. nu. 12. fol. 126.

Exclusio voluntaria masculorum à Feudo, producit inclusionem necessariam Feminarum in illo, par. 4. q. 12. num. 10. fol. 141. Excluditur probatio praesumpta in preiudicialibus, & quando tractatur de commodo pecuniario, p. 1. q. 24. nu. 12. fol. 67.

Exemplationes protocollorum non veniunt appellatione fructuum, sed reddituum, p. 2. q. 2. nu. 9. fol. 72.

Expenta pro custodia castri non fuit deducta de releuij, & deciso ponitur, par. 1. q. 13. nu. 13. fol. 38. Magna facta per maritum

I N D E X E O R V M

tum pro recuperando Feudo dotali, minuit dotem, p. 2. q. 15. nu. 34. fol. 122.
Exequutio pro releuio fit contra tertium possessorum Feudi, p. 3. q. 9. nu. 1. fol. 196.
Exercitium actionis pro releuio oritur post contractum, sed exercetur facta inuestitura, & ita debet intelligi Afflicti sententia, p. 3. q. 2. nu. 17. fol. 134.
Existens in possessione Feudi, praesumitur iuridicè esse in illa, p. 3. q. 6. nu. 10. fol. 144.
Extraneus succedens in Feudo non soluit releuium, p. 1. q. 19. nu. 9. fol. 56. Dotans non tenetur soluere releuium de Feudo ad se reuerso ob mortem dotatae, p. 4. q. 12. nu. 22. fol. 242. Refutatarius olim soluebat releuium de Feudo refutato ob mortem refutantis, par. 4. quaest. 15. nu. 10. fol. 251.
Extrinseca Onera sunt illa, quae debentur propter rem, siue propter Feudum, par. 2. q. 15. nu. 19. fol. 121.
Error lista Feudalium introituum probatus non facit praesumi rem Feudalem, p. 1. q. 10. num. 12. fol. 28.
Ex, Ex lapsu temporis varia inducuntur poene p. 1. q. 12. nu. 1. fol. 31. Diurnitate temporis, quis praesumitur mortuus, si non reperitur, p. 1. q. 24. nu. 5. fol. 66. Duobus oneribus eodem anno impositis super Feudo, fiscus exigit, quod est uberius, par. 2. q. 16. n. 15. fol. 126. Natura contractus iudicatur actio descendens ex illo, p. 3. q. 4. nu. 7. fol. 134. Ex contractibus onerosis debetur releuium in Regno Sicilia, ubi fraudis suspicio non viget, p. 4. q. 15. nu. 34. fol. 255. Venatione retenta per Barones in demanio non debetur releuium de pœnis, siue prouentibus solutis per contrauenientes, p. 4. q. 36. nu. 3. & 5. fol. 322. Fida, & diffida venandi, quando eius summa certa est debetur releuium, & si affligeretur, ibid. num. 7. & nu. 11. fol. 322. Geminatis actibus cessat ignorantia, vel dubietas, p. 5. q. 9. nu. 11. fol. 354.

F

Factum non praesumitur nisi probetur, p. 3. q. 12. nu. 5. fol. 168. Actoris quando dependet ex dispositione iuris, tunc Domino

neganti incumbit onus probandi, p. 3. q. 13. nu. 11. fol. 171.
Facultas percipiendi fructus propria auctoritate ab emente habita, non constituit ius in re, nec per eam dominium transfertur, sed tantum hypotheecam constituit, p. 4. q. 6. in allegat. In causa nu. 25. fol. 218.
Fellonia vassalli compensatur cum causa priuandi Dominum de proprietate, par. 2. q. 4. nu. 15. fol. 80. Videtur remissa, si de nouo est concessio simpliciter, nulla adiecta causa, secus autem si clausula aliqua esset adiecta. puta iuribus saluis, &c. p. 3. q. 10. nu. 13. fol. 157.
Femina an teneatur soluere releuium de Feudo dotali ob mortem dotantis, & quid in casu contrarij, p. 4. q. 12. num. 2. fol. 240. Licet alias dicatur maior, quando excedit duodecim annos, tamen quod spectat ad Feuda dicitur minor usque ad 14. annum, sicut masculus, & restituitur ob non petitam inuestituram in tempore, p. 5. q. 21. nu. 9. fol. 387.
Fida, & diffida venandi &c. si affligeretur debetur ex illa releuium, p. 4. q. 36. num. 7. fol. 322. & an sit de illis soluendum releuium remissiuè, ibidem nu. 11.
Ferdinandus Capanus Baro Carusorum, Galdi, & Passarelli auus Authoris, par. 1. q. 13. nu. 9. fol. 36.
Feriz, similesque dilationes non impediunt tempus continuum, p. 1. q. 23. nu. 2. fol. 64.
Feudum Casuani est francum à releuio, p. 1. q. 8. nu. 6. fol. 26. Longobardum non amittitur ob non petitam inuestituram, ex Afflicti sententia, p. 1. q. 17. nu. 3. fol. 51. In materia releuij de quaternato est intelligendum, p. 1. q. 20. num. 1. fol. 58. Aliud dicitur quaternatum, aliud non quaternatum, ibid. nu. 2. fol. 58. Quaternatum siue tenetur à Rege in capite, siue à Barone est obnoxium releuio, ibidem num. 5. fol. 58. Non potest consistere super introitibus incertis, & non perpetuis, p. 2. q. 2. n. 20. fol. 74. Est legitima primogeniti, p. 2. q. 15. nu. 15. fol. 120. Est contractus stricti iuris, p. 3. q. 4. nu. 8. fol. 139. Imo bone fidei, ibid. num. 13. fol. 139. Tunc amitti debet quando nullum seruitium esset praestitum,

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR:

p. 3. q. 11. n. 19. fol. 162. *Donatum filio, & habitum, ut antiquū, an possit vaſſallus illud habere uti nouum renunciando gratia facta Regno nostro, p. 3. q. 16. n. 4. fol. 181. Refutatum retinet eandem naturam, quā prius habebat, p. 3. q. 16. num. 11. fol. 182. Potest concedi cum animalibus, & alijs rebus immobilibus, p. 4. q. 1. num. 23. & 26. fol. 187. Dsuolutum Regi, & de nouo alteri concessum, venit liberum ad concessionarium, p. 4. q. 4. nu. 5. fol. 197. Intelligitur obligatum, si subiugatio facta est super illius fructibus, & idem in officio, p. 4. q. 6. in alleg. incip. In anno nu. 14. f. 210. Si conceditur simpliciter non dicendo in Feudum erit allodium, p. 4. q. 6. in allegat. incip. In causa nu. 20. fol. 217. Dotale vadit ad filios mortua uxore, non autem ad maritum, & debetur releuium, p. 4. q. 11. nu. 27. fol. 238. Dotale, non extantibus filijs, vadit ad heredes uxoris, non autem ad maritum, ibid. nu. 22. Dotale potest deuenire ad maritum virtute legati facti ab uxore, ibidem num. 29. Dari potest in dotem, tripliciter consideratur, p. 4. q. 12. nu. 4. fol. 240. Dotale dicitur spectare ad filiam ex contractu, non autem ex successione, ibidem num. 6. Datum in dotem filia femina dicitur voluntarie alienari, quando dotans habet alia bona, ibid. nu. 14. fol. 241. Est ius uniuersale, p. 4. q. 10. num. 10. fol. 231. Dotale dicitur reuerti ad dotantem extraneum, non autē iure successionis, ibidem num. 23. fol. 242. Dotale regulatur iure contractus dotalis, non autem successionis, & reuertitur ad dotantem, nullis extantibus filijs ex femina dotata, ibidem num. 26. 27. fol. 243. Ob mortem filij, potius ad patrem reuerti, quā ad illud patrē succedere consideratur, p. 4. q. 16. nu. 4. & 10. fol. 257. & 258. Est dignitas, ibidem nu. 8. fol. 257. Quomodo reuerti ad patrem dicitur remissiuē, ibid. nu. 31. fol. 261. Ex pacto non spectat ad partes hereditarias, licet in hereditate reperiat, p. 4. q. 26. nu. 22. fol. 286. Defertur succedenti, ut quid distinctum ab hereditate, siue à massa hereditatis, ibidem nu. 19. fol. 286. Debetur tamquam quid*

precipuum ad instar eris alieni debiti adgnatis, vel familiae, ibid. num. 20. fol. 286. Debetur ex legali prouidentia, constituti, siue corporis singularis, & ante omnia deducitur, ibid. nu. 21. fol. 287. Ob delictum possidentis vadit aduocatum per pactum, ibidem num. 30. Hereditarium ob delictum vadit ad Dominum, ibidem nu. 32. fol. 288. Ex pacto transfertur in ultimum succedentem vocatum non ex persona ultimi morientis, sed primi acquirentis per mortem ultimi possidentis, ibidem num. 33. Releuium non debetur de Feudo ex pacto, & prouidentia, ex sententia Marimi Freccia, ibidem nu. 288. Dum venditur, vel conceditur in Regno nostro alicui Vniuersitati hodie apponitur clausula, quod soluant releuium singulis quindecim annis, par. 4. q. 27. num. 8. fol. 292. Platum, & de tabula quale sit remissiuē, & de eius statu, par. 4. q. 30. nu. 1. fol. 299. Reemptum virtute pacti de retrouendendo, dicitur antiquum in persona heredis reemētis, non autem nouum, ideo debet diuerso iuracenseri, par. 4. q. 31. num. 3. fol. 302. Non dicitur fuisse in bonis defuncti, nec heredis, bene verum ius illud reemendi dicitur fuisse in bonis, merito de illo non debetur releuium, p. 4. q. 31. num. 3. fol. 302. Quaternatum secundum quid alienari debet cum consensu Regis, & Baronis, par. 4. q. 23. nu. 24. fol. 312. Quale sit remissiuē, p. 4. q. 33. n. 25. fol. 212. Mixtum nihil habet commune cum hereditate, p. 5. q. 29. nu. 13. fol. 414. Quale sit remissiuē, ibidem num. 14. Habens vim hereditarij, quale sit remissiuē, ibid. num. 15. fol. 414. & nu. 12. ibidem. Feudi valor grauatur, & diminuitur ob paragium, p. 2. q. 15. nu. 30. fol. 122. Qualitate probata, immissus soluet releuium, p. 3. q. 5. nu. 9. fol. 142. Concessio in dubio iudicatur secundum cōsuetudinem loci, p. 4. q. 2. nu. 8. fol. 189. Remansi in hereditate inuestitura petitur à die adeptę possessionis, p. 1. q. 22. nu. 11. fol. 63. vel à die scientie mortis, ibid. num. 12. Feudo preempto, releuium non debetur, & ratio adducitur, par. 2. q. 5. num. 40. fol. 36.

- Deuoluto hæres repetit impensas meliorationum, p. 2. q. 7. nu. 10. fol. 96. Diminuto, ob factum Domini cessat releuium, & seruitium pro rata diminutionis, p. 2. q. 11. n. 19. fol. 108. Ex cursu tēporis, & voluntate Dei diminuitur & seruitium, & releuium proportionabiliter, ibid. num. 29. fol. 109. Simpliciter vendito, nec soluto adobo, nec releuium eodem anno debitis, tunc hæres emptoris ad unicum tantum tenetur, & decisio refertur, p. 2. p. 16. nu. 25. fol. 127. Feudo vacati si fuerit datus administrator, vel illi successerit in eius administratione currit tempus petendæ inuestiturae tam actiue, quam passiue, p. 4. q. 34. n. 17. f. 317. In Longobardo, an cessante vno con feudatario à petitione inuestiturae, pœna committatur quoad omnes, p. 5. q. 12. nu. 7. fol. 361.*
- Feuda in Regno nostro ex munificentia nostrorum Regum non amittuntur ob non petita inuestituram, sed releuium soluitur duplicatum, p. 1. q. 1. nu. 14. fol. 5. Donata filijs, reputantur hodie etiã antiqua in persona filiorum, p. 3. q. 16. num. 1. fol. 180. p. 4. q. 15. nu. 29. fol. 254. Plana, & de tabula per quaternationem dicuntur feuda quaternata secundum quid, & de illis loquitur constitutio post mortem, p. 4. q. 30, nu. 8. fol. 300. In planis, & de tabula lex antiqua de priuatione feudi loquens ob non petitam inuestituram, non est immutata, ibidem num. 5. In Regno nostro conceduntur cum piscerijs, venationibus, & aucupijs, p. 4. q. 36. nu. 1. fol. 321.**
- Feudatarius potest dare potestatem percipiendi fructus ex feudo, dummodo nõ causetur ius distinctum à principio, p. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix nu. 5. fol. 204. & in allegat. In anno nu. 5. fol. 209. Nullum ius potest constituere super feudo, & super re feudali. p. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix nu. 16. fol. 205. Habens solum castrum cum hominibus dicitur illud habere in feudum, p. 4. q. 2. nu. 24. fol. 191.**
- Feudatario egresso aetatem 14. annorum currit tempus petendæ inuestiturae, ex magis recepta sententia, p. 5. q. 22. nu. 1. fol. 390. Restitutio concedenda est ob non petitam inuestituram, ibid. nu. 2.**
- Feudatarij, in Regno nostro sunt permulti Principes externa nationis, p. 5. q. 31. nu. 1. fol. 419.**
- Fideicommissarius obligando pensiones, vel ius pensionis, non cadit in commissum, secus autem si rem ipsam, p. 4. q. 6. in allegat. Felix nu. 7. fol. 204.**
- Filia in materia subuentionis intelligitur de legitima, & naturali, p. 3. q. 14. num. 27. fol. 176. Dotata de Feudo (etiã stantibus masculis) non tenetur soluere releuium ob mortem patris dotantis, quod declaratur p. 4. q. 12. num. 5. fol. 240. Non dicitur succedere in Feudo dotali ob mortem patris, ibid. num. 12. fol. 241. Non extantibus masculis, vel illis se excludentibus voluntarie, dicitur in Regno nostro vocata ex inuestitura, ibid. nu. 16. fol. 242. Dotata de Feudo, nullis extantibus masculis, vel ijs consentientibus, non soluet releuium ob mortem patris dotantis, ibidem num. 16. fol. 242.**
- Filius, vel alius futurus hæres, reemens, vel retrahens feudum in vita alienantis, ob eius mortem, an teneatur ad releuium, p. 4. q. 5. nu. 16. fol. 200. Successor non dicitur de nouo venire ad feudum, p. 4. q. 10. nu. 27. f. 233. Donatarius causa mortis de feudo mediante assensu, nõ tenetur soluere releuium ob mortem patris donantis, p. 4. q. 15. nu. 27. fol. 254. Renuens uti gratia concessa vigore capitulorum Regni, an teneatur ad releuium, ibid. n. 30. fol. 254. Potest reemere in vita patris Feudum alienatum, p. 4. q. 31. nu. 12. fol. 303. Vel adgnatus redimens Feudum in vita alienantis, an teneatur soluere releuium ob mortem alienantis, ibidem num. 14. Et quando possit reemere, ibid. nu. 15. Donatarius soluit releuium ob mortem patris donantis, p. 4. q. 15. nu. 28. fol. 254.**
- Filij quando teneantur soluere releuium de Feudo dotali ob mortem matris, p. 4. q. 12. num. 1. fol. 240.**
- Fidelitas est onus intrinsecum Feudo, par. 2. q. 15. nu. 18. fol. 122.**
- Fiscus potest impedire expeditionem inuestiturae, nisi vassallus releuium soluerit, p. 1. q. 12. nu. 20. fol. 34. Præterdit medietatem**

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR:

- iatem quantitatis annua donatq; à vassalli
Baroni pro nominatione Camera reseruata,
p. 2. q. 2. nu. 3. fol. 71. Pro releuio est li-
quidus creditor vassalli super Feudo, par. 2.
q. 4. nu. 1. fol. 78. Potest eligere onus pin-
guius ex duobus ipsi debitis, p. 2. q. 16. nu.
17. fol. 126. Semper praesumitur sibi sa-
tisfecisse, p. 3. q. 6. nu. 20. fol. 145. Pra-
sumitur de toto sibi satisfecisse, non obstante
partis receptione apparente, p. 3. q. 12. n. 3.
fol. 168. Non obstante partis receptione
agit ad residuum releuij, p. 3. q. 11. nu. 4.
fol. 168. Diligens est in exigendo, par. 3.
q. 12. nu. 8. fol. 168. Exigit releuium,
ab emptore fructuum ob mortem vendentis,
sed haeres vendentis contribuit haeredi em-
ptoris ratam solutam, p. 4. p. 7. nu. 13. fol.
225. Habet intentionem fundatam pro
releuio contra omnes possessores Feudorum,
p. 4. q. 34. nu. 6. fol. 315. Dicitur esse in
possessione exigendi releuium, & Pralatus
praedecessor soluerit releuium, p. 4. q. 28. nu.
11. fol. 294. Est creditor super Feudo,
& habet actionem personalem contra Feu-
datarium, & hodie realem super Feudo, p. 5
q. 16. nu. 1. fol. 373. Est priuilegiatus in
casibus in quibus reperitur priuilegiatus,
ibidem num. 6. An possit exigere vsuras
releuij non soluti, dubitatur, ibidem nu. 6.
& negatiue resoluitur, ibidem nu. 9. & 11.
In quantitate releuij ex Feudo sibi deuolu-
to, non praesertur creditoribus Feudatarij,
p. 4. q. 4. nu. 17. in fine fol. 197.*
- Fisco** incumbit onus probandi diem mortis, &
scientiam vassalli, p. 1. q. 24. n. 13. fol. 67.
Petenti tributa non opponitur compensatio,
p. 2. q. 4. nu. 3. fol. 78. Sufficit negare
releuium non esse solutum, dum suam habet
fundatam intentionem, p. 3. q. 13. num. 2.
fol. 170.
- Francia**, vide litera I. in verbo In Francia
ubi plura ad hanc materiam.
- Franciscus de Petris** laudatur, par. 5. q. 28.
sub nu. 5. fol. 409.
- Franciscus de Ponte** multis nominibus comē-
datur, eiusq; iudicium de Authore refertur,
p. 1. q. 1. num. 6. fol. 2. Sententia illius
dicentis pro releuio competere actionem
realem, probatur, p. 3. q. 3. nu. 12. fol. 136.
- Sententia eius dicentis de tempore refutandi
propè mortem fraudulento, p. 4. q. 19. nu. 2.
fol. 270. vide in verbo Sententia DD.*
- Franciscus de Amicis** distinguens quando
debeatur releuium, nullis, vel paucis recol-
lectis fructibus, refertur, p. 2. q. 5. num. 9.
fol. 83. Eius auctoritas pro Regio fisco popu-
deratur, & aliorum, p. 4. q. 6. in alleg. In au-
tore n. 3. fol. 208. in verbo Sententia.
- In Francia** elapso anno Rex capit possessionem
Feudi, illamq; retinet, suosq; fructus facit
quousq; vassallus moram purgauerit, p. 5.
q. 1. nu. 9. fol. 327.
- Francigenae** non soluunt duplicatum releuii,
sed anno elapso Dominus capit possessiones
Feudi, & suos fructus facit, quoad vassal-
moram purgauerit, p. 1. q. 1. nu. 20. fol.
6. Idem in Belgio ibidem. Vide de Francia
in verbo In. & supra.
- Frater** succedens fratri refutario, non soluit
releuium, ex sententia Freccia, p. 4. q. 16.
nu. 16. fol. 259.
- Fraus**, Fraude in pignoratione Feudi com-
missa, releuium soluitur à pignoratario, p. 4.
q. 8. n. 4. fol. 227. Eius suspicio ubi vi-
get in refutatione debet solui releuium, p. 4.
q. 15. n. 16. fol. 253. Non praesumitur
quando quis ex pluribus Feudis, refutat unū
ibidem n. 17. fol. 253. Quando non vi-
get, releuium non debetur, ibid. n. 23. In
refutatione ex quibus praesumatur, ibidem
n. 24. fol. 254. Fraudis suspiciones, &
coniectura permulta in releuio remissae,
p. 4. q. 18. nu. 4. fol. 266. In reemendo
feudo consideratur ex parte Regij fisci in-
retrouendente, & reemete, p. 4. q. 31. n. 9.
fol. 302.
- Fraudandi** releuij animus praesumitur quan-
do refutatio fit absque causa de omnibus
Feudis, par. 4. q. 17. n. 2. fol. 263. Cessat
quando pater ex pluribus Feudis refutaret
unum cum iusta causa, ibid. n. 6. fol. 264.
& idem si unicum haberet Feudum, & re-
futaret, ibid. nu. 7.
- Freccia**, eius auctoritas dicentis releuium esse
ius Curiae, refertur, p. 3. q. 10. n. 13. fol. 158.
Auctoritas negatis releuium deberi ob mor-
tem refutarij refertur, p. 4. q. 16. num. 2.
fol. 257. Dicentis releuium non deberi de
feudo

INDEX E O R V M

- Feudo ex pacto**, p. 4. q. 26. n. 34. l. 288. *vide in verbo Sententia DD.*
- Fructus dicuntur deductis oneribus**, & pro regula traditur, p. 1. q. 13. n. 4. fol. 36. *Ubi de eis debeatur releuium, debent percipi ex Feudo uti feudales*, p. 1. q. 14. nu. 1. & n. 3. *ubi ponitur decisio fol. 45. Ubi dicantur concessi uti feudales, debent in concessione dici in feudum, & refertur decisio, ibidem n. 4. fol. 46. Annui concessi à Principe, siue annui redditus, ut percipiantur de manu ipsius, presumuntur in feudum concessi, ibid. n. 7. fol. 46. Taxantur à die mortis pro releuio, & ita decisum, p. 1. q. 21. nu. 6. fol. 59. Primi anni vacantis beneficii non percepti debentur in secundo anno uberiori, vel tertio anno, par. 2. q. 5. n. 39. fol. 86. Agrorum, vel villarum, vel animalium emptorū à vassallo, & feudo vinitorum, veniunt in solutione releuij, p. 2. q. 6. n. 8. fol. 90. Pro releuio non fuerunt taxati in numero, sed in parte, & declaratur quomodo intelligitur, ibidem n. 15. fol. 91. Debent percipi uti feudales ad hoc, ut debeatur releuium ex eis, ibidem n. 18. fol. 91. Appretiantur deductis oneribus, p. 2. q. 14. n. 5. fol. 114. Legitima, & parajij eod. iure debentur, par. 2. q. 15. n. 19. fol. 118. In solutione releuij considerantur de separatis à solo, de exactis, de extantibus, p. 4. q. 1. n. 1. fol. 185. A solo separati non sunt feudales, sed burgenfatici, & alienantur sine Domini consensu, ibidem num. 5. fol. 185. Possunt à testatore grauari, sine Domini assensu, & contra illos fiet executio, ibid. n. 7. fol. 185. Separati à solo non dicuntur fructus illius anni, quo Feudatarius moritur, ibidem num. 8. Pendentes in Feudo dicuntur pars Feudi, & de eis debetur releuium pro rata temporis, ibidem n. 9. **Fructus Feudi ut possint alienari requiruntur ut alienatio sit ad modicum tempus, & ut adsit pactum ne transferatur aliquod ius, vel dominium in emptorem**, par. 4. q. 6. in alleg. Felix n. 9. fol. 204. A solo separati sunt pars Feudi, ibid. in allegat. In anno n. 15. fol. 210. **Quomodo possint pignorari cum assensu, vel sine assensu**, ibidem in allegat. In anno n. 17. fol. 211. **Duarum annorum debentur in Regno Sicilia pro duplicato releuio**, par. 1. q. 1. n. 19. fol. 6. **Quomodo possunt vendi**, par. 4. q. 6. n. 16. fol. 200.*
- Fructuum, variae species**, p. 2. q. 2. n. 3. fol. 72. **Medietas taxatur in Regia Camera, iuxta valorem tempore collectionis, nulla habitata ratione expensarum**, p. 2. q. 13. n. 3. & 4. fol. 111.
- Fructibus nullis perceptis, nec releuium debetur**, p. 2. q. 5. n. 18. fol. 84. **Non perceptis releuium non debetur, ex auctoritate Regnicolarum**, p. 2. q. 5. n. 17. fol. 84. *vide supra in verbo Auctoritas par. 4. q. 6. n. 2. fol. 201. Non perceptis, non adhuc cessat ratio debendi releuium, ibid. n. 25. fol. 85. Feudalibus venditis fiscus potest exigere releuium à quo voluerit, par. 4. q. 6. n. 4. fol. 201. Feudi venditis, releuium, & ieruitia exiguntur à possessoribus Feudorum, sed venditores tenentur contribuere emptoribus possessoribus, ibid. nu. 6. Venditis, quia fraudabatur fiscus releuio, fuit latum decretum generale, quod releuia exigantur à possessoribus, ibidem nu. 6. & 7. Feudi legatis, ususfructus videtur constitui, ibidem in Allegat. Felix num. 23. fol. 306. Fructibus feudi legatis constituitur in dubio ususfructum formalem inducuntur, p. 4. q. 6. in alleg. incip. Felix n. 25. fol. 206.*
- Functiones fiscales concessae pro se, & heredibus, &c. dicuntur allodiales**, p. 4. q. 3. n. 7. fol. 193. **Sunt iura Regalia**, ibid. n. 11. fol. 194. **Concessae transferunt tantum ius luendi, non autem plenum Dominium**, p. 4. q. 3. n. 23. fol. 196. *vide in verbo Concessio.*
- Fundans se in negatiua, non tenetur illam probare, quando actor tenetur ad dandum, vel faciendum**, p. 3. q. 13. nu. 9. fol. 170.
- Fundus diminutus, cadit damno diminuentis**, p. 2. q. xi. nu. 23. fol. 108.

G

Gabella imposta pro plaustro vini, non debet solui de plaustro olei, licet intentio imponentis fuerit imponere ratione plaustris p. 4. q. 16. nu. 14. fol. 258. & q. 26. nu. 37. fol.

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR:

fol. 288. Ratione publici oneris inaposta, non admittit deductionem onerum, par. 1. q. 13. nu. 15. fol. 38.

In Gallia, pro releuio soluitur melior equus, aut bos ad Domini electionem, p. 1. q. 1. n. 8. fol. 3. Non soluitur duplicatum releuium, sed anno elapso Dominus mittitur in possessionem, & facit suos fructus, quoad vassallus moram purgauerit, ibidem num. 20. fol. 13. Soluitur releuium pro Feudis valgo Churmied, p. 1. q. 5. n. 3. Soluitur releuium in casu venditionis, vel successionis directae, ibidem num. 5. Soluitur pro releuio parua quantitas, p. 2. q. 12. n. 1. fol. 110. Dominus dat tutoribus pupillorum dilationem soluendi releuium, vsq; ad tempus legitimum, p. 4. q. 21. nu. 21. fol. 390.

Gener soluit medietatem releuij ob mortem soceri de Feudo dotali, p. 4. q. 17. num. 12. fol. 246.

Glosa — dicens de Feudo in dotem dato cum assensu debere solui releuium, rejicitur in Regno nostro, p. 4. q. 11. nu. 22. fol. 273.

Gizlarellus, eius ratio super deductione vite militiae expeditur, p. 1. q. 13. n. 21. fol. 39 & fol. 41. col. 1. Eius decisioni octauus dicens releuium esse onus reale, respondetur, par. 1. q. 13. in allegat. incip. Illustris, S. 2. fol. 41.

Gradus successio, quando est controuersa, excusat vassallum a lapsu petitionis inuestiturae, p. 5. q. 28. nu. 22. fol. 411.

Gratia concessa Regno nostro, ut Feuda donata, & refutata filijs, vel alijs immediate successuris reputentur, & habeantur, ut Feuda antiqua, an possit remitti, & respui, p. 3. q. 16. nu. 3. fol. 181. Quod Feuda donata, & refutata filijs, habeantur ut antiqua, continet fauore fisci, & vassalli, ideo remitti, nec respui potest, ibid. n. 7. fol. 181. & n. 6. ubi Authoris ponitur sententia. No fuit necessaria, probatur ex Andr. de Isern. ibid. n. 9. fol. 181. & p. 4. quaest. 15. n. 31. fol. 255. Facta vni non prodest alteri, quando ambo deliquerunt, p. 4. q. 11. nu. 9. fol. 359.

H

HAeres tripliciter intelligitur, & declaratur, 1. q. 19. nu. 3. fol. 58. In

materia releuij intelligendus est de vniuersali, ibidem n. 4. fol. 56. In materia feudali dicitur ille, qui vocatus est ex lege communi Feudorum, vel inuestitura, vel lege viua, & soluet ibid. n. 10. Recmens Feudum intra annum petitionis inuestiturae, & solutionis releuij, an debeat soluere releuium ob mortem vendentis, ex praesumpta fraude, p. 4. q. 31. nu. 2. fol. 301. Recmens feudum non tenetur soluere releuium, & probatur, ibidem nu. 5. fol. 302. Recmen Feudum intra annum, non tenetur soluere releuium ob mortem venditoris sui praedecessoris, p. 5. q. 5. n. 13. fol. 200. Recmens Feudum dicitur venire ad illud ex contractu, non autem ut haeres, p. 4. q. 31. nu. 6. fol. 302. Retrouendens soluit pro rata temporis, pro qua possedit, & haeres recmens pro rata, pro qua possedit post reemptionem, ibidem num. 10. & ratio ponitur, ibid. n. 11. Redimens Feudum in faciem alienantis, tenetur ad releuium, & ratio perpenditur, ibid. n. 13. fol. 303.

Haeres, non autem legatarius, tenetur soluere expensas pro militia legata, p. 4. q. x. nu. 6. fol. 230. Non tenetur petere inuestitura de feudo, cuius possessio est penes tertium, p. 4. q. 32. n. 2. fol. 304.

Haeres pignorantis feudum, an pignoratarij teneatur soluere releuium, p. 4. q. 8. n. 1. fol. 226. Mariti, an teneatur soluere releuium de feudo assignato pro antefato ob mortem viduae assignatariae, & distinguitur, par. 4. q. 11. n. 17. fol. 236. Mariti non soluit releuium de feudo, super quo dotes, & antephatum fuerunt assignatae, ob mortem viduae, reuerso ad ipsos, extantibus masculis, & refertur decisio Regiae Camerae, ibid. num. 18. Vxor is non extantibus filijs ex matrimonio dissoluto, tenetur soluere releuium de feudo assignato mulieri pro cocurrenti quantitate antephati, vel dotis, ibidem n. 19. fol. 237. ubi decisio ponitur. Femina dotata, tenetur soluere releuium ob eius mortem de feudo dotali, par. 4. q. 12. n. 24. fol. 240. Dotantis non tenentur soluere releuium de feudo dotali reuerso ad se uti haeredem, ibidem n. 29. fol. 243.

Haereditis definitio, siue descriptio ex D. Tho. de

I N D E X . E Ö R V M

- de Aquino ponitur, p. 1. q. 19. n. 2. fol. 55.*
- Hæredibus succedentibus in feudo, & uno solvente, altero autem non, tunc pœna non committitur, quoad omnes, p. 5. q. 12. n. 1. f. 360. Et alter nõ solvens tenetur ad satisfaciendum solventi prò rata soluta, ibidem n. 4. & 9. fol. 361.**
- Hæreditatis aditio tacitè ex nonnullis inducitur, p. 1. q. 9. n. 1. fol. 25.**
- Hispani, an soluant releuium, dicas quod sic, & dicitur l'entrada, p. 1. q. 2. n. 6. fol. 8. vide litera I. in verbo In.**
- Hypothecæ datur prò censu super re emphiteutica, p. 3. q. 3. n. 13. fol. 137. Constituitur super Feudo, non autem dominium transfertur stante clausula, quod in defectum solutionis tertiarum possit capere tenutam feudi, p. 4. q. 6. in allegat. incip. In causa n. 31. fol. 219.**
- Hypotheca, & assensus registrationis clausula apponi solita in venditionibus fructuũ feudi, arguunt translationem dominij super feudo, p. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix n. 27. fol. 207. Hypotheca ius, non autem dominij causatur super feudo ex venditione annuæ quantitatis super fructibus feudi, ibid. in alleg. incip. In causa n. 43. fol. 222.**
- Holofericum potius industria hominis dicitur quam fructus feudalis, p. 2. q. 17. nu. 9. fol. 129. De illo an debeatur releuium distinguitur de holoferico ipso, & de frondibus morum, ex quibus conficitur, par. 2. q. 17. nu. x. fol. 129. De holoferico iam confecto non debetur releuium, ibid. nu. 12. fol. 130. Artificiose conficitur in Regno nostro, ibid. n. 2. fol. 128.**
- I**
- Iacobi Aluaroti sententia, dicentis annum ad petendam inuestituram à principio utilem, deinde continuum fieri rejicitur, prout etiam opinio Herm. Vultei, p. 1. q. 23. n. 5. fol. 65.**
- Ignorantia Domini debet esse crassa, vel supina adhoc, ut inducat remissionem pœnae, ex communi Doctorum sententia, p. 5. q. 7. nu. 3. fol. 346. Mortis Feudatarij prædecessoris, quando excuset successorem, p. 5. q. 28. nu. 1. 8. 9. & 15. fol. 409. & seq. Crassa, vel supina non impedit cursum temporis, ibid. n. 8. fol. 409. Facti excusati omnes, ibidem n. 11. fol. 410. Non adscribitur delicto, vel desidia, ibid. nu. 12. fol. 410. Vassallo debet esse probabilis in facto, non autem in iure, quia non excusaret si esset iuris. ibid. 15. & 17. fol. 410. Mortis feudatarij præsumitur, ibid. n. 23. Ut excuset vassallum non debet esse affectata, nec crassa, nec supina, ibidem n. 24.**
- Illatio non procedit de canone empbiteutico ad releuium, quando diuersa, non autem eadem militat ratio, p. 2. q. 5. n. 44. fol. 87.**
- Immixtio in feudo hereditario, siue ficta, siue vera, facit currere tempus à die facta immixtionis, p. 5. q. 29. n. 9. fol. 414.**
- Immobilia vnita feudo præsumenda sunt feudalia, & ideo releuium debetur, p. 4. q. 1. nu. 24. fol. 187. Non vnita feudo, nec illi destinata, non sunt feudalia, & ideo releuium non debetur, ibidem n. 25. fol. 187.**
- Impedimenta sunt facti, & tempus minimè impediunt, p. 5. q. 26. n. 4. fol. 402. Notoria non requirunt protestationem, ibidem nu. 12. fol. 403.**
- Impeditus petere, & soluere ex facto Domini non habet opus protestatione, par. 5. q. 26. n. x. fol. 403. Ei currit annus ad petendam inuestituram, sed restitutio postea conceditur, ibid. n. 2. fol. 402. Impedito ex iusto impedimento, tempus non labitur, sed excusatio concedenda est ipso iure, ibid. p. 5. fol. 403. & nu. 14. fol. 404. Non currit tempus si de impedimento protestetur, ibid. n. 9. fol. 403.**
- In ambiguis contra fiscum est iudicandum, p. 2. q. 2. nu. 27. fol. 76.**
- In Aquitania releuium dicitur obsequium, & præstatur domino, p. 5. q. 15. nu. 9. fol. 13. Dominus stat in possessione Feudi, quoad vassallus releuiũ soluerit, p. 1. q. 1. n. 21. f. 6.**
- In Anglia Dominus stat in possessione feudi, quoad vassallus deuenit ad pubertatem, & interim quamdam annuam quantitatem ei soluit, par. 1. q. 5. n. 12. fol. 14.**
- In Britania releuium dicitur Rachapt, siue redemptiuum, & prò eo debentur fructus feudi, & iurisdictionis integri anni, p. 1. q. 5. n. 12. fol. 14.**

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR:

In Belgio releuium dicitur laudatiuum, p. 1. q. 2. n. 6. fol. 8. Intra quadraginta dies vassallus presentat listam introituum, p. 1. q. 12. n. 10. fol. 33. In Capitulo Regis Roberti legitur medietas fructuum unius anni, p. 1. q. 18. n. 6. fol. 54. In Causa amissionis feudi proceditur ex equitate, p. 3. q. 11. nu. 24. fol. 163.

In Francia pro releuo soluitur melior equus, aut bos ad electionem Domini, p. 1. q. 1. n. 8. fol. 3. Non soluitur duplicatum releuium, sed anno elapso, Dominus mittitur in possessionem feudi, & suos fructus facit, quoad vassallus moram purgauerit, ibidem n. 20. fol. 6. & p. 5. q. 1. n. 9. fol. 327. Intra 40. dies vassallus presentat listam, p. 1. q. 12. n. 10. fol. 33, vide litera G. in verbo Gallia.

In Sicilia ultra pharum pro duplicato releuo soluuntur fructus duorum annorum, p. 1. q. 1. n. 19. fol. 6.

In Hispanijs releuium dicitur vulgo l'entrada par. 1. q. 2. n. 6. fol. 8. vide lit. H. in verbo Hispani.

In Passauiā releuium dicitur laudatiuum, ibid. n. 7. fol. 8.

In Sabaudia, & Pedemonte releuium dicitur laudatiuum, ibid. n. 9. fol. 8.

In Regno Neapolis solutio releuij sufficit pro inuestitura, p. 1. q. 4. n. 10. fol. 11.

In Sabaudia, & Delphinatu soluitur laudimium, quando feudum venditur, & quid in Pedemontium patria, p. 1. q. 5. n. 6. f. 13.

In Ducatu Montensi, Episcopatu Coloniensi, & Ducatu Iuliacensi, & in alijs Germania locis conuicinis soluitur releuium, par. 1. q. 5. n. 7, fol. 14.

In Passauiā, eiusq; Prouincijs soluitur laudatiuum, & pro eo quinq; floreni pro singulis centum, & alibi decem pro centenariis, & alibi viginti, de feudo simpliciter hereditario, ibid. n. 8. fol. 13.

In Regno Sicilia diuersi sunt casus, in quibus succeditur, & ideo diuersam constituunt releuij quantitatem, ibid. n. 14. & 15. fol. 14. & 15. Et soluitur intra sex menses, si ex refutatione, vel donatione intra tres, par. 1. q. 12. n. 9. fol. 33.

In Regno Neapolitano releuij quantitates est uniformis, p. 1. q. 5. n. 16. fol. 15. & suffi-

cit, quod sit solutum Regia Camera Summaria, p. 2. q. 1. n. 10. fol. 70.

Incrementum Feudi spectat ad Dominum directum, sed ad vassallum vtiliter, p. 2. q. 6. nu. 21. fol. 92. Quando cedit Domino soli, seruitium non est augendum, p. 2. q. 9. n. 17. fol. 102. vide litera A. in verbo Augmentum.

Industrialis annus quis sit, & quando incipiat, p. 1. q. 21. n. 3. fol. 59. vide lit. A. in verbo Annus.

Industria vassalli in augendo feudo multipliciter consideratur, p. 2. q. 6. n. 2. fol. 89.

Industriae, & negotiationes Baronis non considerantur in solutione releuij, p. 4. q. 1. n. 15. fol. 186. Ad usum, & subuentionem Baronis, non ponuntur in appretio, siue catastro, secus autem alia, ibidem n. 16. & sub n. 15. fol. 186. Affixa feudo perpetuo in augmentum feudi, sunt feudales, ibidem n. 18. fol. 186. De industrijs, & negotiationibus remissive, ibid. n. 19.

Indultus operatur re integra, non autem facta exequutione, p. 5. q. 5. n. 7. fol. 342.

Iniquus modus taxandi releuium in feudo aucto, vel diminuto refertur, & tollitur, p. 2. q. 6. n. 28. fol. 93.

Infamia in petitione inuestiturae consideratur ex parte Domini, & vassalli, p. 4. q. 35. n. 6. fol. 319. Domini debet intelligi de maiori, ibidem nu. 7. Ex parte vassalli consideratur ob delictum, nec ipsum excusat a petitione inuestiturae, ibid. nu. 13. fol. 320. Domini, ut excuset vassallum debet declarari per sententiam priuam specialiter Dominum de feudali dignitate, & prerogatiua, ibid. n. 14. fol. 320.

Infamis, an teneatur petere inuestituram, distinguitur, p. 4. q. 35. n. 3. fol. 319. Ei clause sunt portae dignitatum, ibidem n. 4. fol. 319. Priuatur dignitate assequuta, ibidem nu. 35. Et si notorium, non potest dici infamis ante sententiam, ad hoc ut priuetur feudali dignitate, nisi in specie dicatur, ibid. n. 15. fol. 320.

Inhonestum est Domino priuare vassallum feudo, quando capit prestare seruitium in parte, p. 3. q. 11. n. 34. fol. 164.

Infirmus refutans feudum, presumitur in-

- fraudem releuij refutare, par. 4. q. 18. n. 1. fol. 266. Varia sunt genera infirmorum ibid. n. 10. 11. & 12. fol. 267. Quis, & qualis esse oportet ad finem fraudandi releuium, ibid. n. 14. fol. 267. & nu. 19. fol. 268. Et senex equiparantur, p. 4. q. 20. n. 1. fol. 272.*
- Infirmitas grauis, & ad mortem proxima,** facit presumi fraudulentam refutationem, & releuium debetur, p. 4. q. 18. n. 2. & 7. fol. 266. Grauis facit presumi fraudulentam renunciationem beneficij, ibid. n. 3. Tripliciter consideratur ad exclusionem releuij in materia refutationis, ibidem n. 8. Quid sit ponitur, ibidem n. 9. Leuis facta grauis facit presumi fraudulentam refutationem factam in superuenientia grauitatis, ibid. n. 19. fol. 268. In materia beneficiorum intelligitur de leui, non autem facta graui, ibid. nu. 20. Idem in materia refutationis presumenda fraudulentam releuij, ibidem n. 22. & 24. In quacumq; materia presumenda est de graui, ibidem n. 23. An fuerit grauis tempore refutationis standum est dictis Medicorum, ibid. n. 29. fol. 269. Leuis tempore refutationis uon facit presumi fraudulentam refutationem, licet refutans ex alio superuenienti moriatur, par. 4. quest. 21. n. 8. fol. 274. Tempore registrationis, non est trabenda ad tempus refutationis, par. 4. q. 22. n. 8. fol. 276. Refutantis, eiusq; mors ex dicta infirmitate facit presumi fraudulentam refutationem, p. 4. q. 23. n. 4. fol. 279. Superueniens non facit presumi fraudulentam refutationem, ibid. n. 9. fol. 280.
- Intrans mare, & (suborta tempestate) amplius non visus, praesumitur mortuus,** p. 1. q. 24. n. 2. fol. 66. Locum pesti affectum, & amplius non visus, praesumitur mortuus, ibidem n. 3. fol. 66.
- Interesse releuij non soluti, ut debeatur sufficit, quod sit petita inuestitura in tempore,** p. 5. q. 17. n. 9. fol. 376. Debeat a vassallo sciencie tempus esse elapsum, secus autem ab ignorante, ibidem nu. 15. fol. 377. Cessare debet, quia ob illud non solutum, succedit duplicatum in poenam, par. 5. q. 16. n. 9. fol. 374. & seq. num.
- Interpretatio facienda est pro vassallo in imponenda poena duplicati releuij,** p. 5. q. 3. n. 14. fol. 335.
- Interpellatio legis non sufficit, sed hominis in praescriptione seruitij feudalis, siue releuij,** p. 3. q. 8. n. 26. fol. 152. Sola Domini pro seruitio feudali, potest poenam commissam arguit poenae remissionem, par. 5. q. 6. n. 18. fol. 345. Illa pro releuio facta, vel tempore elapso, a vassallo renuente solueret quid faciendum contra illum, par. 5. q. 17. n. 1. fol. 375. Illam requiri pro duplicato releuio exigendo probatur, sed negatur, ibid. n. 2. 5. & 7. fol. 376. Non est presumenda pro seruitio feudali, ibidem n. 4. fol. 375. Pro duplicato releuio non requiritur, sed sufficit lapsus temporis, ibid. n. 5. & 7. Pro seruitio feudali non est facienda, quando tempus est statutum, ibid. n. 6.
- Introitus concessi per verbum inuestio, an sint praesumendi feudales,** p. 4. q. 3. nu. 13. fol. 194. Anni super fructibus feudi venditi, absq; feudali qualitate sunt burgensatici, p. 4. q. 6. in allegat. incip. in causa n. 19. fol. 216. vel tempore elapso.
- Inuestitura non est petenda de augmento feudi, & declaratur** p. 2. q. 6. n. 23. ad 26. & n. 4. fol. 89. Et seruitij praestatio (legitimo accedente tempore) faciunt presumi releuium esse solutum, p. 3. q. 6. u. 5. fol. 144. Semper debet expediri eum clausula, salvo iure releuij debiti, vel debendi Curiae, ibid. n. 15. fol. 145. Facta post releuium in parte solutum, facit in parte remitti poenam, p. 3. q. 11. n. 44. fol. 165. De feudo praesumitur per solutionem releuij remitti, p. 4. q. 17. nu. 4. fol. 183. Petenda est in feudo ex pacto, & prouidentia, sed releuium deberi difficultatur, & resoluitur, p. 4. q. 26. n. 43. fol. 289. De Feudo possessore per Ecclesiam, Vniuersitatem, vel Collegium debet peti per Syndicum, Rectorem, vel Aconomum, par. 4. q. 27. n. 1. fol. 291. Debet peti intra tempus conuentum, p. 4. q. 34. n. 7. fol. 315. Non est petenda, quando Dominus non esset certus, vel legitimus haeres, ibid. n. 12. fol. 316. Petenda de embiteusi, petitur non obstante quod Dominus sit excommunicatus, p. 4. q. 35. n. 9. fol. 319.

Non

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR:

- Non est petenda per vassallum à Domino laborante infamia maiori, ideoq; vassallū excusari, ex crebriori DD. sententia, p. 4. q. 35. n. 10. fol. 319. & num. 11. ibidem. Petenda est, etiam si Dominus esset condēnatus labe heresis, p. 4. q. 35. n. 12. fol. 320. Petita ab alio, sed nomine vassalli prodest vassallo ad euitandam pœnam, elapso tempore, p. 5. q. 2. n. 18. fol. 330. Petita à procuratore habente mandatum generale prodest vassallo non petenti intra tempus, ibidem n. 22. Non solet expediri in persona heredis nisi soluto releuio, p. 5. q. 9. n. 1. fol. 352. Facta post pœnam duplicati releuij commissam, an præiudicet Domino, & prodest vassallo, ibidem num. 3. Facta ex ignorantia, vel errore non præiudicat Domino, ibid. n. 8. f. 313. Geminata inducit remissionem pœnae, ibidem n. 10. fol. 354. Præsumpta post pœnam, adhuc facit remittere pœnam duplicati releuij, ibidem n. 13. fol. 254. Siue seruitij recaptio post pœnam si præiudicat Domino, non intelligitur præiudicare tertio, cui forsam ius quaesitum post pœnam commissam, ibidem nu. 14. fol. 254. Debet peti tempore congruo, cum honore Domini, & reuerentia, p. 5. q. 23. n. 27. fol. 295. Regni Neapolitani concessa fuit non obstante, quod tempus conuentionale elapsum esset, par. 5. q. 27. n. 20. fol. 407. Peti potest per procuratorem à legitime impedito, p. 5. q. 31. n. 3. 5. 6. & 7. fol. 419. Per magnum Principem petenda, debet peti per eius procuratorem, ibidem n. 9. Debet peti per vassallum à procuratore Domini, vel Vicario à Domino relicto, & à Regia Camera in Regno nostro, ibid. n. 15. fol. 420. Non potest peti à procuratore quando Dominus vellet, ut de persona vassallus peteret, nisi iuste impeditus, ibidem num. 17. fol. 421. Debet peti per Balium nomine pupilli, ibidem nu. 19. fol. 421. vide in verbo Procurator, Pupillus, &c.
- Inuestituræ petitiō conuenit honorem Domini, & vassalli, par. 4. q. 33. n. 1. fol. 319. Modus petendi illam ponitur, par. 5. q. 23. nu. 28. fol. 395. Debet fieri secundum consuetudinem loci, ibidem nu. 29. fol. 395.**
- Petitiō debet continere omnia in genere, ad qua vassallus tenetur ratione inuestituræ petite, ibidem n. 30. fol. 396. De eius petitione, permulta remissiuè, ibidem.
- Inuestituræ Feudorum in Regno nostro quasi omnes hereditariae, p. 5. q. 29. n. 1. fol. 212. Inuestitus lite pendente, & soluens releuium, si deinde succumbat potest repetere releuiū solutum à vincente, p. 3. q. 5. n. 10. fol. 142. De Feudo recasuro ad Regem, & demum eo aperto, factaq; inuestitura, seu possessione capta ob mortem prædecessoris, non tenetur soluere releuium, & refertur obseruantia, p. 4. q. 8. nu. 3. & contrarium num. 6. fol. 228. De Feudo recasuro, non dicitur venire ad feudum ob mortem, sed ex noua concessione, ibidem nu. 4. De Feudo verbaliter, non potest petere inuestituram in præiudicium inuestiti realiter, par. 4. q. 32. nu. 9. fol. 305.**
- Inuestire verbum aliquando designat concessionem feudalem, par. 4. q. 3. nu. 14. fol. 149. vbi declaratur.**
- Inseparatorum inseparata est ratio, p. 5. q. 9. nu. 12. fol. 259.**
- Ioannes Aloysius Riccius laudatur, p. 5. q. 5. sub nu. 5. fol. 341. Io. Angelus Barrilius Regni Neapolitani Secretarius, laudatur, p. 1. q. 8. n. 8. fol. 25. Io. Andreas de Georgio commendatur, eiusq; obitus, par. 4. q. 15. nu. 20. fol. 253. Ioannes Arcamonus Patritius Neapolitanus laudatur, p. 5. q. 17. sub nu. 17. fol. 377. Io. Baptista Filingerius laudatur, p. 5. q. 25. sub nu. 20. fol. 401.**
- Iudex debet esse promptior ad absoluendum, etiam in Feudis, quam ad condemmandum, p. 3. q. 11. n. 23. fol. 163.**
- Iudicium de feudali qualitate potest cadere inter diuersas personas. par. 3. q. 5. nu. 5. fol. 141.**
- Iudicio pendente super feudali qualitate, agnati possidentes non sunt manutenendi in possessione feudi, sed filia immittenda est, qua releuium soluet, par. 2. q. 5. n. 6. fol. 141. Libertatis pendente ab exceptione subiectionis, Iudex potest exercere iurisdictionem contra pretendentes se exemptos, par. 3. q. 8. n. 4. & 6. fol. 154. Allegans libertatem,**

I N D E X E O R V M

Et existens in eius quasi possessione, non debet molestari, ibidem num. 7. fol. 154. Seruus non tenetur seruire Domino, Et de ratione, p. 3. q. 9. n. 9. Et 10. fol. 151.
Iuramentum a securacionis praestatur à subuassallo ipsi Domino immediato, Et sic subinfeudanti, par. 4. q. 33. num. 19. fol. 311. A securacionis non debetur Domino iurisdictionis criminalis, an emolumenta feudalia, p. 4. q. 2. n. 12. fol. 190. Suppletorium non admittitur in poena duplicati releuij, p. 3. q. 13. nu. 24. fol. 172. Nes admittitur purgationum nec Iudiciale, ibid. nu. 25. Et 26.
Iuridictio super Castro simpliciter concessa in alodium, p. 4. q. 2. n. 3. fol. 189. Concessa ab Ecclesia, vel in feudum, praesumitur feudalis, ibid. nu. 4. fol. 189. Criminalis concessa à Rege, dicitur concessa in Feudum, ibidem nu. 5. fol. 189. Criminalis magis officio, quam feudo coheret, ibid. nu. 10. Ciuilis vni, Et criminalis alteri concedi potest, ibidem n. 21. fol. 191.
Ius Tappeti antiquissimum in Regno nostro, Et quid sit, Et quare soluitur, par. 1. q. 1. nu. 25. fol. 6. Reliqua vide in verbo Tappeti ius. Ius idem statuendum in aucto, Et in augmento, quando eadem militat ratio, p. 2. q. 9. n. 10. fol. 101. Fisci pro delictis spatio triginta annorum tollitur, p. 3. q. 7. nu. 11. fol. 147. Petendi simplex releuium, vel duplicatum, an tollatur, Et quanto tempore praescribatur, p. 3. q. 8. n. 1. Et 4. fol. 149. Seruiendi, vt conseruetur sufficit promptitudo, p. 3. q. 8. n. 31. fol. 152. Formarum, vel dominium si transferatur super feudo, inducitur diuisio feudi, Et assensus Proregis non sufficit, p. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix n. 4. fol. 204. Feudale, siue venditio Feudalis iuris, ex quibus praesumatur in venditione fructuū, p. 4. q. 6. in alleg. incip. In anno n. 8. fol. 209. Percipiendi annuos introitus super fructibus feudilibus non assumit qualitatem feudalem, nisi expressè id dicatur, Et non obstante, quod clausula id designantem apponantur, p. 4. q. 6. in allegat. incip. In causa, num. 3. fol. 214. In successione, Et factum in reuersione consideratur in feudo refutato,

quando pater illud capit ob mortem filij refutantis, par. 4. q. 18. nu. 2. Et 7. fol. 266. Proprium succedentis in feudo ex pacto est radicatum in prima inuestitura p. 4. q. 23. n. 9. fol. 280. Velatum erat, Et nunc per mortem ultimi decedentis discopertum, ac si numquam fuisset velatum, p. 4. q. 26. nu. 10. fol. 286. Succedendi in feudo ex pacto, Et prouidentia competit non à patre, sed à primo acquirente, p. 4. q. 26. num. 23. fol. 287. Ad crescendi an Et quando locum habeat in feudis remis siue, p. 4. q. 29. nu. 10. fol. 299. Prohibendi venationem non censetur concessum concessa venatione, nisi in specie concessum fuisset, vel praescriptione quaesitum, p. 4. q. 36. n. 12. fol. 322.

L

L *Aua, siue aqua, profuens ex territorio Feudali, vendita pro stercoreandis agris considerari debet in solutione releuij, p. 2. q. 17. n. 13. fol. 130.*
**Laudimium, Et releuium habent inter se similitudinem, Et differentiam, p. 1. q. 11. n. 1. fol. 30. Et nu. 3. ibid. Ex legis necessitate debetur, sed releuium ex consuetudine, ibidem nu. 2. fol. 30. Differt à releuio in quantitate, ibidem num. 3. Et in casu debendi, ibid. n. 4. Circa actionem ibidem nu. 6. Ob causam debendi, ibid. num. 5. Et in poena ibidem n. 8. An debeatur de re emphiteutica data in dotem, ibid. n. 7. fol. 30. Et p. 4. q. 12. n. 9. fol. 141. In Pedemontana Patria soluitur pro inuestitura feudi intra annum, intra quem petitur inuestitura, p. 1. q. 12. n. 8. fol. 32. Non diminuitur, nec ex eo fit deductio onerum, p. 1. q. 13. n. 22. fol. 39. Debetur de lucro annuae transactionis, vel concordiae factae cum vassallis, p. 2. q. 2. n. 29. fol. 76. Debetur de augmento feudi, p. 2. q. 6. n. 23. fol. 92. Maxime ex industria vassalli, par. 2. q. 9. n. 9. fol. 101. Apud Insubres debetur de Fortalizio, siue Turri, ibidem num. 12. Non debetur nisi facta inuestitura, p. 3. q. 2. n. 13. fol. 234. Solutum post venditionem, Et inuestitura non facta, repeti potest, p. 3. q. 5. n. 8. fol. 141. Non

*pra***

QV AE I N HOC OPERE CONTINENTVR!

- prescribitur, nisi casus euenierit petendi illud, p. 3. q. 8. n. 24. fol. 152. Non debetur in casu alienationis necessaria, p. 4. q. 12. nu. 11. fol. 240. Non debetur quando contractus dissoluitur ipso iure, secus autem de voluntate partium, ibid. n. 28. fol. 243. Debetur usufructuario, non autem proprietario, p. 4. q. 13. n. 20. fol. 247. Non debetur quando pater donat filio rem emphyteuticam, p. 4. q. 17. n. 12. fol. 264. Debet solui Domino immediato, p. 4. q. 39. n. 20. fol. 311. Vnicum debetur, & si plures casus inuestiturae debenda euenissent, p. 5. q. 25. num. 8. fol. 400.
- Legatarius feudi an teneatur soluere releuii ob mortem legantis, distinguitur, p. 4. q. 10. nu. 1. & 11. fol. 230. & 231. An dicatur successor in illo cum qualitate hereditaria, ibid. n. 2. fol. 230. Non dicitur de vocatis in inuestitura, ibid. n. 4. Dicitur heres in feudo, ibid. nu. 8. fol. 131. Dicitur heres in re legata, ibid. nu. 10. fol. 131. Soluitur releuium, quando in legato adest assensus legis, vel Domini, ibidem num. 12. fol. 131. Reiecta sententia Regentis Reuerterij, ibidem nu. 16. & recepta opinione Thomae Minadoi, ibidem num. 16. & 17. Qui non esset de vocatis in inuestitura soluit releuium, ibid. nu. 14. Dicitur habere dominium feudi à die mortis legantis, ibidem nu. 28. fol. 233.**
- Legato Feudo, intelligitur legatum illud cum onere adobae, & releuij, p. 4. q. 10. nu. 29. fol. 233.**
- Leuis infirmitas facta grauis, facit presumi fraudulentam refutationem factam post superuenientiam grauitatis, p. 4. q. 18. n. 19 fol. 268.**
- Lex odiosa intelligenda est in illo casu tantum, in quo loquitur, p. 4. q. 26. n. 29. fol. 287. Quae circumscriptione temporis utitur rigorosa est, p. 5. q. 1. nu. 2. fol. 326. Vel constitutio irrogans poenam, debet interpretari, ut irroget per sententiam ferendam, non autem latam, p. 5. q. 3. n. 34. fol. 339.**
- Libertatis titulus debet allegari in praescriptione releuij, p. 3. q. 8. nu. 18. fol. 151.**
- Liquidatio fructuum pro releuio dupliciter consideratur, p. 2. q. 13. n. 1. fol. 111. Releuij remisitio, p. 2. q. 13. num. 9. fol. 112. In liquidatione releuij debet haberi ratio fructuum perceptorum, non autem qui percipit potuerunt, p. 2. q. 13. nu. 12. fol. 112. Liquidatione fructuum facta releuium exigitur in pecunia, non autem in fructibus par. 2. quest. 13. num. 13. fol. 112.**
- Lista introituum feudaliu pro releuio debet esse vera, p. 1. q. x. n. 3. fol. 27. Antiqua, & presentata probat rem descriptam esse feudalem, & decisiones referuntur pro Barone in possessorio, ibid. n. 14. & 18. fol. 28. & 29. Probat si super ea fuerit iudicatum deberi releuium, ibidem num. 16. fol. 29. Probat si releuio non fuerit ex aliqua causa speciali, ibid. n. 17. Pro releuio solet esse collusua, ideo cauti sint Iudices, ibidem nu. 19. & 20. fol. 28. Introituum feudaliu in releuio praesumenda hodie est, ex praeccepto Constii. post mortem, ibidem nu. 21. fol. 34. Lista presentatio necessaria est in solutione releuij, ibid. n. x. fol. 28. Error probatus, non facit presumi rem feudalem, ibidem num. 12.**
- Lite pendente, releuium non debetur, si vassallus esset in quasi possessione libertatis, vel privilegium allegaret, p. 3. q. 9. n. 8. fol. 155. Pendente inter successores super feudo, inuestitura non est petenda, nec releuium soluendum quoad lis non sit finita, p. 4. q. 32. n. 19. fol. 306. Finita successor declaratus tenetur soluere releuium, ibidem n. 20. fol. 307.**
- Loffredi lectura, quod releuium sit medietas fructuum unius anni, declaratur, p. 2. q. 13. num. 8. fol. 112.**
- Longobardum feudum habet omnes Barones in solidum, p. 5. q. 11. num. 5. fol. 359. In illo an cessante vno à petitione inuestiturae poena committatur, quoad omnes, p. 5. q. 12. nu. 7. fol. 361.**
- Longissimum tempus tollit actionem feudalem, p. 3. q. 7. nu. 6. fol. 147.**

M

MAior quatuordecim annis, cuius tempus petenda inuestitura, ex magis recepta Doctorum sententia, p. 5. q. 22. nu. 1. fol. 390.

I N D E X E O R V M

- fol. 390. Sed restituitur ob non petitam inuestituram, ibidem num. 2. fol. 390.
- Maius est delictum vassalli in committendo, quam in omittendo, ideo seuerius punitur, & mitius, p. 3. q. 3. num. 25. fol. 334.**
- Malicia, non autem error, in solutione partis releuij reddit, & non reddit vassallum excusabilem, p. 3. q. 11. nu. 42. fol. 165.**
- Mandatum in petenda inuestitura debet esse specificè prolatum, non autem presumitur ex diuturnitate temporis, secundum unam sententiam Doctorū, p. 5. q. 31. n. 12. f. 420. Presumitur & omnia gesta presumuntur ex paciencia aduersarij, & longa possessione inuestiti, ibid. num. 13. fol. 420. Debet mitti à vassallo, si charta, & litera intromitterentur, non obstante suspitione pestis, vel si haberet personam idoneam, p. 5. q. 33. nu. 12. fol. 427.**
- Magnates Barones sunt in Regno Neapolitano, p. 4. q. 33. nu. 1. fol. 307.**
- Manna cadit de calo in Regno Neapolitano, p. 2. q. 17. n. 1. fol. 128. Dupliciter consideratur ad hoc, ut fructus feudalis dicatur, adeò ut releuium debeatur, ibid. nu. 27. fol. 129.**
- Martinus Freccia, eius, & Franc. de Pontè opinio, de qualitate, & natura releuij ponitur, p. 1. q. 7. n. 9. fol. 20. Eius lapsus notatur, & aliorum, par. 4. q. 16. num. 22. fol. 259.**
- Martius proprietarius feudi dotalis soluit medietatem releuij ob mortem soceri dotantis, & usufructum habentis super feudo predicto, p. 4. q. 13. num. 4. fol. 245. Ei soluenti releuium de feudo dotali ob mortem soceri, reseruantur iura pro releuio, ibidem num. 15. fol. 246. An possit succedere, ut heres in feudo dotali ob mortem uxoris consideratur, p. 4. q. 11. num. 26. fol. 238. Legatarius feudi dotalis soluet releuium ob mortem uxoris, ibidem num. 32. Tenetur soluere releuium debitum de feudo dotali, ibid. n. 32. fol. 258. Tenetur soluere adobam de feudo dotali, ibidem num. 34. Tempore Iacob. de Ayello soluit tantum medietatem releuij, ob mortem soceri dotantis, p. 4. q. 13. n. 4. fol. 246.**
- Mater tenetur aliquando dotare filiam feminam, p. 3. q. 14. num. 24. fol. 176. Potest petere subuentionem, casu quo esset condamnata ad dotandam filiam, p. 3. q. 11. n. 25. fol. 176. Refutans feudum filio, eoque mortuo, tenetur ob eius mortem ad releuij solutionem, p. 4. q. 16. n. 43. fol. 262.**
- Matrimonium requirit consensum, & copulā ad sui perfectionē, p. 4. q. 22. n. 14. f. 278.**
- Medietas fructuum pro releuio debetur deductis oneribus, & discutuntur due sententia, p. 1. q. 13. nu. 2. & seq. fol. 36. & nu. 9. fol. 37. & in allegat. incip. Illustris col. 2. fol. 40. Pro releuio, & si gratia demonstranda quantitatis dicta sit, tamen estimatur medietas respectu redditus, actento valore feudi, & exigitur in pecunia, p. 2. q. 5. n. 20. fol. 84. Debetur licet fructus non percipiantur, ibid. n. 32. & 33. fol. 85. Taxatur habito respectu ad valorem tempore recollectionis, nec deductis expensis factis in ipsa recollectione, p. 2. q. 13. nu. 3. fol. 111. Intelligitur de illis, qui remanent apud Baronem, deductis oneribus, p. 1. q. 14. n. 7. fol. 114.**
- Mercedes, & salaria Officialium exigentiū introitus feudales sunt deducendę de releuio & deciso ponitur, p. 1. q. 13. n. 26. fol. 40. Eius remissio facienda est ob sterilitatem feudi, nulla precedente culpa vassalli, p. 2. q. 5. n. 2. fol. 82.**
- Mens Regis in concessione probanda est per factum, p. 4. q. 3. n. 10. fol. 194. Partium in refutatione omnino est, ut succedant illi, qui sunt de linea, non autem refutans, p. 4. q. 16. nu. 47. fol. 262.**
- Minor non soluit releuium regulariter, nisi pubes factus, licet contrarium seruetur hodie in Regno nostro, p. 1. q. 7. n. 9. fol. 20. & decisiones reseruntur, ibid. n. 26. fol. 23. vide infra in verbo Minores. Minore succedente in Feudo una cum maiore, restitutio concessa minori prodest maiori, p. 5. q. 19. nu. 12. fol. 383. An sit restituendus aduersus lapsum temporis petenda inuestitura, vel soluendi releuium de iure communi feudorum, & Regni, p. 5. q. 20. n. 1. fol. 386. Habens tutorem non excusatur à petitione inuestiturae, ibid. num. 14. fol. 388. Citatus à Domingo, & contumax ad**

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR:

- ad petendam inuastituram non iuuatur restitutione, p. 5. q. 22. nu. 3. fol. 390. Habens curatorem non est restituendus, ibidem num. 4. Agit contra tutorem, vel curatorem non petentem, vel restituitur ex clausula generali, reiecta aliorum sententia, ibidem nu. 5. fol. 391.*
- Minores soluunt releuium in minori aetate,** prout maiores, ex decreto generali, p. 3. q. 2. n. 11. fol. 133. *Quod decretum fuit latum iunctis omnibus Tribunalibus in Coll. Conf. p. 5. q. 21. n. 15. De iure Feudorum non tenebantur iurare, nisi facti maiores, ibid. n. 12. fol. 134. Et maiores equiparati sunt circa solutionem releuij, p. 5. q. 21. nu. 16. fol. 389.*
- Minor aetas conuassalli, an iuuet maiorem conuassallum contra praescriptionem communis Feudi,** p. 5. q. 11. nu. 13. fol. 359. *Habet permultos gradus, p. 5. q. 20. nu. 2. fol. 386. Quatuordecim annorum quoad Feuda perfecta est in Regno nostro, ibidem nu. 3. fol. 386. In Feudis consideratur, usq; ad 14. annum, & non ultra, ibidem num. 4. De iure Saxonico consideratur usque ad 13. annum cum dimidio in masculo, sed in femina usq; ad duodecimum completum, ibidem nu. 5. fol. 387.*
- Minima pars releuij non soluta, non facit vassallum dignum excusatione,** p. 3. q. 11. nu. 50. fol. 166. *vide in verbo Pars.*
- Mitior sententia eligenda est in poenis infligendis,** p. 5. q. 3. n. 27. fol. 337.
- Modica pars deficiens releuio, non facit vassallum dignum tota poena,** p. 3. q. 11. n. 40. fol. 165.
- Modus legendi Andream de Ifern. quod releuium sit medietas fructuum illius anni, quo Feudatarius moritur,** p. 1. q. 18. n. 1. fol. 53. *Articulandi in probando rem esse Feudalem, remissiuè, par. 3. q. 17. num. 1. fol. 182.*
- Mora non purgatur, quando lex apponit diem, & poenam, sed elapso tempore fit executio** p. 5. q. 13 n. 2. fol. 363. *Non petita inuestitura, nec soluti releuij, non debet purgari, quando post tempus est apposta poena, ibid. num. 3. Non purgatur etiam si esset apposta dies tacita, sed certa, siue in contra-*
- ctibus, siue in ultimis voluntatibus, ibidem num. 4. Duplicati releuij debet ex equitate purgari, dummodo releuium non fuerit solutum ex contumacia, vel contemptu, ibidem nu. 19. fol. 365. Purgatur in partibus Galliarum, citra poenam inuestiturae, ibid. num. 30. fol. 366. Non debet purgari ubi Curia bis, vel ter interpellasset, ibidem nu. 29. Non debet purgari in petitione inuestiturae, quando non adest poena legalis, sed tantum solus terminus esset appositus, ibidem n. 32. fol. 366. Releuij non soluti, non purgatur, quando releuium esset promissum cum iuramento, secus autem sine iuramento, ibidem num. 33. & 34. fol. 367. Non committitur quando releuium non esset liquidatum, ibidem nu. 40. fol. 367. Debet purgari ex magis aqua sententia nonnullorum, ob calere satisfactionem, p. 5. q. 14. n. 2. & n. 5. fol. 368 & 369. Purgari debet intra breue tempus, ex sententia Iulij Clari, ibidem nu. 4. fol. 369. Purgari potest ex aliorum sententia intra modicum tempus, ibidem n. 9. Potest purgari usq; ad sententiam, ibidem num. 11. Ab empbiteuta potest purgari, etiam post latam sententiam, ibid. num. 12. & num. 16. fol. 369. & 370. Usque ad triennium, ex sententia Syluani, ibid. n. 13. fol. 370. Demum esse arbitrarium, ibid. nu. 14. vide infra litera T. in verbo Tempus.*
- Mora purgatio aduersus omissam solutionem releuij, & petitionem inuestiturae, an admittatur,** p. 5. q. 13. n. 1. fol. 363. *Non inducitur à consuetudine Feudorum, nec a nobis induci debet, ibid. num. 7. Aduersus duplicati releuij poenam datur ex magis veriori sententia, ibidem num. 9. fol. 364. Fundatur super equitate, ex qua iudicatur in causis Feudalibus ibid. nu. 11. fol. 364. Inmitur equitati, & benignitati, ibidem nu. 20. fol. 365. Duplicati releuij purgatio, tunc demum admittitur, si Curia non praueuisset, secus autem si spontè venisset ad soluendum vassallus, ibidem num. 22. fol. 365. Admittitur per Regentes Reg. Cancellariam in hoc Regno ad soluendum releuium, dummodo vassallus non sit acti-*

ctus

Stus per Reg. Curiam, ibidem nu. 23. 25. & 26. fol. 366. Admittitur antequam Dominus declarasset penam esse commissam, nu. 25. fol. 366. & nu. 22. ibidem. Et si alias non admittenda, admittitur de voluntate Domini, ibidem num. 27. fol. 366. Tunc demum debet admitti si casus id requireret, ibidem nu. 28. fol. 366. Admittitur ex iusta causa iudicis arbitrio, ibid. num. 29. fol. 367. Tempus ad illam purgandam, p. 5. q. 14. nu. 1. fol. 368, per totum, vide lit. T. in verbo Tempus. An sit admittenda post interpellationem factam à Domino pro releuio, distinguitur, par. 5. q. 15. num. 1. fol. 371. Admittitur ex iusta causa iudicis arbitrio, etiam post interpellationem ex equitate, ibidem num. 3. fol. 371. Admittitur etiã usque ad liis contextationem, & usq; ad sententiam exclusiue, ibid. num. 6. Debet admitti quousque non fuerit facta realis exequutio, ibid. nu. 8. fol. 372.

Moram in non petendo inuestituram fuisse purgatam post triennium proponitur, par. 5. q. 13. nu. 18. fol. 365.

Morbi nonnulli intrã longum tempus mortem inferunt, & refutatio facta ab huiusmodi morbofis fraudulenta est, p. 4. q. 18. n. 28. fol. 269.

Morbofus, quinam dicitur, p. 4. q. 18. nu. 15. fol. 267.

Mors in materia releuij intelligitur de naturali, non autem de ciuili, p. 1. q. 16. nu. 1. fol. 49. & num. 7. & 9. fol. 50. Ciuilis equipollet naturali in aliquibus, & equiparantur, ibidem num. 8. fol. 49. & 50. Interminata à iure Canonico, intelligitur de excommunicatione, ibidem nu. 4. fol. 49. Et si de naturali intelligenda sit, tamen si dicto casu nullum sortiatur effectum, tunc de ciuili est intelligenda, ut aliquem sortiatur effectum, ibidem nu. 6. fol. 50. In veteri testamento intelligitur de morte aeterna, ibidem num. 12. In materia successionis in Feudo, intelligenda est de naturali, ibidem nu. 14. fol. 51. Aliquando ex multi presumitur, & casus referuntur, p. 1. q. 24. nu. 1. fol. 66. In materia stricta de naturali, & verè probata est intelligenda,

ibidem num. 6. Intelligitur de ciuili in casibus expressis, ampliatur, & limitatur, ibidem nu. 7. fol. 67. Presumpta an habeat locum in releuio, ibidem num. 8. & concordatur, ibidem num. 14. Certa esse debet, & omnia concurrere debent, ad hoc ut currat tempus petenda inuestitura, ibid. nu. 9. fol. 67. Presumpta presumptione iuris, & de iure facit deberi releuium, ibid. nu. 14. & 15. fol. 67. Presumpta iuris tantum facit deberi releuium, sed data probatione in contrarium, repetitur releuium solutum, ibidem num. 16. fol. 68. Presumpta est intelligenda sub naturali, ibid. num. 17. fol. 68. Filij facit perturbare ordinem naturae, & vota parentum interdicuntur, p. 4. q. 16. n. 4. fol. 257. Intra viginti dies superueniens, cur faciat presummi fraudulentam refutationem factam ab infirmo, p. 4. q. 18. n. 27. fol. 269. Semper praeculis habenda est moraliter, & ideo si euenerit intrã quatragesima dies ex nouo accidenti non existente, nec praefixo tempore refutationis, releuium non debetur, par. 4. q. 21. nu. 2. fol. 173. Ut faciat actum fraudulentum, debet intelligi de illa, qua prouenit ex infirmitate, existente tempore actus, ibidem nu. 10. fol. 274. Refutantis sequuta intra 40. dies facit presumi fraudulentam refutationem, p. 4. q. 23. num. 3. fol. 279. Vassalli, scientia mortis, & lapsus temporis à die scientia mortis, requiritur ad hoc, ut debeatur duplicatum releuij, p. 5. q. 28. nu. 14. fol. 408.

Mortis scientia concludenter probari debet per Dominum, p. 1. q. 24. n. 10. fol. 67. Et requiritur ad hoc ut labatur annus, par. 5. q. 28. nu. 14. fol. 408. Presumpta anno elapso, vassallus contemnens Dominum, & non petens inuestituram, soluet duplicatum releuium, p. 1. q. 24. num. 19. fol. 68.

Ob Mortem refutantis possessoris feudi, fructus deueniunt ad refutarium, p. 4. q. 13. nu. 3. fol. 245. Ob mortem soceri, vide in verbo Maritus.

Morte Baronis denunciata si successor non presentat listam, tunc Regia Camera committit informationem capiendam de fructibus feudi, secus autem si presentaret listam par. 5.

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

par. 5. quaest. 32. num. 3. fol. 422.
 Mortes vassallorum quot sunt, tot anni cur-
 rere debent, ex vna Doctorum sententia,
 sed non reiecta contraria, p. 5. q. 25. nu. 3.
 fol. 499.
 Mulier non tenetur soluere releuium de Feudo
 assecurato pro doto, & antefato, ob mortem
 viri, p. 4. q. 12. num. 31. fol. 243. vbi ad-
 uertas, quod dictio, Hec tandem, vult di-
 cere, Nec tandem, & allegatio Petri de
 Gregorio vult dicere p. 8. q. 16. tit. de iure
 releuij nu. 4. vide in verbo Femina.
 Mutuans pecuniam pro refectione domus, ce-
 terisq; expensis priuilegiatis, est iudican-
 dus anterior, par. 3. q. 15. nu. 5. fol. 179,
 Vt soluatur fisco subintrat in locum fisci
 ibid. num. 5. Pecuniam fisco, vt illi sol-
 uatur, debet pecunia mutuata esse soluta in
 effectu fisco, ibidem num. 8. Pro soluendo
 releuio debet mutuare vinculate, ibidem
 num. 10.
 Mutuanti pecuniam pro releuio, statim satisf-
 fieri debet super Feudo, saluis iuribus liti-
 gantis mutuatarij, contra alterum litigan-
 tem, quatenus teneretur ad releuium, ibid.
 num. 9. fol. 180.

N

Natura, & qualitas rei concessae, est
 attendenda in feudalibus concessioni-
 bus, p. 3. q. 3. n. 6. fol. 193. Functionum
 fiscalium est burgenatica, ibidem num. 8.
 f. 194. Feudi dicitur alterari per pactu,
 & prouidentiam, & alteram naturam
 assumere ex pacto ex prouidentia, par. 4. q.
 26. nu. 38. fol. 288.
 Naturalis mors equipollet ciuili, p. 1. q. 16.
 nu. 8. fol. 50. Annus quis sit, & quando
 incipiat, p. 1. q. 21. n. 2. f. 59. Possessio
 usufructuarij, eo mortuo extincta est, &
 ipso iure coniungitur cum ciuili, quam ha-
 bet proprietarius, p. 4. q. 13. n. 8. fol. 245.
 Necessitatis causa pro soluendo releuio Baro-
 nes, fenerantur pecuniam, p. 3. q. 15. nu. 1.
 fol. 178.
 Negligentia Officialium Regis in non exi-
 gendo releuia a Pralatis, non prodest Eccle-
 sia, p. 4. q. 28. n. 25. fol. 296.

Nix recollecta in Feudo, an sit fructus Feuda-
 lis, p. 2. q. 17. nu. 3. fol. 128. & ibi an de
 ea debeat releuium.
 Nihil videtur actum, cum aliquid superest
 agendum, p. 3. q. 11. nu. 9. fol. 161.
 Nobilitas Baronis Feudi cum vassallis cau-
 satur, quia dominatur hominibus, qui sunt
 nobilissima creatura, p. 4. q. 35. n. 2. fol. 319.
 Notarius celebrans contractum refutationis
 in Regno Sicilia, intra annum tenetur Re-
 gia Curia notificare illum, p. 4. q. 15. n. 35.
 fol. 255.
 Nominatio Camera reseruata fuit concessa
 Baronibus Regni Neapolitano, ob onera
 seruitiorum, p. 2. q. 2. nu. 13. fol. 73.
 Nototius infamis, non potest dici infamis
 ante sententiam, ad hoc vt in specie priue-
 tur feudali dignitate par. 4. q. 35. nu. 15.
 fol. 320.
 Nouus successor non potest molestari pro re-
 leuio super feudo remissuè, p. 1. q. 6. nu. 9.
 fol. 17. Concessione Feudi deuoluti, non
 tenetur soluere releuium non soluta, p. 3. q. 4.
 nu. 3. fol. 196. Nec releuium debitum in
 pluribus annis, & non solutum, par. 4. q. 4.
 nu. 9. fol. 197. Successor in Feudo, an
 teneatur soluere releuia non soluta per suos
 praedecessores, p. 4. q. 25. nu. 1. fol. 283. &
 affirmatur, ibidem num. 4. Successor an
 teneatur soluere census praeteritos, & quid
 in emphiteuta Reipublica, & priuati, ibid.
 num. 3. Successor in emphiteusi tenetur
 soluere laudimia praeterita non soluta, ibid.
 num. 5. Emphiteuta soluens laudimia
 praeterita non soluta, debet sibi cedi facere
 actionem contra suos authores venditores,
 ibidem num. 9. Successor in Feudo tene-
 tur soluere seruitia praestita, non praestita
 per suos praedecessores, ibid. nu. 10. Suc-
 cessor an teneatur soluere seruitia, canonem,
 tributa, decimas, ceteraq; onera non soluta
 remissuè, ibidem num. 11.
 Nullis recollectis fructibus, Andr. de Ifern.
 dicens releuium esse medietatem fructuum
 illius anni, quo Feudatarius moritur, de-
 bet legi, vnus anni, par. 1. q. 21. num. 2.
 fol. 59.

S

Obe-

Obedientia vassalli, post seruitium præstitum, etiam diminuta, arguit remissam poenam, p. 3. q. 11. n. 46. fol. 165.
 Obedire incipiens Domino presumitur, quod in residuo seruiet, nisi impeditur, ibidem n. 33. fol. 164. Obedire quis non dicitur quando aliquid superest agendum, par. 3. q. 23. nu. 8. fol. 292.
 Oblatio releuij sufficit, quia onus est fisci illud exigere, & ponderantur verba constitutionis post mortem, par. 1. q. 12. num. 15. fol. 33.
 Octavius Baromasarius Praeceptor Aulhoris, laudatur, p. 1. q. 1. num. 12. fol. 4. Eius distinctio refertur, quando currat tempus petenda inuestitura à die mortis, vel sciencia, p. 1. q. 22. nu. 10. fol. 62. Eius opinio de releuio non soluendo ex feudo ex parte, & providentia, refertur, par. 4. q. 26. nu. 24. fol. 288.
 Oleum in solutione releuij, an sit considerandum, distinguitur, p. 4. q. 1. n. 11. fol. 186. Præsumitur ex oliuis Baronis venit in solutione releuij considerandum, p. 4. q. 1. nu. 13. fol. 186. Quod soluitur Baroni pro molituræ in suo Tappeto feudali, venit in solutione releuij, ibidem nu. 14.
 Oliua est in fructu, & ideo releuium debetur, & decima si venditur, ibid. nu. 12.
 Omnes tempus regulariter presumitur continuuum, p. 1. q. 23. num. 3. fol. 64. Omnis contractus celebratus super Feudo cum immediate successuro, resoluatur in refutationem, p. 4. q. 14. nu. 5. fol. 250. quis si fraudulenter debetur releuium, p. 4. q. 27. nu. 2. fol. 323.
 Opera realia sequuntur rem, p. 1. q. 7. nu. 22. fol. 22. Deducenda sunt regulariter, p. 1. q. 13. nu. 3. fol. 36. De releuio, p. 2. q. 14. nu. 1. fol. 114. Feudi quaedam sunt intrinseca propter feudum, par. 2. q. 13. n. 17. fol. 120. Debita ex fructibus dupliciter considerantur in releuio, p. 4. q. 10. nu. 24. fol. 232. Debita pro iure fructuum habendo spectant ad illum, qui tenetur adimplere voluntatem defuncti, ibid. num. 25.

Debita pro iure percipiendi fructus iam habito spectant ad legatarium, ibidem nu. 26. fol. 233. Vt non debeantur semper quis debet interpretari, p. 4. q. 26. nu. 42. fol. 289. Prius debent deduci de Feudo, & deinde releuium debetur, de quo superest, p. 1. q. 13. n. 24. fol. 39. Reiecta contraria sententia, de qua ibidem nu. 12. fol. 37. Dua imponi non debent, p. 5. q. 25. n. 13. fol. 401. Feudi aut deducantur de releuio, adeo illud minuant, vel non, vide lata p. 1. q. 13. fol. 36. Non esse deducenda suadet, ibid. num. 12. & decisio refertur, ibid. fol. 37. & hoc seruatur in Regno nostro, ut non deducantur cum omnia aliena cedant primogenito, ibidem nu. 25. in fine fol. 39. Non deducuntur in solutione laudationis, ibid. nu. 22. fol. 39.
 Onus releuij bodie est inustum feudo à censu post mortem, p. 1. q. 7. n. 21. & 30. fol. 22. & 24. Debetur ex perceptione fructuum p. 1. q. 13. in allegat. incip. ill. S. 3. fol. 43. Spectat ad heredem, non autem ad emptorem, ibid. S. 2. fol. 41. Impositum respectu fructuum, augetur, & diminuitur, auctis, vel diminutis fructibus, p. 2. q. 6. nu. 17. fol. 91. Ad hoc ordinarie non deducitur de releuio pro illo anno, & decisio refertur, p. 2. q. 14. n. 15. fol. 115. Prius debitum, prius debet exigi à fisco, reiecto onere posterioris debito, p. 2. q. 16. n. 19. fol. 126. Reale transit in concessionarium etiam nulla facta illius mentione, p. 3. q. 4. nu. 5. fol. 139. Probandi releuium esse solutum, incumbit Domino, an vassallo, p. 3. q. 13. nu. 1. & nu. 7. fol. 170. Probandi solutionem incumbit debitori, non autem creditari, ibid. nu. 6. & 8. Impositum persona ratione fructuum, ille tenetur soluere, qui percipit fructus, p. 4. q. 13. nu. 17. fol. 247. Impositum persona ratione rei, vel occasione rei, tenetur ille soluere, qui fructus percipit, ibid. num. 18. Impositum super Feudo refutato cõtemplatione matrimonij, excomputatur in solutione releuij, & decisio refertur, par. 4. q. 13. nu. 14. fol. 252. Probandi solutionem releuij contra Ecclesiam, spectat ad fiscum, non aut ad Ecclesiam, p. 4. q. 28. n. 57. f. 295.

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR:

Opinio Accursii dicentis dominium rei dotalis esse translatum in maritum, non ab omnibus recipitur, p. 4. q. 11. nu. 6. fol. 235. **Andr. de Isern.** dicentis releuium deberi ob mortem resutatarij, contra Frecciam vera est, p. 4. q. 16. nu. 28. fol. 260. **Menochij** dicentis ob canonis prateriti receptionem induci remissionem poena, non recipitur, p. 5. q. 10. nu. 5. fol. 256. **Doctorem**, quod in priuatione Feudi requiratur sententia est magis attendenda, p. 5. q. 3. nu. 8. fol. 334. **Rosentalis** dicentis tempus petende inuestiturae in feudo ex pacto currere a die adeptae possessionis, & cadit sub opinione Frecciae, & aliorum, p. 5. q. 30. num. 11. fol. 417. **Ludolphi Schraderei**, & aliorum dicentium a die adita hereditatis cadit sub opinione Fracciae, ibidem num. 12. fol. 417. vide litera S. in verbo sententia Auctoris, & aliorum.

Oppidum Thori antiqui dominatus Familiae Gallucciorum, est Feudum Longobardum, p. 5. q. 11. n. 1. fol. 358. **Aquaueiliae antiquissimi** dominatus Capanorum, est Feudum Longobardum, ibidem nu. 2.

Opposita compensatione, & elapso anno, non habet locum duplicatum releuium, p. 2. q. 4. nu. 12. fol. 80.

Origo materie repetenda est in qualibet tractatu, p. 1. q. 1. n. 1. fol. 2. **Releuij** facit eius actionem iudicandam stricti iuris, p. 3. q. 4. n. 5. fol. 139.

P

PASUM, quod transferatur dominium, debet adesse in venditione fructuum, nec alienatio ad longum tempus, p. 4. q. 6. in alleg. incip. In anno n. 7. fol. 209.

Pars, parte fructuum percepta, vel paucis, tunc de perceptis soluenda est medietas pro releuio, & decisiones referuntur, p. 2. q. 5. n. 11. fol. 83. **Feudi pars** dicuntur augmenta constituta in Feudo, p. 2. q. 9. n. 20. fol. 102. **Releuij pars** recepta, arguit receptionem totius, si fiscus habuerit bona vassalli in posse sui, p. 2. q. 6. n. 21. fol. 145. **Parte releuij soluta** intra legitimum tempus, eoque elapso nec integro soluto releuio, an duplicatum

releuium debeat, p. 3. q. 11. nu. 1. fol. 161. & n. 10. fol. 162. **Canonis soluta**, & elapso tempore, emphiteuta non liberatur a caducitate, ibidem num. 10. fol. 161. **Quae sententia rejicitur in releuio**, ibidem num. 57. fol. 167. **Partis solutio** non liberat quem a poena incurfa ob totum non solutum, ibidem nu. 5. fol. 161. **Non impedit**, quin totum pignus non vendatur, ibidem num. 6. **Non sufficit** propter euitandam poenam, ibidem num. 11. **Sufficit tandem** ad euitandam poenam extraordinariam, ibidem n. 17. fol. 162. **Partis agnitio**, arguit agnitionem totius, par. 3. q. 12. fol. 168. **Partis solutione** non obstante fiscus potest agere ad residuum, ibid. num. 14. **Pars modica deficiens** releuio, non facit dignum vassallum tota poena, idem si esset minima pars, p. 3. q. 11. n. 40. & num. 50. fol. 165. & 166. **Releuij pars** non soluta, vassallo adhuc condemnato, debet imputari in quantitate poene duplicati releuij, ibid. n. 42. fol. 165. **Pars releuij non soluta**, & elapso tempore legitimo, an faciat praesumi totum releuium esse solutum, proponitur, p. 3. q. 12. num. 1. fol. 167. **Parte soluta**, fiscus si habuerit in sui posse bona debitoris, praesumitur sibi de toto satisfecisse, ibid. nu. 7. fol. 168. **Aliqua bonorum debitoris ad fiscum peruenta**, praesumitur sibi de toto satisfecisse, si pars aliqua eius crediti appareret soluta, par. 3. q. 13. n. 9. fol. 168. **Pars Feudi defecta in persona vnius** confuedatarij, ad crescit alteri parti, non autem personae alterius confuedatarij, p. 4. q. 29. n. 4. fol. 298. **Parte feudi negata vassallus**, amittit totum Feudum in Regno Sicilia, p. 5. q. 31. num. 10. fol. 423. **Parte Ciuitatis delinquente in dominum**, altera vero non, Feudum non amittitur, p. 5. q. 12. n. 3. fol. 361.

Paragium, & vita militia in nonnullis equiparantur, p. 2. q. 15. nu. 1. & 21. f. 118. **Solutum in anno debiti releuij**, an minuat illud, ibidem num. 2. fol. 119. **Debetur feminis loco portionis hereditariae**, & sic legitima, ex sententia Camerarii, qua declaratur, p. 2. q. 15. n. 5. fol. 118. & n. 17. 15. & 16. fol. 120. **Eandem** habet natura

I N D E X . E O R V M

- turam cum legitima; secundum unam opinionem, ibidem nu. 7. fol. 119. Debetur deductis oneribus, ibid. nu. 8. Ex feudilibus successit loco portionis feudi, à qua femina propter Constitutionem Regni sunt exclusæ, ibidem nu. 14. fol. 120. Debetur super valore Feudi, sed vita militia super fructibus, ibidem nu. 25. fol. 121. Eius fructus ex fructus legitima eodem iure debentur, p. 2. q. 15. nu. 9. fol. 119.*
- Passauienses solvunt releuium, p. 1. q. 2. n. 7. fol. 8. vide in verbo In.**
- Pater dotans filiam de Feudo tenetur solvere releuium de Feudo prædicto, reuerso ad ipsum ob mortem filia prædicta dotata, nullis extantibus filijs, & refertur deciso, p. 4. q. 12. num. 21. fol. 242. Refutans dicitur venire ad Feudum refutatum ob mortem filij, contra eius votum, & præter naturam ordinem, p. 4. q. 16. nu. 9. fol. 258. Refutans succedit filio refutato, ut heres, & ideo releuium soluet, ibid. n. 23. f. 260. Nō autem auus succedit filio in Feudo ipsi refutato ab auo, ob mortem filij prædicti refutato, ibid. nu. 36. fol. 261. Non succedit filio refutato, quando refutatio esset facta omnino, sed succedit collateralis, vel alius proximior, ibid. num. 43. fol. 262. Succedens filia femina refutataria soluit releuium ob illius mortem, & deciso refertur ibid. num. 49. Patre, & filio morientibus intra annum petenda inuestitura, & succedente nepote, an duo releuia soluenda sint, & refoluitur negatiue, p. 5. q. 25. nu. 2. & 5. fol. 399.**
- Patritij, & plebei apponuntur custodes in passibus ducentibus Neapolim, & in eius portis pro peste propulsanda, p. 5. q. 33. n. 2. fol. 425.**
- Pensio augetur auctis fructibus, quod declaratur iuxta ratam augmenti ex tempore facti, p. 2. q. 8. nu. 3. fol. 98. Non augetur aucto fundo ex industria vassalli, vel coloni, vel emphyteuta, p. 2. q. 9. nu. 3. & 6. fol. 100. Pensionis receptio arguit, quod Dominus remisit penam caducitatis, p. 3. q. 6. nu. 11. fol. 144.**
- Perceptores Prouinciarum hodie denunciāt Regiæ Curia mortem Baronis successisse in illa Prouincia, nec tenentur accedere ad locum mortis, p. 1. q. 12. nu. 22. fol. 35. & denunciant ad finem prouidendi super releuio, p. 5. q. 32. nu. 2. fol. 422.**
- Periculum, & damnum debet considerari in constitutione census, p. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix nu. 19. fol. 305.**
- Peltis in Regno Sicilia ultra pharum de anno 1624. & 1625. crassata fuit, p. 5. q. 33. nu. 1. fol. 425. An excuset vassallum à lapsu temporis non petita inuestitura, ibidem nu. 7. & affirmatur ibidem num. 9. fol. 426. In loco vassalli ipsum impediens accedere ad locum Domini, excuset illum à lapsu temporis, ibidem num. 10. fol. 427. Ut excuset, sufficit ut commercium sit impeditum, reiecta Io. Scheneid. sententia de vehementi, vel parua peste, ibid. num. 13. fol. 427. In loco Domini excusat vassallum accedere, ibid. num. 14. Impedimentum semper militat, suè in loco Domini, suè vassalli, ibid. nu. 22. fol. 428. Pesti infectus, non dicitur infirmus, par. 4. q. 19. nu. 13. fol. 271.**
- Petens inuestituram dicitur actor, p. 5. q. 31. nu. 7. fol. 419.**
- Petere inuestituram ille dicitur, qui super petitione insistit, p. 5. q. 23. num. 3. fol. 392. Petita inuestitura intelliguntur petita, & omnia oblata, ad qua de iure vassallus tenetur, ibid. nu. 20. fol. 294.**
- Petitio inuestitura continet honorem vassalli, ideo tempus ad illam prorogari non debet, sine consensu vassalli, sicut nec vassallus in præiudicium Domini, p. 5. q. 27. n. 7. f. 405. De petitione inuestitura, per multa apud Schraderum, ibid. num. 32. fol. 396.**
- Petrus Antonius Carauita Regius Cōsiliarius comendatur, p. 1. q. 13. sub nu. 24. fol. 39. Petri de Gregorio, & Nicolai Intriglioli sententia de seruitio indeterminato debendo ex Feudo aucto, vel diminuto, declaratur, p. 2. q. 7. n. 8. 9. & 10. fol. 96.**
- Pœna caducitatis compensatur cum credito liquido emphyteuta, p. 2. q. 4. nu. 8. fol. 79. Caducitatis præsumitur remissa à Domino per receptionem canonis Feudalis præteriti ex opinione Menochij, par. 5. q. 10. num. 5. fol. 356. Cōventionalis ex defectu cuius**

com-

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR:

committitur quoad omnes, p. 3. q. 11. n. 1. fol. 166. Contumacia accusationum, & liquidationum, continetur sub indultu generali remittente pœnas pecuniarias, p. 5. q. 5. nu. 4. fol. 341. Caducitatis intelligitur remissa etiam si Dominus denunciauerit vassallo, ut veniat ad petendam inuestituram, p. 5. q. 19. nu. 7. fol. 353. Caducitatis intelligitur remissa, si Dominus post poenam commissam receperit canonem ab emphiteuta, p. 5. q. 6. num. 12. fol. 345. Duplicati releuij imponitur illi, qui nullum releuium soluit, p. 3. q. 11. nu. 21. f. 163. Debet commensurari delicto, ibid. nu. 35. fol. 164. Duplicati releuij non habet locum, si post illam Dominus receperit partem aliquam de simplici releuio, ibidem nu. 52. fol. 166. Duplicati releuij non probatur per extraiudicialem, par. 3. q. 13. num. 22. fol. 172. Duplicati releuij probatur per violentissimas probationes, non autem leues ibidem num. 23. Intelligitur remissa per canonem receptum à Domino post poenam commissam, p. 5. q. 10. nu. 1. fol. 155. ubi distinguitur late, & num. 2. Affirmatur illam esse remissam, ibid. n. 5. fol. 356. & nu. 6. ibidem. Non intelligitur remissa, si cum protestatione Dominus receperit canonem, ex opinione nonnullorum, ibid. n. 7. fol. 356. Contraria recipitur, ut intelligatur remissa, ibidem nu. 8. fol. 356. Intelligitur remissa, si canon fructus receptus sit à Domino post poenam commissam, absq; protestatione, ibid. nu. 9. fol. 356. Contraria refertur sententia, ibidem num. 10. fol. 357. & distinguitur ibidem, & num. sequentibus. Duplicati releuij intelligitur remissa ob indultu generale remittens omnes, & quascumq; pœnas pecuniarias, p. 5. q. 5. n. 1. fol. 341. Duplicati releuij comprehenditur sub nomine pœnae pecuniariae, ibid. nu. 2. Comprehenditur sub indultu generali, & refertur deciso Sac. Conf. ibid. num. 5. Incorporata fisco non comprehenditur sub indultu generali, ibid. num. 6. fol. 342. Secus si id fuerit expressum, quia continetur, ibid. n. 8. fol. 342. Assignata fisco, vel alteri, vel alio modo cauta, de illa non comprehenditur sub indultu ge-

nerali, ibidem num. 9. Delegata à fisco alteri, non comprehenditur sub indultu generali, ibid. num. 10. Duplicati releuij, & sic caducitatis intelligitur remissa si Dominus denunciauerit vassallo, ut veniat ad petendam inuestituram, par. 5. q. 9. num. 7. fol. 353. An debeatur elapso tempore ad petendam inuestituram, quod forsan fuisset diminutum, vel purgatum à Domino, p. 5. q. 27. nu. 1. fol. 405. & num. 17. fol. 407. quod declara, ut ibi. Duplicati releuij ubi subrogata in locum amissionis feudi inferenda per sententiam, ideo debet, & ipsa per sententiam solui, ibid. nu. 19. fol. 335. & 336. Debetur ipso iure, quando in inuestitura esset ita cautum, ibidem nu. 35. fol. 338. Eius remissio inducitur ex quolibet actu, ex quo apparet voluntas Domini volentis remissionem, p. 5. q. 6. nu. 16. f. 345. Non soluentis releuium, non est trabenda ad illum, qui soluit partem, p. 3. q. 11. n. 22. fol. 163. & suadetur n. 25. ibidem. Vna eademq; ut irrogetur ob causam, tunc causa debet esse par, vel maior, quando non esset à iure expressa, ibidem n. 27. fol. 163. Ob rem non traditam, non committitur si res diminuta tradatur, ibid. nu. 29. f. 164. Amissionis feudi inducitur ob seruitia non praestita, si Dominus declarauerit voluntatem suam ad se feudum reuerti, par. 5. q. 3. nu. 4. fol. 333. Amissionis feudi censetur remissa, si post caducitatem, Dominus receperit à vassallo seruitia feudalia, & substatetur ex sententia Citramontanorum, & Ultramontanorum Feudistarum, p. 5. q. 6. nu. 9. fol. 334. vide infra in verbo Poenam duplicati. Ut intelligatur remissa debet statim post praestationem seruitij, petere inuestituram, par. 5. q. 6. num. 15. fol. 345. Amissionis feudi ob non petitam inuestituram intelligitur remissa, si post caducitatem Dominus receperit à vassallo seruitia feudalia ibidem num. 11. fol. 344. Imposita per verbum praesentis temporis, imponitur ipso iure, non autem per sententiam, ibidem num. 7. & 9. fol. 334. Imposita per verbum futuri subiunctiui temporis non semper importat ipso iure, adeo ut sententias excludat, ibidem nu. 9. fol. 334. In imponenda

- da pœna duplicati releuij, debemus interpretationem facere pro vassallo, ibid. n. 14. fol. 335. Imponenda in dubio debet imponi per sententiam, ibidem nu. 21. f. 336. Omnis pœna regulariter requirit sententiam, ibidem nu. 33. fol. 338. Pœna eadem mulctatur, qui non iuit ad Iudicem pro negotio, vel qui iuit, & recessit antequam negotium finiatur, p. 5. q. 23. num. 4. fol. 392. Presentantis listam defectiuam, & sic caducitas remissa est in Regno nostro, par. 5. q. 22. nu. 16. fol. 424. Pœnam remissam esse, vel non esse remissam ex coniecturis elicatur, p. 5. q. 10. nu. 18. fol. 358. Duplicati releuij non intelligi remissam in dubio, si ante eius solutionem Dominus receperit vassallum ad seruitia, vel de nouo illi inuestiuit, p. 5. q. 6. n. 1. fol. 343. affirmatur. Negatur cœferi remissam ob seruitia feudalia recepta post pœnam commissam, ex veriori sententia, ibidem num. 8. fol. 344. Sed ex sententia Feudistarum Citramontanorum, & Ultramontanorum cœsetur remissa pœna caducitatis, ibid. num. 9. vide supra pœna amissionis. Quando imponitur debemus interpretari pro vassallo, & requiratur sententia, par. 5. q. 3. num. 14. fol. 335.*
- Pœnæ condemnatoriæ actio tollitur spatio triginta annorum, p. 3. q. 7. num. 10. fol. 147. Non sunt multiplicanda feudataria, par. 5. q. 16. nu. 10. fol. 373.**
- Pix an sit fructus feudalis, & releuium debeatur de illa, p. 2. q. 17. n. 8. fol. 129.**
- Pignoratio caret faaude, & quando præsumitur, p. 4. q. 8. nu. 2. fol. 226: Facta de feudo ob fraudem releuij non obstat quin releuium debeatur, ibid. nu. 4. fol. 227.**
- Pignorato Feudo absq; fraude releuium soluitur à pignorante regulariter, ibid. num. 4. De facto soluitur à pignorataria feudi possessore, & fructuum perceptore, ibidem num. 6. Sed quando aliter est cautum, debetur ab illo, à quo cautam est, ibidem num. 5.**
- Pluralitas debet euitari, quando tractatur de lucro captando, p. 5. q. 25. nu. 10. fol. 400.**
- Possessio rei feudalis uti feudalis, & solutio releuij facit præsumi, quod res possessa sit feudalis, p. 3. q. 17. nu. 2. fol. 183. Legitima in allodium facit rem possessam præsumi allodiam, p. 4. q. 3. n. 12. fol. 194. Exigendi seruitium feudale non nocet, ubi qualitas feudalis non probatur, p. 4. q. 7. n. 17. fol. 225. Naturalis usufructuarij, eo mortuo, extincta est, & ipso iure coniungitur cum civili existente penes proprietarium, par. 4. q. 13. n. 8. fol. 245. Dum est penes tertium non potest assignari heredi, par. 4. q. 31. n. 4. fol. 305.**
- Possessione Feudi penes tertium existente, tunc succedens nõ soluens releuium simplex, nec tenetur ad duplicatum, p. 4. q. 32. nu. 8. fol. 305. Penes tertium existente, releuium soluitur à successore, sed postea successor exigit à possessore, casu quo feudum penes ipsum remaneret, ibidem num. 21. fol. 307.**
- Possessor Feudi dotalis tenetur soluere releuium in suis casibus, p. 4. q. 12. num. 30. fol. 243. Soluet releuium de Fructibus Feudi possessi, non autem tenetur successor in Feudo non habente possessionem, p. 4. q. 32. nu. 7. fol. 305.**
- Potestas ingrediendi feudum propria auctoritate, super cuius fructibus facta fuit venditio, non exercetur propria auctoritate dissentiente debitore, p. 4. q. 6. in alleg. incip. In causa nu. 33. fol. 220. Capiendi census manu propria, non constituit usumfructum, ibid. n. 38. fol. 221.**
- Prauidicium fisci, & vassalli consideratur, vassallo nolente uti gratia concessa, quod feuda donata habeantur, ut antiqua, p. 3. q. 16. nu. 8. fol. 181.**
- Prelatus succedens alteri Prelato in Ecclesia possidente feuda non tenetur soluere releuium ob mortem Prelati, p. 4. q. 28. n. 1. fol. 294. Non est Dominus feudorum Ecclesia, sed tantum administrator, ibid. nu. 3. fol. 293. Soluit releuium ob mortem alterius Prelati si tale pactum esset appositum in inuestitura, ibidem n. 6. fol. 294. Succedens in Ecclesia tenetur soluere releuium, si Prelatus predecessor soluisset, & post solutionem essent effluxi quatragesima anni, ibidem num. 10. Soluens releuium, & se protestatus non præiudicat Ecclesie, ibidem n. 14. fol. 295.**

Debet

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

Debet soluere releuium, si eius praedecessores soluissem, non obstante, quod praedecessor immediatus suus non soluisset, ibid. num. 17. fol. 195. Non prauidicat Ecclesia soluit releuium, ibidem n. 19. Soluit releuium si adesset consuetudo vicinorum, ibidem n. 21. fol. 296. Vel quando adesset consuetudo in Regno illo, ubi feudum est petitiu ibid. n. 22. Et si immunis a solutione releuij non liberatur a praestatione iuramenti, assurance, & homagij nomine Ecclesie, ibi. n. 23. f. 196. Possidens feuda, siue ex propria persona, siue nomine Ecclesie, dicitur viuere iure laicorum, quoad feuda ipsa, ibid. n. 24.

Prelato mortuo intra annum petenda inuestitura, & soluendi releuium, & nec petita inuestitura, nec soluto releuio, Ecclesia exculatur a duplicato releuio, p. 4. q. 34. nu. 8. fol. 316. ad n. 12. sed contrarium recipitur ibid. n. 13. Negante soluere releuium, & Rege existente in possessione exigendi, tunc Curia Regis manutenenda est in possessione per iuris remedia, p. 4. q. 28. n. 18. fol. 196.

Precriptio in feodalibus est correlatiua, p. 3. q. 7. n. 2. fol. 146. Ut currat contra releuium, requiritur quod actio sit interdicta, ibid. n. 16. fol. 148. Non currit quando casus petendi releuium non euenierit, p. 3. q. 8. n. 22. fol. 151. A seruitijs feodalibus non currit, nisi requisitio Domini interuenerit, ibid. nu. 25. fol. 152. Est odiosa, & ideo Dominus manutenendus est in possessione exigendi seruitia, p. 3. q. 9. n. 6. fol. 155. Contra actionem releuij operatur tantum contra casum intentatum, non autem contra alios casus futuros, ibid. n. 32. fol. 153. Non currit vacante Ecclesia, vel Imperio, p. 4. q. 34. n. 12. fol. 315. & n. 15. ibid. Contraria opus est contra priuatum, quando ipse, & Ecclesia possident pro diuiso, p. 5. q. 19. n. 19. f. 384. Prescribentis, & prescripti scientia requiritur in praescriptione, p. 2. q. 1. n. 8. f. 70.

Praetatio sufficit si facta est Reg. Cam. Sum. in Regno nostro, vel alteri habenti mandatum generale, vel apertum a Domino, ibid. n. 9.

Praetans seruitium diminutis non est puniendus ut infidelis, p. 3. q. 11. n. 31. f. 164.

Praesumptio an releuium sit solutum, est contra vassallum in fauorem fisci non esse solu-

ti, p. 3. q. 6. n. 2. fol. 147. **Quod** & quos sint ex quibus releuium praesumitur esse solutum remissum, ibid. n. 22. fol. 145. Ignorantia cessat ex geminatis inuestituris, p. 5. q. 7. n. 10. fol. 347.

Praetendens libertatem a tributis ratione sanguinis, vel priuilegij, nisi doceat de priuilegio incontinenti, non est manutenendus in possessione, p. 3. q. 8. n. 5. fol. 154.

Pretium fructuum ut taxetur in releuio capitulari informatio per tres annos praecedentes de valore in arca, vel vindemia, vel tempore pressure in tappetis, p. 2. q. 13. n. 6. f. 111.

Primogenitus solus, non autem secundogenitus soluit releuium, par. 1. q. 6. n. 10. fol. 17. Solus debet soluere omnes paragij, nec illud deducere de releuio, p. 2. q. 15. n. 35. f. 122. Solus onera feudi debet sentire, quia ipse solus sentit honores, p. 2. q. 14. n. 17. f. 116.

Princeps ex homo, & a quo debet admittere vassallum non contumacem, & se submittere obedientiam, par. 5. q. 13. n. 11. f. 364. Debet esse clemens erga vassallos, non angustiano illos ad feudi amissionem, vel ad penam, ibid. nu. 13. Debet cum vassallis benigne agere, & non tanquam cum insectis ibid. n. 14. Non debet coangustare vassallos ex angustia temporis, ibid. n. 15. f. 369. Eius intentio est, ut filius gaudeat dignitate patris, idem in susceptione, p. 4. q. 16. n. 7. f. 257. Nunquam praesumitur sibi prauidicare circa releuij solutionem, p. 3. q. 10. n. 12. fol. 158.

Priuilegium per non usum non amittitur, p. 3. q. 8. n. 30. fol. 152. Allegans, & existens in quali possessione libertatis, non potest molestari pendente iudicio, p. 3. q. 9. n. 7. f. 254. Concessum minori prodest maiori existenti in cuius, & in indiuiduo cum ipso maiore, p. 5. q. 18. n. 18. fol. 384.

Probatio manifesta requiritur in causa amissionis feudi, non autem praesumptiua, par. 3. q. 6. nu. 4. fol. 144. Admittitur quando scriptura amissa requiritur ad probandam veritatem, p. 1. q. 15. n. 7. fol. 48.

Procurator soluens releuium liberat vassallum par. 5. quaest. 2. nu. 1. fol. 329. Quot sint Procuratores Regij fisci remissum, p. 2. q. 1. n. 13. fol. 70. Ad petendam inuestituram debet

I N D E X E O R V M

- debet habere mandatum speciale*, p. 5. q. 31. n. 1. fol. 420. *Debet esse idoneus, & si non esset idoneus, adhuc excusaretur vassallus*, *ibid.* n. 14. fol. 420. *Procuratorem non cogitur mittere vassallus, si impedimentum impediatur aequè Dominum, ac vassallū*, *ibid.* n. 16. fol. 421. *Ad petendam inuestituram mittere procuratorem vassallū excusatur ex loco infecto pestis*, p. 5. q. 31. n. 11 fol. 427.
- Prohibitus alienare feudum, prohibetur alienare fructus nondum perceptos**, p. 4. q. 6. in allegat. incip. *Felix* n. 19. fol. 205. *Vendere, vel obligare, potest se obligare actione personali ad fructus prestandos*, *ibid.* n. 21. fol. 206. *Acquirere usumfructum super feudo, non prohibetur acquirere comoditatē*, p. 4. q. 6. in alleg. incip. *In causa* n. 32. f. 219
- Procurator debet petere inuestituram per eius procuratorem**, p. 5. q. 31. n. 20. fol. 420.
- Promissio seruitiorum feudalium per mortem extinguitur**, p. 1. q. 4. n. 2. fol. 10.
- Pronomen suus, sua, suum, denotat dominium**, p. 4. q. 6. in alleg. incip. *in causa*, n. 13. fol. 216.
- Proprietarius non tenetur soluere releuium ob mortem usufructuarij**, p. 4. q. 11. n. 16. fol. 236. & q. 13. n. 1. fol. 244. *Ob mortem usufructuarij venit ad feudum iure reconsolidationis, non autem iure successionis*, p. 4. q. 13. n. 6. fol. 245. *Mortuo usufructuario non habet opus noua apprehensione*, *ibid.* n. 7. fol. 245. *Succedens in feudo alteri proprietario, releuium debetur a possessore feudi*, p. 4. q. 13. n. 26. fol. 248.
- Procuratio opus non est, quando impedimentum esset notorium in petenda inuestitura**, p. 5. q. 26. n. 11. fol. 403. *Siue impedimentum proueniret ex parte Domini, siue vassalli*, *ibid.* n. 13. *Pestis non est necessaria siue magna, siue parua pestis fuerit*, p. 5. q. 31. n. 15. 20. & 21. f. 427. & seq. *Dñi in receptione seruitiorum citra iura sua, an impediatur remissionem pœna*, p. 5. q. 8. n. 1. fol. 349. *Domini in receptione seruitij dupliciter potest considerari, & fieri*, *ibidem* n. 2. fol. 349. *Generaliter facta à Domino in receptione seruitij, vel renouatione inuestiturae, &c. non inducit pœna remissionem*. *Specialiter facta in receptione seruitij, vel renouatione inuestiturae, &c. non inducit pœna remissionem*, p. 5. q. 8. n. 4. & 5. fol. 349. *Generalis facta à Domino non impedit remissionem pœnae, ex sententia non nullorum Doctorum*, *ibid.* n. 6. & n. 10. fol. 349. & 350. *Specialis facta à Domino non impedit pœna remissionem, ex sententia aliorum, quæ probatur ratione*, *ibid.* n. 7. fol. 349. & n. 10. fol. 350. *Facta à Domino in receptione seruitij post pœnam commissam dicitur contraria facta, & declaratur*, *ibid.* n. 8. fol. 350. *Idem in emphiteuta ibidē* n. 9. *Facta in receptione seruitij post pœnam commissam, continet contrarietatem, nempe volo te habere vassallum ob seruitia recepta, & nolo te habere vassallum per priuationem reseruatam per protestationem*, *ibid.* nu. 13. *Domini tunc nocet vassallo soluenti, quando vassallus acquieuerit tali protestationi*, *ibid.* nu. 18. *Facta à Dño in receptione partis releuij, non liberat vassallum à pœna duplicati*, p. 3. q. 11. nu. 47. fol. 165.
- Prouentus iurisdictionis criminalis non veniunt considerandi in solutione releuij**, p. 4. q. 2. n. 2. fol. 189. *Et recipiunt extimationem*, *ibid.* n. 7. *Non communerantur inter introitus feudales*, *ibid.* n. 13. & 14. ubi diuisio refertur fol. 190. *Non sunt feudales, sed potius comoditates feudi*, *ibid.* n. 16. *Non proueniunt ex feudo, sed ex iure dicendi cum gladij potestate, ex labore, & industria officialis*, *ibid.* n. 17. *Prouentus, siue pœna, quæ exiguntur propter venationem quando quis contra banna venatur, dicitur fructus media iurisdictionis*, p. 4. q. 36. n. 4. fol. 322. *Quando afficiantur sunt fructus certi, & debetur de eis releuium*, *ibidē* num. 6.
- Prouinciæ Regni Neap. sunt quasi altera Regna magna, & distantes**, p. 5. q. 28. n. 2. fol. 409.
- Proximus pubertati non est restituendus aduersus non petitam inuestituram, contra Andr. de Ifern. cōcluditur**, p. 5. q. 21. n. 11. fol. 388. *Proximo pubertati, & doli capaci petenti inuestituram à Domino, currit annus ad soluendum releuium*, *ibid.* nu. 12. fol. 288.

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

fol. 288. Vide in verbo *Restitutio*, in verbo *Minor*, *Maior*, &c.

Pupillus hodie in Regno nostro soluit releuiū, prout maior ex generali decreto, p. 5. q. 18. n. 3. fol. 282. & n. 5. ibidem. vide in verbo *Minor*. Excusatur aliàs si non petijt inuestituram, p. 5. q. 21. n. 8. fol. 387.

Qualitas feudalis nunquam praesumitur nisi probetur, p. 1. q. 10. nu. 1. fol. 27. Praesumitur ex confessione facta in iudicio per possidentem, ibid. n. 4. Ex recognitione facta in feudum ex certa scientia, ibid. n. 5. fol. 28. Ex dispositione inter alias res feudales, ex certa scientia facta, ibi. n. 6. Ex possessione uti feudali, ibi. n. 7. Ex attestationibus, ibid. n. 8. & 11. f. 28. Feudalis, non autem assensus constituit rem feudalem, p. 4. q. 7. n. 15. fol. 225. Qualitas ad validitatem actus requirentis plura tempora, debet concurrere omni tempore, p. 4. q. 22. n. 10. f. 276. Qualitate feudali probata immixtus soluet releuium, p. 3. q. 5. n. 9. fol. 142.

Quantitas releuij diuersa est in Regno Sicilia ultra pharum, p. 1. q. 5. n. 13. & seq. fol. 14. In Regno nostro est uniformis, ibid. n. 16. fol. 15. Est medieta fructuū ibid. n. 17. Introitus Regalis ex releuiō ad quam summam ascendat in Regno nostro, par. 1. q. 5. nu. 18. fol. 15. Releuij, [qua percipitur à Rege in Regno nostro soluitur] pro salario permulctorum Officialium in Regno nostro, ac pro eorum stipendijs, par. 1. q. 5. n. 19. fol. 15. Parua solutione pro releuiō in Gallia, p. 2. q. 12. n. 1. fol. 110. *Quantitas* soluta pro releuiō, non deducitur ab hereditate, sed cedit damno primogeniti, & deciso refertur, p. 2. q. 14. nu. 14. fol. 115. Soluta pro recuperando feudo, ante omnia deducitur, p. 2. q. 15. n. 33. fol. 121. Debita in recognitionem dominij, debetur etiā nullis recollectis fructibus, p. 2. q. 5. nu. 16. fol. 83.

Quantitates debite creditoribus, deducenda sunt à releuiō, p. 1. q. 13. nu. 25. fol. 39. & in alleg. incip. Ill. D. Maria S. 1. fol. 45.

Quilibet res praesumitur allodialis, siue libe-

ra, p. 1. q. 10. n. 2. fol. 21.

Quod non extat, nec diuidi, nec rumpi potest, p. 2. q. 5. n. 8. fol. 82.

Quota fructuum debetur absq; deductione, p. 1. q. 13. n. 16. fol. 38. & p. 2. q. 15. nu. 26. fol. 121. Ex Feudo debita pro seruitio feudali, debetur etiam de augmento Feudi, p. 2. q. 6. n. 20. fol. 92.

R

Ratio cur vita militia est onus propter Feudum, non autem ex Feudo, plures ponuntur rationes, p. 2. q. 14. n. 12. fol. 115. Fraudandi releuium, consideratur legata, proprietate vni, & usufructu alteri, par. 4. q. 13. n. 16. fol. 246. Vincentij de Anna, dicentis, quod Dominium rei dotalis, praesumitur hora mortis intelligitur restitutum uxori, adducitur, p. 4. q. 11. n. 14. f. 236.

Receptio seruitij, vel pensionis facta per Tresaurarium generalem, vel alium Regis ministrum, an praedictet Regi circa releuium duplicatū, p. 5. q. 8. n. 20. fol. 251. Partis seruitij inducit remissionē poena, ibid. n. 22. fol. 252. Canonis feudalis à Dño facta post commissam poenam, an faciat illam remitti, p. 5. q. 10. n. 1. fol. 255. vide in verbo *Seruitium*, Pars, Canon.

Reconualecens quis sit, & qualiter considerendus in materia releuij, p. 4. q. 18. n. 30. fol. 269. Dicitur sanus ex sententia Aristotelis, ibid. n. 31. Et refutatio ab illo facta, non est praesumenda fraudulenta, ibid. nu. 32. fol. 269.

Redditus primi anni ex beneficio debentur iuxta taxam antiquam, non obstante, quod decreuerint, p. 2. q. 11. n. 6. fol. 107.

Reemens Feudum dicitur venire ad illud ex contractu, non autem ut heres, p. 4. q. 31. nu. 6. fol. 302.

Reemprio Feudi in casu solutionis releuij in duobus casibus consideratur, ibid. n. 1. f. 301

Refutatio fraudulenta quoad releuium, remanet valida quoad alia, p. 4. q. 15. n. 36. fol. 255. Facta per verbum omnino tollit de medio personam refutantis, & decisio refertur, ibid. nu. 46. fol. 262. Ut euitetur solutio releuij debet refutatio esse facta bona fide, sincere, & sine fraude, p. 4. q. 17. n. 1. fol. 363.

T

I N D E X E O R V M

fol. 363. *Fraudulenta praesumitur, si post refutationem refutans admisisset delictum dignum Feudi priuatione, ibid. n. 8. f. 264.* Praesumitur fraudulenta, si post refutationem refutans esse in possessione, vel non tradita possessione, & ideo releuium debetur, ibid. n. 10. fol. 264. *Omnium Feudorum praesumitur fraudulenta, p. 4. q. 18. n. 5. f. 266.* Facta in fraudem Fisci, vel Baronis, non excludit releuium, ibid. n. 6. Facta à valetudinario dupliciter consideratur ad hoc, ut sit fraudulenta releuij, vel non, ibid. n. 16. fol. 267. Facta à valetudinario tempore quo non imminabat periculum mortis, non praesumitur fraudulenta, ibid. n. 17. f. 268. *Contemplatione matrimonij de proximo contrahendi facta à sene, vel ab infirmo, facit cessare fraudem, eiusq; praesumptionem remissuè, ibid. n. 34. fol. 269.* Facta à febricitante, usq; ad vigesimum primū diem praesumitur fraudulenta, p. 4. q. 19. nu. 10. f. 271. Facta à laborante ex morbo diuturno, durante per annum, & morte, ex aliquo accidenti, intra dictum tēpus eueniente, si est facta propè dictum accidens, praesumitur fraudulenta, p. 4. q. 19. n. 11. f. 271. Facta tempore pestilentiae, quando dicatur fraudulenta, ibid. n. 12. & dicitur fraudulenta intra 40. dies, ibid. n. 14. Facta à vulnerato, praesumitur fraudulenta intra 30. dies, ibid. nu. 15. Intra tempus registrationis, dicitur esse in pendentī, & imperfecta, secus autem post registrationem, p. 4. q. 22. n. 3. fol. 276. Facta ab infirmo, dicitur fraudulenta, p. 4. q. 23. n. 2. f. 279. Non ex sola infirmitate, sed ex morte praesumitur fraudulenta, ibid. n. 6. Quod possit registrari intra 15. dies, ponderatur, ibid. n. 10. fol. 280. *Valeat si primo refutasset, (reseruato usufructu) & deinde in alio contractu refutasset usufructum, & proprietatem, ibid. n. 9. fol. 282.* Facta seruato usufructu, an valeat, remissuè, ibid. n. 11. fol. 282.

Refutationes Feudorum hodie registrantur in Reg. Cam. intra quindecim dies à die contractus, p. 4. q. 15. n. 18. fol. 253. Olim fiebant in fraudem fiscī de releuio, ibid. n. 9. fol. 251. Facta (reseruato usufructu)

usque ad tempore Frecciae non fuerunt habitae pro fraudulenti, & decisiones referuntur, p. 4. q. 24. nu. 1. & 2. fol. 281. Facta (reseruato usufructu) post tempore Frecciae usque ad tempora Io. Francisci de Ponte fuerunt aliter seruatae, ibid. n. 2. Possunt fieri contemplatione matrimonij, ibid. n. 7. *Refutarius unius Feudi, absq; causa soluit de illo releuium, p. 4. q. 15. nu. 15. fol. 252.* Omnium Feudorum soluit releuium, quādo refutatio facta fuit sine causa, ibid. n. 13. et 15. *Quando soluet releuium remissuè, p. 1. q. 7. n. 28. fol. 23.* Ob mortem refutantis, qui sibi usufructum seruauerat, soluet releuium, p. 4. q. 13. num. 2. fol. 244. Soluit releuium ob mortem refutantis, & quando, p. 4. q. 14. nu. 2. ubi distinguitur fol. 250. & nu. 4. ibid. *An habeat Feudum ex contractu, vel iure successōnis, consideratur, p. 4. q. 15. n. 3. f. 250.* Dicitur venire ad illud ex contractu, & ideo non soluit releuium, ibid. n. 4. fol. 251. *Extraneus olim non soluebat releuium ob mortem refutantis de Feudo refutato, ibid. num. 10.* *Immediatè successurus non soluit releuium de omnibus Feudis refutatis contemplatione matrimonij, ibid. n. 12. fol. 252.* Omnes ferè refutarij soluent releuium in Regno Siciliae, ibid. n. 33. fol. 255. *An soluet releuium ob mortem refutantis, quae intra tēpus suspectum euenerit, nulla infirmitatis existente suspitione, dubitatur, par. 4. q. 21. n. 1. fol. 273.* distinguitur ibid. n. 2. 3. & 4. *Refutans ob mortem refutarij, tenetur soluere releuium, p. 4. q. 11. num. 2. fol. 234.* Dicitur venire ad Feudum refutatum ob mortem filij, praeter naturae ordinem, & contra eius votum, p. 4. q. 16. num. 9. fol. 258. *Succedit filio refutario, & ideo soluit releuium, ibid. n. 23. fol. 260.* Soluit releuium ob mortem refutarij, & probatur ex auctoritatibus multorum, ibid. n. 18. fol. 259. & decisiones referuntur, ibid. n. 19. *Dicitur de nouo venire ad Feuda refutata, ibid. n. 24. & 29. fol. 260.* Dicitur succedere primo acquirenti, ob mortem refutarij, ibid. n. 32. fol. 261. *Succedens refutario tenetur ad debita medio tempore contracta per refutarium, & decisio referuntur,*

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

- fertur, ibid. n. 42. fol. 262. Succedit refutatario exclusis collateralibus, ibid. nu. 44. Non succedit refutatario quando refutatio facta est per verbum omnino, vel nihil sibi reseruans, sed succedit descendens collateralis, vel alius proximior, ibid. n. 45. Constitutus in infirmitate, siue leuis, siue graui si moriatur intra viginti dies à die refutationis praesumitur in fraudem refutasse, p. 4. q. 18. n. 25. fol. 268.*
- Regentes Regiam Cancellariam in refutationibus feudorum in Regno nostro non apponunt clausula, dummodo soluat releuium ob mortem refutantis, & refutarij, & quod ob delictum refutantis Feudum amittatur, p. 4. q. 15. n. 21 fol. 253. Inde in donationibus Feudorum, ibid. n. 22. vide in verbo clausula. Admittunt vassallum morosum ad soluendum releuium, dummodo per Curiam non fuisset actinctus, p. 5. q. 13. n. 23. fol. 265. & nu. 25. & 26. fol. 366.**
- Reges nostri non angustiant vassallos ad feudi amissionem, ex angustia temporis, p. 5. q. 1. n. 5. fol. 327. Nec attendunt angustiam temporis, ibid. n. 6. Francorum imitati sunt munificentiam Regum nostrorum in non angustiendo vassallus ex circumscriptione temporis, ob non petitam inuestituram ad feudi amissionem, ibid. nu. 8. Elapsò anno solutionis releuij capiunt possessionem in Feudi, illamq; retinent, suosq; fructus faciunt, quoad vassallus moram purgauerit, ibi. n. 9. Regis Neap. munificentia & benignitas, p. 5. q. 13. nu. 16. fol. 265.**
- Regia Cam. Sum. pro exigendis releuijs facit mittere Commissarios, p. 1. q. 12. n. 16. fol. 33. Solicita est in exactione releuiorum, p. 3. q. 8. n. 33. f. 153. In illa procedunt orlinatè omnia, & solutiones releuiorum, notantur, par. 1. q. 15. nu. 1. fol. 47. Hodie in registratione donationum Feudorum reseruato vsufructu reseruat fisco releuium soluendum tempore mortis refutantis, siue donantis, p. 5. q. 24. n. 4. fol. 281.**
- Registra probant solutionem releuij esse factà à Pralato, p. 4. q. 28. n. 20. fol. 295.**
- Registratio refutationis facta tempore infirmitatis, an valeat dubitatur, p. 4. q. 22. n. 1. 5. 6. & seq. fol. 276. & concluditur, quod sit valida, ibid. n. 7. ad 13.**
- Regnicolæ Neapolitani in magno numero militant pro Rege nostro in Belgio, apud Insubres, apud Imperium, & contra Mauros, & alibi, p. 5. q. 31. n. 2. fol. 419.**
- Regula Cancellariae de infirmis resignantibus non habet locum, quando resignatio fit ab infirmo, siue valetudinario, tempore, quo infirmitas non minabatur mortè, p. 4. q. 18. n. 18. f. 268. Cancellariae Iudicium de resignandis beneficijs ab infirmis, fuit intellecta generaliter de quacumq; infirmitate, ibid. n. 21. Non habet locum in reconualescentibus, ibid. n. 33. fol. 269.**
- Releuium de quibus feudis debeatur, In quibus locis. De causa, & tempore debendi. De quantitate liquidanda. In quibus casibus debetur. De qualitate, & natura. De actione ad releuium, & eius natura. De duplicato releuio, & de alijs ad materiam releuij.**
- Releuij vox barbara est, p. 1. q. 2. nu. 3. & quare dicatur à verbo releuare, ibi. n. 4. f. 2.**
- Releuium fuit incognitum apud compilatores consuetudinum feudatum, p. 1. q. 1. n. 2. f. 2. Est contra naturam, & regulas feudi, p. 1. q. 1. n. 4. fol. 2. & sub n. 13. fol. 4. In Regno Neap. per consuetudinem est introductum, p. 1. q. 1. n. 5. & 8. fol. 4. & 5. & ante constit. Regni post mortem, ibid. n. 10. & in alijs Europæ partibus, ibid. n. 9. fol. 4. In Regno Neap. fuit introductum per Francigenas in illud aduenientes, p. 1. q. 1. n. 7. f. 3. & sub n. 8. & ibid. defenditur Freccia ab impugnatione Borrelli. Solutur in Gallia & datur melior equus, aut bos in electione Domini, semper quod Feudum mutat manus, ibid. n. 8. fol. 3. De subfeudo quaternato, quando solui debeat Domino immediato, vel mediato indicatur, ibid. n. 11. f. 4 sed latius ponitur, p. 4. q. 33. per totà f. 308. Duplicatum ad imitationem Regni Siciliae ultra pharum, introductum est in Regno nostro, p. 1. q. 1. n. 16. f. 6. Tã simplex, quã duplicatum, non solum consuetudine, sed et ex pacto, & conuentione deberi potest, ibid. n. 18. fol. 5. & n. 23. fol. 6. Duplicatum in Belgio vassallus non soluit, sed amittit fructus, quoad moram purgauerit, ibid. n. 21 fol. 6. idem in Francia ibid. n. 20. In sui**

- substantia refertur per ius digestorum, sed sub alio nomine, nempe introitus, & declaratur, p. 1. q. 2. n. 1. fol. 7. De iure authenticorum sub nomine releuamenti fuit cognitum, ibid. n. 2.*
- Releuij effectus ponuntur, ibid. n. 5. f. 8. & q. 3 n. 1. fol. 9.*
- Releuium varijs nominibus in Europa partibus nominatur, ibid. n. 5. vsq; ad 10. fol. 8. Qua de causa debeatur, & que operetur, ita ex parte Domini, quam ex parte vassalli, p. 1. q. 3. n. 1. f. 9. Debetur propter signum recognitionis Domini in Dominu, ibid. n. 2. fol. 9. & q. 4. n. 1. fol. 10. ubi nonnulla ponuntur causa, & ratione debendi illud. Erat onus vassalli succedenti ob mortem sui predecessoris, ibid. n. 3. fol. 9. quod intelligitur ante tempora constitutionis post mortem, ut ibid. Releuium debetur ob renouationem promissionis seruitiorum facta a defuncto, p. 1. q. 4. n. 3. fol. 11. & ob renouationem iuramenti, ibid. nu. 4. & intratura feudi, ibid. n. 7. & ob renouationem veteris inuestitura, ibid. n. 9. Inter cetera iura Regalia ponitur, p. 3. q. 10. n. 11. fol. 158.*
- Releuij solutio in Regno nostro sufficit pro inuestitura, p. 1. q. 4. n. 10. fol. 11.*
- Releuium non debetur ob mortem Domini, p. 1. q. 4. n. 11. fol. 11.*
- Releuij descriptio, siue notatio ponitur, p. 1. q. 4. n. 13. fol. 12.*
- Releuium aliquando debetur pro Feudo nouo, ibid. n. 14.*
- Releuij quantitas quanta sit in diuersis Europa partibus. p. 1. q. 5. num. 1. & seq. fol. 13. Quantitas in Gallia est melior equus, aut bos ad electionem Domini, p. 1. q. 5. n. 2. f. 13.*
- Releuium soluitur in Gallia pro Feudis, vulgo Cburmied, p. 1. q. 5. nu. 3. fol. 13. Soluitur in Gallia toties quoties Feudum mutat manus Domini, ibid. n. 4. In Gallia non debetur propter venditionem, vel successionem directam Feudi, ibid. n. 5. Soluitur in Ducatu Montenfi, Episcopatu Coloniensi, Ducatu Iuliacensi, & in alijs Germania partibus, ibid. n. 7. fol. 14. Debetur in Passauia, eiusq; Prouincijs, & dicitur laudatiuum, & quantitas est alibi quinq; pro centenario, alibi decem, alibi viginti in feudo simpliciter hereditario, ibi. n. 8. f. 14. Debetur in Aquitania sub nomine obsequij, & soluitur Domino, ibid. nu. 9. Debetur apud Aurelianenses, & dicitur Releuaciones, qua arbitrariae sunt, & dicuntur apud Gallos Releuoinfor a plaisir, ibid. num. 10. Pro releuio in Anglia Rex capit possessionem Feudi durante pupillari aetate, assignata pupillo quadam annua quantitate ex fructibus Feudi, ibid. n. 10.*
- Releuiu debetur in Hispanijs, & dicitur l'entrada, ibid. nu. 11. Debetur in Britania, & dicitur redemptiuum, siue rachaptus, & Dominus accipit fructus Feudi, & iurisdictionis vnus anni. ibid. sub n. 10. & p. 2. q. 13. n. 14. in fin. fol. 113. Debetur in Regno Siciliae, & diuersa est eius quantitas ibid. n. 12. 13. & 14. fol. 14. Duplicatu debetur in Regno Sicilia, ibid. n. 14. & 15. In Regno Neap. debetur uniforme, quia est medietas fructuum illius anni, quo Feudatarius moritur, ibid. n. 16. & 17. fol. 15. & q. 13. n. 1. fol. 36. & p. 2. q. 2. n. 6. fol. 72. & cur sit taxata, p. 2. q. 5. n. 32. fol. 85. & p. 2. q. 14. n. 4. fol. 114.*
- Releuiorum annua quantitas ad quam summa ascendat, & Regi nostro cedat, par. 1. q. 5. n. 18. fol. 15.*
- Ex releuijs satisfi permultis Officialibus in Regno Neap. ibid. n. 19.*
- Releuium est extra regulas Feudi, p. 1. q. 6. n. 3 eius solutio odiosa, n. 4. & contra Feudi naturam, n. 5. fol. 16. & cohaeret persona heredis, ibi. n. 6. fol. 17. Non deducitur ab hereditate, & indecisum, p. 1. q. 6. n. 7. f. 17.*
- Releuii onus respicit Feudatarium successoru, ibid. n. 11.*
- Releuium soluitur in illis locis, ubi consuetudo inoleuit, ibi. n. 13. Debitum & inductu, contraria consuetudine tolli potest, ibi. n. 14. Est onus intrinsecum Feudum, quando in concessione fuit expressum, ibid. n. 16. & 18. Hodie est onus intrinsecu Feudo in Regno nostro, ibid. n. 17. & insitum ex constit. post mortem ibid. n. 21. fol. 21. & q. 12. n. 13. fol. 33. An sit onus personale, & extrinsecum a Feudo, secundum Andr. de Ifern. declaratur, p. 1. q. 6. nu. 18. fol. 18. Est onus impositum persona, non autem rei, p. 1. q. 7.*

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

- q. 7. n. 3. fol. 20. Habet obligatam rem Feudatarij, & in consequentiam personam, ibid. n. 1. fol. 21. Grauat personam propter Feudum, ibid. n. 23. fol. 22. Potest remitti per Regem, & deciso refertur, p. 1. q. 8. n. 3. fol. 25. Communeratur inter expensas temporales Feudi, ibid. n. 5.
- Releuij solutio inducit aditionem hereditatis, & ratio ponitur, p. 1. q. 9. n. 2. fol. 25. & n. 3 fol. 26. Solutio arguit possessionem adeptam, p. 1. q. 9. n. 4. fol. 26.
- Releuium an debeatur in Feudo ex pacto, & prouidentia, ibi. n. 5. Et laudimium differunt, licet assimilentur, p. 1. q. 11. n. 1. fol. 30. Differt à laudimio, quia alterum ex consuetudine, alterum ex necessitate debetur, ibid. n. 2. & in quãtitate ibid. n. 3. in causa ob quam debentur, ibid. n. 4. Debetur ob renouatione inuestiturae, laudimium ob nouam inuestituram, ibid. n. 5. Et laudimium differunt in actione, ibid. n. 6. & in pœna, ibid. nu. 8. & in iuramento ibid. nu. 9. In Regno Siciliae ultra pbarum soluitur intra sex menses in successione, sed in casu refutationis, vel donationis soluitur intra tres menses, p. 1. q. 12. n. 9. fol. 33. Antè tempora const. post mortem in Regno Neap. nõ erat de natura feudi, ibid. n. 13. Et si non oblatum in petitione inuestiturae continetur implicite in illa, & debetur, ibid. num. 14. Sufficit offerri ad euitandam pœnam, quia onus est fisci exigere illud, ut sic esse de mente const. post mortem ponderatur, ibid. nu. 15. Releuij interesse an debeantur fisco, n. 17. fol. 34. Releuium debetur bodie per pupillos in Regno, ibid. n. 19.
- Releuium non soluto, inuestiturae expeditio impediri potest per fiscum, ibid. n. 20.
- Releuium deductis oneribus bodie ad nihilum reducitur, p. 1. q. 13. n. 11. fol. 37. Debetur non deductis oneribus, secundum vnã sententiam, & refertur deciso, ibid. n. 12. licet contrarium seruetur in Regno nostro, ibid. n. 24. fol. 39. Cum sit medietas fructuum anni, quo Feudatarius moritur, deducendum esse in ratione fructuum reddenda, alteram medietatem creditoribus super Feudo assignare debet heres, ponderatur, ibid. in alleg. insip. III. S. 1. fol. 41. Soluitur ab herede, non autem ab emptore, & de ratione, ibid. S. 2. Non tam ratione inuestiturae, quam ex perceptione fructuum deberi, ponderatur, ibid. S. 3. fol. 42. & 43. Est stricti iuris, p. 1. q. 14. num. 2. fol. 45. Debetur pendente discussione, si, vel ne res, de qua debetur sit Feudalis, ibid. n. 6. f. 46. Non debetur de functionibus fiscalibus concessis pro se, & heredibus, nisi aliter Rex senserit, ibid. n. 9.
- Releuiorum solutiones registrantur in Reg. Cam. Sum. p. 1. q. 15. sub n. 1. f. 47.
- Releuium an debeatur de Feudo Longobardo, p. 1. q. 17. n. 2. fol. 51. & refertur sententia Octauij Bam. dicentis non deberi, ibid. n. 4. fol. 52. & concordatur Afflicti. ibid. nu. 7. Debetur de Feudo Longobardo quaternato, ad quod probandum ponderantur verba const. post mortem, p. 1. q. 15. nu. 5. fol. 51. ut debeatur, Feudum debet esse quaternatum, ibid. nu. 6. fol. 52. An sit medietas fructuum vnus anni, vel illius anni, diuersi afferunt modi, quibus Andr. de Iser. legi debet, p. 1. q. 18. nu. 1. & 2. fol. 53. & concordantur ibid. n. 7. & seqq. f. 54. & p. 2. q. 5. nu. 23. fol. 84.
- Releuij taxatio fit coaceruatis fructibus trium annorum precedentium, & in valore soluitur medietas tertiae partis dictorum fructuum, quod intellige, ut ibi, p. 1. q. 18. n. 5. fol. 54. & p. 2. q. 5. n. 24. fol. 84.
- Releuium est medietas fructuum vnus anni, ex tribus precedentibus quando nulli colliguntur, secundum lecturã Loffredi, p. 1. q. 18. n. 8. fol. 54. Est medietas fructuum vnus anni, quando percipiuntur fructus, & tunc retinetur lectura Andr. de Iser. quod sit medietas illius anni &c. ibid. nu. 9. An debeatur ab herede particulari succedente in Feudo, dubitatur, p. 1. q. 19. n. 1. fol. 55. & determinatur, ibid. nu. 7. fol. 56. Vi quis soluat, debet esse successor, siue heres in Feudo, ibid. n. 7. & 8. fol. 56. & hoc firmatur contra sententiam Regentis Reuerterij Debetur ab extraneo successore in Feudo, ibid. n. 9. Debetur ab herede vocato ad Feudorum, vel inuestiturae, vel lege viua, ibid. num. 10. Non debetur a legatario Feudi, nisi in assensu sueris reseruatum, ibid.

I N D E X E O R V M

- ibid.* n. 11. Soluebatur ante tempora constitutionis de Feudo quaternato, p. 1. q. 20. n. 3. sed post tempora constit. de Feudis quaternatis tantum, *ibid.* n. 4. f. 58. Debetur de Feudo quaternato, siue illud teneatur à Rege, siue à Barone, *ibi.* n. 5. & 6. Quando taxatur, annus intelligitur de naturali, p. 1. q. 21. n. 4. fol. 59.
- Releuij fructus taxantur à die mortis, *ibi.* n. 6.
- Releuium duplicatum solutum ob contemptum Dñi, nō reperitur à vassallo, p. 1. q. 24. n. 20 f. 68. secus si ex ignorantia, *ibi.* sub d. n. 20 An sit soluendum Domino, vel eius procuratori, dubitatur. p. 2. q. 1. nu. 1. fol. 69. & data Dñi sciētia rectē soluitur, *ibid.* sub n. 5 & 6. In Regno nostro sufficit solui Regiē Curia, & per ea Reg. Cam. Sum. p. 2. q. 1. n. 10. fol. 70. Non est ordinatum de iure cōi Feudorum, sed ex more Regnorum, p. 2. q. 2. n. 4. fol. 73. Vt irrationabile non est extendendum, *ibid.* n. 5. fol. 72. Non debetur de prouentibus iurisdictionis criminalis, & ratio ponitur, *ibid.* nu. 16. fol. 74. Ab alio, quam à succedente oblatum, an sit per Dñm recipiendum, p. 2. q. 3. n. 1. f. 77.
- Releuij solutio ab altero, quā à vassallo facta, non liberat vassallum, quando Dñs vellet ab ipso vassallo recognosci, *ibid.* n. 5. secus autem quando Dñs illam acceptaret, *ibid.* n. 98. vel si haberet mandatum, *ibid.* n. 9. fol. 78.
- Releuium an debeat remitti, nullis recollectis fructibus, vel paucioribus dubitatur, p. 2. q. 5. n. 1. fol. 82. & resoluitur *ibid.* n. 5. & n. 9 fol. 83. & n. 24. fol. 84. Debitum in anno sterili debet differri eius solutio in anno uberiori, *ibid.* n. 10. fol. 83. & n. 38. fol. 86. & concordatur Franc. de Amicis sententias, *ibid.* n. 43. fol. 87. Debet solui de medietate fructuum, licet paucorum, & decisiones referuntur, *ibi.* n. 11. fol. 83. In effectu est medietas fructuum, qui in effectu percipiuntur, *ibid.* n. 12. Debetur nullis recollectis fructibus, *ibid.* n. 17. fol. 84. & n. 36. fol. 86. quod intellige *ibid.* n. 20. ut sit medietas fructuum, siue redditus, actēto valore Feudi. Nullis recollectis fructibus, taxat in medietate redditus ex valore Feudi, *ibid.* nu. 20. fol. 84. vel taxatur in medietate tertiae partis fructuum trium annorum in pecunia, *ibid.* num. 24. fol. 84. Nullis recollectis fructibus, debetur in pecunia pro medietate redditus, actēto valore Feudi, p. 2. q. 5. num. 20. & 28. fol. 85. Vt taxetur in Feudo nouo recurritur ad registra, *ibid.* n. 21. fol. 84. In Feudo antiquo, vel seruitium taxatur, capta informatione, & habito respectu ad valorem feudi *ibid.* n. 22. Quomodo cōter taxatur in Regno nostro *ibid.* n. 25. Debitum in anno sterili, taxabatur tempore Camerarij pro medietate fructuum anni uberioris precedentis, *ibid.* n. 27. fol. 85. Debeatur tempore Reg. Moles, etiam nullis, vel parte fructuum percepta, & obseruantia, & decisio refertur, *ibid.* n. 27. ad 30.
- Releuij debendi causa, non cessat, cessantibus fructibus, *ibid.* n. 31.
- Releuium debetur, & pro eo medietas fructuum, etiam quod non percipiuntur, quia medietas fuit taxata gratia demonstranda quantitatis, *ibi.* n. 32. & 33. Non remittitur ob sterilitatem superuenientem in parte Feudi, *ibid.* nu. 37. fol. 86. & nu. 42. fol. 87. Non debetur perempto Feudo, *ibid.* nu. 40. fol. 87. Non soluitur de augmento Feudi p. 2. q. 6. n. 5. fol. 89. & de quocumq; augmento, *ibid.* n. 9. & seqq. fol. 90. sed contrarium *ibid.* q. 8. n. 2. fol. 98. Debetur de augmento ex tempore in Feudo, p. 2. q. 6. n. 7 fol. 90. Debetur de fructibus agrorum, villarum, vel animalium vnitorum feudo per vassallum, *ibid.* n. 8. & n. 19. fol. 102. Fuit impositum habito respectu ad fructus anni petēda inuestitura, p. 2. q. 6. n. 15. f. 91. Vt debeat fructus debent percipi ex Feudo uti feudales, *ibid.* n. 18. Quatenus deberi dicimus actēto valore Feudi, ad huc debetur de augmento Feudi, *ibid.* n. 27. f. 93.
- Releuij iniquus taxandi modus in Feudo auctis, vel diminutis fructibus, tollitur, & refellitur, *ibid.* n. 28. & seqq. fol. 93. Diuersus taxandi modus in medietate fructuum, quando sunt percepti, & quando non sunt percepti in medietate redditus, actēto valore Feudi declaratur, & naturaliter equitati consonus redditur, *ibid.* nu. 30. fol. 94.
- Releuium debetur de fructibus augmentatis in

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR:

in Feudo, p.2.q.8.n.2. & 5. fol. 98. Debetur de fructibus augmentatis ex industria vassalli, probatur, & intelligitur, p.2.q.9. n.2. fol. 100. n.7. fol. 101. n.16.17. & 18. fol. 102. Non augetur aucto Feudo ex industria vassalli, & declaratur, ut non augeatur pro concurrenti quantitate expensarum, secus autem in eo, quod excedit expensas, p.2.q.9. n.16. & 18. f.102. Debetur de augmento facto Feudo inseparabiliter, p.2. q.6. n.17. f.102. Non debetur de augmento separabili à Feudo, ibid. n.22. fol. 103. Debetur de augmento facto ex concordia, vel transactione inbita cum vassallis, ibid. nu. 24. Debetur de augmento Feudi, quando Feudum concessum fuit una cum augmento, p.2. q.10. n.1. & 2. f.104. sed contrarium firmatur, ibid. n.3.4. & 5. quod declaratur ibid. nu. 4. Diminuitur pro rata diminutionis, diminuto Feudo, p.2. q.11. n.3. f.106. & suadetur contra Ayelli ibid. nu.7. fol. 107. & discordant sententiae concordantur, ibid. n.9. Diminuitur si magna est diminutio, sed si parua esset diminutio, releuium non diminuitur, & ita concordantur contraria sententiae super hoc articulo, p.2. q.11. n.9. & 10. fol. 107. & n. 26. fol. 109. Diminuitur si Feudum esset diminutum in magna, vel maiori parte Feudi, ibid. n.11. fol. 105. & n. 25. f.109. Non debetur perempto Feudo in totum, ibid. n.13. fol. 107. Non debetur de illa parte Feudi, quae diminuta est, vel perijt, ibid. n. 15. fol. 108. & n. 25. fol. 109. Paruum non diminuitur, diminuto Feudo, ibid. n.17 fol. 108. Non debetur, quando Feudum esset dimutum ob factum Domini, intellige pro rata diminutionis, ibid. nu.19. Non diminuitur, quando Feudum diminuitur facto vassalli, ibid. n.20. Diminuitur pro rata diminutionis facta ex tempore, ibid. n. 29. fol. 109. Est parua quantitas in Gallia p.2. q.12. n.1. fol. 110. Nullis recollectis fructibus taxatur in medietate tertiae partis fructuum coaceruatorum ex tribus annis praecedentibus, ex Stylo Reg. Cam. p.2. q.13. n.7. fol. 111. Quod sit medietas fructuum unius anni, secundum lecturam Loffredi, declaratur, ibid. n.8. fol. 112.

De Releuij liquidatione, multa remissive, ibid. num. 9.

Releuium debetur de fructibus perceptis tantum, non autem de illis, qui non fuerunt percepti, ex quo Terra non fuerunt afflictata in terratico, & in eis habetur ratio expensarum, ibi. n. 11. Liquidatur habito respectu ad fructus, qui percipiuntur, non autem qui percipi potuerunt, ibid. n.12. Taxatur in fructibus, sed exigitur in pecunia, ibi. n. 13. In Britannia non taxatur, nec liquidatur, sed omnes fructus spectant ad Dominum, ibid. n.14. f.113. Debetur deductis oneribus, & an & quomodo procedat late disputatur, p.2. q.14. n.1. fol. 114. & seqq. Non minuitur ob vitam militiam, ibid. n.2 nec è contra ibid. n.8. & decisiones referuntur pro Regio fisco, contra primogenitum, ibid. n.9. & n.19. ubi deciso refertur, & n.24. fol. 117.

Releuij quantitas soluta cedit damno primogeniti, non autem hereditatis, & deciso refertur, p.2. q.14. n.14. fol. 115.

Releuium non diminuitur ob onus adobae ordinariae in illo anno, ibid. nu.15. fol. 116. sed contrarium est verius, p.2. q.16. n.3. & seq. fol. 124. & 125. Et adoba parificantur aliquando, & validum est argumentum, p.2. q.14. nu. 16. fol. 116. Non minuit quantitatem annuam à patre relicta secundogenito ultra vitam militiam, ibid. n.23. Non diminuitur ob vitam militiam debitam patruo, ibid. n.24. fol. 117. An minuatur ob paragiū, & è contra, p.2. q.25. n.2. & 3. fol. 118. & n.30. fol. 122. Tantum, vel adoba tantum debetur, & sic unicum onus, quando adoba de nouo esset impostum in anno debiti releuij, p.2. q.14. n.3. fol. 118. & de ratione ibid. n.40. fol. 123. & q.16. n.6. & seq. fol. 125. reiecta contraria sententia Franc. de Amicis, ibid. n.11. & 12. fol. 125. quod amplia ibid. n.25. fol. 127. Est onus extrinsecum à Feudo, & debetur propter Feudum, p.2. q.15. fol. 120. An minuat quantitatem paragiij, dubitatur, ibid. n.31. fol. 122. & resolutur non minueri, ibid. n.35. & 36. fol. 123. ubi de ratione Ex quo, unica tantum vice debetur, non minuit paragiū, nec è contra, ibi. n.35. & 36 fol. 123.

I N D E X E O R V M

- fol. 123. Nec diminuit annuam quantitatem debitam feminis pro paragio super Feudo, nec è contra, *ibid.* n. 39.
- Releuio debito, & adobo imposto in eod. anno mortis, & venditionis, tunc si venditor soluisse releuium, adhuc adobuum non debetur ab emptore, quia unicum tantum debetur, p. 2. q. 16. n. 14 & 15. fol. 126.**
- Releuium, vel adobum eod. anno debita, est in electione fisci exigere, alterum ex ipsis, ut pinguius, & uberius, *ibid.* n. 17. Vel adobum eod. anno debitum, licet in electione fisci sit alterum exigere, tamen debet exigere quod prius fuit debitum, *ibid.* n. 19. Minuitur ob partem adoba exigendam in anno debiti releuij, licet in pluribus annis adoba deberetur, *ibid.* n. 20. & decisio refertur, *ibi.* Integrum debetur ab heredem ementis Feudum, non obstante quod venditor soluisse adobam impostam eod. anno venditionis, eorum mortis ementis, & adobam deducere non potest, *ibid.* n. 24. fol. 127. quod intellige, & si vendidisset cù assensu Regis Feudum francum à dicto seruitio. Vel adobum tantum, & sic unicum ab heredem emptoris, debetur si à vendente non fuerit solutum, *ibid.* nu. 25. & decisio refertur. Debetur de niue recollecta in Feudo, & decisiones referuntur, p. 2. q. 17. n. 5. & 6. fol. 128. & 129. Debetur de redditu manne recollecte in Feudo, *ibid.* n. 7. fol. 129. Debetur de redditu picis recollecte in Feudo. *ibidem* Debetur de frondibus moru pro consociendo holoferico, *ibid.* n. 10. 11. & 12. Debetur de cursu aquarum, seu de laua, que venditur pro stercore agris, *ibid.* n. 13. f. 130. Non solutum debetur à tertio possessore, & de ratione, p. 3. q. 3. n. 4. f. 136.**
- Releuij onus inductum in successore, non autem super Feudo, ideo non trabendum contra illud, p. 3. q. 3. n. 9. fol. 136.**
- Releuium est debitum fiscale, ideo realis unio pro illo datur, p. 3. q. 3. n. 18. fol. 137. Nō extenditur de persona ad personam, nec de re ad rem, uisi ratio interna subsit, p. 3. q. 4. n. 11. fol. 139. Solutum, pendente iudicio super qualitate Feudali, & postea re declarata Feudali, potest repeti, p. 3. q. 5. n. 9. fol. 142. Solutum repetitur, *ibid.* nu. 13.**
- An presumatur solutum ex antiquitate temporis distinguitur, p. 3. q. 6. nu. 1. fol. 143. Presumitur numquam fuisse solutum, *ibid.* num. 2.**
- Releuij solutio est antecedens ad inuestituram, *ibid.* n. 8. fol. 144. Solutum esse arguitur ex receptione seruitij, *ibid.* n. 7. & 12. Nō solutum, facta inuestitura, debetur si Dñs fuerit protestatus, *ibid.* n. 13.**
- Releuij pars recepta, arguit solutionem totius releuij, *ibid.* n. 21. fol. 145.**
- Releuium non debetur de zaccaro, secus autem de cannis mellis, p. 2. q. 17. n. 14 & 15. fol. 130. Soluitur tradita possessione Feudi, p. 3. q. 2. n. 3. fol. 133. Adoba, & seruitium Feudale iudicantur ut similia, p. 2. q. 8. n. 5. fol. 150. Ut prescribatur, eiusque actio per multa requiruntur, *ibid.* num. 14. fol. 151. Non prescribitur, nisi casus debendi euenierit, *ibid.* n. 15. Solutum pendente iudicio prescriptionis, an dicatur nulliter solutum, p. 3. q. 9. n. 1. f. 154. Potest exigi per Dñm à vassallo pendente iudicio prescriptionis, *ibid.* n. 4. & 6. Non debetur, pendente lite, per vassallum existentem in quasi possessione libertatis, *ibid.* num. 8. fol. 155. nec pendente appellatione, *ibid.* n. 9. Dicitur reseruatum sub clausula iuribus Curie, p. 3. q. 10. n. 3. fol. 157. & n. 7. *ibid.* Hodie sit onus ordinarium Reg. Curie, p. 3. q. 10. n. 14. fol. 158. Connumeratur inter iura Regalia in nostro Regno, *ibid.* n. 15. Continetur sub clausula fidelitatis, *ibid.* nu. 16.**
- Releuij parte soluta, & non consisto de integra solutione, fiscus non potest petere duplicatum releuium, p. 3. q. 11. n. 1. fol. 166. Solutio indiuidua est de iure, sed fit diuidua voluntate Domini, *ibid.* n. 3. & 6. fol. 161. & n. 15. fol. 162. Pars soluta debet imputari in duplicato releuio, ad quod fuit condemnatus vassallus, *ibid.* n. 42. fol. 165. Pars soluta absque lapsu legitimi temporis, an faciat presumi totum releuium esse solutum, p. 3. q. 12. n. 167. & 168.**
- Releuium esse solutum, ut quis probet, incumbit vassallo, p. 3. q. 13. n. 1. fol. 169. & nu. 7. fol. 170.**
- Releuij solutio probatur per registra, *ibid.* n. 3. fol. 170.**

Rele-

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

Releuium ducit primum originem ex pacto, & conuentione, ibid. n. 24. fol. 171. Duplicatum descendit ex pacto, ibid. n. 16. Et si giratum alteri tertio, quod Reg. Curiam adhuc eius solutionis probatio incumbit vassallo, ibid. n. 17.

Releuij solutio sufficit ad probandam feudalem qualitatem, p. 3. q. 17. n. 3. fol. 183. Non debetur de fructibus à solo separatis, p. 3. q. 1. n. 4. fol. 185. Debetur de fructu paleae, frugum, & aliorum, p. 4. q. 1. n. 10. f. 186. Debetur de oleo, quia de oliua pramitur, p. 4. q. 1. n. 11. & 12. fol. 186. & n. 13. ibid. Debetur de oleo, quod percipitur de tappetis Baronialibus pro affictu molitur, ibid. n. 13 & 14. An debeatur de bonis allodialibus perpetuo unitis Feudo, ibid. nu. 20. & 21. Debetur de lucro animalium ad Feudi culturam addictorum, ibid. nu. 26. non autem si non sunt addicta ibid. n. 27. Debetur de affictu fidei, & diffida in Territorijs Baronis, ibid. n. 30. fol. 187. Debetur de lapidicinis, & cretis nascentibus, & resuscitantibus in Feudo, ibid. n. 31. f. 188. An debeatur de fructibus iurisdictionis criminalis, distinguitur de ipsa iurisdictione, p. 4. q. 2. n. 1. f. 189. & negatur ibid. n. 9. f. 189. Non debetur de prouentibus iurisdictionis criminalis, & deciso refertur, p. 4. q. 2. n. 15. fol. 190. Debetur de penis ciuilibus si essent certae, ibid. n. 22. fol. 191. Debetur de annua transactione, siue concordia cum vassallis inbita pro seruitijs personalibus, siue praestationibus, si essent certae, ibid. nu. 25. In Britannia debetur de fructibus iurisdictionis, ibid. fol. 192. Debetur de introitibus concessis in Feudo, p. 4. q. 3. n. 3. f. 193. Non debetur de introitibus concessis in allodium, sed percipiendis ex feudo, & deciso refertur, ibid. nu. 4. Non debetur nec adoba ex introitibus concessis, & descriptis in quinternionibus Regis, nisi esset dictum, quod essent concessi in Feudum, ibid. n. 16. fol. 194. Non debetur in ijs locis, in quibus non adest consuetudo debendi, nisi esset reseruatum, ibid. n. 21. fol. 195. secus autem ubi est consuetudo, ibid. n. 22. Non solum de feudo deuoluto, non debet solui à nouo concessionario, cui feudum deuolutum

esset concessum à Rege, p. 4. q. 4. n. 2. fol. 196. Siue seruitium per deuolutionem feudi extinguitur. ibid. n. 4. fol. 196. Non solutum per subfeudatarium, & deuoluta Baronia, & alteri de nouo concessa, soluendum est nouo Baroni, si subfeuda esset notata in cedula tantum, & ita decisum, ibid. n. 6. & 7. fol. 197. Non solum per subfeudatariū & deuoluta Baronia, & alteri de nouo concessa, soluendum est Regi si subfeuda descripta sunt in quinternionibus Reg. Cam. ibid. n. 8. Et si debendum in pluribus annis, & non solum, non debet solui per nouum concessionarium, ibid. n. 9. Debetur solui à nouo concessionario, si fuerit in concessione reseruatū, ibid. n. 10. Non potest sibi soluere Rex de Feudo sibi deuoluto ob repudiationem successoris, ibid. n. 12. Nō solum non debet solui ab emptore emente intra annum petenda inuestitura, p. 4. q. 5. n. 1. fol. 198. limita ibidem n. 3. & declaratur, ibid. nu. 7. fol. 199. Non debetur quando quis ad Feudū venit ex contractu p. 4. q. 5. n. 2. fol. 198. Non solum debetur ab emptore Feudi uti à tertio possessore, ibid. n. 3. Non solutum debetur ab emptore feudi, quando ita cautum esset in inuestitura, ibid. n. 10. fol. 199. Duplicatum non debetur à venditore feudi, si ex non fraude omiserit mortem denunciare, ibid. nu. 11. fol. 200. Non debetur ab herede reemete Feudum intra annum ob mortem venditoris sui praedecessoris, ibid. num. 13. Debitum de feudo vendito, debetur ab emptore, non autem à venditore, p. 5. q. 6. n. 3. fol. 201. Venditis fructibus Feudi cum assensu Regis, & nō apposta clausula, quod liceat releuium Regiae Curiae exigere à quo voluerit, an debeatur ab emptore, vel à venditore, dubitatur, p. 4. q. 7. n. 1. 2. et 3. f. 223 distinguitur, ibid. n. 4. ad 6. et deciditur sub n. 11. & 13. f. 224. et 225. Debetur ab herede ementis annuā quātitatē feudale super fructibus Feudi, p. 4. q. 7. n. 8. fol. 223. Nō debetur ex fructibus Feudi venditis, nulla expressa Feudali qualitate, licet essent descripti in quinternionibus Regiae Camerae, p. 4. q. 6. n. 9. & seq. fol. 224. Non debetur ubi directum dominium non recognoscitur.

scitur, *ibid.* n. 12. Debetur ab emptore fructuum ob mortem ementis, sed hæres videntis contribuit emptori ratam solutam, p. 4. q. 7. n. 13. fol. 225. & notantur Camill. de Curtis, & Reg. Reuenterius, *ibid.* n. 19. fol. 226. Debetur ab hærede pignorantis feudum absq; fraude, p. 4. q. 8. nu. 1. & 2. fol. 226. secus autem si esset fraus, quia debetur à pignoratario, *ibid.* num. 3. fol. 227. De Feudo pignorato debetur ab illo, à quo cautum est deberi, p. 4. q. 8. num. 5. fol. 227. De Feudo pignorato, & dato vulgo à godere, exigitur à possessore Feudi, siue ex Feudo ipso saluis iuribus pro dicta summa contra illum, qui teneretur, p. 4. q. 8. n. 7. f. 227. Non debetur ab illo, qui succedit in iure tantum inuestitura de Feudo aperiendo ob mortem taliter inuestiti, licet possessionem Feudi sic concessi adipiscatur post mortem ultimi possessoris, quia taliter hæres succedit ad ius inuestiendi se de feudo aperiendo, non autem ad feudum ut hæres, par. 4. q. 9. n. 1. & 3. fol. 228. nisi contrarium esse de consuetudine, *ibid.* n. 6. & de ratione p. 4. q. 26. n. 40. fol. 288. De Feudo deuoluto, siue deuoluendo, non debetur ob nouam concessionem, nisi alias esset solitum exigi, p. 4. q. 9. n. 6. fol. 228. An & quando soluitur ob mortem legantis, p. 4. q. 10. n. 1. & seqq. fol. 230. Non debetur ob donationem Feudi, *ibid.* n. 5. Esse soluendum à legatario in Feudo cum assensu ob mortem legantis, ponderantur ratione pro Regio Fisco, *ibid.* nu. 7. Ut debeatur, sufficit, quod sit hæres in Feudo, siue particularis, siue vniuersalis, *ibid.* n. 9. fol. 231. Eatenus debetur, quatenus consuetudo suffragatur, *ibid.* nu. 15. An debeatur de Feudo dotali reuerso ad uxorem ob mortem viri, dubitatur, p. 4. q. 11. n. 1. fol. 234. resoluitur, quod non tenetur uxor soluere releuii, *ibid.* n. 12. fol. 236. nisi in inuestitura esset reseruatum & n. 20. & 21. f. 254. Debetur ab hæredibus mariti, de Feudo super quo fuerunt dotes, & antefatum a securata uxori, & ob mortem eius reuerso ad filios, & ita decisum, *ibid.* n. 18. Non debetur à filiis ob mortem matris ex Feudo, super quo fuerint dotes, & antefatum a securata, & decisio

refertur, p. 4. q. 11. nu. 17. & 18. fol. 136. Debetur ab hæredibus uxoris succedentibus ob eius mortem in feudo tradito femina ob causam dotium, & antefati, vel super quo prædicta fuerut a securata, p. 4. q. 11. n. 19. & nu. 20. *ibid.* ubi decisiones referuntur, *ibid.* fol. 237. Vnicum ob mortem uxoris, non autem mariti mortuorum eodem anno, fuit solutum de introitibus feudalibus peruentis ad hæredes mariti, *ibid.* Soluitur ob mortem viri, si in contractu Feudi dotalis fuerit expeditus assensus Regius, sed si non fuerit expeditus soluitur ob mortem uxoris, ex sententia glo. — que reicitur in Regno nostro, *ibid.* n. 21. & 22. Soluitur in Francia ob dationem feudi in dotem, *ibid.* n. 23. Nō debetur ab uxore ob mortem viri de feudo, super quo dotes fuerunt a securate, *ibid.* n. 24. fol. 238. Debetur à marito ob mortem uxoris, de feudo sibi legato ab uxore, *ibid.* n. 30.

Releuij actio datur tam contra maritum, quā contra uxorem possidentem Feuda, pro quibus releuium non fuerit solutum, *ibid.* n. 31. vide in verbo Actio.

Releuium debitum ex feudo dotali, debetur a marito, *ibid.* nu. 32. De Feudo dato præ antefato, non debetur hodie ob mortem femine stante Reg. Pragm. quod feminae sunt usufructuarie vita durante, *ibid.* nu. 34. A filia non debetur de feudo sibi dato in dotem à patre ob eius mortem, nullis extantibus masculis, p. 4. q. 12. num. 13. fol. 241. Non debetur à sorore de Feudo sibi in dotem dato ob mortem fratris dotantis, & idem in extraneo, *ibid.* n. 18. fol. 142. An debeatur à dotante ob mortem dotatae, distinguitur, *ibid.* n. 20. Non debetur de feudo dotali ab ipso dotante ob mortem dotatae ad se reuerso, quod intellige, nullis extantibus filiis ex femina dotata, *ibid.* n. 21. & intellige *ibid.* n. 27. fol. 143. Non debetur de feudo in dotem dato ab extraneo ob mortem dotatae, & reuerso ad ipsum extraneum, *ibid.* n. 22. f. 142. Debetur de feudo dotali ab hærede feminae dotatae ob eius mortem, *ibid.* n. 24. fol. 243. Non debetur ab hærede dotantis de feudo in dotem dato, in quo ob mortem dotatae, & dotantis successit, *ibid.* n. 29.

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

n. 29. fol. 243. De Feudo dotali quando, & à quo solui debet, *ibid.* n. 30. Non debetur ob mortem viri de Feudo super quo dotes fuerunt asscurata cum antefato, *ibid.* n. 31. ubi aduertas quod dictio illa, *hac*, vult dicere, nec tandem, &c. & Petr. de Gregor. alleg. p. 8. q. 16. vult dicere, p. 8. q. 16. tit. de iure releuij, num. 4. Soluitur ab herede, & ubi hereditario iure succeditur, p. 4. q. 13. n. 5. fol. 245. Quando vnus succedit ad proprietatem, & alter ad vsufructum debet solui ab ipso vsufructuario tanquam possessore e, & fructuum perceptore, p. 4. q. 13. nu. 14. fol. 246. & nu. 15. *ibid.* & nu. 20. & 21. & nu. 26. fol. 247. & 248. Soluitur in Sicilia de donatione feudi reseruato vsufructu, p. 4. q. 13. nu. 23. fol. 247. An debeatur ob inuestituram de solo castro absque fructibus, p. 4. q. 14. nu. 1. fol. 248. & negatiue concluditur, *ibid.* n. 2. 3. & seqq. f. 248. Non est soluendum de inuestitura castri, siue vassallis, sed tantum fidelitas est pollicenda, p. 4. q. 13. n. 2. fol. 248. fallit n. 7. fol. 249. Non debetur de feudo sterili, & ex quo fructus non percipiuntur, p. 4. q. 14. nu. 3. & 5. fol. 248. Debetur de castro concesso cum seruitijs extimabilibus, vel cū renditis siue praestationibus, *ibid.* nu. 7. fol. 249. Siue laudimium in Belgio, & Hannonia non debetur ex refutatione, p. 4. q. 15. nu. 5. fol. 251. Non debetur, etiam si feudum deueniret ex contractu, quando contractus celebratur cum immediatè successuro, *ibid.* nu. 7. fol. 251. Non debetur ubi inuestitura non est opus, *ibid.* nu. 8. fol. 251. Non debetur, quando in refutatione, vel donatione causa mortis esset impetratus Reius assensus, *ibid.* nu. 21. fol. 253. Debetur à filio refutatorio, nulla adhuc extate fraudis suspicione, quando in inuestitura esset dictum, vt soluatur à quacumque persona, in quam feudū transfertur quomodocumque, *ibid.* num. 32. fol. 255. In Regno Sicilia debetur ex contractibus onerosis, ubi fraudis suspicio viget, *ibid.* nu. 34. f. 255. Nō debetur ubi viget suspicio fraudis, *ibid.* nu. 23. fol. 254. Non debetur, quando in refutatione esset impetratus assensus, & idē in donatione causa mortis, *ibid.* nu. 25. fol.

254. Non debetur à filio de feudo donato causa mortis cū regio assensu ob mortem patris donantis, *ibid.* nu. 26. fol. 254. An debeatur in refutante ob mortem refutarij dubitatur, & proponuntur Afflicti, & Freccia sententia, p. 4. q. 16. nu. 1. f. 257. Non debetur ob mortem refutarij, ex sententia Frecciae, *ibid.* nu. 2. fol. 257. Non debetur, ubi quis venit ad feudum iure reuersionis, p. 4. q. 15. nu. 11. fol. 258. Releuij solutio stricta, & odiosa, p. 4. q. 16. nu. 12. fol. 258. Releuium vt debeatur, debet quis de nouo admitti ad feudum, ex Freccia sententia, *ibid.* nu. 16. fol. 259. quae reijcitur, *ibid.* n. 25. fol. 260. & rationes pro Freccia, *ibid.* num. 17. fol. 258. Soluitur ob mortem patris, qui vendiderat feudum filio immediatè successuro, & è contra, *ibid.* n. 41. fol. 262. Releuij fraudandi suspiciones remissiuè, p. 4. q. 17. nu. 9. fol. 264. Releuium non debetur, si tradita non esset possessio seu li refutati, qñ adesset in refutatione constitutū, *ibid.* n. 11. fol. 264. Vel nisi adesset assensus, *ibi.* n. 13. Vt debeatur de refutatione facta in infirmitate, dēt refutās esse mortuus ex infirmitate, quae tenebatur tempore refutationis, non autem ex superuenienti, p. 4. q. 21. nu. 7. 8. & seqq. fol. 274. Quin debeatur, non obstat refutatio absque registratione, p. 4. q. 22. nu. 2. fol. 276. An debeatur, si duae essent refutationes, una tempore infirmitatis, & registrata intra tempus intra 40. dies altera in sanitate, sed non adhuc registrata, & intra 40. dies moreretur refutans, & resoluitur, p. 4. q. 23. nu. 1. 2. 3. & seqq. ad 7. fol. 279. & 280. Tempore Marin. Frecciae non fuit solum de feudo donato, reseruato vsufructu, & administratione cum assensu Domini, & ita decisum, p. 4. q. 24. nu. 3. fol. 281. Debetur de feudo refutato reseruato vsufructu post tempora Frecciae, *ibid.* nu. 5. fol. 281. Releuij pars debetur, quando refutatio fuit facta reseruata potestate disponendi de aliqua quantitate super feudo refutato, *ibid.* nu. 8. fol. 281. & seqq. Releuium non solum per praedecessores debet solui per nouum successorem, p. 4. q. 25. nu. 1. fol.

1. fol. 282. Non debetur à confeudatario ob mortem confeudatarij succedens in altera parte feudi per ius adcreſcēdi, p. 4. q. 26. nu. 1. fol. 285. & q. 29. nu. 1. fol. 297. & de ciſſo refertur, ibid. nu. 7. fol. 298. An debeat de feudo ex pacto, & prouidentia latiffime, p. 4. q. 26. nu. 2. & ſeqq. fol. 285. & affirmatur n. 44. fol. 288. & nu. 47. fol. 289. Non debetur de feudo ex pacto, ex ſententia Bammacarij, ibid. nu. 24. fol. 287. & ex ſententia Authoris, ibid. nu. 28. & ex ſententia Freccia, ibid. num. 34. fol. 288. Non debetur de feudo, ad quod quis ſuccedit ex contractu inter uiuos, vel radicato inter uiuos, ibid. nu. 27. fol. 287. Non debetur ab illo, qui ex pacto ſuccedit ad feudum, p. 4. q. 26. nu. 41. fol. 289. Debetur de feudo ex pacto, & prouidentia, ſuadetur contra Bammacar. & Frecciam, ex auctoritate eiufdem Freccia, & aliorum, ibid. nu. 44. fol. 289. nu. 49. fol. 289. & nu. 50. fol. 290. An debeat à Prelato ob mortē alterius Prelati, p. 4. q. 28. nu. 1. & ſeqq. fol. 293. Debetur ob mortem Prelati de feudo per Eccleſiam poſſeſſo, quando in inueſtitura eſſet reſeruatum pactū, quod ſolueretur, ibid. nu. 6. fol. 294. Ab Eccleſia poſſidente feudum deberetur, ſi obſtaret legitima preſcriptio, ibid. nu. 9. fol. 294. Ceſſat, quādo ceſſat inueſtitura ſucceſſio ut hæres, & iuramentum fidelitatis, p. 4. q. 29. nu. 5. fol. 298. Debetur quando pars defecta adcreſcit ex pacto in inueſtitura appoſito, ibid. nu. 6. fol. 298. Debetur ubi ex conſeſſione alter alteri ſuccedit in feudo uirtute ſubſtitutionis, ibid. nu. 8. fol. 298. Non debetur, quando quis uenit ad feudum uirtute reconſolidationis, ibid. num. 9. fol. 298. Non debetur quando quis uenit ad Feudū per ius non decreſcendi, ibid. nu. 11. fol. 299. An debeat de feudis planis, & de tabula, p. 4. q. 30. nu. 2. fol. 299. Debetur de feudis quaternatis tantum, ibid. nu. 3. fol. 300. & quid in duplicato, ibid. num. 4. fol. 300. Non eſt ſoluendum, quando Feudum, ſiue eius poſſeſſio reperiretur penès tertium, p. 4. q. 32. nu. 1. ad 6. fol. 305. Vt debeat, debet hæres ſuccedere in Feudo, non autem in ius ad Feudum, p. 4. q. 32. nu. 4. fol. 304.

Non debetur ab herede, quando non ipſe ſed alius percipit fruſtus, ibid. n. 5. fol. 305. & de ratione, ibid. num. 6. & ſeqq. Debet exigi ab illo tertio Feudi poſſeſſore, qui fruſtus percipit, non autem ab herede, qui non percipit, ex ſententia D. Scip. Rouiti, ibid. nu. 7. fol. 305. Non eſt ſoluendū pendente lite non affectata, ibid. num. 19. fol. 306. Secus autem finita lite, quia ſoluet ſucceſſor declaratus, ibid. nu. 20. fol. 307. Eſt ſoluendum à uero ſucceſſore, licet poſſeſſio Feudi exiſtat penès tertium, ſed poſtea poſſeſſor Feudi condemnatur ad reſtituendam quantitatem ſolutam, caſu quo Feudum penès ipſum poſſeſſorem remanſerit, ibid. nu. 21. ubi de ciſſo refertur f. 307. De ſubfeudo quaternato, quod alio uocabulo dicitur Feudum quaternatum ſecundum quid an debet ſolui Regi, vel Baroni, latè, p. 4. q. 33. num. 2. & ſeqq. fol. 308. Debetur illi Domino, à quo vaſſallus inueſtituram petit, ibid. nu. 2. fol. 309. & illi Domino, cui iuramentum fidelitatis preſtatur, ibid. nu. 4. fol. 309. De ſubfeudo quaternato à ſubfeudatario ſoluitur Baroni, & poſtea ob mortem Baronis Fiſcus exigit releuium preſcriptum ab herede Baronis, & ſic in effectu ſoluitur Regi. ibid. nu. 6. fol. 309. Reſpectu ſubfeudi quaternati dupliciter conſideratur, p. 4. q. 32. n. 11. fol. 310. De Feudo quaternato ſecundum quid preſtatur aliquando ex actu inter uiuos uigore conſtit. poſt mortem, p. 4. q. 33. nu. 12. fol. 310. Inductum in herede ex conſuetudine ob mortem debetur aliquando ex actu inter uiuos, uigore conſtit. poſt mortem, ibid. nu. 13. fol. 210. Duplicatum debetur elapſo tempore conuentionali ad illud debendum, p. 5. q. 27. num. 17. fol. 406. Soluitur in multis partibus, uide lit. I. in uerbo In, & p. 1. q. 5. per totū, fol. 13. De ſubfeudo quaternato in eo, quod excedit decem uncias debent Regi, p. 4. q. 33. nu. 16. fol. 311. In morte Baronis debetur tam reſpectu Feudorum penès ſe retentorum, quam etiam reſpectu Feudorum ſubconceſſorum, & de ciſſo refertur, ibid. nu. 34. & 35. fol. 319. Et inueſtituram petere quis excuſetur, quando uel Dominus non eſſet certus ſucceſſor, niſi lite finita, p. 4. q. 34. nu. 14. fol.

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR

14. fol. 316. An debeat ex prouentibus, siue affictus fide, & diffide venationis, aucupij, vel piscationis distinguitur, p. 4. q. 36. nu. 2. fol. 321. & seqq. affirmatur, ibid. nu. 7 fol. 322. Vel si factu fuerit cum iure fidandi, & diffidandi, ibid. n. 10. fol. 322. & 11. ibid. Non debebatur de Feudo donato ob mortem donantis ante tempus gratiae factae Regno nostro, p. 4. q. 37. nu. 4. & 5. ubi decisiones referuntur, fol. 324. Non debebatur de Feudo donato ex causa mortis ante tempus gratiae, ex sententia Frecciae, & Minadoi, p. 4. q. 27. n. 6. fol. 323. Debetur hodie de Feudo donato filijs ob mortem donantis inter viuos, virtute clausulae appositae de anno 1558. p. 4. q. 37. nu. 8. & seqq. & num. 11. Non debetur ab Ecclesia ob mortem donantis, nisi reseruatū tale ius fuerit in assensu, & decisio refertur, ibid. nu. 8. & 15. fol. 124. Debetur ob mortem donantis, non debetur, nisi reseruatū esset in inuestitura, siue assensu, quando donans esset extraneus, & decisio refertur, ibid. n. 11. fol. 325. Debetur ob mortem donantis, si assensus esset inualidus ex sollempnitate extrinseca, etiam quod antea Feudi possessionem habuerit, ibid. nu. 12. fol. 325. Duplicatū an sit stricti iuris, & contra Feudi naturā, p. 5. q. 1. nu. 1. fol. 326. Duplicatū ut subrogatum loco cōcessionis Feudi ut odiosum, ibid. nu. 3. fol. 326. Duplicatum in Regno est gratiosum ex munificentia nostrorum Regum, ibid. nu. 4. fol. 327. & nu. 12. ibidem non sic releuium simplex, quod est odiosum, ibid. nu. 12. Solutū à tertio an possit vassallo non petenti, nec soluenti dubitatur, p. 5. q. 2. nu. 2. & 3. fol. 329. Solutum à Procuratore prodest vassallo non petenti, nec soluenti, ibid. nu. 5. fol. 329. Solutum à negotiorum gestore prodest vassallo, ibid. n. 6. fol. 329. Solutum à tertio non existente in possessione Feudi non expresso, cuius nomine est facta solutio, prodest vassallo, ibid. nu. 10. fol. 329. & nu. 15. fol. 330. nu. 20. fol. 331. limita ibidem nu. 21. Sufficit, ut soluatur ad finem, ut poena euitetur, nec refert scire, à quo soluatur, & ponderatur consuetudo releuii, ibid. nu. 12. fol. 329. & nu. 17. ibid. fol. 330. Solutum à tertio, non inuat vassal-

lum si fiat inuito Domino, ibid. nu. 21. fol. 331. Solutū Procuratori Domini, prodest vassallo, ibid. nu. 23. fol. 331. Solutum Procuratori Domini simulanti, prodest vassallo, si Dominus illam ratificauerit, ibid. nu. 24. fol. 331. Duplicatum debetur in locum amissionis Feudi ob non petitam inuestituram intra tempus, & solutū simplex releuium, p. 5. q. 3. nu. 1. fol. 333. & nu. 18. fol. 335. Duplicatum ut debeat, an requiratur sententia, ibid. nu. 2. fol. 333. Releuij duplicati solutio, quia gratiam continet, ideò odium parere non debet, ibid. num. 28. fol. 337. Releuium duplicatum, quia ex compositione inter Regē, & vassallos debetur, ideò sententiā requirit, ibid. nu. 29. fol. 337. Duplicatū debetur ipso iure, quando in inuestitura esset expressum, ibid. nu. 35. fol. 339. An soluatur de Feudo Longobardo in Regno nostro, p. 5. q. 11. nu. 4. fol. 259. Solutum ab uno ex combaronibus diuisim de Feudo inuestitis, prodest omnibus, p. 4. q. 12. nu. 8. fol. 261. Duplicatum non debet solui, si vassallus celeri satisfactione moram purgauerit, p. 5. q. 13. nu. 36. fol. 367. Duplicatū non debetur, si est petita in inuestitura intra annum, licet releuium non soluto, bene tamen actio ad illius interesse datur, p. 5. q. 17. nu. 12. fol. 177. Duplicatum non autem interesse debetur, si vassallus intra legitimum tempus, nec petijt inuestituram, nec soluerit releuium, ibid. nu. 13. fol. 177. Non debetur de Feudo, ubi viget ius commune feudorum, & sic Longobardorum, p. 5. q. 19. nu. 2. fol. 282. Releuij solutio potest diuidi per Regē, p. 5. q. 20. nu. 33. fol. 385. Releuij exigendi onus est fisci, p. 5. q. 23. nu. 23. fol. 293. Oblatio sufficit in Regno nostro, ad euitandam poenam, ibid. nu. 31. fol. 396. Releuium simplex ubi non debetur, nec duplicatum releuium locum habet, p. 5. q. 34. nu. 3. fol. 397. secus ubi debetur, ibid. num. 8. fol. 398. Releuia duo non debentur, si due mortes interuenissent, et decisiones referuntur, p. 5. q. 25. nu. 5. fol. 399. quia irrationabile, ibid. nu. 17. fol. 401.

Rele-

Releuium unicum debetur, & si essent mortui plures Barones, vel condomini, ibid. nu. 12. fol. 400. Vnicum debetur ob mortē duorum Baronum, & si dubium esset in Regno illo, in quo mortui sunt Barones, ibid. nu. 13 fol. 400. Vnicū debetur non deductis oneribus, quando duo releuia eodem anno deberi accidisset, ibid. nu. 18. fol. 401.

Releuia duo debentur, si post annum acciderit casus debendi aliud, & primum releuium non esset solutum, ibid. nu. 19. fol. 401. limitata si primum non esset solutum non ex contemptu, nec ex malitia, ibid. nu. 20.

Releuium etiam soluunt Scotti, & soluunt ex institutis veterum Regum, & durius est, quā nostro, ut ait Franc. Hotoman. de verb. feudalibus in verbo releuiū; nam cum omnia feuda in illo Regno recognoscatur ab uno Rege, tunc vassallo mortuo, Rex omnes fructus prædiorum quousque filius vassalli mortui impleset annum vigesimum primum sibi adscribebat, ac pro releuiō percipiebat, Hector Boeth. lib. 17. & Rex interea quoad pupillus impleset annum vigesimum primum suscipit illius curam, quod releuiū Populi illi vocant Vuerdas, prout sic testatur Hotoman. loco prædicto, & hæc conseras supra in tract. nostro, p. 1. q. 5.

Remissio pœne facta vni ex correis in solidum obligatis prodest omnibus, p. 5. q. 11. nu. 7. fol. 259.

Requisicio Domini, & negatio vassalli requiritur in præscriptione releuij, p. 3. q. 8. n. 16. f. 151. & ibid. nu. 27. f. 152.

Res in dubio præsumenda est allodialis, non autem Feudalis, p. 1. q. 14. nu. 5. f. 46. Allodialis non potest recognosci uti feudalis in præiudicium tertij, p. 1. q. 9. nu. 13. fol. 28. Descripta in lista antiqua, & præsentata in causa feudali, præsumitur feudalis, & referatur decisio pro Barone, p. 1. q. 10. nu. 14. fol. 28. & nu. 18. f. 29. Diuersimodè agitantur ab accidentibus humanis, p. 2. q. 11. nu. 1. fol. 106.

Reservatio seruitij non facit præsumi rem cõcessam esse feudalem, p. 5. q. 6. in allegat. incip. in causa nu. 23. fol. 218. vide in verbo Res.

Restitutio concessa minori pro pœna inuestitu-

re non petita an proficit maiori, & consideratur in Feudo Logobardo, & simultanea inuestitura duobus facta, & distinguitur vide ibi p. 5. q. 19. nu. 1. fol. 282. Respectu releuij duplicati solutionem non potest considerari in Regno nostro, sed bene circa caducitatem, & non petitam inuestituram, ibid. nu. 4. & 6. f. 282. & à nu. 19. f. 284. Aduersus non petitam inuestituram concedenda est, ibid. nu. 6. fol. 283. Concessa minori possidenti Feudum indiuisum cum maiore prodest maiori, & decisiones referuntur, ibid. nu. 9. fol. 383. Sed negatur ex opinione Rosentalis ibid. num. 13. fol. 284. Concessa minori aduersus indiuiduam canonis solutionem prodest maiori coemphtente, ibid. nu. 10. f. 283. Explicatur doctrina Rosentalis, ibid. num. 15. fol. 184. Concessa vni, non prodest alteri, quando solutio indiuidua est facta Domini, p. 5. q. 20. nu. 1. fol. 285. Ex capite minoris etatis conceditur minori quatuordecim annis aduersus pœnam caducitatis ob non petitam inuestituram, p. 5. q. 21. nu. 10. fol. 287. & q. 22. nu. 2. fol. 390. Est concedenda aduersus non petitam inuestituram, quando pupillus dolose versatus est in non petendo illam, p. 5. q. 21. nu. 10. fol. 288. Non est petenda ex solo capite minoris etatis, sed etiã ex alia iusta causa, ibid. nu. 17. fol. 288.

Resignatio beneficij facta à clerico existente sano tempore registrationis, licet mortuo intra tempus prohibitū non præsumitur fraudulenta, p. 4. q. 21. nu. 5. fol. 273. Facta à clerico tempore infirmitatis, & deinde mortuo ex alia superuenienti, non dicitur fraudulenta, ibid. n. 6. f. 273. Facta in infirmitate, & morte ex ea sequuta non valet, p. 4. q. 23. nu. 5. fol. 279.

Retrouendens Feudum intra annum petenda inuestitura tenetur soluere releuium, p. 5. q. 5. nu. 14. & 15. fol. 200.

Retentio dominij directi penès Regem est de substantia Feudi, p. 4. q. 7. nu. 10. fol. 224.

Reuertere Feudum quomodo dicatur ob mortē usufructuarij ad proprietarium, p. 4. q. 13. nu. 11. fol. 246. Reuersionem Feudi refutati ad refutantem considerari non possit probatur, p. 4. q. 16. nu. 35. fol. 261.

Reuertere

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

uerti Feudum refutatam ad patrem refuta-
tem dupliciter consideratur, & intelligitur
de iure, & de facto, ex doctrina Andr. de
Ifernina, ibid. nu. 37. fol. 361.

Rex noſter Philippus III. expulit Mauros à
ſuis Regnis ob Fidem Catholicam ſeruandã,
p. 5. q. 28. nu. 4. fol. 409. Affentiens ſub-
infeudationi non intelligitur ſibi præiudica-
re in releuio, p. 4. q. 33. n. 17. fol. 311. Ro-
bertus in locum amiſſionis Feudi ob non pe-
titam inueſtituram intraduxit ex gratia
releuium duplicatum, p. 1. q. 1. nu. 15. fol. 5.

Rofentalis doctrina de reſtitutione conceſſa
minori, ut iuuet maiori procedit in Feudo
diuiduo, non autem indiuiduo, p. 5. q. 19.
nu. 15. fol. 184.

S

Sacerdoti petenti decimas, non poteſt
opponi compenſatio, p. 2. q. 4. num. 2.
fol. 79.

Sabaudia in illa an ſoluatur releuium, p. 1. q.
5. nu. 6. fol. 13. Debetur, & dicitur laudi-
mum, ibid. q. 2. nu. 9. fol. 8. Debetur etiã
quando Feudum venditur, ibid. q. 5. num. 6.
fol. 13.

Salaria, & mercedes Officialium exigentium
introitus feudales ſunt deducenda à releuio,
p. 1. q. 13. n. 26. fol. 40. ubi ponitur decifio.
Dobanerij, & Credèzerij Dobanę Baronalis
deducuntur à releuio, ibid. n. 27. ubi deci-
ſio ponitur. Capitanei, & familiae Curie
ſoluuntur ex prouētibz iuriſdictionis crimi-
nalis, p. 4. q. 2. nu. 18. fol. 190.

Satisfactio contractus nõ preſumitur, niſi pro-
betur, p. 3. q. 6. nu. 3. fol. 143. Realis, &
liberatio inducta ex tempore ſunt ſimiles,
ibid. nu. 17. fol. 145.

Scientia mortis probanda eſt concludenter ad
ſinem puniendi duplicato releuio, p. 1. q. 24.
nu. 10. fol. 67. Probatur ex quinque ſen-
ſibus corporeis, ibid. nu. 11. fol. 67. Præ-
ſcribentis, & præſcripti requiritur in præ-
ſcriptione, p. 2. q. 1. nu. 4. fol. 69. Domini
ſpecificè probari debet, ibid. num. 6. fol. 70.
Requiritur in ſolutione releuij, ibid. nu. 8. fol.
70. Et patientia Procuratoris nocet Do-
mino, ibid. nu. 7. fol. 70. Scientia Domini
Feudi requiritur præſtatione ſeruitij, ibid.
nu. 8. fol. 70.

Secundogenitus non contribuit in releuio, p.
1. q. 7. nu. 4. fol. 20. Habet actionem ſu-
per fructibus Feudi contra primogenitum,
& quemlibet Feudi poſſeſſorem pro vita
militia, p. 2. q. 14. nu. 13. fol. 115. & nu. 18.
fol. 116. Nullum ius formatũ ſuper feu-
do, ſed tantum actionẽ, ibid. nu. 22. fol. 117.
Tenetur ſoluere releuiũ de Feudo ſibi à pa-
tre legato cum aſſenſu Domini, quicquid in
contrarium dixerit Regens Reuerterius, p.
4. q. 10. nu. 31. fol. 233. Succedit in indu-
ſtrijs, ſiue animalibus non unitis Feudo, p. 4.
q. 1. nu. 28. fol. 186. Sed vide Petrum de
Gregorium allegatum, ibid. nu. 27.

Senex quanto tempore viuere poteſt, & à lege
eſt ei taxatum, p. 4. q. 19. num. 6. fol. 271.
Dicitur vicinus ad mortem, ibid. num. 7.
Præſumitur à lege, quòd viuere poſſit per
quinquennium, ſed ſaltem per annum, ibid.
nu. 8. Et quis dicatur remiſſiue, p. 4. q. 20
nu. 3. fol. 272. Equiparatur infirmo, ibi-
dem nu. 1.

Sententia Doctorum Camerarij, & aliorũ
dicentiũ paragium ſucceſſiſſe loco legitime,
debet intelligi de paragio ex allodialibus, p.
2. q. 15. nu. 13. f. 120. & nu. 15. ibid. Glo-
ſa — dicentis releuij actionem eſſe perſo-
nalem in rem ſcriptam, & onus perſonale
habens rem obligatam malè impugnatur à
Vinc. de Franch. p. 1. q. 7. num. 17. fol. 21.
Franc. de Amicis dicentis, utrumque onus
impoſitum eodem anno, quando alterum eſt
impoſitum ab homine, alterum à lege, vel
conſuetudine refertur, p. 2. q. 16. nu. 11. fol.
125. & reijcitur ibid. nu. 13. f. 126. Iacob.
Aluarot. dicentis annum ad releuium eſſe à
principio utilem, & deinde continuum fieri,
prout etiam Herm. Vult. p. 1. q. 23. nu. 5. fol.
65. ubi aliorum ſententia ponũtur, ibid. nu.
6. & 7. Afflicti contra Franc. de Ponte
probatur ſuper articulo quãdo, & quo tem-
pore actio ad releuium naſcatur, p. 3. q. 11.
nu. 10. fol. 133. & concordantur diſtinguẽ-
do natiuitatem ab exercitio actionis, ibid.
nu. 16. ad 19. Marimi Freccia, & Franc.
de Ponte diſſidentiũ ſuper articulo, an actio
ad releuium ſit perſonalis, vel realis concor-
dantur, p. 3. q. 3. num. 15. fol. 173. Iacob.
Aluarot. dicentis contra inueſtituram non
petitam

- petitam in termino praescribi spatio triginta annorum, p. 3. q. 8. num. 10. & 11. fol. 150. Doctorum dicentium esse locum caducitati, nō obstante quod pars canonis fuerit soluta, rejicitur in materia releuij, p. 3. q. 1. n. 57. fol. 167. Octauij Bāmacarij dicentis feuda donata filijs à patribus esse noua, vel antiqua refertur, p. 3. q. 16. num. 5. fol. 181. Andreae de Isern. dicentis, patrem refutantem succedere filio in Feudo refutato, intelligitur de quolibet refutante, suè patre, suè adgnato, p. 4. q. 16. nu. 39. fol. 261. Afflicti, & Frecciae super soluendo releuio ob mortem refutatarij refertur, ibid. nu. 1. & 2. fol. 257. Octauij Bammacarij dicentis releuium nō deberi de Feudo ex pacto, & prouidentia, p. 4. q. 27. nu. 24. fol. 287. Frecciae dicentis non deberi, ibid. nu. 34. fol. 288. Authoris de eodē, ibid. nu. 28. Bartol. Afflicti, & aliorum dicentium, quod vacante sede, nulla currit praescriptio, nō procedit qñ adest administrator, p. 4. q. 34. n. 19. f. 317. Iacobi Cuiacij de anno decurrendo post interpellationem rejicitur ab Andr. Kohl. p. 5. q. 15. nu. 11. fol. 372. Andr. Kohl. sententis tempus ad amissionem Feudi esse arbitrarium refertur, ibid. num. 12. fol. 378. Ludolph. Scraderi de oblatione inuestiturae in loco tuto, & non suspecto de pesti, est potius de consilio, p. 5. q. 33. nu. 17. fol. 427. Vide in verbo Opinio, Dictum, Doctrina.*
- Sententia Iudicis non requiritur in deuolutione emphyteusis, sed tantū declaratio voluntatis Domini directi, p. 5. q. 3. nu. 3. fol. 333. Requiritur, & quod conuincatur de contumacia, & ponderantur Iura, ibid. n. 6. fol. 334. Non requiritur quando poena imponitur ipso Iure per verbum praesentis temporis, ibid. nu. 7. & 9. Et quod requiratur sententia est magis attendendum, ibid. nu. 8. Non excluditur, quando poena imposita est per verbū futuri temporis, ibid. nu. 9. Vt requiratur, est faciēda interpretatio pro vassallo, ibid. num. 14. fol. 334. & seq. Requiritur ut vassallus soluat duplicatum releuium, ibid. nu. 15. fol. 335. & nu. 31. fol. 338. Requiritur in resolutione contractus, ibid. nu. 16. In amissione Feudi ob non petitam inuestituram, ibid. nu. 18.*
- In solutione duplicati releuij, ibid. num. 19. fol. 335. & num. 29. fol. 337. Requiritur quando poena imponitur per verbum futuri temporis, ex communi Feudistarum, & Ciuiliarum sententia, ibid. num. 20. fol. 336. In dubio requiritur pro imponenda poena, ibid. nu. 21. Requiritur in priuando Clerico de beneficio, ibid. nu. 23. vide in verbo Clericus. Mitior est eligenda in instigendis poenis, ibid. nu. 27. fol. 337. Declaratoria requiritur in priuatione Feudi ob seruitia non praestita, non autem ipso Iure, ibid. nu. 30. fol. 338. Sententia ubi dicitur, debet intelligi de ferenda, non autem lata, ibid. num. 34. fol. 338. vide in verbo lex. Requiritur in poena duplicati releuij, etiam si vassallus fuerit interpellatus à Domino, ibid. nu. 36. fol. 339. In poena duplicati releuij imponenda non declaratoria, sed priuatiua esse debet, p. 3. q. 4. num. 1. & 4. fol. 339. & 340. idē in amissione feudi, ibid. n. 4. Declaratoria in amissione Feudi dicitur quando poena esset imposita ipso iure, & debet declarare tantum delictum, vel causam priuationis Feudi esse admissam, ibid. nu. 2. fol. 240. Priuatiua dicitur quando quis non est priuatus de Feudo ipso Iure, sed per sententiam, ibid. nu. 3. Declaratoria requiritur quando priuatio Feudi fit ipso Iure, ibid. nu. 4. Sententia, ad hoc ut priuet Dominum feudali dignitate, vel vassallū Feudo debet irrogare poenam ordinariam, non autem extraordinariam, & debet specificare de priuatione Feudalis dignitati, p. 4. q. 35. nu. 16. fol. 320. ubi refertur decisio.*
- Seruire, non seruire, & seruire non integrè differunt, p. 3. q. 11. nu. 49. fol. 166. vide in verbo seruitium.*
- Seruitium feudale debetur pro rata commoditatis perceptae, p. 1. q. 13. nu. 6. fol. 37. Diminuitur pro rata diminutionis, p. 2. q. 5. nu. 41. fol. 87. Non augetur aucto Feudo ex industria vassalli, p. 2. q. 6. num. 3. fol. 89. Indeterminatū augetur, & diminuitur pro rata, ibid. nn. 11. fol. 90. & nu. 13. fol. 91. Semel taxatum in Regno nostro, nec diminuitur, nec augetur aucto, vel diminuto feudo, ibid. nu. 12. fol. 90. & nu. 20. fol. 92. & q. 7. nu. 1. fol. 95. Contrarium verum esse*

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

esse defenditur in puncto Iuris, *ibid.* num. 2. fol. 95. & concordatur Regni obseruatio, *ibid.* nu. 3. & q. 11. nu. 5. fol. 106. Ad hoc ut praestetur, sufficit ut percipiatur ex Feudo tot fructus quot sufficiunt pro seruicio, p. 2. q. 6. nu. 31. fol. 94. Determinatum, & taxatum augetur aucto Feudo in magna parte, p. 2. q. 7. nu. 1. & 5. fol. 95. Non augetur ob augmentu paruum, siue in parua parte, *ibid.* nu. 6. fol. 95. Expressum in augmento debetur, *ibid.* nu. 18. fol. 97. Augetur aucto Feudo ex cursu temporis, p. 2. q. 8. nu. 4. fol. 98. Augetur nulla habita ratione parui, vel magni augmenti, quando augmentum processerit ex cursu temporis, et Dei prouidentia, no autem hominis, *ibid.* nu. 8. fol. 98. Non augetur coeesso Feudo deuoluto, & aucto per uassallum, quia iuxta taxam antiquam dicitur concessum, si Iure antiqui fuerit concessum, si uero iure Feudi noui, tunc augetur, quia secundum taxam nouam dicitur concessum, p. 2. q. 9. nu. 5. fol. 100. Augetur, si concessio facta fuit cum incremento, p. 2. q. 10. nu. 2. fol. 104. Sed cotrarium firmatur, *ibid.* n. 3. 4. & 5. f. 104. Etiam si ab initio fuerit taxatum, *ibid.* n. 4. & 8. Augetur proportionabiliter ad augmentum, *ibid.* nu. 7. fol. 104. Diminuitur diminuto Feudo, sed pro rata diminutionis Feudi, p. 2. q. 11. nu. 3. fol. 106. & nu. 8. fol. 107. Non praestatur pro illa parte Feudi, quam non possidet uassallus, *ibid.* nu. 4. fol. 106. Diminuitur ex ordinatione Regis, *ibid.* nu. 7. fol. 107. Diminui debet diminuto Feudo, defenditur contra Iacob. Ayelli sententiam, *ibidem* num. 8. fol. 107. & concordantur discordantes sententiae, *ibid.* nu. 9. Non diminuitur quando detrimentum esset paruum, *ibid.* num. 10. fol. 107. & nu. 26. fol. 109. Sed diminuitur pro rata diminutionis, quando detrimentum esset magnum, p. 2. q. 11. nu. 11. fol. 107. & nu. 25. fol. 109. & 15. *ibid.* Non debetur quando Feudum esset peremptu in totum, & tunc est necessaria ordinatio Regis, *ibid.* nu. 13. fol. 107. & n. 24. & 28. fol. 109. Paruu, vel releuium paruum non diminuitur propter paruam diminutione, p. 2. q. 11. nu. 16. fol. 108. & nu. 17. & q. 12. nu. 2. fol. 110.

Diminuitur pro rata diminutionis facta a Domino, siue parus, siue magna, *ibid.* nu. 19. fol. 108. Non diminuitur, quando Feudum esset diminutu facto uassalli, *ibid.* nu. 20. & 22. fol. 108. Diminuitur diminuto Feudo uoluntate Dei, vel cursu temporis, *ibid.* num. 29. fol. 109. Debitum Domino ante omnia deducendum est, nec detrimentu sentire debet, p. 2. q. 15. n. 38. fol. 123. Receptum, arguit releuium esse solutum, p. 3. q. 7. num. 7. & 12. fol. 144. Debet praestari integrum no autem pro parte, p. 3. q. 11. nu. 8. fol. 161. Receptum in parte, efficit ut uassallus non possit toto Feudo priuari, p. 3. q. 11. nu. 39. fol. 165. & num. 59. fol. 167. Oblatum post solutam partem releuij, & acceptatum efficit, ut poena remittatur, *ibid.* nu. 45. fol. 165. Est praestandum Domino infami, ex sententia nonnullorum, p. 4. q. 35. nu. 8. fol. 319. Non integrum, & nullum differunt, p. 3. q. 11. nu. 49. fol. 166. uide in uerbo Seruire. Receptum post poena commissam ex errore, vel ignorantia Domini ignorantis poenam esse commissam, non inducit remissionem poena, p. 5. q. 7. nu. 1. fol. 346. & deciso refertur in adoba, uide supra in uerbo adoba, *ibid.* nu. 2. Receptum a Domino dubitante, an si, uel ne poena fuerit commissa, no inducit remissionem poena, *ibid.* nu. 5. fol. 347. Receptum post poenam commissam facit praesumi poenam remissa, *ibid.* n. 7. Receptum post poenam commissam praesumitur ex ignorantia esse receptu, & ex errore, *ibid.* n. 8. fol. 347. uide in uerbo Dominus, Protestatio seruitij, & in uerbo Receptio, Inuestitura. Receptum si prauidicat Domino, non prauidicat tertio, p. 5. q. 9. nu. 14. fol. 354.

Seruitij reseruatio non facit, praesumi rem concessam esse feudalem, nisi expresse fuerit dictum in Feudu, p. 4. q. 6. in allegat. in causa nu. 23. fol. 218. Praestatio non arguit esse feudalem rem, ex qua percipitur, *ibid.* n. 45. & deciso refertur num. 46. fol. 222. Vel pensionis Receptio facta per generalē Thesaurarium, vel alium regium ministrum, prauidicat Domino in duplicato releuij, p. 5. q. 8. n. 20. f. 251. Partis Receptio, adhuc inducit remissionem poena, *ibid.* nu. 22. Si

preiudicat Domino recipienti post pœnam, non preiudicat tertio, p. 5. q. 9. n. 14. f. 354.

Sicilia in illa ultra Pharam pro duplicato releuio soluuntur fructus duorum annorum, p. 1. q. 1. num. 19. fol. 6. Nec deducuntur onera à releuio, p. 1. q. 13. num. 23. fol. 39. vide in verbo In.

Sigismuudi Loffredi, & aliorum sententia contra Baronem presentem listam introituum defectiuam referuntur, p. 5. q. 32. num. 14. fol. 423. vide in verbo Sententia Doctorum.

Soluens releuium iurat fidelitatem, non autem soluens laudimium, p. 1. q. 11. nu. 9. fol. 30. Partem releuij soluens, non est dignus pœna duplicati releuij, p. 3. q. 11. nu. 26. fol. 163. & nu. 28. ibid. Soluens partem releuij dicitur peccasse, sed non ut pœnam amissionis mereatur, p. 3. q. 11. nu. 28. & num. 31. fol. 163. & 164. vide in verbo Vassallus, Filius, Successor, Hæres, Combaro, Emphyteuta.

Solutio ab alio facta pro creditore, quando illum liberat, p. 2. q. 3. num. 3. 4. & 5. fol. 77. Mercedis in recognitione domini remittenda est, nullis recollectis fructibus, p. 2. q. 5. nu. 4. fol. 82. Reddituum primi anni de beneficio debetur iuxta taxam antiquam, si fructus non decreuerint, p. 2. q. 11. nu. 6. fol. 107. Fructuum dicitur fieri deductis oneribus, p. 2. q. 14. nu. 6. fol. 114. Partis non liberat à pœna incurta ob totum non solutum, p. 3. q. 11. nu. 5. fol. 161. Nec impedit, quin pignus totum vendatur, ibid. n. 6. num. 11. Canonis in parte non liberat emphyteutam à tota pœna, elapso tempore, & ita decisum, ibid. nu. 10. & 12. fol. 161. & seq. Partis, inuito creditore, non est solutio, secus autem ipso volente, ibid. num. 15. fol. 162. Nec liberat soluentem, ibid. nu. 38. Partis non sufficit ad euitandam totam pœnam, ibid. nu. 11. fol. 161. vide in verb. Creditor, Particularis, Solutio Releuij. Qui pretendit illam integram esse factam, debet probare, p. 3. q. 12. nu. 6. f. 178. Canonis facta ab alio an prosit emphyteute dicitur, p. 5. q. 2. nu. 3. & 8. fol. 329. Facta à non habente ius faciendi illam, prodest ad conseruationem Iuris consualis, ibid. nu. 11. & 17. Facta à negotiorum gesta-

re tenet quando tractatur de conseruando Iure alterius, ibid. nu. 7. fol. 329. Facta à negotiorum gestore nomine emphyteuta ualina est, ibid. nu. 8. Non refert à quo fiat, quando tractatur de conseruando Iure alterius, sed sufficit, quod facta sit, ibid. num. 9. vide in verbo Emphyteuta, Canon.

Solutio duplicati releuij stricta est, & contra Feudi naturam, p. 5. q. 1. fol. 326. Odiosa est, quia subrogata est in locum amissionis Feudi, ibid. nu. 3. In Regno nostro gratiosa est, quia procedit ex munificentia nostrorum Regum, ibid. nu. 4. Licet subrogata in locum amissionis Feudi, tamen non continetur sub regula subrogatorum, ex ratione quia amissio Feudi est odiosa, non sic solutio duplicati releuij, quæ gratiosa est, ibid. num. 15. fol. 328. Est gratiosa, sed simplex releuium odiosum, ibid. nu. 12. fol. 327. vide in verbo Duplicatum releuium.

Solutio releuij inducit aditionem hereditatis, & quare, p. 1. q. 9. nu. 2. & 3. f. 25. & 26. Et an in Feudo ex pacto, ibid. nu. 5. fol. 26. Arguit possessionem adeptam, ibidem num. 4. Est extra regulas Feudi, p. 1. q. 6. nu. 3. fol. 16. Est odiosa, ibid. nu. 4. Contra Feudi naturam, ibid. nu. 5. Persona tantum cogret, ibid. nu. 6. & seqq. Quod intellige, ut ibi inferius nu. 11. & 16. ut habeat rem obligatam, & in consequentiam personam. Ab alio facta non liberat vassallum, si Dominus vellet recognosci ab ipso vassallo, p. 2. q. 3. nu. 5. 6. & 7. fol. 77. Ab altero facta, & acceptata à Domino liberat vassallum, ibid. num. 8. fol. 87. Facta ab altero habente mandatum speciale liberat vassallum, ibid. nu. 9. fol. 78. An faciendâ sit Domino, vel Procuratori eius, p. 2. q. 1. nu. 2. fol. 69. Facienda in anno sterili differri debet in anno uberiori, p. 2. q. 5. nu. 10. fol. 83. & nu. 28. ibid. Est antecedens ad inuestituram, p. 3. q. 7. n. 8. f. 144. Continetur sub clausula Iuribus Curie apposta in inuestitura, p. 3. q. 10. nu. 1. & 3. fol. 157. Individua est regulariter, sed sit diuidua voluntate Domini, p. 3. q. 11. nu. 3. & 7. fol. 161. Partis releuij cum lapsu temporis an faciat presumi, quod totum releuium sit solutum, p. 3. q. 12. num. 1. fol. 168. ubi late discut-

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

discurritur solutio releuij à quo debet probari, & cui incumbat onus probandi, p. 3. q. 13. nu. 1. & seqq. fol. 169. Sufficit ad probandam qualitatem feudalem, p. 3. q. 17. nu. 3. fol. 183. Est stricti iuris, p. 4. q. 16. na. 12. fol. 158. Inducta est in heredem, ubi hereditario iure succeditur, p. 4. q. 13. nu. 5. fol. 245. Ut prejudicet Ecclesie, debet specificè dici, quod soluitur pro releuij, & Fifeus specificè dicat, quod recipit pro releuij, p. 4. q. 28. n. 13. fol. 295. Specificata de releuij non prejudicat Ecclesie, si Prelatus protestetur, ibid. nu. 14. fol. 295. In Feudis quaternatis tantum locum habet non autem in planis, & de tabula, p. 4. q. 30. nu. 3. fol. 300. Sufficit pro inuestitura in Regno nostro, p. 1. q. 4. nu. 10. fol. 11. Ob solutionem releuij recognoscitur directum dominium, ibid. nu. 1. fol. 10. Multa operatur ex parte Domini inuestientis, & vassalli inuestiti eiusque causa referuntur, p. 1. q. 3. nu. 1. fol. 9. vide in verbo releuij. Facta à tertio an proisti vassallo nō petenti, nec soluenti dubitatur, p. 4. q. 2. nu. 2. & 3. fol. 329. Facta à Procuratore, prodest vassallo non petenti, nec soluenti, ibid. n. 5. Facta à negotiorum gestore nomine feudatarij prodest illi, ibid. nu. 6. Facta à tertio non existente in possessione Feudi, non expresso nomine, cuius soluit, prodest vassallo, ibidem nu. 10. Sufficit, quod facta sit, nec refert scire à quo facta sit, ibid. nu. 12. Facta à tertio existente in possessione Feudi prodest vassallo noni existenti in possessione Feudi, nec soluenti, reiecta contraria Speculatoris sententia, ibid. nu. 15. & 20. fol. 330. Facta à tertio, non prodest vassallo, si fiat Domino inuito, ibid. nu. 21. fol. 330. Facta Procuratori Domini tenet, & prodest vassallo, ibid. nu. 23. Facta Procuratori simultanti, & non habenti mandatum, prodest vassallo, si Dominus ratificauerit, ibid. nu. 24. fol. 331.

Solutum nomine vectigalis pro emptione serui potest repeti ab emptore conuento actione redhibitoria, p. 1. q. 7. nu. 15. fol. 21.

Species, illa precepta debitor quantitatis respectu dictae speciei liberatur, p. 2. q. 5. nu. 7. fol. 82.

Sterilitas in parte fructuum Feudi facit remitti releuium, p. 2. q. 5. nu. 37. fol. 86. vide in verbo Diminutio, Diminuto, Feudo.

Stipulatio collata in tempus, vel euentum parit actionem post existentiam temporis, vel euentus, p. 3. q. 2. nu. 8. fol. 133.

Subiugatio fructuum super fructibus officij, vel fundi, intelligitur facta super fundo ipso, vel officio, p. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix, nu. 15. fol. 205.

Subfeudatarius, siue Subuassallus deuolute Baronia de nouo concessa, si subfeudatarij fuerint de nouo notati in cedulario Baronis, tenentur ipsi soluere releuium Regi, non autē Baroni, p. 4. q. 4. nu. 8. fol. 197. An teneatur soluere releuium Regi, vel Baroni, & distinguitur de subfeudo simplici, vel de quaternato, p. 4. q. 33. nu. 2. fol. 309. Et petere tenetur inuestitura de Feudo simplici à Barone subconcedente, ibid. sub nu. 3. Et debet soluere releuium illi Domino, cui iuramentū fidelitatis praestet, & sic Baroni, ibid. nu. 4. Et soluit Baroni, ob cuius mortem deinde Rex exigit ab herede Baronis, ibid. nu. 6. & clarius nu. 16. fol. 311. Et soluit Baroni de subfeudo quaternato, quod declaratur, ibid. nu. 8. fol. 309. & nu. 12. & 14. fol. 310. & 311. Sed verius ut soluat Regi, secundum opinionem nonnullorum, ibid. nu. 9. fol. 310. Et concordantur super hoc discordantium sententia ex noua distinctione, & duplici consideratione releuij, ibid. nu. 10. fol. 310. Et soluet de subfeudo quaternato pro noua inuestitura ob assignationem possessionis releuium Baroni, quod autem excedit decem uncias soluat Regi, ibid. num. 16. fol. 311. Tenetur seruire Domino subinfeudanti, non autem Regi, ibid. num. 27. & seqq. fol. 312. Sed Domino mediato, & sic primo Domino tenetur in subsidium seruire, ibid. nu. 28. fol. 312. Et tenetur seruire Baroni, etiam si necessitas urgeret tam Dominū, quā Barōnem, ibid. nu. 28. Non tamen tenetur seruire Baroni subinfeudanti respectu alterius Feudi, quod tenet ab altero Domino, sed respectu Feudi, quod fluxit ab ipso Domino, ibid. nu. 3. Et ob subfeudum quaternatum, secundū quid tenetur seruire Baroni, ex sententia aliquorum Doctorum, ibid. num. 31.

I N D E X E O R V M

- f. 213. Sed verior est sententia, ut teneatur seruire Regi, ibid. nu. 32. Et tenetur seruire Baroni, quando ex priuilegio Baro haberet, ibid. nu. 33. Respectu Feudi, suæ terræ planæ, suæ attenaliæ, prestare tenetur seruitium Baroni, ex recepta obseruantia, ibid. n. 34. Et an teneatur soluere duplicatum releuium ob non petitam inuestitura à Barone, ibid. nu. 37.*
- Substantia releuij fuit cognita de iure Digestorū sub nomine introitus, p. 1. q. 2. n. 5. f. 7.**
- Subsidium charitatiuum debetur absque deductione pensionis, p. 1. q. 13. n. 18. f. 38.**
- Substitutus in casu mortis, admittitur in casu mortis ciuilib, p. 1. q. 16. n. 3. f. 49.**
- Subuentio debetur Baroni à vassallis pro oneribus feudi, et proprijs, p. 3. q. 14. n. 1. f. 174. Non debetur Baroni soluti releuium, ibid. nu. 2. & nu. 6. fol. 174. Debetur Imperatori suscipienti coronam Imperij, ibidem num. 3. Debetur Domino facienti filium Militem, ibid. nu. 4. Debetur Prælato Feudatario, pro sua consecratione, ibid. nu. 5. Non debetur nisi in casibus expressis, ibid. nu. 8. Pro releuio debenda fuit ommissa per constit. quamplurium, ibid. n. 9. Debetur etiam si Feudum fuisset concessum sub annuo canone in emphiteusim, & refertur decisio, ibid. n. 11. f. 175. Debetur Baroni ementi terram, pendente adhuc pacto de retrouendendo, ibid. n. 12. Debetur etiam si venditio esset limitata, ibid. sub nu. 12. Debetur Baroni pro maritanda sorore, non obstante, quod soror aliunde dotē haberet, ibid. n. 13. Denegatur Baroni in Feudo empto post mortem patris pro maritanda sorore nata ex patre ementis, ibid. nu. 14. Non debetur pro sorore, cui dos à patre fuerit relicta, ibid. n. 15. Sed contrarium est verius ut debeat, & decisio refertur, ibid. n. 16. & 17. Debetur pro maritanda filia, vel sorore tempore consecrationis, ibid. n. 18. & 21. f. 176. Debetur tempore nubilis ætatis, ibid. n. 28. Taxatur pro maritaggio, ut sit medietas adobæ, ibid. nu. 19. fol. 176. Pro monachagio medietas medietatis, ibid. sub n. 19. Debetur tam pro maritanda prima filia, vel prima sorore, quam etiam pro secunda, ibid. n. 20. & nu. 31. fol. 177.**
- Debetur auo paterno pro maritanda nepote, in casu, quo ipse teneretur maritare, ibidem n. 22. Non debetur auo materno dotanti nepotem ex filia ibid. n. 23. f. 176. Debetur matri in casu quo tenetur ipsa dotare filiam, ibid. n. 25. Debetur auo paterno inopi, ob dotē neptis, ibid. n. 26. Debetur Baroni pro maritanda filia spuria, ibid. nu. 29. quod limitatur quando haberet aliunde ut se dotaret, ibid. n. 30. f. 177. Debetur pro maritanda filia vidua, que alias dotem habuit, & deperdidit, ibid. n. 31. & 32. ubi decisio refertur. Secus autem si culpa sua deperdidisset dotē, ibid. n. 33. Vel si dotē posset repetere ab heredibus viri, ibid. n. 34. Debetur pro emenda unica tantum terra, ibid. n. 36. Nō debetur si vassallus vellet emere unicam iurisdictionem, ibid. nu. 37. De qua materia subuentionis, ibid. remissiuè nu. 35. Vna debetur, & si duo casus petende subuentionis eodē anno euensissent, p. 5. q. 25. n. 16. fol. 401.*
- Sufficit offerre releuiū, quia onus est fisci illud exigere, p. 1. q. 12. n. 15. fol. 33.**
- Super dictio constituit hypothecam, non autem transfert dominium, p. 4. q. 6. in alleg. incip. In causa num. 23. fol. 218. vide in verbo Dictio.**
- Suspicio eius materia in fraudando releuio remissiuè, p. 4. q. 17. n. 9. f. 264. Fraudandi releuium in refutatione nouiter expenditur, & ponderatur, p. 4. q. 18. n. 24. f. 268. Tempore registrationis non facit fraudulentam refutationē, ibid. q. 22. n. 12. f. 277. Mortis durat vsque ad 40. dies ibid. q. 23. n. 8. f. 280. Infirmittatis non est legitima causa fraudandi refutationem, ibid. nu. 6. Pestis fuit in Regno Neapolitano in anno 1624. & 1625. p. 5. q. 33. nu. 1. f. 425.**
- Successio patris respectu filij mortui, dicitur etiam iure hereditario deuenire, p. 3. q. 16. n. 10. & 11. f. 181. Habet oculos infra non autem superius, p. 4. q. 16. n. 6. f. 257. In Feudo ex pacto, & prouidentia, quomodo reguletur, vide in verbo Successor. Feudi ex pacto, & prouidentia differt à successione Feudi hereditarii, p. 4. q. 26. n. 35. fol. 288. Feudi ex pacto, & prouidentia debet**

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

debet considerari in solutione releuii, *ibid.* nu. 49. Quia differt ab hereditaria successione, ideo releuium non includit, *ibidem* num. 39.

Successor, & Succedens non immiffus realiter in Feudum, non soluit releuium, p. 1. q. 7. n. 8. f. 20. & n. 26. & n. 28. f. 23. In Feudo iure hereditario ob mortem possidentis, soluet releuium regulariter, par. 1. q. 8. nu. 1. & 3. fol. 24. & 25. In Feudo ex contractu non soluit releuium, nisi contractus esset fraudulentus, *ibid.* num. 2. f. 24. Intra annum petendo inuestituram, offerendo fidelitatem, & depositum faciendo de releuio, euitat penam duplicati releuii, p. 1. q. 12. n. 4. f. 32. & notatur ibi Afflicti. n. 5. fol. 32. In Feudo admittitur ad probandum releuium esse solutum, non obstante, quod instrumentum receptionis esset amissum p. 1. q. 15. n. 5. fol. 48. In Feudo Longobardo, an soluat releuium, dubitatur, p. 1. q. 17. n. 2. f. 51. Distinguitur non deberi ex sententia Octauii Bammac. *ibidem* n. 4. fol. 52. Affirmatur solui debere si esset quaternatum, *ibid.* n. 5.

Extraneus in Feudo soluit releuium, p. 1. q. 19. nu. 9. fol. 56. vide in verbo Extraneus. Non negando rem feudalem, quae à Domino possidetur, non est immittendus in eius possessionem, ideo nec releuium soluet, p. 3. q. 5. nu. 3. fol. 141. Negans rem esse feudalem, sed allodiam profitens, non est immittendus, nec releuium soluere debet, p. 3. q. 5. nu. 4. fol. 141. Non potest dici inuestitus de Feudo ob mortem ultimi possessoris non habentis successorem legitimum, p. 4. q. 9. nu. 5. fol. 228. Inuestiti de Feudo recasuro, non adhuc adepti possessione, non tenentur soluere releuium ob solam inuestituram sine possessione, p. 4. q. 9. nu. 7. fol. 228. Nouus in Feudo an teneatur soluere releuia non soluta per suos praedecessores dubitatur, p. 4. q. 25. nu. 1. fol. 282. Non tenetur soluere census prateritos, quod intellige in emphyteuta Republica, secus autem priuati, *ibid.* nu. 3. fol. 283. Tenetur soluere releuia non soluta per suos praedecessores, *ibid.* nu. 4. Tenetur soluere laudimia praterita non soluta, *ibid.* nu. 5. Tenetur soluere seruitia praterita

non praestita per suos praedecessores, *ibid.* nu. 10. Et an teneatur soluere canonem tributam, decimas, ceteraq; onera non soluta remissive, *ibid.* nu. 11. Successor in parte altera Feudi per ius adcrendi non tenetur soluere releuium ob mortem confederatarij, p. 4. quaest. 26. num. 1. fol. 285. & par. 4. quaest. 29. num. 1. fol. 297. vide infra. In feudo ex pacto, et prouidentia an teneatur soluere releuium, *ibid.* nu. 2. fol. 285. & refertur, quod non tenetur, ex sententia Octauii Bammacarij, *ibid.* nu. 24. Ex sententia Frecciae, *ibid.* nu. 47. fol. 259. & affirmatur, quod tenetur soluere, *ibid.* num. 50. fol. 290. vide in verbo Releuium, Sententia Doctorum, Solutio, Releuij vide infra. Successor in Feudo ex pacto, & prouidentia dicitur se referre ut membrum ad caput, p. 4. q. 26. nu. 3. f. 285. Vti riuulus ad fontem, *ibid.* nu. 4. Vti causatum ad causam, sive principium, *ibid.* num. 5. f. 286. In sinu primi acquirentis dicitur fuisse, *ibid.* nu. 6. In pectore, & lumbis primi acquirentis dicitur extasse, *ibid.* nu. 7. Respicit primū acquirentem, etiam si per mille manus transiret, *ibid.* nu. 8. & 10. Semper ad primum acquirentem venit oculus, in quibus fert illū, *ibid.* nu. 9. In ueneratione habet primum acquirentem, *ibid.* nu. 10. Debet habere sanguinem primi acquirentis, quinimò purissimum, *ibid.* num. 11. Dicitur venire ad Feudum ex tunc, non autem ex nunc, *ibid.* nu. 12. Dicitur succedere ex vi concessio- nis, ex vi contractus, sive stipulationis, *ibid.* nu. 13. Dicitur succedere ex forma pacti uirtute prima inuestitura, *ibid.* n. 14. Dicitur succedere ex propria uocatione, *ibidem* nu. 15. Dicitur venire proprio Marte, & nō alio, sed Iure proprio, *ibid.* nu. 16. Eius ius est radicatum in prima inuestitura, *ibid.* nu. 17. Erat uelatum, & per mortem ultimi morientis discopertum, ac si nunquam uelatum fuisset, *ibid.* nu. 18. Dicitur heres feudalis, & ideo releuium soluere debet contra sententiam Bammacarij, cui respōdetur, p. 4. q. 26. nu. 44. fol. 289. & nu. 46. vide in verbo Sententia, Releuium, Solutio. Dicitur heres feudalis respectu primi acquirentis, *ibid.* num. 46. Et demum quod teneatur soluere

I N D E X E O R V M

Soluere releuium, concluditur ex auctoritate Freccia sibi contrarij, ibid. nu. 50. Succedens ad Feudum ex contractu facto, vel radicato inter viuos, non debet soluere releuium, p. 4. q. 26. nu. 27. fol. 288. Ad Feudum ex pacto, & prouidentia non tenetur ad releuia, quia non succedit ut haeres, ibid. n. 39. Succedens per ius adcrefcendi, an debeat soluere releuium ob mortem consueudatarij, dubitatur p. 4. q. 29. nu. 1. fol. 297. Non tenetur soluere, quia dicitur succedere testatori per ius adcrefcendi, non autem ultimo morienti, iure hereditario, ibid. n. 2. Non tenetur petere inuestituram, nec fidelitatem iurare, ibid. nu. 3. fol. 298. & decisio refertur, ibid. n. 7. Succedens per ius non decrefcendi in feudo non tenetur soluere releuium, ibid. num. 11. fol. 299. In feudo plano, & de tabula non tenetur soluere releuium, p. 4. q. 30. n. 2. fol. 299. Successor in feudo antequam sibi inuestetur, siue in sui caput faciat describi terra, quae esset camera referuata ab hospitij militum, solet soluere medietatem releuij, etiam intra annum adhuc non expedita inuestitura, p. 3. quaest. 9. num. 2. fol. 352. Nouus non tenetur ad aliud releuium, si ante annum elapsum fuisset solutum alterum releuium, p. 5. q. 25. nu. 14. fol. 400. Existens in possessione feudi debet soluere releuium a die mortis, licet hereditatem non adierit, p. 1. q. 29. n. 11. fol. 414. Successor in feudo ex pacto, & prouidentia soluit releuium, p. 1. q. 30. nu. 1. fol. 416. Debet esse haeres primi acquirentis, ibid. n. 6. Successori in feudo ex pacto, & prouidentia simplici, currit tempus petenda inuestitura à die mortis ultimi possessoris, & de ratione ibid. n. 2. & 3. Sed verius ut à die scientiae mortis, & habitatis ad succedendum in illud. ibid. n. 4. vide per totum quaestionem, & in verbo Tempus.

T

T Apeti ius in Regno nostro antiquissimum est, per consuetudinem introductum & approbatum per ritum Reg. Cam. Sum. p. 1. q. 1. n. 24. fol. 6. Quantitas iuris tapeti quam sit in Regno nostro ponitur, & debetur Magno Camerario, ibid. num. 25.

Vnde fuit dictum, & quid sit, ibid. sub n. 25. In Harmonia etiam est introductum ibid. n. 26. Et in Belgio ibid.

Tarda promptitudo non facit admittere vassallum ad purgationem mora, par. 5. q. 13. nu. 38. fol. 367.

Taxa seruitij feudalis duplici modo consideratur, p. 2. q. 6. n. 10. fol. 90. vide infra verbo Taxatio.

Taxatio, In taxatione releuij aliquando coaccruantur fructus trium annorum praecedentium, & taxatur medietas tertiae partis, quod intellige, prout habes, p. 1. q. 18. nu. 4. fol. 54. In taxatione considerantur annus naturalis, siue legalis, p. 1. q. 21. n. 4. fol. 59. Seruitij feudalis duplici modo consideratur, nam quodam est seruitium ex feudo, quod vnica vice fuit determinatum. Et quodam est seruitium ex feudo, quod recipit taxationem ex quantitate fructuum, qui percipiuntur, p. 2. q. 6. sub n. 9. 10. & 13. fol. 90. Seruitij feudalis augetur, & diminuitur, augetis, vel diminutis fructibus, ibidem n. 11. Semel facta in Regno nostro, non augetur, nec diminuitur, & ratio redditur, & declaratur, ibid. n. 12. & p. 2. q. 10. n. 5. fol. 106. Fuit facta in releuio in parte fructuum, non autem in numero, ibid. n. 15. fol. 91. Modus taxationis releuij, quando feudum augetur, vel diminuitur, refertur, quod sit iniquus, & tollitur, ibid. n. 28. 29. & 30. fol. 93. & 94. Taxandi modus in releuio quando fructus augentur aucto feudo pro medietate valoris feudi, vel diminuto respectu valoris feudi defenditur ab iniquitate, ut supra, & redditur consonum naturali aequitati, ibid. n. 30. fol. 94. & vide in d. q. 6 multa de releuio taxando. In taxatione releuij annus quomodo sit accipiendus, & de quanto spatio sit mensurandus, & de modo legendi Andream de Isernia, p. 2. q. 5. n. 5. fol. 82. vide in verbo Andreas, Annus, & Fructus. Releuij taxatio in feudo nouo regulatur à registoris, ibid. n. 21. Diuerso modo taxatur in feudo antiquo, nam taxatur capta informatione, & habito respectu ad valorem, ibid. n. 22. In taxatione releuij ponitur communis obseruantia in Regni nostri, & refertur ibidem n. 25. & p. 2.

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR:

¶ par. 2. q. 13. n. 7. fol. 111. Medietas fructuum fuit taxata gratia demonstranda quantitatis, & debetur etiam nullis perceptis fructibus, ibid. n. 32. Taxa antiqua attenditur in solutione reddituum primi anni de beneficio, etiam si fructus decreuerint, vel aucti fuerit, p. 2. q. 10. n. 6. fol. 106. Taxata fuit medietas fructuum pro releuio à Reg. Cam. Sum. iuxta valorem tempore recollectionis, nō autem pendente fructuum, nulla habita ratione expensarum in recollectione factarum, nec habita ratione de alijs temporibus, p. 2. q. 13. n. 3. fol. 111. In taxatione fructuum pro releuio, non attenditur tempus venditionis, siue quo reconditi sunt, ibid. n. 5. Vt taxetur pretium fructuum, capitur informatio per tres annos precedentes de valore in area, vel vindemia in torculari, vel pressura in tapeto, ibidem nu. 6. Vide in verbo Annus, Liquidatio, Medietas, Pretium, Valor.

Taxatiua tantum non debet poni in lista introituum presentata Regi pro releuio, sed debent apponi alia clausula, puta saluo iure addendi, si qua &c. vel alia preseruatua, p. 5. q. 32. nu. 19. fol. 424. Includit casus expressos, alios autem excludit, par. 4. q. 26. fol. 287.

Tempus petende inuestiturae in feudo ex pacto, & prouidentia ponitur remissiuè, p. 4. q. 26. n. 51. fol. 290. vide infra. Idem tempus attenditur in liquidatione paragij, & legitima, par. 2. quest. 15. n. 10. fol. 119. Purgande morae quantum esse debeat, variant Doctores, sed vide p. 5. q. 14. n. 1. & seq. fol. 368. Arbitrarium est, ex causis, quod suadetur ex sententia permulctorum, ibid. n. 14. fol. 170. Nō debet iudicis arbitrium excedere sex menses, ibidem n. 15. In Regno nostro arbitrarium est, & non circumscribitur ex causis, & personis, & competit restitutio aduersus lapsum ex clausula generali, ibid. n. 17. Purgande morae non currit post interpellationem, ex sententia Cuiacij, p. 5. q. 15. n. 9. fol. 372. Petenda inuestitura, quia à lege est inductum, prorogari non potest, ex sententia nonnullorum Doctorum, p. 5. q. 27. n. 2. fol. 405. Prorogari potest à Dño sine consensu vassalli,

ex sententia aliorum, & rationes afferuntur, ibid. n. 3. & 6. Prorogari potest accedente consensu Domini, & vassalli, ibid. n. 4. & de ratione n. 5. fol. 405. Petenda inuestitura in currat legitime impedito, p. 5. q. 26. n. 1. fol. 402. Currit legitime impedito, sed restitutio conceditur, ibidem n. 2. & num. seqq. Petenda inuestitura non purgatur, secus autem releuij soluendi, quod prorogatur, ibi. n. 8. fol. 406. Regulariter non potest diminui. ibid. n. 9. Maxime, inuito vassallo, nisi ex iusta causa, ibid. n. 10 & 11. Concessum ad fauorem alicuius, non potest ab illo auferri sine iusta causa, ibid. n. 12. Concessum vassallo ad soluendum releuium, non potest diminui à Dño, ibid. n. 13. Petenda inuestitura, potest minui si adesset lex in contrarium, ibidem n. 15. Vel de voluntate vassalli, & sic etiam in duplicato releuio, ibid. n. 16. Vel ex consuetudine loci, idem in soluendo releuium, ibid. n. 21. fol. 407. Potest minui per vassallum soluendo anticipatè Domino, ibid. n. 24. Petenda inuestitura, an currat à die mortis, vel scientia mortis, ad finem euitandi duplicatum releuium, par. 5. q. 28. num. 5. fol. 409. Et currere à die scientia mortis, ut euitetur releuium duplicatum, ibid. n. 10. & 13. Indistinctè ex obseruantia Regni nostri in omnibus feudis currit à die mortis, p. 5. q. 29. num. 2. fol. 413. In Feudo hereditario, an à die mortis, vel adite hereditatis, distinguitur ibid. nu. 4. Currit in feudo hereditario à die adite hereditatis, & de ratione, ibidem n. 6. & 7. Vel saltem à die immixtionis in hereditate, ibid. n. 8. Et quid in feudo ex pacto, ibid. n. 12. fol. 413. In feudo ex pacto habente vim hereditarij, vel in feudo mixto, debet currere tempus petende inuestiturae, non solum à die adeptae possessionis, sed scientia mortis, ibid. n. 16. fol. 414. Petenda inuestitura in feudo ex pacto, currit à die scientia mortis vassalli, & scientia habilitatis ad succedendum in illo, p. 5. q. 30. n. 4. 7. & 8. fol. 416. Adite hereditatis non est spectandum in feudo ex pacto, & prouidentia, ad finem, ut currat succedenti ad petendam inuestituram, ibid. n. 5. Petenda

I N D E X E O R V M

- de inuestitura currit, hereditate iacente, quando successor potest habere feudum citra nomen heredis, ibid. n. 8. In feudo ex pacto currit à die, quo successor gerit se pro herede respectu illius feudi, ex sententia aliorum, ibid. n. 9. Sed secundum sententiam aliorum currit succedenti à die adeptæ possessionis feudi prædicti, nulla habita ratione hereditatis, ibidem n. 10. & 11. fol. 417. Pendente litis super solutione canonis computatur in triennio, p. 3. q. 9. n. 13. fol. 155. vide in verbo Impeditus, Impedimenta, Pœna, Purgatio, Mora. Successor, Vassallus, de tempore refutationis, vide in sequenti in verbo Temporis.*
- Temporis lapsus facit presumi releuium esse solutum, p. 3. q. 11. fol. 161. Spatium quantum debeat intercedere à die refutationis, usq; ad mortem propter fraudem releuij, par. 4. q. 19. n. 1. fol. 270. qui numerus stat falso nam positus est 207. corrige 270. A die refutationis ad mortem, varie consideratur, ibid. n. 5. Et ex vario morborum genere arbitrarium esse ostenditur, ibid. n. 4 & seqq. Quid in infirmo, sene, vulnerato, & alijs, ibid. à n. 6. & seqq. Alij prope mortem, secundum sententiam Franc. de Ponte, ibid. n. 2. & 9. Alij viginti dierum, alij quatragesima, ibid. n. 4. & 14. vide in verbo Refutatio, Fraus, Tempus, Infirmus, & Senex.**
- Tempore pendente ad redimendum, an currat tempus petende inuestiturae, remissive, p. 4. q. 31. n. 15. fol. 302. vide in verbo Heres, Reemens, Retrouedens. A tempore Freccie soluitur releuium de refutatione facta, reseruato usufructu, p. 4. q. 24. n. 5. f. 281.**
- Tempora tria considerantur in recollectione fructuum, p. 2. q. 13. n. 2. fol. 111.**
- Territorium, Feudali territorio non affectato, & terratico non exacto, sed tantum nonnullis perceptis fructibus, releuium fuit liquidatum de fructibus perceptis, nulla habita ratione expensarum in cultura, non autem de terratico non percepto, & decisio refertur, p. 2. q. 13. nu. 112. vide in verbo Fructus.**
- Terminus legalis numquam fit peremptorius, p. 5. q. 26. n. 7. fol. 403. vide in verbo Tempus**
- Tertius successor tenetur suam tantum petere inuestituram, non autem suorum prædecessorum nõ petentium, & per consequens unicum solvere releuium, p. 5. q. 25. n. 7. f. 400. vide in verbo Successor, Heres.**
- Testator, Testantis duplex est patrimonium allodiale, & paganicum, siue feudale, p. 1. q. 19. n. 5. fol. 55. In utroq; patrimonio testatur diuerso modo, ibid. n. 6.**
- Textus in cap. 1. quib. mod. feud. amitt. declaratur, p. 3. q. 11. n. 19. fol. 162. In cap. 1. vers. strenuus, ponderatur, ibidem n. 30. qui numerus stat falso positus 39. In l. si cui fundus, ff. de condit. & demonstration. consideratur in materia releuij, ibi. n. 54. f. 166. In l. penult. C. de his, quib. vt indignis, non procedit in pœnalibus, & odiosis, sed reijcitur in hac materia releuij, ibid. n. 56. In l. penult. S. fin. ff. de leg. 3. ponderatur in materia Feudi legati, p. 4. q. 10. n. 23. f. 232. In l. cum seruus, ff. de verb. obligat. ponderatur in materia solutionis releuij ab altero factæ, p. 5. q. 2. n. 20. fol. 339. In cap. 1. S. ad hoc hic finitur lex, ponderatur in tempore purgandæ moræ, p. 5. q. 15. n. 4. f. 371. In l. cum quidam, S. fiscus, ff. de usuris, procedit in contractibus simplicibus, non autem in quibus apposta pœna, p. 5. q. 16. n. 11. fol. 374. In cap. 1. quo temp. miles & in cap. 1. de capitul. Corrad. ponderantur pro vassallo, vt tantum teneatur petere inuestituram, non autem obtinere, p. 5. q. 23. n. 18. fol. 294. Verba const. post mortem, usq; ibi volumus numerari, ponderantur pro vassallo, vt tantum teneatur denunciare, ibid. n. 22. In cap. si quis per triginta, an procedat si seruitium feudale fuerit præstitum Procuratori, Castaldo, vel Aerario Domini, p. 3. q. 1. n. 3. fol. 79. vide in verbo Intellectus.**
- Tributum soluitur deductis oneribus, par. 1. q. 13. n. 5. fol. 36. vide in verbo Onera.**
- Tribunalia Regni nostri semper solent admittere emphiteutam ad purgationem moræ, par. 5. q. 13. n. 17. fol. 365. vide in verbo Mora.**
- Triginta anni sufficiunt ad præscribendum, seruitium feudale contra Dominum, par. 3. q. 8. num. 9. fol. 150. Quod sufficiant ad præ-**

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

prescribendum tempus inuestitura non petenda, ex sententia Aluaroti refertur *ibid.* n. 10. vide in verbo *Actio, Releuium, Prescriptio. Tempus.*

V

V Alor Feudi an sit attendendus, et quando in solutione releuij, par. 2. q. 6. n. 1. f. 89. vide in verbo *Releuium, Augmentū, Diminutio.*

Valetudinarius quis dicatur, relinquatur arbitrio Iudicis, p. 4. q. 18. num. 11. fol. 266. Et quisnam proprie dicatur, ponitur ex sententia Menoch. & varia eius genera ponuntur, *ibid.* n. 12. Cum vite discrimine quisnam dicatur, *ibid.* n. 13. vide in verbo *Infirmus, Reconvalescens, Regula, Refutatio.*

Vassallus non possidens feudum, non tenetur soluere releuium, par. 1. q. 7. nu. 27. fol. 23. Et quod teneatur tantum petere inuestituram, & fidelitatem prestare intra annum, ponderatur *tex. in c. 1. de cap. Corrad. p. 1. q. 12. n. 6. fol. 32.* Petens inuestituram, & non soluens releuium, tenetur fisco ad interesse releuij, *ibid.* n. 17. fol. 34. Et Dominus non debent iudicari ad imparia, p. 1. q. 15. n. 8. fol. 48. Sciens mortem predecessoris, rem esse feudalem, & se esse filium, vel successorem, & non petens intra annum, tenetur soluere duplicatum releuium elapso tempore, p. 1. q. 22. n. 18. fol. 64. Intra annum petenda inuestitura excusatur a seruitijs feudalibus, p. 2. q. 16. n. 4. fol. 125. Fallit quando nihil pro inuestitura soluit, quia tenetur, *ibid.* n. 5. Et Dominus sunt correlatiui, p. 3. q. 7. num. 3. fol. 146. Negans prestare seruitia per triginta annos, consequitur libertatem ab illis, *ibid.* n. 13. fol. 148. Potest per dictum spacium prescribere libertatem a seruitijs feudalibus p. 3. q. 8. n. 6. fol. 150. vide in verbo *triginta.* Semper presumitur esse promptus ad prestandum seruitium feudale, *ibid.* n. 28. fol. 149. Prestans seruitium diminutum non debet puniri, ut infidelis, par. 3. q. 11. n. 31. fol. 164. Incipiens obedire Domino presumitur quod in residuo seruiet, nisi impeditus, *ibid.* n. 33. Soluens partem releuij dicitur minus deliquisse, quam qui to-

tum non prestavit *ibid.* n. 36. Soluens partem releuij, vel seruitij, & adhuc condemnatus ad poenam, vel duplicatum releuium, potest se tueri exceptione contra Dominum, *ibidem* n. 41. fol. 165. vide in verbo *Part.* Transgens super solutione releuij, non dicitur confessus se dignum poena duplicati releuij, *ibid.* n. 48. Nec dicitur confessus se se submisit beneplacito Domini, *ibid.* n. 49. fol. 166. Vniuersitatis, Collegij, vel Ecclesia, tenetur tantum seruire Sindico, Aconomo, vel Rectori, p. 4. q. 27. n. 2. fol. 291. Non dicitur vassallus singulorum de Vniuersitate, sed Vniuersitatis, *ibid.* n. 2. vide in verbo *Vniuersitas.* Non tenetur petere inuestituram, quando Dominus impeditur exercere iura Dominica, par. 4. q. 32. n. 10. fol. 305. Excusatur a petitione inuestiturae, quando Dominus non esset certus, ut quia contenderet cum alio, *ibid.* num. 11. Lite pendente super feudo non tenetur petere inuestituram intra annum, *ibid.* n. 12. fol. 306. De iure Saxomico tenetur petere inuestituram, quando possessio esset penes alterum, sic etiam in Alemania, *ibid.* n. 13. Non excusatur a petitione inuestiturae, quando culpa sua possessionem amisisset, vel esset penes alterum, *ibid.* n. 14. Secus autem quando non culpa sua possessio est penes tertium, p. 5. q. 24. n. 1. fol. 396. vide *infra.* Non excusatur, quando Dominus offerret possessionem vassallo, *ibid.* nu. 15. Excusatur petere inuestituram, quando impeditus, *ibid.* n. 16. Non excusatur si ipse procurasset quod possessio feudi esset penes tertium, *ibid.* n. 17. Vel si posset recuperare possessionem feudi existentem penes tertium, & neglexerit illam recuperare, *ibid.* n. 18. Non tenetur petere inuestituram pendente lite inter successores super feudo, dumodo lis non fuerit affectata, *ibid.* nu. 19. fol. 307. Lite finita, vassallus declaratus successor tenetur petere inuestituram, & soluet releuium, *ibid.* nu. 20. vide in verbo *Possessor.* Excusatur a petitione inuestiturae, & solutione releuij pendente electione Domini, p. 4. q. 34. nu. 10. fol. 316. Vel quando Dominus non esset certus, vel legitimus haeres non esset, *ibid.* nu. 12. Non excusatur a petitione inuestiturae,

Y

tura,

Flitura, & solutione releuij, quando esset de-
stinatum certum Tribunal, licet Dominus
esset incertus, ibi d. num. 13. Vocatus ad
publicam expeditionem à Domino, & re-
nuens ire, statim Feudo priuatur ipso iure
secundum opinionem nonnullorum, p. 5. q. 3.
nu. 5. fol. 333. Ut Feudo priuatur, requi-
ritur sententia Iudicis, & ut conuincatur
de contumacia, ibid. nu. 6. fol. 334. vide in
verbo Sententia Iudicis. Ob non petitam
inuestituram intra tempus de iure commu-
ni priuandus est Feudo per sententiam, ibid.
nu. 18. fol. 335. Non soluens releuium
mitius punitur, & sic per sententiam, eò quod
deliquit omittendo, ibid. nu. 26. f. 337. Ob
seruitia non prestita priuandus est Feudo
per sententiam declarantem, vassallum cõ-
mississe causam dignam amissione Feudi, nõ
autem ipso iure, secundum magis receptam
Feudisbarum sententiam, ibid. nu. 30. f. 388.
Condemnandus est per sententiam ad penam
duplicati releuij, ibid. num. 31. Denegans
seruitia Domino, si deinde illa prestiterit,
non est priuandus Feudo, p. 6. q. 6. num. 10.
fol. 344. Dissentiens à protestatione Do-
mini debet audiri, p. 5. q. 8. nu. 19. fol. 351.
Per nouam inuestituram recipitur in obe-
dientiam, & gratiam Domini, p. 5. q. 9. n. 5.
fol. 353. Admissus ad purgationem mora
à Domino laborante necessitate, & non cu-
rans moram purgare; tunc transacta neces-
sitate amplius non est audiendus, p. 5. q. 13.
nu. 37. fol. 367. Potest purgare contuma-
ciam, si doceat de legitima causa, & excu-
sabilis, p. 5. q. 15. nu. 5. fol. 371. Est debitor
Fisci pro releuio, qui habet actionem bonæ
fidei, & ideò requiritur interpellatio pro sol-
uendo releuio, p. 5. q. 16. n. 4. f. 373. Igno-
rans dominum indigere seruitio excusatur,
si illud non prestiterit, & debet esse interpel-
latus, p. 5. q. 17. nu. 3. fol. 376. Adhuc in-
terpellatus pro solutione releuij, nõ debet sol-
uere interesse, sed Feudo priuandus est, ibid.
nu. 14. fol. 377. Non actinctus à Regia
Curia, & purgando moram, citatus interesse
releuij, ibid. nu. 17. Contumax in soluendo
duplicatum releuium debet priuari Feudo,
p. 5. q. 18. n. 1. fol. 378. Debet carere gra-
tia, & priuilegio Regis, & sic debet nõ gau-

dere gratia duplicati releuij, ibid. num. 2. &
nu. 9. fol. 379. Recusans contumaciter sol-
uere pensionem debitam ex Feudo debet illo
priuari, ibid. nu. 4. Contumax prestare
seruitia regulariter priuatur Feudo, ibidem
nu. 6. Soluere simplex releuium multat-
tur pœna duplicati releuij, sed renuens solu-
re duplicatum, punitur pœna Iuris contum-
nis, ibid. nu. 7. Citatus legitime, nisi fuerit
actinctus pro releuio à Regia Curia, adhuc
potest moram purgare, ibid. nu. 11. fol. 380.
Contumax in prestando seruitia debita, &
necessaria Domino debet priuari Feudo, p. 5.
q. 18. in allegat. incip. in hac causa nu. 1. fol.
380. Conuentus pro seruitio debet dicere,
quod est paratus ad euitandam caducitatẽ,
ibid. nu. 2. Negans Feudi qualitatem, &
persistens in negatione, est priuandus Feudo,
quia ex dolo videtur factore, ibid. nu. 5. & 7
fol. 381. Antequam intra annum, & diẽ
perficere omnia, nempe petere inuestituram,
offerre fidelitatem, & inuestituram obtine-
re, p. 5. q. 23. nu. 1. 5. & 9. fol. 392. Non
potest recedere à Domino nisi recepto respon-
so, ibid. nu. 6. Intra tempus presinitum
debet esse sollicitus ad soluendum releuium,
& ad alia facienda, alias soluet duplicatum
releuium, ibid. nu. 7. Non dicitur obedire,
quando aliquid superest agendum, ibid. n. 8.
Si potest obtinere inuestituram ceteraq; fa-
cere, & non fecit, punitur pœna duplicati re-
leuij, ibid. nu. 10. fol. 393. Si omnia perfe-
cit intra annum petenda inuestitura, siue le-
gitimum tempus, & stat per Dominum, est
excusandus à pœna, ibid. nu. 11. Excusa-
tur si Dominus malitiosè differt concedere,
& Dominus priuatur Feudi proprietate,
ibid. nu. 12. Excusatur si petijt inuestitu-
ram, & non potuit obtinere, ut quia Domi-
nus erat impeditus multitudine causarum,
vel negotiorum, ibid. nu. 13. Excusatur si
Dominus distulit concedere inuestituram
nulla existente causa, ibid. nu. 14. Debet
expectare Dominum per quindecim dies, elap-
so tempore, ibid. nu. 15. Ut euitet pœnam
sufficit petere inuestituram intra annum,
quod procedit tam actento Iure communi
Feudorum, quam Regni, ibid. nu. 17. & 19.
fol. 394. De Iure Regni Neapolitani de-
bet pe-

bet petere inuestituram intra annum, fidelitatem offerre, & listam non defectiuam presentare, *ibid.* nu. 21. & pro illo ponderantur verba Const. post mortem. De Iure Regni Neapolitani etiam post annum potest petere inuestituram, & soluere releuiu, nisi Curia illum preuenisset, *ibid.* nu. 25. fol. 395. De Iure Saxonico non tenetur ad aliud, quam petere tantum inuestituram, *ibid.* num. 26. Debet petere tempore congruo cum honore, & reuerentia, *ibid.* nu. 27. Debet offerre omnia, ad qua Iure vassallagij tenetur pro inuestitura, *ibid.* nu. 30. Excusatur a petitione inuestiturae, si possessio Feudi esset penes tertium, p. 5. q. 24. nu. 1. fol. 396. vide supra. Excusatur si possessio Feudi esset penes Dominum, & Dominus non interpellaret vassallu, ut Feudum recuperaret, *ibid.* nu. 5. fol. 397. Non excusatur, si posset recuperare possessionem Feudi existentem penes tertium, & non recuperaret, *ibid.* num. 7. fol. 398. Ignorans feudalem qualitatem, excusatur, si non petijt intra tempus legitimum, p. 5. q. 28. num. 18. fol. 411. & decisio refertur, *ibid.* nu. 19. Ignorans proximitatem gradus, si non petijt inuestituram excusatur a duplicato releuio, *ibid.* num. 20. Sciens gradum, sed ignorans illum esse successibilem, non excusatur a duplicato releuio, *ibid.* nu. 21. Dubitans de morte predecessoris, & non petens excusatur, *ibid.* nu. 25. Succedens in Feudo hereditario, & ex pacto, & prouidentia, quod mixtum dicitur, debet petere inuestituram a die adeptae possessionis Feudi praedicti, p. 5. q. 29. nu. 12. fol. 414. Ignorans sibi competere qualitatem ad succedendum in Feudo ex pacto, & prouidentia excusatur a lapsu temporis, p. 5. q. 30. nu. 14. fol. 417. Prodigus debet petere inuestituram per eius curatorem, p. 5. q. 31. nu. 20. fol. 421. Legitime impeditus debet mittere Procuratorem, ut excusetur a lapsu temporis, *ibid.* nu. 21. fol. 421. Impeditus tempore paruo non debet mittere Procuratorem, *ibid.* nu. 22. Presentans listam defectiuam introituum feudaliu, vel falsam an debeat puniri, p. 5. q. 32. nu. 5. fol. 422. Negans partem Feudi an sit priuandus parte Feudi, vel toto, *ibid.* nu. 6. fol.

423. & quod debeat priuari toto Feudo, probatur ex sententia nonnullorum, *ibid.* nu. 7. & 14. Alienas partem Feudi sine consensu Domini debet amittere totum Feudu, *ibid.* nu. 8. Amittit totum Feudum in Regno Sicilia quado negat partem Feudi, *ibid.* nu. 10. Presentans listam defectiuam introituum non fuit punitus in Regno Neapolitano, *ibid.* nu. 11. Negans partem Feudi, videtur totam fidelitatem ledere, *ibidem* nu. 12. Negans partem Feudi, debet priuari parte negata, secundu sententiam nonnullorum, *ibid.* nu. 13. & refertur sententia Sigismundi Loffredi, & Marini Freccia de Barone presentante listam defectiuam, *ibid.* nu. 14. Presentans listam defectiuam, debet amittere totum Feudum ratione periurij, *ibid.* nu. 15. fol. 424. Presentans listam defectiuam, & pertinax in illa, si detegatur defectus, punitur poena Iuris communis, secus autem si vellet emendare, *ibid.* nu. 17. Presentans listam cum clausula tantum, si erit defectiua punitur, *ibid.* n. 18. Timens pestem, debet offerre petitionem, & alia in loco tuto offerre, p. 5. q. 33. nu. 16. fol. 427. Adhibens omnem diligentiam, ut tolleret impedimentum excusatur, *ibid.* nu. 23. A tempore cessationis pestis in antea non excusatur, *ibid.* nu. 24. fol. 428. Vide in verbo Baro, Dominus, Feudatarius, Inuestitura, Subuentio, Succesor, Subuassallus. Vassalli presentantis listam defectiuam poena, & sic caducitas remissa est in Regno Neapolitano, p. 5. q. 32. num. 16. fol. 424. vide in verbo Poena, Vassallus, Lista, &c. Vassallo alleganti ignorantiam mortis, nisi contrarium probetur, credendum est in dubio, p. 1. q. 22. nu. 6. fol. 62. vide in verbo Vassallus, Ignorantia. Incumbit onus probandi seruitium esse praestitum, & inuestituram petita &c. Domino negante, p. 3. q. 13. nu. 4. fol. 170. Incubuit onus probandi releuium esse solutum, *ibid.* nu. 7. Succedenti an debeat currere tempus legis Romanoru ad adeundum, & tempus consuetudinis Feudorum ad petenda inuestituram, p. 5. q. 29. nu. 3. fol. 413. Malitiose differenti hereditatem adire, currit tempus a die mortis, *ibidem* num. 10. Idem in Feudo ex pacto,

p. 5. q. 30. num. 13. fol. 417.
Vassallo non discrepante à protestatione Domini facta in receptione Canonis, pœna non intelligitur remissa, *p. 5. q. 10. num. 11. fol. 356.* Discrepante à dicta protestatione videtur, pœnam esse remissam, dum Dominus canonem feudalem receperit, *ibid. num. 12. vide in verbo Dominus.* Renuente solvere duplicatum releuium, proceditur ad priuationem Feudi remissiuè, *p. 5. q. 16. nu. 16. fol. 374.*
Vassalli tenentur subuenire Baroni in oneribus Feudi, & proprijs, *p. 3. q. 14. nu. 1. fol. 174.* An teneantur subuenire Baroni soluenti releuium dubitatur, & negatur, *p. 3. q. 14. nu. 2. & 6. fol. 174.* Non tenentur subuenire Baroni soluenti releuium, *ibid. nu. 6.* Grauari tot oneribus, nō debent grauari alijs oneribus, & quanto minus debent grauari, *ibid. nu. 7.* Feudatarij fuerunt admissi in Regno Neapolitano ad compositionem cum Curia ob inuestituram non petitam, *p. 5. q. 3. num. 12. fol. 334. vide in verbo Vassallus, Subuentio, Seruitia.*
Venatio in Regno nostro concedi solet in inuestituris, *p. 4. q. 36. num. 1. fol. 321.* Baronalis aut retinetur in demanio per Baronem, aut afficitur, & exigitur ius fide, & diffida, *ibid. nu. 2. fol. 322.* Ex venatione retenta in demanio, siue prouentibus non debetur releuium, *ibid. nu. 3. & 5. fol. 322.* Eius prouentus dicuntur fructus medie Iurisdictionis, *ibid. num. 4.* Debetur releuium de illius prouentibus, quando afficitur, *ibid. nu. 5. 6. & 7.* Eius fida, & diffida dicitur esse in fructu, *ibid. nu. 8.* De venatione debetur decima, *ibid. n. 9.* Tanto magis si fuerit concessa cum de iure fidandi, *ibid. num. 10.* Ut prohibeatur debet in specie concedi, vel prescribi, *ibidem num. 12.* Non potest prohiberi totaliter, sed bene potest prohiberi usus armorum, *ibid. num. 13. ubi decisio refertur, & num. 14.* Potest prohiberi ad tempus, *ibid. num. 14. vide in verbo Barones, Fida, Releuium, Prouentus, Ius prohibendi.*
Venditio facta venditione sine assensu dominium non transfertur, nec hypotheca, *p. 4. q. 6. in allegat. Felix nu. 3. fol. 203.* Fru-

ctuum nō constituit ius respectu Feudi subjugati, sed respectu corporis fructuum omnibus annis, *ibid. nu. 4. 5. fol. 204.* & in allegat. in anno nu. 1. fol. 208. Fructuum Feudi dicitur venditio partis Feudi, *ibidem num. 17. fol. 205.* Fructuum Feudi potest fieri, quando vassallus se obligat actione personali, non autem si super re ipsa feudali ius aliquod constitueretur, *ibid. nu. 20.* Fructuum Feudi potest fieri vsque ad quinquennium, & alij dicunt vsque ad vitam feudatarij, *ibid. nu. 21. fol. 206.* Ad longum tempus est species alienationis non sic ad modicum tempus, *ibid. num. 6. fol. 208.* Ex quibus clausulis presumatur venditio Iuris feudalis venditio fructuum, *ibidem nu. 8.* Arguit, & continet translationem dominij, pro quo ponderantur verba bullarum, *ibid. num. 9.* Facta super fructibus Feudi consideratur inter immobilia, *ibidem num. 16. fol. 210.* Quando in allodium, vel in Feudum dicatur venditio fructuum, referuntur Doctores, *ibid. num. 19. fol. 211.* Annuorum introituum super Feudo (stante pacto de retrouendēdo) dicitur potius pignoriatio, & quid stante pacto de soluendo censum de propria pecunia, *p. 4. q. 6. in alleg. incip. in causa Isabella, num. 8. 9. & 16. fol. 215. & 216.* Annuorum introituum an sit usuraria, refertur, & reprobat sententia Camilli de Curtis, *ibid. num. 12. 14. & 15.* Annuorum introituum super fructibus Feudi non dicitur feudalis, nisi qualitas feudalis exprimat, *ibid. num. 18. & 19. fol. 216. & 217.* Dicitur allodialis, non obstante quod solutio adobe esset seruata, *ibid. num. 21. & sub nu. 22. fol. 217.* Fructuum Feudi diuersa est à venditione annuorum introituum super fructibus Feudi, *ibid. nu. 28. 29. & 32. fol. 218. & 219.* Ex venditione annuè quantitatis super fructibus Feudi causatur tantum ius hypothecæ super Fructibus Feudi, non autem dominium super Feudo, *ibid. nu. 43. fol. 222.* Annuorum introituum super fructibus feudi fuit decisa, ut burgensatica, *ibid. nu. 46. fol. 222.*
Venditione fructuum facta mediante Regio assensu, & non apposita clausula, quod liceat

QVAE IN HOC OPERE CONTINENTVR.

veat Regia Curia exigere releuiū à quo voluerit, an releuiū debeat ab heredē ementis, vel vendentis disputatur, p. 4. q. 7. nu. 1.

¶ 2. Distinguitur num. 4. 5. & 6. fol. 223. & sub num. 11. fol. 224. & decisio assertur, ibidem nu. 13. & sub num. 17. fol. 225. Ex venditione fructuum feudalium non constituitur quid distinctum à Feudo, nec ius formatum super illo, ibidem num. 7. fol. 224. Transfertur tantum ius percipiendi fructus non autem vtilē dominium super Feudo, ibidem nu. 11. & 18. fol. 224. & 225. vide in verbo Annuus, Introitus, Fructus, Alienatio, Emptor, Venditor.

Venditor fructuum obligatur personaliter, & fundus accedit loco hypotheca pro faciliori exactione, p. 4. q. 6. in allegat. incip. in causa Isabelle num. 14. fol. 216. Serui deinde mortui ex infirmitate superuenienti, non existente tempore venditionis, non tenentur actione redbibitoria, p. 4. q. 21. num. 11. fol. 274. vide in verbo Emptor, Hypotheca.

Verba non debent esse ociosa, p. 2. q. 10. num. 9. fol. 105. Bulla Nicolai Papae V. & Gregorij XIII. de venditione annue quantitatis fructuum declarantur, & ponderantur, p. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix nu. 11. fol. 204. Legati ut dirigantur ad heredē, vel ad creditorem, quid importet, refertur, & quid in dubio, p. 4. q. 6. in alleg. incip. in anno nu. 20. fol. 211. Andrea Iferniciensis dicentis solutionem releuij in heredē, verificari in legatario probatur, p. 4. q. 12. nu. 17. & 19. fol. 232. Concessionis pro se, & successoribus tuis, intelliguntur respectu primi acquirentis, non autem ultimi decedentis, p. 4. q. 16. nu. 34. fol. 261. Franc. de Ponte dicentis propè mortem &c. ut facta refutatio sit fraudulenta releuij declarantur, p. 4. q. 19. num. 2. & 9. fol. 271. Presentis temporis cum aliqua dictione, nēpe statim, mox, eo ipso, vel liberè feudum amittit, vel vadit ad Dominum, important ipso iure, p. 5. q. 3. nu. 10. fol. 334. Futuri temporis imponentia pœnam, requirunt sententiam non autem ipso iure, ibid. num. 13. Certa in imponenda pœna duplicati releuij considerari non possunt, ibid. num. 11. Cap. 1. quo temp. miles de tem-

pore petenda inuestitura intelligenda sunt cum effectu, p. 5. q. 23. nu. 5. fol. 392. vide in verbo Pœna, intellectus, Textus.

Vitamilitia an sit deducenda in liquidatione releuij dubitatur, p. 2. q. 14. nu. 2. fol. 114. & resoluitur non esse deducendam, prout sic seruatum, & iudicatum refertur in Regia Cam. Sum. ibid. nu. 19. Non minuit releuiū, nec è contra minuitur propter releuium. ibid. num. 8. Est onus Feudi, suū propter Feudum, ibid. num. 3. & 21. fol. 116. Est onus propter Feudum, non autem ex Feudo debendum, ibid. nu. 10. fol. 114. Debita patruo, nō minuitur propter releuium, & ita decisum, ibid. nu. 24. fol. 117. Equiparatur paragio in nonnullis, p. 2. q. 15. nu. 1. & 21. fol. 118. & 120. vide in verbo Adoba, Legitima, Paragium, Secundogenitus, Primogenitus.

Viginti dierum superuiuentiam requiri in refutatione, assertur similis decisio facta in Gallia, p. 4. q. 14. n. 5. fol. 171. vide in verbo Refutatio, Annus.

Vniuersitas debet petere inuestituram de Feudo per ipsam possessō per Syndicum, vel eius Administratorem, p. 4. q. 27. nu. 1. fol. 291. Eius vassallus tenetur tantum seruire Syndico, Aconomo, vel Reçtori, ibid. nu. 2. An teneatur soluere releuium dubitatur, ibidem nu. 4. & concluditur negatiuè ibid. fol. 292. Non tenetur soluere releuium, quando alius Syndicus succedit in officio, ibid. nu. 5. Soluit releuium in Regno nostro singulis quindecim annis ex forma concessionis, & quid in quidditate iuris, ibid. nu. 7. & ex clausula apponi solita de stylo Cancellariæ in concessionibus, ut soluant singulis quindecim annis, ibid. nu. 8. Si non soluit releuium, praesinito tempore, sed absque dolo, vel sine culpa, punitur pœna duplicati, ibid. nu. 9. & 10. Ex iusta causa restituitur aduersus solutionem duplicati releuij, p. 4. q. 30. n. 20. fol. 317. vide in verbo Inuestitura, Ecclesia, Syndicus.

Vsfructuarius nō potest vendere fructus ad formam Bullae, p. 4. q. 6. in allegat. incip. Felix nu. 14. fol. 205. Tenetur soluere releuium ob mortem constituentis vsufructu, licet alteri legata proprietate, p. 4. q. 13. nu. 14. fol.

I N D E X E O R V M

14. fol. 246. Tenetur ad collectas, ibidem nu. 19. fol. 247. Soluet releuiū vti tertius possessor Feudi, ibid. nu. 21. Laudimium debetur vsufructuario, ibid. nu. 20. An soluet releuium ob mortem alterius vsufructuarij resolutur, ibid. nu. 24. Succedens in proprietate Feudi soluet releuium, ibidem nu. 25. Soluet releuium ob mortem proprietarij, cui succedit alter proprietarius, ibidem nu. 26. fol. 148. vide in verbo Proprietarius, Laudimium, Releuium, Refutatarius.

Vsufuctus non potest vendi ad formā Bullae, p. 4. q. 6. in alleg. incip. in anno nu. 12. fol. 210. Eius constitutio constituit ius in re, ibid. nu. 18. fol. 211. Non constituitur ex venditione annuae quātitatis propria manu capiendae ex pretio, siue redaptu fructuum, & limitatur opinio gloss. & DD. in l. fundi Trebatiani ff. de vsufruct. legat. p. 4. q. 6. in alleg. incip. in causa Isabella nu. 26. fol. 218 & nu. 28. 30. & 36. fol. 219. Non potest dici constitutus ex venditione annuorum introituum super fructibus Feudi, nisi expressè constitutatur, ibid. nu. 36. vide in dictis allegationibus in verb. Vsufuctuarius, Possessor, Fructus.

Vsura releuij non soluti an debeatur, distinguitur, p. 5. q. 16. nu. 2. fol. 373. Regulariter debentur propter moram, ibid. nu. 5. vide in verba Fiscus, Domini, interesse.

Vxor dicitur quasi succedere ad Feudum do-

male ob mortem mariti dubitatur, p. 4. q. 11. nu. 7. & 15. fol. 235. & 236. Non dicitur succedere viro in Feudo dotali, sed ob resolutionem iuris maritalis dicitur venire ad Feudum ipsum, ibid. nu. 11. fol. 236. & nu. 15. ibid. Non tenetur soluere releuiū ob mortem viri, & probatur ibid. nu. 12. & nu. seqq. Non dicitur venire ad Feudum dotale ex nouo Iure, sed ex resolutione Iuris alterius, ibid. nu. 15. fol. 236. Eius heredes tenentur soluere releuium ob mortem, s̄m̄ina absque filijs ex matrimonio, & ita decisum, & etiam de Feudo assignato pro antefato vide omnino, p. 4. q. 11. nu. 19. & 20. fol. 237. Sed aduertas, quia in summario num. 20. ubi dicitur heredes mariti dici debet vxoris. Non tenetur soluere releuium de Feudo, super quo dotes asecurate sunt ob mortem viri, ibid. n. 24. Tenetur soluere adobam pro Feudo asecurato, ibid. nu. 25. fol. 238. Stante Regia Pragmatica in Regno nostro, quod vxores sint tantum vsufructuarie de antefato, an sit soluendum releuium ob mortem vxoris de Feudo assignato sibi pro antefato, ibid. num. 34. fol. 238. vide in verbo Maritus, Releuium, Heredes, Feudum dotale, Fœmina.

Z

Z Accarum non venit considerandum in solutione releuij, p. 2. q. 17. num. 14. fol. 130.

F I N I S.

Errata	Corrige
fol. 243. n. 31. col. 2. lin. 34. Hæc tandem	Nec tandem
fol. 246. col. 1. nu. 14. lin. 16. vsufructuarius	deleas
fol. 272. col. 2. lin. 27. tunc	non
fol. 280. col. 2. in fine tot ibidem dum dicit valeat re- futatio.	an & adde referuato vsufu- ctu
fol. 300. col. 2. nu. 1. lin. 34. 468.	648
fol. 408. Quæstio 34.	Quæstio 33.
fol. 339. in argumeto lin. 25 quod	deleas
fol. 362. col. 2. nu. 33. lin. pe- nultima permissum	promissum
fol. 371. col. 1. lin. 1. tanta	tantam

Errata	Corrige
fol. 36. in sumarijs nu. 24. In Regno nostro dedu- cuntur onera	In Regno nostro non ducuntur onera
fol. 312. lin. 20. nu. 23. medium ius	mediam inter
fol. 122 lin. 4. nu. 28. laciones	rationem
ibid. lin. 5. valere	valore
fol. 125. nu. 5. lin. 29. col. 1. ibi releuiorum	addas quicquid dixi su- pra q. 15. nu. 15.
fol. 140. col. 2. in argumento lin. 8. ecū	tunc
fol. 284. col. 1. nu. 8. ibi successio	successor
fol. 234. col. 2. in sum. nu. 20. lin. 21. ibi heredes mariti	heredes vxoris

Reliqua per te, corrigas humanissimè Lector, quia non omnia possumus omnes, sunt potius Compositoris, quam Authoris.

Österreichische Nationalbibliothek

+Z181656506

